

sa sunt sacramenta. Facta est autem
hec ipsa reuelatio per angelum.
Sed ipse angelus figuram christi tenuit.
qui loquebatur per illum: sicut et
ille qui olim moysi loquebatur.
Unde idem moyses aliquando dicit
deum ad se locutum fuisse: aliqui
uero per angelum. **C** Apocalypsis
ihesu christi. Plurimum est sensus.
si dixisset adiuncto uerbo: hec est
apocalypsis. Sed huiusmodi locu-
tione. qui cum diminutione uerbi
fit: frequenter inuenimus in diuinis
scripturis. Unde nec salomon
ait. hec sunt parole salomonis. aut
hec sunt uerba etiam ista: sed tantum
parole salomonis. et uerba etiam
regis iherosolymorum. Sic etiam psalmus
dicit. visio psalme. absque ullo am-
pliatu uerbi: sic et reliqui. Ca-
luciat loquentes: subaudiuntur ne-
cessitas tales sententias docuerunt.
Verbi gratia. Cum legimus apocalyp-
sis ihesu christi: subaudiendum est. hec
est. Est autem apocalypsis grecus ser-
mo: et latine dicitur reuelatio siue
manifestatio: eo quod in ea statim pre-
sentis et future etiam beato iohanni
et in illo etiam sit manifestatus.
C Quam dedit illi deus palam
facere seruis suis. Et hoc apertius
est: si dixisset qua. Sed et hic
modus locutionis sepe fit in scrip-
turis. Unde est. Bonum certamine
certaui: pro eo quod est bono certami-
ne certaui. Hec autem reuelatio ip-
sius est domini ihesu christi: quam a deo ac-
cepit: ut sua reuelatione manifes-
ta faciat seruis suis: que oportet
fieri cito. Sed in huius uerbis ultra
quod eius natura designatur: diuina

saluet per hoc quod ipse cum pre-
et spiritu sancto cuncta reuelat mysteria
a: humana autem. in hoc quod non solum
a pre- et spiritu sancto. sed etiam a seipso
accepit: ut sua reuelatione man-
festaret seruis suis quod oportet
fieri cito. Deus est in hoc locoto-
ta trinitas intelligitur: et a qua acce-
pit ipse homo assumptus a uerbo dei.
ut ista mysteria suis reuelaret
seruis: ubi etiam ipsa forma serui
domini predicatur seruis. Seruis su-
is ea manifestauit. id est precepta
sua sequentibus: quibus dicit.
Cum feceritis omnia que precepero uobis:
diate serui utiles sumus. Non
est seruis mosayce legis id est in-
deus. non mundane sapientie phi-
losophis dedimus: sed gratie diuine
subiectis: reuelatio celestis ape-
ritur. Hinc dominus in euangelio
dicit. Confiteor tibi pater domine:
quod abscondisti hec a sapientibus
et prudentibus: et reuelasti ea pu-
uulis. **C** Que oportet fieri
cito. In huius uerbis duo comprehen-
ditur: ut ea scilicet que finienda
sunt. cito accipiant terminum: et
et ea que iherosolyma sunt cito su-
mat incant. Ista tamen nequaquam
sunt accepta sunt. Unde nec
metueda sunt tormeta que transierunt:
sed ea metueda que iterum presene-
rant. Nec gaudia fugitiua sunt
appetenda: sed iugis statu permanen-
ticia. Cito: id est in presentis tempo-
re. Omne est tempus presentis uite
comparatum et imitatum: quod omni hore
puissimum est momentum. Unde
et idem iohannes in epistola sua dicit
de hoc longissimo tempore.

filii: nouissima hora est.
Reuelat ergo xp̄us ioh̄am id
ē eāe sue. et ea q̄ ato tr̄seūt
et ea q̄ ato adueniūt. ut dū se
tempalit̄ termit affligi uel p̄
periri. cogitet breuitatē istius
tempois. et q̄ uelocit̄ tr̄seūt
gaudia et t̄bulacōnes cū tēpo
re. et q̄ uelocit̄ q̄p̄mquet ea
de sine fine mansura. ac per
hoc nequa q̄ malozū p̄sp̄ctantibz
uideat. sed potius ī suis adu
sitatibz gaudeat. **C** Et signi
ficauit. **H**oc loco significauit
nō ab ostensione. sed a signo
positū intelligē debemz. et
hoc eē dictū significauit. qd̄ ē
sigillauit. Signū ē dicit̄ sigil
lū. Quo in loco questio orit̄.
quāe hoc dicitur. cū in scriptibz
inueniamz dictū ioh̄am ab age
lo. ne signauis illa lib̄ huius.
Sed sciendū ē. qz sacra scriptura
in p̄s signo claudit̄. fidelibus
aperitur. Nō ē p̄t̄ fideles ser
uos. sed p̄t̄ fides et lat̄nes di
uine sub signaculo claudūt̄.
Sed dicens ergo significauit.
et ī fidelibz claudit̄. et fidelibz
spirituali exercitio docuit̄ ap̄iri.
Vnde et dameli dicit̄. **V**ade.
qz clausi sūt. signatqz sermo
nes. usqz ad tēpus p̄f̄m̄tū.
C Mittēs p̄ angelū suū. ser
uo suo ioh̄am. **I**ste angelus. si
gna xp̄i apparuit b̄to ioh̄am.
Quia cū cū p̄t̄ et sp̄s sc̄o filio
vnḡ ē deq̄ oīa reuelat̄. utiqz et
angelū illū repleuit. atqz ī illiqz
corde habitās. p̄ eū locut̄ ē ioh̄
hām. **I**p̄e at̄ ioh̄anes figurū

et̄e tenet. sicut ī sequētibz uide
bimz. **C**ui xp̄us sicut dictū ē nō
in sua natūa. sed per angelū appa
ruit. sicut olim fecit p̄tibz. **E**t
pleto ē m̄stelo q̄t̄ qd̄ uenerat.
usqz ē etiā ab hoībz q̄ diu oportu
it. donec q̄dragesimo die ascen
dit ī celū. nō demceps p̄ eam
substāciā quā sup̄sit a nobis ap
pare voluit. **V**nde nō corpalem
eig p̄nciā debemz require. sed po
tius credē eū eē ubiqz ī diuina ma
iestate. **T**otus itaqz filio dei per
diuinitatē eāt in angelo. totz cum
p̄t̄ et sp̄s sc̄o consistebat ī celo.
Qd nulli alij posse tribuit̄. in
si illi icorporee et simplici natūe.
q̄ tota ī celis reputat̄. tota ī terris.
tota sine loco ī loco. tota sine p̄t̄
ī partibz. **Q**d ē at̄ mirū si post
eig icarnacōnē. angelus apparens
similis filio hoīs dicitur. sicut ī
consequētibz inuenimz. cū etiā
angelus qui multo an̄ eiqz aduenit.
f̄tis p̄tibz apparuerit. vni vocā
tur. **Q**uo ī loco dicit̄ beatus aut
bertus abrosius. **C**redi etiā p̄t̄ b̄to
paulo ap̄lo d̄m̄i post suā ascen
sionē nō in sua natūa apparuisse.
sed potius p̄ angelū. tantū in
ea forma ī qua recognoscit̄ ab ho
m̄bz solet. **Q**d h̄m̄c etiā p̄b̄i
p̄t̄. qz si beatus paulus nup̄ conuer
sus in sua eū substāciā vidisset.
consequēs eēt. ut p̄ oībz dilectō dis
cipulo sibiqz ab adolescentia dicit̄.
nō per angelū. sed p̄ semetip̄m
appareret. **Q**d dicit̄ mittēs per
angelū suū seruo suo ioh̄am. mo
rem sc̄ozū p̄m̄ tenet. qui ī suis
dictis. sic de se quasi de alio locū
tur. **V**nde ē. **V**ir erat ī terra

Nō sic d̄ autbert̄ abrosi
sic etiā auḡ. axceli. et
Jes̄. aisebuc

hys noie iob: et cetera usq; recedens a malo. Et erat moyses vir mitissim; sup oeb. qui morabatur in terra. Et idē iohānes sepe in euāgelio suo. Hic ē discipulus ille: quē diligebat ihūs. Qui testimonium phibuit uerbo dei: et testimonium ihū xpō. Verhibuit testimonium uerbo dei iohānes: cum dixit. In principio erat uerbum: et oia per ipm facta sūt: et erat lux uera que illuat oem hominem et cetera: que in eodē loco. de diuinitate uerbi sequuntur. Verhibuit testimonium ihū xpō cū dixit: et uerbum caro factum ē: et habitauit in nobis. Non tamē diuinitas psona cū ista diuinitas: sed utraq; ostendim; naturā. Quod uero ait. in hys quecūq; uidit: subintellegendū ē quicūq; de incarnato deo i uerbo. siue in diuinitate. siue in humanitate cognouit. Aliud uero uidit oculis corporeis: atq; aliud oculis mentis. Oculis mentis uidit diuinitatē: oculis corporeis humanitatē. Vidit enī ante oia secula a patre genitū: cū patre oia fecisse. Vidit in fine temporis natū ex matre pro nostra salute. deinde passū a iusto homine sepultū. a mortuis resuscitatū: atq; in dextera patris subleuatū. deinde ad iudiciū uenturū. Vidit itaq; her oia: et testimonium phibuit: et scim; q; uerū ē testimonium eius. Sed quod fecit iohānes: hoc enī facit cotidie ecclia. cuius membrū ille fuit: et in cuius figura hanc apocalipsim uidit: a cuius ore testimonium illius non recedens

dit. q; in deo inēt doctrinis illius insistit. **C** Beatus q; legit et qui audiuit uerba prophetarum: et seruat ea. que in ea scripta sūt. Tempus enī ipse ē. In hys uerbis duorum per ordines comprehēditur doctorū uide licet q; legit et alius exponit: et auditorū q; audiuit et retinet: et ope perficit ea q; in ea scripta sūt. Licet enī hic liber multa habeat in se profunda mysteria: tamē multa sūt ibi. q; enī ad litterā custodita. multā utilitatē et salutē prestāt suis obseruatoribus. Seruat autē ea q; in ea scripta sūt. qui fide christi et ecclesie non uiolat: qui cauēt phibita. et implent iussa: metuunt mīnata supplicia. amat promissa celestia. Hinc autē liquido colligitur: quāte sit auctoritatis. quāte q; excellētie: cū inter oēs libros noui testamēti. hic solūmodo prophetia noīatur: quā qui obseruaueit: beatus ē phibetur. Ad quod et subiūgit. **C** Tempus enī ipse ē: iudicij saluet: quādo redditurū ē omniq; iuxta opera sua. Ac si dicat. Felix qui fida sacramentis iuratur. et que in hys uerentur. custodit: et q; phibent non presumit: q; et obseruacōnis tempus non longas moras inicit. et retribucōnis dies quodāmodo in ianiis consistit. **C** Iohānes septem ecclesias q; sūt in asia. Aste due sūt: maior saluet et minor. Que minor i sorte uenit beatus iohānes in q; sūt septe

ciuitates metropolitane & q̄
rū caput ē ephesus. Sed cū
maior minor uigetur: pe
ne medietate mūdi occupat.
Huic tamē regiōi deus oī
potens. per suā mīam p̄po
suit p̄dicatore b̄m iohāne:
et ideo ille sp̄calit̄ eccl̄es̄is a
sue. suā dirigit p̄ph̄cia. Ve
rū qd̄ loquitur septē eccl̄es̄is
asp̄e: utiq; oī eāe dicit. Que
cū vna sit. septenaio nume
ro cōprehēditur: quo sepe so
let uniuersitas designari. In
ta illud. Septies in die laudē
dixi tibi: uel p̄t̄ innumera do
na q̄ papit a sp̄u s̄c̄o. Qui
cū sit vng sp̄us replens orbē
terrarū. id ē uniuersam eccl̄iam:
dicit eā septiformis a p̄ph̄a
sup̄ d̄m̄ requieuisse p̄pter sep
tē id ē multiplicia sua dona q̄
p̄stat fidelib; . Vna ē utiq; ec
clesia: sicut vng ē sp̄us. Vn
de et catholica grece dicit id ē
uniuersalis: sed septiformis sp̄i
ritus munē ē repleta. Vnde
et i zacharia legim; . cādelabū
totū autē habes sup̄ se septē
ifusoria et septē lucernas.
Quā eā septiformē eāam
xp̄o cōiūq; ysayas cōmēorat
dices. Apphēdet septē mulie
res uirū vñū i die illa dices:
panē nr̄m comedem; et cetera.
Vir iste vng ē xp̄us: quē sep
tiformis eāa cōpletur dices.
Panē nr̄m comedem; . corpa
saluet tuū nobis a deo datū
māducabim; . uesti mēt̄s vir

4
tutū ornabimur: tantūmō in
uocatur nomē tuū sup̄ nos. au
fer opprobriū nr̄m: ut sis uir nr̄.
ne t̄p̄endo dicat nobis iudei:
qd̄ nō habeam; uirū. Vnde et
salomō dicit: q̄ sapia exiit
sibi colūpnas septē. Colūpnas
septē exiit et domū fecit: q̄
ab amōe p̄ntis s̄c̄i. duā corda
gēnliū. septiformi sp̄u r̄pleta
sepauit: atq; ad fortitudinē celest̄
tis edificij exiit. Recte eā hor
numēo septenaio. q̄ cōstat ex tri
b; et quor; . eāa cōprehēdit: q̄
in quor; mūdi p̄tes diffusa. in
cōiussa mētē et fide obseruat
s̄c̄e trinitatis fide. Cui; numēi
mysteriū eāa vng hō in se cōti
net: q̄ utiq; mēbrū ē hui; eāe.
dū ex quor; cōstat humoib; . q̄
tuor; pollet uirtutib; . et diligit
deū ex toto corde suo. et ex tota
aīa sua. et ex tota uolūtate sua.
Nā trib; spiritalit̄: et quor;
corpaliū uiget. In dilcōne eī
dei: trib; qualitatib; spiritalit̄ ex
atatur. Ip̄e uēo corpaliū ex ma
teria calida et frigida: hūda et
siccā cōpōitur. Asia mēptatur
elacio. Elacio at̄ et i bonā et in
malā p̄tē pōitur. Nec sepe p
uicio pōitur: sed aliquādo cul
mā uirtutū designat. In bono
pōitur: ut illud ysaye. Nonā
te i sup̄biā sc̄lorū: sustollā te
sup̄ altitudinē terre. Altitudies
terre sūt diuicie. honores. digni
tates. Sup̄ altitudies has. deus
oīpotes posuit petrū. paulū. et
ceteros qui p̄mū fūdamētū eāe
reuerūt. Nam sicut cū montē

quisquis contemdit: eo paulis
per cetera subiecta despuit.
quo ad aliora plus gressu redit.
ita qui intentione fige mittur
i sumis: eo apius terrena des-
piat: quo apius eleuat ad ce-
lestia. Et qd prius i ymo posi-
tus sup se credidit: post ascen-
dedo pfiens. sub se ee cognos-
cit. In hac bona elatione consistit
causa: qz terrena oia calcans.
metre celos inhabitat. dicens cu
aplo. **N**ra conuersatio i celis e.
Et si eia elatione i cotraia
pte intellige. uoluerim: neqz
i hoc a sano mtellu recedim:
qz multi a sua supbia deiecti sut
per gram xpi. atqz huiliati.
Ad quos eia qz mebra sut etie
hec ptnet reuelatio. Impletu
hoc cognoscim i paulo. qui p-
us fuit supba eie psecutor:
demiceps factus e pmissis pdi-
cator. De supbis ei atqz elans
cotidie xpus sua etiam p iter-
na gram uocas: missima red-
dit et huile. **G**ra uobis
Gra dicit qz data no merces
reddita: sed uema gnis collata.
Que gracia spealit i hoc e
acapienda: qz sine merito homi-
nisit deus filiu suu. qui nos
suo sanguie redemit. et ad fili-
atione dei pduxit. **U**nde et se-
quit. **E**t par. Quia uidelicet
ipe p sua passionem genq hua-
nu deo pa pacificauit. Et no-
tadu q no dicit par et gra sed
pmititur gra. ac demde subiui-
gitur par: qz nullq ad pace re-
conciliatiois uenire potest. m

si hunc gra me processerit:
qz ut ad pace dei uenire possi-
m: a dei gra pueni sumus. **E**t
nealit qz oia que a deo papi-
m: siue i fide. siue i ope.
i abstinecia. i ieiunio et i ce-
teis. gratis a deo nobis tribu-
untur: sola illius mia. **Q**ue
redu est i hoc loco: aut i dato
gre. noiato filio et spu sco. p
sona pris reuertetur. **N**a cu
dicit ab eo q e. et qui eat. et
qui uertur e: filiu i hys u-
bis ostedit. qd maxie ex hoc
pbat cu subiugit. qui uertur
e ad iudiciu: scilicet ut reddat
umcuqz iuxta opa sua. **P**at-
a no iudicat queq. sed oe iu-
diciu dedit filio: qui solq cu
pre et spu sco habet ee. quia
semp e imutabilis. **U**nde
psalmista. **C**u at ide ipe es.
Sut a angeli. sed mutabilita-
te passi sut: qn vng eozu no-
ty p supbia cecidit. **S**ut hoies
sed mutabiles. sicut primus
ho mutatus e: et ex iusto factus
e iustus. ex bono impius. ex
i mozi mozius. **O**is a creatu-
ra nuibilis copata et mutati-
qz no e: ideo qz spealit ee ha-
be dicit. qui semp ide e. **E**t
uoc: qz anq de beata uirgine
munt nascetur i tepoe. cuncta
cu pre fecit tepora: iuxta illud.
In principio eat ubi: et oia
per ipm fra sut. **U**ertur
e ad iudiciu. iuxta illud angelo-
ru pmissu: sic uerit. qd mo-
du iudicis eu eue i celu.
Cu itaqz her no nisi soli filio co

gruere videant² et hanc gram
etiam iustorum a patre et filio atque
spiritu sancto precepit: quod quorum in
separabilis est unitas. inseparabilis
est etiam operatio: quid sibi uult
hoc. quod solummodo modo fit filii
uel spiritus sancti. Sed sciendum. quod
mos est sacre scripture. ut ubi
unus fit modo persone de trimi-
tate: tota simul trinitas intel-
ligatur. Ergo ubi in persona filii
fidelibus gratiam tribuere legitur
audiuimus: simul in ipsa datione
patris et filii et spiritum sanctum intel-
ligere debemus. Iterum queritur
cum sit unus spiritus qui replet or-
bem terrarum: cur iohannes in hac
reuelatione septem spiritus introdu-
cit? Respondetur propter septenari-
am id est multiplicem eius operationem.
Simpler itaque est proprietate na-
turalis: multiplex uero gratiarum distri-
butione. Hinc salomō dicit
eundem spiritum unum et multiplicem.
C Et a septem spiritibus qui in
conspatu throni eius sunt. Throni
dei sunt angeli sancti et homines iusti:
in quorum membris per fidem requi-
escat. Unde est. Anima iusti: sedes
est sapientie. In cuius throno con-
spici spiritus sanctus est: quod in scripturis me-
moriam ut diximus requiescat et
illos possidet: eorumque opera dis-
ponit. et ad dei amorem et pro-
morum accedit dilectionem: ad que
etiam specialiter remissio pertinet
peccatorum. que fit in baptismo ope
spiritus sancti. Unde dominus dicit apostolis.
Accipite spiritum sanctum: quorum remi-
seritis peccata. remittantur eis.

5
Quare septem spiritus dicantur: supra
dictum est. Et a ihesu christo. qui est testis
fidelis. Quia de christo erat plura
locutus. iterum repetit eius personam
dicens: et a ihesu christo qui est testis fi-
delis id est uerax: quoniam pater prohibet
testimonium dicens. Pater in me ma-
nebit ipse facit opera: et hec est uita
eterna. ut cognoscatur te. et sic
deus dilexit mundum. ut filium suum
unigenitum daret: et ego a meipso
non ueni. et multa hinc similia.
Sed sicut filius est testis fidelis: ita
etiam pater: ita et spiritus sanctus. Aut et
pater de filio. testimonium illi prohi-
bet: hic est filius meus dilectus. in quo
mihi complacui. Ipseque filius de spiritu
prohibet testimonium. cum dicit. Spiritus
est qui uiuificat: et spiritus ubi uult
spirat: et pariter ipse uos doce-
bit omnia. Spiritus quoque sanctus de filio
testimonium dicit quod sit ueritas: si-
cut scriptum est. Spiritus est qui testifica-
tur: quoniam christus est ueritas. Et ipse
filius dicit. Ille testimonium per-
hibebit de me. Unde sciendum
est. quod sicut hinc tres unum sunt. sic
eorum testimonium unum est: quod quod
alterius testimonio. alter nisi
nucetur. Specialiter autem filius tes-
tis uocatur: quod per testimonio ue-
ritatis. usque in mortem peruenit car-
nis: quod et cum omni ecclesia. in pro-
fessionibus christo testimonium prohi-
bet: illi specialiter testes uocantur:
qui pro christi nomine moriuntur.
Primogenitus mortuorum. Quia
mus homo ea conditione creatus est:
ut nisi peccasset immortalis man-

lisset. Sed q̄ peccauit mortuus
est. et rediit in matrem suam. hoc
est in terra de qua fuerat conditus.
dicite sibi dñs. terra es et in
terra reuertebis de qua assumptus
es: q̄ formatq̄ ex limo terre. in
aiam uiuētē. quasi ex matris
utero uiuus presserat. Postq̄
autē factus est ille mortuus.
genuit filios mortales et p̄tō
res: qui oēs mortui in matrem
suam reuertūt. Remens ergo
dñs in carne eadē lege mortu
us ē: atq̄ in utero matris sepul
tus. Sed q̄ tertia die a mortuis
iā uicturus in etnū surrexit. et
mors illi ultra nō dnabit. p̄mo
genitq̄ mortuorū appellari debuit.
Incor̄ aī surrexerit aliq̄ ante. sicut
lazarus. tamen nō surrexerūt in
eternū uicturi: q̄ iterū mortui
debitū carnis soluerūt. Unde
nō surrexisse uel uixisse cōputadi
sūt. Ille ergo primogenitq̄ mor
tuorū recte uocatur. q̄ sicut suc
cepit a mortuis. ut ultra nō mo
reretur. Potest et aliē intelligi.
Oēs etiā qui se mortificāt cū ui
uis et p̄tō. et uoluptates car
nis in se occidūt. mortui sūt
p̄tō. et uiuūt deo. Quorū pri
mogenitus digne uocatur xp̄us.
q̄ p̄tōm non fecit. et mortifica
tionē uite carnalis ostendit. **C**
Et princeps regū terre. Reges
terre appellātur oēs etiā. qui uia
orū tyrānidē in se cōsurgē nō
smūt. sed eis iure dnant. Pos
sūt at̄ et reges t̄re specialiter
intelligi p̄dicatores. qui dū cor

da carnalium a p̄uitate restrin
gūt. sup̄ terrā ut reges tyant.
reterūt bonis et spiritualibq̄
uicis in nullo se preferūt.
Hic ē q̄d perus cornelio se co
equale faceret. anany. uero
aiam gladio uerbi perimūt.
Sciendū ē at̄ q̄ p̄dicatores et
clesie. etiā ipis carnalibq̄ ita
dnari appetunt. q̄ting et cō
passionē natūe. et uicis uer
itudinē exhibeāt. Eorū ita
q̄ princeps ē xp̄us. qui ē rex
regū et dñs dnāntū. De quo
adhuc sequitur. **C** Qui dilex
it nos. et lauit nos a p̄tō
nis in sanguine suo. Quo ai
amoc filius dei nos dilexit.
passiones illius ostendūt. q̄s
p̄ nobis ptulit. De hac dila
tione ait ap̄tus. **X**p̄us dilexit
ecclesiam. et t̄didit semetipm̄
p̄ ea. Ad cuius etiā dilātione im
tandā. hortat̄ fideles dicens.
Ambulate in dilātione. sicut et
xp̄us dilexit nos. et t̄didit
semetipm̄ p̄ nobis. Dilexit
at̄ nos. pulcher fedos. pius
impios. sine p̄tō p̄tōres.
nec q̄les erantq̄ nos dilexit.
sed q̄les ipā dilātione nos fe
cit. Unde et subdit. **C** Et
lauit nos a p̄tōnis in san
guine suo. Iste amor mef
fabilis et incōprehensibilis. q̄
cū p̄ iusto uix aliquis mori
tur. xp̄us secūdū t̄pus mor
tuus ē p̄ impijs. ut nos offer
ret deo. iustus utiq̄ p̄ iustus.

Et tū eēmq̄ maculati delictis: lauit nos suo sanguine. ut exhibet sibi ecclesiam nō habentē maculā et rugam. uel aliquid huiusmodi. Qui e nā sanguine sue passionis uertit nobis i mysteriū ab lutionis: ut in fide mortis eiq̄ baptizati ab oibz mudem² p̄tis. **H**inc aplūs dicit. **Q**uāq̄ baptizati sumus in xp̄o ih̄u: in morte ipsius baptizati sumus. Est at̄ et secūdu bap tismū effusio lacrimarū: quo momētis singulis baptizat² publicam et p̄dres: quo u delictet maria post multas criminū lacrimas. et petrus ablut² ē post trinā dñi nega tionē. **E**t fecit nos regnū et sacerdotes deo et p̄ri suo. **P**er hāc sententiā oēs electi sacerdotes demonstrāt²: qui supra reges fuerūt appella ti. **Q**uia ē caput fidelū rex ē et sacerdos: cōgruet et mē bra capitis: reges et sacerdo tes uocant². **Q**uibz per pe trū dicitur. **D**os estis gens elēm: regale sacerdotū. **I**p si ei sūt reges: ip̄i et sacer dotes. et sacrificiū et altare: q̄ et tumultu carnalū volup tatū cont̄ se iurgētes ut re ges reseruat² et sacrificiū lau dis et mortificacōis deo im molat: corpusq̄ sūt a p̄tis seculi cupiditatibz mortifi cat: ut hostia uiua fiant. **I**p se itaq̄ uingentz p̄is rex

et sacerdos. fecit suos electos reges et sacerdotes: quos reges terre cōstituit. et ip̄o ope sacer dotes monstrauit. **Q**uā at̄ dicit² deo et p̄ri. nō due nature nec due p̄sone. sed una ostendit²: ubi etiā sp̄s sc̄s iuxta regulā p̄misse intelligētiē palter in telligitur. **I**psi gloria et impe rium in secula seculorū amen. **F**ilio saluet: qui nos sacerdotes fecit. et qui nos sacerdotes fieri uoluit: ubi etiā ambozū accipi m² caritate. q̄ ē sp̄s sc̄s. **E**cce uenit cū nubibz. **I**n nube uenturus ē dñs ad iudiciū: q̄ in nube ascendit in celū. **H**ic em̄ dixerūt angeli aplis. **Q**uō statim appiaētes in celū. **H**ic ih̄s sic ueniet q̄admodū uidistis eū eūte in celū. **N**ubū at̄ sepe fit mērio i sacro eloquio. **U**n de legitur in exodo: q̄ oipotēs deus in nube filios isrl̄ eduxit de egipto. **T**abernaculū quoq̄ moysi et tēplū salomōis nubes impleuit: et in dñi trīsignā aone moysen et helyam. nu bes obūbrauit. **I**n nubibz eti ā s̄i uenturi sūt ad iudiciū. iux ta illud apli: q̄ rapient² obuiā xp̄o in nubibz. **I**lla at̄ nubes que filios isrl̄ illuabat. et egyp cios tenebris aruā dabat. **D**ñi significat clemētiā: q̄ illuāt p̄fectos. et obrūcat reprobos. **I**ta quippe ueniens dñs ad iu diciū apparebit blādus iustis: q̄s etiā illuminabit. **D**ū ad cōtūcēdā suā maiestatiē eos pduerit: et terribilis rep̄bis. quos in te

nebroso carceris loco constituet.
De quo in ewangelio dicitur. In
utile seruum puitate in tenebras ex
teiores. Illis em dicit. Venite
bndicti pās ma: istis autē ite
in igne et nū. qui patius ē dyabo
lo. Nam et hoc qd' egypti et fi
ly isrl' ad se nō poterat accede:
hoc significat qd' abrahā diuini
respondit. Int' nos et uos cha
os magnū firmatū ē. Aliqn' ea
ā nubes. corpus xpi significat.
ut illud. Ecce dñs ascendet sup
nubē leuē: et t'gredietur egyptū.
Super nubē quippe leuē ascendit
et in egyptū uenit: qñ carnem
huānitatis nrē assumēs. sine g'
uediē pāi. in mūdo apparuit.
Nubes at' pluralit' scōs signifi
cat' p'dicatores: qui pluūt uer
bis. et choruscāt miraculis. De
quibz per pphētā dicitur. Et nu
bibz mādabo ne pluāt sup eā.
hoc ē sup vmeā ymbzē. Cum
hys nubibz. hoc ē cū multitudine
scōrū uēturus ē dñs ad iudiciū:
q' in eorū cordibz habitabit. Un
de est. Dñs ueniet ad iudiciū:
cū senioribz ppli sui. Et uide
bit eū oīs oculus. Omne oculū
usitato more locutionū: p omī
hoīe positū hic accipiamz. Oīs
itaq' oculus id ē oīs hō qui tūc
resurrexerit: uidebit eū corpora
lit: siue ad uitā. siue ad mortē.
No at' aialū. quorū uis ī san
guīe ē: et cū moriūtur eē desi
nūt oculus eū uidebit. sed poiq'
oculus homī. Alia trāslacio dicit.
Uidebit eū oīs oculus talē. quale

salicet despererūt. et quale ar
de noluerūt. Et tūc i'plebit'
uidebit oīs caro salutē dei. **C**
Et qui eū pupugerūt. subau
dis uidebūt eū. uidei saluret
qui crucifixerūt eū lingua. sicut
marcus dicit. Erat at' hora
tertia: et crucifixerūt illū cla
mātes. reus ē mortis. Et mi
lites pylati uidebūt eū: quē
illudētes crucifixerūt. Uidebūt
at' non ut iā cōtēpnāt sicut
prius iridebāt. insultēt. ac
letentur: sed ut p'ueat. gemāt.
lugeat. et tristentur. Unde et
subditur. **C** Et tūc plangent
se sup eū oēs tribz terre. id ē
oēs reprobi terrena desidētia
res. et per desidētiū terrā in
habitātes: honoibz semetipōs
extollētes. in luxurijs degētes.
Quibz dñs dicit. De uobis
diuitibz: qui habetis cōsolatio
nē uām. Precipue at' hñz plā
gent se sup eū: qui eū pupu
gerūt. Magis at' dolebūt in
sei. q' tale perdet dñm: q' qd'
atrocissimū intulerūt tormētū.
Etiam amen. Qd' ē apud lan
nos eā: hoc apud hebreos amē.
Vtrūq' autē ē aduerbiū affir
māns. Dicit ergo. eā amen:
at si diceret in geminādo. uerū
ē uerū ē. et multū nō p't: q'
plāgent se sup eū oēs tribz terre.
Cognoscite em p' certo futurū:
qd' tali sentētia firmat. **E**go
sum alpha. et ω. p'ncipiū et
fims. Hic iā māfeste ostēdi

tur: qz angelus qui hec ioha
 m nuaavit: psona dei m se
 habebat: ai dicit **E**go sum al
 pha & **W**: pncipiu et fins.
 Jilic et ipe iohannes qui hec
 diat nobis: tale e et qd paulo
 diat. An expemētū quētris
 ei q. qui m me loquitur xpūs?
Et dauid. **A**ttēditē ppe meus
 legē meā. **A** apud grecos lan
 nos et hebreos pncipiu e demē
 torū. **E**d e apud nos. a. hoc
 e apud grecos. al pha: apud he
 breos aleph. **N**orro. w. finalis
 e demētorū apud hebreos. **E**d
 at sit al pha et. w. māifestat
 ai subūgit. **P**ncipiu et fi
 nis. **P**ncipiu salicet. ante
 quē nullq: fins ued post quē
 nullq. **V**el pncipiu. a quo
 oia sumūt maū: fins ued
 m quo aūta tminat. vel pnc
 ipiu. q. m pncipio eū uerbu:
 fins. q. uerbu caro factū est.
Hnde et **p** ysaya dicit. Ante
 me nō ē formatōs deus: et
 post me nō erit. **N**ā et qd i
 hānes ymo angelus ex psona
 dei hoc diat. māifestat ai sub
 ūgit. **D**icit dñs deus q erat.
 et qui ē. et q uerturus ē d potēs.
Ed ia sup expositū ē. **E**go
 iohānes frat vtr. **H**uc usq p
 fāgo sequētis libru: ex hie hie
 toia rapit. **L**oquitur at ecclēstis
 asie: quibz et se equalē osten
 dēs: hūilitatis causa diat. **E**
Ego iohānes frat vtr m fide:
 et pnceps m tribulatiōe et reg
 no et pāna ihū. **Q**uo i loco

✓
 ✓
 ✓
 ✓
 ✓
 ✓
 ✓

duo sūt simul cōiūgenda: tribu
 latio salicet et paciētia. **T**ribu
 latio eī et paciētia pntet ad
 caput et ad mēbra: regnū at
 solūmō ad caput. **P**articeps
 xpi fuit iohānes m tribulatiōe
 et pāna: qz sicut xpūs passq
 ē oppria. irrisiones. colaphos
 et verbera: ita et beatus iohānes
 qui flagellatq legitur i actibus
 aplozū. et a domniano i feruē
 tis olei dolū missq. ad ultimū
 ab hoibz sepatus ē. **P**articeps
 quoqz fuit m paciētia: qz sicut
 xpūs paciēter sustinuit passio
 nē. et suos crucifixoēs dilige
 bat. **P** quibz orabat dicens.
 pat ne statuas illis hoc pāna:
 ita et beatus iohānes diligebat
 eos qui ei mala mferebant. et
 p illis orabat. **R**egnū at pnc
 ad caput pntet: qui e regnū
 ppetuū scōzū suozū. **N**eg em
 aliud regnū e suis datus elect
 tis q seipm: quibz dicitur e.
Venite benedicti pūs mei.
Quasi diat. **V**enite mēbra
 regnate post tribulatiōe m
 capite: qz ego regnū vrm. **D**e
 hoc regno ipe diat iudeis. **R**eg
 nū dei intra vos ē. **C**onsiderā
 dū demqz qz m tribz se pncipe
 diat iohānes: m tribulatiōe
 salicet. et paciētia. et regno.
Sed media horū e regnū: nec
 pōt possidei. msi et hinc tribu
 latio extreueit. et illinc paciē
 tia defendeāt. **T**enet eī i hoc
 loco psonā om̄ fidelū. **E** fuit
 m insula que vocat pthmos.

✓

propter uerbum dei et testimonium
ihesu. Quatuor rebus hic sua con-
firmat narratione et persona cum
dicit ego iohannes. loco cum se in
pathmos insula relegatum ostendit
causa quare hoc passus sit.
propter uerbum salicet dei. et tempore
id est die dominica. fuit in insula que
uocatur pathmos. Historia nota est
beatum iohannem salicet in
pathmos insula relegatum pro-
pter uerbum dei. cui testimonium
prohibet dicens. In principio
erat uerbum. Et propter testi-
monium ihesu christi quod ei prohibebat quod sa-
licet esset uerus deus. et uerus
homo. Et cum negabat terram aper-
turi est celum. Interpretatur autem path-
mos. fretum. Ibi quippe amplius
feruet mare. quod fretum dicitur.
ubi angustius est. Et ideo non
modicum per nomen istius
insule. angustia passionis ex-
primitur. quare patiebatur beatus
iohannes sicut ceteri quorum per-
sona gerebat. Quantomagis
ei facta in presentia uita affligitur.
eo amplius illis secreta celestia
manifestantur. Unde paulus
in carcere positus dicebat. Non
conuersatio in celis est. Sustinet
quoque et ipsi mali penas. qui
a hominibus interficiuntur. in carceribus
recluduntur. Sed non pena facit
sanctos. sed iusticia. Sustinet
plerumque similia iusti. sed iusti
propter iusticiam coronantur. in-
iusti uero propter iniquitatem damp-
nantur. Hinc psalmista dicit.
Iudica me deus et discerne cau-

sam meam. Unde bene pro-
pter uerbum dei et testimonium
christi se dicit relegatum. non
propter homicidium. aut cetera
crimina. Et illis quippe erat
unus. quibus dicit dominus. Beati-
catis. cum uos odent homines et
sepauerint uos. et exprobra-
uerint et execerint nomen uerum
tanquam malum propter me. Et a-
libi. Gaudete quod nomina ustra
scripta sunt in celo. Quis est
qui idcirco patitur passionem. quod
diuinitatem et humanitatem filii dei
predicat. beatus erit. et talibus
secreta celestia reuelabuntur.
cum ad uisionem suam peruenit
creatoris. **C** fuit in spiritu in die
dominica. Hic iam apte demon-
stratur beatum iohannem habere ui-
sionem non corporalem. sed in spiritu
uidisse. Non tamen in sompniis.
sed in ekstasi raptus est. sicut
et ezechiel. qui cum sederet in
domo sua. et senes iuda se-
deret coram illo. ductus est mente
in iherusalem. Itaque sicut dictum est
nichil per corpus uidit uel
audiuit. uel sensit uel intel-
lexit. nec ipsam carnem fundi-
tus deseruit. quando habet reue-
lationem uidit. sed docendus a
spiritu. a spiritu docente assumptus
est. ut alta et mystica posset
intueri. Notandum autem quod se-
non in die sabbati aut sexta fe-
ria. sed in die dominica raptus
fuisse dicit. Solet enim qualitas
rerum ostendi. per qualitates temporum.

Hinc est qd' abrahā in sermo
 re fidei sue angelos meridie
 vidit: et loth in pdicatione so
 domorū uespere. adam post
 meridiē: salomon quoq' sa
 piētiā nō seruaturus in noc
 te precepit. Ita ergo in hoc
 loco per diem dñicā aperte
 fides intelligitur: que iā ma
 nifesta erat in toto mūdo.
 quādo ista videbat beato iohā
 nes. Itā om̄ apli pfecti p
 dicauerūt ubiq': et iā corpo
 ralis illiq' uacatio sabbati. in
 spūale transferat. Et hāc quo
 q' quā beato iohānes signifi
 cabat: iā frā carnis morti
 ficiās. in luce spūs assurge
 bat. Et oēs elā in die dñica
 sūt: q' ad gaudia future re
 surrectionis hilarescūt. **C** Et
 audiu post me uocē mag
 nā: tamq' tube dicētis michi.
Qd' uides scribe in libro. Si
 aut in spū positus spūalia vi
 dit: sic ea q' audiuit uox spū
 alis fuit. Sed qui extra corp' q'
 per cōtēplationē educt' fūcat:
 quēadmodū dorsū habebat.
Non ēi per corpus ista uidit:
 ut post dorsū corpōis aliquid
 uidet. Sed facies illius itelli
 gitur ipā uis cōtēplationis. q'
 extendebatur ad ea q' videbat:
 dorsū uēō obliuio de pñtib' q'
 ex quib' educt' per spm̄ iā
 videbat. Idcirco itaq' celesti
 b' intent' uocē i hñs que ob
 lit' fūcat audiuit: ut faciem

mentis ad ea cōuertēt. et ea
 que videbat auditōib' p'fici
 ra scribēt: ita et sū post se
 oīa pñtis uite gaudia habet.
 et in ante se extendūt. p m
 chilo ducētēs oīa tēporalia.
 dū cōsiderāt future uite gau
 dia: iuxta illud apli. **U**nū
 qd' retio ē obliuiscēs. in ante
 riorib' me extendo: sequēs
 brauiū supne uocatiois. Sic
 at dicitur ei. qd' uides scribe
 libro: ac si dicitur. qd' uisus
 es. **N**ec dū ēi aliqd' uiderat:
 sed tantū ad uidedū eleuato
 fūcat. **L**ibru at mēoriā ei
 appellat: id ē ea que uides re
 conde i mēte tua. et alijs e
 iā māifesta. **N**ā qd' libri
 significant corda hom̄ et cō
 scienciā: testat' dāuid qui
 dicit. **A**ntiquus dicitū sedit.
 et libri apti sūt. et alijs liber
 qui ē uite. Sic etiā fidelib' q'
 dicit' ut qd' uidet. id ē quod
 intelligūt. et ipi in cordib' q'
 suis recōdat: et alijs etiam
 māifestatē studeat. **U**ox at
 hec siue i iohāne siue i ecclā
 recte magna uocat' q' nō
 de mediocrib' sed de sumis
 loquit'. **Q**ue etiā q' tuba di
 atur: q' per ora p'dicatorū
 sonat. **Q**uib' p ysaya dia
 tur. **Q**uasi tuba. exalta uocē
 tuā. **N**ā et bene uox quā au
 diuit iohānes. et in illo ecclā
 tamq' uox tube dicit'. que ab

interioribus sine strepitu so-
nū accipit quē p̄fert exteri-
us: q̄ videlicet ille sono vo-
cis audiuit prius in corde. q̄
post modū sonuit extēus i-
uore: q̄ alit̄ ad p̄phetas diuina
uox sonuit: atq; alit̄ ip̄i pos-
tea locuti sūt. Deus em̄ locu-
tus ē ad illos in corde. sine so-
no vocis: ip̄i at̄ postea locu-
ti sūt. opantes ubi cū lingua
carnis. Et mitte septē ecclē-
sias. id ē geneal. ecclē. q̄ si-
cut sup̄ dictū ē. in septena-
rio numero. vniuersitas ex-
primit̄ fidelū. Na et quod
vni illarū loquitur. atq; oī-
bus ecclēsijs loquit̄. Vnde
et ī sequentibus dicit. Qui ha-
bet aure: audiat quid sp̄s di-
cat. ecclēsijs. Epheso. Ephesq;
m̄pretatur voluntas: siue cō-
siliū meū. Quo nomine gene-
ralit̄ oīs ecclē. comprehenditur:
in q̄ ē dei voluntas per fidē
spem et caritatem. ceteraq; bona
opa. Vnde et ip̄a nō suā.
sed dei potius voluntate m̄se-
fici optans. dicit cotidie ī o-
ratione: ut nō suā. sed dei
ī ea fiat voluntas. Cui ecclē.
a dño per p̄phetā dicitur.
Nō uocaberis pl̄ delicta: et
terra tua desolata: sed voca-
beris voluntas mea in ea.
Que ecclē. bene cōsiliū meū
dicitur: q̄ videlicet nō suū.
sed dei sui sequit̄ cōsiliū: au-
diens illud salomomb. Audi

cōsiliū. et suscipe discipli-
nā: ut sis sapiens in nouis
simis tuis. Et iterū. Oīa
fac cū cōsilio: et post fac-
tū nō penitebis. Quo cō-
tra rep̄bis dicit. Desperis-
tis omne cōsiliū meū. Et
alibi. Non ē voluntas mea
in vobis: ait dñs. Saen-
dū at̄. q̄ voluntas p̄tinet
ad caritatem. q̄ sc̄a ecclē. non
timōe cogēte dño seruit:
sed sponte creatori se subdit
dicens cū psalmista. Volū-
tate sacrificabo tibi. Cōsi-
liū at̄ ad correctionē: q̄ q̄-
uis quidā in suis sceleribus
p̄manē sceleribus oī modis ue-
hēt. fit ad eos per dei m̄-
seicordiā sermo correctionis:
ut reiecto errore. cōsiliū salu-
tis p̄cipiat. Sic et correctus
ē saulq. au eāt cōsiliū ut no-
mē xpi delet de terra: et ex-
lupo factus ē agnus. Cōsiliū
at̄ xpi sc̄a ecclē. accipit: q̄
et a p̄cā se custodit. et ut
p̄fationē consequatur. sequit̄
eius cōsiliū quo ait tuidam.
Si vis eē p̄fectus: vende oīa
que habes et da paup̄ibus: et
et habebis thesaurū in celo. *Ame.*
Cimurna dicit̄ cāntiū eorū.
Quorū cāntiū. nisi dicit̄
Idem ē cāntiū: de quo psal-
mista dicit. Cantate dño cā-
ntiū nouū. Verū hec uerba
nō vni tantū ecclē dicit̄: sed

tantū generalit' ecclie vniū
sali conueniūt ad cuius mē
bra ptinebāt apli. q̄b̄ dñs
dicebat: mādātū nouū do
vobis. Sp̄a ei diligendo de
ū et p̄mū. cācū nouū cā
tat: q̄ adimplet hoc mada
tū. Cantat eā cācū nouū:
quādo m̄steriū incarnatio
nis. passiois. resurrectiois
eius concelebrat. Perfecti
us at̄ in futuro cantabit:
quādo videbit in re. qd̄ nūc
videt in spe. et implebitur
illud. beati q̄ habitat in domo
tua dñe. Unde ezechiel di
cit se vidisse librū. in quo
erat scriptū. carmē. lamēta
tioēs. et ue. Qui ei ibi uolu
it cātare carmē. hoc ē cācū
tū nouū: necesse ē ut in p̄
ti vita habeat lamētationē:
deflendo sua. et aliena p̄tā.
Qui v̄o in p̄ti cōtēpserit
habē lamētationē. ne illi si
ne dubio in futuro erit: ut illis
sine fine habētibz ue. ista si
ne timore alleluia decantet
victuri. **P**ergamq̄ m̄ p̄
tatur diuisio cornuū. Cornu
a significat regna: ut habes
in libro damelis et in zachari
a. Cornua ergo xp̄i itelligū
t' s̄a. ad regnū illiq̄ uertit.
Sed sicut xp̄i cornua eius mē
bra sūt. quibz regnū daturū
ē p̄petuū: ita sūt cornua dy
aboli eius mēbra q̄ cū eo dap
nabūtur. In hęc itaqz cor

9
nua. id ē m̄ iustos et repro
bos. et m̄ regnū xp̄i et dyabo
li. s̄a etiā facit diuisione:
q̄ segregat bonos a malis.
sup̄bos ab hūilibz iudicio sen
tēcie dicens. **O**is qui se exal
tat hūiliabit. De hys cornibz
et saluator dicit. **O**ra cornua
p̄torū cōfringā: et exaltabū
tur cornua iusti. **H**inc ei dis
cerit m̄ xp̄i regnū et dyaboli.
Hūilitate saluet regnū xp̄i
eueat: sup̄bia uēo regnū dy
aboli deiciat. **C**hyatira di
dicit' illūinata. **E**uo noīe ge
nealit' etiā designat: q̄ illu
māta ē ab eo. qui illūinat om
nē hominem uenētē in hūc mū
dū. **C**ui aplūs. **F**rustris aliqui
tenebre: nūc at lux in dño.
De q̄ et ysayas. **P**opulz qui
ābulabat in tenebris. **C**ardis
sonat in latina lingua. p̄m
cipi pulchritudis: apta sub
audit' et ornata. **C**ui saluet
m̄ illi. de quo psalmista di
cit. **S**pectosqz forma p̄ filijs
hom̄. **E**t in cācīs canticoū.
Ecce tu pulcher es dilecte mi.
Hinc itaqz p̄m̄cipi pulchri
tudis: ē apta et p̄pata etiā
p̄ ornāmēta virtutū. **U**n
de p̄ psalmistā dicit'. **A**stant
regina a dextris tuis in uestitu
deaurato. **E**t in cācīs cācico
ū. **M**urenilas aureas facie
m̄ tibi. **P**hiladelphina dicit'
saluas hereditatē dei. **S**p̄a

em etiam hereditas dicitur: de
qua pater ad filium. Postula
a me et dabo tibi gentes here
ditate tua: et de q̄ colom mali
videtes heredem dixerunt. Hic
est heres: venite ostendam eum:
et vna erit hereditas. Ipa e
ager da: ipa et vmea. que p
p̄dicatores suos ita saluare s̄m
git semetipam: ut fide et ope
deo placeat: et ab illis volu
tate nuq̄ recedat. **C**haodina
uertitur in nra lingua tribus
amabilis dno: siue fuerit in
vomitu. Tribus noie: sacra
scriptura sepe utitur. Unde
e. Illuc ei ascenderunt tribus
tribus dmi: a tribus saluet ordi
nibus: qui forsitan erat i p̄lo
iudeorum: sicut fuerunt apud ro
manos: in senatoribus saluet
militibus et agricolis: ita et etia
eisdem tribus modis partit: i sa
cerdotibus: militibus et agricolis
tribus. Que tribus amabilis dicitur:
iuxta qd̄ ap̄l̄us dicit. Qui dilex
it nos: et lauit nos a p̄nis nris.
Et ipse dñs. Sic dilexit deus mu
du: ut filium suum unigenitum da
ret. Porro qd̄ dicitur: fuerunt
i vomitu: ad reprobos p̄tinet:
qui simul p̄mixti sūt bonis:
sicut in area grana cu paleis.
Qui etia sua p̄ncipia ḡuat sc̄os
ueluti noxy tibi: vnde et ne
cesse e: ut exciatur de corpore xpi.
Tales utiq̄ fuerunt heretici: qui
eicerti sūt ab etia: de quibus ioha
nes dicit. Et nobis exierunt:
sed nō erant ex nobis. Et psal

mista. Expelle eos: qm̄ irri
tauerunt te dñe. In quozū e
tia p̄sona: in sequentibus huius
p̄phetie uerbis dicit. Quia
tepidus es: m̄cipia te euome
ex ore meo. **E**t cōuersus su
ut videre vocē que loquebat
mecū. Hic liquido claret:
nō corpale sed sp̄itale uocē
iohanē audisse: q̄ nō ut audi
ret: sed ut videt dicit se cōuer
sum. **Q**uod utiq̄ iuxta corpōis
sensus: i possibile eē cognosci
tur. Non ei uox unquam uide
pt. Sed ille impt̄ sp̄u: ad su
ma cōtemplanda nichil aliud
audiuit q̄ vidit: q̄ hoc e illud
audie qd̄ uide: hoc uide qd̄ au
dit. Etia quoz̄ que in ioha
ne figurat: post se videt no
tem: q̄ mysteria que in se
videt cōpleta: in lege et p̄phe
tis considerat p̄nūciata. Sic e
in scriptū e in genesi. Erūt
duo i carne vna: xpus saluet
et etia. Unde paulus. Ego
at dico i xpo et in etia.
Et cōuersus vidi septē cāde
labra aurea: et i medio septē
candelabrorū aureorū simile
filio hoīs. Septē candelabra
aurea hoc ipsū significat qd̄ sep
tē etia id e vniuersale etiam:
dū uerba eozū lumē sacre si
mul et amoris incendii p̄bet
domis septiformis sp̄us refer
ta. Sed nō incōgrue i septē
candelabris aureis figuratur.
Habet etia etia aureū colozē:

q̄ resurgat diuina sapiētia
de q̄ scriptū ē. **Thesaurus** desi
deabilis. requiescat in ore sa
piētis. **Habet lucernā**: q̄ lu
cet uerbo et exēplo. iuxta qd̄
paul̄g dicit. **In medio** natio
nis p̄ue et p̄uerse: int̄ quos
lucetis sicut lūcāria in mūdo.
uerbū uite cōtinētēs. **Habet**
quoz et longitudinē in longa
mmitate sp̄i et p̄seueratiā.
dicite dño. **Qui p̄seuerauit**
usq̄ in finē: hic saluus e
rit. **Quia etiā** candelabrū
tundendo p̄duatur: sans cō
uenit etiā ē. q̄ diuersis affiat̄
in hoc seculo p̄ressuris: inter q̄s
cōsolaciōne adhibet illi dñs
dicens. **Cū ambulaueris** ī ig
ne nō cōbureberis: et flama nō
ardebit in te. **Et per p̄phetā**
Couerta manū meā ad te: et
extoquā ad purū scōrā tuā.
Et bene in medio septē cāde
labrozū aureozū. videt iohā
nes siml̄e filio hoīs: q̄ xp̄us
qui etiā sue p̄sident. et p̄sident
do etiā p̄tegit. in medio elō
rū suorū ē. scādū illud.
Ubi duo uel tres fuerit cōgre
gati in noīe meo: ibi sū in
medio eozū. **Et alibi**. **Exul**
ta habitatio syon: q̄ magnā
ī medio iustis isrl̄. **Intu**
edū ē at̄. q̄ nō absolute dicit
se uidisse filiū hoīs: sed siml̄e
filio hoīs. **Ille** ēi angelus ut
sepe dictū ē p̄sonā xp̄i gere
bat: qui idcirco nō iā filius
hoīs. sed siml̄is filio hoīs ap

10
pellatur: q̄ deuicta morte iam
non moritur. mors illi vlt̄ nō
dnabitur. **Vel certe** siml̄is fili
o hoīs uocatur: q̄ et si carnē nos
trā accepit. tamen nō fecit p̄m̄:
sed apparuit in similitudinē car
nis p̄cā. **Quū** ei ē hoī p̄cō
non carere. **Vnde** et q̄ ip̄e
p̄cā nō fecit: p̄ psalmistā
dicit. **Ego** at̄ sum vermis et
nō ho. **Uestitū** podere. **Uo**
deres uestis ē talaris: q̄ et gre
ci podas pedes dicūt. **Per** po
dere uaq̄ carnē xp̄i debem̄ in
telligē: quā ip̄e uerus sacerdos
optulit: quā dōse auris panbu
lo patri p̄ nobis optulit hosti
ā uiuētē. scām. in odoze suau
tatis. **Que** uidelicet uestis us
q̄ ad talos p̄tinuit: q̄ ip̄e suos
usq̄ ad mortē dilexit. dicite io
hāne. **Cū** dilexisset suos qui erāt
in mūdo: in finē dilexit eos.
Sive per podere possim̄ in
telligē genealē etiā. q̄ uestis
ē dñi: iuxta qd̄ a pat̄na uoce
per p̄phetā dicit. **Quo** ego di
at dñs: q̄ h̄is oib̄ uelut orna
mēto uestieris. **Et** paul̄g fide
lib̄g dicit. **Quotq̄** ī xp̄o bap
tizati estis: xp̄m̄ induistis.
Que uestis usq̄ ad pedes ten
dit: q̄ usq̄ ad nouissimā mē
bra fidelū. in finē seculi nasa
tura ē. **Et** p̄m̄ctū ad mamil
las zona aurea. **In** uet̄i testa
mēto dameli dñi p̄m̄ctū appa
ruisse in tem̄b̄ legim̄: ip̄o
attestāte qui ait. **Ieuau** oculos

meos et vidi et ecce vir vnus
uestitus lincis. et renes eius aur
ti. **H**ic aut ioham angelus no
ia in remibz sed ad mamillas
punctus ostendit. **P**unctio
tonu. cohibicio ne significat lux
urie. **U**nde e. **S**unt lubi vti
puncti. **A**ngelus itaqz dameli
apparens. iure in remibz omity
fuisse refertur. qz scriptura uete
ris testamti. ipm opus luxurie
dapnat. **J**ohanes uero bene i
pectoe: qz nouu testamtu ecia
cogitaciones nefarias culpate di
cens. **Q**ui videt muliere ad co
cupiscendu ea: ia mechatus e
ea in corde suo. **I**n pectoe em
cogitaciones uersant. **N**o et
qd fidibus dicit. **S**unt lubi vti
puncti. sciendu nobis e: qz qd
quis adhuc fornicacione carnis
no refrenat. ad vite ueteis hom
ne ptiuet. **P**ossung et hoc a
liter intellige. **P**er duas ma
millas designatur duo testame
ta: per zona uero aurea. elcoru
figuratur ecia. **Q**ue bene p ma
millas uigetur angelo: qz per
obseruacione utriusqz testame
ti. ecia copulat xpo in vnicu
lo caritatis: hoc e in dilacione dei
et pximi. **V**el certe in mamil
lis angelus zona cingit. quia
ex duobz pplis. vna elcoru eccl
sia. per caritatis copagem xpo
vnitur. **C**aput aute eius et ca
pilli erant candidi tanq lana al
ba: et tanq nix. **L**egimz i da
melis volue. qd antiquis dicitu

sedit. **U**ng uestimeti erat qst
mix candidu: et capilli eius tan
q lana nuda. **I**bi itaqz hys
uerbis designatur etermitas
pris: qd in sequentibz ostendi
tur. cu demde psona filij com
mcorat. dicente eode damle.
Aspiceba in visione noctis:
et ecce cu nubibz qst filij hois
venebat: et usqz ad antiquu di
ctu puenit id e usqz ad deu pa
tre. **H**ic aute in candore capi
tis et capilloru angeli: candore
innocentie filij dei designatur.
Et bene ipe candor p lana
exprimitur. **L**ana quippe om
ni e uestis. **I**pe quippe e ouis.
de quo ysayas. **T**anqz ouis ad
occisione ducet. qz secundu
qd ait apulus. cu maledicetur
no maledicetur: cu patetur
no comminabit. **E**t per ca
put intelligimz ipm xpm:
de quo paulz dicit. caput vni
xpus e. **E**t iteru. **I**ps e caput
omni ecclie. **P**er capillos at
pfectiores: qui capiti suo ar
tius adheret. **Q**ui ecia can
dore lane habet: qz imitan
t simplicitate et innocencia
capitis sui dicentis. **D**ilate a me
qz mitis su et huilis corde:
et quibz ipe dicit. ecce ego
mitto vos sicut oues i medi
o luporu. **P**er nuu uero:
nouitas designat resurrexi
omn. **U**nde dnus claritate fu
ture resurrexiom. nuuo can
dore expressit cora tribz disci
pulis: quando resplenduit fa

11
nes eius tanquam sol. et uestime-
ta eius tanquam nix. Hinc est quod
testis resurrectionis eius angelus
mulieribus apparet: uestime-
ta alba tanquam nix figuratim
exhibuit. **Et** oculi eius uelut
flamma ignis. Oculi domini: do-
na significant spiritus sancti. De quo
in zacharia dicitur. Super
lapidem unum septem oculi sunt.
Et in sequentibus dicitur. quod
videt iohannes agnum tanquam
occisum. habentem cornua septem
et oculos septem: qui sunt septem
spiritus dei missi in omnem ter-
ram. Et bene flamma dicitur.
quod attendit nos ad amorem dei:
et illuminat cognitione di-
uina. De hoc igne dominus in ewa-
gelio. Hinc ueni mittere in ter-
ram. Possunt et per oculos an-
geli intelligi emnitiones et
spirituales uiri in ecclesia et a-
pli saluet quibus dominus dicit.
uos estis lux mundi: qui non
solum lucet sed etiam ardent:
domini uerba eorum lumine sancte
simul et amoris incendium pre-
sent. Possunt etiam per oculos
eloquia diuina intelligi de
quibus scriptum est. Lucerna pe-
dibus meis uerbum tuum. Et de
ioseph. Eloquium domini inflam-
mavit eum. **Et** pedes eius sicut
auricalco: sicut in camino arde-
nt. Pedes domini aliqui signifi-
cant stabilitatem et unitatem: ali-
qui uero humanitatem. per quam ad

nos uenit cognatio diuinitatis:
aliqui predicatores. de quibus scrip-
tum est. **Et** spenosi pedes euan-
gelizantium pacem: aliqui uestigia
imitationis eius: aliqui uero no-
uissima membra. In hoc autem
loco proprie membra eius significant:
que tempore antitypi igne tribu-
lationis probantur. Nam sicut au-
ricalco multis medicamentibus
et ere producit ad colorem auri:
ita et illi tribulatione nouissimi
temporis erunt. ut probentur uelut
mundissimum aurum. Et sicut an-
titypus crudelior erit omnibus pse-
cutoribus: ita et illi fortiores erunt
omnibus retro ante martiribus. Nam
ipse tanquam ualidissima tri-
bulacione significat: de quo dominus
dicit. Erunt tunc tribulacione talis:
quibus nec fuit. nec fiet. **Et**
aliam translationem auricalco liba-
m libam posuit. per eo quod motus
ipse in iudea esse prohibetur: licet
de manifestauit nouissima cor-
poris christi membra. in illis tunc re-
gionibus uehementer esse ueni-
da camino tribulacionis: ubi et
dominus eorum crucifixus est ab impijs
iudeis. **Et** uox eius tanquam uox
aquare multarum. Superius le-
gitur. quod audierit uocem angeli
tanquam tube. hic autem tanquam uocem
aquare multarum: quod uidelicet
prius per paucos predicatores
sonuit de quibus dicit. messis qui
de multa operatur autem parua: et
postea populorum multorum offi-
cio resultauit. Aque etiam multe

populi sūt: sicut in sequentibus
legimus. **Q**d et primū pauli
p̄dicatores: hoc postea totus
mūdus clamauit. **P**otest et
uox similis aq̄rū multarū ca-
ritas intelligi: que ē fons et
origo om̄i donozū sp̄rialiū. si-
cut ip̄e dñs manifestat cū dicit:
in hys duobz māditis. tota lex
pendet et p̄phete. **U**nde et
ip̄e in die magno festiuitatis
stans clamabat dicens: q̄ sitit
ueniat et bibat: et de uentre eq̄
fluent aque uiue. **A**c si dicat.
Qui intelligētia scripturarū
sacient̄ cupit. ad me ueniat:
ueniet. sp̄m caritatis bibat. **D**e-
us ē caritas ē. **B**ene itaq̄ uox
singularis xpi. tanq̄ uox aqua
tū multarū dicit: q̄ cū una sit
caritas. si mētē repleuerit. hāc
ad innumera uirtutum opa multi-
formit̄ accendit. **E**t habebat
in dextera sua septe stellas.
Qd sint septe stelle: ip̄e ange-
lus aperit in sequentibus dicens.
Septe inq̄ stelle. angeli sūt
septe eciarū. **H**oc ip̄m etiā
et superius cōphendit in can-
delabus septe: id ē vniuersa-
le etiā. siue oēs doctores.
Qd et singulis angelis dicit:
ad vniuersos utiq̄ refertur.
Hoc quippe dñs manifestat: q̄
cū de singulis angelis dicit.
angelo illiq̄ etiā scribe. in fine
ita cōcludit. **Q**ui habet aure:
audiat quid sp̄s sc̄us dicat et
closes. **S**telle ē in nocte lucet.

similit̄ et candelabra: atq̄
ideo non inueniet̄ p̄sona
etiā in hys uerbis exprimit̄.
maximē uero doctorū. qui in
nocte huius seculi lucet uerbo
et op̄e: alijsq̄ exemplū sc̄ita-
tis et lumis ostendūt. quibus
utiq̄ dñs dicit. **S**ic luceat lux
vra corā hoībus: ut uideat̄
opeā vra bona. glorificet̄ pa-
tre vrm qui in celis ē. **D**ex-
tera at̄ xpi. in hoc loco intelli-
gitur summa b̄tudo. et p̄-
p̄t̄as future uite: q̄ nūc ma-
net in spe. tūc at̄ erit in re.
In hac dextera iā sc̄a consistūt.
q̄ in dei p̄destinacōe iā certū
manet. qui sint in dextera
collocandi. quādo agm̄ sepa-
būt̄ ab hecibz: nequaq̄ pars
sinistra erit. q̄ infelicitas uel
aduersitas nulla eos nocebit.
quibz et dicitur ē. uenite be-
nedicti p̄ris mei et cetera. **D**e
hac dextera dñs per p̄phetam
etiā dicit. **N**e timeas qm̄ au-
iliatus sum tui: et suscipiet
te dextera iusti mei. **E**t de
ore ei⁹ gladius utraq̄ parte a-
cutus eribat. **G**ladius utiq̄
acutus: scriptura ueteris ac no-
ui testamēt̄ intelligit̄. **I**nc̄
paul⁹ dicit. **E**t gladiū sp̄s.
q̄ ē uerbu⁹ dei. **Q**ui gladius
de ore dei p̄cedit: iuxta q̄ ip̄e
dñs dicit. **N**on in solo pane
uiuit hō: sed in oī uerbo q̄ p̄-
cedit de ore dei. **U**traq̄ autē
p̄te acutus dicitur: q̄ uidelicet

hinc culpas operis. illinc rese-
 rat p̄na cogitatiois. **V**etus e-
 m̄ testamentū dicit. nō occides
 non filiābeis. nouū vero qui
 irasat^r fr̄i suo reus erit iudici-
 or. et qui videt mulierē ad cō-
 cupiscendū eā. iā merchatus
 ē eā in corde suo. **V**ocatur
 eā sermo dei gladius utraq;
 parte acutus: q̄ diuidit bonos
 a malis. **V**nde ip̄e dñs dicit.
Non veni pacē mittere i ter-
 rā sed gladiū. **V**eni a sepa-
 re patre aduersus filiū: et fili-
 ā aduersus matrē et cetera.
Vel certe ideo gladius his acu-
 tus v̄ctur: q̄ et ip̄fectos sc̄a-
 dū literā exterius in format.
 et ip̄fectos iuxta mysticū in-
 tellectū interius erudit. **A**udit
 eī simplex quisq; ibi. nō adul-
 teabis. non occides. et cetera
 et ponit in animo suo her-
 custodie: dū at̄ her̄ facit. ab-
 scidit se per dei uerbū a ter-
 nalib; delicta oib;: ut her̄ di-
 uini uerbi custodie do p̄cepta:
 possit saluus fieri. **I**mp̄rior
 quoq; considerat altiora myste-
 ria cū audit. **I**n p̄ncipio e-
 rat uerbū et cetera. **Q**uibus
 subleuaty. nichil in hoc mūdo
 ambit: q̄ desideat iā fr̄i e-
 ius p̄ncipia: cuiq; tanta in diuino
 eloquio p̄dicat magnificētia.
Et facies ei; sicut sol lucet
 in virtute sua: q̄ xp̄us et ec-
 clesia una ē p̄sona: caput in-
 delictet et mēbra. **P**er facē
 ei; possum; intelligē stōs!

non tamē tales quales nunc
 sūt: sed quales postmodū fu-
 tur. cū ad sui conditoris crea-
 tois uisionē puenerit. **V**nde
 et dñs in ewāgelio dicit. **T**ūc
 iusti fulgebūt sicut sol i regno
 p̄ris sui. **Q**uid uidelicet nō de
 isto sole uisibili intelligē debem;
 cū et ip̄e multo tūc maioris lu-
 men habiturus sit. iuxta illud
 p̄phetiā. **E**rat lux lune sicut
 lux solis: et lux solis sicut lux
 septe dierū: sed potius de illo
 de quo scriptū ē. uobis timētib;
 nomē meū orietur sol iusticie.
Si at̄ s̄i maioris lumē habebūt
 q̄ sol iste uisibilis: q̄tū puta-
 m; excellētiore et sublimi-
 ore eē capitis claritate. a quo
 mēbra illuābūt. **V**nde et
 cū de sole hic loquetur iohan-
 nes addidit. sicut sol lucet in
 virtute sua: quādo scilicet me-
 ridiano tepore in centro celi
 ita resplendet. ut nullaten; q;
 hūanus aspectus ferre ualeat
 claritate lumis eius. **H**anc
 claritate ostendit in mōte corā
 tribus discipulis: q̄n facta ē
 facies ei; sicut sol. **C**enties
 ei tantū sicut dicit beatus hi-
 larius fulsit: sed nō habuit
 ewāgelista creaturā splendi-
 diore. cui cōpare posset ean-
 de claritate: idcirco dicit sicut
 solē resplenduisse facē eius.
Et quib; tūc apparuit dñs: ita-
 lis utiq; venturus ē ad iudica-
 u. **Q**uo in loco queri p̄t: si
 dñs ad generale resurrectio

nem. cum tanta claritate uer-
turus est: quare non in eade
claritate post sua resurrectio-
ne apparuit discipulis? Ad quod
dicendum est. ideo post sua re-
surrectione claritate sui vultu
discipulis abscondisse: ut eum
uel sufferre quuissent. uel
cognoscere. Quod si non fecisset
mortalium oculi eum uide non
possent. Si enim tunc adhuc mor-
tale corpus gestaret. ferre non
potuerunt claritate vultus eius.
quando transfiguratus est in mor-
te. propterea minus hoc possunt. si
post sua resurrectione ipse
non ut sol. sed septempliat
sole fulgore. sua manifestaret
claritate. Quod autem ista de domino di-
cimus. cum etiam nos misericorditer
mortales. claritate carum carum
cum eterno sole fulgeamus. sustinere
non ualeamus. Porro quod dicitur.
solem siue lunam maiorem lum-
inis claritate habere post diem
iudicij: utique ad lapsu et repa-
racione primis hominis pertinet. Post
quam enim homo dei mandatum transgre-
diendo peccauit. tenebras man-
tuit: et idcirco etiam ipse sol qui
ad obsequium hominis fuerat condi-
tus. claritate sui luminis ex maxi-
ma parte perdidit. Sed cum repa-
tus fuerit homo. atque post gene-
rale resurrectione renouatus.
tunc et ipse sol renouabitur. et
septempliat. id est multo clarus
quam modo lucebit. Unde etiam nec
postea occasu patietur. sicut

ysidorus testatur: ne minus
claritate luminis fruatur. Ali-
ter. Sol habet ortu et occasu.
ideoque congrue comparatur christo
qui habuit ortu nascendo te-
palit ex matre: et occasu per
morte. Porro facies illius
manifesta in carne propria intel-
ligitur. que abscondita est quam
in cruce occubuit: sed iterum re-
surgens a mortuis cepit lucem
in virtute sua. in multitudine
saluet miraculorum. et predica-
tione doctorum. Nam et de occasu
psalmista dicit. Iter facite ei
qui ascendit super occasu. Super
occasu namque ascendit: quod unde
occubuit: inde surrexit. Et in
ista dicebat iohannes. in ortus.
iam ad occasu uersus. iam surgens
iterum lucebat in virtute sua.
id est iam in carne natus. passus et
suscitatus. ipseque eius natiuitas.
passio. et resurrectio. totum cla-
meat per orbem: et idcirco facies
angelorum non simpliciter. sed sicut
sol lucet in virtute splendebat.
Et cum uidissem eum: cecidi ad
pedes eius tanquam mortuus. Ioh-
hannes in hoc loco significat om-
nem electorum multitudinem: ange-
lus autem solus capitibus personam
gerit. Non autem hic pedes domini.
sicut superius et in tate diuini-
tatis eius. non predicatores. non
denique cetera membra: sed tantum
indicia passionis eius et humilita-
tis significat: quod se humiliant

usq; ad mortē. Ad pedes an
 geli ergo iohānes cadit. dū
 sū ecāa uestigia passionis
 ipsius imitatur. iuxta illud
 petri: xpūs passy ē p nobis.
 uobis relinques exemplū ut
 seqm̄ uestigia ei: et hoc mor
 tificando se cū vicis et cōcu
 piscēns. Ad pedes eius cadit.
 q̄ dū considerat redeptorē
 suū mortuū. mox mūdo mo
 riens: ad imitanda ei uestigi
 a semetipam hūilit̄ pstermit.
 Bene at iohānes non mor
 tuus. sed tanq̄ mortuus cen
 disse diat ad pedes angeli.
 q̄ elā imitātes uestigia passi
 ons xpi. et si moriūt mūdo.
 viuūt tamē deo. Hinc aplūs
 diat. Vno at iā non ego:
 viuūt vero in me xpūs. Et
 iterū. Obsecro vob. ut exhibe
 atis corpora p̄ra hostiā viuē
 te et ceterā. Hostia quippe et
 imolatur et viua ē: q̄ sū et
 si se mortificat cū vicis et cō
 cupiscēns: non tamē pem
 tus a corpore recedūt. Vel
 certe tanq̄ mortui sūt. cū se
 mortificat: q̄ in spe future
 resurrectionis iā viuūt. iuxta
 illud apli. Mortui estis: et
 vita v̄ra abscondita ē cū xpo. Et
 cū xpūs apparuit vita v̄ra:
 tūc et vos apparebitis cū ip̄o
 in gloria. Et posuit dexte
 rā suā super me dicens. No
 litimē. Non semp in sacro e
 loquio. vng sermo p vno acti

pitur sensu. Legimus quippe sa
 perius. dexteram significare
 sumā bñitudinē future vite:
 et p̄sp̄ritatē in q̄ sū. q̄a cōsis
 tit. dei p̄destinacionē. Non
 ergo hic talit̄ accipienda ē dexte
 rā. sicut ī superiorū uersū. pe
 des non p̄uora in se continent
 mysteria: sed tantū exempla imi
 tacionis xpi et passionis signifi
 cat. Itaq; in hoc loco per dex
 terā angeli: debem; intelligē
 scōs p̄dicatores. Unde p moy
 sen diat. In dextera ei ignea
 lex: ac si dicetur. ī sū p̄dica
 toib; doctrina spūs s̄i. Nota
 dū at. q̄ nō diat iohānes. qd
 angelus fecit. ponēs dextera
 sup̄ illū: utriū videlicet leuaue
 rit eū a terra. an detrahet illū
 ad terrā. Sed ex damelū uolu
 mine distam; qd a terra eū le
 uauit: qui diat q̄ angelus q̄ erat
 accict; auro obuzo. et corpus e
 ius q̄ crisolitus. posuit dexte
 rā suā super eū. et erexit eū sū
 per genua sua. Domit itaq;
 angelus manū super iohānem
 iacētē ad pedes suos tanq̄ mor
 tuū. et erigit illū: qm̄ xpūs
 ecāe sue quese mortificat. aux
 iliū consolationis p̄erigit per
 suos p̄dicatores. Et sic dextera
 xpi. sup̄ fidelū corda pressuris
 et agustis pressa. paul; aplūs
 posit; erat. ut eos subleuaret:
 cū eis cōsolacionē adhibebat di
 cens. Nō sūt cōdigne passionēs

huius temporis: ad futura gloria
que reuelabitur in nobis. Non
autem etiam ita erigitur a terra: ut
penitus ab omnibus Augustinis submo-
ueatur: sed cum talia et huius simili-
lia auditur per illas passionibus
cor ad gaudia celestis patrie sub-
leuat. Tale quippe est illud ewan-
gelium. Nolite timere eos qui occidunt
corpus. Et alibi. Gaudete quod
nomen uestrum scriptum sunt in celo. Be-
ne autem illic additur. Nolite timere.
Ac si electorum eorum diceretur. En-
te mentis auditum in passionibus cer-
tam ad futura promittit et accep-
ta desuper fiducia: humanum timorem
audacter longe impulsit. **E**go
sum primus et nouissimus: et
uiuus: et sum mortuus: et ecce
sum uiuus in secula seculorum. **H**ic
manifestissime apparet: quod an-
gelus qui beato iohanni apparuit:
figuram christi tenuit. Non enim alij
sed christo nato: passio: ac sepulto:
et resuscitato: hec uerba conueni-
unt. **I**pe est primus in quo facta
sunt omnia: ipse nouissimus: per quem
restaurata sunt uniuersa. **I**pe
est primus: qui ante secula natus:
in principio erat uerbum: ipse
nouissimus: quod in fine temporum
natus: uerbum caro factum est: et
habitauit in nobis. **E**t uiuus
fuit autem: uel ante omnia secula in diu-
nitatis eternitate: uel ante mortem in car-
ne. **E**t mortuus: subaudiis post
natiuitatem carnis. **E**t ecce sum
uiuus in secula seculorum post resur-

rectione. sicut apertius dicitur: christus
resurgens a mortuis iam non mor-
tuitur: mors illi ultimum non dominabitur.
Quo in loco: magna con-
solatio intelligenda est adhibita
beato iohanni: cuius etiam tanquam
mortuus dicitur. **U**iuus sum et
mortuus: et sum uiuus in
secula seculorum. **N**ihil enim hac af-
fectione congruentius: quam quod sibi
simile in morte dominum audiret:
qui tanquam mortuus iacebat. **A**c
si dicitur christus tam sibi quam omnibus
fidelibus. **N**olite timere pro me pa-
tri qui estis membra: cum ego qui
sum caput pro uobis mori non
dubitauerim: quod sicut ego post
mortem uiuam: ita et uos uiuetis
resuscitati a capite. **A**tendite
ergo: quod post mortem uiuam uitam
uestram: que constat in capite: et
emplum uobis ostendens quidam
quod in gloria resurgendi: si non
uano timore non recesseritis de
corpore. **E**t habeo clauis mor-
tis et inferni. **P**er clauis po-
testas eterna et iudicialia **capitulum**
designat. **U**nde petro dic-
tum est. **T**ibi dabo clauis regni
celorum. **N**am quicquid fuerit ligatum
terre debet ligatum esse in celo: si
quodammodum sunt in ostio: sed per
clauis potestas intelligitur ligandi
atque soluedi. **I**ta ergo et hic
clauis nomine potestas eterna ostendit.
Unde et alibi dicitur. **E**t
aperit et nemo claudit: claudit

et nemo aperit. Porro mors
 dyabolus intelligitur qz m
 audia dyaboli mors introiit
 in orbe terrarū i infernis at
 mēbra illius ad penas ifer
 m uetura. Habet itaqz filius
 dei clauēs mortis et inferm
 qz sua occultā refecōe dat po
 testate dyabolo uel ei q mēbris
 ut semāt i psecutioē stōrū
 et iterū cū uult facit omne
 conqesce eozū teptationē. Hys
 clauibz cōclusus eāt dyabolq
 cū dicere dno nūquid consi
 derasti serūū meū iob qd nō
 sit similis ei in tēra uir sim
 plex et rectus teptadū eū
 appetit dicens nūqd iob
 frustra timet deū nōne tu
 uallasti eū ac domū euis
 et cetera usqz mitte manū tu
 ā: nisi in facie benedixit ti
 bi. Reseāuit ei dñs clauē
 cū pte teptadi dedit ei di
 ces. Ecce in manū tua ē.
 Et ille accepta pte egressq
 pcessit iob ulcē pessimo: sed
 postea cohibitz ē et sub cla
 uū reclusqz qn ipā teptatio
 pfiut bō iob ad gloriā et
 restaurata sūt ei oīa duplici
 a: ipi qz teptatoī eade tept
 tatio creuit ad cumulū dāpna
 tiois sue. Hys clauibz fūcāt
 dimissqz qn petrū timōe cō
 tuāes: cōpult negāe deū
 reclusqz ē iterū qn dñs res
 pexit petrū et ille fleuit a

mae; ac maculas trine nega
 tiois. lauit amarissimis lacri
 mis. Hys etiā clauibz fūcāt
 relaxatqz qn marā multibz ca
 mibz sibi deuincat: sed clau
 sū ē qn dimissa sūt ei pctā
 multa qz dilexit multū. Hys
 quoqz clauibz aptis fūcāt dimis
 sus qn teptabat paulū: cui ne
 magnitudo reuelatōnū eū ex
 tolleret datqz ē stimulg carnis.
 Hys diuū iudicij clauibz cotidi
 e refecāt cū dñs teptatōibus
 fatigāe pmittit: iterūqz resti
 gitur cū nō sup modū sed ad
 mesurā ipas teptatōes emag
 gerat pmittit uirtū illud.
 Fidelis deus q nō paret uos
 teptā sup id qd potestis sed
 faciet cū teptatōe eadā puctū
 ut possitis sustine. **S**cribe er
 go que uidiisti et que sūt et q
 oportet fieri post hec. **H**ic iohā
 nes typū tenet ordmīs pdica
 torū cui dicit scribe q uidiisti
 id ē q uelleris i lege salicet
 et pphetis de me ut ea i corde
 teneas: et alijs pfutūā padas.
 Vel etiā si specialit her uba re
 ferimqz ad aplos dicit illis ut
 miracula xpi q uiderūt scribāt
 et alijs annūciant: et per hec
 ad fidem xpi alios trahāt et
 q sūt nūc impleta i me et q
 oportet fieri post hec i mēbris
 meis. **Q**uāt superius tā dictū
 ē ei ut scribe debeat ea q uidi
 et nūc uocata uoce ad scribendū

compellit in repetitione
uerbi. negligencia torpore
remouetur a studio predicato
ne. ut quod sepius amonetur
sine tarditate impleat. **Beq**
tur. **S**acramentum septem stel
larum quas uidisti in dextera
mea. et septem candelabra au
rea. septem angeli sunt septem
etiam et candelabra septem
septem etiam sunt. **S**acramentum
mysterium est: ubi aliud uidetur
et aliud intelligitur. sicut uer
bi gratia. in christi corpore ubi ui
detur panis. uera est caro. **U**n
de ipsi sacerdotes dicunt. **S**ac
ramenta que supersumus dominus perfici
nat nobis ad salutem corporis
et anime. Ita ergo et hic sacrame
ntum est: quod in septem stellis uel
septem candelabris. uniuersalis
etiam exprimebat. **Q**uod et sig
nificat per septem stellas. idip
sum significat et per septem cande
labra. id est omnis etiam. uel specia
liter sancti doctores: qui numerum
recte per stellas designat et per
angelos. quod et in huius seculi nocte
lucet per mundicia uite. et alijs
celestia ministrando angelis uerita
tis existunt. **Q**uibus paulus di
cit. **I**n medio nationis pue
et puerse: mit quos lucetis
sicut luna in firmamento ce
li. **H**oc etiam sciendum. quod hoc
est unus angelus quod septem. hoc
septem quod unus: quod quod omni loq

tur ad omnes pertinet. et iterum
quod omnes dicit. ad singulos re
fert. **Q**uod et idem angelus qui
beato iohannem apparuit. quod
exposuit. quedam uero signata
reliquit: numerum idcirco legit. **h**oc
ne nobis lectio illius uilisceret.
et ut habemus etiam. ubi sensum
nostrum exercitae possemus. **E**t
posuit quedam: quod si ex toto no
bis clausus est liber. tederet
nos cum lege. ad cuius mysteria
ultima non possemus puenire.
Iterum si per omnia eum aperiret. fa
alis nobis est ad intelligendum.
et idcirco etiam minus studiose
illum legemus. **A**ngeli autem quibus
scripsit. sicut in conspectibus mi
uicemus. non celestes intelliguntur
spiritus: quod absurdum est credere. ali
quod esse in celestibus spiritibus dig
num reprehensione. sed potius
fideles in etiam consistentes. de quibus
scriptum est. **A**ngeli pangs
amare flebunt. **E**t malachy
as. **L**abia sacerdotis custodunt
secretum: et lege requirunt ex
ore eius. per angelus domini exercituum
est. **S**ed etiam doctores ange
los uocant. quod ut promissum est. stel
le et candelabra in huius seculi
nocte lucet. et alijs ministrando
celestia. angeli ueritatis existunt.
quos paulus dicit sicut luna
in firmamento celi in medio na
tionis pue et puerse. per mun
dicia snucere uite lucere. **S**e
quitur. **E**t angelo ephesi etiam

✓ scribe. **H**ec dicit qui tenet sep-
 ✓ te stellas in dextera sua: qui am-
 ✓ bulat in medio septem candelabra-
 ✓ brozum aureorum. **E**phesus me
 ✓ ptat uoluntas uel consilium me-
 ✓ u. **Q**uod et ipsi etiam conuenit spe-
 ✓ cialiter in quo est dei uoluntas: si-
 ✓ cut mueremq in sequentibus. **E**o-
 ✓ dem angelo dicere. scio opera tu-
 ✓ a et consilium correctionis in hoc
 ✓ quod subiungit. **H**abeo aduersus
 ✓ te pauca. quod caritate tua prima
 ✓ reliquisti: et omni etiam genera-
 ✓ lit. **Q**uod et dicit angelo id est sa-
 ✓ cerdoti ipsius etiam in illo omni
 ✓ etiam dicitur: et in etiam ephesi-
 ✓ orum. vniuersae etiam fidelium.
Nam et per septem stellas quae tene-
 bat in dextera sua. omnes sunt intel-
 liguntur: qui in predestinatione et ne-
 beatitudinis. iam tenentur in dei pre-
 a. **I**psi quoque designantur et per
 septem candelabra. in quorum me-
 dio ambulat Christus: per dona gratie
 sue eis prelati diffundit. alij
 saluet sermonem sapientiae. alij
 sermonem scientiae: alij genera-
 linguarum. alij in preditione
 sermonum. alij hospitalitate.
 alij abstinencia. contem-
 platione. et cetera huiusmodi quae operantur
 vni atque idem spiritus. **Q**ui cum
 ubique presens sit: dum donorum gra-
 tia eis largitur. qui in medio can-
 delabrorum cotidie ambulat. **N**el-
 certe per manus possumus intel-
 ligere clementiam diuinitatis eius quae
 nulli potest euadere quae in manu

eius sunt omnes fines terre. **I**n hac
 dextera sunt boni et mali. **B**oni
 quippe cooperantur: ne uel ult-
 mensuram acceptae virtutis per ma-
 nem gloriam transierint. uel ad uicium
 in illecebras ruant. **N**am autem
 ne spiritu uoluntate nocere possint hac
 virtutis dextera retinentur: sed
 tanquam serui sub potestate domini ad me-
 suram filios uerbere cedat. **S**unt
 ergo quidam ad quos dominus uenit
 per fidem quam habet. et aliqui per
 bonam uoluntatem: sed quae uerum rep-
 bus moribus eum circueunt et ad uicium
 labuntur. non potest ibi manere. idcirco
 ambulat. et ad electos transitum facit.
 apud quos diu manet. et in eorum
 cordibus moratur. **F**acit quidem
 aduersus suam preuentionem reprobos:
 sed quae fide illorum opera non sequuntur.
 nequaquam apud eos manet.
 sed ad electorum corda ab eis transit.
 in quibus per opera uirtutum inhabitat.
Hoc ei indicat coluba ex archa
 dimissa: quae super aquas diluuii
 uoluit. cum non inuenisset ubi re-
 quiesceret pes eius. ad archam reuersa
 est. **I**tem in euangelio dicit. **B**i-
 quis diligit me sermonem meum
 seruabit: et ad eum ueniamus.
 et apud eum mansionem faciemus.
In quibus uerbis ostendit: quod ad
 eos uenit. in quibus mansionem
 inuenit. **B**ene itaque dicitur: qui
 ambulat in medio septem candelabra-
 brozum aureorum. **A**t si apte dicitur.
Tam diu in electos et repro-
 bos exhortationis uerbo distur-
 tit: quousque inueniat apud quem
 per opera uirtutum mansionem faciat.

Vel certe dū quelibet elcōzū
nitimo discretiōis examine p
badū ad tēpus ī tēptatione de
scit. atq; ut aliū a tēptatione
eripiat. pro fraude psequitur.
tanq; in medio septē candela
brozū aureozū discurre videt.
Chao opēa tua et labore et
patiētia tua. Hoc at non
spēcialit sed genēalit oibus e
lectis cōgruit: quozū opa la
bor et patiētia deo sūt cogm
ta. Scire at dei eligē ē. Un
de in libris moysi frēpt p̄lo
dicit. Vos sūt deus ex oib;
gentib;: id ē uos elegit. Et
ip̄i moysi. Nouite ex noie:
id ē te eligo spēcialit p̄teritis.
Aliq; at scire dicit. scietes
reddē. Unde ē. Tēptat vos
dn̄s deus v̄r. ut sciat si diligi
tis eū an nō: id ē ut scire vos
faciat. Et abrahe. Nūc cog
nou qd timeas dnm: id ē cog
nostre te fea. Dicit. quoz sc̄i
te deus. et ip̄a sciētia ius diu
ne subtilitatis accipit: au nu
da et apta sūt oia. in illud.
Tu cognouisti oia nouissima
et antiqua. In istis itaq; locu
tioib; emē: p̄ lozozū q̄t̄atib;
scire dei debem; accipē. Dicit
ergo emē a xpo. Hao opatua:
id ē app̄o et eligo. Vel scio
opa: id ē scire te faao merite
de operituoꝝ et labore m.
Quia hō operas laborat. id
circo post opēa virtutū recte
enā subiūgit et labor: q̄ sc̄i

enā sicut magna ē ī opēib;
ita magna ē et ī labore. Qu
uis enā patiētia spēcialit p̄di
cat. q̄ auctos toleat labores pa
ciēter: et eos quos male age
tes s̄mceit amat. et usq; ad ^{port}
fine vite ī hoc p̄senerat. ur
ta illud. Qui at p̄senerat
usq; in fine hic saluus est.
Opēa et labores: cōmuni
a sūt bonis et malis. Pati
ētia at uera: singulae mung
collatū ē in celestib;. Que
si desit: multa opēa multaq;
labores subito ad nichilū re
digūt. Patiētia at uera ē:
que et mala p̄mnozū eq̄m
mit tolerat. et eos quos p̄ae
agētes portat s̄mceit amat.
Et nō potes sustine ma
los: subaudis libent. Et hic
iugendū ē scio. sicut sū p̄ra.
In hac eī vita simul mixti
sūt boni et mali: ideoq; ne
cesse ē q̄ alit eē nō p̄t. ut
ip̄i malitoleret a bonis. De
bent eī in illis odio habē q̄
mali sūt: et debet eos dilige
per hoc qd hoies sūt. Hinc
dauid ait. In quos odio ha
bui: nō q̄ natura iniquozū
sed opa iniquitatis odio habu
it. Nō nūq; itaq; infirm
quq; malozū p̄uitates atq;
eozū consoꝝa gressib; corpo
ris conat̄ effugē: ignozates
q̄ impiū sit q̄ p̄nozū puer
sitate relinque scōzū vnamita

tem. Qui si paciencie stude-
 ret. qd alibi locus deest n se
 metipis iueneret ubi eos eua-
 de possent. **E**t temptasti eos
 qui se dicunt aplos ee et non
 sut. Tempore bti iohannis
 surrexerunt falsi apli. id here-
 tici. marcion. ebyron. et cheri-
 tus in asia. uolentes corrupe-
 rectam fide. et pdicantes xpm
 minozre pre: qui utiqz falsi a-
 pli erant. iuxta illud. Aplus
 meptat missi. Sed isti no
 erant missi a xpo sed dyabo-
 lo. misfigurantes se i aplos
 xpi. a quo et se missos dice-
 bant: cu no ueritatis sed fal-
 soru dogmatu eent. De tali-
 bz dñs per ppheta dicit. Ip-
 si uenebat cu ego no mis-
 erim eos. Dicit ergo. Tēptas-
 ti eos q se dicunt aplos ee et
 no sut: id e pbasti fide illozu
 et doctrina. et iuemsisti eos
 medares. Tēptaciones ei due
 sut: sed hic tēptatio ad pba-
 tionē ptinet sicut et ibi. Tēp-
 ta nos diebz decē. Sic et sca-
 entia cotidie tēptat. id e pbat
 corda singulozu: ut q fide
 recta no tenet. aut corrigat.
 aut ab entie sonetate pellat.
 sicut eieci sut hega. Isti a
 id e ebyron. et ceteri anqz exa-
 minant. occulti erant: sed pba-
 ti sut tam ab bto iohane q ab
 angelo illuz entie. Et q pueri
 doctores repti sut. dapnati sub
 anathemate eieci sunt ab ec-

clesia. **B**ilit sabellus foratig
 et ceteri latrones qui no per-
 ostu mt smu entie muerat
 latebat: quousqz ab entie pasto-
 ribz pbaret. **E**t pacienciam
 habes: tolerando patiente illozu
 pueritate qui tibi mala inge-
 runt. **E**t sustinuiti pp no-
 me meū et no defecisti. Ac si
 elcoru omi entie dicitur. Quia
 i oibz pacienciam habuisti. id ar-
 co utiqz ea q tibi ab ipis sut
 illata tormeta sustinuiti: q
 nisi pacienciam habuisses: i tot
 aduersis defecisses. Et ideo pa-
 enciam habens no succubis: q
 non p terrena gloria. sed pp
 nome meū hec sustines. **E**
 Sed habeo aduersus te q caritate
 tua primam reliquisti. Superi-
 us locutus e sis. nūc at loqui-
 t̄ reprobis: q sicut sup dictu e
 sicut sut mixti boni et mali
 i pnti vita. ita comūit eos al-
 loquit̄ diuino sermo. **H**abes
 miqz aduersus te. id e aduersa
 reprobos qui i te sut: q prima
 caritate reliquisti. id e fide deat
 dilatione. et subdidisti te delat
 a oibz secularibz et tremis: sicut
 mulier defecit pmu uiri amo-
 re et uiguit se adulecto. Quia ei
 a qbusda caritas melioata repel-
 lit. pting cupiditas scilicet intro-
 ducit: fitqz modo miserabili.
 ut nec ad meozia illa redeat.
 cu hec mēte plerit possedit.
Memor esto itaqz unde ex-
 cidas. id e a q gra sepaty sis:

qui prius michi cōiūctus splen
dore scitatis fulgebatur. **E**t a
ge penitentiā p̄ eo qd̄ me de
liquisti. et terrenū amorem tā
p̄ mulier adulterū suscepisti.
et prima opa fac. id ē redi i
amorem prioris viri. **S**im aut̄
uemo tibi: et p̄nā ire mee
tibi ostendā. et mouebo cande
labrū tuū de loco suo nisi pei
tentiā egeris: id ē mouebo te
de loco virtutis tue. et de son
tate fidelū. **N**otādū hoc qd̄
nō dicit. etiam candelabrū
de loco suo. sed tantū mouebo.
q̄ licet quis peccet tamē si pe
nitentiā egerit p̄fectā. non a
mittit pristinā dignitatē suā
aut gradū. **U**nde petrus li
cet negauerit xp̄m: nō pdidit
ap̄licū gradū. **S**ed dicimus
hoc sub exemplo. **S**i ei q̄libet
hōm. gr̄e p̄m̄ admittit in
cōsp̄u hōm. de loco suo mo
uetur. attamē si cito p̄ penite
tiā surrexit: nō ē motus i con
sp̄u dei: q̄ licet per p̄m̄ in
cōsp̄u hōm motus eē videt̄.
tamē q̄ in dei p̄nā resurrex
turus eāt. nō est motus. quia
nequaquā minōis scitatis locū
habebit si p̄fectā penitentiā
egerit. **D**icat̄ itaq̄ in peccate
ti et ad deū redire nolenti.
Mouebo candelabrū tuū de
loco suo: nisi penitentiā egeris.
At si ei dicitur. **M**unq̄ scita
tis post lapsū trinnū a me

nequaquā recipies: nisi cor ad
penitentiā emollire curaueris.
Sed hoc habes bonū suban
dis. q̄ odisti facta nicolaitarū
que et ego odi. **I**terū i hoc lo
co uertit sermonē ad p̄sonā
fidelū dicens. **O**disti facta
nicolaitarū. **N**icolaus unus
fuit ex septē dyabombz q̄ elā
et ordmati sūt ab ap̄lis: sed ce
teris p̄manētibz in m̄st̄io suo
ille recessit ab eorū fide et doc
trina. **Q**ui cū culparet eoz
habēt pulcherrimā mulierē
et immū zelaret̄ eā: ut se ex
cusaret ab hac suspiciōe respō
dit. **N**on ē michi cure qd̄ fa
ciat: qui uult utat̄ illa. **U**n
de et tr̄syt in cōmunē vsū.
Quod factū reperit enā multa
sectatores eoz imitari. q̄ enā
ydolothica comedebat. et
cibos suos cibis gentiliū cōm̄s
cebat. **D**icebat quoq̄ hunc
mūdū nō a deo. sed a quibz
dā p̄ncipibz factū: contra
qd̄ in genesi dicit̄. **I**n pen
cipio creauit deus celū et terrā.
Et hec facta nicolaitarū a bo
nis repudiāt̄: et ueluti ster
cora detestāt̄. **V**ideamus
at̄ quos isti spiritualit̄ signi
ficeret. **I**nt̄pretat̄ at̄ nicola
us pl̄is stultis. **Q**uo noīe
gentiles figurat̄ qui stulti sūt.
p̄m̄ uerā sapiētiā id ē xp̄m
credē nolūt. **U**nde dicit ap̄l̄s.
Nos p̄dicam̄ xp̄m crucifixū.

uideis quide scandalu. genibz
 at stulticia. Nam hñ comu
 e utat ipozibz. et idolothuta
 comedunt: atqz huius scil con
 ditores hoies ee affirmat. ad e
 ioue saturnu et reliquos.
 Qui licet ab illis dn putetur.
 hoies tamen fuerit: et i har
 terra licet turpit uita duce
 tes regnauerit. **S**ignificat
 quoz nicolaus hereticos. Qui
 ai de sapientia dei pris que e
 filius. nera no sentiunt: licet
 scia dñi scil sapietes videat.
 tamen scia dñi stulti sunt.
 Du et arrius uel sectatores
 xpm creatum ee affirmat. fa
 tu atqz stulti sut: qdñi tri
 nitatis substantia confundit
 xpm ee deū cont dicit. De
 quibz psalmista dicit. Dixit
 insipiens i corde suo no e deus.
Quoz facta duo spenalter
 notant: qz et ydoloru cultores.
 et fornicarij sepe uocatur.
Quia ei recta fide no habet:
 suus ipse error que secut. pro
 cultura ydoloru illis iputat.
Fornicarij quoz sut: q i mu
 dice carnis seruiut. et ob hoc
 marie pereunt. **J**udei quoz
 sut stulti. qz i xpm qui e sa
 pientia pris nolūt crede: frust
 qz iactat se habē prem. aug si
 liū odys insequit. qm qui no
 habet filiū nec prem habet.
Bed et si diliget inspicimus:

intra sciam etiam nicolaytas
 inuenimz eos uidelicet quos in
 terreno amoe thesaurizae in
 demz. **Q**uid ei stultus ee pt.
 qz eo loco tota mens mteioe
 pecunias recondit: quo non
 licet i ppetui sustine. **U**nde
 dñs discipulos hortat dicens.
Nolite thesaurizae uobis thesau
 ros in tra. **I**n hoc stultoru nu
 mero computat ille qui ai dicit
 destrua horrea mea. & maiora
 facia: qz no habeo quo fructus
 congregem. audiuit a dno. **N**ol
 te hac nocte anim tuā a te repe
 to: que at congregasti cuiqz erit.
Que saluet lucra hoim insipi
 entia solūmō trena querentū.
 paruit in illis gemmina om
 uiaozū: qz et scia dñi aplm.
 rardz e om malozū cupiditas.
 qz uidelicet per hac aliis ad
 rapina. aliis ad falsum testio
 niū. aliis capitur ad pcurū.
 atqz ad cetera crimia. **Q**ue ead
 uida ad hoc pduxit: ut ipm
 dñm morti traderet. **N**ā et per
 hanc hō cupidz aiām suā ue
 nale facit: et ydolat efficitur.
 plus amado creaturā qz creato
 re. **Q**uod ei dicit aplūs de gulo
 sis quozū deus uenit e: potest
 intelligi de cupidis silitur. quo
 tū deus nūmō e auri uel arge
 ti. **H**ec sut facta nicolaytarū.
 id e stultozū hoim. paganozū
 saluet ceterozūqz ifidelū. et fal
 sorū xpianozū: que dñs et qui

(Marginal notes in a smaller script, partially cut off on the left edge of the page)

ex parte illius sunt odare pbat
tur. Notandum autem quod non natu
ra sed opera hominum dominus se odio
habere dicit: unde non dicit. odisti
nicolaitas quos ego odi. sed
odisti facta nicolaitarum. que et
ego odi. Homo enim diligendus
est: opus autem illius malum odio ha
bendum. **Qui** habet aurem: au
diat quid spiritus dicat ecclesie.
Cum in principio locutionis huius
vni angelo vni epheſi ecclesie
scribe dominus iusserit. hic autem non
vni angelo vel vni ecclesie ad
audienda dicitur spiritus mittit: pa
tet profecto. quod quod vni dicit omnibus
dicit. et in vno angelo. vni epheſiorum ecclesie. vni ecclesie
deponit. Verum quoniam huius
admonitione ponit. sive in
libro. sive in euangelio. quod sequi
tur vel predicat. spiritualiter est
intelligendum: quod non corporis
hic auribus requiritur sed cordis.
quia videlicet aurem nisi quis ha
buerit. eloquia spiritus capere non
potest. Sic dominus loquitur turbis
in parabolis. cum illis oculos quod ade
tatis aures haberet: monet aposto
los dicens. Vobis dico qui
auditis. Ac si dicat. Verba
celestium sacramentorum illis ape
rio: quos eadem mensura cordis
aure patet cognosco. Carnis
itaque auribus ad auditum transit:
cordis vero auditum simul et in
telligit. Intendit quoque est:
quod cum angelis. in principio harum

locutionum ex persona filii dei
primo certe per angelum filius
dei loquitur: non dicitur hic qui
habet aurem audiat. quid filius
dei dicat. sed quid spiritus: quia
videlicet uerba filii. uerba sunt
spiritus sancti. Quo nomine etiam
tota trinitas intelligitur. de qua
dicitur spiritus est deus. Ideoque dum
spiritus loquitur. in eo patet loqui
tur pater et spiritus sanctus: quod sicut
sunt inseparabiles unitate. sic in
separabiliter loquuntur et docent
sorum unitate. Sciendum vero
quod in hac reuelatione. sicut in
sequentibus aperte monstratur.
aliquando loquitur filius ex persona
sua. quod illi solummodo conuenit:
aliquando vero ex persona trinitatis.
Ideoque singule locutiones con
siderande sunt: quod saluet referre
de sicut solummodo ad humilitatem
filii dei. que autem ad totam trinita
tem. **Unum** dico ede de ligno
vite: quod est in paradiso dei
mei. Lignum vite sapientia
est dei patris: salomone attestante
qui ait. Lignum vite huius qui
apprehenderit eam: et qui tenuerit
eam beatus. Quia utique a
pluribus christum esse testatur dicens.
christum dei virtutem et dei sapien
tiam. Que recte lignum vite di
citur. quod fidelibus suis vitam eter
nam tribuit. quos in presentia facit
at suo corpore. in futuro facia
bit sua contemplatione. Unde

psalmista dicit. **F**anaabor dñi
 manifestabit gloria. Bene lig
 nū vite vocatur: q̄ et ī pñā
 vita. elcōs suos ab estu viaorū
 umbra p̄tectionis defendit.
 et ī futura b̄itudie. cibū et
 ne cōtēplacōis desiderātibz
 p̄bet. **D**icitur itaqz. **U**mice
 ti īcētina carnis sue tēpta
 tiones demonū aduersitates
 p̄uorū homī. dabo edē de lig
 no vite: id ē meipm dabo illi
 ī remuneracōne. cū eū p̄dur
 ero ad meā cōtēplacōnem.
Vamdisus at̄ uel p̄ns itel
 ligit̄ etiā. ī qua cotidie co
 medūt fideles eius corpus et
 sanguinē bibūt: uel vita e
 terna q̄ ip̄e xp̄us ē. sicut ip̄e
 dñs dicit. **H**ec ē vita eternax
 ut cognoscāt te et quē misis
 ti ih̄m xp̄m. **Q**d at̄ deū se
 habē dicit. ī cuius paradiso hoc
 ē lignū asseit: secundū huā
 nitatē loquit̄. quā assūpsit
 p̄ nobis. **Q**ui ergo v̄micit
 oblat̄mēta p̄cā ī hoc paradiso
 etiā. illi ad accipiēda corpis
 et sanguis sacramēta digna
 p̄tingūt. et ad dei cōtēplac
 onē p̄ueniūt. ip̄mz lignū vi
 te ī remuneracōne accipiet̄:
 qz et ip̄e ē lignū uite qd̄ dat.
 et ip̄e de ligno vite iūcētibz
 dat: et ip̄e fructz ligni ē qd̄
 dat. **E**t a gēlo smirne etiā
 scribe. **S**mirna m̄ptatur
 canticū eorū. **C**anticū ad lēn

tiam p̄inet. **Q**d aperte cō
 gruit fidelibz: quibz ī p̄sona
 istuz etiā loquit̄ dñs. **N**on
 ē h̄c uerba v̄m tantū dicit̄:
 sed magis v̄mitati scōzū. **H**
 her dicit p̄m̄z et nouissi
 m̄z. **P**rim̄z saluet. an̄ quē
 nullz. **N**ouissim̄z per quē
 restaurata sūt oīa. **Q**ui sūt
 mortuus et uiuit. **Q**uia et
 si mortuus sūt ex infirmita
 te ut aplūs dicit: uiuit ex
 virtute dei. **H**oc etiā ē prim̄z
 et nouissim̄z: qz qui semp
 uiuit ī sua substācia primus
 existendo mortuus ī huā
 tate nrā ī fine tēporū ut hō
 nascēdo. **H**ao tribulacōne
 tuā. **H**ao id ē approbo et eligo.
Iret uēo h̄c tribulacō singu
 larit̄ ponat̄: tamē om̄saria
 et multiplex itelligit̄. **U**nde
 psalmista dicit. **M**ulte tribu
 lacōnes iustozū. **H**ca etiā ī
 cuius p̄sona h̄c loquit̄ sermo
 diuinuz etiā smirne. multas
 tribulacōnes sustinet exteri
 us cū ab aduersariis. p̄bra.
 v̄mcula. carceres. ceteriqz huius
 modi tormēta excipit. aut
 cū etiā a demōibz m̄terius
 iūfibiliter cruciatur: cū etiā
 a seip̄a. ieiuniis. orōmbus.
 et vigiliis lassata pene succū
 bit. **A**ffligitur quoqz et tribu
 latur a seip̄a: cū caro resistit
 sp̄i. **H**as oēs tribulacōnes

fat dñs et approbat: de quibus
omnibz in futuro liberabit eos.
quado auferet omnē lacrimā
ab oculis eorū. **E**t paupertate
tuā subaudit scio et approbo.
Sed diues es in deū: iuxta illud
tamq̄ nichil haberes. et oīa pos
sideres. Mirū ē. quomō elā
paupēs et diuites sint. Quod
duobz modis itelligi p̄t. Fue
rūt sc̄i multi diuites ī hoc secu
lo. sicut abrahā. dauid et alij mul
ti. sed q̄ nichil habētes erant.
q̄ tēnas diuitias cōtēpnētes.
se pēgrinos cognoscebāt. celestes
diuitias iā mēte tenētes.
Explētā quippe sua suozūq̄ ne
cessitate. ex hys q̄ habebāt. re
liqua in v̄sus pauperū cōsume
bat. **V**el certe paupēs re. si
cūt sūt apli sc̄i: diuites at̄ in
fide. per spem iā celū posside
tes. Quibz dñs dicit. **B**eati
paupēs sp̄i: qm̄ ip̄ozū ē reg
nū celozū. **D**icit itaq̄. **S**cio
paupertatē tuā: sed diues es.
At si dicitur. **U**nde te per
hūilitatē sp̄is paupere cr̄is
timas: inde per oīa diues cō
probais. **U**ng eī idēq̄ elāus
et pauper et diues ē: pauper
saliret adhuc pēgrinū. diues
at̄ quadoq̄ cūis futurus. **P**a
per trena cōmoratioē: diues
bita p̄destinatioē. **E**t blasphe
mais ab hys qui se dicūt eē iu
deos et non sūt: sed sūt syna

gora sathane. **H**oc nō solū
mō ad vna p̄tinet smyrneo
rū etiā. sed generalit̄ ad om
nē etiā que ē in vniuerso
mūdo: q̄ in singulis locis et
in toto orbe blaffemat̄ ab im
p̄is qui se dicūt eē iudeos et
non sūt: q̄ iudeus mēptat̄
confitens. sed sūt cōgregatio
sathane. **Q**ui eī v̄ cōfiteatur
xp̄m: ip̄e ē iudeus. **D**e talibz
dñs dicit. **Q**ui me cōfessus
fuit corā hoībz: cōfitebor
et ego eū corā p̄re meo. **I**n
deozū ergo nōis expressio me
diatois n̄i ē confessio: ac p̄
hoc q̄cūq̄ xp̄i amantis nōie
censetur. sp̄itualit̄ iudei
appellat̄. **Q**uō nomē utiq̄
iudei tūc generalit̄ pdiderūt:
q̄ xp̄m negauerūt dicētes.
Hūc nescimq̄ vnde sit. **Q**ui
q̄ mō apte. mō occulte: sem
per at̄ corde etiā dei blas
phemāt. **A**d quozū societa
tē p̄tinet etiā falsi xp̄iam:
qui xp̄ianū nomē quidē ha
bet. sed opa xp̄ianitatis nō
habet. **D**e quibz p̄ paulū di
citur. **C**onfiteatur se nosse de
ū: factis at̄ negat. **B**lasphe
mat̄ itaq̄ etiā a iudeis fal
sis. q̄ elcōzū uerba a reprobis
diuidit̄: q̄ semp̄ eloquia
et fr̄a iustozū contraria sunt
cogitatioibz reproborū. **Q**ui
licet m̄t̄ s̄mū etiā consistat.
uita tamē et moribz ī multas

sathane synagogas seipos di
 uidit: qz quot vicis seruiuit.
 tot de se partes reddut. Tales
 itaqz falso iudeoru sibi nome
 usurpat: quoz uehementius ze
 li flammis succesi. quibus etiam
 blasphemae consueuerut. qz hii
 qui nucqz ad eius consortia mu
 riaru accesserut. Sed usqz quo
 zama nouissime separatur
 a tritico. nullqz horu deserendus
 e. sed oes amonedi sut. oes
 toleradi. in exemplu redempto
 ris nri: qui sacrilegu impiu
 qz p dnoze usqz ad passionē
 mortis iudam tolerauit. Ad
 quoru mala pferenda exhor
 tatur etiam: et qz armis po
 tentibz adiungit cu subdit. **E**
Nichil horu timeas q passu
 rus es: quidd a iudeis falsis.
 quidd a falsis scribz uel paga
 nis iniuriaru lesionuqz plu
 leis. p eo q triseut ne formi
 des. hoc e qd in ewangelio
 dicit fidelibz. Nolite timē e
 os qui occidunt corpus: ani
 ma at nō possunt occidē.
Ecce missurus e dyabolus
 ex uobis i carcerē ut tēpte
 mī: et habebitis tribulatio
 ne diebz decē. **I**mic liqdo
 iā claret diuersas i vno an
 gelo psonas alloqui. **N**im
 sit ei diuina uox ad vna lo
 quēs. nichil horu timeas que
 passurus es: nuc vero adiū
 git tanqz ad multos. **E**cce
 missurus e dyabolus ex uobis

in carcerē. et cetera. Carceris
 at noie. ois tribulatio intelli
 gitur passionū: quā sū sunt
 pessi a dyabolo. qui p men
 bra sua diuerso mō eos crucia
 at. recludēs i carceribz et duc
 sis ac uariis tribulacōmbus
 afficiens. **Q**d at non ait.
 missurus e dyabolus uos i car
 cerē. sed ex uobis: non ad oē
 corpus angeli pānet. qd con
 stat ex scrib et reprobis. sed illos
 vult intelligi. qui ex illatis
 tribulacōmbz uictores existūt.
 qui ideo tribulat² ut pbent².
 ideo pbant² ut coronēt². **D**i
 catur itaqz. **E**cce id e i pñ
 ti tēpōe. missurus e dyabolus
 per mēbra sua. sicut fuit ne
 to. dominans et ceteri. ex uo
 bis i carcerē. id e in diuersas
 afflictioēs ut tēptemī: ut
 post tēptationē uictores ef
 fecti coronemī. iuxta illud.
Beatus vir qui suffert tēp
 tationē. **E**t habebitis tri
 bulacōne diebz decē. **P**er
 decē dies quibz etia tribu
 lat². oē pñs tempō intelligi
 gitur: in quo decalogi mā
 data sūt necessaria. **S**icuti
 ei uerbi grā. mittēs quilibz
 ipator milites cont hostes.
 omī genē armorū munit:
 sic deus oipotens mittens
 electos suos ad bellū. in hunc
 mūdū cont demones uel
 puersos hoies. decalogi mā

7
datis eos instruit. quibus mu-
niti eis resistere possunt. Et
quod diu decalogum habent: necesse
salo in principio sunt positi. recte
dicitur. **H**abebitis tribulationem
diebus decem. Ac si dicatur.
Nolite querere in bello vite pre-
sentis requiem: quod diu contra
temptamenta inimica. siue ap-
ta. siue occulta. decem preceptis
tanquam milites armamini. Ne-
que enim gaudij locus est: ubi vi-
ta hominum tota temptatio est. Qui-
dam dicunt. ut beatus beda decem
temptationes. ad decem persecutio-
nes gentium referri: et putant
a Nerone cesare usque ad dyo-
clesianum. Quod quomodo sit: ip-
si viderint qui hoc dicunt. No-
test autem et hic denarius numerus
aliter intelligi. Cunctis autem lege-
tibus liquet. tribus temptationibus
principaliter primum hominem a ser-
pente in paradiso temptatum ac su-
peratum. Quibus etiam tribus modis
post secundo hominem temptato succu-
buit: id est auaritia. uana gloria
et cupiditate. Contra quos saluatur
principales temptationes: cotidie
etiam dimicat. Septenarius autem
numerus ad primum tempus refer-
tur: quod septem diebus voluit.
Quia ego igitur in omni huius
vite termino. trina ista tempta-
tio non potest deesse. in quibus certe-
ra vincia potissimum obtinet
principatum. et hoc ipsum mortalis
vita. per septem dierum articula

8
euoluit: recte decem dierum nu-
mero. principalis etiam tribu-
lacio exprimitur. Hac enim
trina temptatione septem diebus
applicata denarius numerus ad-
impletur. Dicatur itaque de e-
lectis. **H**abebitis tribulationem
diebus decem. Ac si dicatur. Us-
quequo primum vita finiat: quod per
septem dies voluit: contra diu-
sas temptationes que in tribus sum-
marie obtinet principatum. etiam
me habebitis. **E**sto fidelis
usque ad mortem: et dabo tibi co-
ronam vite. **H**ic iam ostendit a-
perte ad quod decem dies pertingit:
id est ad omne tempus quod diu fidem
seruare etiam debent. **H**oc autem
et generaliter omni etiam: et specialiter
est dicitur vnicuique fidei anime.
Hic est quod in euangelio dominus dicit.
Qui perseuerauerit usque in finem:
hic saluus erit. **E**sto itaque fide-
lis usque ad mortem: et multas
persecutiones. me innumeras
clades. semper victorie triumphum
attende. **Q**uia et hoc dicitur
erat: promissit superius. **H**ec
dicit qui fuit mortuus et uiuit.
Ac si dicatur. **N**oli fide re-
gis amittere: quod si mecum toto
belli tempore dimicaueris: post
mortem mecum coronaberis. id
est regnandi sorte accipies. **N**unc
autem est tempus decertandi: tunc autem
coronandi. **U**nde in sequentibus
dicitur. **Q**ui uicerit faciam eum
sedere in throno meo. sicut et
ego uici. et sedeo cum patre meo

in throno eius. Qui habet au-
 tem cordis. et intelligentia me-
 nis: audiat et intelligat ad se-
 ptimam quod dictum est: Et quid spiritus
 dicat ecclesius. Qui viderit
 septem meta dyabolica in cen-
 tua carnis suae: non ledet a
 morte secunda. id est a damnatio-
 ne perpetua. In sacra enim scrip-
 tura tres mortes sepe ponuntur.
 una scilicet pro peccato. altera carnis:
 tertia vero supplicium et ne dam-
 nationis. Quae mors hinc secunda
 non tertia nominatur: quia videlicet
 de his tantum agitur sermo
 que nocent. de morte scilicet
 pro peccato. et morte et in supplicium.
 Ad quam compositionem ista quae
 communis est mors. non est dicenda.
 Unde et apostolus carnaliter mor-
 tuos. dormientes vocat dicens.
 Nolumus vos ignorare de dor-
 mientibus. Mors itaque prima
 quae ledit. pro peccato est. Hinc itaque
 quae ledere possit: nulla alia nisi
 eterna damnatio succedit.
 Ideoque praetermissa media quae
 non ledit: alia debuit vocari
 secunda. quae post peccatum ledit.
 Dicitur itaque. Qui videt non
 ledet a morte secunda: id est
 qui mortem pro peccato in hoc saeculo
 animas necate superaverit. ad le-
 sionem eius que post hanc. et
 corpora et animas sine fine cru-
 ciat non perveniet. Quae mors
 semper occidit: et nunquam ad vite-
 ram extinguit. In lesionis

ante verbo. miseriam debet
 intelligi corruptio. Iedi enim
 non potest: nisi quod corruptioni sub-
 iacet. Et angelo pergamum
 ecclesie scribe. Pergamum in ter-
 tarum visio cornuorum. Quod apte
 ecclesie congruit: in quibus sunt simul
 boni et mali. et quae iudicando fa-
 cit distantiam inter bonos et ma-
 los: ut confringantur cornua peccato-
 rum. et exaltentur cornua iusti. **C**
 Hec dicit qui habet romphe-
 am ex utraque parte acuta. Romphe-
 a est gladius utriusque acutus.
 Gladius autem nomine: scriptura sacra
 intelligitur. dicitur apostolo. Et gla-
 dium spiritus: quod est verbum dei. Qui
 gladius veteris et novi testa-
 menti bene utraque parte acutus
 dicitur: quia videlicet hinc peccata
 operis: illinc reserant peccata cogi-
 tationis. Vetus quippe testame-
 ntum dicit. Si quis adulterium fece-
 rit: morte morietur. Novum ve-
 ro: qui videt mulierem ad concu-
 piscendum eam: iam mechatur est
 eam in corde suo. Et multa
 hinc similia. Vel certe utraque
 parte ideo acutus dicitur: quia si-
 cut gladius biceps carnem divi-
 dit. et membra a membris separat:
 ita gladius verbi dei separat bo-
 nos a malis. Unde dominus dicit.
 Non veni pacem mittere: sed gla-
 dium et cetera. Sive enim idcirco
 dicitur utraque parte acutus: quia et
 simplices per historiam: et per-
 fectos instruit per allegoriam.
C Sicut ubi habitas: ubi sedes

est sathane. Et hoc generalit
vniuersali emē dicitur: q̄ iux
ta cū rep̄bis ubiq; per orbem
sathane tēptatōib; sit se exer
tē. Sicut ei sedes dei sūt etiā
oēs: ita sūt sedes dyaboli cūtri
rep̄bi: in quorū medio habitat
etia. iuxta qd̄ aplūs dicit. In
medio nationis p̄ue et p̄uerse:
ut quos lucetis sicut luminaria
i mundo. uerbū uite cōtinentes.
Et in canticis canticorū dicitur.
Sicut lilū mē sp̄mas: sic ami
ca mea mē filiū. Et uidelū
electorū aplūs crescit et ubiq; dif
fundit: quonā in medio ma
lorū innocētie seruat opa. Hic
ē quod loth sacra scriptura teste
laudat. q̄ eet visu et auditu
iustus: habitans apud eos qui
cotidie affligebat eiq; aīam in
iustis opēib;. Hinc etiā in
etia dicit electorū. Circūdede
rūt me sicut apes. Apis quip
pe in ore mel portat: i can
da venenū occultat. Sic in
muru h; qui fraudes molū
tur: dulcia p̄ponūt. ut ama
ris inficiant. Et tenes no
mē meū: id ē nomē p̄p̄iam
tatis. integri fide colis etiam
i tēpōe t̄bulatōis. Et non
negasti fidem meā: afflic
tōib; p̄fidorū pressa. Et
in dieb; antiphās testis me
us fidelis: qui occisus ē apud
uos. Cuius latuitatis sit hec
locutio. nō facile patet. nisi
forte per subaudiatōnes itel
ligat. Si em̄ dixisset nō ne

gasti fidem meā in dieb; an
tiphe testis mei. q̄ occisus ē a
pud vos: plangēt sensus et
facile intelligētur. At cū dia
tur. non negasti fidem meā:
et in dieb; antiphās testis me
us. et cetera. obscurū ē sentētia.
Ideoq; necessarie sūt subaudi
tiōes: ut ita hāc sentētia p̄nū
tiemus. Et tenes nomē me
ū: et nō negasti fidem meā.
Et i dieb; illis in quib; exti
tit antiphās testis meus fide
lis. qui occisus ē apud uos: nō
negasti fidem meā. Tale ē et
illud in psalmo. Nolite extol
lē in altū cornu uerū: nolite
loqui aduersus deū iniquitate.
Si subiūget statū qm̄ deus in
dex ē: aperta sentētia uidet.
Sed cū in me mē p̄ponit. p̄ ne
q; ab onete neq; ab om̄dete.
neq; a desertis motib;: et de
inde subiūgit. quonā deus
iudex ē. obscura sentētia red
ditur. Aut ergo uia scripto
torū ista talis facta ē locutio:
aut certe more scripturā
rū ut dictū ē. necessarias ha
bet quasda orōnū p̄tulas.
Sed nūc sensū uideamus. fuit
ē quidā martir. qui occisus
ē in etia pergamū: per quē
utiq; oēs martires itelligūt.
quicūq; in hoc mundo siue ap
to siue occulto martire p̄nū
tūtur: p̄ sicut i vna etia oēs
ita vno martire oēs p̄pi mar

tres repertiū p̄mo laudis
 attolli. **Q**d apud s̄tōs sūit
 testē int̄fectū eē cōmeorat
 sic intelligendū ē nō qd̄ ab
 illis sed qd̄ m̄ illos fuit ī
 teemptō ab hys uidehret
 in quibz sathanas habitat
 id ē a reprobis q̄ sedes sūt
 sathane. **I**n quozū p̄sona
 statū subūgit. **S**ed habeo
 adūsus te pauca q̄ habes il
 lic tenētes doct̄nā balaam
 qui docebat balach mittere
 scandalū corā filijs isrl̄. edē
 et fornicatū. **H**ec eī uerba nō
 ad eū ptinet̄ nū superius dic
 tū ē. tenes nomē meū et ce
 tea sed ad eos qui simul
 mixti erāt cū reprobis: quos
 angeli p̄ganū. id ē episcopoz
 ip̄ius ciuitatis p̄ua doct̄ p
 mittebat. **H**ystoria patet
 qualit̄ scilicet balaam a ba
 lach ad maledicēdū filijs is
 rael fuit euocatz. **Q**uē ma
 ledicē noluit: cui se etiā simi
 le fieri ī morte optauit. **S**ed
 postea muneibz uictz: ī eoz
 dē populi morte cōsilū de
 dit. **Q**uidit̄ eī aiōs filiozū
 isrl̄ ad fornicatōnē p̄mptos
 ideoq̄ cōsilū dedit balach
 ut pulcherrimas mulieres
 corā eis ponēt: quarū spē
 bz illecti ad illicitos āplex
 us tuerēt: illarūq̄ blanditijs
 illūti de sacrificijs phogor

māduaret: per qd̄ uidehret
 factū a deo caderet corā eis.
Cōpletū q̄ ē hoc cōsilū de fi
 lijs isrl̄: et facile decepti sūt.
Egressa itaq̄ m̄ a dūō p̄uissit
 ex illis uiginti tria milia: donet
 sinees zelo dei actz. uidehret
 exeruit in adulteros. **H**ec
 tūc facta sūt doct̄e m̄p̄io di
 uino et mago: et her sp̄calit̄
 in p̄ganū etiā: genēalit̄ autē
 sit in toto mūdo. **B**alaam ita
 q̄ m̄ptat̄ p̄plūs uing: balach
 elidens: isrl̄ uir uidēs deū.
Balaam itaq̄ m̄ptatur hēticos
 qui pondz uirtutū et fida in se
 habent: ideoq̄ uam sūt. **B**a
 lach at̄ qui elidēs dicit: huius se
 culi significat p̄ncipes. **Q**ui
 bz nimirū bene cōgruit hoc qd̄
 balach elidens dicitur: p̄ p̄cul
 dubio dū huius t̄re p̄ncipes se
 per alijs superiores existē q̄rūt:
 si quē ad dignitatis sue culmē
 astendē uirtētē conspiciūt: p̄
 uiribz ad t̄rā elidūt: uidehret
 ad hūilia deponūt. **Q**ui ple
 rūq̄ suadētibz hēticos cont̄ is
 rahelitas. hoc ē uiros uidehret
 deū pugnat: ut de ydolothris
 edāt. et fornicēt a deo. illozū
 p̄ua dogmata sequēdo. **Q**ū
 eī suafona quedā et dulcia p̄po
 nūt ī suis falsis dogmatibz
 quasi p̄ pulchras mulieres eos
 seducē cupiūt: ut comedāt y
 dolothra. id ē ut sequat̄ ydolo
 thū doctrinā plenā oī spuracia.

ibiq; fornicet: id e ut relucta
ueitatis doctrina. ardentissio libi
dms icendio. mendacis puer
foru doctoru mheant. **M**iter
Balaam qui ut diximus in pta
tur pplis vana: sig nificat de
mones per mania discurretes.
Balach at qui elides dicit car
ne mram. q plerunq; aiam elidit.
ad puerfa imhedo opa. q debue
rat deū vide tota mēte. et hoc
per mulieres. id e per huius se
culi delatationes et uoluptates:
quaru amoe plerunq; aia deo
nu insidys illecta. ad consensu
utendi illiatis thitur. **I**srahel
e sig nificat aiam deū cōtem
plante. **D**ocete igit balaam
insit balach uoluptatu amat
tes corā filijs isrl: quaru sua
stomib; edat de imolatis. et
fornicet tū eis: q uidelicet
spūū imūdozū suasioib; ca
ro delatata. ad aspectū mētis
iparū cupiditatu illecebras
deducat. quaru amoe ut dictū e
ad consensu rapitur. **I**ta ha
bes et tu tenetes doctrinā nyo
laytarū. **D**e factis nyo layta
rū: uel quos significauerit
suis actionib; satis sup dictū
e. **I**ta habes inquit et tu tenē
tes doctrinā nyo laytarū: id
e sicut sūt in te q sequit dor
tinā balaam: ita sūt qui sequū
t doctrinā nyo laytarū. **E**d
unq; illis dicit: qui huius emt
imitatores: qui ad penitētia
hortatur. cū dicit. **S**imilit

penitētia age a factis salua
nycolaytarū: sicut a factis
et doctrina balaam. **S**in autē
uenio tibi et pugnabo cū illis
i gladio oris mei. **H**ortatq;
iam sicut in superiorib; an
gelū ut penitētia agat: eo
q pmutet quosda tenē doct
nā balaam. uel nyo laytarū.
Unde cū dicit. **S**in at uenio
tibi. et demdesubiūgit. pug
nabo cū illis: ita accipiendū
e. tanq; dicit. pugnabotem:
q uidelicet hec uerba ad eos
ptinet. q p dicitā doctrinā se
quebāt: et ad eos etiā q eos
nō corripēbat. **P**ari eī rea
tu astringit: et ille q pua
docet: et ille q pua docet ta
cens pmutit. **T**alib; itaq;
dicit dñs uenio tibi. id e ad
uēnū ire mee et uindictā te
sentire faciā. **E**t pugnabo
cū illis in gladio oris mei.
id e acutis eloquozū meo
rū sentētijs illos dapnabo.
Gladius eī oris dei: sermo
nū illius ualida pcepta sig
nificat. paulo attestate qui
dicit. **E**t gladiū spūs qd
e uerbū dei. **Q**ui habet au
tē: audiat quid spūs dicat
ecclesys. **Q**ui unq; qd vni
illarū dicit: oēs etnās cupit
audire. **V**incēti desidela ppā
et demonū teptamēta. da
bo ei māna absconditū. id
e meipm tribuā illi. q sum

panis viuis de celo descen-
 dens: quibz ideo factus sum ho-
 ut panem angelorum manducaret
 ho. Huc significabat panem
 olum illud manna: quod filius is-
 rahel datus est in hemo. Et
 qui spiritualiter manducauerunt.
 sicut moyses aaron et iosueus
 et si mortui sunt corpore: immor-
 les fuerunt mente. Cui hoc
 nichil aliud preter quod indubitat
 ibi intelligebatur: mortui sunt
 morte eterna. De quibus dominus
 dicit iudeis. Pres vtri man-
 ducauerunt manna: et mortui
 sunt. Sicut et nunc qui digne
 corpus et sanguinem domini acci-
 piunt: vitam ibi sumunt: qui
 hoc indigne manducant: iudi-
 cant sibi manducant et bibunt.
 Istud hoc manna quod hic pro-
 mittitur fidelibus: modo quidem
 in sacramento accipiunt per fide:
 quandoque hoc in ueritate per-
 specte sumet: et quod nunc ma-
 net absconditum: tunc erit mani-
 festum. Cui itaque uicetur: da-
 bo illi manna absconditum: id
 est meam post finitos huius uite
 labores contemplatione illi
 concedam. Hinc psalmista
 dicit. Saeculorum dominus manifesta-
 bit gloria tua. Manna etenim
 interpretatur quid est hoc. Nos
 hoc nequaquam dicimus quid est
 hoc: nisi de re quam ante non ui-
 dimus. Istud est manna nunc
 manet absconditum: iuxta quod
 apostolus dicit. Quod oculus non

uidit: nec auris audiuit: nec
 in cor hominis ascendit: quod pro-
 uerbius dicitur. Et dabo
 illi calculum candidum: et in calculo
 nomen nouum scriptum: quod ne-
 mo scit nisi qui accipit. Cal-
 culus lapis est preciosus: qui et
 carbunculus appellatur: eo quod in
 tenebris constitutus: sicut car-
 bo succensus fulgere prohibetur.
 Per hunc autem lapidem: ipse intel-
 ligitur christus: qui nunc huius se-
 culi tenebras fulsit: quando u-
 bi caro factus est: et habitauit
 in nobis. Unde et bene can-
 didus dicitur: quod sine ulla peccati
 offuscatione: mundo apparuit
 inter homines: et diuinitatis sue lu-
 ce tenebras mentis mortuorum il-
 lustrauit. Dicit itaque. Dabo in
 centi calculum aureum: id est dabo
 ei meipsum: qui de mundo atque
 auctore mortis trinitus phat: ut
 sit saluet meus frater: et con-
 princeps regni in gloria. Unde
 iohannes dicit. Et quod ante
 receperunt eum: dedit eis potestatem
 filios dei fieri: ut sicut est filius
 dei ipse per naturam: ita sint isti
 per gratiam. In quo uidelicet ad-
 operationis gratia: nomen eadem nouum
 datur: id est nomen christianum primum
 inauditum. A christo enim fideles christi-
 ani uocantur: sicut ab israel israeli-
 telite: et a iuda iudei. De
 hoc nomine per prophetam ysaiam et
 clesie sue ipse dominus ante dixit.
 Vocabit tibi nomen nouum: quod
 os domini nomenauerit. In calculo

itaq; habet hoc nomen: q; ab
ipso cepit exordium. a quo oēs
xp̄iam noīant. Et hoc nomen
solus dat victorib; id ē omib;
ad et nā uita p̄destinans: qui
huius noīs dignitate opelibus
exornat. Unde subiungit. **Q**
uod nemo sit. subaudit; dig-
ne. nisi q; accipit. Iare ei posi-
tū ē hic p̄ eo qd ē: nisi virtu-
te huius noīs exptus fuerit. Ta-
li mō dicit mulieres. necdū
cognouisse viros: id ē q; necdū
fuerūt expte virū thozū. Ne-
mo ergo sit hoc nomen. nisi
qui accipit. id ē nemo virtu-
te huius noīs et dignitate moi-
bi et vita defendit. nisi q; au-
fuerit p̄destinatus a deo: ut fi-
lius dei nō solū uoiet. sed en-
am sit. Nosse etē xp̄i nomē:
ad custodia mādatorū p̄tinet.
Quo cont; iohānes de quolib;
repto dicit. Qui dicit se nos-
se deū et mādata ei; nō custo-
dit: mēdax ē: et ueritas in eo nō
ē. Nemo itaq; sit hoc nomen.
nisi qui accipit. id ē qui ad
hoc ē p̄destinatus a deo: ut in
re xp̄ianq; uocetur et sit. Et
et per hūc lapidē ignitū etiā
caūtas intelligi q; candore ha-
bet per hoc q; uestis ē operēs
ingredimē p̄torū: igne autē
per amozē quo diligit deus
et hō. Datur ignē vnicūq;
calcul; candid; ut diligit de-
ū et p̄ximū. Dat in calculo
nomē: ut ip̄am dilāonē adi-
pleat in mādato nouo. Scrip-
tū quippe ē. Mandatū nouū

do vobis: ut nos inuicē diliga-
tis. Cuius noīs virtutē solus
sit qui accipit: id ē qui in nouo
mādato illud custodit. qd; dis-
cipulis ē collatum. Et angelo
thyatre etiā scribe. Thyatta
sicut sup dictū ē. illūata dicit.
significas vniūsa etiā. que
illūata ē per xp̄m: qui ē lux
verā illūans oēm hoīem uen-
ente in hūc mūdū. Ideoq; qd;
vniūsp̄tialit; etiā dicit sermo
diuinus videt; genealit; ad
oēm etiā p̄tinet. Hec
dicit filius dei: qui habet oīu-
los ut flāma ignis. Hic iā
apte ostendit; aug; typū. ange-
lus gerebat. qui hec ostende-
bat b̄s iohān;: ann sua uba.
fili; dei uba p̄fitetur dicens.
Hec dicit filius dei. aug; oīu-
li uelut flāma ignis existen-
tes. sūt dona spūs sc̄i q; totū
corpus etiā illūnat: uel ete-
dūna eloquia. de quib; scrip-
tū ē. Lucerna pedib; meis
uerbū tuū. Et iterū. Igni-
tū eloquiū tuū uehemēt;. Vel
etiā oculi dñi intelligūt; doc-
tores: qui nos sua doctrina et
exemplo illūant: et lumē sa-
euae p̄bent. Et pedes ei;
similes auricalco. Pedes do-
minū sūt uel sc̄i p̄dicatores.
per quos mūdū aruit et bu-
lāois igne p̄bati: uel certe
ultima ac nouissima illiq; ne-
bra. extrema p̄secutio cadē
a. Noui opa tua id ē tua be-
ne gesta appbo: ut pote qui ut
eadem ageres: graue cōsul-

In hoc autē loco geneālis
 etiā psona introduatur.
Et caritatē tuā et fidē sub
 audis noui: eo mō quo et
 opa tua. **C**aritatē scilicet:
 q̄ deū ex toto corde et pri
 mū diligis sicut teipm̄. **C**
Et fidē qua credis deū em̄
 in psonis: vnu ī maesta
 te. **E**st at̄ hic p̄posterus or
 do: dū pius ponit̄ opa. pos
 tea caritas. de hinc fides: cū
 pius sit utiq; credē. dem
 de qd̄ quisq; credit amāe: in
 de etiā q̄ credulitas et amor
 donent̄ opari. **S**ubiūgit̄
 at̄ adhuc ī laudib; etiā et
 diat̄. **E**t m̄stetū et pa
 enā tuā. **M**istetū illud
 itelligit̄ quo m̄strabat̄
 etiā illis qui erāt ī iherlm̄.
 nichil habētib; de suis fa
 cultatib;: m̄ie opa illis ex
 hibētēs aplō monētē. ut es
 sēt mēores fratru. **D**acē
 na ued̄ ī hor itelligit̄: q̄
 oīa hui; seculi aduersa libē
 t̄ p̄ xpo sustinebat̄: ut pse
 uerates usq; in finē salu eēt.
Et opa tua nouissima plu
 ra p̄orib;. **Q**uātū ad etiā
 faciē p̄tinet. bene opa illig
 plura p̄iorib; cōmēdrāt̄:
 q̄ uidelicet etiā pius faalto
 rib;. et leuozib; p̄ceptis so
 lidata ē. **H**nde et apli. tan
 tū quatuor capitula illis qui
 credebāt iposuerūt: uidelicet
 ut abstineret̄ se ab imolato.

et sanguine et suffocato et for
 matione. **D**enude ued̄ cū mul
 tudo etiā creuisset. ad hoc
 usq; puentū ē: ut oīa relinque
 ret p̄ xpo. et ad culmē p̄fectio
 nis tenderet. habita paupelb;
 tribueret: fratres. sorores. p̄es.
 et matres. uxoresq; relinqueret.
Ab hinc etiā exordiu sup̄sit mo
 nathorū religio. **N**el recte p̄t
 hoc referre ad diē iudicij: quādo
 immissima crebescite tēpōib;
 anti xpi p̄secutio. āplior in ea
 virtus emitebit opacois. dū
 iudei et gentiles p̄it̄ in fide
 xpi fundati. duplo q̄ uūt labo
 rabūt. **S**ed habeo aduersus
 te: q̄ p̄mittis mulierē uezabel
 que se dicit p̄pheten dore. et
 seducat seruos meos. et doret
 fornicari. et māducat̄ de ydolo
 thicis. **N**ulla ratio p̄mittit
 ut her uerba ad eos p̄tineat.
 quos superius tanta laude fue
 rat p̄secutus: sed a geneāli cor
 pōe elcōrū. uertit sermone ad
 partē rephozū. q̄ in doctoib;
 intelligitur. q̄ sua negligētia
 fornicatōne et ydolatriā in
 etiā eē sinūt sub noīe xpiano.
Sed iā nūc uideamus sensum.
Fuit uezabel uxor achab regis
 isrl. idolatra simul et fornic
 ria: que etiā dei seruos ifecu
 ta ē. **V**erū her mulier nō uir
 it usq; ad aduētū dñi. **N**ā et
 ī uingulis equozū legim; illā
 cōsulcatā. **S**ed q̄ erāt in eadē
 etiā qui opa illig mala imita
 batur: idcirco in eis mat̄ ip̄a

fornicationū iezabel uotatur.
Sicut et oēs elā vnā vitā du
cetes. vniū corpꝝ xpi faciūt. sic
oēs rephi vniū corpus dyaboli
de se reddūt. sicut fit. ut p̄cedē
na mēbra sequētibꝝ. et sequē
a p̄cedētibꝝ inuiciant. cōiūcta.
Vnde scriptū ē. De illis q̄ viā
carni abierūt. Et iohānes dicit.
Nūc anti xpi multi sūt facti.
Et eāā fieri. ut tūc tēpōis sicut
et q̄dā affirmat. et alia tūc
no demonstrat. sicut her uul
er in eādē ecclā. uxor saluet
ipsius angeli. q̄ docebat de ser
uob edē de ydolothicis et for
nicat. Ex cuiꝝ specie specialī
ad genēalē totius orbis. iezabel
sermo figurate tūc fert. For
nicatio uero istꝝ iezabelis q̄d uo
nus t̄ intelligitur. Prīmū
videlicet in aīo. de q̄ scriptū ē.
Qui uidet mulierē ad concu
piscendū eā. iā machatꝝ ē eā
in corde suo. Deinde eā cū
animi uolūtas ad effectū pdu
nitur. Hinc paulꝝ dicit. Fu
gite fornicationē. Omne em̄
pccatū q̄d cūqꝝ fecerit hō. erit cor
pus ē. qui at fornicat. p̄ccat
in corpus suū. Tertū genꝝ
fornicationis ē. quādo simula
chra p̄ deo colūt. De q̄ dñs
per p̄phetā cont̄ ierusalē loq̄t
dicens. Mechata ē cū ligno et
lapide. Quartū uerō genꝝ ē.
quādo t̄rene diuiae imodeāte
concupiscūt. et p̄cātū plus
q̄ creator diligit. De q̄ etiam
paulꝝ dicit. Et auaritia que ē
ydolozū seruitꝝ. Huiꝝ formi

taoīs tria genēa nūc t̄ ecclā
huiꝝ mūdi uigent. id ē in ap
petitu luxurie corpalis. et in
effectu ip̄iq̄ obstene cōiurmo
nis. atqꝝ i auaritia t̄rene felia
tatis. Sed uer quartū genꝝ
ad plenū extitū ē. q̄d cōstat
in simulachrozū culturis. No
trandū uero q̄ iezabel p̄pheten
se dicit. et idarco seruos dei
seducat. Hoc quippe factū
multi mutant. qui diuajs de
seruētēs. ne soli sūt hortā
tur alios. ut cupitis fruatur
deliciaoībꝝ dicentes. q̄ si hoc
deus fieri uoluisset. masculū
et femina non fecisset. nec
corpōis mēbra tali usū apta
formasset. Stultū ē ergo ab
stinē ab huiꝝmōi deliciaoie.
q̄ fruūt. nō solū alie penides.
aut uolucres. sed etiā muste.
Dū q̄ hoc dicit. sit aliq̄m ut
carnē delicia compellat. et ad
consensū libidinis p̄trahant.
sicut pueniat ad opus malū.
intantū ut in pressu tēpōis
nullā reuerētiā habētes pu
dois. q̄d turpit̄ gesserūt. corā
alijs laudibꝝ offerūt. Vnde
bene iezabel sanguis fluxus.
aut fluens. uel sterquiliniū di
ctur. Mulieres quippe p̄ sin
gulos mēses. sicut dicit beatus
iheronimꝝ in libris p̄phetarū.
fluxū sanguis sustinet. q̄ ai
menstruū tēpus aduenit. su
phabūdās sanguis egreditur.
Sanguis at̄ uoie p̄cā desig
nat̄. Vnde dauid dicit.

Iubea me de sanguibz & ide
 a patre adulterij et homicidij.
 Dicit itaqz iezabel sanguis
 fluitans & videlicet reprobi
 mala uoluntate qua pijs con
 puit. mox ut tempus uenit
 peccate iniquitatis ad ef
 fectum pducunt operatioibz. Qu
 opus desiderate uoluptatis
 ad effectum pducit. fit mens
 uehementius anxia qd fuerat
 et auget in corde flamas libi
 dinis totaqz se in uoluptate
 corporis deiciat. sicut ut ita dic
 en totus humor palis liques
 cit. Et hinc e qd iezabel flues
 dicitur. Quia uero opus ma
 lum in consuetudine peccandi u
 nitur. unde et absqz ulla reue
 rentia opinione de se enuntiat.
 Bene eade iezabel sterquil
 inu dicitur qd uidelicet ex ipis
 peccate luxurie inquiname
 nis. longe lateqz male opinio
 nis fetore de se reddunt. Un
 de per prophetam dicitur. Conpu
 trauerunt iumentum in stercore
 suo. Iumentum ergo in stercore
 putrescit e. ut dicit beatus g
 gorius. luxuriosu quelibet
 in stercore libidinis uita finire.
 Talibus quippe congruit illud
 psalmiste. Homo cum in hono
 re est non intellexit. copatus
 e iumentis insipientibus. et filis
 factus e illis. Tertio quoqz for
 matoribus genere. multa hec sec
 tantes solent fideles decipere.
 dum eos imitant per quibusdam ex

tudinibus per quibusdam reru eue
 ntibus ad arbores. ad fontes. ce
 teraqz huiusmodi dicentes. qd hoc
 agendo tale et tale euasi pei
 nilu. talisqz consecutus prosperita
 tem. Dum hec agunt. quasi ad
 spirituale fornicatione dei ser
 uos imitant. Sed et in alia spe
 cie fornicationis reprobis multos
 decipiunt. dum pueris suasioibus
 quosdam ab amore dei retinunt.
 et desiderijs terrenis seruire co
 pellunt. Ideoqz ne illis qui tota
 eius fornicant. quocumqz plus t
 rena qd celestia appetunt. plus
 creaturam qd creatorem diligunt.
 Et dedi illi tempus. ut penitentia
 ageret. et non uult penitere a for
 nicatione sua. De talibus paulus
 apostolus dicit. Dedit illi deus lo
 cum penitentiae. et ille abutitur eo
 in superbia. Quisqz ei delinqt
 et uiuit. ideo hinc diuina pietas
 iniqua agentem toleat. ut ab in
 iquitate resipiscat. Unde et
 talis quo apostolus expectat. et
 non uult penitere. eo artibus
 reatus sui uinculis astingetur.
 et iusto iudicio punietur. Unde
 e. Puer centum amoru moietur.
 et puer centum amoru maledic
 ty erit. Sed querendum nobis e.
 cum in precedenti uisualo negli
 genti predicato. atqz ab exhor
 tatione torpenti dictu sit. habe
 o aduersus te. qd p multas mu
 lieres iezabel que se dicit. pph
 eten doce. et seduat seruos me
 os. cur non subiungit deditu
 bi et illi. aut certe sub uno de

Job xxiii

di uobis. ut penitentia ageretur.
Ad quod dicendum est: quod in an-
gelo de corpore etiam co-phren-
ditur. et quando ipse increpatur.
ad eos increpatio pertinet qui
rei sunt. Ideoque a specie predicta
torum qui superius fuerat rep-
hensi. redit sermo. ad genea-
litate populi. et in eo partem spe-
ciei reprobam. quod ex occulto impet-
tentem redarguit. quam super apte
increpauit. Hoc autem idcirco
ne pars speciei quod in suis predicta-
tionibus constat. illi que in rep-
bis est videtur coniuncta. In p-
uersis itaque doctoribus unus idem
per angelum et per reatu taciturni-
tatis apte corripitur in specie.
et per mentis obdurationem occulte
redarguitur in genere. In suis
uero nec apte corripitur in spe-
cie. nec increpatur occulte in
genere. In eo enim quod diuina
vox ait. habeo aduersus te quod
permittis iezabel que se dicit
prophetem docere et seducat seruos
meos. torpescant ab exhorta-
tione predicatorum innotescat silencia
illius. In eo uero quod subiungit. et
dedi illi tempus ut penitentiam
ageret. et non uult peccata a for-
matione sua. a specie ad genus
transiens. et specie et genus si-
mul sub uno comprehendit. **C**
erte pono eam in lecto. et qui
merchantur cum ea in tribulatione
maxima erunt. nisi penitentiam
egerint. ab operibus eius. et fi-
lios eius interficiant in morte.
Quod est iezabel hoc sunt qui me-
chantur cum ea. huius enim filii eius

ex fornicatione preuati id est
vni corpus sathane. Sed per
reprobi reprobis succedunt. diuidi-
tur genus in species. ut ostendit
datur quibus successibus totum cor-
pus dyaboli perficiat. quibus
inueniens calescat. Perlec-
tum autem quo iezabel cum suis omni-
bus ponitur. intelligitur auda-
cia et securitas peccandi. Po-
nitur autem in lecto ista uniuersa
lis metrix. non ut quiescat.
sed ut febre languescat. ut
frenesim sustineat. quatenus
ea iam dicat uel agat. que
alij audire erubescant. Sepe
enim iusto dei iudicio propter
peccata preuata homines ad maiora
ruunt fauoraz dumque sunt ti-
more audaces peccant. quod in lec-
to id est in peccandi sequitate
quiescant. In quod securitate de-
us eos ponere dicitur. quod iusto
iudicio permittit. ut ibi ponantur.
Tale est et illud. Indurauit
dignus cor pharaonis. id est
non emolliuit. Sic et hic di-
citur. pono eam in lecto. id est
non retraham illam. sed permittam
propter iniqua peccata libere et sine
timore peccare. Et qui merchan-
tur cum ea hoc est cum seipsum. quod
super dictum est. quod est metrix. huius
sunt illi qui cum ea fornicantur.
In tribulatione maria erunt.
hoc est in augmentum peccatorum.
per quod uenturi sunt ad maxi-
mam tribulationem iehene. Quod
quedam sunt peccatorum supplicia.
ipsa uiciorum inuentionem. Et

hoc fiet nisi penitentia ege-
 rit ab operibus suis. Dicit
 in psalms quidam de peccatis
 animabus noluit agere peni-
 tentiam: sit ut in aliam ruant
 animam eam quiora. Unde
 de paulo de quibusdam deum
 cognoscenibus et non glorifi-
 cantibus dicit. **Et** quod tradidit
 illos deus in reprobis sensibus
 ut faciant que non conveniunt.
Et filios eius imitatores illius
 in facia in morte. **Et** non
 est ista communis hic morte
 debemus accipere quod moriuntur et
 iusti sed illa que post mor-
 te corporis sequitur animam id est
 damnationem perpetuam. **Et** et
 per lectum quo rezael mitti
 comminat et eterna pena potest
 intelligi: quod in seculo et reprobis
 traditur. **Et** qui mecham
 cum ea hoc est qui fornicatio-
 nem illius quocumque modo imitan-
 tur: erunt in tribulatione maxi-
 ma post mortem carnis: ubi
 vermis eorum non morietur: et
 ignis eorum non extinguetur.
Et hoc ideo quod penitentiam a-
 gere negligunt: donec eis re-
 pentino superveniat iudicium.
Porro filij secundum predictam
 sententiam vel imitatores ma-
 lorum intelliguntur vel opera illo-
 rum perversa que tunc dabitur in
 morte: quando post letitiam
 temporalem plures in seculo peccatores

appetibus tormens tradentur cruci-
 andi: dum per impunitatem scie-
 lerum ad mortem pervenerit anima
 rum. **Quo** contra etiam affliguntur
 hic: ut post modum letentur. **Quo-**
 bus per prophetam dicitur. **Israhel**
 iam non irascar tibi: quod zelus
 meus recessit a te. **Et** in hac
 apocalypsi. **Ego** quos amo:
 arguo et castigo. **Desperant**
 siquidem ad tempus iniqui et in
 morte plectendi: affliguntur
 ad modicum electi per hec bonis
 vegetandi. **Dicit** ergo. **Quos**
 amo arguo et castigo: per
 flagella salutem corporis: per
 dampnum temporaliu rerum: per
 uarias et diversas afflictiones
 corporum et animarum. **Et** non
 despicio: in lecto id est in seculi
 tate peccandi manere permitto.
Agit ergo hoc omnipotens deus
 more patris duos filios habentis
 quorum alterum quidem sue pietatis
 esse permittit. **Smes** enim libere dor-
 mire: manducare bibere: ceteraque
 que sibi videtur facere: quod vult
 eum hereditate privare. **At** contra
 alterum excommunicat: in verberibus
 affiat: aliquando tota nocte uigil-
 are facit: et unctis manibus
 pedibus stare: quod vult eum sibi
 heredem substituere. **Tali** itaque modo
 deus suos electos quibus daturus
 est hereditatem celestis patrie arguit
 et castigat: ut post finitos
 huius vite labores ad eternam perveniant
 possessionem. **Reprobos**

ante pmittit sue voluntatis
eē. et in lecto securitatis qui
estē. quo postea dāpnētur
oēs cū suis pūb; inquis:
ibi est tribulacō magna. quā
nulla carnis explicat lingua
ubi et deficiēs quisq; nō defi
nit: et moriēs semp uiuit. **C**
Et sciēt oēs etiā: q; ego sū
scrutās corda et renes. In re
mb; delcācio signat. concupis
centie carnalis: q; huāne con
ceptiois semē de lūbis egredi
tur. In corde ueō cogitacōes
expri mūt: q; de corde pdeūt.
iuxta qd' dñs dicit. De corde
exiūt cogitacōes male: adul
teria. fornicacōnes. furta et
cetera. Quia cū pcedit iustici
lo dicitur oipotens nō apte sed
occulte ydolatrias et adulteros
morte dāpnādos: nūc fidem
etiā demonstrat: que etiā non
uisa credit. Nouit ei fidelitū
etiā deū scire oīa. Quilibet
reprobos colere uideat: tamē
occulte in sua psciencia iā eos
dāpnat. Aut ergo. Sciēt oēs
etiā q; ego sūm scrutās renes
et corda: id ē facta et cogitacō
nes singulorū intueor. Hōi
b; quippe opa nra et dicta pos
sūt eē nota deo at etiā cogi
tacōes manifestāt: quomā
ipē uidet quid quisq; cogitet.
uel quid delectet. Unde illi sa
piētissim; orator dicit. Tu so
lus nosti corda oīm filiorū hōi
nū. Nā et ueniens ad iudiciū

non solū opa. sed etiā ipas dāp
nabit tenuissimas cogitacōes
cordis: iuxta qd' per pphetam
dicit. Ecce ego uenio: ut opa
et cogitacōes singulorū cōgre
gem. **U**t et hoc qd' in etiā
in reprobū uisione deū scrutā
toze eē renū et cordiū phibe
tur: nō inōgrue ita intelligi:
ut qd' nūc fide retinet certa.
in futurū cernat rerū experie
tia. Unde psalmista. Cog
noscet dñs iudicia faciēs:
nō q; an per fidē nō sit cogni
tus cū occulte iudicaret: sed qd'
tūc iudiciorū experientia cog
noscit. **E**t dabo unicuiq; uq;
uū. secūdu opa uīa. Hic ap
te demonstratur. q; noīe forni
caciois superius oīa cōphēdit:
q; nō per hanc sententiā unus
opis: sed multorū futiā dāp
natio pducit. Pūent ei ma
nifesta crimina. pūmēt et
occulta: atq; ideo fornicacōne
quā supra quadriformē intellex
im; hic omīfaria cognū
cōfitei. Unde psalmista. **U**
des oēs qui fornicātur. abste
Dicit itaq; **E**t dabo unau
q; uīm secūdu opa uīa. Iustus
saluet pīmū labois: impis
vero supplicū eēne dāpnacō
nis. **U**bi qd' amplius expom
debeat nō ē: sed qd' magnis ti
mei. Nā et p pphetā hic dicit
qd' noe damel et iob. ipi soli
aiās suas saluabūt: filii at et
filia nō libeābūt. **N**obis at
dico. et ceteris qui thyratre esis:

qui non habet doctrinā hanc
 qui nō cognouerūt altitudinē
 sathane. Superius m̄ repaueat
 repbos. nūc at ad elcos uerbū
 uertit: ideoq; bene dicit. uobis
 dico et ceteris. id ē iustis. qui su
 p̄ nō estis cōprehēsi in numero
 repborū. Qui nō habet doctri
 nā hanc: id ē quos p̄ua p̄sua
 sio izabelis nō inclinat ad ma
 lā opationē. ut malos videli
 cet mutetur. Qui nō cogno
 uerūt altitudinē sathane: id ē
 supbia nō sūt mutati. Sic eū
 dicit altitudinē sathane igno
 rāre. sicuti sana scriptura dicit
 mulieres nō cognouisse viros.
 que necdū sūt ex pte viri thozū:
 uel sicut nos cotidiana loqui
 tione dicimq; hoīem ueracē ig
 norāre mētiri. Altitudo at satha
 ne supbia intelligit: q; tumens
 cont̄ deū uoluit fieri similis al
 tissimo: p̄ q; tuens ad terrā mul
 tas Angelorū legiones sibi conse
 quētes secū deiecit. Cuius altitu
 dinē tūc hō cognouit. cū hanc
 mūtādo deo filis fieri cōcupiuit:
 iuxta p̄missionē salicet decep
 tois dicens. In quāq; die come
 deis: eris sicut dy. Hanc
 quoq; altitudinē illi cognoue
 rūt: qui turri usq; ad celū eri
 gē gestebāt. Sed etiā nonnā
 altitudis sathane nō habent:
 q; in cunctis semetipos hūiliat.
 uestigia redeptois sequētes qui
 dicit. Distite a me q; mitis
 sū et hūilis corde. Attendit
 et qd dñs dicit. q; oīs qui se

exaltat hūi habit: et qui se hūi
 liant exaltabit. Hinc ergo ra
 tioms accepto cōsilio hūilitatis
 se mūtā arripuit: per quā ad
 celsitudinis culmē ascendat:
 q̄admodū dicit quidā: nō po
 nā sup uos aliud pondus. tamē
 id qd habetis tenete donec ueni
 ā. De illis hoc dicit. qui t̄flati
 cont̄ dei filiū altitudinē sathane
 cognoscētes. m̄tebāt eos qui
 crediderāt in xpm̄ ex gentib; q;
 ad ueteris legis ceremonias t̄
 hē: de quib; lucas dicit. q; q̄
 dā descendētes a iudea doce
 bāt frēs: q; nisi arā adam̄
 secū dū legē moysi nō potes
 tis salui fieri. Ut qd etiā m̄
 serūt barnaban et paulū ad
 aplos in iherusalē: a quibus
 didicerūt posse sufficē gentib;
 ut abstineret se ab imolato
 et sanguine. et suffocato. et
 fornicatione. Cūq; quidā eis
 de gentib; diceret: nisi arā
 adam̄ secū dū legē moysi nō
 potestis salui fieri. At petrus.
 Quid tēptatis imponē iugū
 ceruicib; discipulorū. qd neq;
 nos neq; p̄res nr̄i portāre po
 tuim; De illis itaq; hec di
 cētib;: hic dñs etiā dicit. Nō
 ponā sup uos aliud pondus.
 hoc ē obseruatiā ueteris legis
 q̄admodū dicit illi qui sunt
 synagoge sathane: sed sub le
 ui sarcina uos p̄mittā manē:
 ideoq; id qd habetis tenete id

est onus leue ad quod uocati estis
nolite abire. De hoc onere id est
gratia redemptoris nostri. petrus dicit.
Quia per gratiam domini nostri ihesu
christi credimus saluari. Ad hoc onus
ipse fideles suos iuuat. dicens.
Tollite iugum meum super uos et ce-
teat. Atque post pauca. Iugum enim
meum suauiter est et cetera. Ab onere
igitur ad onus uocatur sed a graui
ad leue: id est a lege ad gratiam. per
quam non solum impletur lex. uerum
etiam transgreditur. Sed dum hoc di-
cimus: questionem nobis ipsi liga-
mus. Si enim secundum predictam beati
petri sententiam. lex inportabilis
est: quomodo transgredi potest? Sed sa-
ciendum nobis est. quod in obserua-
tione carnalium preceptorum. eadem
lex inportabilis est: in custodia
uero spiritualium mandatorum. que in
dece constat uobis. duarum tabu-
larum adimplet. In actione autem
quam ille uictime futuram presigna-
bat transgreditur: per comparationem il-
larum que nunc in ueritate aguntur
uiliissima apparent: que sola litte-
ra exterius plata. ab auditoribus
impleri nequeunt. Alia enim fuerunt
in ueteri testamento precepta uite
figuranda. id est carnalium uicti-
marum oblationes: alia uero
uite pagende. id est in de-
ce legis uerbis. impletur lex a ce-
dentibus. In mandatis autem uite
figuranda. iuxta litteram quidem
inportabilis est lex sed iuxta spi-
ritum transgreditur lex. Quod autem
dominus hac expleta sententia ita co-
cludit. ut dicat donec ueniamus

mirum ostendit usque ad re-
stantis temporis etiam
sub gratia permanere: ac nequaquam
iuxta mandatum iudeorum ultra
onus legis. tredecim huiusmodi
aggregari. Et qui uicem de-
sideria carnis. et demonum tem-
tameta et qui custodierit usque
in fine opera mea. id est in fide
mea perseuerauerit usque ad tem-
pus uite: daboque illi partem
super gentes: et regnet illi
uiginti quatuor annis. et tamquam uas
figuli confringet. sicut et ego
accepi a patre meo. filius dei
partem hanc non per diuinitatem
qua equalis est patri. super gentes
accepisse credendus est: sed per
humanitatis formam. quam in uero
est etiam ab angelis: secundum quam
in euangelio dicit. data est mihi
omnis potestas in celo et in terra:
secundum quam etiam paterna ad eum
diatur uoce. Postula a me:
et dabo tibi gentes hereditatem
tuam. Ceterum de parte quam
pater habet ante tempora: da-
mel testatur dicens. Potestas
eius. potestas eterna. que non
auferetur. Illa igitur parte
quam in tempore spiritus homo
factus accepit a patre. etiam sius
se dare permittit: sed in se a quo
totum regit corpus. et cui totum
enim adheret corpus. Cui enim
ipse sit caput eorum. electiue
to membra illius: quod ipsum caput
habet: hoc membra illius heredita-

tenebras huius seculi fugant.
et luce fidei totum repleant mun-
dum: et fulgore sui luminis. illu-
minant tenebras nostre morta-
litate. De hac stella petrus si-
delibus dicit. Donec dies illu-
rescat: et lucifer orietur in cor-
dibus vestris. **N**am in scriptura sacra
cum singulari numero stella ma-
tutina ponitur: per hanc homo
christus figuratur. **C**um vero pluraliter
astra matutina menseferuntur: a-
ngelice creature designantur. **V**n-
de est. **C**um melaudaret simul
astra matutina. **B**ed et cum sim-
pliciter ac sine additamento stel-
le ponuntur: doctores ecclesie non
numquam exprimitur. **V**nde est. **Q**ui
docti fuerint: fulgebunt sicut stel-
le firmamenti. **S**piritus itaque ap-
parebit uiuus post mortem. ma-
tutina nobis stella factus est:
quod dum in semetipso exemplum nobis
resurrectionis prebuit. que lux se-
quetur indicauit. **S**tella ergo
matutina uicibus se dicit profice-
tur: id est semetipsum. et gloriam
future resurrectionis. **Q**uod tunc
implebit. quando qui in monume-
tis sunt audiet uocem filii: et cor-
porum figuratum corporis claritatis sue. cor-
pus humilitatis nostre reformabit.
Mortuorum etiam tenebris resur-
rectione fulgore depressis. qua-
si quidam lucifer apparebit: qui
perfectum et immutabilem diem demonstra-
bit. **E**t angelo sardis ecclesie scri-
be. **S**ardis ut super dictum est. me-
ditatur principi pulchritudinis:
apta subaudiis atque ornata. **E**t

hic quoque dicendum. quod sicut super-
ius ex habundanti differimus:
quod unum ecclesie dicitur. unum omnibus
conuenit. **H**ec dicit quod habet
septem spiritus dei et septem stellas.
filius dei septem habet spiritus: ut
delicet septiforme spiritum ecclesie
sibi in natura unitatis. **V**nde per
sapas. **R**equiescit inquit super
humile spiritus domini. spiritus sapientie
et intelligentie. **H**abet quoque sep-
tem stellas: id est septiforme spiritum
sanctum. tamquam anallam in ditione
prestantis. **E**t bene cum unum sit
substantie filius dei cum patre et spiritu
sancto. habet dicitur septiforme spiritum:
quod omnis gratia eiusdem spiritus. per propriam
credentibus tribuitur. **H**oc operati-
onem. **Q**uod nomen habes quod uiuas.
sed mortuus es. **E**sto uigilans.
et confirma cetera que mortui-
ta erant. **E**x parte hanc iam mor-
tuum. ex parte uero adhuc uiuum
esse demonstrat: id est ex parte
crimibus mortuum. ex parte autem
uiuum bonis operibus ostendit.
Dicitur ergo. **N**omen habes
quod uiuas: sed mortuus es.
Ac si dicitur. **I**deo te uiuum
putas: quia in quibusdam bonis o-
peribus operatum habes. **S**ed at-
tende quod uiuum non uales: si uiam
pualuerit t. uirtutibus. quibus ui-
uum uideberis. **S**unt enim nonnulli
qui eleosimis insistent. paupe-
rum curam gerunt: sed ipsi a rap-
ina manibus non coherent. **N**on
nulli autem eleosimarum largitati
inserviunt: et a rapina manibus
coherent. atque ab adulterii prope-

tragoē se colibent: sed ut atq;
 iudie stimulis agitati. quozū
 dā vitā extinguerē querūt.
 Sic quoq; in similib; dū se in
 quibusdā bonis opib; viuē pu
 tat: vno quolibet fauore mul
 ti moriūt. De quib; p iaco
 bū dicitur. Quiaq; seruauit
 rit totā legē & offendit at in
 vno factus ē omni reus. Ad q̄
 rū psonā videlicet benigna
 exhortatio dirigitur quā dicit.
 Esto vigilās & et cōfirma cetē
 que mortua erāt. Ac si dicitur.
 Si vis ut in illis q̄ bene
 gessisti uiuas. ab hys q̄ male
 gessisti. per penitētiā euigila:
 q̄ si in illis mortuus pmanēs
 in istis nullatenq; uiuēs. Hūc
 psalmista amonet dicens. De
 clina a malo et fac bonū. Nā
 et in hoc qd' dicit cōfirma ce
 tē que mortua erāt: ostendi
 t. q̄ si a p̄cā sōpno p penitē
 tiā lamētū pfecte quis euigi
 lat. nec illa q̄ etiā mortuus
 bene gessit. post uiuēs opa
 amittit: atq; ideo illa uiuifi
 cat. q̄ ip̄e a p̄cā sōpno euig
 lat. Sic em̄ dicit. Esto vi
 gilās. et cōfirma cetē q̄ mor
 tua erāt: tamq̄ dicitur. Si
 ex ea pte q̄ mortuus es reui
 uis: cetē que adhuc in te
 uiget. ne moriāt confirmas.
 Possūt et hec alit' intelligi.
 Sūt ē multi qui vitā ab om̄i
 crimine custodiūt. virtutib;
 etiā seruiūt: sed tamē hūmā

laudē requirūt. ideoq; q̄ mte
 tio recta nō p̄cedit in cogitaa
 one. p̄iū ē oē opus. qd' sequi
 tur in ostensione. Per hoc er
 go qd' exterius p̄cedit i publi
 cū. vni apud hoīes arbitrat.
 ideoq; nomē habet q̄ viuāt.
 Per hoc at q̄ latet interius:
 apud deū mortui deputātur.
 Vnde pia amōitio subinfert
 qua dicit. Esto vigilās: et cō
 firma cetē q̄ mortua erāt.
 Ac si dicitur. Si vis viuē. ca
 ue ne laudē ab hoīb; requiras:
 ne mtectionē opib; elatio vi
 det fauorē. Hinc i euāgelio
 dicitur. Attendite ne iusticiā
 vram faciatis corā hoībus.
 Non ē iuemo opatia ple
 na corā deo meo. Illius opa
 plena nō sūt corā deo. q̄ virtu
 tes sibi a dno dātis. uicis cō
 maculat: uel qui de bonis que
 exterius opantur. hūmā gloriā
 per elationē querit. Hinc in
 euāgelio dicitur. Si oculus tuus
 fuerit simplex: totū corp; tuū
 lucidū erit. Si at neq; fuerit:
 etiā corp; tuū tenebrōsū erit.
 Cūta autē hec que sub duplici
 intellcū distatissim;: possūt de
 hys intelligi. qui sine caritate
 virtutes reliquas habē se iac
 tānt. Notandū uēo. q̄ vniū
 tus dei filius. vniū salicet cū
 p̄re deus & spū scō: deū se habē
 dicit per hūmilitatē: quā ex no
 bis atq; p nobis assūpsit. Se
 cūdū quā etiā clamabat t̄ cruce.

deus meus. deus meus. quare me
dereliquisti. **I**n mente ergo
habe: qualiter accipis et audie-
ris. **H**ec sententia. singulis su-
perioris intelligentie congruit
sensibus. etiam illis potest aptari.
qui reliquis virtutibus vigent.
sed uno faciente tabescunt: et il-
lis qui vitam ab omni crimine custo-
dunt. sed gloriam inde humanam
requirunt. **S**ed et illis qui sine
nata virtutum que est caritas. licet
operationibus geminosa parantur.
non tamen ad perfectionem perducantur.
Dicitur ergo. **I**n mente habe
qualiter accipis a sanctis predicatori-
bus. et qualiter audies: quod si quis
totam legem servauerit. offendit
autem in uno. factus est omnium reus.
Vel in mente habe. ut prima mentem
non precedat virtutum operum. scilicet
licet ut gloriam requiras humanam:
si vis ut ad mercedem retribucio-
nis ipsa opera perveniant. **V**el in
mente habe qualiter accipis et
audies: quod si omnibus virtutibus
habundaveris. caritatem autem non habu-
eris. nichil es. **U**nde est illud ap-
ostoli. **S**i linguas hominum loquar et
angelorum: caritatem autem non habeam.
factus sum sicut es sonans. aut tympanum
tinniens. **E**t serva qualiter
accipisti et audisti a sanctis predica-
toribus. et penitentiam age: ut et
ea que male sensisti. lacrimarum
gemitibus diluas. et que a predi-
catoribus accipisti. operum execu-
tione adimpleas. **S**i ergo non
vigilaveris. veniam ad te tamquam
fur: et nescias quando veniam.

Vigilat: qui ad aspectum latus
domini. oculos mentis aptos tenet.
Vigilat: qui servat operando
quod credit. **V**igilat: qui a se
torporis negligentias repellit.
Vigilat: qui et bona desiderabilia
pudet. et mala sollicitus
cavet. **V**igilat: qui ex hiis
que gerit non humanam laudem. sed
dei gloriam requirit. **S**i ergo
non vigilaveris. ut solo condi-
toris amore cuncta pagas. si neg-
ligentiarum torpores a te non ex-
cussis. atque advenit super te iudi-
cis peristola non studueris: veniam
ad te tamquam fur. id est subito et
insperato. **U**nde sequitur. **E**t
nescies quando veniam. **S**icut e-
nim fur typico adveniens dormi-
entem iugulat. et bona illorum de-
perdit: sic celestis iudex. uel co-
tidie specialiter quibusdam reprobis
insperatus occurrat. eosque a fe-
licitate presentis seculi impetentes
adversus sententiam percipit:
uel generaliter in die iudicii hoc
facturus est. quando repente ve-
niet ad iudicium. omnes reprobos
damnabit: eorumque acta velut
fortissimum perdo disperdet. secun-
dum quod in evangelio ipse loquitur
dicens. **S**i sciret pater familias.
quod hora fur venturus esset: vigi-
laret utique. et non sineret perfodiri
domum suam. **E**t ammonendo sub-
iungit. **I**deo et vos estote pa-
tri: quod nescitis quod hora filius hominis
venturus est. **S**ed habes parva
noxia in sardis. qui non in qua
verunt uestimenta sua: et abula

but^{maxi} in albis. q̄ digni sunt.
 Per noia. ipos hoies intellige
 debemq. Ideo at noia ponit
 ut ostendat se no solu nume
 ru. sed ena noia sare elcoru su
 oru. qui moysen nouit ex uoie:
 et suoru scribit in celo noia sco
 ru. ut ipe eis dicit. Gaudete.
 q̄ noia vni scripta sut in celo.
 Habes pauca noia. id e pau
 cos hoies co pacioe teteoru. in
 mibz et imudiae carnis deser
 uicu. qui no inquinauerit
 uestimenta sua. hoc est uestem
 baptismatis. ueste salicet imor
 litatis atq̄ inocene. Ista sut
 mmmu uestimenta. quibz dya
 bolus in paradiso primu hoiem
 expolauit: cu sibi huc p pti
 consensu strauit. Quibz uest
 imens tuc ho ornato extant:
 cu p imolacione vituli sangua
 ti. iumor filius pa reconsilia
 ty. prima stola rursus indu
 meruit. Hinc paulq dicit.
 Eructes veteri hoiem cu ac
 tibz suis: et induite eu qui re
 nouat in agnacione dei. Ille
 at uestimenta sua sordibz non
 intingit: qui post baptismatis
 sacramentu. mortale crime
 no admittit. Sed q̄ pauca sut
 qui a cogitacione criminis se post
 baptismu imaculatos custodi
 ut. idarco pmetit. Habes
 pauca noia i sardis: qui no
 inquinauerit uestimenta sua.
 De quibz adhuc subdit. Et
 ambulabit mecu in albis: q̄
 digni sut. Et illi ambulabunt

cum eo in albis: qui inocentia
 et sanctitate illiq. pti eis e pos
 sibile nmitant. Precedit quip
 pe xpus exempla dando: sequu
 tur elā exēpla ei9 nmitando.
 Unde petrus. Xpus pass9 e
 p nobis: nobis relinques exē
 plu. ut sequam uestigia eius.
 Qd at sequit. q̄ digni sunt:
 subaudit q̄ mundi. uel p mea
 dignitate codigni. Sed nuquid
 illi desperadi sut. qui post bap
 tismu maculis criminu vita
 cominat. No itaq: q̄ et illi
 si penitētia egerit. lacrimaru
 fletibz prioris vite maculas
 detergut. qd e senū dū bap tism
 in gen9. Sicut ei sut duo mar
 tiry gene9 sic sut duo bap tism
 mata. Hec itaq uestimenta.
 in alijs imaculata seruat. in
 alijs post maculas candidat:
 q̄ et aliq ut dictu e post laua
 tri vnda nullu admittit. et
 aliq admissu penitētie fletibz
 abstergit. Unde amonedu
 sut illi ut ne post baptismu
 maculas criminis easde semp
 inducat: exhortandi sut isti
 quibz hoc contingit. ut sine
 tarditate easde maculas. lacri
 maru vndis diluat. Unde i
 hac eadem apocalipsi dicitur.
 Beatus qui custodit uestimenta
 sua: ne nudus abulet. Qui
 viceit sic uestitur uestibz albis.
 At si alijs uerbis dicitur. Qui
 p recipiendis uestibz cu mmmo
 fortiter dimittant. dimittans
 viceit: ita rursus eisde indutus

splendebit. ut illi qui eas aut
imaculatas seruaerunt. aut pro
maculas abluerunt. Potest e
tia her exhortatiois sententia et
illis aptari: qui adhuc dyabolice
dnationis iugo detenti. fide
necdu fuerunt uestiti. Hortat
tur autem ut vincant. id est ut cre
dat in xpm. per her est victoria
que vincit mundum. fides nostra: quae
tangit abrenuntiatione antiqui
hostis per lauachrum regeneae
romis. celestis vite mundicia
ab ipso in quem crediderunt pa
pianit. Et non delebo nomen
eius de libro vite: hoc est scriba
nomen eius in libro vite. Sic et
dicitur non delebo: tanquam dicitur
scriba. Quo contra de reprobis
qui non vincunt dicitur. Deleantur
de libro viuencium. Quod expo
nes subiungit. Et cum iustis non
scribatur. Scribunt autem vite quo scri
buntur electi predestinatione omni
potentis dei debemus intelligere:
qua prelati et predestinati sunt
omnes sancti ante omnia secula ad vitam
preordinati. Sicut scriptum est.
Nonuit dominus qui sunt eius. De hoc
ergo libro vite reproborum notiam
deleat dicitur. pro eo quod est per meritum
reprobationis nequaquam scribi: si
cut et phanoms cor a domino in
duam dicitur. pro eo quod est duri
tia cordis eius per gratiam non e
molliri. Non delebo nomen e
ius de libro vite: quod tale est qua
le si dicitur. Que victorem fu
turum scio: nomen eius scriptum in
celis teneo. Et confitebor no

men eius coram patre meo: et
coram angelis eius. Illius nomen
coram patre suo spiritus confitebitur
in futuro: cuius approbat opera in
presenti. Que confessio tunc coram
patre et angelis eius implebitur: cum
ad dexteram positus dixerit iustus.
Venite benedicti patris mei.
Que tunc ab eo laudabilis in
publicum proferet. cum in euange
lio idem dominus dicit. Qui me con
fessus fuerit coram hominibus: confite
bor et ego eum coram patre meo qui
in celis est. et coram angelis eius.
Et angelo philadelphiae ecclesie
scribe. Philadelphia iuxta quod
beda exponit: interpretatur di
lectio fratrum. Quo nomine un
uersalis ecclesia designatur. que
in dilatione dei et proximi uer
satur: queque a domino diligenter pro
bat qui dicit. Narrabo nomen
tuum fratribus meis et cetera. Vel se
cundum autbertum ambrosium phil
adelphia interpretatur saluabis
hereditatem domini. Quo nomine ipsa
quoque ecclesia exprimitur. que semet
ipsam saluat. cum in fide et opere
bono proficiat. et a uoluntate sui
creatoris nunquam recedit. In ipsa est
etiam domini hereditas: de qua per psal
mistam paterna ad filium uoce dicitur.
Postula a me et dabo tibi
gentes hereditatem tuam. Her
dicit sanctus et uerus qui habet
clauem dauid: qui aperit et nemo
claudit claudit et nemo aperit.
Hanc opera tua: id est eligo opera tua.

Ecce dedi corā te ostiū aptū :
 qd' nemo p̄t claudē. **I**darō
 p̄ncipalit̄ ac singulat̄ sanctū
 et uerū dñm seipm̄ appellat :
 q̄ et si quosdā m̄ hoīes scōs
 diamq̄ et uerātes ad cōpationē
 tamē illius nullq̄ ē sanctq̄ et
 uerus . p̄ ip̄e ē sc̄itas et ueritas .
Unde scrip̄tū ē . Ecce m̄ scōs
 nemo imāulatq̄ . **I**temq̄ apos
 tolus . **N**is hō mēdat : solus at̄
 deus uerax . **C**laue dauid debe
 m̄q̄ intelligē incarnatōnē xp̄i :
 q̄ de stirpe dauid secūdu car
 nē descendit . **O**stiū at̄ qd'
 eādē claus̄ apert̄ uel clau
 dit : xp̄m̄ intelligim̄q̄ dei et
 hōm̄ mediatorē . per quē ad
 uitam etnā que ip̄e ē mitra
 m̄q̄ . ip̄o docente qui ait . **E**go
 sum ostiū : per me si quis in
 troiet̄ saluabit̄ et cetera . **I**te
 ē ip̄e claus̄ et ostiū dicitur :
 sicut pastor ostiarius simul
 et ostiū uocatur . **Q**ua re cū
 claus̄ dauid ostiū apert̄ . seip
 sū utiq̄ apert̄ : qui ē secūdu
 carnē natus . passq̄ . ac tercia
 die suscitatus . **Q**d' ostiū p̄us
 clausū om̄ibq̄ fuit exceptis
 p̄phetis et sanctis p̄ribq̄ : qui
 per sp̄m̄ s̄m̄ cognoscebat̄
 ei⁹ aduētū . nō at̄ oībq̄ i xp̄m̄
 credētibq̄ patefactū ē : clausū
 uerō ifidelibq̄ manet . **I**stud
 ostiū nemo p̄t claudē : cui
 xp̄us illud uult apere . **U**n

de legim̄q̄ in actibq̄ ap̄lōrū :
 q̄ cū cecis discipulis denūcia
 ret̄ iudei ne loquerēt̄ in noīe
 ih̄u . p̄t̄m̄q̄ illo os aperire ne
 mo poteat̄ claudē . **U**nde res
 ponderūt . **N**on possumus
 que uidim̄q̄ et audim̄q̄ nō
 loqui . **H**oc asiam̄ clausum
 apere ceptauerūt ap̄li : sed q̄
 eo claudēte nemo apert̄ . p̄hi
 buit eos sp̄s ih̄u . ne i asia
 loquerēt̄ uerbū dei . **S**ine istud
 ostiū possum̄q̄ itelligē sc̄itā
 scripturā : quā ip̄e xp̄us apert̄
 fidelibq̄ in se credētibq̄ . et nō
 claudit . **C**laudit iudeis in in
 fidelitate p̄manētibq̄ : et nō
 apert̄ . **H**oc ostiū aut̄ ip̄e re
 deptor n̄r̄ p̄mū aperuit . qm̄
 post resurrectionē suā duobq̄
 in uia abulātibq̄ ut itellige
 ret̄ scripturas sensū aperuit :
 atq̄ in se adimplata que scrip
 ta erāt i lege moysi et p̄phe
 tis . et psalmis edocuit . **Q**uā
 modicam habes uirtutē et ser
 uasti uerbū meū : et nō negasti
 nomē meū m̄ agustias et
 pturbatōnes hui⁹ seculi . **C**au
 sū ostendit . q̄ ideo hec dona
 p̄mereat̄ etiā : q̄ nō i suis
 uiribq̄ . sed in regis et in grā
 confidit . **E**t seruasti uerbū
 meū id ē uerbū fidei . et nō
 negasti nomē meū m̄ agus
 tiās et pturbatōnes hui⁹ se
 culi . **I**darō at̄ sc̄a m̄ pturba
 tiones hui⁹ seculi isupabiles

et multū modicā virtutē habē
dicūt cū multa sit: q̄ multa
per xpm̄. pua at̄ per se posse
psumūt. **Unde et dicūt.** In
deo faciemq̄ virtutē: et ip̄e ad
nichilū deducet inimicos nros̄.
Unde et aplūs paulū cū dixis-
set se plus oibz laborasse aplūs:
custos sue hūilitatis stati subuer-
nit dicens. **Non at̄ ego: sed**
grā dei meū. **Et alibi.** Quā
mquit possim in eo qui me
confortat. **Sic itaqz dicat.** mo-
dica habes virtutē: tamq̄ dice-
tur. **Varia te putas habē vir-**
tutē. sed in hoc magna habes
q̄ me largiente tenes verbū
fidei mee. et nō negasti no-
mē meū: et ideo per me mul-
ta potuisti. q̄ in collatis virtu-
tibz tumuisti. **Vel certe modi-**
cā virtutē habet scā etiā in p̄n-
ti compatiōe illius quā habitu
mē in futuro: quādo nulla
tristitia. nullo labōe affliget.
Ecce dabo de synagoga sathā-
ne qui se dicūt iudeos eē et nō
sūt: sed mēciūt. **Hoc ex pte**
quidē iā cōpletū ē in illis: q̄
per xpi grā in illūati sūt ex
iudeis et dati sūt vniuersali
etiā. id ē in vniuersitate fidei
illius collecti. **Genealij autē**
in fine seculi cōplebit: quā-
do sicut ait aplūs. cū plēntu-
do genū mutauit. tūc om̄s
isrl̄ saluus erit. **Nō at̄ in sy-**
nagoga sathane. hoc ē cōgre-
gatione dyaboli. dicūt se iudeos

eē. hoc ē confitētes sed men-
ciūt: q̄ cotidie xpm̄ blasphemē
māt in synagogis. **Iudeus**
nāqz mēptatur confitens:
et ideo iudeorū nois expres-
sio xpi ē confessio. **Dicit**
itaqz iudeos se eē sed mēciūt:
q̄ sicut aplūs dicit nō qui in
māifesto iudeus. nō que in
carne artūficio. sed qui in ab-
scōdito iudeus. et artūficio
nō carnis sed spūs. **Huius**
nois dignitatē tūc pdiderūt:
quādo xpm̄ negātes dixerūt.
Hūc nescimqz vnde sit. **Et**
ce faciā illos ut veniāt gres-
sibz fidei. et adoret an̄ pedes
eig id ē ut venerēt opa tua
et venerātes imitētur: q̄ mō
quia nō credūt et etiā opa
nō solū nō venerūt. sed etiā
ā despiciūt. **Et sciēt q̄ ego**
dilexi te. **Tūc sciēt q̄ xpus**
diligat etiā suā: quādo ip̄i
cū eā vna fuerit effecti etiā.
Unde per p̄phētā ad iherlm̄
dicatur. **Veniēt ad te curru-**
filij eorū qui hūiliauerūt te
et adorabūt uestigia pedū
tuorū oēs qui detrahebāt tibi:
et uocabūt te in ciuitate syon
dm̄ s̄n̄ isrl̄. **Quomā seruas**
ti verbū paciēcie mee: et ego
seruabo te ab hora tēptaciōis.
q̄ ventūā ē in orbē vniuersū
tēptāe habitātes in terra.
Verbū paciēcie ē. qd̄ ip̄e dñs
mōstrauit exēplo: cū posi-
tus in cruce p̄ p̄secutoibz epo

rauit. **Q**d videlicet uerbu
 panetie in oi pressua et an
 gustijs sibi pponit sponsa xpi
 ppter qd pncipalit ab hora
 teptacois se seruaturu ee
 pmitit. **H**ora at teptatio
 nis intelligitur ome pns te
 pus: in quo et si etia uarys
 teptacoibz experiretur tamen
 non supatur. **D**e q teptacoie
 pcamur cotidie libeari dicetes
 ne nos mducas in teptacoie
 id e in lapsu deceptiois quo
 teptant in habitates terra
 id e terrena diligetes. mundi
 desideijs estuantes et vncut.
Electi at quoru couersacio
 in celis e: ad hoc teptant ut
 pbati coronentur. non ut se
 ducti dapnentur. **P**ossumus
 et hanc hora que no ia ueisse
 aut in pnt ee. sed futura ee
 pdiatur: referre melius ad
 tepora anti xpi. **T**uc a uem
 et illa teptatio que no p ptes
 sed totu simul mudu exama
 bit: et hinc tormeta sement
 illinc miracula suadebit. **U**n
 de merito de illo tempore a dno
 dicatur. **E**rit tuc tbulatio qua
 lis no fuit: sed nec fiet. **A**q
 teptacoie libeabit. **E**la id est
 non deapient: ppterea utiqz
 qz ela sunt. **D**emo cito.
Ne ela cu uiderit se tribula
 coie teptacois atteri suatu
 bat: cito se dns ad remunerā
 du uenie pmitit. **C**ito ei fit

omne qd tuisit: et ideo oe pns
 tempus inde ad fine acuis te
 dit. vnde qd aeste videtur:
 indeq defectu patitur. vnde
 augmetu pape videtur. **T**e
 ne qd habes: id e celestis uite
 couersatione et fide. p qua reg
 m papias decore. **U**t nemo
 accipiat corona tua. **I**n hac
 sententia ostendit: qm remune
 ratio que supbiatibz aliquibz
 iusto dei iudicio aufertur. alijs
 misericordit tribuitur. **C**u em
 certus sit deo numerus elco
 ru suoru. du alij remuneraco
 ne sibi pmissa ob sui pdut
 negligencia. ne illoru locus
 uacuis remaneat. alij i loat
 eoru subrogant. sicut uerbi
 gra. gentes iudeis in infide
 litate pmanetibz. in locu illo
 ru substitute sut. **I**deo uide
 du e vmauz qui stat ne uel
 supbiendo uel alio quolibet
 modo cadat: ne videlicet alius
 corona eiq accipiat. **Q**ui aute
 aliquo lapsu cecidit surgat: ut
 ad p repmissa corona pueniat.
Qui uicent facia illu colap
 na in teplo dei mei: et foras
 no egrediet aplius. **T**emplu dei
 elcoru ee etiam nullq abigit:
 iuxta illud apli. **T**emplu dei
 scm e: qd estis uos. **E**t beato
 petrus aplus loquit fidelibz.
Et uos tamq lapides uiui:
 sup edificam domos spuales.
Colupne aute huius tēpli non

solu sunt quibus perfectiores iuxta
quod paulus dicit. petrus et iacobus
et iohannes. qui videbant columpne
esse et ceterarum uerum etiam auditores
illorum de antiquo hoste triumphantes
atque operationis firmitate pol-
lentes. Unde et ipsa etiam genera-
litur ab apostolo columpna et firmamen-
tum ueritatis appellatur. Dicit ergo
dominus. Qui uicem subaudis tem-
tam etiam dyabolica. et concupiscentias
mundanas. et delationes
carnis: faciam illum columpnam in tem-
plo dei mei. id est faciam eum fortem
in opere bono ut nullam timeat iac-
turam. sed in robore fortitudinis
sue. id est exemplo et doctrina etiam
sustineat. Quod autem dicitur et foras
non egredietur amplius: apte cog-
noscat. quod iam dudum in preceden-
tibus huiusmodi generis membris exie-
rat: in illo scilicet iuniorum fratre
qui relicta domo paterna. abiit
in regionem logmiquam: ibique sub-
stantiam suam uiuendo luxuriose cum
metriaribus dissipauit. Ab unitate
siquidem fidei atque operationis
etiam recesserat in edificationem
turris: sed occasione illius uinuli
sagmati reuocata foras ultra
non exiit. id est a gratia christi non
sepabitur. Possimus et hoc
de utroque modo intelligere populo.
Primum autem homo ad ymaginem dei
conditus in paradisi deliciis positus
est quasi quedam columpna firmitatis
sed audierat dyaboli uocem. a
paradisi felicitate ad erumpnam scilicet
et a quiete ad laborem exiit. Quo
scilicet ruente: nos quoque pale-
strum. Quo exiit: nos quoque

simul exiimus. Unde est. Homo
quidam descendebat ab iherosolymis in
ihericho. Cuius miseriam intuens
auctor huiusmodi generis: ad hoc uen-
de exierat effusione sui sanguinis
horem cum sua progenie reduxit.
Que uidelicet introductio non
solum in huiusmodi intelligenda est. qui iam
exuti corporibus in spem letantur
in celis: uerum etiam de huiusmodi quibus
comorantes in carne perfide am-
bulant. spe gaudentes in terribus.
Ab hoc gaudio spei non egredietur
amplius. quod in superna sanctorum
gloria solidatur: qui in primo
ad amissum ac foras exisse per-
bant. Unde dominus in euangelio
dicit. Et eum qui uenit ad me
non etiam foras. Et psalmista.
Ipse deus meus et salutaris me-
us: non mouebor amplius. Dicitur
ergo. Qui uicem faciam illum
columpnam in templo dei mei. Ac si
diceretur. Huiusmodi numerum quem
victorem esse pronosco: mandatorum
meorum preceptis astrigens in
celestis patrie edificatio. quod utique
ex ipsis constat etiam. miserabili
li amore solidabo. Et foras non
egredietur: subaudis nullis in
imma suasioibus uel terroribus
ab illa celestis patrie communi fe-
licitate auelletur. Quod autem fili-
us dei deum se habere dicit. sicut
in precedentibus iam diximus. secundum
huiusmodi generis formam accipiendum
est. in qua etiam non solum pre. sed
etiam seipso minor esse probatur.

Et scribam sup illū nomē dei
mei: et nomē ciuitatis noue
iherlm. que descendit de celo a
deo meo. Calamq̄ quo nomē
isud m̄scribitur: grā spūs s̄c̄i
intelligitur: p̄ quā filij dei ef
ficiamur. Hoc ē aī qd̄ dicit scri
bā sup illū nomē dei mei: id
ē sc̄ia illū cē filiū dei mei: ut
sicut ego sū filij p̄ naturā: ita
et ille sit per grām. Qd̄ autē
hoc per spm̄ s̄c̄m̄ fiat: paulū
māifestat dicens. Misit deus
spm̄ filij sui in corda n̄r̄a: cla
māte abba pat̄. Et ip̄e spūs
testimoniū reddit spūi n̄r̄o qd̄
sumus filij dei. Qd̄ at̄ dicit
et nomē ciuitatis noue iherlm.
subaudiū scribā sup eū qui vi
ceit: ita ē intelligendū qd̄ i nu
meo sc̄oꝝ p̄ donū spūs s̄c̄i cō
sortiū dei merebit̄. Iherlm
at̄ que visio pacis m̄pretat̄:
de celo a deo descendē phibe
tur: in capite salicet suo au
vnta ē p̄ fidē secūdu qd̄ ali
bi dicitur. Nemo ascendit i
celū: nisi qui de celo descen
dit. et cetera. Vel certe in eo
de celo descendit: qd̄ quid quid
habet in fide in op̄ibz bonis
relictis a deo p̄cepit: iuxta il
lud apli iacobi. Om̄e datū op̄
timū. et cetera. Bene at̄ noua
vocatur: qd̄ videlicet p̄ laua
chriū regeneracōis s̄m̄ul et
spm̄ dilacōis uetustate trem
hoīs expoliatur: et celesti no
uitate uestitur. Hinc paulus

dicit. Exuentes veterē hoīem
cū acubz suis: induite nouū qd̄
renouat̄ in agnitione dei. Et
alibi. Vetera trāserūt: cetera fac
ta sūt noua oīa. Et nomē me
ū nouū subaudiū sup eū qui vi
ceit scribā: ut salicet a me qui
xpūs uocor ex tempore. uocet̄
ip̄e xpianū. id ē grā spūs s̄c̄i
vnctū. Qd̄ nomē nouū nō
secūdu diuinitatē qua equalis p̄i
semp et spūi s̄c̄o n̄asit: sed se
cūdu formā serui quā accepit
quā in tempore grā vnct̄ spūs
s̄c̄i: et a suo noīe nobis hoc pri
uilegiū dedit: ut ab ip̄o xpianū
appellemur. De quo noīe ysay
as p̄pheta dicit. Et seruos suos
uocabit noīe alio. id ē xpiano.
Hinc certe dignitas nobis
hinc celsitudo p̄uenit: hinc re
ges. hinc sacerdotes. hinc xpianū
am uocamur. Vbi at̄ potius
nomē salutis sonat: ibi tandē
hic liber debitū finē accipiat.
*Liber secundus. In 3º capitulo
circa finem.*

Equit̄.
Et age
lo laodi
ne ecclie
scribe.
Laodia
a m̄p̄
tatur et
bus ama
bilis dñor

sive fuerūt in vomitu. Que
utiqz m̄p̄tationes ambe ecclie

laodicensium aptantur. in quibus erant
quidam spiritus feruientes. et dei amo
re deditur. atque alij tepidi. ideoque
ut non abi euomendi. **H**ec autem
uerba que etiam laodicensium di
cuntur. generali etiam conueniunt.
in quibus simul sunt multi boni cum
malis. quorum quidam a deo dili
guntur. quidam uero ab ore dei re
pelluntur. **S**ed primo considera
da est. quod dicitur iohannem scribere. id
est litteris mandata ad utilitatem fide
lium futurorum. **S**ive quod illi dicitur.
omni ordini predicatorum congru
it. cui dicitur scribere. id est mandata
mentis tuae. uel in mentibus audi
torum tuorum que audiuit reconde.
Libra enim et scriptos significat. et
ipsum dominum. **U**nde est. **L**ibra ap
ta sunt. et alius liber aptus est
qui est uita. **I**deo dicitur scribere
in cordibus saluet auditorum bono
rum. quia ipsi sunt libra. diligenter
exata que intelligitur. **H**ec dicitur
amen testis uerus et fidelis. **A**
men grecus sermo est. latine in
interpretatur uerum siue fideliter. quod
uerbum nemo interpretum in alia
lingua trinitulit. sed eiusdem linte
ris apud omnes gentes habetur.
Ueritas autem ipse est christus. qui in
euangelio dicit. **E**go sum ueritas.
Unde et ipse maxime in euange
lio hoc ueritate suum sermone
firmat. **A**c si dicat. quia ueritas
sua incommutabilis. per huius ora
tionis pericula demonstrat. **I**psa
enim singulariter amen. id est semper
na ueritas. atque ideo ut meo

mutabilis ista ueritas et eterna
ostendatur. etiam ipsum uerbum
a nullo commutatum est in parte.
De quo etiam subditur. **T**estis fi
delis. **S**ed nunquid non fuerunt
alii testes fideles id est ueri. **N**am
iacob prohibuit testimonium christo
dicens. **N**on desinat princeps
de iuda et cetera. **M**oses quoque
ait. **P**rophetam uobis suscitauit
deus uer. de scribis ueris. **S**ic isa
yas. ihempas. et ceteri. qui omnes
atque testes fideles fuerunt uel
ueri. quia uerum testimonium de christo
protulerunt. **Q**uare hoc dominus spe
cialiter de se dicit. cum sint etiam
multi testes ueri atque fideles.
Quia uidelicet ipse singulariter
est testis uerus. qui non muta
tur aliquando. **S**icut enim spena
lit scilicet dicitur. cum et alij scilicet
multi sunt. qui uidelicet con
paccio illius que est sine peccato.
hominibus iniusti sunt. **I**acet enim sine
scilicet tamen quia homines sunt puri.
peccato carere non possunt. et ali
quando merentur. **C**hristus autem
essentially est scilicet et uerus. quia
peccatum non fecit. id est mendacium
unquam nullum ab ore suo pressit.
Testis autem est christus. qui sibi et
pro testimonium prohibuit dicitur.
Ego et pater unum sumus. **F**ilius
et ipse pater ait. **H**ic est filius
meus dilectus. **N**ecnon etiam et spi
ritus scilicet. de quo idem dominus apostolis
dicit. **C**um uenerit pariter que ego

mittā uobis a patre ille testimo
 niū prohibebit de me. **Quē**
 primapiū creature dei: id ē de
 quo oīs creaturā sup̄sit maū.
 Oīa eī que sūt in celo et in ter
 ra in māi et in om̄ibz abyssis:
 per uerbū dei facta sūt. Cū
 ergo oīa p̄ illū facta sūt: utiqz
 patet. q̄ ip̄e ē ante oīa. **Pat̄**
 eī pat̄ filiū p̄cessit tempore
 uel origme: sicut nec radius
 solis uel ignis suū p̄cedit calo
 re uel splendore. **Semp̄ em̄**
 fuit pat̄. semp̄ cū eo filius:
 qui utiqz a pat̄e nō ē creatz sed
 genit̄. **Primapiū** itaqz oīs
 creature dicit̄: q̄ ab illo cūcta
 existendi habet maū. **Vnde**
 et ip̄e interrogatibz iudeis q̄s
 eēt respondit. **Primapiū** q̄
 et loquor uobis. **Vnde et pau
 lus** dicit. **Qui** ē ymago inuisi
 bilis dei: primogenit̄ oīs crea
 ture. **Quē** enā ne putemus
 creatū: statū subiūnt. **In**
 quo cōdita sūt vniūsa. **Pr
 mogēit̄** ergo ē oīs creature.
 a quo et per quē oīs creaturā
 exorta ē. **Arriam** dicit̄. qd̄
 filius dei creaturā ē: in diu
 tate negātes eū an̄ māriā fu
 isse. sed mētūt̄. **Filius** eī dei
 ip̄e ē sapiētia: dicit̄ paulo.
 xp̄m̄ dei uirtutē et dei sapiē
 tiā. **Et psalmista** ad deū pa
 trē. **Oīa** in sapiētia fecisti. **Cū**
 ergo ip̄e sit sapiētia pat̄is. et
 isti affirmat̄ eū creatū in tem

porē: atqz ideo dicit̄. q̄ erit te
 pus quado nō erit. **pp̄ hoc**
 uidelicet qd̄ p̄ salomōne ip̄a
 dei sapiētia dicit̄. **Dñs** posse
 dit me uel creauit: scādū qd̄
 alia trāslacio habet in inicio vi
 arū. **Si** hoc uerū ē utiqz qd̄ ne
 scās ē cogitāe: deus p̄ stultus
 eāt. ante q̄ sapiētiā suā gene
 raret. **Certe** ip̄i negāe nō pos
 sūt. q̄ ip̄e sit dei sapiētia: sicut
 ap̄lūs ait. **Ideoqz** illis stultis
 si in s̄ hōibz. et in acoē carētibz
 dicendū ē. **Si** deus stultz erit:
 vnde ergo tam sapiēt̄ oīa con
 didit. **Et** nos q̄admodū crea
 uit. si ille an̄q̄ crearet. **Ime** sa
 pientia fuit: utpote insipientis
 et nesciens quid faceret. **Non**
 ergo ip̄a sapiētia creata ē a pat̄e.
 sed anteq̄ cūcta fieret erit cū
 pat̄e: neqz ex alia substātia de
 us p̄ genuit filiū. sed ex se
 ip̄o ueluti consiliū generat̄ in
 mēte. **Nā** qd̄ dicit̄ salomō ex
 p̄sona xp̄i. dñs possedit me in
 inicio uirū suarū. id ē in prim
 apio actionū suarū. ante q̄ qd̄
 p̄ faceret: talit̄ ē intelligendū.
 qd̄ dicit̄. pat̄ an̄ om̄ne creaturā
 tam hūanā q̄ angelicā. sua pos
 sidet sapiētiā. per quā et om̄ia
 condidit. siue in celo siue in ter
 ra. **Si** at̄ sicut in q̄busdā codia
 bz. et in alia trāslacioe habet̄ le
 gētiqz. dñs possedit me: ita ē
 intelligendū. q̄ an̄q̄ qd̄ p̄ faceret.
 suā p̄destinauit sapiētiā itar

nanda: ut sua passione & morte
genus humanum redimet. et
ad patriam reuocaret. Tunc in
principio utique actionum sua-
rum in diuinitate sua sapientiam
possedit uel creauit sibi equalē:
in carne postmodum suscipere
uoluit. Solet etiam plerumque sacra
scriptura. ea que futura sunt. quasi iam
facta narrare. Nam et de nobis
dicit apostolus: quod elegit nos in
tempore ante mundi constitutionem.
Si ergo omnipotens deus secundum
apostoli sententiam. omnes electos ante
mundi constitutionem elegit. quod
mirum. si ipsum caput electorum in
sua predestinatione. antequam quodquam
faceret ordinauit. ut esset ca-
put electorum. De ipso autem dicit
apostolus: ut ipse sit in omnibus pri-
matu tenens. **H**anc opera tua. que
neque frigidus es neque calidus:
utrum frigidus es aut calidus.
Sed que tepidus es: incipiam te e-
uocare ex ore meo. Manifestum
est. quod ea que sunt frigida uel calida
comedere et bibere possunt: te-
pida uero corpus neminem potest vomitum
ferre non potest. Tali itaque modo
accipiendum est quod hic dominus dicit.
Utinam frigidus es aut calidus:
sed que tepidus es. incipiam te e-
uocare ex ore meo. Frigidi itaque
sunt iudei uel pagani: ab eis
os saliret glaciali rigore constri-
cti. quo dicit. Ascendam super alti-
tudinem nubium. ponam sedem meam
ad aquilonem. et ero similis

altissimo. Aquilo enim uetus frigidus
dyabolus est. cui in cantu-
as canticorum dicitur. Surge aquilo
et ueni auster. Surge aquilo:
id est recede dyabole. Ueni
auster: ueniat spiritus sanctus. qui si-
o aduentu calefaciat et illuminet
corda hominum. ut pariat opera uir-
tutum. Calidi sunt: qui in feruore
spiritus in dei ac proximi dilectione
consistunt. Tepidi. qui nec ex
toto infideles sunt. nec aude-
ad proximum tendunt. Sunt autem et qui
dam qui prius quidem fuerunt frigi-
di et multis criminibus obnoxii:
sed plerumque spiritus sanctus talium
corda tangit. Quo inflammati
feruere efficiuntur. qui pro se-
peccatores recordantur fuisse: eorum
plius liberatore suum diligere ap-
petunt. cum recedere iniquitate.
ignescit caritas eorum. De tali-
bus in euangelio dominus dicit. Gau-
dium est in celo super uno peccatore
penitentiam agente. Sunt autem
et quidam in sanctam ecclesiam con-
stituti. qui uitam quidem ab omni
crimine custodiunt: sed tamen in
agenda quolibet bona non assue-
runt. Et hi tales nec frigidi
nec calidi sunt: quod non sufficiat
mala cauere. nisi studeat quod
et bona facere. iuxta illud psal-
miste. Declina a malo. et
fac bonum. Tales quippe de suis
operibus nisi solet dicit. Erre ali-
ena non capio. illicita nulla com-
mitto. non adulterium non homi-

adiu. non demq; hys simili
 a mala facio: suffiat michi
 mala no ago: ideoq; et p;ms
 fiducialit' utor. **D**uq; hoc dicit
 indigentib; ppua no tribuit.
 et qui tenet rapina' nec me
 tuu tenere tenacia: nec recor
 dat' q; diues ille no ideo dāp
 natq; e' qd' aliena rapuit. sed
 p; ppua no distribuit. **S**ūt quo
 q; et alij qui aliena no rapuit.
 ppua distribuit: sed hoc non
 causa dilcomis dei et p;mi.
 sed ppter manē iactancia ut
 ab hoib; laudetur: sicut facie
 bāt scribe et pharisei. qui dā
 tes elemosinas. an se canebāt
 tubis. **E**t tales etiā nec cali
 di nec frigidi eē cognoscūt.
 p; qui indigentiā pauperū
 subleuāt: cū amōe caritatis hoc
 facē debent: audietes illud a
 pli. **S**i distribues oēs faculta
 tes meas i abos pauperū. et
 cetera. **S**ūt quoq; et alij q' opes
 terrenarū facultatū dimittūt.
 et ad monasteiū uenētes ha
 bitū religionis sumūt: dem
 de torpentes: hec sibi posse
 ad salutē sufficē credūt qd' sua
 dimiserūt. q' ualia crimina
 sub habitu religionis cōstitutū
 nō admittūt: atq; idcirco dor
 mūt. bibūt. et secrete uiuūt.
 dūq; hoc faciūt tepidi existūt:
 meliusq; ficiāt illis morai m
 seculo ubi et pctā sua recog
 noscerēt. et aliqn per dei m

seicordia cōpūcti bonis opēib;
 studerēt. q' m mōstelo manē
 et ita a bonis opēib; cessare.
Alij quoq; sūt qui ab infācia
 sua i monasteijs consistūt. bo
 nis opēib; habūdāt. i seruoē
 spūs manēt: et circa ultimū
 temp; uite sue torpescūt. et
 tepidi efficiūt. **E**t talib; qui
 q; omib; satius eēt ut uel p
 facti boni eēt uel ex toto ma
 li: q' nec boni nec mali. **A**tq;
 ideo subiūgitur. **Q**uia te
 pidus es: māpiā te euomē ex o
 re meo. **N**ullus inuenit cali
 dus. qui prius nō fuit frigi
 dus: q' nemo ē bonus q' nō
 fuit malus. **O**ēs eī peccauē
 rūt: et egent glōia dei. **T**e
 pidus ex calido solet fieri et fr
 gido: q' et alius ex frigore i
 fidelitatis. cōuersus ad pfm
 iustiae feruore nō trāsit: et a
 lius ab ipō iustiae feruore calo
 re quo prius feruebat. ammiū
 actusq; deflectit. **O**ēs eī ut dic
 tū ē cognoscim; q' frigidū ul'
 calidū facile i corpus trācitur:
 tepidū at' cū magna nausia
 et uomitu. ab ipō etiā ore p
 iatur. **O**s dei sūt sū pdicato
 res. **U**nde sepe pphete dicebāt.
Os eī dñi locutū ē hoc: q' sū
 tas tanta erat m illis. ut i eo
 rū cordib; deus habitaret. et
 per eos loqueretur. **O**ra ergo
 dei sūt euāgeliste. et ceteri doc

tores. per quorum misterium co-
tidie deus in corpus suum quod est
etiam trinitas: et calidos id est fer-
uores dum meliores adhuc effia-
untur per diuinam predicacionem
et frigidus id est infideles qua-
do quilibet uel iudei uel paga-
ni ad eius fidem conuertuntur. et nu-
mero sanctorum sociantur. De hoc
esu et petro dicitur. **Quidam** et
maduta. **Tepidos** autem non conuer-
tuntur. quia eorum uerba despiciunt:
dum in sua securitate torpescent.
Quos et exhortati desistunt et
ueluti infructuosam terram deserunt:
quia ad meliorem uitam nequaquam pos-
se reformari conspiciunt. **Facilius**
est enim quilibet pagani ad fi-
dem christi adducere: quam talium quilibet
a suo torpore ad feruorem spiritus
reuocare. **Quia** dicitur quod di-
ues sum. **Multi** sunt qui hoc di-
cunt diues sum in fide: quia dominus
dicit qui crediderit et baptizatus
fuerit. saluus erit. **Et** locu-
pletatus sum: quia et recte doro.
et malis operibus non seruo. **Ali-**
quis dicit **Nullus** egeo. quia
recte credens non solum mala non
propterat: sed etiam bona quilibet
licet non propter deum faciat. **Un-**
de adhuc subdit **Nescis** quia
tu es miser dum temetipsum de-
cipis: quia putas te saluari per
fidem solummodo cum scriptum sit. **fi-**
des si non habeat opera: mortua
a est in semetipso. **Et** miserabi-
lis: quia nec illud intelligis. quod

temetipsum deludis. **Dauid**
quia non habes opera: quibus dite-
ris in celo neque etiam rectam scien-
tiam. **Quidus** quia spoliatus est vir-
tutibus. **Cecus**: quia non habes
lumen scientie. **Verum** quia dominus
misericors est: etiam tales ut ad
feruorem redeant hortatur. cum sub-
iungit. **Suadeo** tibi enim a me
aurum ignitum probatum. **Per** au-
tem ignitum id est igne probatum de-
bemus intelligere dominum ihesum christum
qui probatus est igne passionis.
spiritus. **Flagellatus**. **derisus**.
ad ultimum crucifixus et mortu-
us: tamen hoc omnia patienter fe-
rens. orabat pro persecutoribus
suis dicens. **Pater** ne stannas
illis hoc propter. **Dicitur** ergo au-
rum. **Suadeo** tibi enim a me
aurum. id est si uis virtutibus ha-
bitudinem. **studeto** immutari christum:
sive cum a deo flagellatus. sive cum
a primis illata mala sustinet:
ut et ipse fias aurum incendio
tribulacionis detectum iuxta illud
psalmiste. **Probasti** nos inquit
deus igne nos examinasti:
sicut examinasti argentum. **Tu-**
sumus per ignem et aquam. **Et**
ut locuples fias: id est ut mul-
tis virtutibus habundes. **Et** uis-
timens albis indualis: ut non
appareat confusio nuditatis tue.
Vestimenta in hoc loco intelli-
guntur. **innocentia** baptismatis:
et ornamenta virtutum. **fidei** sci-

licet et caritatis. tereorūq; bono
 rū operū: quib; opertur con-
 fusio nuditatis. id ē temp; pris-
 tine cōuersacōis. **P**ossūm;
 quoq; p aurū igne pbatu in-
 telligē caritatē. quā qui habue-
 rit locupletabit. q; oib; virtu-
 tib; habūdabit. **I**psa ei ē in-
 dif om̄ bonorū que igne pba-
 tur: q; per amore spūs ueā-
 ater accenditur. **Q**uā qui ha-
 buerit uestimētis albis indue-
 tur: q; pccōrū m̄gredine pur-
 gatus per eandē caritatē que
 opert multitudinē pccōrū.
 multis virtutib; decorabitur.
Alba dicit caritas: q; pccōrū
 maculā aut aliquā duplicitatē
 habē nō nouit. **E**t colirio
 munge oculos tuos ut videas.
Per coliriū qd' ex terra nas-
 cit. et puluere terre ab oculis
 aufert: debem; intelligē dnm̄
 ihm̄ xpm̄ qui natus ē de terra.
 hoc ē de maria uirgine. iuxta
 illud. **D**eus nr̄ opatus ē salu-
 tē in medio terre. **C**olirio
 munge oculos tuos. id ē in-
 tae paupertatē filij dei: qui nō
 diues ēēt. paup; p nobis factus
 ē: imitantū. ut nō habet
 sicut uulpes ubi caput reclu-
 naet. **H**nde in hospicio natus
 ē. uilissimis pānis obuolutus.
 et in pseprio positus: q; non
 erat ei locus in diuersorio. **C**olirio
 unge oculos tuos ut videas:
 id ē q; oculo tue mētis terrene

clausent et excecauerat deli-
 ciones: redēptois tui egesta-
 tē considea: et sic euigila ad
 scōrū futura p̄ma. **H**inc ip̄e
 in ewāgēho dicit. **Q**ui sequi-
 tur me nō ambulat in tenebris:
 sed habebit lumē uite. **N**el
 certe p coliriū quo illuānt
 oculi. possūm; intelligē diu-
 na eloquia: quib; mētis o-
 culi illuānt. iuxta illud. **P**rep-
 tū dnm̄ lucidū illuāns oculos.
Colirio unge oculos tuos. id ē
 adhibe p̄cepta diuina mētis o-
 culis. ut virtutū quarū pateris
 nuditatē uideas: et videns p
 bona opa operare festines. ut
 postmodū deū videas. **B**eatū
 ei mūdo corde: quomā ip̄i deū
 videbūt. **C**ū ei quilibet supra
 aspiracōne p singulas scripturā
 rū paginas quid dñs iusserit
 legēdo. audiedo ad mētē reuo-
 cat. uidet m̄m̄rū p̄tū ex virtu-
 tib; minus habet. uel certe si
 ex toto nichil habet: sicq; qua-
 si ex unctōne coliri; reparatur
 ad vidēdū clarus. dñ per dei
 uerbū illuānt m̄m̄r̄m̄. **Q**ui
 ues ad usus necessarios reserua-
 tur. iugo et lozis domat. p̄
 mulis p̄ngit. uerbūq; credit.
 et egro cūq; uita despectatur. qd'
 quid animo cōcupiat. etiā sa-
 luti ei; cōtrū a medico non
 negatur: p̄mo concedit. **C**uiq;
 uero recuperanda salus estimat.
 queq; sūt animo ei; desideabi

lia salutis contra omnia ne
gantur. **E**go quos amo arguo
et castigo. **M**ultis modis deus
omnipotens misericors et miseri-
cor. arguit et castigat quos a-
mat: ideoque libenter eis toleran-
da sunt uerba et uerbera. Aliquod
hoc agit per flagella. aliquod per
occulta et diuina inspiracione:
seu quibuscumque uariis tribulacio-
num et angustiarum effectibus.
Hinc per salomonem dicitur.
Quem de diligit dominus corripit:
flagellat autem omnem filium
quem recipit. **F**acitque dominus hoc
si humana comparanda sunt diuinis
more patris duos filios
habentis. quorum unum quem uult
sibi substituere herede diuersis
modis flagellat. a cibo et po-
tu extrahit: aliquod etiam
unctis manibus pedibus tota
nocte immobile stare facit. in-
cessantibus contumeliis affiat:
et aliquod ueluti extraneum alie-
no obsequio subdit. Alterum
uero quem sibi herede non desti-
nat futurum. sue uoluntatis esse
permittit. comedendi et bibendi
licentiam tribuit. ad ambulandum quo-
cumque uoluerit liberos gressus con-
cedit: ita et omnipotens deus
facit. iustos per innumeras tormen-
ta et uarias tribulaciones affli-
git: ut postmodum in celo requi-
escent. et hereditatem eterne beati-
tudinis consequantur. **E** contra repro-
bos in suis uoluptatibus rema-

ne permittit. iuxta illud. **D**i-
misi eos secundum desideria cor-
dis eorum. **R**eprobos itaque qui nunc
mundi desiderijs et uoluptatibus
dediti sunt. et na expectant
supplicia. iuxta uero qui nunc
flagellis temporalibus atteruntur.
ab eterno sunt uerbere liberandi: quod
et uitalis qui occasionem parat.
liberius passus sanguinari per-
mittitur. **I**uxta autem dominus hoc mul-
tis modis agit: tamen quibus
modi sunt specialiter quibus ad deum
flagellatur homines. aliquod ad
augmentanda merita. sicut
iob et thobias. aliquod ad custo-
diam uirtutum ut paulus: aliquod
ut peccata preterita corrigantur:
sicut palterius cui dictum est.
Ecce sanus factus es. uide ne
pecces. ne deterius tibi aliquid
contingat: aliquod non ut emende-
tur. sed ut duplici pereat per-
ditione ut anthiochus et herod-
des. de quibus dicitur. duplici
contritione conterere eos: aliquod
ut dei gloria per hoc ostendatur
manifesta. sicut lazarus et ce-
cus natus. **B**ed etiam quocumque modo
flagellatur: meliores effici-
untur ex flagello. **U**nde ex
hortatio submisit cum dicitur. **E**
Emulae ergo: et age pen-
tentiam. **E**mulus studiosus.
et emulus iudus: et emulus
mutator dicitur. **H**inc autem
per imitationem ponitur. **E**rat
enim in eadem laodiceis etiam

quos xp̄s flagellauerit & ideoq; ut eos ceteri imitaretur² hortatur. ac si eis diceretur. **D**ū quolibet ex uobis flagellai conspiciatis: eorum imitam̄ pacienciā sustinētes patient' flagella in p̄tri. ut postea consortiū meam̄. **E**t age penitentiā. p̄ hoc qd' dixisti diues sū. et nullus ego et cetera. **E**cce sto ad ostium et pulso. Cū deus oī potens ubiq; per p̄nciā sue diuinitatis et celū et terrā impleat: quid hoc loco ostium intellige debemq; nisi intelligenciā cordis? **S**tat ergo dñs ad ostiū et pulsat: quādo cor hōis siue p̄ mēnā inspiciatōnē siue per p̄dicatōrū doct'nā illūiat. **P**ulsante autē illū audit: quisq; illius mox ope custodit. **S**i quis ergo inquit audierit uocē meā uel ip̄e diuina eloquia legēdo uel ab alijs exponēdo. et aperuerit michi ianuā cordis sui. ut ea que intelligit. ope p̄ficiat: mirabo ad illū. id ē illūiabo secreta illius. et tenabo cū illo. et ip̄e meū. **D**ehoc ī ewāgelio loquitur dicens. **S**i quis diligit me sermonē meū seruabit: et pater meus diliget eū. et ad eū uenemq; et mansione apud eū facemq;. **S**i autē quelinq; quid sit abq; xp̄i quo

eū reficiamq;: ip̄e utiq; manifestat qui dicit. **M**eus abis ē: ut faciam uolūtate patris mei. **U**nde legimq; in ewāgelio: q; qm̄ quās passioni dixit discipulis suis. **V**enit eī p̄nceps mūdi huius: et in me nō habet qd' q̄. **E**t q̄ dicit aliquis: aut ergo morieris? **S**tatim subiūgit. sed ut cognoscat mūdus q; diligo p̄rem. et sicut mādatū dedit michi pater sic facia: surge te eamq;. **V**olūtate itaq; patris impleuit: quādo p̄ nobis ad mortis passionē puenit. **C**ena dicitur cōmuni refectio: q; cenon grece. dicitur cōmune. **I**tem. **C**enat itaq; cū mēbris caput. et mēbra cū capite: q; et xp̄s mortuus ē pro elās. et electi moriūt cū illo. ut et ip̄i p̄ficiant uolūtate patris. **P**ascit nos xp̄s: q; illūiat nos fide sua. **P**ascimq; et nos uicissim xp̄m: q; letificamq; eū fide nra et ope. **D**icatur itaq;. **S**i quis audierit uocē meā. et aperuerit michi ianuā: mirabo ad illū. et tenabo cū ip̄o et ip̄e meū. **A**c si dicitur. **Q**ui opando et amādo sermones meos fuerit exequutus. et ad p̄cipiendā mee diuinitatis dulcedmē dilatatq;: hūc p̄ mēnā graciā tangens irradiabo. et tenabo cū illo. et ille meū: q; in faciendo

voluntate patris. et ego illius.
et ipse meis compassioibus
concorporatus. uterque delectabi-
tur. **Qui** viceit: facia illu
sede meum in throno meo.
Quia thronus est sedes iudi-
cis. per thronum iudicaria de-
signatur patris: in qua ventu-
ri sunt sancti ad iudicium cum capite
suo. Dicatur ergo. **Qui** vi-
ceit temptamenta dyabolica et
desideria carnis sue. faciam
illu sede in throno meo. id est
facia illu regnare et in iudi-
cio iudicare: sicut et ego vici
dyabolu. et sedeo cum patre meo
in throno eius. **Dicit** ipse dy-
abolu. quod sicut legimus in ewa-
gelio temptavit eu tribus mo-
dis. sed superatus est ab illo. **Un-**
de et angeli accedentes mis-
tribant ei. **Dicit** iudeos. qui
eu morti tradiderunt: quoniam post
tres dies de iuncta morte resur-
rexit in eternu victurus. **Se-**
det in throno patris. id est coe-
qualis illi: et coeternus manet
in eadem potentia. **Per** moue-
at quecumque. quod unus thronus iu-
dicaria potestas intelligitur:
cum in ewangelio legimus domino di-
cente discipulis. **Vos** qui se-
cuti estis me etc. **In** sequen-
tibus quoque libris huius legimus
viginti quatuor thronos. **Un-**
decena enim bis ductus: vi-
ginti quatuor reddit. **In** quo
numeros comprehenduntur omnes presbiteri

che et apostoli. omnesque perfecti: qui
cum domino venturi sunt ad iudi-
cium. **Na** in duodecim presbiteris:
omnes presbiteri perfecti in veteri tes-
tamento comprehenduntur. **Per**
duodecim apostolos. omnes in nouo:
sicut et per duodecim tribus
israhel omnes gentes. **Dicit** itaque
unus thronus singulariter:
propter unam potestatem iudicariam.
Dicit duodecim. propter perfectio-
nem electorum qui iudicaturi sunt.
Dicit viginti quatuor: propter
eos qui in utroque testamento
perfecti cum domino ad iudicium sunt
venturi. **Sed** cum constet quod non
omnes qui veniunt in iudicio domino
sessori sunt. sed tantum perfecti-
ores: merito queritur quare
hic dominus permittat. qui viceit
facia illu sede in throno meo.
Et ut apertius hoc fiat. ponam
vobis duos homines sub exemplo:
quorum unus passus est pro christo.
aliter autem tantum dyabolu. et in
centina carnis. mundanaque
viciatione: et sic ad
eternam pervenit beatitudinem.
Nuquid ergo equales erunt in
futuro: qui non equaliter vice-
runt in presentia? **Non** utique. quod
stella a stella differt in claritate:
sic et resurrectio mortuo-
rum. **Verumptamen** sciendum est:
quod quod illi tales et ceteri non habe-
bunt in se. habebunt in partibus
suis. **Qui** ergo pro se non iudi-

cabūt: iudicabūt utiq; p suos
 ppositos. Tanta em̄ erit in
 illis caritas. ut qd quisq; vide
 rit in altero. suū deputet:
 ideoq; qd nō habebit in se.
 habebit in altero: sicut oēs e
 lecti p̄tate habebūt in p̄latis.
 sicut etiā habet p̄tatem totū
 corpus hoīs loqui per os: vi
 de p̄ oculos. audire p̄ aures.
 odorari p̄ nares. opari p̄ manū:
 cū singula mēbra habeāt offi
 cia sua. q̄ qd vnuq; mēbrū
 nō habet in se. habet in altero.
 Sed ut ad hanc dignitatē p̄ue
 niat etiā. in hac interm̄ pe
 grinatione hūiliata gemit:
 nec querit celsitudinis culmē.
 ubi tota vita scōrū. hūiliatio
 nis optinet nomē. **C** Qui ha
 bet autē id ē intelligenciam
 cordis: audiat id ē intelligat
 quid spūs dicat ecclesijs. **H**ic
 apte mōstratur: q̄ qd vnicui
 q̄ etiā dictū ē. omib; ecclesijs
 genealit̄ cōuenit. **N**otandū
 at̄. qd nō dicit angelus. audi
 at quid filius dicat ecclesijs:
 cū specialit̄ in p̄sona illius
 apparuit. sed quid spūs dicat.
In quo noīe trinitas tota in
 telligitur: q̄ quozū vna ē sub
 stantia. vna opatio. vna et
 locutio ē. **Q**d eī noīe spūs.
 tota significetur trinitas: dñs
 in euāgelio māifestat dices.

Spūs ē deus: et eos qui adorāt
 eū in spū et ueritate oportet a
 dorare. **A**liqui at̄ loquit̄ filius
 dei de sua diuinitate specialit̄.
Unde ē. **O**portet filiū hoīs
 pati. crucifigi. mori et sepeliri:
 qd solūmō ad eū p̄tinet. **P**ius
 et hec sine spū dia nō possit.
Hic autē ex p̄sona deitatis
 loquitur: ideoq; uerba filij. uba
 sūt p̄ris et spūs s̄c̄i. **P**ost
 hec uidi. **N**os ē p̄phetarū an
 tiquozū. uisionis sue tempora
 describere p̄ reges: et numerū
 ānozū et mensū et etiā dierū.
Unde ezechiel dicit. **I**n āno
 q̄nto t̄nsmigrationis ioachym.
 in mēse q̄nto. decima die men
 sis: factū ad se uerbū dñi. **V**idi
 t̄ danyel āno tertio regni nabu
 chodonosor et cetera. **I**ste at̄ no
 uis p̄pheta. tempus sue p̄phe
 cie nequaquā descripsit per tē
 pora: id ē per ānos aut men
 ses: sed tantū mētionē facit
 vni; diei cū dicit. **F**ui in spū
 in die dñica. **U**nde dicit̄ intel
 ligi. q̄ omnē hāc p̄phetiā vna
 die uidit: ideoq; qd dicit̄ post
 hec uidi. nō ad uicissitudinē
 temporū referendū ē. sed ad or
 dīnē uisionū: post ea saliret
 que superius uideat. uidit et
 ista que secūt̄. **V**idit at̄ hoc
 nō corporeo intuitu: sed mēte.
 sicut post uidebim; **E**t ait

Item qm̄.

ostium apertum in celo. Celum in
hoc loco etiam significat.
Dicit enim dominus per prophetam.
Celum michi sedes est. Salomō
quoque dicit. Aia iusti. sedes sa-
pientie. Si ergo aia iusti sedes
est sapientie. que christus est iuxta
quod paulus dicit. christum dei vir-
tute et dei sapientia. et celum se-
des est dei: utique etiam est celum
in quo ipse sedet. In hoc celo
id est in etiam: est ostium hoc apertum.
id est christus qui dicit. Ego sum
ostium: per me si quis introierit
saluabitur et cetera. usque pascha
a muemet. Nemo enim venit
ad patrem: nisi per ipsum per quem
ingreditur ad fidem. Egreditur a fide
ad spem et muemet pascha
et ne refectiois. Hoc ostium patet
est clausum: quod ante aduentum ip-
sius eius mysteria latebant omnibus
nisi tantummodo prophetis. qui per
spiritum sanctum illustrati videbant eius
incarnationem. passionem. mor-
tem. et resurrectionem: quod eadem
mysteria iam erant reuelata per totum
orbem per predicationem ceterorum ap-
torum. Vidit autem iohannes hoc os-
tium dupliciter. uel oculis scilicet
corporeis uidit haec omnia. utpote
qui illi adherens miracula illius
vidit. ipse suscitauit mortuos.
illustrauit cecos. et huiusmodi similia
ante illo compleuit. et ad nouissi-
mum quoniam mortuus est. et matrem e-
ius uirginem in sua uera suscepit.
uel oculis mentis. sicut in

hac prophetia apte ostenditur.
Et uox prima quam audiuit
tamquam tube loquentis meum di-
cens. Vox prima quam audi-
uit iohannes. uetus testamentum
intelligitur. ubi mysteria christi
etiam sunt predicta. Omnia enim que
in hac prophetia. uel iam impleta
uel in primo implenda cognouit.
ante in lege et prophetis. ceteris-
que scripturis ueteris testame-
nti sunt pronuntiata. Que uox be-
ne tamquam uox tube fuisse dicitur.
quod per ora predicatorum sonuit.
quibus dicitur. Clama ne cesses.
quasi tuba exalta uocem tuam. Tu-
bis quoque iudei utebantur in pho-
et nos sacra scriptura admonet
in bello. dum pugnamus contra dy-
aboli testamentum. et contra inuen-
tiam carnis nostre. Sed uideamus
quid uox uox dixerit. Ascende
huc id est ad ostium. Omnis enim scrip-
tura testamenti ueteris: ad myste-
ria christi contumenda nos uocant.
Unde est illud michae. In no-
uissimis diebus. erit mons do-
mus domini paratus in vertice mons
cui: et fluent ad eum omnes gentes.
Mons iste christus est. quem uidit
daniel percussus sine manibus: qui
creuit et impleuit uniuersam
terram. Domus autem iacob. etiam est
fidelium. Hoc est itaque iohannem ad
ostium apertum ascendere: quod etiam
ad mortem. id est ad christum confluit.
Dicatur itaque iohannem: et in illo
omni choro doctorum. Ascende huc

non gressibus corporis. sed gressibus mens et fidei: et vide tunc christo iam omnia completa. que plus sunt prophetas pronuntiata. **C** Et ostenda tibi que oportet fieri ei cito. id est in presenti tempore: quod et in tantum copati. breuissimum huiusmodi momentum est. Sciendum vero quod in eo quod dicitur. ostenda tibi que oportet fieri. non quod iam non essent denegatur: sed quomodo demum mansura essent declarantur. Dignitas enim etiam iam exaltata erat. quoniam iohannes ista cecebat: que usque in fine seculi. quo cum domino ad iudicandum ventura est. hac sententia perduranda monstratur. **Q**uod post haec statim suum in spiritu. Non est ita intelligendum. quod spiritus eius a corpore fuerit ablatum. et sic videtur ista visione: sed sicut iam superius dictum est. mente totum hoc vidit. **D**is enim spiritus sanctus subleuauit mentem illius. ad contemplanda mystera caelestia. nichilque per corpus uel vidit uel audiuit: sed a spiritu sancto in extasi raptus. id est ductus est. ut ea videret et audiret spiritaliter. audiens retinet: possitque ea scribere. et ad posterum mittere. **S**i uero ad electos referre uolumus spiritualis in hoc eorum conuersatio declamatur: quibus per paulum dicitur. Non estis in carne. sed in spiritu. **E**t alibi. Spiritum ambulare: et desideria carnis non proficiatis. **E**t ecce sedes posita erat in celo. **S**i sedes est etiam sicut supra dictum est. uia iusti sedes sapientie: et celum etiam ipsa etiam in

dendum est quod admodum sedes sit in celo. **Q**uod ita simpliciter dicere possumus. quod etiam que est sedes dei. licet in hac adhuc carne uersetur. tamen iam mente celum inhabitat: iuxta illud apostoli. **N**on conuersatio in celis est. **E**t aliter. **D**ominus etiam que adhuc corpore peregrinat a christo. in celo est mente que iam regnat cum illo. **B**ed melius est ut subtilius haec uerba perscrutemur. quod exemplo ueteris testamenti melius uidebimus. in quo legitur octo auias in archa diluuii tempore saluatas. **Q**uo in loco octo aie multitudinem significat fidelium: archa quoque uniuersalem etiam. **S**icut itaque ibi quod est archa. hoc sunt octo aie: et quod octo aie. hoc est archa. id est generalis etiam: ita et hic quod est sedes. hoc est celum. et quod celum. hoc est sedes. **S**ic itaque dicitur. sedes posita erat in celo: quia si dicatur etiam in etiam. **E**t supra sede sedens. **C**onsuetudo est istius prophetae: ut aliquando per sedentem deum patrem intelligat. aliquando deum filium. **P**atrem quippe ubi sessorem intelligi uult ubi dicit. **V**idi in dextera sedens librum apertum. **D**extera scilicet sedentis in throno. filium appellans. per quem facta sunt omnia: ipsum uero sedentem. deum patrem intelligens. **H**ic autem per sedentem debemus intelligere dominum ihesum christum: sicut sequentia uerba aperte docebunt. **S**uperius legitur quod uidetur ambulare simile filio ho-

in medio septem candelabra
brorum aureorum: hic autem dicitur
quod videtur eum sedentem. Ambulat
itaque dominus in medio electorum suorum.
quando dona gratie sue illis
diffundit: sedet vero quando
singulorum merita diiudicat.
De quo subditur. **Et qui se
debat.** Similis est aspectu la-
pidis iaspidis et sardinis: id
est vultus et facies eius. Similis
est aspectu lapidis iaspidis et
sardinis. Per lapidem iaspide.
qui utique viride colore habet:
debemus intelligere claritatem diu-
initatis filii dei. in cuius contem-
platione constat sacietas. et su-
ma refectio omnium sanctorum. Unde
est illud. Per me si quis iu-
verit salvabitur: et pascha me-
met. Hec enim erit remunera-
tio electorum. scilicet dei vultus:
in cuius visione faciantur omnibus
modis. Unde est. **Quies mee
vocem meam audient: et ego vitam
eternam do eis.** Sardinis autem
lapis terre rubre similitudine
habet: et idcirco per eum huma-
nitas filii dei signatur. que rubo-
re sanguinis effusa est tempore
passionis. Unde et angeli
interrogantes autem. **Quare ru-
brum est indumentum tuum: et vesti-
menta tua sicut calcem in tor-
culari?** Qui itaque habet iustitiam
in divinitatis claritate. habet et
etiam ruborem in humanitate: per quam
et adam qui rubra testa interp-
tatur. ad celestia revocavit.
Aliud est autem quod videtur: et aliud
quod rubet. Sed hoc tantum non
duo sed unus: quia unus homo

et deus ex duabus constat natu-
ris. **Perfectus est deus.** Perfectus
est et homo: et ideo quod in eo vi-
ret potentia est. quod rubet me.
**Et qui ex eo quod videtur nos ar-
cavit: ex eo quod rubet nos rede-
mit.** Possimus et per hos la-
pidis etiam intelligere. quod vir-
tem iaspidis habet in contemplatione
dei manens: atque ideo iam
huius mundi prosperam per nichilo
deputat. dum passus eterne
viriditatis inheret. Cuius in ca-
ntibus cantorum dicitur. **Que
habitabis in ortis amara austul-
ta: fac me audire vocem tuam.**
Habet quoque et sardinum. qui lapis
ut diximus rubrum habet colore:
quoniam electi ne divina extollantur
visione. fragilitate humanitatis
monentur. Unde et danieli ut
ezechieli divina mysteria contu-
entibus. angelus dicit filii hominis.
**Ac si eis dicit. Et si claritatem
supreme gratie aspiratis. tamen
memores estote. quia homines es-
tis. et de pagina hominis pro-
teritis descendistis: ideoque ex hu-
mana infirmitate rubra term-
estis.** **Et iris est in arcu
sedis: similis visioni smarag-
dine.** Iris ergo latine dicitur
arcus. Arcus autem in die plu-
vie patet: et est signum precipitae
comis. dicente domino tempore
diluvii ad noe. **Ponam arcum
meum in nubibus: et recorda-
bor fedus mei.** Quid itaque
per arcum debemus intelligere nisi
dominum ipsum christum? **Quod certe si
sollertiter inspicitur: effectus
ipsius iridis indicat videtur.**

Nam ingreditur radius solis
 in nubem nubiferam: et sic for-
 matus est arcus. Quod unguis
 de xpo congruit. Ipse est enim
 sol per divinitatem. de quo scrip-
 tum est. **V**obis timetibus nomine
 meum: orietur sol iusticie. Ra-
 dius istius solis id est claritas lu-
 cis eterne. ingressa est nubem:
 quoniam in utero virginis accepit
 carnem. De hac quippe nube
 per prophetam dicitur. **E**t re-
 verens ascendet super nubem levi:
 et ingreditur egyptum. **Q**ue
 nubes id est caro domini: recte in-
 brasa dicitur. propter multitudi-
 nem salicet doctrinarum. **E**t arcus
 signum precationis: quod vi-
 delicet in christo omnis nostra salus
 et precatio consistit. **U**nde
 angeli in eius natiuitate pacem
 annuntiauerunt dicentes. **G**lo-
 ria in excelsis deo: et in terra
 pax hominibus bone voluntatis.
Et ipse ascendens ad patrem di-
 cit discipulis. **P**acem meam do-
 vobis: pacem relinquo vobis.
Unde irin si additur una lit-
 tera in greco id est ut ~~in~~ irin
 dicitur: hoc ipsum sonat. quod
 irin pax dicitur. **I**ris itaque
 est in arcu sedis: quod ipse
 est corona et protectio sanctorum suo-
 rum. **N**am et in arcu duo sunt
 principales colores: viridis
 scilicet id est aquosus et ruber
 us. in quibus nimirum desig-
 natur apte aqua baptismatis
 et sanguis redemptionis:
 uel gratia spiritus sancti. **P**er hoc et
 duo ab omnibus emittuntur pec-
 catis. **D**e quibus duobus myste-

rius. tota etiam conigitur: et
 per hoc in nouitate gratie dei
 renouat. **H**ec per hos duos co-
 lores. possumus intelligere duo
 iudicia: unum quod factum est per aquam.
 atque aliud quod faciendum est per ignem.
Sive per nubem nubiferam possumus
 intelligere sanctos. qui pluu-
 uerunt verbis. coruscant miraculis: et
 claritate superni luminis irradiati
 et illustrati. **P**ropterea supplica-
 tione per nos iustitiam condi-
 tois ad pietatem inflectunt: sicut
 moyses qui intercedens pro po-
 pulo israel dicebat. **A**ut dimitte
 eis hoc peccatum: aut dele me deli-
 bro tuo. **Q**uod sequitur. similis
 visionem smaragdine. quod sma-
 ragdus lapis est viridis coloris:
 per hunc lapidem sicut et supra
 per iaspidem. diuitas filii dei ex-
 primitur. per quam tota etiam
 mundatur et gubernatur. **C**
Et in arcu sedis sedilia vi-
 ginti quatuor: et super thronos
 viginti quatuor seniores sedentes.
Dominus in euangelio duodecim tan-
 tum thronos super quos duodecim
 testatur sessuros in iudicio apos-
 tolos dicens. **S**edebitis super
 sedes duodecim iudicantes duode-
 cim tribus israel. **Q**uare ergo io-
 hannes viginti quatuor commemorat?
Nimirum propter geminum testame-
 tum: uetus scilicet et nouum. **D**i-
 citur itaque duodecim propter dig-
 nitatem apostolicam: dicuntur et vigi-
 ti quatuor. propter presertim utriusque
 testamenti. qui cum domino venturi
 sunt ad iudicium. **N**am et in duode-
 cim tribus israel. omnes gentes intel-
 liguntur: in duodecim apostolis omnes

perfecti. qui exemplū apłozū
in pñti vita sūt secuti. sicut i
petro ceteri apli et pđicatores ac
reperūt claves regni celozū.
Est quoq; vñg thronus sicut
supra legim; id ē vna iudicia
na ptāb: sūt et vñgnti qñuor
pp̄t numerū pphetarū et apłō
rū. ceterozūq; fidelū. Ipi quip
pe erūt sedes. in quozū cordib;g
deus sedebit. Ipi et sedebūt.
q; et alios iudicabūt. Unde
et psalmista. Illic sederūt se
des in iudicio. De quib;g adhuc
subditur. Circa mēti uestime
tis albis. Hoc ei nō solū ad a
plōs ptinet: sed et generalit̄ ad
oēs. qui uestimēta baptismatis
inuolata a capitalib;g cimbis
custodiūt. Baptizati eī xp̄m
sūt induti: iuxta illud apli.
Quis baptizati estis: xp̄m in
dulistis. Ipiq; habent uestime
ta alba: si inuolata seruat bap
tismatis sacramēta. Et i ca
pitib;g eozū coronas aureas vi
di subaudis. Quia victores
accipiūt coronā. quādo triū
phant de hostib;g: nō imēto
per coronas scōzū. regnū et
remunēatio intelligitur eozū.
qui de mortis auctore trium
phāt. Sed sicut in illo sedētes
iudicat: ita per illū victoriā
possident qui dicit. Confidite:
ego vici mundū. Potest et sub
alio intellcū eadē etiā figurari.
in vñgnti quatuor semozib;g.
Constat eī hic numerus ex se
nario et quaternario: q; quater
sem vñgnti qñuor sūt. Sena

rius refertur ad opationē: q;
septē dieb;g deus omnipotens
oīa opa sua p̄fecit: et septa
die atq; septima hora hoīem
redemit. Quaternarius vero:
ad qñuor libros sūt ewāgely
ptinet. Quia ergo sancta ec
clesia sive in veteri testamēto
sive in nouo dei opationē re
colit et uenēatur. libros sūt e
wāgely custodit: recte in vñg
ti qñuor semozib;g cōphēdit.
uel certe pp̄t vñgnti qñuor li
bros ueteris testamēti quib;g
utitur scōdū canōicā auctōrita
tem. in quib;g nouū testamēti
et ea que in eo cōplata sunt.
pñūata cognoscit. Unde et
ewāgelista dicit de duob;g lato
mb;g qui cū dñō sūt crucifixi.
ideo hoc factū. ut impleretur.
scripturā que dicit: et cū mōs
deputatus ē. Et de throno
p̄cedūt fulgur et uoces et to
mitrua. Throno dei ip̄a ē elō
rū etiā. de qua p̄cedūt fulgu
ra id ē signa miraculozū: de
quib;g dicit. Illuxerūt fulgurā
tua orbiter. Que bene fulgo
rib;g cōpanē: q; terrēt et illū
nāt. Fulgurā etiā ex nubibus
descendunt: et sūt ip̄i sunt
nubes. qui pluūt uerbis. et
coruscāt miraculis. Emittūt
quoq; uoces et tonitruar id ē
uerba p̄dicatōis et cōpina
cōms dicētes. Omnis arbor q;
non facit fructū bonū: exade
tur et in ignē mittetur. Unde
ē. Vox tonitru tui in rota.
Et q; de sede dicit p̄cedē fulgu

ta. et uoces et tonitrua: cum
 her non sedi sed nubibz con
 uemat. ipam sede nubē vult
 intelligi. de qua ymbres. ful
 gura. et tonitrua pcedunt.
Et septē lampades arden
 tes ante thronū: qui sūt sep
 tē spūs dei. Septem autē spi
 ritus dicitur. cū vnq sit: p
 ter septiformē grām q sup
 dnm requiescisse narratur.
 dicente ppheta. Requescet
 sup eū spūs dnm. spūs consi
 lij et fortitudis. spūs sciētie
 et pietatis. et replebit eum
 spūs timoris dnm. Bene autē
 lampadibz cōpatur spūs scōs:
 q ad dei amorē scōs accēdit.
 et lūcē fidei illuāt. ne foue
 am errois incurrat. Iapax
 quippe grece: flāma dicitur
 latine. Neq alibi nisi ante
 thronū lucet: q videlicet spi
 ritū scōm habē non possūt. q
 cūqz extra eccliam sunt sicut
 heretici. Vnde et in canoni
 bz dicitur. ut si tales iterū
 ecclie coniūgi per rectā fidē
 uoluerit. accipiat manū e
 piscoporū i pōsitionē. qte
 nus sic possint reape spm
 scōm quem pdiderūt. **E**t
 in conspectu sedis tamq ma
 re vitreū: simile cristallo.
Mare appellat lūterē. Legi
 mus eī qd salomō fecit ma
 re id ē lūcem. Per mare at
 debemz intelligē baptismū
 testante aplō qui dicit: qm
 pces nrī oēs sub nube fuerūt.
 et oēs baptizati sūt in nube

et in mari. Vitro at cōpat
 qd' pspiciū ē metallū ppter pu
 ritatē fidei. que in baptismo
 demonstratur: cū baptizadi cre
 de se in deū patrē et filiū et
 spm scōm fateātur. **M**are vi
 treū intus et foris splendet:
 q corde creditur ad iusticiā.
 ore at cōfessio fit ad salutē. **N**o
 tandū at. qd' idem mare simi
 le cristallo dicit. **C**ristallū eī
 ex aqua nascitur. et multo sci
 gore durestat ad lapidē: ita et
 scō p tribulacōnē pntis vite.
 ad firmitatē pducūt. **A**nte thro
 nū igit sūt septē spūs dei. et
 mare vitreū simile cristallo:
 q in ecclia tātmō ardet spūs
 scōs. et trinitatis baptismam
 buūt: ideoqz fides elcōrū man
 festatur. vitazqz illozū conflāt.
 et a sordibz viciozū purgat.
Et in medio sedis. et in ar
 cuitu sedis. quatuor aīalia: an
 et retro plena oculis. **N**ulli du
 biū qn her aīalia dnm ihm xpm
 significēt. et oēs scōs. pcpue
 ewāgelistas: qui in medio sedis.
 et in arcuitu eē dicit. qz inci
 pientes a iherlm pdicādo puene
 rūt usqz ad fines tē. **I**herusa
 le quippe in medio ē orbis tē:
 sicut per ppheta dñs testatur.
In medio gentiū posui eā:
 et in arcuitu ei9 tē. **P**er ocu
 los at aīaliū: diuinariū scrip
 turarū sacramēta significātur.
Plena ergo sūt oculis aīalia:
 q quot sūt scripturarū eloquia.
 quasi tot sūt scōzū lūcia quibz
 illi corda suozū illuāt audito

riū. Ante et retro oculos habet.
q̄ tam de hys que facta sūt.
q̄ de hys que faciēda sūt lo
quūt. **H**ec eī oracōnis p̄na
la. aliq̄n p̄ p̄tato pomitur.
ut ē illud. **A**n̄te q̄ abrahā
fiēt ego sū. Aliq̄n v̄s p̄ futu
ro: ut ē illud apli. **U**nū qd̄
retro ē obliuiscens: m̄ aū me
extendo. **A**n̄te itaq̄ et retro
aīalia plena sūt oculis: q̄ p̄
fecte uetēis at̄ noui testamēti
vniūsa cōtinēt sacramēta.
que saluet p̄ncipalit̄ trū tē
porū causas enarrāt. id ē p̄tē
ti p̄ntis et futū. **E**t alia qui
dē p̄dicta. alia at̄ iā impleta:
alia uēō adhuc impleta p̄nū
ciāt. **P**redcā saluet m̄stria
d̄m̄ice incarnacōnis impleta
at̄ eiusdē iā redēptōis n̄r̄i dis
posicōnē: iplendā uēō iustōiū
atq̄ impiorū sepanōnē. **C**on
cordāt autē sibi isti oculi: q̄
qd̄ lucet in uetēi testamēto. hoc
fulget in nouo. **H**ec certe aīa
lia ante et retro oculos habet:
q̄ oēs elā redēptōrē suū et iu
dicatū in primo hūilitatis sue
aduētū. et iudicaturū in secū
do celsitudis sue semp̄ atten
dūt. **C**ū eā quilibet elā uer
bis ewāgelistarū edocti p̄tēta
p̄tā recolētes deflent: et que
subsequi possūt solliate p̄tā
uēt. ante et retro aīalia oculos
habent. **M**ulta hinc dia pos
sūt: que breuitati studentes
omittim̄. **E**t aīal̄ primū:
simile leonem. **E**t secūda aīal̄:
simile vitulo. **E**t terciū aīal̄:

habens faciē q̄i hoīs. **E**t quartū
aīal̄: simile aquile uolātū.
Mirū ualde ē quāe iohānes
alio ordme her aīalia ordmat
q̄ ezechyrel. primū ponēs leo
nē: cū ille primū faciē hoīs
posuēt. **A**d qd̄ dicendū ē: q̄
p̄phetia non seruat ordmē
hystorie. **E**t si faciēt: iā nō
p̄phetia sed hystoria eēt. **E**t
ex libris p̄phetarū facillime cog
nosatur: e quibz ut vniū po
namq̄ pro om̄ibz. **P**spiciendū
ē qd̄ idem p̄pheta ezechyrel cū
superius dixit ad se factū uer
bū d̄m̄i āno uicesimo septo. de
inceps loquēs cont̄ pharaonē
regem egypti. vnderimo āno
eandē p̄phetiā ad se factā dicit.
Spūs em̄ sc̄is locutus ē p̄phe
tis sicut uoluit. et quādo uo
luit: ideoq̄ non ē ibi requirē
dus sermōnis ordo. sicut in
libro genesi uel regū et in ceter
is hystorijs. **P**rimū ergo eze
chyrel faciē hoīs id ē mather
pōnt: seruās ordmē hystorie.
Qui idcirco per hoīem intel
ligitur: q̄ hūilitatē filij dei
describit in tempore dicens.
Liber generationis ihū xpi.
Dem̄de marcus p̄ leonē intel
ligitur: q̄ a clamore m̄choat
ueluti leo dicens. uox clama
tis in deserto. **T**erciū pōnt
vitulū id ē lucā: qui a sacer
doao cepit dicens. **F**uit in
diebus herodis regis sacerdos
quidā. **Q**ui etiā maxime
circa templū versatur: a quo
et ewāgelii suū ita t̄minat.

Quia erant semper in templo
 laudantes et benedicentes deum.
Quarto loco ponit aquila. que
 utiq; iohanne significat: qui ad iu-
 uinitate cepit. qm xp̄us prius
 natus ut hō. deinde pdicauit
 et terribile uocē emisit ut leor
 et sic passus ē ut vitulus. ac
 postmodū ascendit ad celos ut
 aquila. ideoz in hoc ordme
 ordo seruat̄ hystorie. **J**ohan-
 nes vob̄ primū ponit leonē.
 q̄ xp̄us iā resurrexit a mortu-
 is: q̄ videlicet nō ideo credide-
 rūt in xp̄m ppli q̄ natus ē ut
 hō. aut q̄ passus ē ut vitulus:
 sed q̄ resurrexit a mortuis ut
 leo. **H**inc paulus dicit. Et si
 noueram; xp̄m secūdu carne:
 sed iā nūc nō nouim; . **A**c si dicit
Nō iā in aīalib; hōiem mor-
 tuū: sed leonē attendim; post
 mortē in eternū victurū. **V**n-
 de in sequētib; legim;. **D**icit
 leo de tribu iuda. **E**t iacob in
 p̄sona illius loquit̄ iude. **A**d
 pdā fili m̄ ascendisti: requi-
 estens acubuiisti ut leo. et q̄
 catulus leonis. **Q**uis suscita-
 bit eū? **N**ā dicūt qui de natu-
 ra bestiarū disputat: q̄ leo nō
 clausis oculis dormit. **E**t xp̄s
 mortuus ē ex hūanitate: tamē
 uigilauit et ipassibilis mā-
 sit diuitate. **D**ormiens quoq;
 leo nasatur. et ad uocē patris
 exatatur: ita et xp̄us uoce pa-
 tris exatatus ē. iuxta illud psal-
 m̄iste. **E**xurge gloria mea.
 et cet̄a. **Q**uia ergo in deate

ditur. unde surrexit: bene io-
 hānes primū leonē posuit.
Primū itaq; ē in ordme hō et
 vitul;: sed primū i virtute leo.
Leo quippe rex ē bestiarū: atq;
 ideo nō in merito p̄ eū marcus
 intelligitur. **S**ecūdu ponit
 vitulū. qui utiq; ut dictū est
 lacā significat: q̄ vitul; hos-
 tia sacerdotū eat. et in tēplo
 offerebat̄. et ip̄e in sua narra-
 tioē maxime circa templū uer-
 satur. **T**ertū hōiem id ē ma-
 theū: qui temporale xp̄i desari-
 bit natiuitatē. **Q**uartū aq̄-
 lā id ē iohāne: qui irreuēbeatis
 oculis trāscedēs omnē altitu-
 dinē celi. et ip̄os etiā choros
 angelorū. diuitatē filij dei in-
 tuetur dicens. **I**n principio
 eat uerbū. **H**ec quatuor anima-
 lia significabāt quatuor flumina
 paradisi: de vno fonte xp̄i in
 etiā manācia. **S**imilit̄ et q̄
 tuor arcuuli arche quib; porta-
 tur etiā. **S**ignificat quoq; hec
 quatuor aīalia ip̄m dnm̄ ihesū
 xp̄m. qui natus ut hō. passus
 ē ut vitul;. surrexit ut leo: et
 ascendit sup̄ oēs celos ut aq̄-
 la. **D**esignatur etiā per hec
 aīalia oēs s̄a. **N**ā vnusquisq;
 elc̄is m̄ptū racionabiliter sc̄i-
 dū uolūtate dei uiuit. hō ē:
 q̄ hō ē racionale aīal: m̄ptū
 aduersa istius seculi eq̄mmit
 toleat leo. **V**nde scriptū ē. **A**-
 us- tus q̄ leo confidens: absq; tempo-
 re ēit. **I**mp̄tū se mortificat: et
 cū uicis et concupiscencijs. vi-

tulus. Inq̄ntū p̄ mētis contē
placionē celestia petit aquila.
C Et q̄tuor aīalia singula eo
rū: habebāt alas senās. Ale a
mmaliū significat duo testamē
ta: quibz ecclia ad celestia sub
portatur. Sed cū duo sint tes
tamēta eiusdē ecclie spūales a
le p̄t̄ geminū testamētū qd̄
in duodecī tribubz isrl̄. uel in
duodecī apl̄is m̄uēnt̄: ip̄e ale
per b̄marū duodecīes multipli
cant̄. et viginti q̄tuor alas red
dūt. **H**is em̄ duodecī: vigin
ti q̄tuor sūt. **A**lit̄. Duodena
rius numerus constat ex p̄tibz
septenarij id ē ex tribz et q̄tuor.
Sue et dicamz ter q̄term. qua
ter term: duodecī sūt. **Q**ui
numerus sacratz ē numero du
odecī apl̄ozū. **I**n ternario autē
fides sc̄e trinitatis itelligitur.
In q̄ternario at̄: q̄tuor mūdi
p̄tes. **D**ucatur ergo duodena
rius p̄ b̄marū: et efficiūtur
viginti et q̄tuor. **Q**uo numēo
summa elcōzū exprimit̄: qui
bus fide sc̄e trinitatis p̄ quadri
p̄tū orbē pdicātibz. totus mū
dus ad celestia sustollit̄. **P**os
sumz et has alas senās. alit̄ i
telligē. **P**rima ala. itelligit̄
lex naturalis. secūda lex moy
si: tertia p̄phete. quarta ewā
gelij: quinta epl̄e apl̄ozū. **S**ex
ta canoica auctoritas. siue doc
trina catholicorū virozū. iero
nim. augustim. ceterozūq̄ sc̄o
rū p̄m. **H**is alis condie sc̄a et
celestia sustollunt̄: et ad celestia
subleuat̄. **A**lit̄. **S**enarius nu

merus p̄tinet ad omnē xpi
opacionē: que in sex diebus
et in sex huius seculi etatibz p̄
acta ē uel pagitur. **Q**uatuor
igitur ad naturā nr̄am p̄tinet:
que ex quatuor humoibz con
stat. **Q**uatuor ergo sems a
lis vūt sc̄i: q̄ p̄dū in hac vi
ta consistūt. ea tantū possūt
comphendē. que per sex huius e
tates seculi pagunt̄. **H**inc ē
qd̄ apud ysaya cherub in caput
et pedes uelae alis referūtur:
q̄ videlicet sc̄i neq̄ ea q̄ fuerūt
ante mūdi constitucōne. neq̄
ea que post finē seculi futūa sūt
cognoscē possūt. **E**t ezechiel
adiūgit. **U**na similitudo ip̄ozū
quatuor: q̄ videlicet vnā fidē
docēt per quadripartitū orbem.
Et enā in ewāgelio vno nuā
ūt̄ q̄tuor: sicut et in cōcordia
texti apte māifestat̄. **E**t in
arcutu et mitus plena sūt o
lis. **H**ec aīalia sicut sup̄ dictū
ē. oēs sc̄os pdicatores significāt.
qui in arcutu et mitz pleni sūt
oculis: q̄ sua pdicatione et eos
illūant. qui in medio ecclie cō
sistūt. et eos qui in simbz tē
morāt̄. **V**el in arcutu et mi
tus pleni sūt oculis: q̄ plute
rā simplices. et per spūalem
itelligētiā p̄fectiores instruit̄.
Quasi et foris habebat oculos
paulz cū dicebat quibusdā.
Non potui vobis loqui quasi
spūalibz: sed q̄ carnalibz. **Q**ua
si mitus habebat oculos: cū ali
bi dicit̄. **S**apientia loqui m̄
p̄fectos. **V**el in arcutu et mitz

plem sūt oculis. qz et m cogi-
 tatione et ope mūdōs se custodi-
 ūt: alios quidē p̄fectione fidei
 et opels m̄formant. **Q**uod v-
 trūqz psalmista breuiter cōpre-
 hēdit dicens. Omnis gloria
 eius filie regis ab m̄tibus. m̄ sim-
 brys aureis circummicta vāle-
 tatebz: qz videlicet etiā m̄tei-
 ora cordis sollicitate m̄ consp̄cū
 dei mūdāe studet. et exteriora
 etiā sua irreprensibilia custo-
 dire pbatur: q̄rens p̄ vtrūqz
 sententiā. et aliqz pulchra sit
 fous. et m̄tū sibi. **V**el m̄ ar-
 autu et m̄tibus plem sūt oculis:
 qz fidē quā habet m̄ corde fo-
 nis m̄āifestat ore. iuxta illud.
 Corde credit ad iusticiā: ore
 autē confessio fit ad salutē.
Et requē nō habebāt die ac
 nocte dicencia. **S**āns. s̄ns. s̄ns.
 dñs deus oīpotens: qui erat.
 et qui ē. et qui venturus ē.
 Omnis etiā que m̄ hys aīalibz
 designat. hoc facit die ac nocte:
 qz et m̄ p̄sp̄cis. et m̄ aduersis.
 siue etiā p̄continū laudes cre-
 aton suo agere satagit. **N**otā
 dū at. qz cū scā aīalia ter dixe-
 rūt. **S**āns. s̄ns. s̄ns. ad singu-
 larē numerū redeūt. dicētiā
 dñs deus oīpotens: qz licet tri-
 mitas sit m̄ p̄sonis. v̄mtas ē
 m̄ maiestate: qui est an̄ oīa
 secula. et qui ē immutabilis.
 sicut psalmista dicit. **T**u at
 idem ip̄s es: et venturus ē ad
 iudiciū: ut reddat v̄m̄qz iux-
 ta opa sua. **Q**uo m̄ loco que-

tio orit: cur videlicet scā aīalia
 cū trinitate p̄miserit. subiūgit
 qui venturus ē. **N**ā quippe fi-
 des habet qz m̄ iudicio solūmō
 p̄sona filij videbit: qz m̄ casor-
 ma q̄ iudicatus ē iudicabit. et
 pat̄ nō iudicat queqz sed omē
 iudiciū dedit filio. **S**ed sciendū
 ē. qz licet p̄sona filij m̄ iudicio
 tātū videatur. tamē illic cū illo
 erūt pat̄ et sp̄s sc̄s. m̄
 v̄mtatis diuinitate: et ip̄a mu-
 sibilis t̄mtatis natura p̄ assūp-
 tā filij hūanitate iudicabit re-
 p̄bos. **E**t cū daret illa aīalia
 gloriā et honore et b̄ndictionē
 sedē sup̄ thronū: v̄uēt m̄ se-
 cula seculorū. **I**n hoc loco aīa-
 lia nō genealiter v̄m̄salē etiā
 significat sicut sup̄. sed tātū
 mō quatuor euāgelistas: qui
 dat gloriā et honore et b̄ndic-
 tionē oīpotēti deo: quādo oīa
 que a deo p̄ceperūt. ad ip̄m re-
 ferūt. **D**abāt gloriā et honore
 deo cū dicebāt. **S**āns. s̄ns. s̄ns.
 dñs deus oīpotens: qz p̄dicabāt
 et laudabāt m̄ hys v̄bis deita-
 tē. magnificentiā. et mitatē et
 dñācionē. **S**ed qd̄ illi faciebāt
 admonēt utiqz ut et nos facia-
 m̄ laudātes deū p̄ oībz que ab
 ip̄o p̄cepim̄: videlicet ut qd̄qd̄
 habem̄ m̄ gloriā fidei. et hono-
 ris. op̄ationis et sp̄ei. et m̄ b̄n-
 dictione sup̄ne remunerātionis
 ad ip̄m referam̄. **P**aulus ap̄l̄us
 dicit. **G**loria et honor om̄i op̄an-
 ti bonū: iudeo primū et greco.
Nō qd̄ a iudeo et greco et genti-

sit illud bonū. uel illa gloria:
sed a deo q̄ ip̄e dicit. **S**ine me
nichil potestis facere. **E**t ap̄l̄us.
Omnē datū optimū et omnē
donū p̄fectū. et cetera. **I**temq̄
p̄cipitur: ut qui gloriat̄. in dño
gloriē. **S**edentē sup̄ thronū
xp̄m̄ debem̄ intelligere ut supra.
emē sue p̄sidentē. **V**adebāt
viginti quatuor seniores an̄ sedentē
in throno: et adorabāt uiuētē
in secula seculorū. **V**iginti quā-
tuor seniores vniuersalis etiā uel
ligitur: tam in p̄positis q̄ in
subiectis plebibus. **V**adūt vi-
ginti quatuor seniores. qui hūili-
ant se p̄os: et omne bonū suū
ad illū referūt dicentes. **N**on
nobis dñe nō nobis: sed nōi
tuo da gloriā. **N**ichilq̄ de suis
^{mentis} p̄sumūt: sed omne bonū suū ab
illo scūt se habere. **U**nde et seq̄-
tur: q̄ adorabāt uiuētē in secula
seculorū. **A**dorāt namq̄ eū: quā-
do ex suis op̄ibus nō sua sed illius
grām querūt. **M**utētēs coro-
nas suas an̄ thronū. **Q**uia co-
ronā victores acceperūt: nō in-
meūto h̄c p̄ coronas sc̄orū tū-
phū et victoriā debem̄ acce-
pere. **H**oc ē itaq̄ coronas an̄ thronū
ponere: q̄d ē in facie cadē et ado-
ratiō. **A**n̄ thronū quippe etiā su-
as coronas mittūt: q̄ q̄d vir-
tutis et fortitudinis habet. **I**p̄i
in secreto mentis sue tribuūt:
a quo ut uincere possēt dyabolū
et temptatiōem sue carnis fortitu-
dine p̄ceperūt. **H**oc dem̄q̄ si-
gnificat̄ ē: quādo dño iherosolimū

ueniēt. turba que illi obuiā ue-
nit. palmas quibus victoria
significat̄ an̄ pedes asine su-
p̄ quā sedebat p̄strauisse legunt̄.
Quod ē p̄ palmarū ramos in
via stratos: hoc significat̄ p̄
coronas an̄ thronū positas.
Mutētēs at̄ coronas dicit̄. **C**
Dignus es dñe deus n̄r acce-
pere gloriā et honorē. et virtutē.
Gloriā xp̄us accepit. q̄n̄ terna-
die surrexit a mortuis. **H**ono-
rē. quādo q̄dragesimo resur-
rectiōis die eleuatus ē ad dexterā
pat̄ne maiestatis. **V**irtutem
q̄n̄ oīa ei subiecta sūt. sicut ip̄-
se testatur dicens discipulis. **D**a-
ta ē michi oīs potestas in celo
et in terra. **Q**uia tu creasti oīa:
et p̄pter uolūtate tuā erāt et
creata sūt. **A**c si dicat̄. **I**dar-
to cūcta tibi que actus gerūt
ascribenda sūt: q̄ ut eē possēt.
et ea q̄ tua sūt agerēt. a te acci-
perūt. **S**ed mirū ē q̄d sequit̄:
p̄pter uolūtate tuā erāt et creata
sūt. **S**i ei erāt: quomō creata
sūt? **S**ed erāt in p̄destinatiōe
ōipotētis dei. et creata sūt in
ope uisibili: et que erāt prius
in artibus uolūtate sine tēpore:
creata sūt secundū q̄d in arte ar-
tatis disposita erāt in tēpore.
Tale q̄d et iohānes in euāgelio
suo ponit. **Q**ui cū dixisset.
oīa p̄ ip̄m̄ facta sūt. et sine ip̄o
factū est nichil. cōtinuo subie-
cit. q̄d factū ē. in ip̄o uita erat.
Et paul̄ ap̄l̄us de elās: qui ele-
git inq̄t nos an̄ mūdi cōstitua-

onē. et cetera. **E**t vidi in dexte
 ra sedens in throno librum scriptu
 tum intus et foris: signatum sigil
 lis septē. **S**edentē in hoc loco
 debemus intelligere deū patrem:
 dexterā uero illius filium per quem omnia
 facta sunt. **D**e quo psalmista
 dicit. **D**extera dñi fecit virtu
 tē. et cetera. **L**iber autē in dex
 terā sedens: uetus et nouū tes
 tamentū significat. **Q**ui bene
 in dextera sedens fuisse dicitur:
 quia principalis interio sacre scrip
 ture ad xpm pertinet. cuius natiui
 tate. morte. resurrectione. as
 censionē. et secundū aduentū
 ad iudiciū continet. **D**e quibus
 omnibus ultra se querentibus exem
 pla offerunt. **I**darō autē ue
 tus et nouū testamētū unus
 liber appellat: quia nec nouū a
 uetere. nec uetū a nouo ualet
 distingui: sed quodquid predictū ē in
 uetere. completū constat in no
 uo. **N**ā uetus testamētū nūc
 us ē et uelamē noui. **N**ouū
 uero reuelatio et adimpletio
 ē ueteris. **Q**ui liber bene intus
 et foris scriptus ē dicit: foris
 scilicet propter uetus testamētū
 intus propter nouū. **D**el foris propter
 faciem terre: intus propter allegori
 cos sensus. **S**ive foris et intus:
 quia unū testamētū terrā promittit
 dicens. **S**uolucitis et audiel
 tis me: bona tēre comedentis
 et alia multa. **A**liud interna
 regnū celestis beatitudinē dñi di
 cit. **B**eati paupes: quoniam iporum
 ē regnū colorū. **Q**ui etiā liber
 septē sigillis ostendit signan

id ē sigillū. **S**eptenarius nume
 tus ut sepe dictū ē: ad unūsi
 tate refertur. **P**er septē ergo
 sigilla: plenitudinē obscuritatis
 et misteriorū que in uetel late
 bat testamēto debemus accipe.
Unde et abacuc dicit. **D**eus
 a lybano ueniet: et scūs de mō
 te umbrōso et condēso. **M**ons
 quippe lybanus umbrōsus et con
 densus: libri sūt ueteris testamē
 ti opti figuris allegolarū. a qu
 bus dñs uenire phibet: quia ibi p
 dictus fuisse cognosatur. **S**ive
 septenarius numerus: ad septi
 forme spm scū refertur. **S**ep
 tē siquidē sigillis liber signatus
 ē: quia uidelicet oīs scriptura per
 gram spūs eiusdē. et data ē et
 reserata. **U**nde et lex digito dei
 id ē spū scō descripta legitur.
Et dñs resurgens a mortuis.
 et aperiens sensū discipulis.
 ut intelligeret scripturas: dicit
 eis. **A**ccipite spm scū. **P**ossu
 mus in septē sigillis septē mo
 dos locutionū intelligere: quibus
 oīs constat scriptura. **A**ut em
 iudicatio loquimur ut illud: e
 go dñs deus tuus docens tenui
 lia. **A**ut promissio. ut iudicabo
 tibi o hō quod sit bonū et cetera.
Aut impatiuo. ut audi iacob ser
 ue meus. et audi isrl. dñs deus
 tuus. deus unus ē. **A**ut optati
 uo. ut utinā attendisses uerbar
 aut cōiunctio. ut si audieris
 uocē meā et custodieris partū
 meū eris michi in peculū
 de auctis pphs. **A**ut infiniti
 uo. ut intelligere et scire dñm intel

lignata ē. Aut impersonali ut
quis loquetur potestas dñi. Ipā
em̄ sacre scripturē locutio septi
formis. q̄ sub septē sigillis in
telligentiā continet. et dū p̄ sep
tē modos distinguit. Inquit
tibi c̄ nobis scripturās primū
geste rei textū nobis occurrit.
q̄ videlicet ea tantū scripturā
eloquia comprehendit. que nil mis
tice significat. sed tantū sim
plicher rerū causas euoluūt.
ut ē. Audi isrl̄ dñs deus tuus
deus vnus ē. Secundus allegori
cus gestus occurrit. Qui licet
aliquid gestū narret. gestū ta
mē ille reputat. totus allegori
cus. vnde nec in vsu frequat.
Hinc ē qd̄ in oibz simbz isrl̄
puella queitur regi dauid. et i
ueitur tam feruens. ut argentis
sems mēbra calefaciat. et cale
factū tamē ad libidmē nō puo
cet. Per quā designat sapiē
tia. que etiā in sembz nō se
nesat. sed insup̄ eos igne diu
in amoris accendit. Ad hūc p̄ti
net etiā modū. qd̄ p̄plūs isra
helitū in deserto a serpētibz
p̄cussis et aspectu enei serpētis
sanabat. Per quē redēptor
nē intelligit. in cruce suspen
sus. qui nos a morsu dyaboli
liberās. beate imozitatis reme
dia fidelibz tribuit. Hec ei si
ad litterā distussa tractent. li
dicia p̄ tempore reputabūtur.
Si uero mistens applicātur. m̄g
na insinuāt sacramēta. Tertius
modus uterq̄ ē. hystoricū saluet

atq̄ allegoricū. quo scribit. qm̄
abrahā duos filios habuit. qui
sicut ap̄lūs scribit. duo signifi
cāt testamēta. Intra hūc mo
dū et illū concludit. quo ysaac
pat̄na deuotionē dispositū lig
na sibi bauulasse dicit. Singu
larit̄ xpi passionē designās. que
pat̄ p̄ om̄ibz tradidit. p̄p̄riā
q̄ bauulāe passus ē cruce. Quo
etiā mō de latere dormiēns vita
formata mulier. etiā signi
ficabit. ex latere xpi in cruce pē
dēns edificanda. Quarto mo
dus ē. quo nobis aliquādo p̄p̄riā
aliquū uero misere creatōis nā
diuinitas. sacris intimat opuscu
lis. P̄p̄riā saluet sicut moysi
dicit. Ego sū qui sū. et sic di
ces filijs isrl̄. Qui ē misit me
ad uos. Misere uos. ut oīpo
tens deus. sicut plaustrū onus
tū feno stridē se dicit. cū gra
uia hom̄m p̄cā portāe se mdi
cat. Vel sicut ysayas sup̄ so
lū exelsū et eleuātū sedere
describit dñm. angelicas sig
nificās p̄tates. quas sibi ad
qd̄ uoluit subiecit. Quintus
modus ē pabolarū. qui tam
relatu uerborū q̄ actu confia
tur operū. qui in tantū ē mul
tiplex atq̄ occultus. ut nō solū
multa que iuxta litterā nō pos
sūt admittat. uerū etiā quibz
dā in loas misica narraturus
testimoniū de hystoria assumēs.
ipm̄ luttē gestū inmutet. Pa
rabolis em̄ uerborū hūc modus
confiat. et ex quibz ē illud.

Verūt ligna: ut ungerēt sup
 se regem. et cetera. **R**egē em
 ligna ambulae possūt aut sibi
 regem constituē: sed aliud qd
 dā p congruā significacōne
 metaforice talibz scripturū
 sententijs pferitur. **I**mmutat
 autē ut dictū ē. ipius litte tex
 tus aliquādo ppter misticiū intel
 lan: ut in titulo psalmi trice
 simi terti dicit. **P**salmi qm
 dauid: quādo cōmutauit vul
 tū suū corā abymelech. et di
 misit eū et abijt: cū hoc factū
 sit corā achis rege geth. sicut
 liber regū narrat. **C**ū ergo
 p achis abymelech ponit: ut
 q ostendit ex ipius mēpta
 aone noīs. latens alaus pene
 ture mysteriū. **A**bymelech q
 pe mēptatur pās mei regnū:
 significās iudeos in quorū con
 spū uerus dauid manu foras.
 dn̄s ih̄s xp̄s. imutauit vul
 tū suū: quādo apparēs i for
 ma serui hūiliauit semetipm
 usq ad mortē crucis. **V**idimz
 eū nō habentē sp̄m neq deco
 rē: et q̄ absconditū uultū eius
 et despectus. vnde nec repu
 tauimz eū. **D**misit eū abyme
 lech et abijt: q̄ uidelicet xp̄s
 a iudeis m̄ime receptū. ad gē
 tes cū aplis trāsiuit. **V**nde
 ip̄s paulz dicit. **N**obis quidē
 oportebat loqui uerbū dei: sed
 q̄ repellens illud: eate cōverti
 mur ad gētes. **A**liquādo uero
 idē modus in pabolis rerū de
 ip̄s etiā peccatis hōm. et tūf

gressiombz adulterorū. **P**pheta
 ā insinuat operū futurorū:
 sicut factū in dauid constat.
 qui uxore uire sibi assumpsit.
 quā de solario uidens concupi
 erant: et ipm gladio peremit.
Significat quippe in hoc loco
 dauid xp̄m: qui de celo misē
 cordit cernēs etiā in sua p
 destinacōe lauacō aque in u
 bo mūdada: concupiuit eam
 puidz. ut iustificata sibi cōiū
 gēt legitimz. **B**ed ut bethsa
 bee dauid iūgat: iurias uir ei
 m̄ficat: q̄ ut iustorū etiā ce
 lesti sponso adherat. annū
 hostis uirtūz confrigit: et pedi
 bz elcōrū calcada pstermitur.
Vnde et p ewāgelium illis a
 dn̄o dicit. **E**cce dedi uobis po
 testatē calcadi sup omnē uirtū
 tē inimicā. **S**extus modus ē de
 gemino saluatoris aduentū. quo
 uigilās distreco adhibenda ē:
 ne aut primū accipiat p scā
 do. aut scādo p primo. **C**uius
 iudei ignarū. ignorācie creata
 te nūc usq laborat: nescientes
 quid ad primū. quid ad scādū
 eius ptineat aduentū. **P**rimū
 itaq hūilitatis sibi uēdicat lo
 cū. **V**nde ē. **P**pheta uobis sus
 citauit deus de fratribz ur̄is
 tamq̄ me. et cetera. **E**t alibi.
Post hec in etiā uisus ē. et cū
 hōibz cōuersatus ē: ceteraq̄ huius
 modi. **S**ecūdus at: celsitudinis
 ac terroris obtinet loca. **V**nde
 scriptū legimz. **D**eus manifeste
 ueniet. **E**t tūc uidebūt filiū

hoīs veniētē in nubibz cū p̄ta
te magna et maiestate. **Hinc ip̄e**
per malachyā dicit. **Accedat ad**
vos in iudicio: et ero testis uelox
malefias. et adulteris et p̄uicis
isrl. **Septimz** modz ē. qui gē
nā p̄ceptorū retinet q̄litate.
id ē vite agēde. viteqz figurāde.
Et quidē agēde vite p̄cepta
nūc usqz manēt. ut ē. **Diligēs**
dñm deū tuū ex toto corde tuo.
et p̄ximū tuū sicut teipm. uel
ceterā talia q̄ etiā nūc ewāge
lica auctoritate serual iubent.
Vite uēo figurāde māifesta ue
ritate trāsierūt. ut ē corūasio
sabbatū. oblatio victimarū.
que sicut dictū ē cessante um
bra. in ueritate sp̄ualit̄ pagū
tur. **Sed** q̄ hic liber m̄tz et fo
ris scriptus fuisse asseritur. ui
dendū ē de hys septē modis.
qui debeāt m̄tz. qui formisqz
reputari. **Primz** itaqz hystoicqz
ideoz simplex. nichil in se
m̄sticiū retinēs. totus ē foris.
Secūdus allegoicqz: totus oī
no m̄tz. **Tertius** uēo utriusqz
gēnā in se continēs forma.
ex pte foris. ex pte deputat
m̄tz. **Quartz** quoqz de deo a
pud quē nō trā mutatio: nec
uassitudinis obūbratio. **Uter**
qz sensz m̄tus debet accipi. **Par**
dei exupeāt omnē sensū. et e
ius clemēciā que de se figura
tū multa narrauit: nullz con
petent̄ attingit. **Quintz** por
to in pabolis ubozū diffusus.
quibusdā etiā gestū litte n̄m

tans: et de p̄cis et adulteris
hōm. uel p̄phēciā operū. uel se
creta sp̄ritualit̄ sensū multa
p̄signans. m̄tz modis om̄ibz
ē reputādus. **Septz** etiā de gē
no saluatoris aduētū. certis cla
ret testimonijs. **Foris** i p̄mp
tu positus. certis m̄tz claret
ocultz. ut et dubitationē au
feat et fideles exerceat. **Septi**
mz ad extremū in p̄ceptis ui
te agēde foris: in p̄ceptis at
vite figurāde m̄tz latet. **Hos**
modos an̄ redēptioms quidē
pus absconditos: ip̄o uēo redēp
tois tempore per xpm atqz i xpo
nouimz reuelatos. **Ex** quibus
scūs abrosius luculeto et pulchro
q̄plura loquit̄ stilo. **Et** uidi
angelū forte p̄dicare uoce mag
na. **Quis** ē dignz apere libz.
et soluē signacula eius. **Quis** ē
iste angelus. **Primum** quilibz doc
tor uetis testamēti. **Labia** ei
sardonis custodiūt saenā. et
legē requirūt ex ore eius. q̄ an
gelus dñi exercitū ē. **Angeli**
quippe uetis testamēti. id ē s̄
p̄phete et p̄iarche requirebat̄
an̄rie: quis posset legē sp̄ua
lit̄ intelligendā reserare. **Quo**
d̄ at̄ dicit̄ quis ē dignz apere
libz. et soluē signacula eius:
p̄posterus ordo ē. **Quis** ei
dicit̄ libz apere. et sic signacu
la eius resolu: cū prius signacu
la sint resoluēda. postea liber
aperiēdus. **Quo** tamē ita factū
ē: q̄ prius dñs libz aperuit.
id ē scripturā uetis testamēti

in se factus homo cōpleuit: vnde
 ipse dicit. **N**ō ueni soluē legē sed
 adimplēre: et sic demū surgens
 a mortuis. reserāuit sigilla quā
 do discipulis suis aperuit que
 scripta erāt de illo. in lege mo
 ysi. et prophetis et psalmis. **E**t
 nemo poteat neq; in celo. id ē
 in angelis. neq; in terra id ē
 in hoībz. neq; in inferno id ē
 in aiābz iā corpōe exemptis a
 petre librū. id ē misteria scrip
 turarū reserāre: q; necdū plem
 tudo tempōis adueniēt. quā
 do talia p̄cepto legis implei fla
 gitabat. **Q**uod dicit neq; res
 picē illū: mirū ē cū de se supe
 rius iohānes dixit. vidi i dex
 tra sedēas librū. **S**i cū nemo
 neq; in celo neq; in terra neq;
 sub terra poteat respicē librū:
 quomō ille potuit eū vidē? **A**ut
 libi fuit? **A**ut nūquid ei solū
 cōfessū ē. qd̄ nemī aut homī aut
 angelorū p̄missū ē? **S**ed res
 picē hic posita ē: p̄ eo qd̄ ē dig
 ne cōprehēde. **Q**uis cū ange
 lorū uel homī cōprehēde p̄t:
 quomō ille manūscriptū et
 unificator spūs. in uerū
 uirginis sit aiatus? **Q**uomō
 ille post resurrectionē uerū
 corpus et palpabile habens:
 clausis ianuis manū solidos pa
 rietes ad discipulos intrauit?
Nullū unq; qualit̄ a dei filio
 cōpleret. in ratione mētis pote
 rat cōprehēde: sicut et illud.
Generacionē eius quis enarra
 bit? **E**t ego fleba multū:

q; nemo muētus ē dignū iter
 ra apere librū. nec vidē eū.
Quērit̄ cū iā quado beatus iohā
 nes ista videbat: iste liber de quo
 supra dictū ē. p̄ misterū natui
 tatis. passiōis. resurrectionis.
 ascensionis. et aduētū spūs s̄c̄i
 fuerit reuelatū. tū se fleuisse dicit:
 eo qd̄ nullū sit muētū qui librū
 possit apere. **S**ed sciendū ē.
 q; nō ex sua p̄sona beatus iohan
 nes. sed ex p̄sona p̄m̄ uetēis
 testamēt̄ flet: qui flebat deside
 rates aduētū filij dei in mūdū:
 quorū vng dicebat. **H**tinā di
 rūperes celos et uenietis: a fa
 cie tua mōtes turbaret. **U**nde
 et dñs in euāgelio discipulis.
Beati inquit oculi qui vident
 que vos videtis. **D**ico ei vo
 bis: q; multi p̄phete et reges
 uoluerūt vidē. et cet̄a. **E**t
 vng de senioribz dixit michi
 ne fleuis. **E**cce uicit leo de tri
 bu iuda iudic̄ dauid: apere
 librū. et septē signacula eius.
Per hūc seniorē quēlibz p̄m̄
 uetēis testamēt̄ debemz ampe:
 qui aduētū filij dei p̄nūcians.
 cet̄is consolacionē p̄bebat. **Q**u
 rū vng dicebat. **N**ō auferat̄
 scriptū de iuda. et cet̄a. **E**t i
 terū. **S**alutē tuā expectabo
 dñe. **U**n̄ cū ista dicit: ostende
 bat unq; librū illū p̄ aduētū fi
 lij dei reserādū. **U**nde et sub
 iungitur. **E**cce uicit leo de tribu
 iuda. et cet̄a. **L**eo appellatur
 xp̄s. per significacionē: quia
 victor a mortuis resurrexit.

Agnus ppter victimacionē: q̄
oblatus ē p nobis in cruce. De
tribu iuda q̄ videlicet ex femi
ne iude descendit dauid. de cuius
stirpe fuit beata virgo maria.
ideoq; radix dauid appellat̄. iux
ta qd̄ ysaias dicit. Egre diet̄
virga de radice yesse: et flos
de radice ei⁹ ascendet. Ecce in
quit viat leo. Quid viat leo
ipse id ē xp̄s & dyabolū. mū
dū: morte et infernū. Ideoq;
librū aperuit. et sigilla ei⁹ soluit.
q̄ oīa p̄uis p̄nūciata de se uē
iens in mūdū impleuit. Per
moueat quēpiā quare nō di
at vincer̄. cū sit uox p̄cedēti
p̄m: q̄ sacra scriptura sepe
p̄tentiū pōit p̄subitō. ut est
illud. Foderūt man⁹ meas et
pedes meos. **C** Et vidit et ecce
in medio throni. et quatuor aīa
lūt: et in medio semorū agnū
stantē tamq̄ occisū. Sicut sup̄
dictū ē: hoc ē thron⁹ qd̄ qui
or aīalia. hoc ē semores qd̄ q̄
tuor aīalia: et thron⁹ hoc ē oīs
eccl̄a in cui⁹ medio ē xp̄s. iux
illud. Ecce ego uenior et habita
bo in medio tu. Superius dicit
iohānes. q̄ videt̄ siml̄e filio
hoīs abulātē in medio septem
caudatorū aureorū. deinde
qd̄ videt̄ sedētē. nūc at̄ subitū
git q̄ videt̄ agnū stantē: qd̄
talit̄ ē intelligēdū. Ambulat
dñs quādo dona m̄e sue elās
suis tribuit: alij scilicet grām
linguarū. alij m̄p̄taciones ser
monū. Sedet uero qm̄ singulorū

facta diuidit: et stat. quādo eos
certates adiuuat. **S**tare eī ad
iuuā ē. **V**nde et stephanus
m̄e manglapidānū patrē illū
vidit in celo. **R**ecte at̄ nō occis⁹
sed tamq̄ occisus in eccl̄a cernit̄.
q̄ et si mortuus ē ex infirmita
te. uiuit ex virtute dei. **B**elcer
te in medio elcōrū suorū tamq̄
occisus stat xp̄s. q̄ cotidie in suis
mōit elās. qui se mortificat cū
uicijs et concupiscentijs. **C** Ha
bentē cornua septē et oculos sep
tē: qui sūt septē spūs dei missi
in omnē terrā. **Q**d per septē cor
nua hoc eccl̄a significat̄ et p̄sep
tē oculos id ē spūs sc̄s: sicut
ip̄e manifestat cū subūgit. **Q**
sūt septē spūs dei missi in om
nē terrā. **E**t cū vngit spūs.
iuxta illud. spūs dñi repleuit or
bē terrarū: dicit̄ septē oculi. uel
septē cornua. p̄p̄ septiformē
ipsius grām. **Q**ui bene p̄sep
tē oculos figurat̄. q̄ suos elcōs
illuāt: discurretes sicut zacharias
dicit p̄ omnes terrā. **S**ed hoc
considerādū q̄ cornua in capite
sūt. et carnē excedūt: ideoq; p̄
cornua emnēciōres sc̄li itelligi
possūt: qui valde ceteros p̄cellūt.
et capiti xp̄i adherēt: in quo eccl̄a
et regnū p̄ceperūt. **N**ā p̄ cor
nua eccl̄a intelligūt̄ regna sicut
in zacharia legim⁹: q̄ quatuor
cornua. quatuor sūt regna p̄na
palia. **H**inc paul⁹ spūs sc̄i
munē quēdā m̄bra ceteris em
nē p̄spiciens. ait. **D**os in carne
nō estis: sed in spū. **A**c si alij

uerbis dicit. Nequaquam ut cetera
corporeis ossa citandam: sed tam
quam cornua super carnem erigunt. **E**t
uenit. et accepit librum de dextera
sedens in throno. **C**um patris spiritus
sanctus et filius in diuinitate unius
substantiae sint: quare dicit agnunt
accepisse librum de dextera sedens.
Propter videlicet hoc: quod qui ag
nus factus est tanquam occisus: ipse
homo assumptus a dei uerbo non solum
a patre accepit et spiritu sancto. sed etiam
a diuinitate ipsius uerbi quod eum acce
pit. **A**ccipit autem eum librum: quoniam ea
que de se erant predicta. opere comple
uit. **E**t cum aperuisset librum:
quatuor animalia. et uiginti quatuor se
uiores ceciderunt coram agno. **A**g
nus librum aperuit: quando ea quae
multo antea de ipso fuerant pronun
ciata. opere impleuit. **U**nde omnes sancti
cognoscetes illum uenerunt deum suum
de quo tanta mysteria sunt predicta:
caderunt id est humilia de se senserunt.
et ipsum imitauerunt. **U**nde et sequi
tur. **H**abentes singuli cytharas
et psalteria aureas plenas odo
ramentorum: quae sunt orationes
sanctorum. **I**n cythara est lignum et
corde: sed tamen diuiso modo tenentur.
Per lignum ergo debemus intelligi
gratiam crucis christi: per cordas. ipsam
carnem sanctorum. **T**endunt corde in
ligno: quod sancti imitantur christi crucem
et passionem. iuxta illud petri
apostoli. **X**pistus passus est pro nobis. uo
bis relinquens exemplum. et cetera.
Sed tamen diuiso modo tenduntur: quod
non omnes equaliter participant: dum alius
mactatur. alius decollatur.

alius ustulatur. atque alius lapida
tur. et cetera huiusmodi discrete sus
tinetur tormeta. unum tamen sonum
omnes reddunt: quod una fide omnes con
fitemur. **E**t sicut christus mortuus
est pro illis: ita et ipsi moriuntur pro ipso.
Per psalteria autem: caritatis illo
rum latitudinem debemus intelligere.
Unde bene aromatibus plene fu
isse referuntur. **O**doramenta quippe
per mundas significant orationes.
Unde psalmista. **D**irigatur oratio
mea sicut incensum in conspectu tuo.
Congruue itaque post cytharas psy
alteria ponuntur: quod plus dominus passus est.
et sua passione taliter ostendit lati
tudinem caritatis: dum pro suis orant
ibus sacrificiis. dicens pater. **N**at
ue statuas illis hoc precium: quod nesci
unt quid faciunt. **H**abet itaque
sancti cytharas: qui imitantur passio
nem christi. **H**abet et psalteria: quod
non solum pro amicis. sed etiam pro ipsis
orat inimicis: sicut legitur in
actibus apostolorum de stephano. qui po
situs genibus orabat dicens. **D**omine:
ne statuas illis hoc peccatum. **A**ro
matibus comparantur ipsae orationes san
ctorum: quod nulla magis gratia potest
esse oratio. quam ea quae pro inimico fundi
tur: ut dum preceptum impleat. quod
dicit. **D**iligite inimicos uros.
et cetera. **E**t cantabat canticum no
uum dicentes. **D**ignus es domine ac
cipere librum. et aperire signacula
eius: quoniam occisus es. et redemisti
nos deo in sanguine tuo. **C**anti
cum nouum. nouum est testamentum in
quo noua res continentur: ita
natio saluet eius. passio. mors

resurrectio. ascensio ad celos. in-
sio spūs s̄: in quo etiā sub ge-
mino p̄cepto tota lex cōprehen-
ditur et p̄phete. ip̄o dicente. **Mā-**
datū nouū do uobis. De hoc cā-
tico psalmista dicit. **Cantate**
dño cantū nouū: cantate dño
oīs terra. **Hoc** cantū s̄ etiā
cantat: q̄ hoc iugit̄ recolat. et
talia eū p̄ se pegisse cognoscat.
Ip̄is quoq̄ op̄ibz hoc cōfiteatur:
dū in noīe ei⁹ fonte baptisima-
tis regeneratur. seq̄ cū uicis et
concupiscentiis mortificat: spe
et fide cū illo resurgit. et ad ce-
lestia subleuat. dono spūs s̄
loauletat: ad iudiciū pat̄ se
cū capite suo uentū p̄fiteatur.
Quid at̄ ip̄a aīalia et seniores
dicāt audiam⁹. **Dign⁹** inquit
es dñe deus nr̄ accipe librū. et
ceterā. **Acceptit** dñs librū. et sig-
nacula ei⁹ soluit: quādo factus
hō ea q̄ de se fuerāt p̄dicta op̄e
impleuit. **Vnde** in ewāgelio
legim⁹: q̄ cū gustasset acetū
dixit. **Cōsumatū** ē: omne sa-
licet qd̄ in me oportebat fieri
usq̄ ad mortē. **Ac** si dicerent.
Ad cōpationē uictolarū mārū
tua sola iudicatur digna uictolarū
cui⁹ singulāi passione de mortis
p̄ncipe. a maledicto legis re-
dēpti sum⁹. **Si** quis at̄ dubita-
uit in q̄tuor aīalibz uel uiginti
q̄tuor semoibz totā etiā pos-
se cōphēdi. sicut supra dictū ē:
attendat istorū uerba quibz di-
cūt. **redemisti** nos deor̄ q̄ cap-
tū tenebamur a dyabolo. **C**

Ex omni tribu id ē ex omni or-
dine: q̄ sicut supra dictū ē. tribz
a tribz dicit̄ ordinibz. **Et** lin-
gua: q̄ cū sint septuaginta due
lingue. ex om̄ibz hys ad fidem
sunt collecti. qui fuerāt p̄desti-
nati. **Et** p̄p̄or̄: q̄ plures sunt
p̄p̄li q̄ lingue. utpote cū ualua-
gua multe gentes loquūt̄: sicut
romani. italī. frāna. burgun-
diones. aquitani. gothi. licet
quasda vnaqueq̄ gens habeat
p̄p̄ietates. **Qd̄** autē subiūgit
et natione. idipm̄ ē qd̄ p̄miserat
et p̄p̄or̄: q̄ uidelicet nullū ē gen⁹
hōm̄. ex quo in etiā nō cōprehē-
datur. **Non** ē apud illā p̄sonā
rū distinctio: sed in oī gente q̄
timet eū. et opatur iusticiā. ac-
ceptus ē illi. **Et** hos nō uili p̄no:
sed suo redemit sanguīe. **Vnde**
ap̄lūs. **Empti** ē estis p̄no mag-
no. **Et** feasti nos deo nr̄o reg-
nū et sacerdotes: et regnabim⁹
super terrā. **Oēs** etiā reges ap-
pellat̄: q̄ tyrāndē uiciorū in
se consurgē nō sinūt. luxurie
appetitū frenāt: ignē furoris ex-
tinguūt. et ceterā huiusmodi cōp-
tamētā in se cōsurgē uolētā ob-
ruūt. **Sacerdotes** quoq̄ dicit̄:
q̄ seipsos cotidie in am cordis
sacrificiū cōtribulatū offerūt.
ut hostia uiua stant. se cū uicis
et cōcupiscentiis mortificātes.
Hinc paul⁹ dicit. **Obsecro** uos
per mīam dei: ut exhibeatis cor-
pa ur̄a hostiā uiuētē. stantē deo
placētē. **Oīq̄** hoc faciūt. sup̄
terrā reges existūt: q̄ carnaliter

et desideria terrena comprimunt
 et uelut super subiecta terra lege
 virtutis regnant. Que utique e
 lectum omnia sicut redempta e a ppo
 ita in illo qui ea redemit. pta
 te ut librum aperiret accepit.
 Et vidi et audiuu uoce agelo
 rum multorum in circuitu throni
 et seniorum. Quid hec visio to
 ta spiritalis fuit. hic manifestissime
 iohannes ostendit cum
 dicit. Et audiuu uoce agelo
 rum multorum. Neque enim uox uidei
 potest sed uidei possumus et per intelli
 gere sicut in exodo legitur. Vide
 bat populus uoces. id est intelligebat.
 Sic enim solemus et nos dicere
 aliquando ostendere cupientes.
 utrum uideat id est utrum intelligat
 ea que dicimus. Totus quippe
 visus uel auditus iohannis in
 spiritu fuit. atque ideo spiritalis.
 In hoc autem loco quod significat
 aialia throni et seniores hoc
 significat et angeli id est omnes
 sanctos. Nec solam illi appellatur
 angeli qui alios docent si
 cut episcopi presbiteri. et ceteri sed etiam
 omnes iusti qui bonum quod in
 telligunt alijs manifestare student.
 Nam idem iohannes dicit in suo
 euangelio quod quotiens crediderunt
 in christum dedit eis potestatem filios dei
 fieri. Et psalmista. Ego dixi
 dei estis. Idem quoque in euange
 lio dominus dicit. Vos autem qui
 dei estis. quem me esse dicatis e.
 Si ergo sancti filij dei uocantur.
 nec solum filij dei sed etiam dei quod
 mirum si appellatur angeli. De his

quippe angelis ysaias dicit.
 Angeli pacis amare flebunt.
 Et malachias. Labia sacer
 donis custodiunt scientiam. et legem
 requirunt ex ore eorum quod angelus
 domini exercituum est. Isti in circuitu
 throni et aialia sunt quod ipsi sunt
 throni et aialia. ipsi quoque an
 geli et seniores. Possimus et
 hos angelos intelligere supernos
 spiritus qui in circuitu carnis consistunt
 et ipsamque custodiunt. iuxta
 illud apostoli. Nonne omnes spiritus
 ministrorum sunt missi in misterium
 et propter eos qui hereditatem capiunt
 saluum. Non enim est dubium quod de re
 pacis humane generis ipsi quoque
 angeli sunt letati qui prius homines
 a suo consortio deputabant exue
 os. Unde nato domino affuit mul
 tudo militia celestis laudandi
 autem deum ac dicentium. Gloria in
 excelsis deo et in terra pax homi
 nibus bone uoluntatis. Hinc hoc
 de hominibus sanctis siue de celestibus
 spiritibus dicitur ostendit mul
 tudo innumereabilis cum subiun
 gatur. Et erat numerus eorum
 milia milium dicentium uoce magna.
 Si enim certum numerum posu
 isset summam eorum exprimeret et
 diceret decem milia aut centum mi
 lia. aut si quod huiusmodi utique
 finitum ostenderet numerum. Tale
 quoque legitur in danielis uo
 luntate qui dicit. Milia milium
 ministrabant ei. Innumereabilis
 utique numerus angelorum innum
 ereabile significat multitudi
 nem electorum. Tot quippe homines sancti

ascensuri sūt in celū quot ibi
remāserūt angeli perēntē dy
abolo: qm̄ in om̄ibz angelozū
ordimbz ip̄i s̄a loāi habebūt.
Dignus est agnus qui occisus
ē accipe virtutē et diuinitatē.
et fortitudinē et honorē. et glo
riā et benedictionē. **Q**ui ap
pellat^r leo p̄ fortitudinē.
ip̄e appellat^r agnus p̄ innocē
ā et simplicitatē. et q̄ in sacri
ficiū ē oblati. **D**ignus ē accipe
virtutē: ut eādē saluet virtus
et fortitudo q̄ ē in uō. sit et ī
hoīe affūpto: ut oīa possit de
us et hō. **E**t diuinitatē: q̄ in ip̄o
habitat oīs plenitudo diuinitatis
corpali. **E**t sapienciā: ut sicut
oīa sūt uerbū an̄ secula a p̄e
geutū. ita sciat ip̄e hō in om̄i
tate p̄sone uō cōiūctq̄. nec qd̄
q̄ sit qd̄ eū latē possit. **I**p̄a
ē quippe dei uirtus et dei sapie
na sicut dixit aplūs. **Q**ui et si
crucifixus ē ex infirmitate: sed
uiuit ex uirtute dei. **U**nde aplūs.
Et si non eam̄ xp̄m̄ secūda car
nē: sed iā nūc nō nouim̄.
Qd at̄ p̄missa uirtute sapien
cia et diuinitate fortitudo subiūgi
t̄. repenta sentētia ē. cū hoc sit
uirtus qd̄ fortitudo. **U**bi adhuc
subdit^r. **E**t honorē et gloriā et
benedictionē: subaudiū dignus
ē accipē. **H**onorē saluet in re
surrectione gloriā in ascensioe:
būditionē q̄ subleuati ad dex
terā pat̄ne maiestatis bū dicat^r.
id ē laudat^r ab om̄i sua creatura.
Dignū ē ei ut huānitas filij dei

que tāta sustinuit et uiam et
post spūta. post alapas. morte
sepulcrū resurgat. in dextera
pat̄ris collocetur: et ab oī creatura
laudat^r. adoret^r et glorificetur.
atq̄ būdicatur: et oīm creaturā
q̄ in celo ē et sup̄ terrā et subter
terra et que sūt in mari. et que
in eo dignus ē accipē: ut uidelicet
ip̄a huānitas oīa possideat ī celo
id ē in angelis in terra ī hoībz
sub terra in inferno. et ī mari
et que sūt in eo. **H**oc ē qd̄ ip̄e
dn̄s surgēs a mortuis dicit. **D**a
ta ē michi oīs pat̄ris in celo et ī
terra. **E**t aplūs. **I**n nocte ih̄u
om̄e genu flectat^r. celestū. teres
triū et infernozū. **P**ossim̄
et māe allegoīce intelligē hūc
mūdū. in quo cōprehensi sūt
centū quāquaginta tres pisces.
q̄bz cōprehēdit^r numerus dco
rū. **O**ēs audiū dicētes sede
ti sup̄ thronū et agno. **B**ūdictio
et honor et gloria et pat̄ris. ī sc̄la
seculozū. **O**ēs id ē aīalia sem
ozes. et angelos audiū dicētes:
sedēti in throno deo pat̄ris. et ag
no filio ei. **Q**uo ī loco cū p̄so
ne pat̄ris et filij solūmō ponat^r.
ibi pat̄ris et spūs s̄cūs intelligit^r.
q̄ ubi filius et spūs s̄cūs. ibi et
a sine dubio cōphēdit^r et pat̄ris.
Hoc itaq̄ nūc sc̄a eccl̄a geneā
lit^r facit: q̄ in hys aīalibz sem
ozibz et angelis demonstratur.
q̄ laudat creatore suū. au soli
debetur honor. būdictio. laus et
gloria. in sc̄la sc̄lorū. **E**t qm̄
or aīalia dicebat^r amē: et uigū

quatuor seniores ceciderunt et adorauerunt vultu in secula seculorum. Sicut sepe dictum est hoc sunt animalia quod seniores id est totum corpus carnis. Nobis et seniores cum animalibus anime respondet et animalia cum senioribus adorant et cadunt. Vna est eadem quod etiam diuisis uocabulis figurata et deum collaudat et ipsam fidei inposito anime uera esse confirmat et eum quem uero laudis promissio attollit cadens humiliter adorat. Quid sit autem iste casus et hoc adoratio super iam exposuimus. Sequitur **Et** uidi cum aperisset agnus septem sigillis. Apertio sigillorum reuelatio est sacramenti. Verum per septem sigilla sicut supra dictum est plenitudo misteriorum absconditorum designat que latebant ante aduentum domini. Que cum multa sunt et multis modis prefigurata ut ait apostolus in multis et variis modis olim deus loquens patribus in prophetis possunt tamen uniuersa tribus modis comprehendere locutione actione et ope. Verbi gratia. Ecce uenio locutio est. In capite libri scriptum est de me et cognatio est promissio locutionis. Christus demum strans. De quo propheta. Ecce ueniet desideratus cunctis gentibus. Nam et in capite genesios dicitur de eo quod in principio id est in filio fecit deus celum et terram. Quod idem filius de se ostendit in euangelio dicens iudeis.

Ego pater qui et loquor uobis. Actione cum sequitur ut faciam uoluntatem meam deus meus. Quam operationem idem quoque filius suam esse ostendit cum in euangelio loquitur dicens. Meus abique est faciam uoluntatem eius qui misit me patris. Ceterum ut breuiter dicamus tunc agnus septem sigilla nobis aperuit quando pro salute nostra sciat esse in scripturis sanctis de eo promissum et uas et mortuum et a mortuis resurgere uerum non ad celos ascendere uoluit et se ad iudicium venturum esse promittit. Unde et resurgens a mortuis aperuit discipulis sensum ut intelligeret omnia que de ipso continebantur in scripturis sanctis dicens et sic oportuit pati christum et resurgere a mortuis. Inde est etiam quod discipulis spiritum sanctum se missurum promissit qui eos doceret omnia et qui eis que uentura erant annuntiaret. Et audiui unum ex quatuor animalibus dicentem tanquam uoce tonitruum. Veni et uide. In hoc loco unum animal primitiuam etiam significat ex iudeis de quibus scriptum est quod una die ceciderunt tria milia alia quinquaginta milia et demitit multa milia. Iohannes autem etiam sequitur. Dicit ergo angelus iohanni. Veni et uide quod uidebit etiam primitiuam suam doctrinam et predicationem inuitat etiam sequente dicens. Veni ad fidem salicet christi non gressibus corporis sed fidei et mentis et transiens a musico legis et prophetarum eloquio ad cognitionem

intellatū. Et vide ea que ante
sūt p̄dita: n̄ apte completa.
Hinc ē illud. Audi filia et vide.
Audi saluet p̄dā: vide cōple
ta. **E**t ecce equus albus. et q̄
sedebat sup̄ illā habebat arcū.
et data ē ei corona. Per equū
albū debemq̄ intelligē corpus
dñicū: ab oī p̄cō mūdū. Per
sessorē illiq̄ dñitatē uerbi. Que
tūt utiq̄ sup̄ hūc equū ascendit.
quādo uerbu dei carnē et aīam
sibi int̄ uterū cōiūxit. Unde
ip̄e p̄ psalmistā loquit̄ ad deū
p̄rēm. Ut uimentū factū sū a
pudte. Per arcū duo significā
tur testamētā: ex quo tot p̄dicit̄
sagitte quot sūt diuina eloq̄.
Sagittis ēi inficiūt̄ hoīes.
et hys sagittis diuinarū scriptū
rū inficiūt̄ rep̄bi ut moriāt̄
p̄cō. et uiuāt deo. Unde psal
mista. Sagitte tue acute. et rete
ra. Hys sagittis p̄cussa fuerūt
ecclā que dicebat. Inuenerūt
me custodes qui artuent̄ ciuita
tē. pausserūt me et vulneāue
rūt me. Per coronā uero que
illi data ē: possumq̄ intelligē
credulitatē oīm genū in cūm
itu huius seculi cōmorācū. Sur
rexit ē a mortuis. p̄dicatq̄ est
ab aplis: crediq̄ a toto mūdo.
Et exijt. Unde: nisi apto sigil
lo: id ē ex reuelato scripturā sa
crāmētō. Tūc exijt de sigillo:
quādo sicut sup̄ dictū fuerat itar
uaty fit̄ est. hoc ē quādo uerbu
caro factū ē. Exijt at̄ uincēs dy
abolū primū in seip̄o. ut uince

ret deinceps illū i mēbris suis.
Possumq̄ et per equū albū intel
ligē genēalit̄ vniuersalit̄ etiā.
que dealbata ē i bap̄tismate: au
xp̄us p̄sident. Que dicit̄ i psal
mo quinquagesimo. Asperges me
dñe yso et mūdabor: laua
bis me. et sup̄ mūdē dealbabor.
Spēalit̄ at̄ in equo albo ordo
p̄dicatorū exprimit̄: de quo di
cit̄ abacuc. Ascende sup̄ equos
tuos: et equatus tuus sanitas
ē. Qui uice equi dñi uocātur:
q̄ dñs illis p̄sident. p̄ illos vni
uersas gētes arauit̄ p̄dicādo.
atq̄ ad fidē suā colligēdo: q̄ il
li p̄fecti p̄dicauerūt ubiq̄. De
qua sessione etiā dñs dicit̄. Et
ce ego uobiscū sū oīm̄ diebq̄
usq̄ ad cōsumationē seculi.
Eques ergo qui sedebat habe
bat arcū: q̄ p̄ p̄dicatōnē doc
torū sentētias diuī uerbi xp̄us
p̄cussit corda gētiliū. et infice
at̄ in eis uicia et p̄cā: ut pos
set resurgē sanitas uirtutū. Co
rona at̄ secūdu hūc sensū du
plicat̄ p̄t̄ intelligi. uel uictoria
videlicet scōrū de dyabolo et p̄
secutoribq̄ huius mūdi. uel etiā
militudo subiectōrū fideiū p̄
quibq̄ ip̄i remuneratōnē et̄m reg
ni p̄cipūt: sicut aplūs audiuo
tibq̄ dicit̄. **E**t gaudū aut̄ que
corona gaudij mer̄t̄ nōne uos
estis? Exiit hūc ordo p̄dicato
rū a iudea cū suo equite: hoc ē
cū xp̄o sibi dicēte. Ite i mūdū
uincēt. Vincēs primū dyabo
lū in se ip̄o. ut uincēt illū pos

teg in alijs: quos ab ydolatria
 tunc ad xpi cultum. **E**t cum
 aperisset sigillum secundum: audi
 in secundum. **V**eni et
 vide. **E**t erit alius equus ru
 fus. **S**icut superius per albu e
 quum intelleximus corpus xpi. hoc
 est etiam secundum a peccato munda per
 baptismum et xpi passionem: sic
 in hoc loco per equum rufum debemus
 intelligere omne corpus dyaboli.
 hoc est omnes reprobos: quod sicut xpus
 est omnium fidelium caput: et omnes fide
 les corpus eius: in quibus ipse per
 fidem habitat: ita caput omnium re
 proborum est dyabolus: et omnes reprobi
 corpus eius in quibus ipse habitat.
Equus itaque rufus: antiqui hos
 tis est corpus: peccatis trahentium: et
 animam infectioibus sanguinem.
Quod et sanguis peccati significat:
 psalmista manifestat qui dicit.
Iubea me de sanguinibus deus dei.
Ipsi enim reprobi peccatis sunt trahen
 ti: et etiam hominibus sedati. **V**nde
 de propheta quibusdam dominus di
 cit. **C**um clamaveritis ad me non
 exaudiam vos. **M**anque enim vestre san
 guine plene sunt. **H**inc est quod
 inferus bestia: super quam mere
 trix xpi sedet: coram ea esse prohibe
 tur. **E**t qui sedebat super eum:
 datum est illi ut sumeret pacem de ter
 ra. **D**ata est dyabolo potestas
 ut sumeret pacem de terra: quando
 permittitur iusto dei iudicio ut hoc
 possit facere. **T**ale est hoc quale
 et illud. **I**nducunt dominus cor pha
 ronom. **N**otandum autem quod non de illo
 celo: sed de terra aufertur pacem.

Celum quippe significat scilicet: quibus
 dominus ascensurus ad patrem dicit. **P**acem
 meam do vobis. **A**bijs non potest dy
 abolus auferre pacem: quod celestes
 sunt et terram calcant: habentes pua
 per pacem habitatores: de quo pau
 lus dicit. **I**psa est pars terra. **D**e ter
 ra enim id est de terrenis hominibus sumit
 pacem: facitque eos discordes: et in
 zaviorum discordia in eos seminat:
 quoniam terra sunt: id est terreni et terrena
 in modo deate ambulant. **D**e quo adhuc
 subiungit. **E**t ut iure se iustifica
 ret: datus est illi gladius magnus.
Gladium non corporeum debemus in
 telligere sed spirituale: quo non tantum
 corpora spiritu aere iunguntur. **G**ladius
 enim hic intelligitur mala persuasio:
 locutio peccata: decipio iniqua. **Q**uo
 gladio duobus modis homines dya
 bolum iustificat: cum videlicet occulte
 mala suggerit per serpentem: vel
 etiam cum aperte per membra sua iustos
 persequitur. **V**nde in evangelio
 habemus. **C**um dyabolus se iustifi
 casset in cor: unde ut tradet dominum.
Primum quippe gladio male
 persuasionis ei in animam dominum ut
 tradat: et deinde persuasit: ut se
 iustitiam iustificet. **V**nde ille mi
 ser desperans serpentem laqueo sus
 pendit. **S**icut quoque mulier locu
 tus est per serpentem dicens. **C**ur de
 us precepit vobis ne comedatis
 de ligno vite? **E**t per eam iustificat
 adam. **H**oc est etiam quod hic dicit: ut
 iure se iustificat homines. **P**er
 membra sua etiam iungunt multos:
 et spiritualiter separando a fide: et cor
 paliter subtrahendo ab hac luce: si

cut p uerone p domianu et
ceteros. De talibz quippe psal
mista dicit. Exaceruunt ut gla
diu linguas suas. Et rursus.
Iugna eorum gladius acutus.
Et cu aperisset sigillu tertiu
audiu tertiu aiul dices. Veni
et vide. Et ecce equus niger.
Per equu nigrū omne corpus
intelligit^r dyaboli. sicut et sup
per rufu qd fustatu e nigr die
pccoru sempz patit^r esurient
qz cupit deuorare alios. atqz in
malicie sue ventre truce. Et si
cut caput eorum nequaqz dicit sus
fiat: ita et isti nuqz sanantur.
Vnde bene subdit. **E**t qui se
debat sup eu habebat statera
in manu sua. Mercatores solent
ferre statera in manu qui merca
tur ea que sibi placet: pensatqz ea
que dat et accipit: sed dyabolo
pessimz e mercator. qui dat vili
a ut auferat piosa. Statera itaqz
puersa eiqz suasio intelligitur: qz
vita multorum merca querit. ut
sua esurie satiare queat. Et ut
hoc possit face. pus eis quibus
temporalia pmittit. alimentu uerbi
dei subtrahit: quo necatos in
corpus suu assumens. fame ma
licie sue augetat potius qz depel
lat. Dat vilia quedā et tempora
lia et auferit piosa et eterna. si
cut ade dedit pomu. et totu per
illu in filijs suis accepit mudu.
Et audiu uoce tamqz uoce in
medio quor aiulu dicitu. Bi
libris tritica denario. et tres bilibres
ordei denario. et vinu et oleu ne le

seis. **H**ec uox qua audiuit ioha
nes uox intelligit^r dei omnipotentis:
quando adunatis ad fide gentibus.
a lesione elcoru dñs antiquu adu
saiu cōpescuit. ipasqz donat qz
admodu ifestacione ipsius pos
set euade cu aut. **V**enit enim
agite. **A**plis quoqz iussit. ut eu
tes baptizaret oēs gentes: docē
tes eas ut a culina ydoloru adue
ru dei cōuerteret^r nulu. **C**u e
dyabolo pdidit frumetu ordeu
vnu et oleu id e oēs fideles: ce
pitqz comedere paleas. vinacia bi
be et amurra. **V**nde et ipa uox
subdidit dicens. **B**ilibris tritica
denario vno. **S**ubaudis ualet.
Sed prius ista iuxta littera sut
consideranda. **B**ilibris tritica
ita intelligit^r duo sextary et
tres bilibres ordei sex sextary.
Et papitur illi qui sedebat i
equo nigro hoc e dyabolo. ne
frumetu tangat aut ordeu:
qz duo sextary tritica id e bili
bus denario vno ualet. et tres
bilibres ordei. similiter denario
vno. **S**ed ia nūc videamus qd
ista significet. **I**ter oīs emā
frumetu sit iuxta qd aplūs di
cit. vna panis vnu corpus
multa sumus in xpo: tamen
spealiter hie frumentu debemus
intelligere pdicatores vtriusqz
testamētū. qui molunt tribu
lacione pūas vite et coquunt
igne passionis. et efficiuntur
pulcherrimz panis xpi. eū mu
tates qui dicit de se. **N**isi gra
nu frumeti cadens in terrā mor

tui fuerit. **U**na ergo bilibris ex
 duobus sextariis. p. solet homo
 uas habe qd' capit duos sexta-
 rios intelligit vna etia ex du-
 obz p. l. in vnu collectis. ut
 illud. Alias oues habeo q non
 sut ex hoc ouili. et illas oportet
 me adduce et uoce mea audiet.
 et fiet vnu ouile et vng pastor.
 Sub duali aute numero copre-
 hendit. p. duo testamta. ul
 p. geminu dilaonis pceptu.
Bilibris itaqz trunci denario ua-
 let. q. oes sa p. oso xpi san-
 guie redempti sut. **U**nde a plus.
Emp. estis p. no magno. **U**el
 p. denariu possumq intelligere
 ipm dnm ihm xpm. que accep-
 tum sut in remunerao. **I**a
 borates ei in vinea. denariu
 acceperunt. **S**ive p. denariu vi-
 ta eterna intelligit. q. cultis
 elis dabit cu audient. **V**a-
 te hnda p. mei. **T**res aute
 bilibres orde. **U**el significat
 subiectos et simplices audito-
 res. qui sub trinao numero co-
 phendunt. q. fide ste trinitatis
 ornant. **U**nu itaqz e frumetu
 et orde. q. et si alius aliu for-
 titudine et dignitate pcellit.
 tamen oes vno xpi sanguine
 sut redempti. **E**t si etia alius
 plus. alius minus in vinea dmi
 laborat. tamen vnu oes post
 labore denariu reapunt. **E**t si
 em e. ibi diuisis mansionu.
 tamen vna est remunerao. q.
 oes in comue vnu possidebunt
 deu. **E**t qd' in se quis no habe-

bit. habebit utiqz in alio. q. et
 illis deus oia in omibz. **E**t
 vnu et oleu ne lesels. **E**t su-
 perius significat p. frumetu.
 hoc hic intelligit p. vnu. **E**t
 qd' supra p. ordeu. hoc nuc p.
 oleu id e oes sa i etia genea-
 li. **R**ecte ei p. vnu et oleu ipi
 exprimit. q. sicut vnu et oleu
 ex multis bonis i plo pressis
 pducit. ita illi multis tribula-
 tioibz istius vite p. munt. et in
 apothecis dmi cellay codunt.
Et q. vnu sut baptizati i fide
 dmi passionis. et postea acce-
 perunt oleu sp. sa. **P**hibet di-
 uia virtus anti quu hoste ne e-
 os ledat. ut suadedo mala a-
 liquando eos ad p. am p. trahat.
Et cu aperuisset sigillu q. r-
 tu. audiui voce quarti aialis di-
 centis. **V**eni et vide. **E**t ecce
 equus pallidus. **Q**ui superius
 p. equu rufu et nigrum. ipi de-
 signat. et hic p. pallidu. id e oes
 rep. ad pallore etue mortis
 ventur. **M**ortuus e. pprie pal-
 lor accidit. **N**ec miru si per
 equi pallore mors exprimit.
 cu etia ipi seffor mors vocet.
Unde subdit. **E**t qui sedebat
 sup illu. nome illi mors. **Q**uo
 noie dyaboli intelligit. q. in
 iudia dyaboli mors introiuit
 in orbe terraru. **Q**ui sup eos
 sedet qui pallidi sut. hoc e q.
 opa mortis habet. et cu ipi sut
 mortui. etia alios extingue que-
 rit. **U**nde et sequit. **E**t
 inferuq sequebat eu. **I**pi em

bene inferu9 appellat^r: qz sicut
inferu9 nequa9 dicit sufficit.
sed semp ad recipiēdas aiās sinū
laxat: ita et isti mētē dilant
ad ambiēda trena: nec tantū
acqre possūt. qm cupiūt. **Vn**
de sequūt^r dyabolū. id ē imitā
tur illū. qui ē caput oīs mali
cie. **Vnde scriptū ē.** Imitat^r
illū qui sūt ex pte eius. **Autor**
itaqz mortis cont^r viuos pug
naturus sup equū pallidū se
det: qz nimirū p officū eorū
quos iā spūalit occidit. vitā e
lcorū extingue queit. **Et data**
ē illi potestas sup quor ptes
terre iustificē gladio. **Hic apte**
demonstrat^r qz singulis genibz
deus oīpotens angelos scādū
mētū suū pposuit: et sicut bo
nis bonū. id ē mychaelē pfeat
angelū. **Vnde ē.** Nemo ē ad
uitor meus nisi mychael prin
ceps uester: ita malis malos
angelos pposuit. ideoqz quor
angeli. qui quor regius pūcipa
libz sūt ppositi. nō boni fuerūt
sed mali. **Data ē illi potestas**
sup quor ptes terre. id ē sup
oēs rephos. qui i quor ptiobz
te morāt^r: in oriente salicet. oc
adēre. aquilone et meīdie. **Vel**
p quor ptes terre possunt i
telligē quor regna pūcipali
a. assiriorū videlicet et chalde
orū. medorū et psarū. mace
donū atqz romanorū. **Sue eti**
ā quor ptes terre i quibz pta
te accepit dyabolus itelligamghe
ticos. paganos. iudeos. et sal

fos xpianos. **Sup** has quor
ptes terre id ē terrenorū homī
et p desiderū terrā inhabitā
nū. habet pte dyabolus: et
cū hys cont^r vna xpi pugnat
emām. quā ideo scūde nō p
qz fide xpi ē vnta. iuxta illud.
Vna ē colūba mea. **Et illi di**
uist: qz ues imitāt^r vni.
Iur feat ues has ptes terre
gladio male suggestiois ut sū
p dictū ē. et fame audiendi u
bū dei. **De qz fame dūs dicit**
p amos ppheta. **Nutā** in eis
fame nō panis. nō sinu aque:
sed audiendi ubū dei. **Quoī lo**
co questio orit^r. **In** deus hanc
fame mittit: quid peccat dy
abolus? **Que** questio facile sol
uit^r: qz qd deus facit iusto i
dicio. dyabolus facit in suasioe
et mala voluntate. **Et** morte
subaudis datū ē illi iustificere
hoies: spūali salicet atqz inte
noī. **Et** bestias terre. **Bestie**
effeatos hoies et bestiales signu
ficat: p quos dyabolus iustificat
multos. sicut fuit nero. domi
nang. et ceteri pferutores scōrū
martirū. **De** talibz dicit aplūs.
Cretenses semp medaces. male
bestie. **Et** alibi. **Si** scādū hoies
ad bestias pugnaui ephesi. **Et**
cū aperisset sigillū quātū: vidi
sub altāe dei aiās iustificorū.
In tabernaculo moysi duo altā
a fuerūt prius salicet eiz coop
tū sub dno ubi sacrificia arna
bātur. aliud ues interius cū ue
lū. in quo tantū sanguis pone

batur et thymiana. et eat ues
 titu auro. **B**asso at uelo: archa
 que eat intra sca scoru conuicta
 e altai auro: ut ia nulla eat dif
 tancia int' altae et archa. **P**er
 hec duo altaria. duo significat
 pli: vng scilicet p altae exteus
 id e carnalis in iudeis. qui tantu
 mo p legis opa et sacrificia pu
 tat se saluai posse et iustificari.
Per aureu at qd eat interius.
 alt' id e spualis. pres utriusqz
 testamen qui no p lege aut opa
 sacrificioru se putat saluai solu
 mo posse: sed ponus p fide xpi
 futuri. qui sicut doctores spuali
 e legem itelleperunt. ita et facie
 bnt illi. pphete scilicet pziarthe
 et ceteri. **E**d in dictis dauid a
 pte pbae possumus: qui ab adul
 teio sciens se no posse purgari p
 legis sacrificia dicebat. **S**i volu
 isse sacrificiu dedisse unqz: holo
 caustis no delaberis. **I**deoqz hoc
 fia no posse consideras adiungit.
Sacrificiu deo spuis contribulato.
Sacndu ues q altae illud aureu
 de^{quo} aut agitur prius quide an
 archa eat: sed uelu pendeat
 au hoc et illud qd sciu et sca sco
 ru diuidebat. **I**nt' sca scoru ue
 ro eat archa in q due tantu erant
 tabule digito dei scripte. **P**er
 qua archam xpus significatur:
 in quo sut oes thesauri sapiene
 et sciene. **P**ostqz ues uerus po
 tifer uenit et uelamē sadit. fac
 ta e archa et altae unu: qz salu
 cet caput et mebra id e xpus
 et etia unu corpus sut. **H**uius

itaqz altais in hoc loco metio fit
 cu dicit. **V**idi sub altae dei aias
 misertorum. **I**ta ei no duo sut al
 taria sed unu: qz xpus conuictus e
 corpori suo. **I**pse e altae. ipse sac
 dos et sacrificiu. **S**acerdos: qz p
 illu munca tra deo pri dirigi
 ing. **U**nde et sacerdotes i singulis
 oratioibz se p dnu exaudiri op
 tates. sub noie ipius suas fini
 ut orones dicentes. p dnu nos
 tru ihu xpm filu tuu. **A**ltare:
 qz semetipm obtulit deo pri in
 am anas. **N**on ergo ia sut duo
 altaria sed unu: postqz uerus po
 tifer ingressus e sca scoru cu p
 te corporis sui. et sicut illi ia cu
 illo sut in re: ita et isti in spe.
Itaqz ipse aie occisoru sut altae.
 et tamen subitus altae sut: qz per
 oia coequat capiti suo no possut.
 qz ipse e deus. illi hoies: ille dñs
 istu serui. **I**deoqz et altae sut ca
 piti suo conuicti et sub altae: qz
 no illi per oia coequat. **A**lt.
Ipi qui sut altae subm altae sut
 hoc e sub se. qz nodu puenerut
 ad ea gloria ad qua ventu sut:
 quando erut similes angelis dei.
Omissu quippe e adhuc desideriu
 illoru: qui expectat resurrectione
 corporis sui. **E**t sicut cu corpore
 et aia seruerut xpo. ita cu cor
 poe et aia remuneret: qz reuem
 sic e dignu. **I**deoqz qz uerdu ad
 illa dignitate ad qua ventu sut
 puenerut sub se sut: qz postmo
 du maiores futu sut. **C**u at ve
 nerit ad tanta gloria: ia no erut
 sub se. sed in se. **E**d tali exeplo

cognoscit p̄t. **P**onamus quilibet
in mōstēio nutritū et postea ab
batē cōstitutū. p̄dm̄ talis sub pa
oribz uiuit: quasi sub se ē. Et at
abbas fuerit elcūs: iā nō ē sub se
sed in se. **T**ali mō tūc iā aīe fide
lūt sub se nō erūt: quādo aīe sūt
cū corpōibz in imozitate gau
debūt. **A**īe ocafōrū: dicit aīe
martyrū. **D**uo quippe sūt mar
tiry geneā in hoc mūdo: vnū
saluet apū qd̄ sit in corpōe: si
aut martirizatz ē petrus. pau
lus. et ceteri: alterū uēō occultū.
quādo sūt ab impijs obp̄bua.
et irrisiones et cōtumelias sus
tinet. **D**e hys duobz geneibz
martyrū dicit dñs filijs zebeder.
Potestis bibē calicē quē ego bi
biturus sū. **E**t demceps. **C**ali
cē meū bibetis. **C**ū vnḡ illorū
fuerit decollatz: alī in pace vi
tā sineit. et tamē nō sine mar
tino fuit: q̄ multa obp̄bua et
adūsitates p̄ xp̄o sustinuit.
Vnde legimz eū in actibz ap̄lo
rū flagellatū cū ceteris. quādo i
bat gaudētes a consp̄cū conaly:
et p̄t uerbū dei. et p̄t testimoni
ū qd̄ habebāt. **I**stud ē uerbū de
quo iohānes. **I**n p̄ncipio erat
uerbū. **C**ui uerbo q̄ habebāt il
lud ī corde. testimoniū etiā p̄fē
bāt. in ore: iuxta illud. **C**orde
creditur ad iusticiā: ore at cōfes
sio fit ad salutē. **V**el q̄ uerbū
dei gestabat in corde et ore. of
tendebāt testimoniū in ope. no
lētes ydola colē. et p̄t hoc mir
fiacebāt. uel ap̄to uel occulto

martyrio: dū eos simulatores
et ypocritas ēē dicebāt. **E**t cla
mabat oēs: q̄ ap̄tū siue occultū
martyrū fuerāt p̄fessi. uoce mag
na dicētes. **D**isque quo dūc sūt
et uerus. nō iudicab et uindictas
sanguinē m̄m̄ de hys qui habi
tāt in terra. **Q**uestio orit̄ in
hoc loco: cur sūt iā cū dño ma
nētes uindictam de inimicis expe
tat̄. cū dñs ī ewāgelio dicit: di
higite inimicos uos. et orate
p̄ p̄sequētibz et calūp̄m̄atibus
uos. **S**ed sciendū q̄ illi sūt iam
in consp̄cū creatoris sui cōsiste
tes. uidet uolūtate illig. et de
o ab ip̄o accipiūt qd̄ eū uelle fa
cē nouerūt. et de ip̄o bibūt qd̄
ab ip̄o sūt. **P**erūt at uindictā
de inimicis duobz modis. et
hec causa cūctans: ut saluet q̄
ad uitā etnā p̄destinati sūt. cō
uertantur a malo ad bonū. **Q**ui
uēō p̄ficiente deo dāpnadi sūt:
mouat̄ et peccatē desistat: ut
p̄ hoc minore penā in inferno
habeat. ubi unusquisq̄ scāidū
qlitatē operū. sustinebit mag
nitudinē penarū. **Q**d̄ petere
utiq̄ cūctans ē et uicē. **N**ō autē
putādū ē qd̄ illi corporeo mō
uocē emittat sicut nos qui ae
reū flatū in follem uentris tra
hūmz p̄ organū guttulis: sed
uox illorū. desiderū ē ip̄orū.
Et tūtomagis quisq̄ illorū
clamat: q̄tomagis desideio
flagrat. **D**e hoc psalmista ad
deū. **D**esiderū eorū cordis au
diuit auris tua. **P**erūt at de

rephibis vmdcām: qz optāt ue
 uite diē exnemi iudicij. et resur
 rectionē suozū corporū p̄stolat.
Et date sūt illis singule sto
 le albe. Per stolas albas intel
 ligē debem⁹ mercedē baptisim⁹
 p̄mū martiry: mercedē eter
 norū et gaudiū celestis p̄nē.
 Habēt ergo aū resurrectionē
 sū singulas stolas: qz in sola
 aīa eterus b̄titudinib⁹ adhuc
 p̄stūit. postea at̄ accepturi
 sūt binas. qū receptis corpoib⁹
 imutabiles erūt in aīa. et in
 corruptibiles in corpore. De hoc
 ysaias. In terra sua duplicia
 possidebūt. **E**t dictū ē illis
 ut requiescerēt temp⁹ adhuc
 modicū: donec impleat nume
 rus conseruozū et firm⁹ eozū.
 Dictio ista sp̄atio ē diuina: q̄
 mētib⁹ illozū desiderantib⁹ diē iu
 diq̄. immitit virt⁹ paciēcie.
 ut paciēt̄ ferat oīa. expectā
 tes numerū illozū qui simul
 m̄ficiendi sūt p̄ xp̄o. cū eis p̄
 modū regnatur: ut qui desi
 derāt reapē sua corpora. gau
 deat ex numero colligēdozū firm⁹.
 Tali nō loquit⁹ deus oīpotens
 sās. uelut q̄lib⁹ pat̄familias
 habens multos filios: singulis
 qz de agro reuerentib⁹ et iogā
 b⁹ ut abū sibi tribuat. respōdet.
 Refectio quidē viā parata ē. sed
 expectate frēs vros: ut cū i vni
 positi fueritis oēs in cōmune co
 medans. et epulem⁹ gaudētes.
Qui m̄ficiendi sūt sicut et
 illi. uel ap̄to saliet marturo

uel occulto. **E**t vidi cū aperuis
 set sigillū sextū: terremoty sūb
 ē magn⁹. Quid hoc loco p̄tre
 motū debem⁹ intelligē: nisi ua
 lidissimā p̄secutionē que futūa
 ē tempozib⁹ antixpi. Unde bene
 nō simpliciter dixit. terre motus
 fact⁹ ē. sed cū additamēto terre
 mot⁹ fact⁹ ē magn⁹: qz sicut
 dñs dicit talis erit m̄t̄ t̄bulatio.
 q̄lis nō fuit neqz fiet ex q̄ hoīes
 eē reperit. **E**t sol fact⁹ ē iuger
 sicut factus alian⁹. Cilio pad
 res hoīes et rei induit. Sol autē
 xp̄m significat: de quo scriptū ē.
 Vobis timētib⁹ nomē meū. ori
 tur sol iusticie. De quo etiā im
 p̄ dicturi sūt gemētes: et sol
 iusticie nō luxit nobis. fiet ita
 qz tūc sol tanq̄ factus alian⁹.
 quādo hī in quozū cordib⁹ luce
 bit xp̄s p̄ nichilo ducētur: et
 uelut p̄dores et rei m̄ficiēti.
 a m̄stis antixpi. Sol ip̄os sig
 nificat p̄dicatores: quib⁹ dñs
 dicit. Vos estis lux m̄di. Qui
 utiqz tūc fient tanq̄ factus ali
 n⁹: qz celabūt corā impijs qd̄qd̄
 habebūt lumis et virtus. In
 illis quidē obscurabit⁹ sol. q̄ timōē
 cōfusi. aut blanditijs delinīti:
 negabūt xp̄m. et ad tenebras
 erroris deuoluet. **E**t luna tota
 facta ē sicut sanguis. Luna ec
 clesia significat. que tūc tota
 fiet sicut sanguis: qz nō i vno
 loco: sed in om̄ib⁹ m̄di p̄tib⁹
 p̄secutio antixpi cont̄ eccliam ḡ
 sabit. **E**t stelle celi cenderūt
 sup̄ terrā. Celū ē sc̄a em̄a. de

† Ahē

qua dñs dicit. **Celū** michi se
des ē. Et salomon. **Ad iustise**
des ē sapiētie. Stelle ergo celi
sancti sūt: qui in tenebris istius
vite lucēt: ueluti i firmamento
celi. Qui tūc utiq; de celo cadēt:
quādo sub illa p̄secutioē ualidis
sima fide recedūt. q̄ prius fide
recta. et opelb; iustis videbā
t̄ lucēt. In terrā cadēt: q̄ ter
tus deliciaoib; inhēbūt. et ex
ipō amore terrenō ad iniquita
tē trahūt. Unde subdit. Sicut
ficus mittit grossos suos: tū
a vento rapitur. **I**uet ficus
in euāgelio synagogā signi
ficet. sp̄cialit̄ hic omnē eccl̄iam
significat: de q̄ tūc cadēt qui i
fructuosi fuerūt. et a bonis o
pelb; uacui. **G**rossus eī sic ap
pellat̄ fructus p̄mū tēpōis. qui
anq̄ ueniat ad maturitatē uē
to cōcussi cadēt in terrā. ita et
illi qui uedū puenerūt ad ma
tūritatē bonorū operū. et uacui
sūt. cōcussi uento id ē extrema
p̄secutioē dēcidēt in terrā. hoc
ē in t̄renas deliciaones. Qui
uentus bene magnus dicitur: q̄
ut supra dictū ē. p̄secutio illa
eccl̄iam elcōs occupabit. **E**t celū
recessit sicut liber inuolutus. **Q**uō
ē celū hoc ē et liber: id ē sc̄a et
cl̄esia: q̄ dñi deū habet habita
tozē. habet quoq; et dei legē sc̄p
tā nō in tabulis lapideis. sed i
tabulis cordis carnalib;. **I**nu
endū at̄ q̄ ipā eccl̄ia sicut liber
inuolutus recessisse dicit. **I**n lib
eī inuoluto quid interius cōtine

atur non uideatur: nisi ab il
lis quib; uolūtate ap̄c̄t. **S**ic
mimirū s̄a illius tēpōis. et se
suis māifestabit. et extraneis
se celabit: sicut legimus in pas
sionib; sc̄ōrū martirū. **C**uius vi
delicet mēbra iohānes alloqui
t̄ dicens. **N**olite om̄i sp̄m̄i cre
de: sed p̄bate sp̄s si ex deo
sūt. **R**ecedet at̄ eccl̄ia in suis
elās a rep̄bis nō abressu corp̄is:
sed fide et op̄atioē iuxta illud.
Egredimur de medio eiq; p̄lūs
meus. et inuolūtū ne tēgēns.
Et oīs mons et insule de lo
as suis morte sūt. **P**er mon
tes in hoc loco debem; intelli
gē p̄cipuos sc̄ōs in eccl̄ia consti
tutos: qui ceteris eminet: sicut
mōtes planaē terre t̄scendūt.
Ad quos p̄tinet illud qd̄ dñs
per p̄phetā dicit. **S**ustollā te
sup̄ altitudinē terre. **Q**ui mo
uebūt: nō ut a fide recedāt: sed
corp̄oē et aīo atq; ope recedūt
a societate rep̄borū. audietes
illud p̄phete. sicut supra dictū
ē. **E**rite de illa p̄lūs meus:
hoc ē de babilone: que p̄c̄ā sig
nificat. et societate malorū.
Insule quoq; eccl̄ias significat:
q̄ sicut insule t̄nduntur fluctib;
ita eccl̄ie fluctib; p̄secutionū
istius uite t̄ndūt. **D**e quib; per
p̄phetā dicitur. **N**e insule ex
spectabūt: et brachiū meū sus
tinebūt. **Q**ue similit̄ sicut et
mōtes sep̄abūt: dñi a malis fide
et op̄atione disīngūt. **E**t
reges terre et p̄ncipes et tribu

in et diuites et fortes. et omnes
 seruus et liber. absconderunt
 se in speluncas et petris monaui.
 Reges sunt. qui corpora sua bene
 regere nouerunt. ne salicet vicis
 insolestat. ne penurys succu
 bat. Principes autem sunt. in
 nois dignitatis sancti. qui non om
 ni ut reges. sed tamen quibusda
 concessis virtutibus resistunt.
 Tribuni vero. qui adhuc mino
 ris potestatis quam principes. et ipi
 magnum preualet contra uiaa car
 nis diuincat. Diuites quoque non
 opibus. sed bonis operibus uocantur.
 Unde apostolus admonet di
 uites fieri in bonis operibus. For
 tes non corporis uirtute. sed ani
 mi. Seruus qui coniugio obli
 gatur. Liber quoque a coniugio
 et a patris absolutus. Isti omnes
 ultima dephensi fugient. et ^{seruatoe}
 abscondet se in speluncas et pe
 tris monaui. id est suffragia
 sanctorum hominum et angelorum expe
 tent. Ad hos montes nouissi
 ma presencioe comprehesos hor
 tantur fugere dominus in euangelio di
 cens. Tunc qui in iudea sunt fu
 gient ad montes. Et dicet mo
 tibus et petris id est angelis et ho
 mibus. Qui recte montes ap
 pellat. quia terrena despiciunt.
 et celestia contemplantur. Recte pe
 tris. quia a christo qui est petra roborantur.
 Cadite super nos et abscon
 dite nos a facie sedentis super thro
 num et ab ira agni. id est misericordia ani
 mi flectit. et nos prius uicis
 intercessioibus adiuuante ab ira

iudicantis. qui uenit dies iudic
 nis ut iporum id est dampnatio
 reproborum. Et quis potest stare
 Id est nullus. Si enim sancti illius uir
 tute timebunt. et angeli quoque
 timore concutentur. quis uirum
 sustinebit. in quo et iustis uix
 saluabitur. De hoc tempore
 propheta dicit. Dies ire dies illa.
 Possumus et hoc in contraria
 parte intelligere. Montes enim sepe
 in sacro eloquio superbos signi
 fiant. Unde est illud psalme.
 Super montem caliginosum leua
 te signum. In quibus uerbis bal
 thasar uoluit intelligi. infide
 litatis et impietatis nebula co
 optum. Insule autem appellantur qui
 secularium negotiorum fluctibus
 quatuntur. et instabiles sunt. Isti
 tales mouebuntur a bono ad ma
 lum. a fide in infidelitatem. ut
 cupiditatem suam possint implere.
 Qui etiam sub pacis tempore
 non solum exteriorum substantiam per
 ripiunt. sed etiam in morte propin
 quorum gaudent. atque eorum bona
 in suos usus conuertunt. Reges
 autem principes ac tribuni iuxta
 quantitate graduum omnes reprobos sig
 nificant. maioris salicet digu
 tatis homines. mediores et mino
 res. qui timores amittunt regna
 et honorem. dum uiderint antichristum
 regnare et membra illius transibunt
 ad eos. et mouebuntur ad malum
 ut eis partant. et diuitias non
 amittant. Diuites quoque ap
 pellat patris. qui omne malum quod
 uoluerit implere libere poterunt.

net in malo aliorū auxilio in
digebit. **F**ortes similiter in
malo intelligimur ad misce
dā salicet ebrietate: uel ad fi
de aliorū subiectā. **S**erui
pāo seruētes sūt: q̄ qui suat
pāo. seruus ē pāo. **L**ibei
a iusticia: id ē alieui a iusticia.
Unde paulus. **C**ū seru ecclis
pāo: libei sumus iustiae. **I**n
oēs immūete futuro iudicio
currēt ad auxiliū demonū: cū
despēti ad scōrū quelibz non
p̄sumēt acce de dicētes. **C**adite
sup nos et abscondite nos. ab
ira sedēns in throno. id ē mō
libeate nos. q̄ in nobis hactenq̄
confisi sumus. **E**t post h̄c uidi
quatuor āgelos stātes sup q̄tu
or āgulos terre. **Q**uatuor āge
li stātes sup q̄tuor ptes terre
p̄ncipes sūt. **P**positi sup q̄tu
or regna p̄ncipalia: i assiriorū
videlicet et chaldeorū. medorū
et p̄sariū. macedonū et roma
norū. **S**up has q̄tuor partes
terre. stabant q̄tuor angeli neq̄
q̄ eos ad sui seruiciū dñū mch
nauerūt. **T**enētes q̄tuor ven
tos t̄re: ne flaret sup terrā. ne
q̄ sup mare. neq̄ in ullā arbo
rē. **E**t sūt q̄tuor āgeli. hoc
sūt et q̄tuor uenti: id ē q̄tuor
demonēs p̄ncipalitate sup q̄tu
or regna tenētes. **U**nde in da
nielis uoluntē legimur. q̄ q̄tu
or uenti pugnabāt in mai m̄g
no: et q̄tuor bestie cōsurgēbāt
de t̄ra. que sūt p̄fata q̄tuor sc̄l
regna. **T**enebāt ergo angeli

quatuor uentos: id ē seipsos
in suis mēbris. **Q**uia ē dya
bolus et oēs iniqui unū corp̄
sūt: p̄fecto et in angelis et in
uentis ip̄e intelliguntur. **I**psi
angeli tenebāt quatuor uētos
terre. ne flaret sup terrā: q̄ q̄
tuor demonēs singulis regnis
p̄lati. ita tenebāt oēm subiectū
p̄lin. ut nullq̄ aliaq̄ flatū
regionis audet cont̄ eos emat
tē aut mutare cont̄ illos. et u
bū uētanis afflare adūs q̄ ydola
ut dicit nō sūt dñi qui hom̄ ma
nu efficiūt: sed sūt simulachra
ad nichilū utilia. **I**n terra autē
diuītas p̄uāarā: in mai uēo
innumerositas designat̄ insularū.
Per arbores quoq̄ intelligūt̄
hoīes singuli. q̄ ab uniuersita
te redit ad sp̄ncipalitē: q̄ ip̄i de
monēs oēs hoīes in hys q̄tuor
regnis degētes. **P** suo tenebāt
abstractos iudicio. **Ca. 7. septimū.**

Et uidi alterū angelū
ascendētē ab ortu solis
habentē signū dei uiuū
et clamauit uoce magna q̄tuor
angelis quibz dātū ē uocē terre
et mai dicens. **N**olite uocē t̄re
et mai neq̄ arboribz. **A**lius an
gelus dñū significat̄ ih̄m xp̄m:
de quo scriptū ē. **N**otabitur
nomē ei⁹ magni consilij ange
lus. **A**b ortu solis ascendit: q̄
tertia die resurrexit a mortuis
et sua resurrectione totū mūdū
illūauit p̄ ewāgelicā doctrinā.
Unde psalmista dicit. **Q**ui
ascendit sup occasū: dñs nomē

est illi. **V**enit ergo ab ortu solis
 et precepit quatuor angelis ne no-
 ceant terre et mari: quia surgens
 a mortuis prohibuit demones
 a lesione eorum qui ad vitam eter-
 nam sunt predestinati. Unde et ip-
 sa quatuor regna sibi subdidit:
 et ad noniam et ad cultum unius
 dei produxit. **H**inc est quod nabucho-
 donosor vidit lapidem percussu de
 morte qui percussit statuam in fer-
 reis pedibus: et comminuit parte
 aurum. argenti et es. **I**n auro
 est intelligitur regnum assyriorum.
 in argento medorum: in ere persarum
 et macedonum. in ferro reg-
 num romanorum significatur. **S**piritus
 est natus de stirpe iudayca sine
 ope maritali. per predestinationem
 apostolorum percussit extremitatem reg-
 ni romanorum: et tunc prefata
 omnia seculi regna contrivit. que
 illi erant subiecta. **L**apis autem
 crevit et suscitatus est in regnum:
 quod in eternum non dissipabitur.
Unde et subdit. **Q**uo ad
 usque signemus servos dei nostri
 in frontibus eorum. **U**bi intue-
 da: quia cum superius unum angelum
 se vidisse dicat iohannes. ipse
 angelus nunc pluraliter loquitur
 dicens. **Q**uo ad usque signemus
 ego salvet et apostoli mei. **Q**uod
 est fecerunt apostoli. ipse christus fecit
 qui in ipsis habitat. iuxta illud.
Ecce ego vobiscum sum usque ad con-
 summationem seculi. **S**ignum hoc
 quo signatur omnes servi dei in fron-
 tibus: ipsum signum est sancte crucis.
 quod fideles in eterna duplicat in

corpore salvet et anima portant.
In corpore salvet: quia signatur in
 fronte in nomine patris et filii et
 spiritus sancti. **I**n anima vero: quia christi
 passionem imitat. crucifigentes
 se cum vicibus et concupiscentiis.
Unde in veteri testamento precep-
 tum est. ut super utrumque lumen de san-
 guine agni poneretur: quia non pro-
 dest hoc signum exterius quod quod
 nisi ipsum quis accipiat et intus.
Fides est si non habeat opera. mor-
 tua est. **D**icit ergo. **N**olite nocere
 terre et mari neque arboribus: quo-
 ad usque signemus servos dei nostri
 in frontibus eorum. **A**t si diceret.
Nolite ledere illos: qui ad vitam
 eternam sunt preordinati cum omnia secula.
Unde apostolus. **Q**ui elegit nos
 ante mundi constitutionem in adop-
 tionem filiorum dei. **E**t audi
 numerum signatorum. centum qua-
 draginta quatuor milia signati
 ex omni tribu filiorum israel. **I**n ho-
 loco finitum ponitur per infinitum:
 nec pertinet solummodo ad duodecim
 tribus filiorum israel. sed ad omnem
 etiam que per hunc numerum con-
 prehenditur in suis elationibus. quod etiam
 nomen ipsum numerum demonstrat.
Ternarius est summum bonum signifi-
 cat: id est sanctam trinitatem. **Q**uater-
 narius vero factus est similiter propter
 quatuor libros evangelii. vel propter
 quatuor flumina paradisi: siue
 etiam propter quatuor partes mundi. seu
 propter quatuor virtutes principa-
 les. **S**iue igitur ducatur tria per quatuor
 or. siue quatuor per tria. duodecim
 faciunt: qui et ipse factus est

propter duodecim tribus tribus israel
et propter duodecim apostolos. Mille
narius est numerus perfectione
significat: et sepe pro vniuersi-
tate ponitur. Unde est. Ver-
bi quod inadauit in mille genera-
tiones. Etiam igitur quod trinitatis
noticia ex vniuersis generati-
onibus aggregatur. quorum paradisi flu-
minibus irrigatur. et in quatuor mu-
di partes distenditur. recte in duo-
decim milibus figuratur. Sed siue
eo quod credidit perficitur: necesse
est ut duodenarius nihil nume-
rus quadra soliditate iungatur.
Ducatur ergo duodecim milia per
quatuor: et quodraginta octo mi-
lia fiant. Et uero ad trinitatis
contemplationem pertingat: rursus
quodraginta octo milia ter multi-
plicentur. et de se centum quodragin-
ta quatuor milia reddat. Nam et
centenarius numerus qui a leua
transfertur ad dextram: generale sig-
nificat sanctorum numerum. qui in
perfectione operis inueniuntur in dex-
tra sunt collocandi. **E**t tribus
iuda duodecim milia signati.
Manifeste in hoc loco ostenditur
non nos debere hic carnalem ampe
generationem: per hoc quod non secundum
ordinem natiuitatis sue filii iacobi
ponuntur in hoc cathalogo.
Nam iudas qui hic primus ponitur:
utique quarto loco natus est.
Ead quoque hic eternus: ibi oc-
tavius inuenitur. Similiter de ce-
teris est intuentum. Quod quare fac-
tum sit: ipsa uerborum interpretatio
manifestat. Iudas quippe me-

fitatur confessio siue laudis:
in quo etiam comprehenditur. quod de
peccatis peccatis penitentiam agit.
et a laude creatoris non cessat. Co-
fiteor est equiuocum uerbum. et pro
confessione potest et per laudem.
Unde dominus. Confiteor tibi pat-
celi et terre. Et psalmista. Con-
fitebor tibi domine in toto corde meo.
Ruben dicitur uideus filium. Et
in hoc loco ipsam etiam signi-
ficat: que filios id est bona opera
videt. Unde est. Videas filios
filiorum tuorum. filii quippe filio-
rum: intelligitur remuneratio
operum. Spiritus uero est ista per
sapientiam quod et in iuda processit in
cuius confessionem. et in ruben suc-
cedunt inaccessa virtutum. Cum
si primus ponitur: ordo natiui-
tatis eorum confunditur. Quibus
est recedimus per confessionem a ma-
lis: deinde per fidem ad subsequen-
tia bona. ut informemur rectis
et placatis. Post ruben recte po-
nitur gad. quod septimo interpretatur
per bene operantes solet per bene tem-
ptatio. Unde audiam dicitur. Quia
acceptus est dominus: necesse fuit
ut temptatio perbarret te. Et quia
contra easdem temptationes diuina
virtute pauci fortes existunt:
recte idem gad actiuus uocatur.
Unde psalmista. Percipiam me
virtute ad bellum. Et quod sancti clau-
so ostio orant precem. et sua opera
per se possunt fauori humano relata
ut qui uidet in abscondito eis
reddat: recte etiam conuenit quod
idem gad latralis dicitur. Et quod

illata temptatio pbatos coronat:
congrue post grad aser ponitur:
qui beatus interpretatur. Unde ē.
Beatus vir qui suffert tempta-
onē. Ceteri aut sancti de ista pui-
sione nō solū patient illata sibi
pferunt mala: sed etiā in ipis
tribulacōibz constituti. a latitu-
dine caritatis nō recedūt. atqz
idcirco post aser neptalim poi-
tur. qui latitudo interpretatur. **P**
illud ē mādatū currit: de quo
psalmista dicit. Jam mādatū
tūū nimis. Et qz per hoc am-
plissimū dilāonis pceptū gra-
diētes ea que retro sūt obliuioni
tradūt. et in an se extendūt se
qz pegrinos in hac vita ēē cou-
spiciūt. ideoqz et medicos se ēē
fatent: iure post neptalim ma-
nasses ponitur. qui oblitz int-
pretat uel uitas. Oblitz salu-
cet. qz unū qd retro ē dimittit:
uitas ues. qz ad ea que deside-
rāt necdū pueniūt. Hic psal-
mista. De necessitatibz meis
erue me. Unde et bene post
manassen symeon collocatur.
qui audiui tristitiā appellatus
interpretat: qz uidelicet deside-
riū illorū postulātū. dissoluūt
possint ēē cū xpō sepe differt:
nō tūc aufertur. Unde neces-
se ē etiā ut nomē habitaculi
retineat. qd idem symeon so-
nare uidetur: qm qui merent
in tabernaculo corrupciōis. de-
bent gaudē de habitaculo etne
quietis: sciētes qz si terrena
corū habitatio dissoluit: habet

edificatiōnē in celis domū non
manufactā. Cui leui succedit
qui addit dicitur: qz uidelicet
tales iā diā concultates trena.
supadducit sibi pcepta nō iussa.
ut uirginitas est. etrogatio diu-
dy bonorū uel facultatū: et cetera
huiusmodi. que nō iussu. sed con-
silio sūt supaddita. Quibz mi-
mirū bene cōuenit qz ysachar
post leui annectitur: qui merces
interpretatur. Talibz et debent
merces remuneracōis. quorū
vni dicit ihēmas. Quiescat
vof tua a ploratu: qm ē merces
opē tuo. Tales aut qui ita uiuūt
et solūmō p remuneracōē etne
uite laborāt: solet aliqui tempta-
ciones pbare. Unde bene post
ysachar zabolon ponit: qui
interpretatur habitaculū fortitudis.
Non ē tales sumibūt temptatio-
nibz: sed vitz in infirmitate
pfiatur. De talibz dicit aplūs.
Conaluerūt de infirmitate. for-
tes facti sūt in bello: qz corpus
illorū qd ab iniurias putatur
infirmū. et p qd aie patit mte-
ritū inuētur inuictū. Qui e-
tiā diū a malis psequūt. talentū
diuini uerbi sibi arduū expen-
de quoqz iniurias nō cessant:
atqz idcirco post zabolon bene
ioseph qui augmētū uocatur
subiūgnit: qz ut augmētū
lucr de accepta pecūia referūt.
hanc iniurias erogāē nō trepi-
dāt. Et qz oēs isti in dextera e-
tū sūt regis collocādi. qui in
uirginitatibz. cōtinētibz. ac bonis

conuigantibus in duodecim istis in
ueniunt perfectibus aeternis: bene post
hos oēs beniamin ponitur. qui
filius dextere interpretatur. Quasi
et ab ipsa dextera generatur. qui
eius uirtute in hoc seculo prece-
ditur. Hoc etiam non est preteritum
aut dan de hoc cathalogo fue-
rit eiectus. cum in ceteris libris si-
cut et ceteri fratres inueniatur. Ma-
nasses etiam qui non fuit filius ia-
cob. sed qui alienigena matre
natus est id est de ascenet filia phi-
niphares sacerdotis elyopoleos
locum eius teneat. Ad quod dicen-
dum. quod de dan nasciturus est anti-
christus. iuxta illud iacob. fiat
dan coluber in uia. et cetera
usque tunc ascensor eius retro.
Fiat itaque ex loco hoc dan. ut
ostendat antichristus ex numero
septem emendat. Aliter. Dan inter-
pretatur iudicium iusticius hebreorum.
quod saliter postquam ueritas apparuit.
omnia illorum sacrificia et victimetia
suerunt et ueritas surrexit. per ma-
nassen hoc est populum gentilem qui
obliuio tradidit ydola. finito
etiam sacerdote quod in figura preces-
sit. statim surrexit uerum in ecclesia sacer-
dotum secundum ordinem melchisedech.
De hoc etiam dominus per prophetam dicit.
Ecce dies uenient et consummabo
super domum iuda testamentum. Et
populus. Quod et antiquat et senes-
cit. prope interitum est. Ita etiam domino ad-
ueniente illud sacerdotum iudeorum
in uenustate fuerat uersum et ad se-
nium declinabat. ideoque cito perire
adueniente sacerdote christo. Recte

ergo sexto loco per dan qui inde est
eiectus manasses constituitur. quod
videlicet in sexta mundi etate ad-
ueniente domino ihesu christo iudayca
plebs et sacerdotum et oēs bonum
perdidit. et in eius loco manasses
id est populus gentilis est asatus atque
in filium adoptat. Et sicut dan
de hoc cathalogo spirituali est eiectus.
ita oēs reprobi eiectur de consor-
tium sanctorum in die iudicij. Post-
her uidi turbam magnam quam diu-
merare nemo poterat. hoc est postquam
audiuimus numerum fidelium. qui con-
prehenduntur in duodecim tribubus
israhel. uidi turbam quam diu-
merare nemo poterat. Numerus e-
lorum. apud deum finitus est: sed a-
pud homines est infinitus. unde ad-
hocies est referendum quod dicitur. quam
diu-merare nemo poterat. Et
omnibus gentibus et tribubus et populis
et linguis. Tu dicitur ex omnibus
gentibus et deinde subinfertur
et tribubus. ostendit quod in omni
genera nomine comprehenduntur fideles
omni tribuum. et erunt in tribuum
nomine comprehenduntur fideles omni
genera. Ita etiam in tres ordines
diuiditur. platos conuigatos et
conuictes. Numerus ergo primus
suis non est accipiendus per finitum.
sed per infinitum. Stantes ante
thronum. et in conspectu agni.
Per thronum sicut frequenter dictum
est intelligitur etiam que est sedes
dei. secundum illud. Ad iustitiam sedes
sapientiae. Stat etiam ante thronum
id est ante seipsam. quod arriperta
est et sibi puidet. ne aliquid in

decens faciat. **S**tat dñi aīm su
 ū in soliditate dilāōnis et fidei
 roborat. **H**inc psalmista. **S**ta
 tuit supra petri pedes meos.
 In conspū eadā agni stat: quia
 de sua consācra fisa. oīa opa
 sua vult videri a deo. a quo remu
 uatur. **U**nde et vñg ex hys as
 tantibz dicebat. **V**ivut dñs in
 auis conspū sto. **A**micti stolis
 albis. **P**er stolas albas accipe
 sinceritatē et puritatē baptisim:
 purgationē oculi et apti mar
 tiry. ablucionēqz fontis lacrima
 rū. **A**n te mediatois aduētū
 corda hūam geneis maculis
 pctōrū etiā respisa: sed dealba
 ta postea sūt tribz modis superi
 dictis. **S**ūt multa qui has sto
 las post baptisim ablucionē
 mūdās cōseruat: qz nullū mor
 tiferū crimē admittūt. **A**ly sūt
 qui conquināt² dñis sceleribz.
 sed ut ad pristinū decore redeat.
 se occulto uel ap̄to martirio ge
 mitibz lacrimarū caudificat:
 fitqz ut oēs fideles stolas hēant
 superius positas. **E**t palme
 in māibz eorū. **P**er palmas
 trūphus victorie designatur:
 p̄ māng vero virtū opacōnis
 exprimit². **P**almas ergo in
 māibz habet elā: dñi quolibet
 mō trūphāt de antiquo hoste.
 et huius seculi voluptatibz. **V**el
 p̄ māng intellige ptātem. **Q**u
 ei p̄ māng ptās designatur:
 habes in ewāgelio dicente dñō.
Nemo p̄t rapē oues meas de

manu mea hor ē^{de} ptāte. **P**er
 ptāte quippe quā accepimz ut
 filij dei oēmz dicente beato iohā
 ne. quotqst crediderūt in eū de
 dit eis ptāte filios dei fici hys
 qui credūt in noīe ei9. **P**almas
 habemz in māibz hor ē victo
 rias: cū de opeibz bonis cont
 dyabolū et incentiua carnis
 trūphamz. **C**ui9 nimirū victo
 rie summa in capite mēbrozū
 consistit. **E**t clamabat uoce
 magna dicentes. **V**ocē mag
 nā non strepitū uoīs: sed de
 sideriū sūmū scōzū accipiamz.
Unde ē. **D**esideriū pauperū
 exaudiuit dñs. **H**inc moysi
 cū nichil extēius dicēt. sed in
 tuis tantū gemens oraret. dñs
 ait. **Q**uid clamas ad me? **S**
Salus deo nō qui sedet sup thro
 nū et agno. **S**alus oībz quecū
 qz tribuit² hoībz siue in corpo
 re siue in aīa: ipi ē deputanda.
Unde psalmista. **D**ñi ē salus:
 et sup populū tuū benedictio
 tua. **S**alus deo nō id ē deo pū:
 et agno id ē dei filio. qui sedet
 sup thronū. qui agnū appellatur
 p̄t innocētiā et victimacōnē.
Sicuti at huc introducit p̄tē
 et filiū sedētē. et intelligit² spūs
 scōis: ita superius ubi solū filiū
 cōmēorant. pat̄ et spūs scōis
 p̄tē intelligūt². **T**ale quid le
 gimz in ewāgelio dñō dicēte.
Hec ē uita eterna: ut cognos
 cāt te uerū deū. et quē misisti
 ihū xp̄m. **I**sta ē ei cōsuetudo

diuine scripture sicut supra
dictū ē: ut ubi ponit prem
et filium. simul intelligat spūs
sūs. **S**up thronū sedet id ē
sup etiā que ē sedes dei
regnatq; in cordib; fidelū habi
tando. **E**t oēs angeli stabat
in circuitu throni et seniorū.
et quatuor aialū. **E**d sūt thro
ni: hoc sūt seniores. hoc quatu
or aialia. **G**enus in genere est
in hoc loco: sicut legitur supra
de archa et de octo aialib;. **E**tia
ē ppter diuersa officia diuer
sis modis exprimitur. **Q**uia
ē dūs in etiā regnās singulari
t̄ aucta examinat. recte p vnū
thronū designat: q; vero ipā
etiā in capite suo aliorū facta
iudicat. recte p seniores. **Q**ui
a quoq; pastus videntib; p fi
de iā in quibusdā mētib; inhe
ret: in quibusdā vob; p specāe fini
tur. bene p aialia. **Q**uia ē uē
tura pdicando annūciat. apte
p angelos: q; etiā ex diuersis
genib; aggregat. iure p tur
bā figurantur. **U**nde et auctor
hui; reuelacōnis ut hāt turbā
innumēabilem vob; ēē angelos
ostendit: solūm eorū casum
comemorat. **N**eq; ē cōuenit
ut angelis adorātib; hoies ri
gida cervice starent. **A**ngelos
itaq; hic accipimus vob; elcōs:
qui designantur p viginti quatuor
seniores. **Q**ui recte angeli uo
cātur: q; vitā eternā annūciat.
Electi ut diximus angeli sunt:
qui aliqui stantes. aliqui sedetes

introducūt. **S**tantes sicut hic.
sedentes sicut ibi: illic sede
rūt sedes in iudicio. et sede
bitis sup sedes duodecim. iudi
cātes duodecim trib; isrl. **I**pi
sūt in circuitu throni: q; etiā
doctrina. pte. exemplo vndi
q; ambiūt. **E**t ceciderūt in cō
spū throni in facies suas. **C**a
sus iste hūilitatis iudiciū ē:
q; etiā quidq; boni habet non
suis mētib; sed grē dei deputat:
a quo oīa bona sumūt. scādū
illud. **O**mne datū optimū et
oē donū pfectū de sursum ē. des
cendēs a patre lūmī. **E**t notū
q; etiā in facie. repbi uob; retro
cadūt: q; videlicet etiā i futuro
sibi pspiciūt. repbi uob; que e
os in futuro sequat. pūde neg
ligūt. **E**t adorauerūt deū di
centes amen. **B**enedictio et
clāritas. et sapiētia et grātū
actio: honor et virtus et forti
tudo deo nō in scāla scōrū amē.
Hec oīa cū p̄tineat ad scām
trinitatē que vnus et verus ē
deus. specialit̄ tamē ad mar
nati uerbi psonā referuntur:
et infidelū ora iudeorū hac
auctoritate claudūt. **I**pi etiā
dicūt. **S**pūs v̄r p̄tius homo
fuit. **N**ec mendax: sed deus
et hō vna ueritas qd sonat amē:
q; amen dicit uerū uel fidelit̄.
Ipi etiā dicūt. **M**aledictio con
gruit crucifixo: q; maledictus
hō qui pendet in ligno. **N**os
ecōgrūo dicimus. q; nulli meli
us cōuenit benedictio q; illi

qui maledictū legis abstulit
 a nobis: et benedictionē abra-
 he ad gentes puenire fecit.
 Ipsi quoq; dicit. Non conue-
 nit hōi mortuo claudas: sed
 soli deo uiuo. Nos econtrā di-
 camus. nemū magis q̄ illi as-
 scribēdā claudatē: quā in
 diuinitate manēs. ip̄e ē auctor
 lucis etne. et hūanitate ad
 horā mortuus. tertia die sur-
 rexit per gloriā patris: et ē
 illi claudas cōpticeps. et uiuit
 ac sedet in dextera dei patris.
 Ipsi nichilominus dicit. Nō
 est v̄r xp̄us illa sapiētia que
 attingit a fine usq; ad fine for-
 tit. qm̄ puulus ex m̄a sorore
 natus ē: et p̄ matrem et tē
 porū sapiētia ut hō p̄feat.
 Nos econtrā dicimus. Non ē
 illa sapiētia passa detrimē-
 tū in assumpto hōie. cū idē
 secūdu qd̄ hō eēt p̄feat sa-
 piētia: sed magis hec ab illa
 sup̄ta mansit vna sapiētia:
 q̄ sapiētia mūda ē factus et
 restauratus. hō de terra creatus.
 de terra ad celū subleuatus.
 Ipsi dicit. Nulla debetur
 gr̄iū actio p̄ salute aiarū:
 q̄ suā ip̄e liberāre nō potuit.
 Nos econtrā. Nulli cōuenien-
 tius q̄ illi debetur gr̄iū acti-
 o: qui ut afferret salute aīa
 cū m̄tū. p̄p̄ua p̄tate uoluit
 aiām ponere. quā si nollet
 m̄tū ponēt. Ipsi etiā dicit.
 Nulla ratio p̄mittit hono-
 rē datatis illi assaribi: qui q̄

p̄brat̄ uisus. contēptu dū-
 nus habitus ē. Et nos econtrā.
 Per hoc a nobis dignius ho-
 norandus ē. q̄ p̄ nobis idigna
 sustinuit. Ipsi etiā nichilomi-
 nus dicit. Non fuit xp̄us eter-
 na uirtus et fortitudo: q̄ lassa-
 ri potuit ex itinē. Nos econ-
 trā respondemus: q̄ qd̄ infirmū
 ē dei foras ē hoib; . Illius
 ē infirmitas totā mūdi forti-
 tudinē ac uirtutē strauit. pro
C Et respondens vnus de se-
 niorib; dixit michi. Ihy qui
 amicti sūt stolis albis. qui sūt
 et vnde uenerūt? Et dixi illi.
 Dne mi tu sas. Quare dicit
 respondens: nulla interrogati-
 oē p̄missa. Consueto more
 scripturę loquit̄: que solet ple-
 riq; nullo interrogante ita res-
 pondens uoce p̄ferre sententiā.
 Vnde in ewangelio legimus:
 q̄ respondens ih̄us dixit. Co-
 fiteor tibi dne pat̄ celi et terre.
 Et alibi legimus. q̄ respondēs
 angelus dixit mulierib; nolite
 timē: nulla interrogatiōē ip̄a
 cū mulierū p̄missa. Hoc at̄
 in hac reuelatiōē vnus respon-
 sio senioris d̄ssilitudinis ha-
 bet ex illis: q̄ ista interrogatiua
 ē illa indicatiua. Quid itaq;
 in vno seniore accipimus nisi
 ordinē prophetarū. uirtutē om̄i
 p̄dicantiū. Dignū quorū ē
 seniores p̄pter numerū duozū
 testamētōrū qui duodeuāio du-
 plicato numero in duodecā tri

bubꝫ et duodecā aplis exprimū
tur & sepius hic frequētiat?
In vno vero seniore. vultas
eorūde testamētorū: uel certe
senior ipse seniorū dñs vide
licet p̄dicatorū designatur.
Ideo autē interrogat senior
ut querat iohānes. querens
audiat. audiens intelligat.
intelligens ad imitanda que
querit. semetipm̄ accendat.
Deniq; ostendit. a amicti
stolis albis: ut tale habitū
tale concupiscat idumētū.
Sed statim requirit. qui sint
aut vnde venerūt: q̄tenus sa
licet si vult in talū tūscire
numerū. dñ. audit. qui sint
et vnde venerūt. studeat talis
ēē quales illos ceruit: sata
gat inde venire. vnde alios
venire cognoscit. **Q**uid vō
sint stole albe: paulo superius
dictū ē. **D**icatur igit. **I**h̄
qui amicti sūt stolis albis.
qui sūt et vnde venerūt.
Ac si p̄dicatores sūt uel dñs
p̄dicatorū p̄hs auditoribꝫ di
cēt. **Q**uotq; an̄ mūdi con
stitutionē electi sūt: nūquid
amatores mūdi sūt? **N**ūq;
voluptatū suarū sectatores?
Nūquid per iter voluptatis
ambulauerūt? **A**d hec cū iohā
nes ex p̄sona bonorū audi
torū vni seniorū respondit.
dñe mi tu nosti: rursū ille
ex p̄sona dñi uel p̄dicatorū
eius subinfert. **I**h̄ sūt q̄
venerūt de tribulatioe mag

na: et lauerūt stolas suas.
et dealbauerūt eas in sanguie
agni. **C**uiꝫ videlicet uox
toto isto tempore p̄ ora docē
cū talia clamat: talia p̄di
cat. **V**nde et in eo qd̄ dicit
venerūt. triū tēporū sumā
concludit. p̄tēti scilicet p̄
sentis et futuri: p̄ eo qd̄ ē
venerūt. veniūt. atq; ven
turi sūt. **D**e tribulatione
magna. hoc ē aduersitatibꝫ
huiꝫ seculi: iuxta qd̄ apl̄s
ait. **O**portet nos p̄ mul
tas tribulacōnes introire in
regnū dei. **E**t psalmista.
Multe tribulacōnes iustorū.
Magnas quippe sūt tribula
cōnes p̄ferūt: dñ. alios in
gulo sumit gladius. alios
crucis patibulā affixit: ali
os in se subiectos aqua ob
sorbiuit. alios edax flāma
consumpsit. **N**on solū p̄tinet
ad hanc gloriā qui huiꝫ
modi corporaliū tormētā p̄fe
rūt: sed et illi qui in p̄ns
tempore pie viuē in xp̄o q̄
piūt. et p̄secutionū obp̄br
a. irrisiones p̄ aliorū pro
xp̄o sustinet. uel ieiunia ad
hibent. uigilijs n̄sistūt.
oraciones multiplicat. volū
tates p̄uas gladio p̄cepti m̄
t̄ficiūt: sicq; suas stolas. hoc
ē sua corpa in sanguie agni
candificant. dñ. xp̄i capitis
videlicet sui imitant. exem
pla. uel p̄ illo patēdo. uel
aliorū illatas contumelias pa

nent tolerando. sed semetip
 sos vias et concupiscentias
 mortificando. **C** Ideo sunt ante
 thronum dei: et seruiunt ei die
 ac nocte in templo eius. Et
 qui sedet in throno habitat
 super illos. Ac si diceretur. **P**ro
 te ad numerum prouidet electo
 rum: propterea thronus dei pro
 pterea templum dei sunt. propterea
 in templo eius sancta illi exhibe
 bent seruitutem: et talibus vesti
 mentis induti: et sanguine ag
 ni videntur abluti. **I**psi enim a
 conditore tamquam thronus preside
 tur: ipsi tamquam templum inhabi
 tant: ipsi et ante thronum in tem
 plo deo seruire probant: et
 ipsi sunt simul templum et thro
 nus dei. **N**am quod dicit. sedet
 in throno. hoc repetiuit dicens.
 habitat super illos: ubi et thro
 num et templum eos esse demonstra
 uit. **S**eruiunt autem die ac nocte:
 id est in prosperis et aduersis fidei
 atque operibus rectitudinem ser
 uant. **D**ies autem prosperitate: non
 uero significat huius seculi ad
 usitatem. sed in vniuersis sancti deo
 seruiunt: et eos nec prosperitas
 nec aduersitas a beata institua
 one et libera conditoris sui ser
 uitate ualet inclinare: et hoc in
 eterna. hoc est in semetipsis. **C**
Non esurient neque sicient a
 plius. et non cadet super illos
 sol neque ullus estus: quoniam agnus
 qui in medio throni est reget
 illos. et deducet eos ad vite fon
 tes aquarum. **C**ausa redditur

aut non esurient neque sicient.
 neque sole id est estus patient. quod
 vestimentis albis choruscant vi
 dentur. cum dicitur: quoniam agnus qui
 in medio throni est reget eos
 et cetera. **N**on esuriet neque
 neque sicient. **F**ame quippe san
 ctia non patient: quod pueria illius
 sanabuntur: qui est panis viuus de
 celo descendens. **H**inc psalmus
 ta. **B**onaabor dum manifestabit
 gloria tua. **S**icut in quibus non
 sustinebunt: quod ipse est potus vi
 te. **H**inc psalmista. **D**ominus re
 git me et cetera usque super aquam
 refectiois educauit me. **E**t non
 cadet super illos. **S**ol neque ul
 lus estus. hoc est aduersio aliqua
 tribulacionis uel angustia. uel
 persecucionis et temptacionis mo
 lesta non eos grauiabit: quod ip
 sius obumbracione regent. **C**ui
 psalmista dicit. **O**bumbra ca
 put meum in die belli. **S**olis app
 pe et estus noie: sepe solet tri
 bulacio persecucionis accipi. **H**inc
 de de semibus iactis in euangelio
 ipse dominus dicit: quod quod supra petram
 cecidit. sole orto estuauit. **A**g
 nus uero qui in medio throni est
 reget eos: hoc est christus. in me
 dio carnis sue consistens eos gu
 bernabit: et ad vite fontes a
 quarum deducet eos. hoc est ad con
 templacionem sancte trinitatis. **H**inc
 psalmista. **A**pud te est fons vi
 te. et in luce tuo videbimus lu
 cem. **Q**uod tale est: quod diceret. in
 fonte tuo videbimus fontem. **S**piritus
 quoque sanctus fons appellatur: ut

in euangelio ipse dominus dicit.
Si quis sitit ueniat et bibat:
et de ventre eius fluunt aque ui-
ue. **U**t quid aquarum fons. et
non simpliciter fons introduci-
tur: nisi quod simplicitas dono-
rum per hanc sententiam exprimitur.
Ung est fons pro unitate na-
ture patris et filii et spiritus sancti:
aquarum uero fons pro uirgine
rositate ut diximus gratiam intro-
ducat. **A**d uite itaque fontes a-
quarum deducet eos. hoc est ad
contuendam sancte trinitatis maies-
tatem: qua fame ac siti depul-
sa. nec sole nec estu pacien-
tur. uiciorum salicet iam uel per
turbacionem nullo calore ure-
tur. **E**t abstergit deus omnem
lacrimam ab oculis eorum. **D**eus
omnipotens miro pietatis affec-
tu aliquam patrem. aliquam matrem se
ostendit: quod plangentium filiorum
lacrimas abstergit. **I**huc ut
patrem auersos filios reuocat di-
cens. **C**onuertimini filii. reuer-
tetes: et sanabo auersiones
uestras. **M**agna quoque uiscera
pietatis transcendens ait. **Q**uod
quid obliuisti pro muliere in
fante suo. ut non misereatur
filio utero suo. **T**amen si illa
oblita fuerit. ego non obliuiscar
tui. **E**cce amat ut patrem. ecce
misereatur etiam ultra matrem: et
lacrimas quoque ab oculis tergit
electorum. **N**otandum autem quod om-
nem lacrimam abstergit deus pro-
mitat. **U**arie enim sunt electorum la-
crime: quoniam alius propterea pla-

git quod malum egit. quod bonum non
fecit. alius quod dura correptione
uis flagella sustinet. alius quod
uicibus impugnat. alius quod diu-
a regno peregrinat. **T**ali quoque modo
uarii sunt in hac uita fletus
scorum: qui tunc uicibus absterge-
ntur ad plenum. quando instante te-
poris gaudij eterna iocunditas
succedet. iuxta illud. **B**eati
qui lugent. quoniam ipsi consolabun-
tur. **E**t alibi. **I**terum autem uide-
bo uos: et gaudebit cor uestrum.
Tunc utique absterget omnem la-
crimam. quoniam nichil eis aduersi
accidit. unde uel modi-
cum contristentur. **E**t cum ape-
risset sigillum septimum: factum
est silentium in celo quasi media ho-
ra. **C**elum ut frequenter iam dixi-
mus iustorum etiam uocat. **Q**ue
salicet dum a frequentia rerum cor-
palium contemplacione uirtutum aug-
dant secreti secessum petunt. et co-
gnationum tumultus reprimunt.
interne quietis secretum penant.
quod quoddam silentium deo in me-
te proferunt. **S**ed quod in hac uita
nequaquam contemplacione perfecte
agit. animo reuertenti cogita-
cionum tumultus se ingerunt: et
recte per silentium quasi media ho-
ra factum dicitur. **E**t si in hac
uita fuisset perfectum. nequaquam
quasi media hora que imperfec-
tione significat. sed integram
prohibetur factum que perfectio-
nem demonstrat. **E**t ergo me-
dia hora fit silentium in celo:
cum electorum animi in hac mortalitate

vita. et aliqd de supna quiete
 papit. et tamē in eo qd pce
 perat diu stare nō ualet. **C**
Et vidi septē angelos stan
 tes in conspā dei: et date
 sūt illis septē tube. **Ordo** p
 posterus est in hoc loco: qe
 prius venit vng angelus an
 altare habens thuribulū aure
 ū i manu sua: et sic septem
 angeli acceperūt septē tubas.
Per septē angelos p̄dicato
 res vniuersalis emē intelli
 gūt: qui bene angeli vocā
 tur: qe eternā vitā nobis an
 nūciat. **De** quibz scriptū
 ē. Angeli pacis amare fle
 būt. **Recte** etiā septenario
 numero exprimūt: qe vide
 licet septiformi spū replen
 t. **Recte** septenario numero
 tūmāt: qe vniuersitati cre
 dencū p̄ponūt. **Septenario**
 ē numero. et vniuersitas.
 et p̄fectio designatur. **Vn**
 de est. **Septies** in die laudē
 dixi tibi. **In** conspā quoqz
 dei stare p̄hibent: qe calca
 tis omibz terrenis voluptati
 bz contēplacōi quoqz dei ad
 herent. eiqz volūtate q nuf
 q̄ deest considerāt: et qd ei
 placē sciūt. ope p̄ficiūt.
Hinc paulz ait. **Sicut** ex
 deo corā deo in xpō loquim?
Et helyas. **Vni** dūs in cui
 conspā sto. **Per** septē quo
 p̄ tubas scriptūa uetis ac
 noui testamenti intelligit?
Ap̄t septiformē spū: p̄ quē

ois scriptum dictata ē et in
 telligētibz resēta. **Que** scap
 tura tube compat: qe mag
 na annūciat. **Vnde** ip̄s p̄
 dicatoibz dicit. **Quasi** tuba
 exalta vocē tuā. **Date** sicut
 illis ab angelo id ē a xpō: qui
 omibz doctoibz intelligencā
 diuinorū voluminū in vtro
 qz testamēto dedit. **Vnde** se
 quit. **C** **Et** alius angelus
 uenit et stetit ante altare ha
 bens thuribulū aureū. **Iste**
 angelus alius qui stetit ante
 altare: intelligit hō xpūs de
 us. de quo p̄pheta dicit. **Vo**
 cabit nōmē eius magni cō
 silij angelus. **Ipe** ē em̄ nū
 tius patne volūtatis. **Qui**
 uenit et stetit an̄ altare cū
 aureo thuribulo: ut ostendēt
 qe ip̄e ē verus pontifex futu
 rozū bonozū. **Sacerdotis** q̄ppe
 mīsteriū ē altari assiste: et ap
 tati aromatis thymiana
 sollicitate mīstare aruare.
Ipe ē est angelus angelozū:
 et pontifex pontificū. **Por**
 ro ante altare id ē ante oēm
 eccliam que igne diuini amoris
 accendit: et uerū sacrificiū id
 ē cor contritū dno offert semet
 ip̄m mactans: ut hostia uiua
 et rationalis fiat. **Ante** al
 tare ei stat angelus id ē pon
 tifer uerus: per quē oīa mu
 uelā nra deo p̄i mittim. **Vn**
 de et sacerdotes singulis suis
 oracioibz ei mēoria faciūt.
 ut p̄ illū exaudiāt dicentes:

per dñm nr̄m ih̄m xp̄m.
Vnde int̄dū. q̄ ioh̄nes
ita hec descripsit dicens. **C**
Venit et stetit. Venire q̄p
pe ad hūanitatē p̄tinet. per
quā habuit t̄sire de loco ad
locū: stare ad diuitatē. p̄ quā
ubiq; p̄ns ē. iuxta illud. Ce
lū et terrā ego impleo. Ve
nit ergo ad nos p̄ hūanitatē:
q̄ ubi caro factū ē et habita
uit in nobis. Qui ubiq; ha
bet eē per diuitatē: secūdu
quā oīa facta sūt. **C** Habens
thuribulū aureū. Quid per
thuribulū aureū. in quo ig
nis ponitur: nisi corpus dñi
intelligē debem⁹? Tūc enī
accepit thuribulū: quādo sue
diuitati nr̄am cōiūxit morta
litate. **C** D' thuribulū bene
aureū dicit: q̄ videlicet ī ip̄o
sūt oēs thesauri sapiētie et
sciētie absconditi. Verbū eī
et hō vna ē sapiētia: de qua
scriptū ē. Accipite sapiētiā
sicut aurū. Possim⁹ et p̄
thuribulū aureū in quo aroma
tur aromata intelligē etiā:
que igne diuini amoris accen
sa mūdas ad deū dirigit orō
nes. dices cū psalmista. Di
rigatur orō mea sicut incensū
in consp̄u tuo. Nā et ip̄a
sapiētia repleta ē: quā ab ip̄o
suo precepit capite. Et data
sūt illi incensa multa. **C** D'
incensa significet. et supra
dictū ē: et hic apte maīfesta
tur cū subdit. **C** Ut daret de

orōnib⁹ sc̄dū oīu sup altāe
aureū. qd' ē an thronū. **C** Ip̄i
ē angelo dant incensa. ut
ea sup altāe. hoc ē sup semet
ip̄m offerat deo p̄n: p̄ quē
orōnes et oīa opa sua sūt ad
p̄tēn dirigūt. iuxta qd' scrip
tū ē. Si quis peccauit. aduo
catū habem⁹ apud p̄tēn ih̄m
xp̄m iustū: et ip̄e ē p̄uicatio
p̄ p̄cātis nr̄is. **C** Et ascendit
fumus incensōrū de orōnib⁹
sc̄dū de manu angeli. Sicut
fumus ex trematis aromatis
p̄reatur: sic virtus cōpūcti
onis ex studio orōnis gignit.
C Sed de manu angeli corā deo
ascendūt: q̄ per redēptōrē
nr̄m que a fidelib⁹ cōmittū
t' ad deū p̄tēn pueniūt.
Quia vero ignis nutritur
in thuribulo ut inde fumus
generetur: patet sicut dictū
ē q̄ thuribulū et ip̄e dñs to
tū corpus ei⁹ intelligitur. in
quo mittitur ignis sp̄s sc̄i:
de quo dñs dicit. Ignē veni
mitte in terrā. Isto igne clā
accensi et fumū cōpūctiōnis
ad deū p̄ xp̄m dirigūt: et ad
dei amorē et p̄tēn accendūt.
C Et accepit angelus thuribu
lū: et impleuit illud de igneal
tāis. Tūc ē angelus thuribu
lū accepit: cū dñs sibi intra
vterū virginis naturā huā
nā cōiūxit. uel cū p̄mū in
iudea discipulos elegit: q̄ nō
de alio sp̄u. sed ex ip̄o de quo
impleta ē etiā ip̄e replaunt

corpus suū. Verū ceteros ad mensurā: ipm̄ autē ple-
 nitudo spūs impleuit. **C** Et
 misit in terrā. Hoc dupli-
 at potest intelligi. Primum
 ē misit spm̄ sc̄m̄ in terrā
 hoc ē in apłozū corda: quā-
 do resurrectionis sue tempo-
 re surgens a mortuis isus
 flavit et dixit eis. Accipite
 spm̄ sc̄m̄. Deinde misit eū
 dē spm̄ sc̄m̄ in terrā. hoc ē
 in corda gentiliū. qui credi-
 derūt in eū p̄ pdicationē
 apłozū. Primum fecit in
 iudeis hoc ē per se quos col-
 legit ad fidē suā: deinde in
 gentibz ad quozū salutē mi-
 sit apłos. qui credētes in eū
 meruerūt accipe spm̄ sc̄m̄.
C Et facta sunt tonitrua
 et uoces. et fulgria. et tre-
 motus. Predicātibz aplis
 facta sūt ista tonitrua. id
 ē cōminatōnes et terrores:
 ut oīs arbor que nō facit
 fructū bonū excidetur et ī
 ignē mittetur: et tūc dicet
 rex hys qui a sinistris erūt.
 Discedite a me maledicti in
 ignē eternū. Et uoces exhor-
 tationū. ut beati mūdo cor-
 de. qm̄ ipi deū videbūt. bea-
 ti qui habitāt in domo tua
 in secula seculozū laudabūt
 te. Et fulgria et terrores in-
 iustozū quibz fideles et ad
 vitā p̄ordinati illūnabātur:
 alij enī extremabāt. assignā-
 tes ea dyabolo potius q̄ deo

Terremotus id ē p̄secutioēs
 cont̄ credētes: quibz illi exer-
 cent. **C** Et septē angeli qui
 habebāt septem tubas para-
 uerūt se ut tuba canerēt: id
 ē oēs pdicatores vniuersalis
 ecclie. qui habebāt scienciā
 diuī testamētozū p̄auerūt
 se ut tuba canerēt: id ē ut ewā-
 gely doctrina insonaret. **C** Qu-
 obz modis se p̄ant elā ad
 pdicandū. Primum. q̄ aūq̄
 uerbū pdicationis ad publicū
 p̄ferāt. cogitāt p̄admodū
 singulis p̄sonis uerbū aptēt
 sc̄ndū qualitates singulozū.
 quomō salicet seruis. quomō
 diuis. quomō platis. quomō
 subiectis. quomō simplicioribz.
 quomō p̄fectioribz: sicut
 paul⁹ qui benignos hortaba-
 tur duos. ut mīam impende-
 rēt seruis: scientes qm̄ com-
 munis oīm dñs in celo est.
 Seruos quoq̄ monebat: ut
 debitū impenderēt dñis. nō
 ad oculū seruētēs. **C** Vel certe
 p̄ant se. q̄ que pdicaturū sūt
 prius ipi faciūt. primumq̄ ea
 in se ostendūt factis. deinde
 etiā uerbis: ut simplices ex
 emplo erudiāt. op̄is. p̄fec-
 tiores uerbo exhortationis.
 Sic enī fecit et dñs: iuxta qd̄
 lucas dicit. Que cepit ih̄s
 facē et docē. **C** Et primus ā-
 gelus tuba cecinit. **C** Qd̄ ē pri-
 mus angelus. hoc sequētes:
 q̄ qd̄ vnus hoc sūt et septē.
 id ē oīs ecclia sc̄ozū. **C** Et fac-

ta e grando et ignis iuxta
in sanguine. Per grandine
ira omnipotentis dei designa
tur. Unde scriptum e. In
dnu sicut grando descendes.
Per igne aute odium et iniu
dia intelligit reprobu adu
sus scos. Sciti et ut apli ce
perit pdicac gndine. id e
vindicta dei: rephi accensi
sunt zelo et odio: qd p ig
ne designat. Qd aute post
igne sanguis sequit. ad dap
nacione reproboru ptiat: q
videlicet uelut hoia de hua
nu sanguine fundetes. ita
tales qui insecuti sut ueros
pdicatores peibit dicente
dno. Qui odit fratru suu
reus erit iudicio. Et ioha
nes. Qui odit fratru suu ho
micida e. No aute miru
si inde cla clemencia inuen
it: unde rephi na iurrut.
dicente aplo. qd alyb sumq
odor mortis in morte. alyb
odor vite in vita. Et syme
on de ipso dno. Ecce positis
e hic in ruina et resurrecti
one multoru in isrl. Et
missu e in terra. et tertia
pars terre robusta e: et taa
pars arboru robusta e. et se
fenu vnde robustu e. Per
terra tremi hoies designan
t: sup quos ira omnipotentis
dei cadit. Sed cu dictu e.
q terna pars terre robusta
e. sic videntur hec uerba so
nae. qd in duabz pibus

deitoru plures remanserit.
q in terna perierit: sed no
e ira. qd scriptu e. Multi
sunt vocati: pauca vero cla.
In duabz itaqz pibus con
prehendit oes boni: qui di
lusi sut in duali numero
id e in bonis platis et sub
iectis. in pdicacoiqb et au
ditoiqb: de quibz supra dic
tu e. Beatus qui legit et
audit uerba pphetie huius.
In tna at parte oes rephi:
id e heretici. pagani. iudei.
et falsi xpiani. Sup hos
oes grando id e ira dei uerit.
et ignis eterne dapnacionis
cu sanguine id e vindicta
homicidij et ceteroru pccoru
que per sanguine intelli
guntur. iuxta illud. Libera
me de sanguibz. Veru hor
e terra qd arbores: id e ma
loru summa. Ipi ei sut tra
queretes trena. ipi quoq
arbores in stabilitate muta
tes: de quibz per aplm dia
tur. In sut arbores autu
nales instructuose: eradica
te bis mortue. Qd at omne
fenu vnde robustu e dicitur:
repentia sententia e. in terna
scilicet parte sicut et supra
id e memorata pars illoru
maloru qui fenu sut. hoc
e illecebrosi et noluptuosi.
luxuria sequetes sua. De
talibz ppheta dicit. Ois caro
fenu: et ois gloria eius ut
flos fenu. Quo cont qui de

panibus dei reficiuntur. **S**uper fenestras
 discurrunt. **q**uod omnes in se car-
 nales voluntates comprimunt.
Et secundus angelus tuba
 creavit: et tanquam mons mag-
 nus igne ardens missus est in
 mare. **M**ons magnus est
 dyabolus: qui se extollit in
 altitudine superbie. **V**nde et
 in principio sue creationis
 voluit fieri filius illi de quo scrip-
 tum est. **E**rit in novissimis die-
 bus spiritus motus domus
 domini in uertice montium dices.
Ascenda super altitudinem nu-
 bium: et ero filius altissimo.
Del etiam propterea mons ap-
 pellatur: quia in novissimo tem-
 pore ingredietur perditum
 hominem. et ipse deo scilicet se
 esse ostendet: iuxta quod apostolus
 ait. **A**dversabitur et extolle-
 tur super omne quod dicitur deus
 aut colitur. **I**gne ardet: hoc
 est malicia et invidia torque-
 tur. **V**nde et primum hominem
 idcirco decepit: quia invidit
 ei locum quem ipse perdidit.
Missus est in mare hoc est in
 mundum: et in cordibus repro-
 borum habitare cepit. **C**anente
 itaque tuba angelo. mons mag-
 nus igne ardens missus est
 in mare: quia predicante etiam
 in suis doctoribus exclusus est
 ab hiis dyabolus qui ad vitam
 eterna erant perditum. et
 compulsus est redire ad suos:
 non quod in eis ante non fuerit.
 sed quo abiectus ab istis eo quod

plus reprobis dominari cepit.
Et facta est tertia pars ma-
 ris sanguis. **S**ic ius est illi
 factum in mari: sicut olim
 fuerat factum in egipto ad eg-
 sum filiorum israel. **P**orro per aquam
 in sanguine uersa sapientia
 carnalis intelligitur: que in
 sanguine uertitur. quando apte
 mala agere persuadet non solum
 eos qui extra etiam sed etiam
 hereticos et falsos christianos. qui
 suas voluntates sequi desidera-
 tes. defendere se conatur per suam
 sapientiam et inane phylozo-
 phiam. **V**nde scriptum est. **I**n-
 terit occidit: spiritus autem uiuifi-
 cat. **E**t sic ad peruersitatem et
 erroris uertitur sapientia carnis.
Tercia autem pars creaturae que mor-
 tua est in mari secundum predictum
 sensum intelligitur hereticus. fal-
 si christiani. pagani et iudei:
 qui licet uiuant corpore mor-
 tui sunt in anima. et in hoc mu-
 do uersi sunt in sanguine.
 id est in operatione malorum
 operum que ut diximus desig-
 nantur per sanguinem. **E**t ter-
 tia pars nauium interit.
Naves et in bona parte ponuntur
 et in mala. **I**n bona. ut
 legitur in euangelio. quod dominus
 ascendens in nauem abiit trans
 fretum: in mala ut hic. **T**er-
 tia autem pars nauium in predictis
 hereticis et reprobis intelligitur.
 qui absque gubernatore feruntur.
 ideoque in mari istius seculi ter-
 runtur fluctibus et submerguntur

tur. **C** Et tertius angelus
tuba ceauit: et cecidit de ce
adit lo stella magna ardes
tamq̄ facula. **Q**d e primus
angelus. hoc secundus et ter
cius et ceteri: id e vnusalis
entis pdicatores. Sed p sibi
inuice succedunt. sicuti mar
tires ap̄lis. ip̄isq; martiribz
confessores et virgines: ideo
talit̄ distinguunt ut dicatur
primus secundus tertius et
ceteri. **I**pe at̄ designat̄ per
stellā. qui et per monte an
tiquus videlicet hostis: qui
int̄ cetera celi clara lumina
creatus primū adhuc tantū
nomē retinet: nō qd̄ luceat
sed q̄ in angelū lucis se t̄ns
figurat̄. Nam et in celo stel
la magna lucifer appellat̄:
que p̄ ceteris lucet. Et ad ip
sū p̄ ysaiam dicit̄. Quomō
cecidisti lucifer. qui mane
oriebaris. Et quia etiā pre
ceteris fideibz. id e angelias
spiritibz luxit: recte nō sim
pliat̄ stellā. sed cū additame
to stella magna vocatur. **C**
ecidit de celo. hoc e de socia
te angelozū: iuxta illud. Vi
debam sathana q̄i fulgur de
celo cadente. Quia vero post
q̄ cecidit. huāno genei inui
dit. merito tamq̄ facula ardes
appellat̄ debuit: q̄ videlicet
ardet inuidia. et totū mūdū
cōsupsit. **V**nde e. Inuidia
dyaboli mors intravit in or
bem terrarū. **C** Et cecidit in

tertia parte fluminū: et in
fontes aquarū. **Q**d sūt flu
mīa: hoc sūt et fontes. Flu
mīa etiā a fontibz oriūtur:
et sic ad mare currūt. **A**que
at̄ multe. p̄li multi sūt: i
deoq; hic flumina uel fontes
ip̄os hereticos significat̄. et
ceteros qui sub tertia parte
cōprehēdūt̄: in quos dya
bolus cecidit cū huāno genei
inuidit. et per eos doctrinā
errois seminauit. **Q**d tale
e. quasi dicit̄ in tertia pte
hoīm. **V**nde subdit̄. **E**t
nomē stelle absinthiū. **P**er
absinthiū que amarissima
e herba doctrina hereticōū in
telligit̄ puerfa. qui p̄ suā
falsitate dulcedine fidei cō
uertit̄ in amaitudine p̄fidie
et errois et opacōnis: q̄ oīs
opacio illozū et doctrina in
amaitudine versa e. **E**iecta
e ab el̄is antiquus hostis: dū
reprobos inuidit mendacio.
illos veneno iustit̄. **M**enda
ciū at̄ nō solū puerse creduli
tatis: uerū etiā male opacōnis
notam intelligē debemz. **Q**d
eī sc̄a etiā in sacris paginis
recte fidei congruere docet.
hoc heretici. iudei atq; philo
sophi in prauū dogma con
uertit̄: et qd̄ illi ad incremē
ta virtutū. hoc prauē viciēs
catholici ad inatamēta viciōzū
viciunt̄. **Q**uis at̄ et illi de
dño multa intelligat̄. et ista
quedā salutaria pagat̄: totū

tamē amāssimū ē. qđ et il
lorū verba sonāt. et istorū
opa clamāt. Et multi homīnū
mortui sūt ex aquis que a
mare facte sūt. id ē ex doc
trina hēticorū p̄fida et ama
ra. multi perierūt. Multos
siquidē habuerūt discipulos
qui eorū exempla et doctri
nā sūt secuti. qui oēs mor
tui sūt. nō tantū morte cor
poris. q̄tū morte aīe. **C** Et
quartus angelus tuba ce
nit. et percussa ē tertia pars
solis. et tertia pars lune. ita
et tertia pars stellarū. ut ob
sturet tertia pars eorū.
et nō luceat diei tertia pars
et nocti similiter. **Per solē et**
lunā et stellas in hoc loco etiā
intelligē debemus. que obscu
rata in tertia sua pte duabz
ptibz pmanētibz in claritate
in bonis. p̄latis et subditis.
in doctoibz et auditoibz. Ip
sa ē etiā solis noīe nūcu
patur. sicut in canticis cā
nticorū dicit. **Q**ue ē ista q̄
ascendit sicut auroza cōsur
gens. pulchra ut luna. elca
ut sol. Stellarū quoqz noīe
eadem etiā nūcupatur.
iuxta qđ aplūs dicit. In
medio nationis p̄ue et p̄uer
se. int̄ quos lucetis sicut
lunaria ī mūdo. Quidū ita
p̄ hētica in etiā erāt. quasi
lux ēē putabātur. sed statim
ut error illorū detectus ē. et
a catholicis fides illorū explo

rata. agnita ē eorū cecitas.
et obscurati sūt. q̄ ab etiā
abiecti sūt. Verbi gr̄na.
Cecus si ponat̄ ī radio solis.
q̄ lupietes oculos habet. sta
ti cecitas illi manifestat̄. qm̄
ipm̄ modicū lumē qđ videba
tur habē p̄didit. ita illi statim
ut ī cōsp̄tū examinatū po
siti sūt. cognitū ē eorū error.
et qui prius videbāt̄ lucere
per fidē ceperūt obscurari.
et ab etiā expulsi sūt p̄t̄
suā infidelitatē. **E**t dicit
tertia pars solis percussa ē et
cetera. solis percussio ad diem
lune at̄ uel stellarū referenda
ē ad noctē. Significatur at̄
in sole ap̄tus error hēticorū.
in luna uel stellis occultus.
q̄ quidā illozū ap̄tis. quidā
at̄ occultis p̄sūsiōibz ī abdi
tis quos possūt decipiūt.
Notādū at̄ qđ nō dicit. percus
sa ē tertia pars eorū et obscu
rata. sed percussa ē ut obscura
retur. Ad hoc salicet percussa
ē ut postea obscuraret̄. q̄
illi videlicet vulneabāt̄ ī
occulte ī mēte. postea vero
obscurabāt̄. quādo ab etiā ex
pellebāt̄ et anathematizabā
t̄ ap̄te. Sed ne talū p̄dicō.
ad deū referatur. hoc qđ de p̄
fatis lunariis dicit̄. percussa ē
tertia pars eorū ut obscura
ret̄. sic intelligit̄. sicut
cor̄ pharom̄is ab ip̄o indu
m̄ dicit̄. cuius duricia p̄ ipm̄
misericorditer non emollitur.

Neque enim culpa est solis quod suis
radibus lippientibus oculis creatu-
re infundit: sed magis ad vi-
cia oculorum redigendum est. qui
ex lumine tenebresunt. Omni-
potens autem deus bene utens
malis utris: multa ex his o-
panti consuevit. **E**ritant autem
doctores error scismaticorum
ad defendendam ueritatem fidelium:
quod proculdubio nequaquam ad dis-
serendas scripturas tanto stu-
dio vacassent. si erroris men-
daci ueritati resistens non in-
creuisset. **H**ic scriptum est: quod
oportet hereses esse. **E**t uidi
et audiui uocem unius aquile
uolantis per medium celi. dicens
uocem magna. **D**e. ue. ue. ha-
bitantibus in terra: de ceteris uo-
cibus trium angelorum qui erant
canturi tuba. **Q**uod significat
angeli hoc enim aquila id est u-
niuersale etiam siue doctores
specialiter: qui uolat per medium
celum hoc est per mediam etiam
aurum. que celum appellatur
quod sedes dei est. **Q**uod autem dicit
iohannes uidi et audiui uocem
unius aquile: ostendit procul-
dubio quod in spirituali uisione hoc
est uide quod audire hoc audire
quod uide. **T**ria ue. eterna sig-
nificant damnationem: que in
trium angelorum uocibus qui se-
quuntur continetur. **Q**uod uero
non de predictum quatuor an-
gelorum uocibus. sed de trium
subsequentium qui erant cantu-
ri uocem unius aquile uolantis

uidisse se dicit et audisse.
atque lugentis: nimirum apte
minuit. quod eorum etiam uen-
turas diuise calamitatis pla-
gas lugere simul ac predicare
non cessat. **A**c si ipsa etiam di-
cet. **R**eproborum predicacione per
totum tempus preteritis uite lugere
re simul ac predicare me ceruo.
Bene autem una aquila uolat
per medium celum etiam signifi-
cat: quod in unitate fidei con-
sistit. et calcans treuarum uo-
luptatum desiderans intima con-
templacione ad celestia suble-
uat: cuius uidelicet membra
autem apostolo dicitur. **P**rima conuersa-
tio in celis est. **B**ene autem per
medium celum uolat: quod hinc
inde orbem terrarum in electis
possidet. **C**uius predicacio non
simpliat uox. sed cum addita
meto uox magna uocatur:
quod in toto mundo sonat. sicut
de primis predicatoibus eius dic-
tum est. **I**n omnem terram exiit
sonus eorum. **B**el certe mag-
na uox. per magne libertatis
audacia potest. **E**t notandum
quod non celum sed terram inhabi-
tantibus uel futurum lamentando
denunciat: tempus scilicet de-
siderans atque oblectationibus dedi-
tis. **E**t quatuor angelus tuba
cantant: et uidi stellam de celo
cadisse in terram. **H**ec stella
ut super dictum est. dyabolum sig-
nificat: qui se transfigurant in
angelum lucis. **D**unde quibusdam
apparens dicit se esse christum.

sicut beato martino. De hoc celo cecidit: hoc e de numero angelorum. Vel de celo hoc e de eamā cadit cotidie: quādo ex gentilitate qdā cōuertit ad fidē. ex parentibz xpianis nati. fonte baptismatis regenerant et dyabolo renūciant: et omibz opēibz et pōpōis ei9. In terra cadit: hoc e in eos qui trem sicut. Non e in celo id e in scis potestate habet. **C** Et data e illi clavis putei abyssi. **Q**uod per abyssū: nisi pua designat corda reprobōrū pnis tenebrosa. De hac abyssō dicit in genesi. Tenebre erāt sup facie abyssi. Per puteū at hēna intelligit: qui sua pua doctrina et pfunda hōies in una terre demergūt. Clavis vero putei abyssi potestas intelligit dyaboli: qui dnat hereticis paganus et ceteris i fidelibz. Regim9 ei q petro dare snt claves: id e potestas ligandi atq soluedi. Ita ergo in hoc loco clavis que data est dyabolo: potētia intelligitur quā exercet in reprobis. Que illi data eē dicitur: qpt hoc qd nō e ablata: sicut induatū e cor pharaonis id e nō emoluit. **C** Et aperuit puteū abyssi. Quia ipē inspūat hēnas: ut tenebras sue doctrine pferat ad decipiendū quos possūt. Ipē hoc facit: qz eo instigatē fit. **S**ive per

clavē possim9 intelligē potētiā carnalē. id e reges et pncipes hui9 seculi quos sibi cōiūgebat hēna: qz nō auderet tanta et talia loqui. nisi tempali eēt potētia fulta. **C** Et ascendit fum9 putei: id e puorū hēticorū doctrina māifestata e. **Q**ue bene fumo comparatur: qz lūie ueitatis caret. et qd scis in scriptura sacra lūie pbet. hoc hereticis creatatē infundit: qui eamā a lūie fidei lūie obstūmē non cessant. **S**icut fum9 formacis magne. Fornax at magna: nouissima e veracitate pōe antyppi futua. De qua videlicet fum9 egredietur: id e adusa doctrina. que mētes penitū in caliginē vertat. **C**ui fum9 putei cōparat: p sicut nūc et eo amplius erit: ita tūc seminabit ab impijs. **V**nde dicit. **E**rit tribulacio: qlis nō fuit. neq fiet. **Q**uo in loco questio oritur: quare dicit fum9 putei silis fumo formacis magne. **S**i e tūc tribulacio eē qualis nō fuit: quomō nūc silis e doctrina hēticorū doctrine antyppi. **S**ed sciendū qz illa psequacio et falsa doctrina antyppi et ceterorū ex pte silis e: ex pte dissilis. **S**ilis e in psequacioe scōrū in errore mendaciy: dissilis pōe in hoc qd tūc illi miracula facturi sūt: cū sint falsi doctores. qd isti face

non possunt: ideoque in manu
or erit illa. quod per utramque deca
piet. **E**t obscuratus est sol et
aer. id est etiam: quod quod per sole.
hoc significat et per aerem:
et hoc in terra sui parte id est
in omnibus reprobis est intelligere
dum ut supra. De fumo pu
ter id est hereticorum doctrina ex
ierunt locuste in terram: disci
puli scilicet erroris uari sunt.
qui eterna corda hominum decipe
ret. **N**am locuste neque rectos
gressus habet ut quedam animalia.
neque volatum ut aues: quod disci
puli hereticorum uel ipsi heretici ne
que rectam fidem habet ut uolunt:
et celestia cum sanctis petant. de quibus
psalmus dicit: qui sunt isti
qui ut nubes volat: neque rec
tos gressus operationis. ut cum
psalmista dicit possunt. statum
super petram pedes meos. et dicit
ut gressus meos. **S**altem dicit
locuste. et uentura queque corro
dunt: quod illi per iactantiam ele
uati. et animas ipsorum possunt quod uiro
re fidei habent necesse. **E**t da
ta est illi potestas: sicut habet scor
piones potestate terre. **P**otes
tas nocendi scorpionis in cauda
est. **P**er hanc autem percutit et uene
na diffundit. **S**corpionem quoque
in facie est blandus: sed occulte
cauda percutit. **T**ales sunt here
tica qui falsis uerba promittunt.
ut facilius auditores decipiant:
sicut ueneno male doctrine de
cipiunt simplices. **D**e quibus
psalmista ait. **S**epulchrum pa

tes est guttur eorum. **E**t sacra
scriptura testatur: quod propheta do
cens in edacium ipse est cauda.
Et preceptum est illis uel edacium
fenum esse. neque omne uiride.
neque omnem arborem: nisi tantum
homines qui non habent signum dei
in frontibus suis. **S**uperius dicitur
tamen est quod omne fenum uiride con
bustum est: quod in sua terra parte in
telligitur. **E**rgo hic fenum in
bona parte ponitur. **S**ignifi
cat autem lactentes qui non possunt
capere solidum cibum: sed ueluti
animalia lacte supernae delantur.
Quibus apostolus ait. **N**on potui
uobis loqui quasi spiritualibus sed quasi
carnalibus: tanquam puulis in
christo lac potum dedi uobis non
estum. **Q**uoniam autem uiride in
telligitur proficientes: qui iam
possunt intelligere et capere quod
iohannes dicit. **I**n principio
erat uerbum. **P**orro arbores
perfecti quoque et fortes atque in
fide robusti sunt: quam hi tales
temptationum uentos proferre
possunt. et firma stabilitate
perdurant. **D**e quibus psalmus
ait. **P**lantati in domo domini:
in atribus domus dei nostri flore
bunt. **S**ed et hic a toto pars in
telligenda est ut supra: quod dua
bus scilicet partibus permanentibus
in eterna a quarum lesione prohi
bentur locuste. tria percutit. unde
et statim subiungitur. in
si tantum homines qui non habent
signum dei in frontibus suis.
subaudis digne: quod non solum

excludunt illi qui extra etiam
sunt id est pagani et iudei sed
etiam falsi christiani qui signum
portant in corpore qui bap-
tizati sunt et in ecclesia consistunt
sed tamen fide quam habe vide-
re operibus maculant. Ideoque le-
dunt. Tale est et illud. Qui
manducant carnem meam et bibunt
sanguinem meum in me manent
et ego in eis. cum multi eadem
sacramenta papiant. in quibus
non habitat christus. quod non ad sa-
lutem sed ad iudicium suum man-
ducant et bibunt. Ideoque versum
corporis et sanguinis christi. Et
alibi dicitur sub eodem sensu. ne-
mo dicit dominum ihesum nisi in spiritu
sancto. cum utique multi eum tamen
verbis fateantur. sed habentes
formam pietatis. virtutem eius
abnegant. qui confitentur se
nosse deum. factis autem negant.
**Et dicitur illis. ne occide-
ret eos. Ad superiora respici-
unt ista. id est ad fenum. ad omne
viride. ad arbores que in bo-
num intellexerunt. et a quorum
morte et lesione prohibite sunt
locuste. Sed ut cruciantur
mensibus quibus. Per quos
menses intelligitur omne presens
tempus. a domino scilicet ascen-
sione usque ad finem seculi. in
quo heretici et ceteri infideles
et impii. adversus ecclesiam
grassantur. Nam quod quatuordecim
numerus ad quos sensus cor-
poris pertinet. recte per quos
menses omne presens tempus intel-**

20
64

ligitur. quod tam diu impii sensus
nocere possunt. quam diu quibus sensus
sibus corporis subsistunt. **Et**
cruciantur eorum sicut cruciatus
scorpii cum percutit hominem. Sicut
et scorpio a posterioribus vene-
na diffundit. ita illi reprobis
ab his que cito transeunt. et
in presentia relinquunt. atque ideo
posteriora nuncupant nocent.
et hoc in tanta id est in presen-
te huius seculi. vel nimis quos
libet confringentes. vel como-
dis blandientes. **Et in die-
bus illis querent homines mortem
et non invenient eam. Dies
isti quibus etiam querent mortem
intelliguntur ab ascensione domini
usque ad finem seculi. specialiter
autem fiet hoc temporibus antichristi.
Homines in hoc loco accipiuntur
sacerdotes et etiam ipsos. qui cum
viderint tempore illo tan-
tam impietatis dogma consurgere.
sicut ex parte iam factum est tem-
poribus hereticorum querent mor-
tem. quod scilicet optabunt in dei
contemplatione consistere. ut sint
mundo mortui et sibus seculi
actionibus. et vivat deo. Sed
ista querentibus fugiet mors
ab eis. quod insolubile vincu-
lum regnum astringet illos.
nec poterunt gregem sibus co-
missum relinquere in ora lu-
porum. ne forte dampna gregum
super eos revertantur. et illis
in peccatum reputentur. si eos
errare aut perire per sui quiete
permiserint. **Et cupient mori****

et fugiet mors ab eis: q̄
s̄a viri ut dictū ē int̄ scan
dala huius seculi secreta cōuer
satione deo p̄ cōtēplacionē in
herē cupiūt: sed p̄t̄ aliorū
lucra. quibusdā occupacionibz
in certamine desudat. Nole
tes itaq; viuūt: sed dilatan
mortē p̄t̄ aliorū salutē eq̄
minuūt ferūt. attendētes il
lud apli. Non que sua sūt
singuli querētes: sed que ali
orū. **C** Et similitudines locustarū
si mules equis paratis
in plū. **E**quis assimilāt
oēs hētia p̄t̄ uelocē ubiq;
distarsū: q̄ totū subito reple
uerūt mūdū: locustis vero
p̄t̄ uacuitatē. **I**n plū uadūt
q̄ cont̄ fidē rectā dēcorū pug
nat: et sicut iamnes et mā
bres resisterūt moysi. ita et
isti resisterūt ueritati. **E**t q̄ius
iuxta racionē subsistē aduer
sus p̄ditatores nequeat: sem
p̄ tamē irōnabiliter ueritati
resisterūt. **C** Et sup̄ capita eo
rū tamq; corone similes au
ro. **S**uperius dictū ē de sem
ozibz qd̄ habebāt coronas au
reas in capitibz suis. per q̄s
trūphus victorie illorū sig
nificat: isti at̄ nō habent
coronas. sed q̄sdā figurabz
tamq; coronas. nec sūt auree
sed similes auro. q̄ scilicet
quoddā falsitatis figmētū:
q̄ uidelicet ip̄i se victores si
mulāt et remunerationē dig
nos. sed nec coronas nec ex

auro habēt: q̄ ut aplūs ait.
habētes forma pietatis. ue
ritatē eius abnegāt. **E**t fa
cies earū subaudiis loquuntur.
sicut facies hoīm erūt. **Q**uia
hō ē aīal racionale per fac
ē hoīm racionabilitas eorū
intelligit: q̄ licet sint doc
tores errorū. tamē etiā mul
ta uerā dicūt. et dyalectici sūt
certasq; artes libēales sūt.
C Et habebāt capillos. sicut
capillos mulierū. **F**luxus
mulierū in capillis eē diuos
at. **U**nde aplūs. **M**ulier
si comā nutriat gloria ē illi.
Per capillos ergo mulierū
effeiatos illorū aīos intelli
gē debemz et lasciuos: quia
sūt hoīes sibi placētes. et su
as voluptates sequētes. **S**ue
per faciē hoīm et capillos mu
lierū utq; serus intelligunt:
q̄ illi non solū deceperūt vi
ros. sed etiā mulieres. **Q**uia
ē heretica. ad hoc ut locuste
saluūt. ut equi distarsūt.
et tamē in omibz ueritati re
sisterūt: recte illorū opinio
fedor eē describit. **U**nde et
ip̄e mulieres defendebāt eos.
sicut constantin' sorori q̄ arriū
reuocauit ab ep̄lio. et sicut
iustina que eandē arriā
doctrinā defendit cont̄ am
brosiū. et alie multe. **L**ocust
te ergo facies huānas et capil
los mulierū habent: ut in
hētica p̄fida utq; serus sibi
ut ita dixerūt nequis applaudat.

tueat^r. atq; defendat. Possunt
 etiā per capillos mulierū ipi
 intelligi quos hētia deceperūt:
 aios scilicet habētes seducibi
 les. et mollitie feiārū flexi
 biles. **C**Et dentes earū sub
 audis locustarū ut leonū erūt.
 Dentes leonū habēt lamatiū
 et fetore natūale. Tales erūt
 hētia: qui aias hōim infiac
 bāt. et malā famā de se emit
 tebāt. Et sicut bonus xpi p
 dicatoib; cōueit. xpi boni odor
 sum; sic econtrio istis eit p
 suam odoē fetor. **C**Et habebāt
 loicas sicut loricas ferreas.
 Per loricas obfirmata et du
 ta puerforū hōim corda mō
 strant^r: q; sicut hō loica mu
 nit^r ne ictib; telozū vulnē
 tur. ita illi sua obstinatione
 mūnunt^r. ne sagitta ueitatis
 ad corda illozū ueiat: et ita
 defendūt p̄fidia sicut fideles
 ueitate. sicut mendacio dediti.
 cōtēpnūt obediē ueitati. Et
 notandū q; apta fit hēticorū
 in singulis spēbus cōpario.
 qui et in locustis elati et va
 ni. et in caudis scorpionū
 ueneniati. et in equis lasani
 at vani. et in hūanitate sinu
 laaoē callidi. et in capillis
 mulierū moib; mōpositi:
 et in dentib; leonū fendi. et
 in lorias ferreis corde notā
 t^r p̄fidi. **C**Et uox alarū earū
 sicut uox curruū equozū mul
 torū curruū ad bellū. **C**Et
 superius p; caudas. hoc desig

nat^r hic p; alas locustarū: id ē
 potētia hēticorū. uel doctia
 elcā quā ipi eligūt. **C**Quarū
 uox etiā bene similib; dicitur
 currib; equozū curruū in bel
 lū. **N**ā currus quā a stabulis
 p̄deūt. diuisi ab inuicē et se
 uicti uicēde solet. usq; quo ad lo
 cū certamib; ueientes cōiūgā
 tur et p̄i uoto pugnat: ita
 et hētia semetipōs diuidūt.
 et contrios sibi errores p̄ferūt.
Verbi grā. Fotin; negat xpm
 ante mariā fuisse: sed ex ipsa
 uicū dicit eū sūpsisse et ue
 rū corpus habuisse. **E**trone
 arrius dicit eū aū secula natū:
 et aegritū eē. Similit^r et ce
 teti uarios mēdaci; inueniūt
 errores ualde sibi contrios:
 sed q̄uis int^r diffideat. tamē se
 uanimit^r cont^r uuitatē eāe
 pugnat. **C**Et habēt caudas
 similes scorpionū. et aculei
 erūt in caudis earū: et potes
 tas earū nocē hōib; mensi
 b; quq;. **P**er caudas ut sup
 dictū ē potētia tēporalis i
 telligitur: p; quā nocent
 cōiūgētes suo erroi principes
 hui; seculi. **V**erū qd̄ superis
 fūeat p̄ternūssū de caudis
 scorpionū: hic adiūgit cum
 dicit^r. et aculei in caudis earū.
Quid sit aculeus i caudis
 locustarū: paul; exponit cū
 dicit. **U**bi ē mors victona
 tua? **U**bi ē aculeus tuus?
Stimul; at̄ mortis p̄cū ē.
Constat ergo q; ois illozū po

teunia. et error et peccatū ē.
Qd sequit̄ potestas eorū
uocē hoībz mensibz quibz
repetita sentētia ē: per quā
pūs vita iterato exprimit̄.
Et sup̄ quidē potestātē lo
cūste accepisse referūt̄. ut
mensibz quibz hoībz cruciaret̄
nec eos occideret̄. hic uero
eorūde mensū numero uocē
hoībz facultatē habē phibe
tur. **Q**d utiqz ibi de bonis
hic uero de malis intelligē
dū ē: q̄ et illos cruciat̄ sed
nō occidūt: istos uero non
cruciat̄. sed nocēdo peccāt.
Et habebat sup̄ se regē
angelū abyssi id ē dyabolū.
qui ē princeps oīm reprobōrū.
ipē ē rex sup̄ oēs filios sup̄
bie: non quo ipē hoīem crea
uerit aut regat. sed quo sup̄
eos diuātiōnē exerceat: quos
sibi per peccatū seruos addiat.
Et cui nomē hebrayce labad
don. grece at̄ apollion: lati
ne at̄ habet nomē exterminā
s. **Q**d in quibusdā codi
cibz inuenit̄ scriptū abaddon.
ubi scilicet primū ē. a. sed
falso scriptū ē et uicino scrip
tois factum: sed primū ibi
ponedū. l. et labaddō dice
dū. sicut beatus iheronimus
dicit in hebraycis ut̄ p̄taci
oībz. **Q**d sit at̄ hebrayce
labaddon: grece apollion
exprimit̄ cū subdit̄: latine
habet nomē exterminā.
In hys q̄ppe uoībz dyabolz

intelligit̄: qui hoīes exter
minat̄ id ē extra patriā celestē
emittit. qui auditus sūt:
discedite a me maledicti in
ignē eternū. **E**xterminābū
t̄ ei ministri quibz hoc dicit̄:
id ē eiaent̄ ab oīsonante
scōrū. **L**egim⁹ ē in ewan
gelio qd̄ sup̄ cruce dū scrip
tū fuit grece hebrayce et la
tine: q̄ iste tres lingue tūc
uigebat. hic ē rex iudeorū.
Ita et hic nomē dyaboli. qui
nouissimo tempore p̄ditū ho
minē ingredietur: quibz se
xp̄m eē mēnet̄. tribz linguis
exprimit̄. **Q**ui recte exter
minās dicit̄: q̄ sicut xp̄s cō
gregandi. sic dyabolo cōgru
it nomē exterminādi. **U**nde
ē. **Q**ui nō colligit̄ meū spar
git. **D**e uinū abyssi et̄ acc
uerūt̄ adhuc duo uerba post hec.
Legim⁹ sup̄ qd̄ aquila uolās
per mediū celū tria uerba p̄dit̄
ut̄ futūra: quorū uinū abyssi
describit̄ in narratiōe p̄re
dēti uel tribulatiōe q̄ facta
ē tempōibz scōrū inactū.
adhuc uero duo restāe dicit̄
narrāda. uel posteriore tempe
sub antypō adimpleda. **E**t
sextus angelus tuba ceant̄:
et adiuu uocē unā ex cornibz
altaris aurei qd̄ ē an̄ oculos dū
dicētis sexto angelo qui habet
tubā. **S**olue quatuor angelos
qui alligati sunt in flumīe
magnō eufrate. **A**liā signi
ficat̄ etiam: de q̄ sum⁹ q̄p̄t

tionis ad deū dicitur. Bene
 altā aureū dicitur. q̄ p̄fecto et
 clia iustorū sempiterna sapiē
 tia illustrat. de q̄ salomō dicit.
 Accipite sapienciā sicut aurū.
 Recte quoz aū oculos dei eē
 dicitur. q̄ sup̄no resp̄cū semp
 illustrat. Unde in psalmis
 dicitur. Oculi dñi sup̄ iustos.
 Huius altaris cornua sūt oēs
 p̄dicatores. Unde et in veteri
 testamēto sepe legim⁹ sangui
 nē sup̄ cornua altaris positū.
 Significabāt̄ eī in hoc sanc
 ti martires p̄p̄rio sanguīe p̄
 fundēdi. Unū hoc cornu al
 taris hic spealit̄ positū debe
 im⁹ intelligē dñm̄ n̄m̄ ih̄m̄
 xp̄m̄ mediatorē dei et hominū.
 qui p̄cipit sexto angelo. id ē
 om̄i eamē. ut soluat q̄tuor
 angelos. per quos q̄tuor reg
 na p̄ncipalia. et q̄tuor po
 testates illorū. aut oē corpus
 dyaboli intelligit̄. Solut
 ues etiā q̄tuor angelos. id ē
 oēs demones in capite suo.
 a quo audiunt in petro. **Q**
 cūq̄ ligaueris sup̄ t̄rā eīt li
 gātū et in celo. **Q**uatuor
 numerus sepe p̄ vniuersitate
 p̄t̄itur. Unde et in fine a q̄
 tuor vētis reli elēcti p̄ āgelos
 assumi phibent. uel dicit̄
 ei solue. id ē soluedos p̄dic
 tempore antixpi. **M**odo eī
 ligati sūt. q̄ nō possūt no
 tū eē q̄ volūt. ex quo dñs ven
 ens eis potestate abstulit.
Quo in loco considerandū ē.

q̄tū seueret si soluti eēt. q̄
 mō etiā ligati tantū seuerit.
Tale ē illud in ewāgelio de
 ficulnea. q̄ dñs cultorū dicit.
 abscede illā id ē p̄dic abscedē
 dā. **N**eq̄ eī apostoli abscede
 rūt iudeos. sed abscedēdos
 a romanis p̄dixerūt. **P**er
 flumē eufraten in quo ange
 li alligati sūt. potentia secu
 lais intelligit̄. q̄ in p̄ncipi
 b⁹ hui⁹ seculi maxīe dyaboli
 habitat. et in eis regnat.
Eufrates quippe flumēs ē ba
 bilonie. qui in multa flūna
 diuisus ingredit̄ babiloniā.
Medi et p̄si diuiserūt hūc
 flumē in multos riuos. et
 p̄ eius alueū ingressi sūt
 babiloniā. **Q**uo flumē sepe
 in malā p̄tē p̄t̄. **I**n hoc
 loco ues ut dixim⁹ significat
 potentia seculare. in q̄ dya
 bolus alligatus p̄dicat̄ nouis
 sima p̄secutio. q̄ et impij
 q̄tū uult nocē nō p̄mittit.
 usq̄quo nouissima p̄secutio
 adueniat. **E**t soluti sūt.
 p̄ eo qd̄ ē soluet̄ angeli id
 est demones. et oē corpus dy
 aboli. **Q**ui p̄t̄ erat in ho
 rā et die et mēse et ānū.
 ut occideret terna p̄tē hominū.
Per hora dimidiū annū in
 tellige. p̄ diē et mēse et an
 nū. ānos tres quib⁹ antixp̄s
 seuet adūsus bonos. **I**deo
 eī p̄ hora diē et mēse et ānū
 illud tēpus intelligi p̄t. q̄
 et horis q̄ datū diē. et diebus

meses. et mensibus certis annis
expleat. **D**icuntur demones
ut occidat etiam parte hominum: quod
inmirum uocedi oportunitate
semper persistat. **V**nde uerum
maito de locustis promissum est:
quod centum sitis equis parvis in pro
luum. **T**erna. et pars ita ut super
intelligit. **E**t uis equorum
exercitibus. uicies milies dena mi
lia: audiam uisum eorum. **I**n hoc
uero omnis multitudo intelligit
demonum et hominum. **E**quos ita
quod in hoc loco debemus intelligere
demonos. qui malis presidunt
et in eorum cordibus habitant.
Dicuntur autem milies nichil aliud
est quam uiginti milia. **T**ale est illud.
Non dico tibi petre usque sep
ties: sed usque septuagies sep
ties. **Q**uod nichil aliud est: nisi
septuaginta septem. **Q**uando enim
uis per nomen transit. sicut ubi
gratia cum dicitur septies septuagi
ta. summa uis multiplicat. et
efficitur quadringenti nonagi
ta. **Q**uando autem adubialiter per
feruntur: nil aliud intelligitur
nisi quod ipse uis sonat. **V**n
de et in genesi legitur. **D**e la
mech uero septuagies septies
ultio dabitur. **D**icuntur itaque mi
lies. omnes significant reprobos:
dena autem milia omnes sanctos qui
decem uerba legis custodiunt. **E**t
quod plures reprobi quam iusti: du
plex uis reproborum oppositur
contra simplicem uisum iustorum.
De ipsis enim electis dicitur. **C**ur
tus dei decem milia. **D**uplex

quorum est uis reproborum: quod ex
malignis spiritibus et reprobis
constat hominibus. **E**t contra simpli
cem uisum iustorum ac paruissi
ma: oppositur innumereabilis
multitudo perfidorum hominum et
demonum. **E**t ita uidi equos
in uisione: subaudis sicut
dixeram et scripsi. **E**t qui sede
bat super eos: habebat locustas
igneas. et iactinas et sul
phureas. **P**er sessores equo
rum intelliguntur demones. uel
magistri errorum heretice scilicet
et potentes huius seculi: quibus
presidet dyabolus sicut christus
elias. **D**e quibus scriptum est.
Astendes super equos tuos:
et equitatum tuum sanctus est.
In ipsis autem demonibus uel er
rorum magistris. intelliguntur
omnes reprobi et per locustas pene
et tormentum etiam figurantur.
que a iustis nulla parte sunt
euacuanda. **D**icuntur enim in in
ferno gemetes. **Q**uoniam dicitur
apostolus nobis. **S**ed non ideo mi
sericordiam mouent: qui po
tius audiet. nescio uos. **Q**ui
penas inenutabiles. non so
lum sustinebunt demones: sed
etiam omnes reprobi. **I**actinas
autem posuit pro eo quod est fume
as. **E**t igne enim fumus egredi
tur. **H**oc etiam ipse color iacti
natus indicat. qui spiritum aeris
tenet: quod in inferno est ignis
inextinguibilis. erit et fu
mus qui miseris excreabit
ne ueram lucem iam uide possint.

C Et sulphureas id e putri-
 das. Erit et duplex ibi pena
 caloris et frigoris. Unde iob.
 Ad calorem inuicem misent ab
 aquis inuicem. Erit et fetor
 intolerabilis quo cruciabitur
 igne et sulphure exusti atq a
 vermibus comesti. **C** Et capita
 eorum tanq capita leonum: qz
 et aias ut sup dictu e misia
 ut. et fetore male fame de
 se emittunt. **P**er capita autē
 equorum auctores intelligunt
 errorum: qui et fortes sūt ad cō-
 terēdos infirmos. et cū se si-
 mulāt eē bonū odorē. fetoribz
 inueniūt repleti. **U**t et sup
 memim⁹ os leonū et corpora
 dilapiat: et naturalē fetore
 egeit. **C** Et de ore iporum pte
 dit ignis et fum⁹ et sulphur.
 Ab hys tribz plagis occisa ē
 tertia pars hoīm: de igne et
 fumo et sulphure q̄ predebat
 ex ore iporum. **D**e ore autē e-
 orū ignis et fum⁹ et sulphur
 egredies tertiā pte hoīm oc-
 cidit: qz videlicet malorū
 pdicatio sequatibz suis etna
 supplicia ppat. **Q**ue recte
 tormētū impiorū vocat⁹: p
 quā ad illud multitudo im-
 piorū puenit. **S**en⁹ tropi-
 ce locutionis ab eo qd̄ p̄nunt.
 illud qd̄ p̄nunt⁹ ostendens.
De ore illorū pte dit ignis:
 qz p illorū doctrina hec oīa
 ventura sūt eis qui eā susti-
 piūt. **C**ū at̄ in illā incurre-
 rit: tūc experient⁹ q̄ amara

mors sit semp igne cremāi
 nec fuditus mori: semp fu-
 mū pati. lucē nūq̄ vidē. sem-
 p̄ fetoribz replei. suauitatis
 nichil adolei. **I**deo qz horre-
 da p̄sus p̄uersorū sūt dog-
 mata: quibz p̄uenit ad talia.
Potestas eī equorū in ore
 iporū ē et ī caudis eorū qz per
 suā pdicationē p̄uersā suade-
 do decipiūt: et temporalibz
 potestatibz sūti. p̄ ea q̄ retro
 sūt exaltant⁹. **P**er caudam
 quippe ut sup dictū ē potestas
 terna exprimit⁹: q̄ ī tempora-
 libz rebus letatur: q̄ postpo-
 nēde sūt oībz q̄ ad ea q̄ man-
 te sūt se extendē utūt⁹. **I**n
 ore uēo illud qd̄ per os fit in-
 telligit. **P**otestas ergo eorū
 in ore eorū ē et in caudis ipō-
 rū: qz quos nō possūt decipe
 per p̄uitatē erroris. decipiūt
 per p̄nupes hui⁹ seculi. **U**n-
 de subdit. **N**ā caudē illorū
 similes sūt serpētibz habē-
 tibz capita: et h⁹ in hys no-
 cent. **L**egim⁹ in genesi qz
 dyabol⁹ serpētē indut⁹: mu-
 lierē decepit fraude male
 suasionis. **T**ales sūt et isti
 errorū magistra. qui sua p̄-
 sa doctrina decipiūt quos pos-
 sūt: et qz eos quos subūt⁹
 nequeūt per p̄uitatē erroris.
 decipiūt opprimūt per pote-
 riā seculi. **B**ene caudē illorū
 similes serpētibz dicūt⁹: ha-
 bētibz capita per q̄ p̄nupes
 hui⁹ seculi figurāt⁹. quos sibi

hēta cōiūgūt. ut catholicos
a fide subuertāt. Vnde et
alia trāslatio habet. **C**au
de eorū siles sūt draconibz.
Per dracones quippe qui pe
ne immaniores sūt omibz bes
tijs apte scilicet designat p̄tās:
quā ezechiel ex p̄sona dñi
loquēs ad pharaonē regē e
gypti demonstrat dicens. Et
ce ego ad te pharaō draco in
gē. **E**t iheremias ex p̄sona ie
rusalē de nabuchodonosor.
Comedit me. deuorauit me:
obsorbuit me q̄ draco. **V**ñ
ap̄t ergo patrocinijs sicut ma
gister errorū ap̄tius nocent:
q̄ si solo sermone suaderent. **E**
Et ceteri hōies id ē pagani
qui nō sūt occisi hys plagis.
hoc ē nō sūt decepti ab hēta
tis ut in aīa moriāt. neq̄ pe
nitentiā egerūt de op̄ibz ma
nuū suarū. ut nō adoraret
demonia et simulachra aure
a et lapidea et lignea. q̄ ne
q̄ vidē possūt neq̄ audire ne
q̄ abulāe. et nō egerūt pēte
ciā ab homicidijs suis. neq̄
a fornicatiōe sua. neq̄ a furtis
suis: subaudijs sicut p̄ibūt
igne sulphure et fumo. Ac
si diceret. **E**t hystales ad supra
dictū p̄tne m̄m vidēt. Hē
ta quippe tantūmō xp̄ianos
decep̄bat et iudeos. nō ta
mē paganos: sed q̄ ip̄i nō
cognouerūt deū. cū hoc utiq̄
posset facē p̄ natyale legē.
similit̄ dāpnabūt. Vnde

considerandū ē. q̄ pena plerū
di sūt q̄ habētēs dei noticiā.
fidē et sciētā. hec oīa cōtēp
nūt: si illi etiā dāpnabūt.
qui horū oīm nichil habuerūt.
et solūmō q̄ per natyale le
gē deū nō cognouerūt p̄i
būt. **C**ū ē debuisse cōsida
re et attendē ut aratorē cel
et terrē et oīm rerū coleret
et adoraret. relinquētēs ar
atorē ceperūt adorāre opa ma
nuū suarū. aurā et lapidea
et lignea. que neq̄ vidē pos
sūt neq̄ audire. q̄ sp̄s non
ē in eis. **E**t nō egerūt pē
tentiā a suis homicidijs. qui
bz iustificabāt multos: et
sanguinē filiorū suorū et fili
arū suarū fundebāt et offe
rebat deōnis: neq̄ a forni
caciōe sua duplici ut ab imū
dicia carnis cessaret. aut ab
ydolatria. neq̄ a furtis suis:
q̄ iūre sibi vnusquisq̄ q̄ po
teat suabat. **D**e quorū p̄fō
cōuersatiōe impētent nūt
op̄is intencio nō sūt am
plus loqui: p̄sertim cū et hic
liber ī lōgū p̄tracty debuit si
uis t̄mū exp̄teret. **I**n
cipit liber tertius. ca. 1. **D**ea
mum...

Equitur.
Et vidi an
gelū forte
descendētē
de celo: am
tū nube et
iris ī capite

eius. Angelus xpus est natus
 aus patre voluitans. Et q
 etne vite novus natus ad
 venit. nova nuntiavit: nova
 pmisit. nova fidelibus suis
 contulit. Unde et per ppheta
 ta magni consilij angelus di
 citur. Huius sacerdotis membra
 sunt illi eam. de quibus scriptum
 est. Labia sacerdotis custodi
 ut scientia. In eo autem quod ali
 u angelum iohannes vidisse
 se dicit. non est rei divinitas:
 sed ordo visionis. et consue
 tudo recapitulacionis. Alium
 cum angelum vidit: quod aliam vi
 sione sub alio intellectu enar
 randa repetiuit. Fortis autem
 dicitur: quod ad debellandas uent
 aerias potestates. De quo
 psalmista ex persona angelorum
 dicitur. Es est iste rex glorie. Et res
 pondens. Dominus inquit fortis
 et potens: Dominus potens in
 philo. Sed cum Dominus ubique sit
 iuxta illud. celum et terram ego
 impleo. et est celum et terram
 non sit locus: et quomodo descen
 dit de celo. Ad quod paul du
 bio dicendum: quod descensio il
 lius nichil aliud fuit. nisi
 humilitatis eius incarnatio.
 Nube autem amictu apparuit
 angelus: quod nimirum carne in
 duto inter homines apparuit Dominus.
 De qua propheta. Ecce Dominus as
 cendet super nubem leuem: et
 ingredietur egyptum. Super
 nubem quippe leuem ascendit:
 quando carne sine gredie per

cati assumpsit. Caput uero
 angeli. divinitas intelligitur filij
 dei. iuxta illud. Caput christi
 deus. Iris autem sicut et super
 diximus grece. latine arcus
 dicitur. quod diversis coloribus in nu
 be apparere videtur: et est signum
 apparicionis. a tempore dilu
 vii positum inter deum et homines.
 Tunc sit arcus in celo. cum ra
 dyes solis imbrifera nubes
 fuerit illustrata: quod dum claritas
 luas etne et sol iusticie car
 ne assumpsit. reconciliatio
 facta est mundo. In arcu quo
 quod duo sunt colores principales.
 ceruleus scilicet et igneus.
 per quos duo iudicia signifi
 cantur. In uno scilicet diluuii
 precedens. in altero vero ignis
 subsequens. Possunt et in ar
 cu mysteria figurari baptis
 matis. quo baptizamur. aqua
 in memoria passionis filij dei:
 sicut papimus gratiam spiritus sancti
 de quo Dominus dicit. Ignem veni
 mittere in terram. In capite uero
 quod angeli iris erat: quod in pra
 te uerbi. apparicio filij dei con
 stabat. Et facies eius sicut
 sol. Quia in facie cognicio
 est hominis. per faciem angeli in
 carnatio filij dei intelligitur:
 quod nisi ille carne assumeret. ne
 mo hominum illum cognosceret. Hanc
 manifestam in facie cognicionem
 psalmista optabat fieri cum di
 cebat. Ostende faciem tuam et
 saluum erimus. Non autem ut sol in
 sibilis facies christi fulget. sed

multo amplius: q̄ et de dñs
dictū ē. fulgebūt iusti sicut
sol ī regnō p̄is sui. Et qui
dē erūt etiā similes angelis:
nō tamē ita siles q̄ equales
filio dei. Nā et in morte corā
tribz discipulis insigniatis
fuita membra sua iā in se
ip̄o ostendit. Sed nō sine
causa xp̄us solū cōpatur.
Sol quippe habet ortū et oc
casū. Unde salomō. Ortus
sol et occidit. et ad locū su
ū reuertit: ibiqz renasces
gnat per meridie. et flectit
ad aquilonē. Sol ei ortus ē:
q̄n xp̄us natq̄ ē. Vēit ad oc
casū q̄n p̄ nobis mortuus
ē. sicqz redit ad ortū: q̄ eius
huānitas ex passione mor
tis. ad gloriā resurrectionis
redisse p̄bat: ibiqz renasces
gnat per meridie. q̄ resurgēs
a mortuis. calorē fidei et sp̄us
s̄i. corda discipulorū illust
uit. Inre ei illi meridies vo
catur: ī quibz sol iusticie.
āphorē sp̄us infudit calorē.
Per meridie quoqz gnat
ad aquilonē flectit: q̄ ad col
ligēdā gentilitatē. ap̄lorū p̄di
cacionē p̄ducit: ī q̄ frigidus
ventq̄ ille dñabat: q̄ in sup
biā elatus. p̄aus dixisse pro
bat. Nonā sedē meā ad aq
lonē. Qd̄ q̄ subdit. Ius
trās oīa p̄git sp̄us: ad hoc
p̄tinet. p̄ totū mūdus p̄e
dicacionē plenus ēē ostendit.
Unde ē. Vox tonitruū tui
in tota: illuxerūt chorustaa

oēs tue orbi terre. Et ad ar
culos suos reuertit: q̄ post
aggregationē gentiū. illumi
bitur etiā multitudo iudeorū:
et p̄ plētudo gentiū intra
neit. tūc oīs isrl̄ saluus est.
Possūt et per faciē angeli.
mēbra redēptiois intelligi:
nō qualia nūc sūt in terris.
sed qualia fuita sūt in celis.
Unde ē. Tūc iusti fulgebūt
sicut sol. Quia ei dñs et
eternā vna p̄sona ē: nō iron
uēiunt ip̄a in faciē angeli
ut sol lucē phibetur. Et
pedes ei tanq̄ colūpna ignis.
Per pedes angeli. p̄
dicatores intelligūt: ī quibz
per totū mūdū incarnata
dei sapientia ambulauit.
De quibz dicit. Illi at̄ p̄fer
ti p̄dicauerūt ubiqz. De qu
bz et dicit. Quis sp̄uosi pe
des euāgelizaciū parē. Qu
bene etiā colūpne et igni cō
pant: q̄ et more colūpna
rū sup̄ inpositū eternē edifi
ciū portāt. et sp̄u sc̄o accēsi
corda auditorū ad amorē dei
p̄dicando inflāmat. Quia
ergo ad p̄dicacionē mittūt:
recte pedes: q̄ neō ad amorē
dei illos quibz p̄dicat̄ atten
dūt. bene ignis: q̄ sup̄ edi
ficiū eternē construit: apte
colūpne vocant. Quia ei
colūpne sūt: testat̄ paulus
cū dicit. Petrus et iacobz
et iohānes qui dicebāt̄ co
lūpne ēē: dexteras michi de
derūt et barnabe. Hinc

et per psalmistam dicit. **E**go confirmavi columbas eius. **E**t habebat in manu sua librum apertum. Superius legitur quod videtur librum signatum sigillis septem. per quem veteris testamenti designatur plenam multam ob scuritatem: hic autem per libellum apertum iam novum testamentum significatur. quod apertum est in manu dei id est operatio ipsius reserata. **M**anque est illa operatio est vite salutis. **E**t quod in superioribus libro noscitur latuisse secreta: aperte vult in libello aperto. novum testamentum revelata clarissime significat gratiam. **I**psa est apparens in carne qui intelligitur per sanctum angelum: ea que latebatur nascendo. movendo. a mortuis resurgendo. et ad celos ascendendo aperuit. **E**t posuit pedem suum dextrum super mare: sinistrum autem super terram. **P**er dextrum pedem illa significatur membra que nullis adusitatibus franguntur: nec ullis successibus extolluntur: id est apostoli. martires et ceteri. qui habent potestatem calcandi super omnem virtutem inimicam. **T**ales supra mare. hoc est supra hunc mundum constituentur: quod omnes malorum presentia omnes presentent et non succubunt. **P**er sinistrum autem pedem qui supra terram ponitur intelliguntur confessores. sicut remigius. germanus. martinus et ceteri. qui passim tempore vixerunt. nec publicum perirent martiri: quod super ter

ram. hoc est soliditate fidei sunt locati. **D**eus est inassuetudines temporum disposuit in etate membra: fortiora scilicet superfluctus maioris. infirmiora vero super soliditate terre constituit. **S**ic et huius seculi principes. ubi fortior est impetus belli fortissimos milites parant. **E**t clamant illos magna: quod modum cum leo rugit. **L**eo cum rugit: omnes bestie timeant. **E**t ipse in sua fortitudine clamavit christus: leo appellatus pro fortitudine. siue per se. siue per suos predicatores cum dicit. **O**mnis arbor que non facit fructum bonum: eradetur et in igne mittetur. **E**t iterum. **P**atentiam agite: appropinquabit enim regnum celorum. **E**t hac suavitore fortitudine sua demonstravit. dum multos sibi subiecit: bestias quoque: id est bestiales et feroces homines timore concussit. **Q**uod autem fecit christus. fecerunt et eius apostoli etiam tormenta predicando per totum orbem: et fortes homines ad fidem illius sue doctrina convertendo. **E**t cum clamasset: locuta sunt septem tonitrua voces suas. **Q**uid per septem tonitrua: nisi universalis etiam in suis predicatoribus intelligitur: septiformi spiritu repleta est. **U**nde et bene clamavit leo prius: ac postea septem tonitrua sunt locuta: quod videlicet prius predicavit christus. deinde apostoli et ceteri doctores. ad eius vocem perfecti predicaverunt ubique. **B**ene

autē septē tonitrua uoces su-
as loqui phibēt. q̄ sc̄a p̄dica-
tio nō uideorū fabulas. nō
phylozophorū nēmas. non
hētorū uersicias. in suis
dogmatibz recipit. sed p̄p̄ys
sensibz ut ē edita. semetip̄m
in auditorū cordibz per sc̄os
p̄dicatores diffundit. **P**os-
sūt at̄ et in septē tonitruis.
specialit̄ sc̄i apli intelligi.
qui in tota huius seculi tonāt.
q̄ et alta et p̄funda. obscura
et terribilia loquūt. **U**nde
et eorū n̄s ex p̄tibz septena-
ry cōficiat. id ē ex pari q̄terna-
rio. et impari t̄nario. **S**ive
ei tria per q̄tuor. siue q̄tuor
per tria ducat. ad duodenariū
nūm p̄ueit. q̄ uidelicet per
ip̄os duodecī ap̄los. fides sc̄e
trinitatis intonuit per q̄du-
p̄tū orbē. qui missi sūt p̄di-
cāe tria sūma per q̄tuor infi-
ma. **E**t cū locuta fuissent
septē tonitrua uoces suas.
scripturus etiā. **E**t audiui uo-
cē de celo dicentē. **S**igna que
locuta sūt septē tonitrua. noli
ea scribē. **Q**uia audieat iohā-
nes superius. q̄d uides scribē
in libro. uoluit etiā ea que au-
diuit a septē tonitruis scribē.
sed dictū est ei. signa id ē si-
gilla que locuta sūt septē to-
nitrua. noli ea scribē. **U**bi
m̄ito queit. quare illi hoc di-
catur. cū in iohāne oēs doctores
figurēt. qui utiqz nō debent
diuina eloquia sigillatē. ut non
ad aliorū māifestēt utilitatē.

Uerū dicendū ē. q̄ nos q̄d
sub sigillo signamz nō om̄ibz
notū ē uolumz. sed solūmō
familiāibz. et quibz arde nos
p̄ certo posse sc̄imz. **Q**uā autē
palā dicimz et nō sigillamz.
ad multorū noticiā duamz.
Dicit iohāni et i illo om̄i or-
dini doctorū. ne scribat q̄ locu-
ta sūt septē tonitrua. q̄ non
oibz sūt māifestanda diuina
eloquia. **P**ro tempoibz etiā
abstondēda sūt. ne fiat cont̄-
p̄ceptū d̄ni quo ait. **N**olite
sc̄i dāc̄ cambz. neqz mittatis
margaritas uas aū porcōs.
Simplibz quoqz debēt distre-
te et sc̄idū capacitatē singu-
lorū distribuī. p̄ alij lactis po-
tū suscipiūt. alij ues solidū
n̄bū p̄p̄e possūt. **U**nde
ip̄e d̄ns discipulis dicit. **A**d
huc multa habeo uobis dicē.
sed nō potestis portāe modo.
Et iterū. **F**idelis seruus et
prudens. q̄ dat cōseruus suis
in tempore tritici mēsura. **D**i-
catur ergo iohāni. signa que
locuta sūt septē tonitrua. et
noli ea scribē. et in illo om̄i
choro doctorū. **A**c si dicit. **E**t
logorū dei saganēta sic int̄-
mētis seartū tege. q̄tenz ne
aut h̄y qui nō debent ad eorū
cognitiōnē p̄ueniāt. aut h̄y
qui debēt. cū disc̄atione et
moderatiōe eorū nonciā capi-
āt. **E**t angelus quē uidi
stantē sup̄ mare et sup̄ terrā.
lenauit manū suā ad celū. et
iurauit p̄ uenire in sc̄la sc̄lorū.

Cū dñs in ewāgēlio uāre p
hibeat dicens. nolite uāre
neq; per celū neq; p terrā sed
sit sermo v̄r. ē ē. nō nō. qd
ē aplius ē a malo ē qd ē qd
ipē manū ad celū leuās uirat
per uiuētē i sc̄la sc̄lorū. Sed
sciendū. q; hoies recte uirne
phibēt. qui sepe i uirameō
fallūt. **S**zō ē hoies a uirameō
to deus cohibuisset. si in eo
p̄m̄ deesse cognouisset. De
us itaq; uirne p̄. q; nō men
tur aliqu. **I**uramentū at̄ eius
ē oīs sermo illiq; q; qd qd lo
quit. absq; ulla abiguitate
cōplet. **P**er manū at̄ angē
li ut supra dixim. **I**ntelligit
opacio filij dei. et dispensa
tio huāne redēptionis. **I**eu
nit itaq; angelus manū i celū.
quādo filij dei carnē quā p no
bis assūpsit. ad dexterā p̄is
eleanit. **H**ic scriptū ē. **I**e
uabo i celū manū meā. et
uirabo per dexterā meā. **A**c
si dicēt. **A**ssūptā a uerbo car
nē ad celos eleuabo. et p unā
q; naturā saluet ubi et hoīs.
queq; futūa sūt roborabo. **I**u
rauit per uiuētē in sc̄la sc̄lo
rū id ē per deū p̄m̄. quā se
et p̄m̄ unū ostēdit dicens.
ego in p̄e. et p̄ in me ē. et
quā eā oīa opa sua ad deū re
tulit dicens. pat̄ i me manēs
ipē facit opa. **D**e quo eā
subdit. **C**um creauit celū et
ea q; in eo sūt. id ē solē et lu
nā et cetera sydeā. et terrā et

ea q; in ea sūt. id ē hoies et bes
tias. anes. et cetera usq; ad uer
miculū. et māe et ea q; in eo
sūt. cete saluet et pistes diuisi
genēis. **Q**uo i loco. hētorū
p̄fida dāpnat. qui nō uerēt
asserere. quedā a bono deo. que
dā uēo a p̄ncipe facta tenebra
tū. **S**ed et cū subiūgit. q; tē
pus aplius nō ē. q̄stionē no
bis facit. maxime cū psalmis
ta de reprobis dicat. **I**mmū
dū mētū sūt ei. et cū tēpus
eorū in sc̄la. **S**i ē impiorū tē
pus cū in sc̄la. quō temp̄
iā nō ē. **A**d qd̄ dicēdū. q;
iustis nō ē tēpus. id ē muta
bilitas aliq; q; immutabiles e
rūt in mēte. et icorruptibiles
i corpōe. **T**ēpus quippe ē uas
situs diei ac noctū. ideoq;
ibi iā tēpus nō ē. ubi nulla
uarietas cuiuslibet rei. **I**usti uēo
immutabiles existēt. q; i et̄na
claitate et indefinēti luce per
manebūt. **V**nde psalmista.
Ordināōē tua p̄seuēt dies.
Imp̄i at̄ temp̄ habebūt. q;
semp̄ per uaria tormēta muta
būt. et ad calozē in mūti
būt ab aquis uiuū. **E**d̄ ergo
dñs de iustis negat. hoc de i
iustis psalmista affirmat.
Sed i dieb; uocis septimi an
geli cū cepit tuba canē. id ē
cū cepit sc̄a ec̄c̄ia ultimā suā
p̄dicationē diffundē. cōsumma
bit. **M**ysteriū dei. id ē p̄ficiet
qd̄q; mō latet. q; cōsummano
hic nō aboliōne significat

sed perfectione. **M**ysterium autem
appellatur illud quod oculis non vi-
ditur nec auribus auditur nec in
cor hominis ascendit: quod tunc con-
sumabitur. id est perficietur. cum et
iustis bona et iniustis data sunt
erit tormenta in perpetua: sicut
euangelizauit per seruos suos
prophetas. **O**mnia enim in intentione propheta-
rum principaliter de deo aduentu
sunt. et scilicet consummatione: ideo
per tunc perficietur. quod autem dictum pre-
terit per illos. **E**t uocem quam au-
diui iterum de celo loquentem me-
cum. et dicentem. **V**ade et acci-
pe librum de manu angeli stantis
super mare et super terram. **E**t
angelus qui tenet librum apertum.
christus est: et ipse qui iuuat io-
hannem ut uadat ad angelum christi.
Ipse enim tenet librum apertum: quod
ipse reuelauit omnia que latebant
in ueteri testamento de eius natu-
ritate. passione. morte ac resur-
rectione. **V**ox ergo illa que facta
est ad iohannem: nichil aliud
intelligit: nisi inuicia ipsa
cio. quia deus inspirat cordi-
bus fidelium ut credant ad eum.
iuxta illud. **A**ccedite ad eum et
illuminamini. **N**am et quod iohanni di-
cit: omnibus uisum dicitur. qui re-
uelata facie gloriam dei contem-
plat. **I**n enim tales apertum ha-
bet libellum: ideoque illis dicitur
ut credant ad angelum. non quod
sibi corporis. sed passibus fidei
et mentis. **N**ec mirum si ipse
christus de se tamquam de alio loquitur:
cum et scilicet in scriptis seipsum
de se quociens magna dicitur:

sic loquitur quasi de alio. **V**nde
est. **E**rat moyses uir iustissimus
in super omnes qui morabantur in
terra. **E**t iob. **D**ixit enim in terra
hunc nomine iob: simplex et rectus.
ac recedens a malo. **E**t ipse
se iohannes. **H**ic est discipulus
ille quem diligebat iherosolimitanus.
Bene quoque ipsa uox non de terra sed
de celo sonat: quod quod de terra est de
terra loquitur. **E**t de uocem sequitur
stans super mare et super terram.
superius expositum est. **E**t abiit
ad angelum: dicens ut ei daret
mihi librum. **I**ubens ipse dei uocem
patissimum scilicet sequitur effectum:
quod pergit ad angelum. id est acci-
dit fide et deuotione ad christum.
postulans sibi dari librum ab eo.
qui aperit ora mutorum et linguas
infantium facit disertas. **E**t
hoc iacobus. **S**i quis indiget sa-
pientia postulet a deo. qui dat
omnibus et non exspectat: et dabitur
ei. **E**t dixit mihi. **A**ccipe librum
et deuora illum. **A**ceptum librum
deuorare est: cum audiente scrip-
tura secretis reconditis uisceribus.
Ubi notandum quod non dicit accipe
et bibe illum: sed deuora id est ma-
duca auide. **S**criptura enim facta
est quibusdam locis potus est: et qui
busdam uocem ab eo. **I**n rebus obscu-
rius que intelligi sine expositio-
ne non possunt ab eo: quod ue-
luti mandendo. legendo. et ru-
minando sumuntur: in apertis
que intelligi sine expositione pos-
sunt ibi potus est. **P**otum enim non
mandendo glutitur. **A**ptaora
ergo ac manifestiora bibimus:

que eam nō exposita intelligē
 ualemus. Et q̄p̄ s̄i apli et
 ip̄e iohānes ap̄te cognoscere
 dei sacramēta: tunc q̄ adhuc
 expositiōe indigebāt. q̄l̄ ad
 eū p̄merēt. nequaq̄ dicit̄ ioh
 hām. bibe. sed deuora. Ac si a
 prius dicitur. **P**uncta et i
 tellige: id ē prius māduca et
 sic deglutit. **E**d s̄i p̄s se
 cerūt. gregorius salicet an
 gustus et cet̄i: quorū nūc
 expositiōibz utimur. **E**t sanct
 amicitie ventrē tuū: sed in
 ore tuo est dulce tanq̄ mel.
Preposterus ordo ē in hoc
 loco. Prius ē i ore cibz assu
 mit̄: et sic demū ad ifelora
 ventris trahit̄. **H**ec oīa in
 sequētibz exponēt̄. **E**t acce
 pi librum de manu angeli et de
 uorauit eū: et eāt i ore meo tā
 q̄ mel dulce. **E**t cū deuorasse
 eū: amicitia ē uent̄ meus.
Qui alij per os eamē figurāt̄:
 nisi s̄i p̄dicatores q̄ die ac
 nocte legē dñi meditāt̄: et
 possūt dicē q̄ dulcia faucibz
 meis eloq̄a tua sup mel et fa
 uū. **P**er ventrē uero sc̄lares
 hoīes intelligūt̄. ventri et
 voluptatibz suis seruētes:
 de quibz aplūs. **Q**uorū deus
 vent̄ ē. Tales ē aliquā aude
 per os p̄dicatorū diuina uer
 ba suscipiūt: sed q̄ terrenis
 voluptatibz deseruiūt. sermo
 dei qui in ore doctorū fuerat
 illis tanq̄ mel dulcis in ven
 tre amatescit: sicut ubi grā
 cū audiūt. nō concupiscēs

uorē primum tuū nō domū.
 nō agrū. et si q̄s nō odeit pa
 trē aut matrē. aut uxore filios
 et filias. nō p̄t meus eē dis
 cipulus et iterū si q̄s uult p̄
 me uenire. abneget semetipm̄.
 amarestit illis diuina eloquia
 q̄ desperāt se hoc posse facē. no
 luptatibz suis uolētes deserui
 re. **A**llu. **I**ps̄ s̄i p̄dicatoibz
 dulcis ē sermo dei in ore ad p̄
 dicandū. ad meditandū. ad expo
 nēdū: sed dū cogit̄ ea comple
 opelbz que docēt uerbis. uertit̄
 illis in amāitudine. **I**n ore
 quoq̄ p̄dicatorū dulcis ē sermo
 sicut dymus. ad legēdū. ad ex
 ponēdū: sed dū p̄ ip̄a sua p̄
 dicatiōe cōtēpniūt̄. et insuper
 affligūt̄. et diuisis modis cruci
 antiur. in ventrē eorū cōuertit̄
 in amāitudine: q̄ constriant̄
 in mēte simul et de ueritate
 et de cōceptorū dāpnatiōe. **V**a
 de aplūs. **C**ristina ē michi mag
 na: et ingens dolor cordi meo.
Ed ē uent̄ secretū cordis sig
 nificet. **i**hemias ostendit: qui cū
 dixisset. ventrē meū. ventrē me
 ū doleo: continuo subiecit. se
 sus cordis mei cōturbati sūt i
 me. **N**eq̄ ei ad salutē ppli per
 tinēt. si ventrē se corporeū do
 lere p̄dicaret: sed ventrē do
 luit. q̄ mēis afflictionē sen
 sit. **N**el certe acceptus liber
 et comestq̄ in amāitudine uer
 titur: cū quilibet doctor ex sua
 p̄dicatiōe. p̄tentes cōuersos
 aspiciens. mēis affectu illis cō
 iungit: et cū aplō dolet cū dolet

tibz. flet ai fletibz. **B**el certe
dulcis e nobis. cu gaudia pa
e celestis pmitit. amarus ve
ro. ai austeri pcepta. p que ad
eandem pnam puelamq indi
at. Dulce quippe e audire. sil
gebit nisi sicut sol in regno
pas sui. amaru aute. nisi effi
nam sicut puul. no intrabi
tis in regnu celoru. **I**te dul
ce e audire. scing qm cu appa
rueit. similes ei eimz. quonia
videbimz eu sicut e. amaru
at. qui dicit se in xpo manere
debet sicut ille ambulauit et ipse
ambulae. Dulce fuit aplis.
in regeneratioe ai sedat. filius
hois i sede maiestatis sue. sede
bitis et uos sup sedes duodeci.
amaru fuit illis. q vult int
uos maior ee. sit oim seruis.
C Et dixit michi. Oportet
te iteru pphetae aplis et genti
bz. et linguis. et regibz mul
tis. **J**ohanes pene oia. pmo
oia que in hoc libro pmissa
sunt. no specialit ex sua sed
generaliter ex elcom ptulit p
sona. nuc at que in hoc uer
su narrat. et sue et alioru
psonis congruere docet. **Q**ua
do e ista vidit. i pathmos
insula relegatz erat. et ideo
ei dicit. oportet te iteru ppha
re aplis. et gentibz. et linguis
et regibz. **A**c si ei diuina uox di
cet. **N**o mories i hac insula
ut tu putas. sed iteru ppheta
bis. et hac apocalipsin qua vi
disti manu tua scribes. et ali
os docebis. nec solu hac pph

na annuabis. sed alius ceteris
ad erudicnda fide scoru ewage
liu scribes. **I**tem at dicit. xp
videlicet ia hoc fecerat cora re
gibz et gentibz. **U**nde et a do
miano impissimo cesare in
pathmos insula relegatz e. et
in feruens olei dolu missus
e. et i eandem insula exilio de
portatz. ubi etia hac apocalip
sin vidit. **N**a ai ia puerit e
set etatis. et putaret se cela
us ad xpm e mudo migrare.
infecto domiciano. et ciuita
ei iussione cassata. reuersus
e ephesu ubi pfaa apocalip
sin ecclesie tradidit legendam.
Hebione at. ualantino et cheu
to cont xpm oblatiombz. epou
pabz flexus. indicto tridiano
reunio. ewagelium eam scripsit.
et ideo tot aplis et gentibz pre
dicauit. q ei p diano ad ml
toru noticia puenit. **S**ed que
illi specialit assignant. genera
lit predicatoribz deputant.
ad quoru psona dicit. oportet
te iteru predicare aplis. q m.
iteru alijs ad xpm migrantibz.
elcoru etia in subsequenibz
pdicatoribz iteru no desinit p
dicare. **M**hete at. intellige
debemz pdicare. sicut paulus
dicit. **M**hete duo dicat uel
tres. et ceteri diuidit. **B**el
certe p pterea iteru iohanes p
phete iubet. ut qd doctores
eate ore pdicat. facto uerato
clamet. **O**portet e. ut hz qui
uerba uite credenbz nuntiat. o
peibz etia uite clamat no de

Capitulum undecimum.

C datu e in calamo simi-
 lis virge. **H**ec uerba sicut
 conuenit iohanni sille conuenit
 omni ordini pdicatoru. **P**er
 calamu at. id qd calamo effia-
 tur intellige debem. id e diu-
 na scriptura. qd antiqui calamo
 scribebat. **V**nde bene ipse cala-
 mo no ianus. sed sicut virge
 dicit. **I**n virga e rectitudo
 sane scripturae intelligit. in qua
 nullu e mendaciu. nullu error.
 sicut i philozophoru libris. in
 deoru et heretoru. quoru doc-
 trina plena e mendacio. **S**ana
 at scriptura. ex omni parte est
 recta. atq ideo bene virge con-
 patur. iuxta qd psalmista di-
 cit. **V**irga recta e virga reg-
 ni tui. **A**ut. Reges in signu
 potencie sue virga in manibz
 portat. per qua regia illoru
 potencia exprimit. **R**ecte ergo
 calamo. id e diuina scriptura. vir-
 ge conpat. que sub observa-
 toibz regnu pmittit dicens.
Beati paupes spu. qm iporu
 e regnu celoru. et multa simi-
 lia. **E**t istud regnu qd celestis
 pdicatio pmittit. in inflexi-
 bili iusticia pseruat. **P**ostq
 at datus e a calamo. dicit illi
 diuina vox. **S**urge videlicet
 ad pdicatiois officiu. et uolua-
 ce in uis uicioru. que supra
 dictu e. qd iohanni dicit. omni-
 bus ueritatibz pdicatoribz conuenit.
 qui qd uerbis pdicat. factis i-
 teato clamae debet. **E**t me-
 tre templu ac altare. **T**emplu

dei ipa e etia. au aplus dicit.
Templu dei scm e. qd estis uos.
Altare at in templo. emunctio-
 res significat in etia fideles.
 id e uirgines. continetes. et sclo
 renuantes. **S**icut a altare ite-
 plo e. ita uita religiosoru i ple-
 be fidelu consistens. i quibus
 pnapaliter uirgines atq indefiaes
 ste copuccionis pmanet ignis.
Et aut sequit. et adorantes
 in eo: tale e tanq subaudiet.
 et i templo et in altari adorates
 metre. **Q**uo nimiru dicto.
 illi exprimit. q in spu et uer-
 tate. sicut dñs dicit adorant
 patre. **D**icit itaq omni ordini
 doctoru. **S**urge ad potiora o-
 pa. metre templu et altare.
 et adorates in eo: hoc omnia
 q pffessionem et ordinu secundu
 sua dignitate et locu. annucia
 uerbu dei. ut ubi gra uirginu
 bz dicit. beate estis q respus-
 tis nuptiale conforu. unde
 et habebitis soaetate angeloru.
 et que no habetis in terra spo-
 su. habebitis in celo sponsu
 xpm deu et hoiein victuru i
 etnu. **D**icit etia sclo renu-
 anti bz. beati estis qui euageli-
 ci prepti no timeores. tuctat-
 rena p xpo reliquistis. seque-
 tes eu a quo thesauru in celo
 indefiaente pproprietis. **C**on-
 tinetibz uo. **B**eati qui post-
 licitu nuptiaru sectantes co-
 tinetia. innumerari contedi-
 tis hys de quibz meito dicit.
 uirgines emi sut et sequit
 agnu quocunq uerit. **D**el altare

genealit' sciam etiam accipia
m' i quo deo cotidie sacrifici
u laudis. et incensu orationis
offert'. **N**ecne templu et alta
re: id e' secundu capacitatem vni
cuiusq' sermonem pfer. simpli
abq' simpliciora. pfectis alta
et p'funda pmutens. **A**triu
at' qd' e' foras templu: eice fo
ras: et ne meuaris illud.
Munda p'fusa locutio talis:
p' illud foras eia p'cepit qd'
ia foras ee ostendit'. **Q**uo
a foras eia p't: si int' no' e' g'
Sed tale e' hoc. quale et illud:
deleat' de libro viuendu. id e'
no' scribatur in eo. **I**ta ergo
et hic dicit'. atriu' vero eice
foras: id e' noli illud coputae
inuis. **P**er atriu' at' qd' foras
e'. intelligit' h'etia. pagani
et iuda. quibz ad sca' scoru' ul
lus patet ingressu: de quibus
paul' dicit. **Q**uid at' michi
de hys qui foras sut' iudicant'.
Dicatur ergo. ne meuaris a
triu' qd' foras e'. id e' noli tales
coputae in numero scoru'. qm'
datu' e' genibz. id e' comunitor
m'eto peibut'. et int' eos repu
tabut'. qui ydola colut'. qm' et
illi simulachra col'e videt'. me
dant' p' veritate tenetes. **J**uda
se dicunt crede in deu' p'ciu'
sed meant'. q' qui no' habet
filiu'. nec p'ciu' habet. **E**t q'
no' honorificat filiu'. no' hono
rificat patre' qui misit illu'.
Mendaciu' ergo colut'. qui ver
tate no' adorant. **H**etia quoq'
diuersos errores de du'o faten

tur: vnde q' a veritate recedunt.
similes gentibz habent'. **V**er
bi gra'. **S**abellus dicit q' ide
sit pat' qui filius: et q' duas
no' vult intellige' p'fonas in
p're et filio. similis e' et eia
deterior paganus. **S**otinus quo
q' affirmas eu' patru' hoie'm
nec fuisse au' maria: et iste
filius e' gentibz. qui simulachru'
hois mortu' se adora'e fatetur.
du' solūmo' xpm' hoie'm fuisse
dicit. et deu' negat. **E**t ideo
istitales atq' eoru' similes ue
lunt nolit'. in illozu' t'p'e
numere'm. qui p' magnie mor
tuoru' adorant hoim'. p'fertim
cu' singulis p'ibz mendaciu'
sit qd' tenet'. **S**icut qui fidem
qua' habet opelbz destruit'.
in numero infidelu' reputat'.
Et ciuitate' sciam calcabunt'.
ipa' scilicet atria m'et'bz q'dra
ginta duobz. **C**iuitas sca' oli
appellabat' iherusalem: iuxta illud e
wangelij. **M**ulta corpa scoru'
qui dormierat' surrexerunt: et
apparuerunt multis in sca' ciui
tate. **D**eruptane' hinc no' de
illa dicit'. sed potius de em'a:
de q' scriptu' e'. **G**loriosa dicta
sunt de te ciuitas dei. **H**anc a
ciuitate' calcant. id e' coprimunt
atria. id e' h'etia. pagani. iuda.
et falsi f'res. et uerbo et tome'
to: sed sicut silex calcata pedibz
hoim' elinari p't. cominu' no'
p't. et tanto magis elinatur.
q' to magis calcatur: ita sca' em'a
ex p'seucraoe' p'fidoru' tribustior

reddit et luculentior. Unde apof-
 tolus. Quando infirmior tunc
 fortior sum et potens. Quadra-
 ginta et duos menses. possunt
 spenalius referre ad spaciū triū
 annorū et dimidij. quī sub anti-
 xpo acerbius calcabit et cōpa-
 met etiam ab impijs. **N**a in
 tribus annis et dimidio. q̄dra-
 ginta duo menses cōtinēt. quo
 numerō etiā oēs p̄ns tēpus in-
 telligit. p̄t̄ sex mūdī etates.
 et septē dies. quibz oēs p̄ns
 tēpus uoluit. Series ē septē
 q̄draginta duo faciūt. **A**lit̄
 legimz in ueteri testamēto. q̄
 pplūs isrl̄ q̄dragesimā et secūda
 māsiōne ingressi s̄ terrā rep-
 missionis. et q̄ i signā oīa
 cōuigebat illis. unqz et hoc
 iter ad nos p̄tinet. q̄ i tinē
 deserti moramur. et ad p̄-
 am repmissionis tendimz.
 post rubi maris baptisimū.
 in quo submersus ē pharao cū
 suis exercitibz. id ē dyabolus
 cū oībus p̄ns originalibus.
Quod ergo ibi per quadraginta
 duos māsiōnes in signā factū
 p̄cessit. hoc hic p̄ menses signi-
 fica locutio expressit. **M**en-
 sibz ergo quadraginta duobus
 calcat̄ autas. q̄ q̄dū i p̄-
 tis uite tinē tūsit. p̄secutio
 nē ab impijs sustinet etiā.
Et dabo duobz testibz meis.
 et p̄phetabūt. id ē dabo ut p̄phe-
 tent diebz mille ducēns septi-
 ginta. **H**ic etiā et in numerō
 dicit̄. qui uicti faciūt ānos tres
 et dimidiū. et in aduētū etiā

et p̄pheta duorū testū. māi
 feste ostendit̄ p̄secutio et reg-
 nū anti xpi. **D**e hys q̄ppe duo-
 bz testibz dñs per malachia
 p̄pheta dicit. Ecce ego mittā
 uobis enoch et helyā. ut cōuer-
 tat̄ corda p̄m ad filios. et cor-
 filiorū ad p̄res eorū. **E**t i ewā-
 gelio ip̄e dñs. **H**elyas uenies.
 restituet uobis oīa. **I**sti ergo ue-
 nientes p̄phetabūt. id ē p̄dica-
 būt. q̄ ut sup̄ dictū ē. p̄phetā
 aliquā pōt̄ pro p̄dicat̄. **D**iebz
 mille ducēns septinginta. id ē
 tribus annis et dimidio. q̄ m̄-
 facient̄ ab anti xpo. **A**mnicti fac-
 ias. q̄ p̄tētia quā p̄dicabūt
 ore. etiā habitu ostendet. sicut
 fecit beatus iohānes. qui erant
 induty pilis camelozū. **S**ed i
 hys duobz testibz. oīs etiā cō-
 phendit̄ in suis p̄dicatōibus.
 que per oē tempus istius uite
 p̄phetat. et p̄dicat̄ mysteria fi-
 ly dei. siue nūc scilicet siue in
 extremis tēpōibz. **B**ene autē
 etiā i duobz testibz signatur.
 p̄t̄ duo testamēta uidelicet
 quibz roborat̄. uel q̄ ex duobz
 pplis constat. et duobz p̄p̄tis
 caitatis uiuificat̄. siue etiā p̄t̄
 duo martirij generā. **I**n factis
 uēo hūilitas scōrū exprimitur.
 qui licet sint magistri. p̄cō-
 res se eē fatent̄. **N**a alitū
 trinitiosis cōuenit. **N**el recte
 q̄ scōrū uita. rep̄bis videbit̄
 desp̄ctat. ideo factis induti p̄-
 hibent̄. **E**t hoc ē qd̄ in hac
 eadem apocalypsi dicit̄. **S**ol
 factz ē niger. itaqz factz alutius.

Chy sūt due oliue et duo cā
delabra ī conspū dñi terre sta
tes. Ipi spēalut duo. enoch
saluter et helyas due oliue ap
lat. p̄ vnctionē spūs sc̄i.
q̄ sūt delibuti. Dicūt enā et
candelabra q̄ lucebūt. alyis
q̄ lumē ueritatis ostendet. et
uerbo et ope. Genealut oēs
sc̄i ecclē ī hys duobg cōprehe
dūt. q̄ tēpōe baptismatis. et
manuū impositionē epōrū. ante
perūt spm̄ sc̄i. Dicūt autē
due oliue. cū vna sit oliua. id ē
vniuersalis ecclā. iuxta illud. ego
sūt sicut oliua fructifera ī domo
dei. p̄ duo testamēta. uel dila
tione dei et p̄m̄. uel duo gene
ra martiry. Sicut et eadē ecclā
cū sit unū candelabrū. p̄ v
nitatē fidei. dicūt duo cande
labra. p̄ p̄dicta mystēria.
Bene at̄ ī conspū dñi terre
stare phibēt. q̄ sc̄i iustitia cō
tēplacōe sui cōditōis. ī suis
p̄ordys inherē pbant. et uigi
t. q̄ uolūtate cōsiderātes. ea
faciūt. ī quibg creatore suū nō
offendūt. Vnde helyas dicit.
Quūt dñs. ī cuius cōspū sto.
Et paulg. Sicut ex deo. corā
deoloquim̄ ī xp̄o. Potest e
cclā et de hys duobg testibg in
telligi alit. qui ī conspū dñi
terre stant. q̄ uidelicet ī parad
iso ubi quoddā fuit adam anq̄
p̄ccaret. t̄nslati sūt. et a uis
conspertibg ablati. clāitate ui
siois dei p̄fuit. **C** Et si quis
eos uoluit nocē. ignis exiet
de ore illorū. et deuorabit in

imicos eorū. Hoc ex parte iā
impletū ē. quado sicut ī libro
regū legim̄. ad uocē helpe des
cendit ignis de celo. et cōsum
sit quāgenarios cū suis quinqu
ginta. Sed spēalut heruerba
sicut p̄m̄et ad illos duos. ita
genealut et ad oēs sc̄os. Per
ignē at̄ p̄dicator sc̄i figurat.
q̄ corda auditorū ad amozē de
accendit. Ex isto itaq̄ igne
boni p̄fuit. mali uero defia
ūt. Vnde paulus. Xpi bo
nus odor sumg deo. et alyis o
dor uite ī uitā. alyis odor
mortis ī mortē. Quā ē sancti
bona corā ip̄s p̄ferūt. enā no
cēt. q̄ ip̄i bona q̄ audiūt. in
sui dāpnationē uertūt. dñg
sc̄os p̄sequūt. q̄ sibi uitā an
nūciant. hoc igne id ē doct̄
na que p̄dicit de ore illorū de
uorat. q̄ p̄ cōceptū et p̄fem
tione sc̄orū. digni et ius sup
plicis agūt. **C** Et si quis eos
uoluit ledē. ita oportet eū
ocidi. Bentēna saluter dei
uerbi. uel recte de ore testū
ignis egrediens. inimicos eorū
interfiat. q̄ inimicū contra
xp̄o seuerētes. atq̄ ī malo p̄
seuerētes. mathematis fulm
ne sc̄i ecclā p̄cutit. **C** Et si et
hoc ī bonū accipe uolumus.
sc̄i ecclā ī suis doctoribg igne
ous sui inimicos deuorat. ī
cū libro exhortationis et amōst
tione cāntans. eos ad sui amo
rē puocat. ut moriāt. inimi
cia. et uiuāt dilātionis grā.
coacernans dilectionis carbo

nibus sup caput eorum. iuxta salomonis sententia. **C**hy habet pntate claudere celu nubibus ne pluat diebus pphetie iporum: et pntate habet sup aquas conuertedi eas i sanguine. et pntate terra omni plaga. quocientium q uoluerit. Et hoc iuxta litteram impletum cognouimus in moyse et helya: qui unus aquas nubi fluminis conuertit in sanguine. eo qd induatum est cor pharonomis: alio uero clausit celu. ne plueret annis tribus et dimidio. **D**um ei regnaret achab rex impius. qui scos damificat. et insup idola coluit: oibus pplis isrl relinques deum patrem suorum adoraet baal. et eos helyas reuocae ad deum tantum non potuisset: uatus dixit. **D**um dñs. si est uobis ros aut pluuia: nisi iuxta oris me uerbum. **Q**uid ita factum est: donec pplis ageret penitentiam. et iterum ille sua penitentia optineret pluuia. **M**oyse quoque terram egypti percussit omni plaga quocientium q uoluit: id est quousque liberaret filios isrl de egyptiorum seruitute. **S**pualiter ipi scilicet appellat celu: appellatur autem et nubes. de quibus scriptum est. **E**t nubibus madabo: ne pluat sup eam nubem. **C**laudunt itaque celu. hoc est serpos. non quo omnimodis reli ymbres non emittant: sed q sup terram q spinas et tribulos germinat non pluat. **P**luuit itaque pfectis. abscondunt uero suam pluuia

impis: qui bonus et suscipere uolentibus. sua pditione manifestat: contemptoribus uero et irrisoribus abscondit. **U**nde est. **P**re uisceribus margaritas uitas ante porcos. **E**t pntate habet sup aquas. conuertedi eas in sanguine. **A**qua scriptura significat. **U**nde est. **A**qua p fundam: sermo ex ore uiri. **I**psi itaque aqua i sanguine uertit: cum occasione illis qui bene prolata male intelligunt amittunt. et doctrina qua preperunt. i summa conuertunt. **Q**uid idcirco facere scilicet dicit: qd ipi eis diuina uerba annuntiat q contempnunt. accipientes eos instruit. et ad dei uoluntatem reuocae. **H**abet quoque pntate pntate terra omni plaga. quocientium q uoluerit: q in pntate illorum est. ut quando uelint loquantur: et iterum quando uelint taceat: ut scilicet fidelibus loquantur: infidelibus autem taceat: et ideo quocientium q infidelibus diuina mysteria claudunt. tonens insanabili plaga percussit. **Q**uocientium uero fidelibus dei sacramenta pandunt: tonens alios ad mortem. alios ad vitam trahunt. **E**t qd alijs pfiat ad salutem: alijs puenit ad mortem. **D**um uerba coram impijs format: sanguine carnalis itelligentie quo monantur format. porrigit. **E**t nota dum q non dicit. habebunt pntate. sed habent: ut hoc non de duobus tantum. enoch et helya. qui uenturi sunt: sed etiam de p

sentis nūc tēpoīs emē p̄dūa
tōibus dictū intelligam. **C**
Et cū finent testimoniu suū:
bestia que ascendet de abyssō
faciet aduersus illos bellū.
et vincet illos. et occidet il
los. **H**or testimoniu nō ad
ipm regnū antixpi ē referē
dū: sed ad p̄cedens tempus
quo ipi p̄dicabūt. anteq̄ ille
incipiat regnāe. **I**n reuela
tiōe ei bestie. finendū id ē p̄
fiendū et cōplendū ē testio
niū illorū. quo docet nō ipm
ēē xp̄m. sed dyabolū: p̄nū
ciātes iudeis atq; gentib; oī
iā uenisse xp̄m. et sua passi
one redemisse gens hūanū:
vnde et ab eo tenti iustificat.
Et hoc ē qd̄ sequit. **Q**uia
bestia q̄ ascendet de abyssō fa
ciat aduersus eos bellū. **B**estie
at̄ uocabulo. nō solū dāpnatq;
ille hō: uerū etiā habitator il
lus dyabolq; qui p̄ illū exalta
bit et extollet sup̄ oē qd̄ dicit
deus aut qd̄ colit: sed et omē
corpus illius figurat. **H**omo
itaq; ille p̄ditus ascēdet de abys
sō. hoc ē de multitudie iudeo
rū p̄fidorū. qui impietate pro
fundi sūt: nascendo et p̄ ca
tū monētā p̄ficiendo. iuxta d
lud. **F**iat dan coluber in uia:
cerastes in semita. **D**iyabolq;
ēi ascēdet de abyssō. hoc ē de
reprobōrū cordib; i quib; ha
bitat: et iūrediet illū dāpna
tū hōiēm. ut p̄ eū signa faciat
et eleuet. ita. ut sedeat i tēplo
dei. tamq; sit deus. **Q**uē quo

q; corpus illius cū capite suo
ascendet de abyssō: q; dūio
dei iudicio effēari p̄mittetur.
Faciet at̄ cont̄ da testes bellū:
et corpale et spiritaler exhibe
bit cūcta q̄ i p̄cedēb; marti
rib; sūt adimpleta. id ē uirgas.
fustes. plūbatas. cadētes fer
ri laminas. uirgulas ferreas.
bestias. ignes et carceres: et
si qua sūt similia tormētōrū
genēa. **I**terū quos sic nō po
teat vincē. conabit̄ doctrinis
supare. exhibebit dona. uerba
p̄met dulcia: adhibebit falsa
miracula. et putrag; semens.
mltos a fidei rectitudie ad erro
rē inclinabit: alios scilicet de
cipiens terroib; alios at̄ p̄sua
sionib;. **V**erū qd̄ dicit̄ vincet
eos. nō ad scōs p̄inet qui nō
poterūt uinci. et qui an̄ pote
rūt occidi q̄ a fide separi: sed
quedā pars malorū intelligit̄.
que sonata ē corpi xp̄i. queq;
siue terroib; siue blandimētis
uinci posse narrat. **Q**uō
ocidet eos. ad scōs p̄inet quos
interficiet diuersis modis: et
supare nō poterit. **I**nt̄ quos
etiā erūt ip̄e helyas et enoch:
qui a bestia nec terroib; nec
blandimētis supari nullo modo
poterūt. **I**nt̄ eos autē qui vi
cent. cōprehendūtur falsi xp̄i
am: iudei. hēta et pagani.
Suōs quēq; que sūt arma
emē. utiq; fides et innocētia.
duo dilāōis p̄cepta. duo etiā
testamēta: hinc p̄gnat. hinc
victores existūt. etiā cū moriūt̄.

Et iacebunt corpora eorum in platea
 magne civitatis. que vocatur spiritu
 aliter sodomia et egiptus ubi et
 dominus eorum transfirus est. Civitate
 magna. spiritu ad litteram appellatur
 iherusalem. que dei civitas magna
 dicebatur. sed postquam dominum suum in
 terfecit. non dicitur civitas mag
 na aut iherusalem. sed sodomia et
 egiptus. Sicut et persecutio ubique
 grassetur. tamen immemor et
 acerbior est. etiam nequicio ubi dominus
 transfirus traditur. et ubi caput
 malorum apparebit antichristus. In
 cuius platea specialiter dicitur iace cor
 pora sanctorum. tamquam saliet ut ubi
 principale certamine est. ubi mortu
 orum corpora multipliciter pereant.
 Ubi etiam intelligitur. quod iudayca
 plebs specialiter adhibebit antichristo.
 quousque enoch et helya perdurati
 bus. que ex ea salvandi fuerint. reuer
 tantur ad christum. Bene autem illa civi
 tas. sodomia vocatur et egiptus.
 quod opera sodomorum atque abhominati
 ones egiptorum sectasse cognos
 citur. Unde ysaias illis dicit.
 Audite principes sodomorum. Alla
 us per civitatem magnam. etiam qua
 iacebunt corpora sanctorum. totus mun
 dus intelligitur. quod in omnibus mun
 di partibus factum tempore miseri
 cordie. Unde bene dicitur. Ubi
 dominus eorum occisus est. Quod etiam dominus
 extra portas illius civitatis est pas
 sus. significabat. quod christus in suis
 miseriis in toto mundo erat passus.
 Ita est civitas magna que
 babilon vocatur. in qua dyabolus
 regnat. sicut civitas est christi iheru

sale. in qua regnat ipse christus. Illa
 cepit a cayno. ista autem ab abel. So
 doma interpretatur munita. egiptus
 tenebre. Quibus nominibus illi compreh
 enduntur. que metu nimio commisi. te
 porum antichristi non audebunt confiteri
 fide christi. sed in tenebris infidelita
 tis cecati. et in tenebris tenti pec
 catorum negabunt illum. insuper etiam
 et civitate sanctam calcabunt. id est
 contumaciter. Iacebunt autem corpora
 multorum et illorum scilicet que fuerint
 mortui. et illorum etiam qui dixer
 int affligentur tribulationibus. id est
 fame. nuditate. carceribus. et ceteris
 iniquis tormentis. Et vide
 bunt de populis. id est tribus et lin
 guis et gentibus corpora eorum per
 tres dies et dimidium. Manifesta
 etiam ostenditur persecutio sanctorum
 in omnibus gentibus futuram cum dicitur.
 quod omnes populi et tribus et lingue
 videbunt corpora illorum tribus die
 bus et dimidio. id est tribus annis
 et dimidio. quibus regnabit an
 tichristus. Ita etiam hic dies per annum
 positus est. sicut et in veteri testa
 mento. ubi legitur quod reversi ex
 ploratores. qui quadraginta die
 bus terram exploraverunt. fecerunt
 murmurare populum. Unde et pos
 tea quadraginta annis permaserunt
 in deserto. duo dicente ad moy
 sen. Die pro anno dedi vobis.
 Illi et ad ezechielem cui preceptum
 est. ut trecentis nonaginta diebus
 iacet super latus sinistrum. diem
 inquit pro anno dedi tibi. Signifi
 ficata est etiam in his diebus captivi
 tas decem tribuum. trecentis quadra

guta animis futua. **Et** corpa eo
m no sine ponu i monumēto.
Per corpa autē. totos hoies ac
ape debemq; qui nō solū extunt
n. uerū etiā diuersis pressuris
atriti iacebūt et cōcūcabūt.
Consuetudo quippe sacre scriptu
re ē: ut aliqñ per aiām. aliqñ
per corpus totū hoiem significet.
Per aiām ut ibi descendit iacob
in egyptū i aiāb; septuaginta.
Per corpus uerū. sicut mala in
ewāgelio dicit. q; tulerūt dñm
meū. et nescio ubi posuerūt eū.
cū solū corpus quereret. qd' posi
tū fuerat i sepulchro. aiā illius
cū diuinitate uerbi descendere ad
ifernū. **Verū** tanta seueria
tūc est. et tam inanis est illa
psecutio: ut nō facient' repbi.
postq; interfecerūt eos: sed etiā
ad augendā suā maliciā. neq;
post mortē pmittet eos ponu
in monumēto. **Hic** ē legimus
factū et i psecutioē scōrū mar
tirū: qd' tanto tūc āplius fiet.
q̄to gr̄ior est psecutio. **Ali'**
In monumēns idcirco mortu
orū corpa ponūt. ut ibi quies
cāt. et diē expectet nouissimū.
Vnde et per quēdā sapientē
dicit'. **Corpa** eorū in pace se
pulta sūt. **Tūc** itaq; nō sine
eos ponu i monumēns. hoc ē
nō pmittet eos quiescē. uelut
quiescūt corpa mortuorū: sed
uarijs et iniquissimis eos crua
abūt tormētis. **Monumētū**
etiā dicit' eo qd' moneat mētē:
q; et nos dū considerāms scōrū
monumēta. qui sua corpa pro

xpo tradiderūt. monem' uene
rationē illis impendē. **Nō** itaq;
sine eos ponu i monumēto.
hoc ē nō pmittet eos uenēari.
sed uelut irrisione dignos. pmit
tet eos i plateis iacere. ut co
medāt' a bestijs. **Et** in habi
tantes terrā gaudebūt sup eos.
et iocūdabūt. et muneā nut
tent sibi iure. **Recte** in habi
tantes terrā uocāt'. qui de in
teritu et de nece scōrū gaudebūt.
mētē ad p̄mia cōtinēda scōrū
uel ad sua cōsiderāda supplina
erige nō nouerūt. **Tales** ultra
mo tempore. cū etiā tradita fu
erūt in manus psecutorū. uide
tes enoch et helye. retēorūq;
martirū corpa insepulta iacē.
gaudebūt ex eorū hūiliatōne
et infractione. q; eos male ui
uētes et peccātes inarepabāt.
Et nuttet sibi iure muneā:
eulogia scilicet et datū temporale
uel sermonū cōgranulatiōne
tanq; diē festū celebrātes. qm̄
hij duo pphete crucauerūt eos
qui habitāt sup terrā. sicut sup
dictū ē. in deuotiōne scilicet
ignis spūalis. i suspēsiōne plu
uie salutis. i cōuersione aqua
rū in sanguinē. **Sicut** ergo to
to nūc tempore gaudeat muni
ci de tribulatiōe et hūiliatōne
iustorū. letantes cū male fecerūt.
et epulātes i rebus pess
imis: tamē iā tūc longa est et
maior talū epulatio. de afflic
tione uel morte iustorū. ac sua
crudelitate. **Sed** cū dixerūt pax

et sequuntur: tunc repentini eis
 supererit intus. Unde hic
 quoque apte subinfert. **Et** post
 dies tres et dimidium. id est intei-
 tu repentini super eos venie. q
 dicitur. Pax et sequitas. et tunc
 dolore ai dicitur gaudium: post
 quadraginta scilicet quatuor dies.
 qui in damielis libro et ysaiie co-
 memorat. spiritus vite a deo mita-
 bit in eos. non tamen alienus spiritus
 ingredietur in eos: sed unusquis-
 que homo suam vitam recipiet. **Et**
 steterunt. Deo quod est stabit:
 quod preterit tempus est positum hic
 pro futuro. **Sup** pedes suos.
 Quia autem sit hoc futurum post
 illos quadraginta quatuor dies: so-
 lus deus novit. Bene vero statim
 dicitur. scilicet quod scilicet iam incommu-
 tabiles erunt in morte. et incorrup-
 tibles in corpore. **Et** timor mag-
 nus cecidit. id est cecidit super eos.
 qui viderunt eos. pro eo quod est
 videbunt: id est super omnes reprobos
 qui interfecerunt eos. Ibi quippe
 recognoscet eos in gloria. quos
 persecuti sunt in presenti vita: et
 timebunt dum viderunt eos glori-
 ficatos. expectantes sententiam
 diuine ultionis. Vel etiam ipsi scilicet
 cum viderunt se tunc glorificatos.
 et viderunt celum arde. infernum
 apertum. demones per aera discur-
 rentes: dum venierent ad iudicium
 cum multitudine angelorum time-
 bunt. Sed ut dominus dicit. virtutes
 celorum monebunt: quod pro magis
 homines. De quibus adhuc subdit.
Et audierunt vocem magnam di-

cente illis. **Astendite** huc. **Vox**
 ista que eos vocat ut celos as-
 cendant: ipsa est de qua apostolus dicit.
 Ipse dominus in missu et in voce ar-
 changeli: et in tuba dei descen-
 det de celo. **Astendite** inquit
 huc. id est ascendite ad deum et ad
 caput vestrum. quia membra estis illius
 qui in omni singulis redditurus est iux-
 ta opera sua: ideoque nolite morari
 in terra. ne involuamini in penis
 miserorum. **Et** ascenderunt in
 nube in celum: et viderunt illos
 immua eorum. **Legimus** in ewan-
 gelio. quod dominus in nube venturus
 sit ad iudicium: sicut dixerunt an-
 geli testes illius ascensionis.
Hic ihesus qui assumptus est a vobis
 in celum: sic veniet quodammodo
 vidistis eum ascendere. id est eadem
 carne et nube. **Sicut** ergo christus
 venturus est in nube: ita et omnes
 sancti. **Unde** ipse dicit. **Tunc** vide-
 bunt filium hominis venientem in nubibus:
 cum potestate magna et maiest-
 tate. **Unde** et apostolus dicit.
Nos autem qui vivimus. in pie-
 tate cum illis in nubibus obviamus christo
 in aera: et sic semper cum domino er-
 un-
 mus. non in aere sed in celo. **Quod**
 si quis habet pauli sententiam in-
 tuens inquit. quod generalis
 primo homini illata compleat sen-
 tentiam. quod illi dixit deus. terra
 es et in terram ibis: scire debet. ut
 in dei esse et pauli sententiam. quod
 et vnum reperiet homines. ex quo
 in persona hoc apostolus loquitur.
 et tamen scire debet. ut beatus
 augustinus dicit. in ipso **in pie-**

ruptu nubiu. et si momentane
a morte tamen gustabunt. In
terra ergo reuertet. qz hoc e
corpus in terra reuertit. qd e
exente aia remane corpus. qd
utiqz terra e. Itaqz secuti dia
m9: qz i momento. in ictu oau
li. i ipis nubib9 spm vite acci
pient hy. qui i aduentu dñi vi
ui reperiet. in quib9 ut dictu
e. et momentanea morte gus
tabunt. Impy quippe remane
bunt in terra hac. elcā eleuabū
t. ad gloriā: in q et muna il
lorū eos videbūt et sentiet in
dicib9. quos iudicauerūt et dap
nauerūt iniuste. **Et** in illa
hora factus e terremoty mag
nus. Cū loquet de ipō iudicio
repente uenit ad ea q cū futuā
sunt. id e ad psecutionē anti
ppī. de quo paulo ante sermo
ne fecerat: ipamqz uocit hora.
quā ante tribus dieb9 et dimi
dio expresseat. Quid at mirū
si eadē psecutio vna hora uoce
tur. cū omne pñs temp9 vna ho
ra appellet. iuxta qd iohānes
diat. **Filii** nouissima hora e.
Terremoty itaqz significat il
lā psecutionē ualidissimā. Pn
de bene terre mot9 nō simplici
t. sed cū additamento magnus
uocatur: qz tūc tribulatio erit
ut dñs ait. qualis nō fuit. ~~neqz~~
neqz fiet. **In** hoc et danyel an
gelus diat. **Demet** tempus
qle nō fuit ex quo gentes ee
reperūt. **Et** decima pars cui
tans cecidit: et occisa sūt i tre
motu noiā hoim septē milia.

Hic locus i euāgelio exponit
ubi dñs diat: qz quedā mulier
habens dragmas decē. pdidit
vnā ex illis. **Nonē** quippe sūt
ordines āgelorū: sed hō deniqz
e creatus. q locū dyabolo euacu
atū replet. **Ista** decima pars
perit in illis: q cōsenserūt et
crediderūt antipō. **Nō** autē
tota decima pars perit: sed ps
decime partis. **I** heretias scilicet
paganis. iudeis. et falsis fimi
b9. **Ciuitas** quippe iherusalē
appellat. qz cōstat ex angelis et
hoib9. **Ciuitas** autē decima ps
cecidit: illa scilicet q ad nouē
angelorū ordines nō ptingēs
locū deam ordinis cū elcā mī
me tenet. **Et** cū sit ipōrū pdi
torū numerus infinitus: sub
finito cōphēdit. cū diat. **Qui**
a mortua sūt i terremoty noiā
hoim septē milia. **Septenarius**
ē nūqz. sepe pro vniuersitate
pōit: atqz ideo i septē milib9
hoim. oēs reprobi icelligūt.
q mortui sūt in aia sub eadē
psecutioe. **Et** reliqui qui in
fide pmanserūt. id e post ab
negationē ad fidē redierūt. siue
eā qui ex errore ad uerā doctri
nā cōuersi sūt. et i eadē fide p
stiterūt. in timore sūt missi. et
dederūt gloriā deo celi: siue qd
eo gubernāte et fortitudine do
nate nō sūt lapsi. siue qd misē
cordit post tūcā sūt erecti. **De**
secundū abijt: et ecce ueteranū
uicē cito. **Super** eis aquila uolans
tria ue dixit futuā: quorū duo i

enarratioe p̄cesserunt. tertiu ad
 huc restat. Nam uē quippe
 narrat plū locustaru. secūdu
 solucioē āgelozū quoz usq̄
 ad istū locū. i quo multa p̄ uera
 p̄tulacone de aduētu anti xpi
 dicitur. tertiu nichoat huc et te
 dit usq̄ ad p̄finitū locū. id ē dāp
 nacoē om̄i repozū cū capite
 suo. **Et septimū āgelus tuba
 ceant:** et facte sūt uoces mag
 ne i celo dices. **Factū ē regnū
 huius mūdi dñi nri et xpi eius:**
 et regnabit i sc̄la sc̄lozū. In
 septimo āgelo nichil aliud nisi
 ut sup̄ i ceteris etiā intelligit.
 nō iā p̄dicās ut sup̄eius. sed i
 consp̄cū sui creatoris cōsistens.
Et hoc ē qd̄ sup̄eius āgelus sc̄as
sup̄ mae et sup̄ tertia. inuēit
p̄ uiuētē in secula sc̄lozū: q̄ tē
 pus iā nō est. sed i diebz septi
 mi āgeli cōsumabit̄ mysteriū
 dei. **Septimo at̄ angelo tuba
 canēte:** uoces magne sūt i celo
 id ē in ip̄a elcōzū etiā. **Que**
uoces nichil aliud sūt. nisi mag
nū sc̄ozū desideiū laudācū de
ū: et gr̄arū actiones p̄sonāa
ū atq̄ dicencū. **Factū ē regnū**
huius mūdi. cū antiquis hostis
dn̄abat. dñi dei nri. id ē p̄s
et xpi sui filij: et regnabit p̄
et filius. et h̄y q̄m̄ qui i p̄s et
filij noīe intelligūt. cū om̄i
elcōzū etiā in secula sc̄ulozū.
Hanc p̄tātē filius dei accepit
per hūanitatē: qui oīa cū p̄e
possidebat p̄ diuinitē. Unde
et ip̄e surgens a mortuis dicit
Data est nichil oīs p̄as i celo

et in terra. **Et uiginti quor**
seniores. id ē p̄dicatores. q̄ in
consp̄cū dei sedet i sedibz suis:
 id ē in p̄tate iudiciali iuxta il
 lud. ecce dñs ueniet cū seniori
 bz ppli sui. ceciderūt i facies su
 as: oīa sua ad eū referētes qui
 dicit. sine me nichil potestis fa
 ce. **Qui i consp̄cū dei sedent:**
 q̄ i cūctis q̄ agūt uel dicit. deū
 sibi p̄tē semp̄ attendūt. **Et**
adorauerūt deū dicentes. Ben
edias agimū ubi dñe deus oīpo
tens: qui es immutabilis. et q̄
erās aī secula aī p̄e. Ubi intē
endū: q̄ nō subnūgūt qui uēt
nus ē ut sup̄. Presentē cū iam
in iudicio. quo her oīa agentur
demōstrāt: quē uenturū mūne
p̄dicat. **Qui accepisti uirtutē**
tuā magnā: quādo resurgens
a mortuis. oīa regna mūdi tue
p̄tati subiecisti. et hoc i hūan
itate: q̄ uirtus i deficiens ē in
tua diuinitate. **Et regnasti. reg**
nas. et regnaturus es. Et in
te sūt gentes. q̄ sc̄licet uident
sua culturā ad nichilū redigē:
unde psalmista. Dñs regnauit
instant̄ ppli. Et uenit ira tua.
id ē temp̄ uindē tue: quādo i
rascentiū ppl̄ozū ceruices cōstri
ges. **Et temp̄ mortuozū: ut**
sc̄licet qui mortui sūt p̄cō. mo
riant̄ dāpnacoē p̄etua. In q̄
bus uidelicet gr̄arū actionibz.
duos dñi aduēus cōprehēdūt:
primū sc̄licet hūilē et oculatū.
quādo surgens a mortuis mū
dū sibi substrauit: secūdu uero
extelsit et manifestū. quādo

impys iustet et seruos suos
vuiditabit. Non at gaudet elā
q̄ reprobi dāpnabūt. sed ideo
gaudet q̄ aduenit temp̄. quā
do mali iustā dāpnationē. et
ip̄i recipiāt bonozū operū dig
nā remuneraōnē. Ante eī dāpn
nabūt. impy. et sic remunera
būt. p̄. nec poterūt puenire
ad regnū corpora prozū. nisi p̄
cessit dāpnatio reproborū. **Q**
at̄ dicit natus es. non ita intelli
gendū ē. ut iustat̄ deus sicut
et hō. sed sic videbit̄ rep̄bis quos
dāpnabit. Talis q̄ppe ī singulo
m̄ consuetudo est. quale eū
videbit̄. Unde ī mētibz elozū
videbit̄ benignus. ī mētibz rep
borū natus. **J**udicat̄ et reddē
mercedē vniūqz. seruis tuis. p̄phe
tis et s̄tis. Sic vident̄ hec ver
ba sonare. q̄ p̄cessit mētiū elō
nū. p̄ quo mercedē sūt recepturi.
Non eī reddit̄ nisi qd̄ debetur.
sed nō ē ita q̄ scriptū ē. q̄s p̄ior
dedit illi et retribuet̄ ei. Et ali
bi. Gratia salui facti estis. et
hoc nō q̄ vobis. ut ne quis glo
riet̄. **S**acendū ē itaqz. q̄ ut aliqd̄
deo daremz. prius ab illo accipi
mz. cuius mīa p̄uenit ut uelimz.
subsequit̄ ut opemur. Unde
psalmista. **M**isericordia ei9 p̄
ueniet me. et mīa ei9 subsequet̄
me. Itaqz qd̄ accepimz. et dicit̄
q̄ ip̄e dedit. et nēm. q̄ nos ab
illo p̄cepimz. et ideo cū dñs m̄
reddē reddit. suā ip̄e doctrinā
in elāb remunera. Sub hac in
telligētia cotidie dicimz. p̄mē
nēm condianū da nobis hodie.

Si m̄m ē. aut ut deur penitus.
Sed sit m̄m accipiendo. qd̄ non
erat habedo. **Q**uēl̄ at̄ aut noīa
tus p̄phētis et ceteris s̄tis. apli sūt
relicti. Sed sciendū. q̄ ī p̄phētis
ibi sūt cōprehensi et apli. q̄ p̄phe
te sūt. q̄ venturā reproborū suppli
cia. et s̄torū p̄ma p̄nūant.
De quibz ip̄e dñs ait. **E**re m̄to
ad uos p̄phētis. Et ip̄i iohanni
dictū ē. **O**portet te p̄phētā et
p̄dicatē gentibz. Et q̄ nō oēs sūt
p̄phētē qui sūt sancti. remunera
būt. p̄phētē. remunera bunt̄ et ista.
Et timētibz nouē tuū. pusil
lis et magnis. Timētes quoz no
mē illiqz. id ē reuerētia habentes
noīs ei9. et ideo peccatē timētes.
at̄ pusillis et magnis m̄cedē re
cipiāt. Magni quippe sūt. qui
bonū qd̄ intelligūt. m̄uare se
diuina grā facē possūt. Pusilli
at̄. qui nō ea possūt imple que
intelligūt. q̄ nec locū habent.
Sicut quilibet ī monasterio con
stitutz. m̄am vult t̄pendē s̄tibz.
vult eā alyb sermone p̄dicari
oīs et doctrine t̄pendē. sed q̄ ad
hoc nō vocat̄. nō illud qd̄ intel
ligit et vult. ope p̄ficē ualeat.
ideoqz tales in numero p̄fectozū
habent̄. ideoqz nulla subripiet
de imp̄fectioē despectio. licet nō
fuerit om̄ibz attributa p̄fectio.
Hinc etiā in cantibus cātorū
dicit̄ sponso suo. **V**ngentū et
fusu nōmē tuū. ideo adolescentu
tule dilexerūt te nimis. Et q̄
talū innumerosior sumā m̄uā
tur. ideo in subsequētibz salomō
ait. **A**dolescentularū autē quatu

no est nūc. **E**xterminādi eos qui corrupērūt terrā: subaudi stēpus aduent. Qui ē corrupērūt terrā. id ē carnē suā maculauerūt dūcīs vias et pñs. uel q̄ alios maculauerūt exemplo et doctrina p̄ua: extermināt. id ē a terra vnicū sepabūt. et ab hēditate scōrū. exilio et ue dāpnatiois dāpnati.

Ca. 11. duodecimum.

Tapertū ē tēplū dei ī celo. Celiū ē ecclā: q̄ ē sedes dei. Templū in celo: corpus ītelligit̄ xp̄i. De quo ip̄e iudas dicit. Soluite templū hoc: et t̄ tribus diebus exatabo illud. Vnde ewāgelista exponēdo subdit: hoc at̄ dicebat de templo corpōis sui. **E**t d̄ templū ap̄tū ē nascendo. moriēdo. resurgēdo: atq̄ ad celos ascendēdo. Templū etiā dei ē ip̄m corpus: q̄ in eo habitat oīs plenitudo diuinitatis corpāl̄. In celo hoc templū: q̄ in ecclā her mysteria p̄dicant̄ et retinēt̄. **H**el ap̄tū ē hoc templū: q̄ndo sicut ī ewāgelio legim̄ lancea latus ei⁹ p̄foratū ē. In celo at̄ secūdu hūc sensū. iohānes ap̄tū dicens tēplū in consp̄tū suo ītelligi uoluit: cognoscēs se ēē de illozū numēo. de quib⁹ mēinerat scriptū. Celi enarāt gloriā dei. **E**t iusa ē archa testamētī in templo ei⁹. **E**t significat̄ p̄ templū: hoc et per archā. id ē scōrū ecclā. **G**enus ē in genē: sicut octo aīe in archa. **Q**ue p̄pterea archa testamētī uocatur. q̄ diuū tes

tamētōrū habet cognationē: nō in tabulis lapideis: sed ī tabulis cordis carnalib⁹. **I**bi ē urna habēs mānā. id ē corpus xp̄i in quo uerus ē panis. qui de celo descendit. **I**bi ē uirga aaron. per quā sacerdotiū designatur: q̄ et illud sacerdotiū in figurā p̄cessit. **S**ignificabat ē regale sacerdotiū: q̄ agit̄ nūc in ecclā. **H**ec archa q̄tuor portabatur arcub⁹. q̄ q̄tuor instruit̄ ewāgelis. **A**pto ergo templo iusa ē archa: q̄ eo moriēte dū latus ei⁹ lancea p̄forat̄. mystelo sanguinis et aque ecclā edificat̄. **I**n cui⁹ rei figurā in principio mulier de latere uiri dormiētis fabricata ēē describit̄. **E**t facta sūt fulgura et uoces et tonitrua et tremotus: et grando magna. **P**er fulgura miracula ītelligit̄: quib⁹ inardulozū mētēs percussit. fractis mor̄ sup̄bie uirib⁹. hūilitati se subdiderūt. **H**inc psalmista. Fulgura multiplicabis. et cōturbabis eos. **P**er uoces uero. p̄dicaciones et exhortaciones. **B**ene at̄ prius fuit fulgura. ac demēde subsequūt̄ uoces: q̄ sc̄i p̄dicatores prius miracula faciebāt. et sic ad noua credēda. loquēdo suos auditores inuitabant. **U**nde petrus prius ad speciosa portā sanauit palinū: et demēde iudeozū mētēs ad fidē uerbo exhortationis informauit. **T**onitrua quoq̄ significat̄ cōmmationē terrois diuini iudicij. **P**ost uoces tonitrua sūt:

ut hy qui forte miracula contemp-
nunt. uerba despiciunt. terrore
iudicii quaciantur. Terremotus
uero persecutione significat. et
excitata est contra sanctos: unde et
bene post terremotum granda
sequitur. Nam granda eos qui per-
secutione commouet significat.
Granda. ipe et fruges terre
commouit. et ipsa commouit
terram: sicut ut granda fundita de-
ficiat. et de nouo terra fructificet.
Sic nimirum principes huius se-
culi. dum persequuntur sanctos et af-
fligebant. et ipsi paulo confringebant.
et ad nichilum redigebantur:
aut uiribus saluetur aut commuta-
tione in melius. Plures etiam
de his qui etiam de persecuti
sunt ad fidei christi conuersi: ceperunt
pati que prius alijs inferebant.
Porro malis peruentibus. aut e-
tiam qui fuerant predestinati con-
uersi ad fidei: etiam fructificati in
bono opere. et arcte cepit in fide.
Et signum magnum apparuit
in celo. Mulier amicta sole:
et luna sub pedibus eius. Istud
est signum. de quo motus est achaz:
ut peteret signum a deo in profundum
infernorum. siue in excelsum supra.
Sed cum ille diceret non petam.
et non temptabo dominum: conuersus
propheta ad domum dauid dixit.
De hoc dicit dominus. Ecce dabo
uobis signum. Ecce uirgo conce-
piet et pariet filium. Magnum
quippe fuit signum. quoniam uirgo
concepit et peperit: et post
tempus uirgo permansit. Et in celo hoc
factum est. id est in ecclesia: cuius et

maritus domini in eam erat. Mulier
amicta sole. id est circumdata diu-
tate altissimi. Unde angelus
ait. Spiritus sanctus superueniet in te.
et uirtus altissimi obumbrabit
tibi: illa saluetur de qua paulus ait.
Christum dei uirtute et de sapien-
tia. Ipsa autem beata dei genitrix.
in hoc loco personam gerit ecclesie. Ne-
que enim omnia que hic narrantur. uirtute
beate uirginis specialiter con-
grue possunt: sed etiam ecclesie
secundum iustitiam narrationem ge-
neraliter conueniunt. In qua condie fit
hoc signum. quod condie conapit
in ea spiritus et nascitur. Ipsa enim
est mater: ipsa est et filius. Unde
dominus dicit. Si quis fecerit uolu-
tatem patris mei qui in celis est: ipse
meus frater. soror et mater est.
Dum enim condie uouos populos cre-
at: in illis nascitur christus. Ipsa
est amicta etiam sole: id est in uirtute
amicta christo. de quo scriptum est.
Vobis timentibus nomen meum.
sonet sol iustitie. Hic paulus
dicit. Omnes quoties baptizati es-
tis: christum induistis. De hoc so-
le. impii dicti sunt in infer-
no. Sol iustitie non luxit nobis.
Per lunam autem que mutabilis est.
utpote que a principio usque ad orbem
arscit. et inde desinat usque ad
tricesimam etatem. omnia istius seculi
mutabilia designantur: ideoque
tam beata dei genitrix quam etiam
omnis ecclesia luna sub pedibus habet.
quod cuncta temporalia despiciuntur
omnia mutabilia per nichilo ductus
celestis mens tenet intuitu.
dicens cum apostolo. Non conuersario

in celis e. **Alit.** In hac muliere possunt intelligi perfectiores et etiam: q̄ iuxta dñi cōsilium sua oīa relinquētes. secuti sūt xp̄m. **Per** lunā at̄ simplices qui laborāt ad aliorū usus. i. plātando. edificando. et agricolādo. **Hos** itaq̄ habet illi qui sūt p̄fecti quasi sub pedibꝫ q̄ longe ab eorū mēto distāt. nō tamē illi mercede carebūt. licet illis nō per oīa coequēt. si fidelit̄ mīstēriū suū implene rit. **Et** in capite eiꝫ corona stellarū duodecim. **Per** mulierē ut diximꝫ etiā intelligit̄ de q̄ paulꝫ dicit. de deo p̄re loques. **I**p̄m caput dedit sup̄ oēm etiā. q̄ ē corpus eiꝫ. **In** duodecī uero stellis significat̄ duodecī apli: q̄ sua p̄dicatiōe tenebras infidelitatis fugāt. et lūe uelutatis suos auditores illumināt. **Unde** angelus danieli dicit. **Qui** at̄ docti fuerūt fulgebūt q̄ splendor firmamētī: et q̄ ad iusticiā erudiūt multos. q̄ stelle i. p̄p̄tas et uirtutes. **In** capite eius corona ē stellarū duodecī. id ē duodecī ap̄lorū. per quos oēs gentes q̄ in circuitu istius mundi sūt. crediderūt i. xp̄m: et p̄mū p̄ eos ip̄m caput victoriā de toto mūdo portauit. **Et** in v̄tē habēs clamabat p̄m̄ens: et cruciat̄ ut pariat. **H** iuxta literā beate marie aptai nequeunt: q̄ sicut sine delictiōne cōcepit. ita sine dolore peperit: nullūq̄ cruciatū habet in

partu potuit. que nullū p̄m̄ libidinis in conceptu contraxit. **Sed** iuxta mysticū intellectū hō ad etiā refert̄. que mulier vōtur. nō p̄r effectū adm̄. sed q̄ p̄dicatiōe et lauacro. sp̄itales filios gignit cotidie nō desistit. **Unde** et ip̄e dicit i. ewāgelio. **Si** q̄s fecerit uolūtate patris et patris. usq̄ et mat̄ est. **I**p̄a ē etiā reputat̄ in mat̄e reputat̄ in filiā: q̄ dñi quoslibet ad fidē adducat mat̄ ē. aut fonte bap̄tismans regeneat. **In** illis autē qui accedūt ad bap̄tismū. et confitent̄ se i. xp̄m ardē: filius ē. **Unic** paulus. **Per** ewāgelū ego uos genui. **De** hac muliere dñs dicit. **M**ulier cū parit. id ē cū parē uolē tristitiā habet: q̄ uenit hora eius. **Sicut** ē mulier dñi parit. affligit̄ et uexat̄: ita et sc̄a etiā dñi in hoc seculo ē et uidet suos affligi. et uariis modis tribulā: tristat̄. affligit̄ et uexatur. et clamat ad deū postulās liberari: ne uicta tribulatiōibꝫ succūbat. **Sed** cū ad tempꝫ uel horā p̄uenit. q̄ ultima corporis mēbra ad lucē et uā nascendo p̄ueniāt: tūc cessabit cruciatꝫ ac p̄m̄itionis clamor. **Et** uisū ē aliud signū i. celis: et ecce draco magnꝫ et rufus. habens capita septē et cornuā decē. **Per** dragonē ut sup̄ iā quoz diximꝫ. intelligit̄ dyabolꝫ: qui apte quoscuq̄ potest deglutit nō cessat. **Et** q̄ dñi ē et q̄ hoīes nocet: p̄pter multiplici

tate insidiarū. magnū vomit.
Rufus ued ppe hōi adūit: q il
le hōi da erit ab inicio. ex q
saluet primū hōi em int feat.
Celi at ipā etiā intelligit.
que superius significata ē p
mulierē. In celo ē draco: q
etiā t etiā dyabolū quibz ua
let nocē nō desinit. Neqz e
ū ipē celū possidet: sed celo
adūsat. Per septē at draco
nis capita. oēs intelligūt
reges illi subiecti: qūqz cont
septiformē etiā pugnāt.
Per decē ued cornua: oīa reg
na illi subiecta. Nā qd in
cornubz regna significēt: za
charias manifestat et daniel.
quorū utiqz dicit se uidisse q
tuor cornua. q sūt qtuor reg
na pncipalia. Cū hys ei cor
nubz. hoc ē cū ista scī potētia.
et regius sibi subiectis: pug
nat dyabolū cont eos q decē
pcepta legis obseruat. Et
in capitibz ei septē dyadema
ta. Qd significat p capita.
hoc et per septē dyademata.
id ē oīs huius seculi potentatū.
qui illi adheret: et per fraude
uei simulē cont septē etiās
et cont septiformē spm dūm
cāt. Et cauda ei trahebat
ternā pte stellarū celū: et misit
eas in terrā. Per caudā dra
comis ut sup quoqz dictū ē:
pui intelligūt. doctores. P
phetā ei docēs mendaciū: ipē ē
cauda. Potest etiā et cauda
specialit antypūs intelligi.
qui oē mendaciū dicitur ē: ha

bens eū habitatorē. de quo dūs
dicit. T uitate nō stetit. Tern
a at pars stellarū quā trahebat
cauda dracomis. T hēnas. pa
ganis. iudeis figurat. ac falsis
ppianus: qui de celo hoc ē de
societate scōrū enūt. et tcon
foratū malozū hōim trahūt.
Illi ē designat p stellās dere
lo abstractas. qui prius lucere
videbāt t etiā: sed aduēien
te antypō. decepti blandimē
tis. tomēns. et falsis mūncu
lis obsmābūt. Fit at condie
hec stellarū delectio: sed aplūg
tū fiet. quādo imāior cū
psecutiois seruicia. Qd autē
dicit trahebat: moē scriptū
sacre pteitū ponit p futurū.
Vel bene etiā trahebat ternā
pte stellarū: q quodāmo rē
aspiciens. de toto tūfacto hoc
tempoē ista loquit. Ab aduē
tu ei dū. quo stelle spūales in
celo splēdēre ceperūt: et ist
eadē tchoauerūt. Et draco ste
tit an mulierē q eat paitura:
ut cū pepēisset. filii ei deuo
mēt. Qūtu ad beatā maia p
tinet. dyabolū stetit ante eā uo
lēs per herodē filiū ei misit.
quādo ille fugit t egyptū. et
lactētes p eo sūt intercepti:
sed qd non potuit facē p illū.
feat p filiū ei herodē. qui illis
diebz sicut ewāgelū dicit ihē
rosolimus eat. Voluit at eū
denozāe dyabolus. q estimās
eū purū hōi em. putabat qd
cū ceteris in inferno eū tenare
posset: sed non potuit ut in

sequentijs dicitur. q. surgens a mortuis. ascendit ad deū patrem. Sic cotidie omni ymola in stat dyabolus ante scam ecciam. ut possit eos decipere. q. fonte baptismatis renati efficiunt filij dei sed no pualet. q. rapit ad deū a quo pte gūt. iuxta illud. Vbiq. fuerit corpus illic congregabūt et aquile et uolo ut ubi ego sū. illic et mīster meus sit. Nō at uel xpūs. uel mēbra illius. tūc solūmō draco uē vincūt. cū ad celos ascēdūt. sed potius vincūt cū in hoc. et ipē dñs et electi eius. q. mandata vite custodiūt. Vnde et i euāgelio legim. qd cū tēptaret dñm testimōia eius diuina ipē ptulit. et sic eū confidit.

Et peperit filium masculinū. Beata maia peperit masculinū id dñm ih̄m xp̄m forte. qui ad hoc uenit. ut principē huius seculi debellaret. De q. psalmista. Dñs fortis et potens. dñs potēs in p̄cho. Masculus autē aliqui ponit in malā p̄tē. aliqui in bonā. In malā ut illud iheremye. Maledictus vir qui annūciat p̄tē meo dicens. natus est tibi puer masculus. Quo in loco p̄pheta p̄sonā huānū generis gent dicens. Maledictus vir dyabolus saluet q. annūciat p̄tē meo mūdo. natus est tibi puer masculus. id ē p̄ph̄is fortis in malā. De hoc p̄tē

psalmista dicit. Audi filia et vide et cetera. usq. domū patris tui. In hoc at loco masculus et bonā p̄tē p̄tē. q. significat dñm ih̄m xp̄m. uel certe mēbra illius. que cotidie p̄tē scā ecclā. Recte at scā sub noīe mascululi cōprehēdūt. q. forte cōtē aduersa istius seculi dimicāt. sicut fecerūt sancti ap̄li et martires. qui etiā ipā corpa trādidērūt pro xp̄i noīe. quib. psalmista dicit. Viriliter agite et confortet cor v̄m. **E**d autē subdit. qui erit rector gētes in virga ferrea. tam de sp̄o q. p̄tē inflexibili oēs gentes regit. vnde illi in psalmo dicit. Et postula a me et dabo tibi gentes hereditatē tuā. et possessionē tuā terminos terre. q. de omib. dñs potest intellegi. qui in suo capite acceperūt p̄tē ut regant gentes in virga ferrea. et habeāt p̄tatem constringēdi eos tanq. uas sigulix ut faciāt ex uasis reuasa nūe. Nā qd xpūs facit potētiar. faciūt etiā scā dono illius. adiuti p̄dicatiōe sua. Virga at ferrea rectitudo intelligit. iusticiā q. et diligit bonū qd deus fecit. et inflexū malū qd hō nequit gessit. sicq. sua ut aliena. sicq. aliena facta librat et iudicat ut sua. **E**t raptus ē filius eius ad deū et ad thronū eius. Iste raptus ut supra dicitur ē. nō ē solūmō corporalis. sed sp̄itūalis. Quasi ei quidā raptus scōrū fit ex hoc

mūdo ad deū: dū fidē quā ha-
bent interius mādata vite cus-
todiedo. etiā exterius ope ex-
ornāt. Vnde et psalmista
diat. Ascensus in corde suo
disposuit. **C** Et mulier fugit
in solitudine: ubi habet locū
patū a deo. ut ibi pascat eam
dieb; mille ducēns septaginta.
Solitudinē ad quā mulier fu-
git. secretū mentis debem; in-
telligē: q; abiciens panū ter-
renorū desideriorū tumultus.
et mūdi hui; supfluas curas.
serpām desertū quietis facit:
ibiq; inuenit locū a deo patū.
hoc ē ipm̄ deū omnipotentē. q; in
corde illius requiescit. **I**ste ē
locus de quo psalmista diat.
Esto michi in deū p̄tectoꝝ: et
in locū refugij. ut saluū me fa-
cias. In solitudine ergo cordis.
locū sancti inueniūt. quos sal-
uēt: q; dū insolētiā cogita-
tionū nō patiūt. solaq; etna
petiūt. conditorē suū ī secreto
cordis sui habēt habitatoꝝ. In
qua solitudine pascūt eā. nulli
dubiū qn̄ p̄dicatoꝝ sancti huc
intelligātur. qui etiā pascūt
sua p̄dicatioē et doctrina. **C**
Diebus mille ducēns septagi-
ta. Quāuis huc numerus spe-
cialit̄ p̄tinet ad tempora an-
ticipi. quib; necessārio pascet
etiā a doctoib; papue helya
et enoch: tamē ad omē p̄sens
tempus p̄t̄ referri. a dñi salu-
cet ascensioē usq; in finē seculi.
In hoc tempore morate etiā
in solitudine sui conditoris.

et curis tēpalū certū quiesce-
te. pascūt eā doctores exēplo
et doctrina. p̄ suas eplās. eua-
gelij. et expositiōnes librorū
pabulo diuini sermonis. **N**ā
sicut antypūs mille ducēns sep-
aginta dieb; regnabit: ita xpc̄
mille ducēns septaginta dieb;
id ē trib; ānis et dimidio p̄di-
cauit. **I**deoz totū p̄ns tempus
possim; accipe p̄ hūc numerū.
a quo diuina p̄dicatio cepit: in
quo et p̄ nouissimos p̄dicato-
res terminabit. **I**hanc etiā mu-
lierē significabat olim pplūs
ex egypto egressus. q; pharō-
nē draconē scilicet. q; in medio
fluminū suozū cubabat. fugi-
ens ī desertū p̄ductus ē. quo
māna vestētur: et a morfu
ignitorū serpēū. aspiciens
enēū serpētē in ligno suspen-
sū libēret. **D**esertū quippe
illud significabat p̄ntē vitā:
et secretas mentū cogitatioē.
In hac quippe vita pascim; mā-
na. id ē corpe xpi qui diat.
Ego sū panis viuus q; de celo
descendi: et cetera usq; p̄ mū-
di vita. **A**ffūt quoq; ignis ser-
pentes id ē demones. qui vitis
nequiae suae nobis infundē
conāt. sed nō p̄ualet. q; libe-
ramur p̄ eū qui suspēsus in
cruce. nos a dyabolo libēauit.
qui et similitudinē nr̄e habuit
mortalitatis. tamē nō habuit
maculā peccati. ideoq; nos ab
omib; p̄ualet. mūdaē p̄ns.
C Et factū ē plū magnū ī
celo. **N**ō tūc solūmō factū ē

plur. quando in micio temporis
 dyabolus p̄ supbia deiectus ē de
 celo: sed et qm̄ a dñi passiōe eiec-
 tus de cordibz fidelū. cepit. im-
 plus sentire cont̄ oēs: et h̄ pug-
 na p̄seuet usq; ad finē seculi.
 quando cū fuerit solut; cōsumabit.
Celū ē sc̄a eccl̄a ē. in qua fit hoc
 plū: maxie ut dixim; ex quo
 per fidē eiectus ē de cordibz ar-
 denū. aplis p̄dicantibz iuxta il-
 lud. Non ē nobis colluctatio ad-
 uersus carnē et sanguinē et car-
 ea. Sic ē dicit factū ē plū m̄ḡ
 nū in celo: ut ab micio fidei p̄p̄-
 t̄ me usq; ad finē. totū temp; vite
 p̄nās cōprehēdi sine aliq; dubi-
 tatiōe ardat: quaten; et factū
 in p̄latis. et cē in p̄nibz. et cō-
 sūmadū in nouissimis affeāt.
Mychael et angeli eiq; p̄lia-
 bāt cū dracone. Angeli mycha-
 helis uel draconis dicūt illis sub-
 dit. et ad obediedū missi. non
 tamē ab eis creati. sicut quidā va-
 niloqui dixerūt heretici: uel etiā
 quomō sub vno rege. in vna ciui-
 tate militā arduēt. Sic ē sole-
 m; et nos dicē: vidētes eos qui
 ex eadē societate sūt. Ecce mei
 aut nri. Hinc ē dñs de pusil-
 lis ait i ewāgelio. Angeli eorū
 semp̄ vident facē pat̄s mei qui
 in celis ē. Hinc iosue principē
 exercitus dñi interrogat dicens.
 Noster es an aduersariorū? Oēs
 ē angeli boni. dicūt angeli my-
 chahelis: q; ad eius societatem
 p̄tinēt. In quo numēo bonorū
 angelorū. etiā hoīes iusti cōpre-
 hendūt: pugnātes cū dyabolo.

Porro angeli draconis dicūt
 oēs q̄st̄ a consenserūt: qua-
 do sapiens dixit. Ascendā sup
 altitudinē celi. et ceterā. Vbi e-
 tiā pat̄ malorū hoīū forma
 cōprehēdit. Pugnāt itaq; my-
 chael et angeli eiq; in celo. hoc ē
 l eccl̄a. et pugnat draco cū suis
 demoi; qm̄ sicut demones
 sūt pati semp̄ ad un pugnā-
 dū. ita et sancti angeli ad resist-
 tendū. Actamē nec nos sine a-
 gloriā. nec iustū angeli sine
 iustō conflictu cont̄ antiquū hos-
 tē dimicat. Engam; ergo arma
 securi. q; fortissimos nre p̄ne
 conanes et inuictos adiutores
 habem;: iuxta qd̄ aplūs dicit.
None oēs am̄st̄orū sūt spūs.
 in misterū missi: p̄ eos qui
 hēditatē capiūt salutis. Inde
 at̄ illi fortes vnde et nos. inde
 illi iuncti vnde et nos. id ē ex
 diuina virtute: sine q̄ nec illa
 liq; ualēt nec nos. Pugnāt
 ē nūc mychael q; ē p̄positus
 etiā cū suis āgelis p̄ eccl̄a: pug-
 uabit etiā āplūs tēpore anti-
 xpi. iuxta illud. In tempore
 illo cōsurgēt mychael princeps
 vest̄ et ceterā. **E**t nō ualuerūt:
 neq; locus inuentus ē āplūs e-
 orū in celo. Quāē dicit non
 ualuerūt: cū etiā post bap̄tis-
 mū et suā abrenūciatōne dy-
 bolus multos decipiat. Sed li-
 cet videat̄ p̄ualere ad temp;. tamen
 in eos qui ad uitā sūt p̄-
 destinati nō p̄ualēt: q; ablato
 p̄cō per p̄itentiā. nō inueni-
 in eis locū dyabolū. Ille nāq;

fit eius habitatio: in cuius mente
regnat peccatum. Tolle ergo reg-
num peccati: et non inuenietur locus
dyabolo. Sicut autem et nonnulli
quibus nec ad tempus preuident.
quod ad nullam mortalem armen-
tam eos possunt impingere. per quod il-
lorum corda debent possidere:
quibus paulatim aut. Nolite locum
dare dyabolo. Potest autem et
hoc specialiter referri ad diem iudi-
cij: quando illorum certamine. ab
aduentu domini in iudicio terminabitur.
Cuius pacto ista sententia comple-
bitur: non ualuerunt saluetur: qui
sine etiam sumebat. Neglo-
tus eorum amplius inuenietur in
celo: quod tunc funditus ab electis
exclusi. decipiendi uel tempus
non habebunt. Et peritiam est dra-
co ille magnus serpens antiquus:
qui est dyabolo et sathanas. Ipse
se antiquus hostis ut iam dictum
est. draco appellatur. propter imma-
nitatem scelus. magnus. propter oc-
cultas insidias: et quod ex mul-
to tempore uocet. Serpens
antiquus: quod per serpente primi
mum hominem decepit fraude. et
sic est ueneno nequicie intere-
mit. Vocatur quoque dyabolus
id est deorsum fluens siue armen-
tor: quod cotidie de cordibus fide-
lium fluit. et inde dicitur satha-
nas id est contrarius. quod bonos in-
sequitur. quorum illi opera sunt
contraria. **Q**ui seducit uniuersum
orbem: in his uidelicet
qui perierunt. id est parte orbis.
Nam a toto parte intelligere debe-
mus: quod quibus multos electorum in

corde plerumque seducat. non ta-
men in perpetuum nec ad eternam mor-
tem. **Q**uicquid est in terra. Quicquid
est autem de celo in terram. id
est de mentibus electorum in corda re-
proborum: non quo in eis et ante
non erat. sed quod ab istis exclu-
sus. amplius illis durari ceperit.
Quia eius terra exaruit. et ter-
rena quiescit. et terra sapientia
in mentes inuadit. De qua sa-
luter terra. ad serpentem in pri-
ma maledictione figurata di-
citur. Terram comedes cunctis diebus
uite tue. Nam quod propheta dicit
esta eius electi. de illis est intel-
legendum: qui estimatione hominum
electi apparebant. sed in conspectu
dei iam terra erat. **E**t audiu-
uimus uocem magnam de celo dicentem.
Nunc facta est salus et uirtus.
et regnum dei nostri: et peccata christi
eius. Hec uox ad omne presens
tempus pertinet. Incipit ab ad-
uentu redeptoris: sed usque pro ad
consummationem perueniat. clama-
re non desinit. Hec itaque ista in
celo est: magnam electorum deside-
rium in terra. Nunc facta est sa-
lus. Sed omni tempore uite
presentis. ab aduentu scilicet me-
diatoris. usque ad finem eiusdem
predicationis salus facta est: quod gratia
dei uel bonitate sumus saluati.
Unde psalmista dicit. Dominus
est salus. et terra. facta est uirtus.
quod per illum sumus roborati.
Regnum quoque et potestas facta
est dei nostri: sicut ipse resur-
gens a mortuis dicit. Quia
est michi omnis potestas in celo et in

tertia. **Q**uia pietas e ac-
 sator frui uerum: q' accusabat
 illos an' conspau' dñi die ac
 nocte. Accusatio dyaboli in
 chil e aliud: nisi ad malu' p'
 apitatio. **T**ur e' accusat: qu'
 dignos accusatioe reddit: uo
 loquedo exteius. sed odiendo
 interius. **S**ed ab hac accusa-
 o'e ille liber apparet: qui in se
 accusae studet. qd' ab adusatio
 suo accusai posse cognoscat.
Angeli itaq' gaudentes de nra
 reuocatioe: letant' de casu dy-
 aboli. **V**nde i' dñi natiuitate
 dicebat. **G**loria in extelsis de-
 o. **Q**u' e' miru'. si hoies fra-
 tres uocat: du' tenuit ipm' do-
 minu' hoc face'. **S**urgens e'
 a mortuis dicit maie. **V**ade
 dic' fratrib' meis. **N**eq' e' ia'
 dedignat' hoies habet' fr'es: qui
 dñm habet' hoitem fratru'. **I**n
 die autē et nocte: uel conu-
 u' temp' intelligit: uel p'sp'et
 uel aduersa. **I**n die et nocte
 dyabolus accusat: qu' alios i'
 p'sp'etantib' extollit: atq' alios
 adusitatib' frangit: et hoc an'
 conspau' dei q' ubiq' e' i' p'ta
 illud. **C**elu' et terra' ego imple-
 o. **E**t ipi' uicerut' illu'. id e'
 sancti qui i' terra' su't: et i' celo
 bellu' cont' draconē faciut' hoc
 e' in soaetate elcōu'. **P**rop-
 t' sanguine' agni: cui' uideh-
 ret passionē uniat' mortifi-
 cates se cū uicis et concupis-
 centis. **E**t p'p' ubi' testimo-
 ni' sui q' rectitudine' fidei cus-
 todit. **E**t nō dilexerut' animam

sua usq' ad mortē. qz an' eleger-
 rūt mori in hac uita. ut post
 modū regnaret cū xpō. q' hic
 uiuē temporalit'. et postmodū
 etnalit' p'ente. **U**sq' ad mortē
 se posuerūt: ne mās suas ue-
 quit' amaret. **I**hnc paulus
 dicit. **E**go' nō solū e' alligat'.
 sed et mori patib' sū pro xpō.
 nec facio animā meā p'iosiore
 q' me. **E**t dñs. **Q**ui amat
 animā suā: p'det eā. **I**mitant'
 e' dñm suū: quē suat' p' sua re-
 deptione nō pepasse. **Q**uē sue-
Proia letant' celi: id e' omēs
 ecclē. **P**luāli e' uniu' uerū:
 q' uniu' uerū ecclē assig-
 nat'. **E**t qui habitatis in eis:
 id e' oēs sancti. q' i' congregati-
 one scōru' morant'. **V**el certe
 habitatores celozū. angelos in-
 tellige' possum'. quib' cōcor-
 dit' in dño cōueit' gratulati: dū
 et hoies ad illorū consorciū re-
 deūt. et angeli redintegrati
 numerū suū. istis receptis as-
 piciūt. **U**bi nō e' aliud qd'
 expom' debeat: nisi ut hac ma-
 uere letitia. hic liber debeat
 sine accipiat. **E**xpliat lib'
 tertius. **I**napt' liber qrtus.

Sequit'. **D**e ter-
 re et maie: q' des-
 cendit ad uos
 dyabolus. habes
 itā magna. **T**er-
 ra autē et maie.
 unū idēq' significat'. sicut da-
 nyel apte demonstrat. **Q**uicū
 dixisset se uidisse qtuor uentos
 pugnates in magno maie. ad

ient. Et quatuor bestie ascende-
runt de terra: hoc ipsum signifi-
cat per terram quod et per mare.
id est hunc mundum in quo miseri
fluctuant. qui semper terra pe-
tunt. Ita ergo et hic terra et
mare reproborum significat cor-
da. quibus est ve. id est eterna dap-
natio vel perditio. ad quos ver-
sus inimicus expulsus ab e-
lectis descendit: non quo in eis
ante non esset. sed quod expulsus non
a suis. amplius in suis duram
cepit. Qui recte terra et mare
nuncupantur. quod dum semper terra pe-
tunt. superbie fluctibus tumidi et
viciose illecebris amantissimi in-
veniuntur. Talibus itaque ne immetur.
id est eterna dampnatio: per deiectum
a fidelibus dyabolus. cum ira mag-
na sentit adversus illos: et tan-
to itaque hoc agit feruere. pro
viciorum sibi sentit adesse penam.
Unde subdit. **C**onvens. quod mo-
dici tempus habet. Modicum
quippe tempus. prius intelligitur
vita: de qua apostolus dicit. filii
nonissima hora est. Et si compu-
temus omne tempus ab exordio mun-
di usque ad finem seculi: et mutati
comparati. breuissimum est. Quia
ergo dyabolus in primo se scit
esse dampnandum: ad exerceendam ma-
liciam suam. angustum ei videtur
hoc tempus. quod libet pluribus mo-
mentis spaciis preteletur. Consi-
derat quippe quod iuxta sit. ut li-
centiam nequissime libertatis a-
mittat: et pro breuitate tem-
poris angustatur. tanto multa-
plitate scelibus expandit. **H**ic

ante eius ruinam. et tunc aduerti-
um redemptoris facta: et nunc us-
que fieri debemus credere. **H**abet
autem dyabolus terram. non solum contra
eos qui per terram et mare signi-
ficantur: sed etiam contra eos qui in
celo habitant. a quibus victus ar-
ditur excluditur. **N**am et per ipsos
sentit versutus adversus ipsos.
Et postquam vidit draco quod
periclitus est de celo. hoc est de cor-
poribus electorum. in terram. id est in
reproborum corda. **P**secaum est mu-
lierem que peperit masculum. **S**an-
ctam designat per celum: sicut et
per mulierem. **A**ppellatur autem
mulier non propter molliam animi:
sed quod cotidie spirituales deo filios
gignit non cessat. **I**psa etiam est
sponsa. anulo fidei in baptismo
subarrata: de qua paulus dicit.
Respondi et vos vni vno vir-
ginitatem exhibere christo. **E**t ali-
bi. **R**esponsaunt sibi christus et
ecclesia non habentem maculam aut
rugam. **E**t in sequentibus huius-
modi verbis dicitur. **V**eni ostendam
tibi sponsam agni. **I**psa est etiam
uxor in perfectione operum et morum
constituta: quod sua predicatione et
doctrina. multos filios dei ge-
nerat. **U**nde et ipse dominus dicit.
Si quis fecerit voluntatem patris
mei: ipse meus frater et
mater est. **C**redendo ergo spon-
sa. operibus inherendo uxor: uo-
cabatur predicando. mater efficitur
christi. **T**onens autem patet christum:
quod aens officio predicationis.
membra eius que nos sumus ad fi-
dem et operationem informat.

Postquam itaque vidit draco. pro-
 iectus est de celo. mariumque popu-
 lorum aduentum filii dei. de quo dicitur
 aut. videbam sathana sicut ful-
 gur de celo cadentem: persecutorum
 et mulierum. que peperit masculu-
 lum id est forte populum. sicut fuerunt
 sancti martires. qui ante po-
 tuerunt mori. sed a fide dei se-
 pari. Persecutorum est quippe haec
 mulier in ipsa adolescentia.
 quando interfecit abel: sed haec
 post aduentum filii dei. acris
 persecutorum aggressus est. et ad ar-
 gumetum persecutorum. callidius
 semetipsum convertit: alios pro-
 membra sua crucifigens ut pe-
 trum. alios lapidibus obviens
 ut stephanum. alios igne consu-
 mes ut laurientium. alios quoque
 serpentibus tradidit. unguibus
 lamiauit. in mare proiecit.
 et per varia instrumenta similia
 tunc coegit. Et haec quidem
 sunt ligna: sed vehementius
 contra eam erigetur. quando dabo
 natum hominem ingreditur. et pug-
 nabit tormens. et falsis mila-
 culorum signis: ita ut in errore
 deducatur. si fieri potest etiam elat.
 Quorum tanto robustior tunc
 erit constantia: quanto immemor
 persecutorum seueritas. Et date
 sunt mulierum due ale magne a-
 quile: ut volaret in desertum in
 locum suum. In duabus aliis mu-
 lierum datus. duo intelliguntur tes-
 tamenta. et duo caritatis precep-
 ta. in quibus totaliter pendet et
 propheta: sive etiam actua et con-
 templatiua vita. Quibus precep-

tis effecta est aquila. petens pro-
 metis contemplationem celestia:
 iuxta illud apostoli. Non conuersa-
 tio in celis est. Sic et dicitur. Da-
 te sunt mulierum due ale magne:
 trans dicitur. Hoc donum ipsa
 mulier meruit: ut aquila mag-
 na efficeretur. Desertum autem locum:
 corda sanctorum intelliguntur. remota
 a terrenis desideriis. Quibus
 est a semetipsis inordinatos de-
 sideriorum motus eiunt. et sic se-
 metipsos desertum quietis effia-
 ut. ut habeant locum quo fugere
 possint: quod dum nulli alium inu-
 di diligunt. sed solummodo eterna
 patriam appetunt. magna mentis
 tranquillitate proficiunt. In qua
 solitudinem locum tenet quo fugiat
 ad deum. qui in secreto mentis a
 rebus inuenit. cui psalmista
 dicit. Esto mihi in deum protectorem:
 et in locum refugii ut saluum me
 facias. Duabus ergo aliis muli-
 erum utens. draconis persecutione
 euadit: quod sancta ecclesia diuini testame-
 torum cognoscere. sive duobus precep-
 tis caritatis sicut. et ad celestia
 suspensa. occultas inimicorum in-
 sidias praevire. et a partibus persecu-
 tiones nouit contempnere. remouens
 se ab omnibus terrenarum rerum tu-
 multibus. et in secreto mentis domino
 vacans. **Ubi aliter per tempora**
 et tempora. et dimidiat temporibus
 a facie serpentis. id est per omne
 tempus istius vite. a domino prodi-
 catione usque ad finem seculi: illo
 vero pane qui de celo descendit.
 Ipse est fugientibus persecutorum se-
 luita via. ipse ad solitudinem

pueritibus locis: ipse in eadem so-
litudine esurientibus abis. De hoc
tempore sans supradictum est. Nam per
predicatio Christi tribus annis et dimi-
dio perdurabit. et tribus annis et
dimidio terminabit: recte per hoc
spacium. omne tempus patris vite
intelligitur. in quo sub eadem doctri-
na eterna moratur. In huius mu-
licis figura. olim propheta ista he-
licia colupna nubis precedebat
per diem. et colupna ignis per noc-
tem. In nube quippe blandimentum
amoris: in igne autem terror
exprimitur timoris. Per has
quippe duas colupnas: duo sig-
nificantur testamenta. Per nubem
in die novum significat testamen-
tum: in quo non vindicta per-
tinetur. sed misericordia lenitas ostensa
est. Unde est. Nemo te condempnat
ut mulier. Per ignem vero
noctem. vetus testamentum intelli-
gitur: quod supplicium peccatoribus
minuat. Unde est. Si quis hoc
vel illud fecerit. morte moriatur.
Fugiens autem propheta pharaonem.
qui est draco magnus. cubas in
medio fluminum suorum. velut
mulier fugit draconem. pervenit
in desertum: in quo deum protectorem
repperit. et manna caelestis pastus
est. et per suspensum serpentem
evadit. dominum videlicet Iesum Christum
salvatum est: qui veneno peccati ca-
runt. quod et si apparuit in simi-
litudine carnis peccati. tamen peccatum
non fecit. nec invidiosus est dolus
in ore eius. Potest autem deserti
noctem illa regio designari. quia a
postata angelus deseruit: et

homo in quo certum refugium lo-
cum invenit eterna. que vixit per
seculum ubi abundanter reperit.
que hic dum affligit iustitiam est
sunt. In aliis autem mulieribus:
ipsa suspensio intelligitur contra
placationis. Solet autem hoc primum
esse scorum donum: ut quo magis
pressus angustatur in terra. eo
amplius contra placationis penna
elevetur ad summa. Hic paulus
dicit. Quando infirmior: tunc
fortior sum. Et misit serpens
ex ore suo post mulierem aquam
tamquam flumen. In scriptura sacra
sepe aquarum impetus signifi-
cat persecutionem. Unde psalmista.
Cum irascetur furor eorum
in nos: foras aqua absorbitur
set nos. Per os vero antiqui
serpentis. suasio illius intelligitur:
quod reprobi instigantur. ut
contra eternam seminat. Post mu-
licem ergo in desertum volentem.
serpens ex ore suo flumen emi-
sit: quod marie post adventum filii
dei. et postquam eterna caelestis pe-
cator. infidelium multitudinem dy-
abolus in scorum noctem commovet:
sicut neronem. dominum autem et
ceteros. Et ea facit talia a
flumine. id est ut in corpore suo.
hoc est in societate reproborum
posset ea tradere. sed non va-
luit: quod si moriuntur martires
corpore. tamen post mortem car-
nis neque dicunt. torrem per-
transiit anima nostra: quod dum perse-
cutores trahunt eos in corpus suum
non valuerunt: funditus dele-

conati sunt. **E**t adiuuit ter-
ra mulierē. Tercia in saao e
loquio. huānā naturā signi-
ficat. Vnde primo hōi dicit
tū ē. Tercia es: et t̄ t̄ t̄ ibis.
Tercia itaq; in hoc loco. caro
nā redēptōis intelligit: q̄
cū in forma dei eet. forma
serui accepit. De hac terra
psalmista ait. Benedixisti
dn̄e terrā tuā. Hec terra mu-
lierē adiuuit: q̄ ip̄e p̄mū
oēs fluctus huāne p̄secutio-
nis p̄tulit et deuorat. **E**t a-
peruit terra os suū. et absor-
buit flumē. qd̄ misit draco
de ore suo: q̄ tempore passio-
nis habūdātia uite sue. mor-
tis p̄ncipē deglutit. et re-
surgēs a mortuis. mūdātes
fluctus absorbit potentia
diuinitatis: q̄ ad hoc mortuis
ē. ut et uiuorū et mortuorū
ducat. Vnde ap̄l̄s. Dedit
illi deus nomē qd̄ ē sup̄ om̄e
nomē: ut in noīe ih̄u om̄e
genū flectat. **E**t vnde ip̄e
fluctus p̄secutionū sup̄auit:
unde etiā ne uina possit
adiuuit. Ac si dicit suis fide-
lib; . Nolite timē mortē. no-
lite timē fluctus huānarū sub-
ite p̄secutionū: sed confidite
q̄ ego uici mūdū. Vnāq; p̄
quodq; mūdi debellat. Flucty
uite mortalis resurgēdo cal-
cam: q̄ quor ego p̄secutioēs
eius bibi. bibensq; sup̄am. no-
bisq; sp̄em resurgēdi dedi:
ideoq; sicut ego me hūiliam.
et per hūilitatē ad victoriā

ueni. ita et nos hūilitatē seq̄-
m̄. ut merū postmodū regna-
re possis: qm̄ dyabolus in
chil amplius p̄ualebit in corpo-
re. q̄ qd̄ p̄ualuit t̄ capite. **E**t
uata ē draco t̄ mulierē. id ē cō-
tra scām etiā: q̄ sicut dixi mu-
lier appellat: q̄ sp̄iales filios
generat. **E**t abijt facē bellū
cū reliquis qui erāt ex semine
eius. Fecit quidē draco plū cū
hys qui fuerūt ante dn̄m adue-
tū boni. sicut fuit abrahā. ysaac.
et iacob. et multi alij: sed am-
plius post aduētū filij dei cepit
seuire cū reliquis q̄ erāt de sem-
ne eius. id ē cū ap̄l̄s et marti-
rib; . quos per mēbra sua trua-
xit. ustulauit. igni tradidit.
et uarijs tormētis cruciauit.
Bemē quippe mulieris. uerbū in-
telligit p̄dicacionis: quo renas-
cunt hoīes. et filij efficiūt. Ca-
to ē dyabolus ap̄l̄s semit ad-
uersus etiā mēbra: p̄to a p̄-
redētib; diuino munē roborans
victus ē. Hinc ē q̄ expulsus
ab hoīe: cū septē alijs nequo-
rib; rediē describit. **Q**ui aut
todiū mādāta dei: quib; san-
cet in lege p̄cipit: nō om̄des.
nō furtū facies. et cetera hys
similia. **E**t habent testimo-
iū ih̄u: id ē fidē illius retinet
corde. et ornāt ope. Cū hys
quippe dyabolus maximū ha-
bet conflictū: iuxta illud ap̄l̄.
Des qui pie uolūt uiuē t̄ xpo:
p̄secutionē patiūt. Sustinet
quidē et reprobi mala. sed nō
aduersus eos dyabolus torquet

bellū: q̄ nequaquā fieri potest.
inst̄ int̄ duas p̄tes contrā.
Ad cū dicit̄ p̄mū qui custo
diūt mandata dñi. et deinde
infertur. et fide ih̄u: sic vi
dent̄ uerba her̄ sonare. q̄ cū
fide bona opa possit eē: cū
prius sit credē. ac sic eandē
fide opibz post fulare. Sed
sciendū. q̄ ideo mādata pri
us ponit̄: q̄ caritas q̄ ī mā
dans constat. maior ē om̄i
bz uirtutibz. licet fides via
sit ad deū. Unde apl̄us. Quā
manēt fides. spes. caritas. tri
a her̄: maior autē harū ē ca
ritas. Quare maior ē. Quia
cetera trāsibūt: caritas p̄ma
uehit ī elās. Et sicut sup̄
harenā māis. Notandū au
tē. q̄ idē draco nō sup̄ petra
sed sup̄ harenā stetit̄ dicit̄.
Cūctis eī liquet. q̄ serpens
ī petra uestigiū habē nō ua
let: ī harenā uero. que p̄ loca
tenget. signa sui corporis ce
linquit. In petra nō stat
draco: q̄ ī cordibz scōrū que
voluptates nulle emolluit.
locū dyabolus nullū inuenit.
Et nō ī harena gressū figit̄:
q̄ mētes q̄ humor carnalis
concupiscentie emollit. Tha
bitat. Hinc a dño iob dicit̄.
Sub umbra dormit. ī secreto
calami. in locis humectibz:
id ē in lubricis et uoluptuosis
cordibz requiescat. Quē ergo
dñs ī locis humectibz dormire
phibet: hinc iohānes sup̄ harenā
stare affirmat. *Co!!! dicitur!!!*

S vidi de maē. hoc ē de
multitudine reprobōrū. uel
de p̄fida p̄fida iudeorū. bes
nā ascendēt. id ē auaripm̄.
Vbi ē in sacro eloquio singu
larit̄ bestia p̄dit̄: ip̄e malig
norū spū p̄nceps p̄ illam
designat̄. Unde ē. Bestia
agri scindet eos. Et ysaias.
Mala bestia nō p̄transibit
p̄ eā. Vbi ues pluālit̄ uel un
uersa demonū portenta. uel
bestiales hoīm motus expunū
t̄. Unde ē. Cēs bestie agri
ludēt ibi. Et apl̄us. Si scidū
hoīm ad bestias pugnam eph
si. Et cretēs semp̄ mēdaces
male bestie. Hinc itaq̄ scit̄ dicit̄
bestia que ascendit de maē. dy
bolū significat̄: qui ascendit
de cordibz reprobōrū ut apl̄us
semar. solutus p̄ ip̄m p̄dū
hoīm. qui nascetur de plebe
iudaya. iuxta illud. Fiat dā
coluber in uia et cetera. usque
cadat ascensor eius retro. et ī signat̄
illo etiā om̄e corpus eius. *Ha*
bentē capita septē. et cornua
decē: et sup̄ cornua eius decē dy
ademata. Per septē at̄ capi
ta. cēs reges intelligūt̄ illi
subdit̄: per decē cornua. oīa
regna. Multas ā p̄tates huius
seculi habebit sibi subditas:
quibz et honore dabit et mūdi
regna. dño p̄mittēte. Unde
in cornibz eius. hoc decē sūt
dyademata: q̄ decē cornua
id ē oīa regna terrena illi sub
dita. Septē ā capita uel cor
nua: nō numerō sed signifi

none vniuersitatis inuenimus.
Et sup capita eius nomē
 scriptū blasphemie: qz max
 ime potentatq istius seculi
 blasphemat deū. et uerbo et
 ope. Blasphemabit autē
 ipē deū et tabernaculū et
 nomē eius: sicut ī sequētibz
 inuenimz. Facient etiā q̄sūt
 membra eius: qz ei placere
 cupiūt. De hac blasphemū
 a aplūs dicit. Qui aduer
 sabit et extolletur sup omē
 qd dicit deus. aut qd colit
 ita ut sedeat ī templo dei.
 tamq̄ sit deus. Et membra
 eius adorabūt eū: qz honore
 diuinū illi dabūt. Et qz in
 bestia nō solūmō caput. sed
 omē quoqz eius signat corpz.
 subdit. **E**t bestia quā vi
 di similibz ēat pardo: et pe
 des eius sicut ursi. et os eius
 sicut os leonis. Pardus bes
 tia ē seussima. atqz īpaciē
 tissima: et vaietate cutis dis
 color. Ursus quoqz rapacis
 sumā ē. primum pedibz cōcul
 cat et cōmunit. et sic oīa
 deuorat. Leo uēō terrore su
 o rugitu omībz bestiis imit
 tit: et cū sit forissimz besti
 arū. atqz ad nullius pauēat
 occursum: tamē insidiando
 pda sibi prapit. Tales sūt
 utiqz heretici. pagani. et ceteri
 qui ad corpus aut xpi ptinet.
 In vaietate siquidē pardi.
 diuersitas uacōnū ostendit.
 q̄ illi creditū ē: uel etiā mul
 titudo diuiciarū. quibz ille

suos ornabit subiectos. uel cte
 oīm ppoartariū atqz oīm re
 pbozū fite actiones. q̄ bona
 quz faciūt. cupiūt semp vi
 dei. ut laudē ab hoībz accipi
 at. Unde cont dñs fidelibz
 dicit. Orantes nolite multū
 loqui: sicut ppoarte faciūt.
 Et cū demōstrā faciās. noli
 tuba canē ante te. sicut ppoar
 te faciūt: sed nesciat sinist
 tua. quid faciat dextera tua.
 Iusti quoqz opa sua ostendē
 iubent: sed ad hoc. ut nō ipi
 per ea. sed pat celestis glori
 ficet. In urso at. p̄as expri
 mit seculāis. Unde bene ī
 libro regū legimz. qz cū reuer
 tētur helyseus ī bethel: pueri
 illudētes reperūt dicere. Aste
 de calue. astende calue. Male
 dicit ergo eis ī noīe dñi: et egf
 si duo ur̄si de saltu deuorauē
 rūt ex eis q̄draginta duos pu
 eros. Helyseus Thoc loco sig
 nificat dñm ihū: qui cū reuer
 tētur ad patrē per passionem
 mortis. clamauerūt ei pueri
 isulantes. id ē uidei pueri sa
 piētes atqz dicentes. Nach qui
 destruit tēplū dei: et in triduo
 illud reedificat. Si filius dei ē:
 descendat nūc de caute. et credi
 mus ei. Sed ipius dñi sangūe
 vindictam expetente: exierūt
 duo ur̄si titus et vespasianus
 principes gentiū. cū multitu
 dine exercitūū. post q̄dragesi
 mū secūdū annū dñice passio
 nis. ipamqz iudayā gentē pe
 merūt. Sicut ergo ibi p̄ ur̄si

nō

potestas terrena exprimitur in
et hic. Tales quippe sunt in cor
pore antyphi et qui pedibus scilicet
potencie conculcat pauperes
debiles. et orphanos. ceteros
que dei seruos. Leo quoque ut dicitur
in 9. prius sit fortissimus bestia
rum. et ad nullius pauca occur
sit: tamen insidias tendit cum per
da sibi propriis. Cuius etiam rugini
tu. oes bestie pauca dicitur. et
ideo non timet per leonem antyphi
intelligitur. quod quosdam terroibus
decipit. quosdam autem fraude. Un
de psalmista. Sub lingua eius
labor et dolor: sedet in insidiis
cum diuinis in oculis. De quo
rursus per eundem dicitur. Sicut leo
in cubili suo. Recte et antiquus
aduersarius contra elios in certamine
positus leo appellatur. quod per vim
que sentire permittit. et fraude sa
liet et virtute. Virtute per
potentiam secularem. fraude per
signa miraculorum. ut eos enim
qui aperte iniqui sunt percellat.
secularem potentiam ostendat: ut
uos etiam iustos fallat. signis
scitatem simulat. Illis etiam sua
det elationem magnitudinis: istos
decipit ostensione scitatis. **C**
Et dedit illi draco virtutem suam:
et potentiam magnam. Sicut in christo
plenitudo diuinitatis requiescit:
ita in illo plenitudo nequi
tie. Et sicut christus per virtutem
verbi omnia sua facit opera: ita
et ille perditus. per dyaboli po
testatem. qui in eo habitabit.
opera sua faciet. Draco itaque.
id est dyaboli dedit illi potentiam

sua et virtutem: ut miracula fa
ceret et signa laudat: et potentiam
magnam dedit illi. per quam
eleuatur super gentes et regna.
Contra bonos desemet. nec est
vlla difficultas pagendi ma
lum: quod is enim inhabitabit. qui
per se omne malum aduenit.
C Et vidi unum de capitibus
suis qui occisus est in morte. Dix
imus superius: quod per septem ca
pita. oes reges illi subdiuine
signatur. Per unum autem caput.
quod hic singulariter tamquam occisus
se vidisse dicit iohannes: ipsum
principem malorum intelligere de
bemus. Unde recte dicitur. tam
quam occisus eum vidisse in morte:
quod videlicet ipse simulabit se
occisus. et post mortem resur
rexisset. Unde subiungitur. **C** Et
plaga mortis eius curata est.
Tanta quippe temeritas est in
illo damnato homine: ut ad delu
dendos animos puulorum. imita
tione vel capitis christi. occisus
se dicat et resurrexisset post
mortem. Ideoque ne forte ueritas
sed illusio putetur. idcirco neque
quam affirmatio dicitur. et unum de
capitibus suis occisus in morte.
et plaga mortis curata est: sed
permittit quod adhibuit saluet si
militudinis: ut per hoc sicut
dictum est. aperte ostendat non esse
illud ueritatis persecutione. sed uel
simili fraude. quam illa pericula
non semper pro aduerbio similitudinis.
sed aliquando etiam per affirmati
one ueritatis in scriptura ponatur.
Unde est. Et vidimus gloriam eius:

gloria q̄i vniuersa a p̄re. **C**
 Et admunta ē vniuersa ter
 ra post bestia. Nulli dubiū:
 q̄i per terra terreni itelligā
 t̄. Qui admirat̄ post bestia
 ā. estimātes eā resurrexisse
 a mortuis: et face ea miracu
 la in virtute diuitatis. **C** Et
 adorauerūt draconē. id ē dya
 bolū: q̄ dedit p̄fate bestie.
 ut faceret miracula potenta
 t̄. **C** Et adorauerūt bestia. id
 ē xp̄m antypm: dicētes. q̄s
 similis bestie. ut se ostētat re
 surrexisse a mortuis. Et q̄s
 potēt pugnare cū ea: ut vo
 lūtati ei resistere possit. Id ē
 nullū. **H**ic iā apte demonstra
 tur. quid sit admirati vniuer
 sa eia post bestia: id ē rypbos
 et terrena sapientes. In eo
 itaq̄ draconē adorauerūt: q̄
 bestia illā videlicet antypm.
 nō solū diuitis et potētatibq̄.
 uerū etiā elcōrū signis et vir
 tūibq̄ fultū. xp̄m eē putauē
 rūt. **F**orsitā eī cōtēpnēda eēt:
 si solū nō potētia seculai.
 et nō virtutibq̄ fulta eēt.
 Hursū despicienda eēt forma
 sis: si solis virtutibq̄ simila
 tis. et nō etiā seculai potētia
 a vsa fuisset. At cū signis et
 potētia videat̄ suffulta: q̄s
 nō solū rypborū. uerū etiā
 elcōrū nō trepidet. **U**nde
 et adorātes dicūt. **Q**uis si
 milis bestie. **E**t verū dicit
 ista. q̄ hanc bestia adorāt: q̄
 neq̄ ī seculai potētia. neq̄
 ī miraculorū fraude. ī retro

actis tempoibq̄ similis ei appa
 ruit. **C** Et datū ē ei os loquens
 magna et blasphemias. **D**iu
 no et iusto dei iudicio. ad illu
 dedos aios reproborū. p̄mitti
 t̄ antypm magna loqui: ~~mag~~
 magna utiq̄. nō q̄ bona. sed
 q̄ maudita et terribilia. **E**t
 blasphemias loquet̄: q̄ dicit
 se deū eē. et pro illo se adora
 ri faciet. **D**atū ē at̄ et illi a
 deo ut hoc faceret: id ē p̄mis
 sū ē illi. **T**ale quippe ē hoc:
 quale et illud. induatū cor
 phanomus. **C** Et data ē illi po
 testas. face mētibq̄ q̄dragū
 ta duobq̄. **I**n tribq̄ ams et di
 midio. q̄dragūta duo mēses
 sūt: atq̄ idcirco specialit̄ in
 hys mētibq̄. vltimū tempus
 et p̄secutio significat̄ antypm:
 genēalit̄ at̄ omne tempus hui
 seculi. a dñi p̄dicatioē usq̄ ad
 finē seculi. sicut et sup̄ p̄ dies
 mille ducētos sexagūta. **Q**u
 ergo p̄ q̄dragūta duos mēses.
 omne tempus quo dyabolū cont̄
 etiā pugnāt. siue etiā quo
 apte solutus. acrius pugnabit
 itelligit̄: videndū ē ī xp̄m
 numei natū. q̄re nō eos om
 cat. **C**ostat̄ ā hic numerus
 ex denario: q̄ternario et binari
 o. **Q**uatuor ergo referūt̄ ad
 q̄tuor libros ewangely. siue
 q̄tuor virtutes p̄cipales: de
 narius ad decalogū legis. bi
 narius ad duo dilāōnis p̄cep
 ta. **I**darco itaq̄ siue in omni
 tempore p̄ntis vite. siue etiā
 sub antypō īsupabiles existit:

q̄. q̄tuor libris ewangelij sicut
q̄tuorq; p̄ncipalib; virtuti
b; roborati. decalogū legib; o
pere cōplent. et duo dilātionis
p̄cepta custodiūt: diligentes
dñm deū ex toto corde suo. et
p̄ximū sicut seipm. Nā et
q̄d' om̄e tempus hui; vite de
signet̄ per quadragēsimū
secūdu numerū: hinc patet.
q̄ filij isrl' q̄dragesima et se
cūda māsiōne. ingressi sunt
terā remissionis. Notandū
quippe ē om̄ib; q̄ per ip̄m
iter isrl'ina ppli. p̄ns vita
significet̄. in q̄ p̄grinū su
m; et ad p̄nā tendim; reles
re. Et aperuit os suū i blas
phemias ad deū: blasphema
re nomē ip̄us. Ip̄e q̄ nūc
aperit ora rebornū ad blasphe
mādū deū uel dei seruos.
ip̄e nūc aperiet os corpalit.
cū in illo dāpnato hoīe habi
tāe repelit. Tale ē et hoc. q̄le
et illud q̄d' i ewāgelio de re
deptōe nō licet p̄ contriū
dicat̄. q̄ aperiens os suū
dorebat eos. Ac si dicet̄. Qui
dudū aperueat ora p̄phetarū:
i p̄nāa carnis appareb; os suū
aperit. Sed agnus ad doct̄
nā: bestia aperit os suū ad blas
phemias. Vel ete q̄ nūc p̄
mēbra sua in ety fidelis ppli.
apte nō p̄sumēb; blasphema
re: os suū obstruit. psalmus
ta dicente. Obstructū ē os lo
quēcū mīstare. In futuro
os aperire dicit̄. quādo p̄ ip̄m
hoīem dāpnatū. seculari po

tenia cont̄ deū et etiā e
leuatq; publice ausus fuerit
blasphemaē nomē eiq; illud
scilicet. de quo paul; dicit.
Et q̄d' et deus illū exaltauit
et cetera: usq; dñs ih̄s xp̄s
in glōia ē dei p̄ns. Blasphe
mabit hoc nomē. q̄ dicit ip̄m
nō ēē xp̄m sed potius antixp̄m.
se at̄ xp̄m ēē fatebit̄. nec iam
simile deo: sed sicut dicit aplū.
extollet̄ et eleuabit̄ sup̄ om̄e. q̄
dicit̄ deus aut q̄d' colit̄. ideoq;
i illo deterior om̄ib; blasphem
a iueit̄. Et tabernaculū eius
subaudit̄ blasphemabit. id ē
ip̄am carnē redēptōis n̄r. in
qua habitat om̄s plenitudo dñi
tam; dicens nō her ita se ha
bē. sed signū fuisse. et p̄ demo
nū potestate tanta agē potu
isse: se at̄ cōfitebit̄. uere ēē fili
ū dei et filiū hoīs. ita ut sedeat
i tēplo dei tamq; sit deus. Et
q̄ diuinitē in se habitāe dicit̄:
idcirco etiā adorari se faciet. C
Et eos qui i celo habitāt. id ē in
caēla. siue nūc. siue etiā quiā
p̄cesserūt blasphemabit. dicit̄
oēs hos mīstros fuisse antixp̄m.
et pseudo p̄phetas et aplōs ab
ip̄o deceptos: affirmāb; autē se
nullū xp̄ianū fuisse. sed oēs an
tixp̄os extirpasse. Et datū ē illi.
id ē p̄missū ē illi a deo iusto iu
dicio facē bellū cū sanctis: et uī
cē illos. facē bellū aduersus sār
tos: q̄ pugnabit aduers; eos.
et mīncib; et tormētis. et quos
nō poterit inclinaē ad suā fidē.
uincet. id ē occidet eos: nō tamē

116
 aias illorum decipiet. Sed for
 tassis quærit aliquis: cur deus
 omnipotens ita sanctos suos per
 mittet affligi. Quibus breuiter
 respondendum est: quod filij sunt et
 paterna hereditate donandi. atque
 a deo dilecti. Unde scriptum est.
 Flagellat deus omnem filium quem
 recipit. Nam si ipse deus presen
 tione sustinuit. ut ad gloriam
 perveniret. qui est omnino sine pec
 cato: pro magis sancti iusto iudi
 cio affliguntur. ut hereditatem cele
 stis patrie consequantur. Quilibet
 sancti sunt: tamen non sunt si
 ne peccato. Et contra reprobi adu
 sus eos seunt. inique mala o
 pant. tamen minime corriguntur.
 sed in iudicio isti quibus nunc in
 detur iratus. inuenient illum pla
 catum. reprobi autem experientur
 iratum: et ira que nunc misericordie
 cordis a sanctis inchoat. in
 reprobis sine misericordia conquestet.
 Hinc petrus dicit. Tempus
 est. ut incipiat iudicium de domo
 dei. Possimus sanctos eos intel
 ligere qui nunc simulata in con
 spatu hominum videntur habere san
 ctitatem. Quos vincet: quod supra
 in domibus aut tornicibus a fide
 recedat. quam nunc fide tenent.
C Et data est ei potestas in om
 ni tribu et lingua et gente.
 In tribu et populo accipimus
 iudeos: quod ille populus in tribubus
 erat distinctus. In lingua et
 gente: omnes nationes non solum
 in iudeis. sed etiam in omnibus
 gentibus erunt sancti. aduersum quos
 potestate accipiet. ut eos in

terficiat: et temporaliter contra eos
 prevaleat. Illi etiam erunt et in
 iudeis et in gentibus. qui victi
 succubent. Unde et subditur. **C**
Et adorabunt eum. id est antichristum.
 et in illo dyabolum. omnes qui in
 habitant terra. id est qui terrenis
 desideriis inserviunt. quorum nomina
 non sunt scripta in libro vite ag
 ni. sed potius in terra. iuxta
 illud iheremie. Recedentes a te
 in terra scribebuntur. Quis vero sit
 agnus: iohannes manifestat dicens.
 Ecce agnus dei: ecce qui tollit
 peccata mundi. Quis est autem liber
 vite agni. in quo iustorum nomina
 numerentur assignari: nisi ius que
 dam divina. que ante mundi con
 stitucionem. ad vitam eternam sanctos
 predestinavit futuros. Qui
 videlicet liber predestinationis.
 sicut supra et veritate electos tenet
 assumptos: ita nequaquam vlla ra
 tione reprobos admittit scribe
 dos. Qui occisus est ab origine
 mundi. Occisus est autem iste ag
 nus ab origine mundi. non in se
 sed in suis visceribus: sicut in abel
 et multis alijs: quod sicut in suis
 pascat: ita in suis occidit. Un
 de est. Saule saule: quid me per
 sequeris. Vel certe in predesti
 natione occisus est quod ante omnia
 secula decrevit deus patris consi
 lio et spiritu sancto. ut in fine tem
 porum veniret et occideret. ut sua
 morte nostram mortem redimeret:
 vel in ipso agno quem abel obtu
 lit. aut certe ut verius dicitur.
 ipse abel innocens a fratre peremp
 tus eum prefigurabat. **S**i quis

habet aures subaudit² cordis:
audiat idē intelligat spūaliter
qd̄ dicit². **Q**uoniam sicut hec
pericula ponit². sive t̄ ewange
lio. sive in hac apocalypsi: ea
que p̄cedūt aut que sequūt².
spūaliter intelligūt². **Q**ui
in captiuitate duret: t̄ capti
uitate uadet. **H**ec uerba si
cut p̄uenit ad omne corpus an
tixpi. ita et ad ipm̄ p̄ncipē
malozū antixpm̄. q̄ duobz mo
dis captiuabit hoīes: p̄mū
uidebit a fide xpi eos sepans
mēte. deinde ab eternozū son
etate fidelit̄: q̄ qui ei obaudi
erūt. p̄petuo captiuitatis exili
o dāpnabūt². **I**ta et ille p̄
us captiuabit² in aīa. dū dya
bolo tradet² ad possidendū: de
inde dāpnabit² in inferno
captiuitate p̄petua. **E**t qui
t̄ gladio occidit: oportet eū
gladio occidi. **E**t hoc siliter
duobz modis t̄ accipiendū.
Primū eī gladio male p̄sua
sionis interficiet hoīes t̄ aīa:
deinde quos sic nō poterit su
perare. interficiet gladio mar
turali: q̄i quibz etiā helyam
et enoch gladio ipō trucidā
bit. **D**e hoc gladio spūali
psalmista libeari se optabat.
dicens ad deū. **D**e gladio ma
ligno eripe me. **I**ta et ille oc
cidet² gladio sentētie diuine.
iuxta illud. **Q**uē dñs ih̄s t̄
terficiet spū oris sui. **A**c si di
cēt martiribz. **N**olite timere.
nolite expauesce. nolite pusil
lāmes existerē. sed estote fortes

cont² robustos: q̄ et hoc qd̄
patmū cito trāset. et h̄a qui
bz patmū. sive tarditā v̄ndit
tā recipiet: id ē dyabolz ei q̄
dāpnatq̄ hō. seu oīs multitudo
reprobōz. qui vniū unq̄ sunt.
Hec ē paciēcia: id ē idcirco vir
tutē paciēcie. etiā int̄ aduer
sa sancti custodiūt. q̄ triūpha
turos se post paululū sūt: dāp
natozq̄ eo qui sibi ad temp̄ p̄
ualucat. ipi in p̄petuo lerabūt
t̄. **E**t fides scōzū subaudit²
hic est: q̄ p̄ certo iuste imple
bit² et eozū remuneratio. et im
piorū dāpnatio. **E**t vidi ali
ā bestia ascendere de t̄ra. **D**u
or bestia. antixpūs ipē saliet
malozū caput: sequēs vero.
corpus illi q̄ intelligit² maxime
qui eū p̄dicaturi sūt. **Q**ui de
terra ascendē dicit²: q̄ de ter
renis cōmodis et diuitiis q̄s
possidebūt. in supbia deuiabūt
t̄. **D**e terra quippe ascendē ē
p̄ terrenis rebus t̄ supbia erigi.
Et habebat cornua duo silla
agni. **A**gnus xpus ē: de quo
iohānes dicit. **E**cce agnus dei.
Duo ei q̄ cornua sūt innocētia
et vita pura: doctrina et mira
cula. **I**ta duo cornua simula
būt se habē m̄str̄ antixpi. in
nocētia saliet et vita pura.
doctrina et miracula: qm̄ qd̄ xpus
et ei q̄ m̄str̄ habet in veritate.
isti habebūt simulate. **E**t
loquebat² sicut draco: id ē si
cuti olim dyabolz per serpen
tē mala p̄suaione locutus est
mulieri. per quā decepit virū.

ita et isti sua pua doctrina
 oēs quoscuq; possunt seducunt
 et a fide xpi sepant: et cū sint
 seussimi dracones. virus ne
 quie sub auditoib; infunde
 tes. agnos se eē stimulat. ut
 agnos decipe valeat: assumūt
 agni facē. ut dracomus possit
 exerte opacionē. **C** Et p̄tate
 p̄nois bestie oēm faciebat in
 consp̄ū ei; q; sicut antyp̄us
 vi et fraude. blandimētis et
 doctus. t̄rolb; et tomētis
 decipit. ita et oēs m̄stri eius.
Quid ē autē qd̄ dicit ī con
 sp̄ū ei;? **R**ūquid ei p̄dicato
 res antyp̄i semp̄ ī ei; p̄nag
 manē poterūt? **N**on. **Q**u
 poaus distaret p̄ vniuersas
 mūdi p̄tes p̄dicando: sed vbi
 ai; sint. ita ea facē studebūt
 que illi sūt plaata. q̄i semp̄
 ab eo videat. et ī ei; cōsp̄ū
 consistat. **I**urantū quippe
 illū honorabūt: ut qd̄q; actu
 ri sūt. corā ip̄o se agē dicāt.
 tamq̄ nichil eū latere possit.
Sicut ei sancti q; uigiter eius
 volūtate custodiūt: ī consp̄ū
 dei se manē fatent. iuxta il
 lud. **Q**uūt dñs ī cui; cōsp̄ū
 sto. **E**t apl̄s. **S**icut ex deo
 corā deo in xpo loquim: ita
 et illi in omē qd̄ locutū sūt
 et acturi. caput suū sibi p̄po
 nēt. q̄i ī consp̄ū ei; p̄tate
 sup̄ pl̄m exerteat. **E**t fecit
 terram. id ē trena corp̄alioi
 nū. **E**t thabitates in terra.
 id ē ai;as ī corp̄oib; quēstētes:
 et oēm suā sollicitudinē inter

renis reb; ponētes. **A**dozac
 bestia p̄nā id ē anti xpm: de
 quo sup̄ dicit. **V**idi de mai
 ascendere bestia: habentē capi
 ta septē et cerā. **C**ui aiām ē
 plaga mortis: id ē qui se fin
 git resurrexisse a mortuis. sicut
 iam sup̄ dictū ē. **O**ēs ei qui
 eū receptū sūt. vtiq; p̄stra
 ti et corp̄o et aiā illū adora
 bunt: et in ip̄o dāpnato hoīe.
 adorabūt dyabolū in eo habi
 tante. **Q**uo in loco. ḡuissima
 nis seductionū ostendit: que et
 ai;as et corp̄a misēabilē man
 cipat. **Q**ui ei vi cadit non
 seductus: solo corp̄o captua
 tus ē. **Q**ui autē seducit: et
 mēte et corp̄o captuat. **E**t
 fecit signa magna: q; nō solū
 uerbis. sed etiā falsis miraculis
 multos seducet. **I**ta ut ignē
 faceret de celo ī consp̄ū ho
 minū descendē. **D**e hoc dñs
 ī ewāgelio dicit. **C**onsurget
 pseudo xpi et pseudo p̄phete.
 et dabūt signa et p̄digia: ita
 ut ī errore inducāt: si fieri p̄t
 etiā etiā. **I**nt̄ que etiā signa
 et miracula hoc erit maximū:
 q; ignē faceret descendē de celo.
Legimus in uetel testamēto. qd̄
 dyabolū iusto dei iudicio et p̄
 missū descendē fecit ignē de
 celo sup̄ pecora beati iob: qui
 tactas oues puerosq; cōsup̄
 sit. **Q**uid ergo mirū: si fac
 turus ē p̄ antyp̄m. qd̄ iā fecit
 p̄ semetip̄m. **T**amē nō faciet
 hoc ī sua potētia. sed dei p̄
 missione: ut h; qui ei sūt

creduntur. iusto dei iudicio de
cipiantur. **Alit.** Legimus in acti
bus apostolorum. quod die pentecostes.
spiritus sanctus in ignis visione des
cendit super apostolos: quo repleti
ceperunt loqui varijs linguis
magnalia dei. **Qui etiam eis**
quos baptizabant. demitit spiritum
sanctum dabat. ut scilicet omnibus
linguis loqueretur. sicut legimus
fecisse petrum et alios. **Vnde et**
symon allata pecunia dixit.
Date michi hanc potestatem: ut au
cumq; imposuero manum accipiat
spiritum sanctum. ut possit loqui omni
bus linguis. **De celo itaq; id est**
de scriptis faciebatur descendere ig
nis. hoc est spiritum sanctum: de quo dominus
dicit. **Ignis veni mitte in ter**
ram: id est super eos qui ante fue
rant tremi. sed tunc renouabantur
per gratiam spiritus sancti. **Vnde et ipse**
dominus in signum ardentium specialiter
hoc dixit futurum. **Signa in**
quit eos qui crediderint. heret se
quetur. **In nomine meo demonia**
eiacent: linguis loquentur nouis.
Ita ergo heret bestia igne facit
et descendere de celo: quia predicato
res antichristi. falsa imitatio
per impositionem manuum. dante suis
sequacibus spiritum sanctum se fingent.
Et hinc vehementior erit persecutio.
quo illud spiritus sancti donum.
bestia uel habe uel dante putabi
tur. quo etiam sua dominus emine
voluit super omnia regna mundi.
Na cum multa videantur nobis
cum heretia communia habeat: hoc spe
cialiter donum. sola se gloriatur ha
bere etiam. **Sed illi forsitan agent**

quibusdam prestigis: ut illi qui
bus manus imposuerint. loqui
tur linguis multarum gentium.
Et hoc in conspectu gentium car
naliter sapientium. **Homines ei vo**
cantur. qui non diuina sed huma
na sapiunt: quia per hanc simu
lationem. non oculos spiritualium.
sed carnalium ludificat perbantur.
Alit. Legimus in veteri testa
mento. quod ad uocem helye descen
dit ignis de celo: et consumpsit
duos quinquagenarios cum suis quin
quaginta. **Sermo itaq; helye ig**
nis fuit: et ipsi exstiterunt
contra se ipsum ignem. irrisorie cla
mado. **Homo dei descende.**
rex uocat te. **Ignis ergo in**
telligit feruorem et zelum quo ac
tendunt sancti. **Helyas saluat**
et enoch. et ceteri predicatores.
aduersus eos quos uiderunt
recede a fide: et zelo feruoris
suscensum. condempnabit eos
suo anathemate. **Ipse itaq; bestia**
igne faciet descendere
de celo: quia ipsi reprobis peruersi a
gendo. agredietur se flammis
zeli in celestes animos electorum
ut eos condempnet. **Et hoc est**
quod etiam super dictum est: quia si quis
eos uoluerit nocere. ignis exibat
de ore eorum. et deuorabit mi
nimos illorum. **Et seducet in**
habitantes terram propter signa que
data sunt illi facere in conspectu
bestie. dicentes habitabimus
in terra. ut faciant ymaginem
bestie. que habet plagam gladij
et uirum. **Per terram ut sepe dic**
tum est. terreni intelliguntur: qui

idcirco seducta poterunt a ministris
 antixpi. qm plus terrena qre
 lesia diligunt. Imaginē bes
 tie facient. hoc ē fidem illius
 tenebūt. et simulacionē eius
 imitabūt. Neq; ēi hoc puei
 tur intelligere debem9. qd' fac
 turū sint aliquā ymaginē qua
 scilicet ferant: sed ymaginē illius
 facient. id ē fidē eius habebūt.
 et simulacionē eius imitabū
 t: tamq; sit uere filius dei. et
 ueraciter resurrexerit a mortuis.
 Habet autē plagam gladij
 et uixit. secundū qd' supra dictū
 ē: q' antixpius dicit se miser
 tū. et resurrexisse a mortuis.
 In conspectu huius bestie multa
 signa facient. quib9 seductē
 tēta: q' ubiq; fuerit. ita ei9
 uolūtate implebūt. et ea que
 que illi placere cognoscūt fa
 cient. quasi semp illi pntes
 assistāt. Et datū ē illi. ut
 daret spm̄ imaginē bestie.
 id ē ipis ministris antixpi datū
 ē a deo. hoc ē pmissū. ut daret
 spm̄ imaginē bestie. Imago
 bestie. ipe hō dāpnat9 intelli
 git. in quo dyabolus habita
 bit. tū pdicatores falsi spm̄
 dabūt. hoc ē plenitudine spūs
 sancti. in eo requiescē dicent.
 Quam9 ēi nob. Date honore
 deo. Et rursus. Exaltabo te
 deus meus rex. Quomō em̄
 illi honore dare possum9: aut
 quomō illū exaltare ualemus.
 qui nō habet quo exaltetur.
 Sed exaltam9 illū: quando extel
 sū pdicam9. Tali mō isti dabūt

sp̄m̄ imaginē bestie: pdicantes
 eū plenū ēē diuinitate. Nā et so
 tinus dicit. Ego xpo p̄ncipiū
 ex maria tribuo: id ē inuiciā hoc
 qd' ex maria inuiciū supserit. C
 Et ut loquat' imago bestie:
 datū ē illi subauditur. Nam
 nō solū spm̄ sanctū in eo requi
 escē dicent: sed etiā pdicabūt
 illū loqui. id ē uentūā pdicē p
 spm̄ p̄phete. In tantū quippe
 signis et miraculis p̄ualebit:
 ut a suis et spū scō plenus cre
 dat'. et uentūā pdicē posse
 estimet'. Dyabol9 ēi p ob eius
 loquet'. et suis cultorib9 multa
 fallacia dabit responsa: sicut
 olim loquēdo p ora ydolorū. C
 Et faciet ut quicūq; nō adora
 uerit imaginē bestie occidat'.
 id ē quicūq; nō audierit eos ut
 colat antixpm̄ p deo. miseria
 t' ab illis. et ab hui9 seculi p̄nci
 pib9 qui eos sequēt'. sicut he
 lyas et enoch. et multi alij. C
 Et faciet oēs pusillos et mag
 nos. diuites et paupes: libe
 ros et seruos habē caracterem
 in dextera manu et in frontib9
 suis. Pusilli sūt r qui malū
 qd' intelligūt et uolūt. p̄ficē
 nō possunt. Magni sūt r q
 secundū suū libitū opant' malū.
 Diuites. terrenarū rerū pos
 sessores. uel etiā supbi. Quo
 cont' beati pauperes spū diu
 t'. Nā ille suos ministros mul
 tis ditabit diuitib9: p quibus
 in supbiā inuiciā eleuabūt'.
 Paupes fide et bonis opēib9
 intelligūt'. Quo cont' aplūs

diat de se et sibi similibus.
Tamen nichil habentes: et oia
possidentes. Ibi et serui sunt:
alieni a iustitia et serui peccati
facti. Talibus quippe dicit
apostolus. Cum serui estis peccati. li-
beri fuistis iustitiae: id est alieni
fuistis a iustitia. **H**ii homines
habent caracterem bestie. in dexte-
ra manu et in frontibus suis:
et sunt etiam nati tam extra ec-
clesiam quam intra. **E**rgo etiam
sunt iudei: nisi falsi christiani.
Quid autem per dexteram ma-
nu reproborum intelligit: nisi
operatio illorum? Et quid per
frontem: nisi sedes fidei exprimitur?
Habent ergo caractere-
m in dextera manu et in fron-
tibus suis: quia ubi debuerunt ha-
bere pura opera puritatis et fidei
ibi inueniuntur macula criminis
deturpati. In manu habent
iudei eius caracterem: quia opera dy-
aboli faciunt. In fronte: quia in
eum credunt et illum recepturi ex-
spectant. iuxta illud. Ego ve-
ni in nomine patris mei et non sus-
cepistis me: alius veniet in
nomine suo: illum suscipiens. Si
militat habet et illi. qui fidem
verbotenam habet: sed opera fidei
non habet. Proprie autem ad hoc
illud tempus pertinet: quia ma-
li aperte illum sequentur reprobam
fidei et reprobam actionem. **N**e-
quis posset vendere aut emere:
nisi qui habuit caracterem aut
nomen bestie: aut numerum nominis
eius. **N**egotium istud spiritualiter
est agendum. Dominus quippe comit-

tens suis fidelibus tanta talen-
ta doctrine dicit. **N**egotium autem
dum venio. Et bene predicatio.
negotio comparatur. **S**ed et doc-
tores doctrinam prerogant: et
fidei a populo reponant. fidem
imprimunt: et eorum pretium vi-
tam sumunt. **T**empore itaque
antichristi. nemo talium id est bono-
rum predicatorum potest vendere
aut emere. id est nemo potest
predicare libere christum: per carceribus
recludetur. **N**isi qui habuit caractere-
m bestie. id est fidei illum tenuerit. et no-
men eius et numerum nominis de quo
in sequentibus dicemus. **C**aracter
autem et nomen bestie et numerus
nominis eius. unum sunt. **V**erum ista
mercatio non cessabit in hiis qui
electi fuerint: qui putaverint
talentum diuini verbi ergo
carabunt. **A**d has etiam numeras il-
li negotiatores occurrunt erunt.
helyas videlicet et enoch. qui
inuitu mercedes eterne prelias
ostendunt: ut non solum christiane
fidei dedit. verum etiam ipsi eas
concupiscunt. qui caracterem bes-
tie videbantur habere. **D**ominus de uno
dicente. **H**elyas veniens:
restituet vobis omnia. **H**ic est
sapientia. **Q**ui habet intel-
lectum quo possit hec intelligendo
penetrare: computet numerum
bestie. **O**bscuritate huius loci
considerans beatus iohannes. in
tentum voluit lectorem facere:
atque idcirco eum permonuit. ut
numerum bestie perspicere. **E**t
quod purus homo erit antichristus.

plena tamen demone. subit
 git. Numerus ei hois e. Ac
 si dicit. Attendite diligenter:
 p homo est uerus non deus.
 sicut ipse iactando dicit. Et
 numerus ei. ^{Septem.} ^{Septem.} ^{Septem.}
 Oes libri noui testameti gre
 co sermone sut scripti: pter
 euangelium mathei. et eplam
 pauli ad hebreos. Quia er
 go hic liber ut ceteri grece scrip
 tus e. idcirco sensus huius loci
 more grecoru e. requirendus.
 apud quos oes littere nume
 ros in se continet. Dicam
 itaq. a h t e o j o r: qd inter
 ptatur honori contrarius: qd
 nome illi bene conuenit. qui
 antipus. id e. xpo contrarius
 dicitur. ^{ante mo.} ^{ante mo.}
 Hoc etiam nomen
 pcedente in se continet nu
 meru hoc mo. Alpha. ^{ante mo.}
 e. iiii. o. r. ^{ante mo.} Summa. a. h. t.
 e. a. o. r. Dicam adhuc et
 alit. ap. h. o. r. a. l. e. qd interptat
 nego. Et hoc nome bene illi
 aptatur: qd xpm negabit deum
 e. sep. deit confitebitur. ^{ante mo.}
 Et in hoc quoq noie numero
 ipse continet. Nam. a. alpha.
 vnu ostendit. p. centu. h.
 quinquaginta. o. quadraginta e.
 quing. Qui simul ducti. faci
 unt: dc. lx. vi. Dicam et a
 lit. t. t. a. h. Qd latine sol dia
 tur. Sol autem xpus e. per sig
 nificatione. q. illuat omne
 hoiem ueniente i hac mudu.
 Titan quoq appellat gigas.
 Vnde et i uirgilio legimus.
 Titanusq astra. Xpus ei gigas:
 p. m. qdagenta. a. m. qdragita

+

+

de quo psalmista dicit. Exul
 tauit ut gogias. Ipse itaq an
 tipus hoc nome sibi fallacit
 usurpabit: et dicit se ee sole
 illu. de quo scriptu e. ^{ante mo.}
 Vobis
 timenb9 nome meu. onetur
 sol iusticie. ^{ante mo.}
 Littere at huius
 nois totu illu conue. pced
 te. numeru: id e. dc. ^{ante mo.}
 r. ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.}
 can. quippe. tre
 cem exprimit. ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.}
 r. ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.}
 n. ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.}
 uita. faunt: ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.}
 Qd nome sicut diximus sibi an
 tipus usurpabit: audens se
 hominib9 luce pfiti. cu sit in
 eo apostata angelus trisfigurab
 se in angelu lucis. Quia ob
 causa si etia hoc aliquis itellig
 vult latine litteris: ponamus
 nome in quo idem numerus in
 nemat hoc mo. Dicit lux. Ipse
 e. ut dictu e. facit se ee luce.
 Nam. d. quingentos. i. vnu. c.
 centu. i. quinquaginta. v. quing.
 p. decem exprimunt. Que in
 vnu collecte faciunt similiter.
^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.}
 Possimus
 adhuc ende numeru si pgre
 tas litteras seruat gothico ^{ante mo.}
 noie reperire hoc modo. t. e.
 h. r. i. p. i. k. o. r. ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.}
 e. quing. h. quinquaginta. summa.
 ducentos. h. octo. p. centum:
 i. decem. e. ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.}
 viginti: o. sep
 tuaginta: ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.}
 ducentos: of
 tendit. Qui simul ducti: fa
 ciunt: ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.} ^{ante mo.}
 Interpretatio at nois eiusde est
 geniu seductor. In eo xpo

conuenit. qđ ille seductor: iste
vero dicitur genitū saluator.
Sive ergo hoc. sive illo mō.
sive in greca. sive latina. si
ue ī gothica lingua hic nu
merus accipiat. uō ī con
grue ad anti xpi psonā refer
t. **B**ed ē adhuc qđ de eodem
numero subtili īuestigatione
pensem: ut plura de eo offe
retes. lectori plenius satisfaci
am. **D**icitur ergo. **N**ume
rus eū eusdē. dr. lx. vi. **S**e
narius quippe numerus apud
seculatē scienciā ideo pfectus
ē: qđ primus in numeris cō
pletur ptribz suis. id ē septa
sui parte. tertia et dimidia.
que sūt unū et duo et tria:
que in sumā ducta. sex faci
ūt. **N**ec alius ante senariū
numerus reperit: qui suis
ptribz dū diuidit. tota eius
sumā cōpleat. **Q**uāz dū a
septa sui pte id ē ab uno ī de
nariū. a terna autē in uicena
riū surgit: qđ qđranū denariū
reddit. **B**ed ut solidet. rur
sū a septa sui pte qđ ī denariū
surgit. ad centenariū puenit:
sicqđ in suis ptribz multiplica
to. septentob cōsumat. **B**ed
qđ cūcta hec p sacre scripture
celsitudinē pfiacendo mīscen
dum: ibi senariū. ibi sexage
nariū. ibi centenariū. vnde sic
pfectus inuenim. **I**n scrip
tura ē sacra numerus senari
us ideo pfectus ē: qđ ī mūdi
origiue dñs ea qđ primo die ce
pit/ sexto die ope cōpleuit:

cū hoīem ppe que cūcta creauit
ad imaginē suā fecit. **D**e
narius numerus ī eo pfectus
ē: qđ lex in decē pceptis cōclu
dit. oīs p culpa non ā plus
qđ p decē uerba cohibet: atqđ
enariatē ueritate opatores in
nee denario remunerabūtur.
Sexagenarius ī eo pfectus ē:
qđ oīa qđ in sex diebz opant:
eisdē decalogi mādatō cōclu
dūt. atqđ ewāgelico ptestante
eloquio: tria bona fructū sex
gesimū reddit. **C**entenarius
ī eo pfectus ē: qđ dū decalogi
mādata decies multiplicata cō
p̄hendit. oīs opationis sumā
concludit. **N**isi ē centenarius
numerus pfectionē designa
ret: nequaqđ dñs ad discipu
los dicit. **O**īs qui reliquit
domū. aut fratres. uel sorores.
aut p̄em. aut matrē. aut fi
lios. aut filias. aut agros p̄
nomē meū: centuplum accipi
et. et uitā etnā possidebit.
Quia uero sex diebz deus cū
ta opa sua fecit. et sex sūt
etates huius seculi: recte p̄ hūc
numerū possimū intelligē
omne tempus p̄nas uite. **Q**uā
ergo hō ille filius p̄ditiōis xp̄m
se ē fallacit affirmabit. tam
qđ ipse sit conditor oīm que ī
sex diebz p̄acta uoluit. sexqđ
a. et w. p̄ncipiū et finem.
et deū saluet ante secula. et
hoīem mēuet in fine seculi:
recte numerus bestie p̄ intel
lectū cōputat. sexagesimus
et sexagesimū septus oētempus

vite p̄ns comprehendēs: et
 dyabolice fraudis nequitia
 et finale seculi t̄m̄m̄ ostē
 dit: **Ca^m q̄tū decimū**

Et vidi. et ecce agnus
 stabat sup̄ montē syon
 et cū eo centū q̄draginta q̄
 tuor milia. habētes nomē
 ei⁹ id ē xp̄i. et nomē p̄ns
 ei⁹ id ē dei p̄ns scriptum
 in frontib⁹ suis. Syon q̄
 int̄p̄tatur speculario etiā ē:
 que bona futūa it̄essabiliter cō
 templatur. et que etiā mala
 sūt caueda denūciat. Mōs
 syon nichil ē aliud q̄ ip̄a sy
 on. id ē etiā: de q̄ psalmista
 dicit. Mater syon dicet hō.
 et cetera. Et alibi. Qui con
 fidit ī d̄no sicut mōs syon.
 Agnus at̄ xp̄us ē: de quo
 iohānes dicit. Ecce agnus
 dei. Agnus stabat sup̄ mon
 tem syon: q̄ ip̄e xp̄us p̄sident
 etiā sue. Sed in hoc loco si
 mus numerus ponit̄ p̄ in
 finito: id ē centū q̄draginta
 q̄tuor milia. p̄ innumēabili
 multitudīe electorū. Specia
 lit̄ vero hic numerus eos sig
 nificat qui virgines sūt: et
 mēte et corpore: q̄ multi sūt
 virgines corpore. nō tamen
 mēte. Nā et ip̄a verba qui
 b⁹ dicit̄ centū q̄draginta q̄
 tuor milia cū d̄no visā non
 carent mystero. Centenarius
 ā numerus in diuina scriptura
 sepe p̄fecty ostendit̄. Unde
 ē. Terra bona fecit fructum
 centuplū: qd̄ scilicet ad vici

nalē p̄tinē p̄bat̄ p̄fectionē.
 Kursusq̄. Homo quidā ha
 buit centū oues. Quo ī loco:
 sūma āgelorū et hōim intelli
 git̄. Centū q̄ppe oues deus oī
 potens habuit: q̄ āgelorū
 et hōim naturā ad se viden
 dū arauit. Et iterū. Qui se
 liqueit domū et frēs: et cetera.
 usq̄ centuplū accipiet. et vitā
 eternā possidebit. Quadrage
 narius quoq̄ numerus: ī mis
 terio ē consecraty. Unde et
 ip̄e d̄ns q̄draginta dieb⁹ iem
 nant: sicut olim fecerat moy
 ses et helyas. Constat ē et q̄
 tūario et denario. Quatuor
 sacatus ē p̄p̄t̄ q̄tuor flumina
 paradisi: siue p̄p̄t̄ q̄tuor libros
 ewangely. uel p̄p̄t̄ q̄tuor no
 uissimas mūdi partes. Siue
 etiā p̄p̄t̄ q̄tuor virtutes p̄nci
 pales. Denarius quoq̄ sille
 est consecraty: p̄p̄t̄ decē legis
 p̄cepta. Tūc decalogū legis
 p̄ficiat̄: cū q̄tuor libros ewā
 gely in fide et op̄atione custo
 dim⁹. Millenarius etiā sepe
 p̄ p̄fectionē rei de q̄ agit̄ ponit̄.
 Unde ē. Verbi qd̄ mandauit
 in mille generāones. Cū ē
 credendū sit qd̄ nequaq̄ usq̄ ad
 centū generāones mūdus ex
 tēdat̄: qd̄ aliud ī mille genera
 cōib⁹: nisi generāonū vni
 sitas designat̄. Unde et in
 hac apocalypsi sc̄i cū xp̄o mille
 ānis dicit̄ regnaturi: id ē sem
 p̄. et oīa futura tempora. In
 hoc itaq̄ numero ut dicit̄ ē sū
 ma eorū exprimit̄: q̄ virgines

sunt mēte et corpore. Ideoq̄
considerandū ē: q̄ si tanta eo
rū numerositas est qui virgi
nitatē seruauerūt. ut iohan
nes et paulus: multo plures
erūt etiā et ceteri sancti. Quo
in loco etiā hoc notandū qd̄
hys sup̄ montē syon stare di
cūt. cū ipsi sint mons syon.
q̄ videlicet nisi quis etiā sup̄
semetipm̄ ascendit: de bēstia
nō triumphabit. In magna
ē mētis celsitudie stare debet:
q̄ cont̄ seculi principē certa
mē inuenit. Inueniendū etiā
qd̄ agnus hie stare p̄hibet:
cū lucas de eo dicat. dñs ih̄s
ascendit in celū et sedet a
dextris dei. Vnde sciendū:
q̄ sedē regnāns ē uel iudicā
tis. stare uero laborāns uel in
uāns. Quia ergo post deur
tā mortē xp̄o resurgēt a mor
tuis data ē potestas ī celo et
in terra: uir etiā lucas sedē
dicat. Hinc etiā et stepha
nus in manu lapidāti po
situs: ituenis ī celū dixit.
Ecce video celos ap̄tos: et
ih̄m stantē a dextris virtu
tis dei. Stant quoq̄ cū illo
electi: q̄ laborāt ī p̄nā uita
et in certamine sūt constituti.
Chabētes nomē eius: et no
mē p̄ns eius scriptū ī fronti
bus suis. Non debem⁹ hoc
carpali⁹ intelligē qd̄ scilicet
habēat quedā putaciola fron
tibus suis artiligata. in quibus
sit nomē agni uel p̄ns eius
scriptū: sed ī suis frontibus no

mē agni et p̄ns portant. quo
rū fidē tenēt et op̄ibus ornāt:
et q̄ ī noīe p̄ns et filij sig
nat⁹: et hoc signo crucis ab
om̄ibus tuent⁹ aduersis. **E**t
audiu uocē de celo tamq̄ uo
cē aquarū multarū. et tamq̄
uocē tonitruū magnū. Et uo
cē quā audiu sicut cythare
dorū. cytharizantiū ī cytha
ris suis. Celū ē ip̄a ē etiā.
Quā ob causā et illi qui cū
agno sedēt: ipsi sūt celū.
Et q̄ multi per dñm m̄iam
uirgines ex om̄ibus gentibus
sunt colligedi: idcirco eorū
uoc̄ filis uoc̄ aquarū multa
rū dicit. Aque ē multe ut
idem iohānes dicit. ppli mul
ti sūt. Et q̄ etiā tales ad
numerū iudicū p̄tinēt. qui
p̄dicatores existunt. ut ip̄e
scilicet iohānes et paulus
q̄ dicit. uolo oēs ēē sicut me
ip̄m: idcirco dicit. et tamq̄
uocē tonitruū magnū. Ipsi
quoq̄ sunt cytharēdit̄ imi
tātes dñi sui passionē. Nā
sicut sup̄ dictum ē ī cytha
ra ē lignū: et sūt corde diu
so modo tense. Lignū hoc:
lignū ē dñice passionis uel
crucis. Porro corde. deuota
sūt s̄m̄ cordat qui imitan
tes et recolētes eius passio
nē mortificāt se cū uicijs et
concupiscētijs. ad plentes
ea que desūt passionibus xp̄i
in corpore suo. **E**t cana
bat quasi canticū nouū ante
sedē: et ante quatuor aīalia

et seniores. **C**antici noui
cantare ē: de corrupta mē
tis et corporis integritate gau
de. **S**ed cū ipi sint sedes et
quorū aīa et seniores: qd
ē qd ante sedē et quorū aīa
ha et seniores cantare dicū
t. **Q**uia videlicet semp
aī se cōsistūt: q nulla rerū
mutabiliū varietate. a con
templatiōe conditiōis animos
reflectūt. **E**t nemo potest
dicē cantici. id ē nemo po
test gaudē de corrupta mē
tis et corporis virginitate.
nisi illa centū qdraginta q
tuor milia x nō petrus salu
cet. nō quilibet alius aplūs
conubiū exptus. **N**ā et in
ipō coniugio pām psalmis
tā cōsident dicens. **E**cce ē
in iniquitatibz conceptus
sum: et in delictis pepercit
me mat̄ mea. **D**icere tamē
possim. qd vchit̄ affirma
re nō audem. q nō oēs v
gines. in illo beato regno
cōiugatos pcedūt. sed hy
spēnalit̄. qui et vita et mo
ribz et coniūcto passionis.
vginitate insup custodita.
cōequat̄ martiribz cōiuga
tis. **V**erbi grā. **S**i iohannes
aplūs ī cruce fuisse lenatq
ut petrus. si verū ē qd de pe
tro dicit̄. id ē qd vporē habue
rit. utqz pcellēt eū. q ille
virgo. hic vero cēt nō virgo.
Vnde nec cantici illud dicē
cū iohāne: nec agnū quocūqz
ierit potest sequi. **Q**ui ep̄

ti sūt de terra. **Q**uo p̄cio q
vng p̄cioso sanguine xpi
cū amore sūt elenati a terra.
et celibes effecti. **H**ij sunt
qui cū mulieribz nō sūt con
iugati id ē nō sūt polluti
aut maculati cū mulieribz mē
te et corpōe. **N**ichil ē pdest
cē virgine corpore: si contige
rit mēte corruptū quepiam
cē. **V**irgines ēi sūt: ideoqz
sequūt̄ agnū quocūqz ierit.
id ē imitant̄ illū. **S**equi ēi
xpm imitat̄ ē. **V**nde et ip̄e
dicit. **Q**ui michi ministrat me
sequat̄: id ē me imitetur.
Sequūt̄ isti xpm: q sicut ille
virgo. ita et isti virginitatē
custodiūt. **E**t q cū in p̄ci
p̄ ceteris sequūt̄: in futuro fa
miliaris adherēbit. **S**equē
t̄ quoqz illū ceteri fideles. qui
virginitatē corpōis amiserūt:
nō quocūqz ille ierit. sed quo
cūqz ipi poterūt. **Q**ue etiā
multitudo scōrū: et si non
potest dicē illud cantici. audie
tamē potest. et condēcārī tā
excellenti dono. **H**ij empti
sūt ex omībz. p̄mīe deo et
agnō. **S**icut em̄ ex multo grege
optimū eligit̄ agnū. et sicut
ex multis fructibz eligitur
p̄mīe: ita et isti eligūt̄ ex
multitudine elcōm. qui tamqz
p̄mīas semetipōs offerētes.
centesimū referūt fructū.
Et in ore ipōrū nō ē inuētū
mendaciū. **Q**uestio hic orit̄.
quāē hoc dicat iohānes. cum
psalmista dicit. oīs hō medax:

solus autē deus verax. **Q**uod
ita soluitur: et quod omnis homo in quantum
in se est mendax est. in quantum autem
verax est. ex deo est. Unde cum
dominus interrogasset discipulos
suos dicens. uos autem que me
esse dicitis: respondit petrus.
Tu es christus filius dei uiui. Et
ille. Beatus es symon barpo-
na. Ecce homo in confessione
filij dei verax: primo verax si-
mi homo. Sed unde verax? Non
a se. sed a deo patre qui in celis
est. Cum autem alibi dominus pena pas-
sionis sue predicet: respondit
petrus. Absit a te domine non mo-
rietur: ego moriar pro te. Ecce
homo mendax. Sed unde men-
dax? Unde quod non sapit ea que
dei sunt: sed que hominum. Ergo
omnis homo quod se mendax: quod
tamen de deo verax. Sed cum hec
ad omnes sanctos pertineat: que
de solis virginibus specialiter
dicitur: in ore eorum non est inuen-
tum mendacium. Sine dubio
quod ad compassionem aliorum soli vir-
gines dicuntur ueraces. Sed nec
mirum si illi specialiter ueraces
dicuntur: qui ueritati que christus
est. uirginitate mentis et corpo-
ris amplius inherere uidean-
tur. **S**ine macula sunt. Et
hoc sicut intelligendum: quod cum
sunt etiam sancti sine macula.
id est sine corruptione. ut pote-
ram patris omnibus expurgati.
ad compassionem dei mendaces
sunt et maculati. **E**t uidi al-
terum angelum uolantem per medium
celum: habentem euangelium eter-

num. **U**num angelus ipse est
agnus: de quo superior sermo
habitus est. Est enim natus pa-
terne uoluntatis. **A**lii autem
angelus ordo predicatorum intel-
ligitur. **D**icit autem alii. non
quo christus eiusque predicatorum
unus non sunt: quod ipse est
caput. electi membra: sed quod
in narratione non unus. **N**am
hoc est iste angelus: quod etiam
sequens: id est ordo predicatorum.
Sed quod unus succedit alteri:
idcirco quibus post alium come-
morat. **V**olat angelus per
medium celi: id est sancti predi-
catores iterant uoluntate predi-
cando christum per eam. **V**olat
per medium celum: quod mentis con-
templatione celestia petit.
non terrenis in heredes. sed
subiectos eam populos ad celestia
et uerbis et litteris inuen-
tatur. **D**e his quippe uolantibus
predicatoribus ysaias dicit.
Qui sicut isti qui ut nubes
uolant: et quasi colube ad fenestras
suas. **E**t nubes enim
uolant: quod a terrenis deside-
riis. penitus uirtutum subleua-
ti. pluuunt uerbis. et chorus
cantant miraculis. **A**d fenestras
suas uelut colube sunt: quod per
hoc quod exterius conspiciunt.
nichil terrenum concupiscunt.
sed gaudia eterna inquit contem-
plantur. **I**pse quoque angelus
euangelium eternum habere di-
citur: quod uidelicet illud quod e-
uangelium primiti. eterna-
liter manebit. **P**er illud etiam

qd' nūciat: illud exprimit?
 qd' nūciat? **¶** Et ewangeli-
 zaret sedentib9 sup terram:
 et sup omnē gentem et tri-
 bū et linguā et pplm dices
 uoce magna. **¶** Hoc ē qd' dñs
 ī ewangelio dicit. Oportet
 pdicari ewangelium ī toto mū-
 do: et tūc ueniet filius. **¶** Ci-
 mite dñm: id ē habete reue-
 reñā noīs eius. **¶** Et date illi
 honorē. id ē adorare eū et subi-
 are illi: qm̄ uenit hora iudicij
 eius. ut reddat unicuiq9 se-
 cūdm̄ opa sua. **¶** Et adorare
 eū qui fecit celū et terrā:
 mare et fontes aquarū. **¶** Ac
 si diceret. Nolite adorare anti-
 pp̄m. q' tātūmō ad tempus
 pualet ī corpōib9 hoīm:
 sed eū qui postq' occidit cor-
 pus. habet potestātē uiam
 mitte ī gehennā. **¶** Et noli-
 te adorare eū. qui putatur
 conditor cē creaturē spū se-
 ductioīs replem̄: sed ponus
 ipm̄ de quo daniel dicit.
¶ Potestas eius. potestas et
 ua que nō aufert: et reg-
 nū eius qd' nō corrūpetur.
¶ Et aplūs. Propt' qd' et deus
 illū epaltant et donant illi
 nomē qd' ē sup omē nomē:
 et cetera usq9 q' dñs n̄r ih̄s
 xp̄s ī glōria ē dei p̄r̄s. **¶** Il-
 li inquit date honorē et nō
 anti pp̄o: q' contrūus honori
 ī caractē et noīe. ac tūmō
 noīs ei9 cō cognoscat. **¶** In
 celo autē terra et mar: oīs ar-
 atūā ī tempore cōdita demō-

strant? **¶** Et angelus alius
 secūtg eū dicens. **¶** Cecidit
 cecidit babilon illa magna
 ciuitas: que a uiuo ire formi-
 tatioīs sue potant oēs gētes.
¶ In eo qd' iste angelus primū
 affert: subsequens pdicatorū
 ordo mutatur. **¶** Bene at an-
 gelus angelū sequit: q' eadē
 annūciat. **¶** Ille eū dicit. q' uenit
 hora iudicij eius: hic autē dicit.
 cecidit cecidit babilon. **¶** Noīe
 autē babiloīs: cōfusio mūdane
 cōuersatioīs intelligit. **¶** Que
 quippe ciuitates sūt ī hoc mū-
 do. id ē iherusalē que habet
 regē xp̄m. et babilon q' habet
 regē nabuchodonosor. id ē
 dyabolū. **¶** Quarū una cepit ab
 abel: altera a cayn. **¶** Una ē cor-
 pus xp̄i: altera corpus dyaboli.
¶ Cū autē dicit sancti pdicato-
 res. cecidit cecidit babilon: p̄-
 teltū tempus ponit p̄ futūo.
¶ Cecidit uidelicet. p̄ eo qd' ca-
 sua ē: uel cadet ī etnā stili-
 cet dāpnationē: qua dyabo-
 ly cū omīb9 suis mēbris dāp-
 nabit cū audierit. **¶** Ite ma-
 ledicti ī ignē et nū: q' panis
 ē dyabolo et āgelis eius.
¶ Qd' autē angelus. id ē pdi-
 catorū ordo ruina p̄fide ciui-
 tatis cōgeminaōe denūciat:
 p̄ cōfirmatioē rei facit idip-
 sū. **¶** Aut certe nūc simul cū
 ipis reprobis omnē eorū glo-
 riā periturā demonstrat sup-
 ta illud. **¶** Peribit mūdus. et
 concupiscētia eius. **¶** Ac si di-
 cēt. **¶** Et secularis glōria: et

amatores eiusdem temporalis patri
t' ceciderunt. Magna hec dicitur
ciuitas. propter innumerablem
reprobam multitudinem: et uel propter
enormitatem uiciorum. Quia
autem fornicationis intelliguntur omnia
uia et peccata. quibus reprobi
alios inquinant: et papue ante
philosophi et principes huius
seculi. omnes subiectos inebriant
uino erroris. unde et se
sunt ab eis auferunt: et ut relicto
creatore. creaturam seruiant.
Nā et fornicatio specialiter pro
ydolatria ponitur. Unde est. **U**
des omnes qui fornicantur abs te. hec
babilon. id est conuersatio mun
dana. a uino fornicationis sue
potauit omnes gentes: quia uicio
rum omnis summa. in temporalis glo
rie ambitu retinetur. pro quibus
omnibus quos uino erroris et
peccatorum debentur punientur. **E**t
tertius angelus secutus est eos:
dicens uoce magna. Tres a
ngeli hic ponuntur. propter fidem tri
nitatis quam annuntiant: sed ta
men ut dictum est. quod est primus
hoc sunt sequentes. id est ordo pro
dicatorum. Uoce magna: quia
bestia se despicit et pro nichilo
ducit. in libertate uocis ostendit.
Et si quis adorauerit bes
tiam. id est dyabolū. et ymagi
nem eius. id est antitypū. et ac
cepit caracterem in fronte sua.
id est fidem illius in mente sua. aut
in manu sua ut eius imitetur
opera: et hic bibit de uino ire
dei. mixto uero in calice ire
ipsius. Videamus quid sunt

qui habent caracterem bestie
in fronte et in manu: et qui
solummodo in manu. Iudei ha
bent in fronte et in manu: quia
et in eum credunt. et inde eum
recepturi sunt. iuxta illud.
alius ueniet in nomine suo illum
recipiens: et opera illius imi
tantur. blasphemando christum et
nequissimis deseruendo ope
ribus. Falsi autem christiani habent
eius caracterem in manu: qui
confitentur se nosse deum. factus
autem negant. Quia ergo christum
operibus denegant: et pallidubio
antitypi sunt. ideoque caracte
rem illius in manu portant.
Idcirco dicitur et hic: quia uide
licet sicut dampnabuntur falsi
christiani qui operibus imitantur
antitypum: quomodo et iudei
qui illum sequuntur. fide et ope.
Et dicitur autem uinum hoc est calix:
id est uindicta et ira dei omni
potentis uentura super eos qui an
titypum adorant. et imitantur.
Nā et nos cum uinum in calice
damus. non dicimus esse uinum.
et calicem: sed tantum aut uinum
aut calicem. Sed idcirco posuit
uinum et calicem: ut ostendat
quod quod est in calice cum uero
mixtum ad compositionem meri
turbidum erat. Merum quippe
dicimus purum. Sunt enim in hoc
calice simul mixte feres cum
uino uero. id est puro. Per
uinum itaque merum. uindicta
diuini examinis intelligitur
circa iustos qui flagellantur
in patibulo: ut postmodum glori

fientur. **P**er fetes autē: dāp
 natio peccatorū exprimitur. qui
 in extremo eximine dāpna
 buntur. **N**ā vinū sup̄ ē. fetes
 autē in fundo latent: q̄ vi
 delicet sancti ī p̄nā puniūt
 t̄. et q̄i aptū cont̄ eos seuit
 diuini iudiciū. **R**eprobi autē
 in fine dāpnabūt. qui nūc
 sine flagello deserūt. **B**ibēt
 reprobi qd̄ remāseit ī fundo.
 id ē fetes. et nō bibēt electi:
 q̄ et reprobi post uolupta
 tis lasciuā. eternis cruciati
 bus dāpnabūt. et electi post
 temporeā disciplinā ī pote
 nā regni erigentur. **I**deoq̄
 si quis adorauit an̄xipm̄
 aut ymaginē illiq̄ acceperit
 ī fronte aut ī manu sua: nō
 hic ad p̄ns flagella recipiet
 tamq̄ vino potatus. sed in
 futuro p̄hemū vindicā plecte
 tur. tamq̄ feabz inebriatus.
Et cruciabit igne et sul
 phure in conspāi scōrū. **C**ū
 sint in inferno tanta tamq̄
 innumēabilia tormēta. q̄ta
 nec dia nec estimāe possit:
 breuit̄ tamē in hys duobus
 oīa cōprehēdūt tormēta.
Erit et ignis nō ad lucendū
 sed ad miserorū corpora con
 arnādū. **E**rit quoq̄ ibi et
 sulphur qd̄ et fomētū p̄sta
 bit igni et fetore gignet in
 toleābilē: ac per hoc ex igne
 fetor et ex fetore ignis p̄re
 abit. cū vnū horū ad tor
 mentū miserorū satis suffi
 cē posset. aut ignis videlicet

aut fetor. **S**ulphur quippe ut
 diximus fetore: ignis habet
 ardore. **Q**ui ē ad p̄uersa de
 sideria ex carnis fetore ardet:
 nūc maxime libidini deserui
 edo: dignū ē ut postmodū
 igne et sulphure perant: q̄te
 nus ex iusta pena discat. quid
 ex iusto desiderio faciūt. **A**n
 gelorū autē vocabulo ī quorū
 conspāi cruciari dicūt: nō
 solū angelici spūs. uerū eadē
 elcōrū etiā exprimitur. **Q**u
 ideo fiet: ut dū impiorū cru
 ciatus iusta conspiciūt in dei
 laudibz aestāt. per cuius m̄iam
 euaserūt qd̄ miseri patiūt: q̄
 in se cepit bonū quo gratis
 remunerati sūt. et in illis aspi
 ciūt supplicū. qd̄ misericordit̄
 euaserunt: eritq̄ ut malorū
 tormētū. ad elcōrū p̄ficiat iac
 mētū. **S**ubūigit̄ at̄ **E**t an
 te conspāi agni. **N**on quo e
 ū ultra visuri sint. cū scriptū
 sit tollat̄ impius ne videat
 gloriā dei: sed tanto timore ter
 rebūt: ut videat̄ illis deus oī
 potens semp̄ eē p̄ns. eiq̄z vni
 dicte sue iram semp̄ inflige.
Vnde iob dicit. **D**imittē me
 ergo ut plangā paululū p̄nā
 meā. autēq̄ vadam ad terrā.
 vbi umbra mortis et sempit̄
 nus horror inhabitat. **E**t
 fumus tormētōrū eorū asten
 det ī sc̄la sc̄lorū. **M**agnus fu
 mus iudiciū ē maguarū flā
 marū: q̄ fūus sine nutrimē
 to liquorū corporeus tamē est
 ignis reproborū. ideoq̄ fumū

eius sempiternū dicit in esse.
Quia ergo in igne reprobos
sine fine ardere cōspicitur: id
circo finem tormentorū in secula
seculorū ascendē dicit. **Q**uo
in loco error origenis apte
destruitur: qui dixit post mil-
le annos reprobos redire ad vitā.
iustos autē reuersuros ad penā.
Alioquin falsū ē quod veritas dicit.
Ieremy in supplicium eternū ius-
ti autē ad vitā eternā. **Q**uo si
quis vult querere cur pro tem-
porali peccato sine tempore reprobi
cruciantur: dicendū ē quod discruc-
tus iudex veniens nō facta
pensabit. sed volūtates. **N**ā
reprobi si fieri posset semp in
hac vita viuere cuperēt: ut ne-
quaquam peccare desisterēt: et in
deo nunquam carerēt supplicio. quod
nunquam uoluerūt carere peccato. **E**t
nullus est iniquus tinnus ul-
trionis: qui nunquam uoluerūt ha-
bere tinnū armis. **S**i enim ut illi
auit finē dā sūt supplicia quod
doque reproborū: ergo quod doque
finē dā sūt et gaudia iustorū.
Iugiter hoc verū nō ē quod im-
natus ē: neque illud verū ē quod
pmissit. **A**t inquit. **I**deo et
uā penā imnatus ē peccatoribus
ut eos a ppenatione peccatorū con-
pesceret: quod creaturē sue eterna
supplicia imnari debuit: non in-
ferre. **Q**uibz citius responde-
m. **S**i falsa imnatus ē ut ab
iniusticia corrigēt: etiā falsa
ē pollicitus. ut ad iusticiam
puocaret. **N**ec habet requi-
ere die ac nocte qui adorauerūt

bestiā et ymaginē eius et si
quod accipit caracterē nōis eius.
In die et nocte cōtinuū tempus
intelligit: siue etiā vicissim
dies penarū. iuxta illud.
Ad calorem uniuersū trāsibūt ab
aquis uniuersū. **V**nde ē. **E**rit
tempus eorū in secula. **D**eser-
ent autē miseri sine desertu semp
quod est quod cruciantur: quod semper
ad cruciamēta repabitur: quod de-
fecit. **I**tem. id ē in pūta vita
pauencia scōrū ē: qui dū con-
siderāt que sūt scōrū gaudia
et reproborū supplicia. pauen-
tē oīa pferūt: ut in fine sal-
uēt. **Q**ui custodiūt māda-
ta dei: id ē pcepta legalia. ut
ē. diliges dūm deum tuū: et
nō adūlteabis. non furtū fa-
ces. et cetera huiusmodi. **E**t au-
dīui vocē de celo dicentē. **S**ar-
be. **B**eati mortui: qui in dño
moriūt. **H**ec uox tam ad
ipm iohāne ptinet. quod ad oēs
fideles: qui remunerationē
sempiternā expectāt. **S**arbe
in corde tuo et in cordibus
auditorū tuorū: uel litteris cō-
mēda. ut ad posteros ueniat.
Beati mortui: qui in dño mo-
riūt. **Q**ue sentētia dupliciter
potest intelligi. **B**eati mor-
tui seculo quod in dño moriūt:
uiuētēs virtutibz. qui saluet
pleni fide et ceteris bonis ope-
ribz de hoc mūdo migrauit.
Bel beati mortui qui in dño
moriūt: id ē qui imitantes
caput suū nō timēt pro eomor-
tē subire temporale. ut in eternū

possunt vultū cū illo. Amodo id ē a p̄nā tempore iam dicit spūs. id ē tota trinitas que ē deus: ut requiescat a laboribz suis. **Q**d' superius dicit' beati mortui q' in dno moriūt' oībz electis cōgruit: qd' at' sequit' amodo iam dicit spūs ut requiescat a laboribz suis. specialit' p̄nēt ad platos qui diuiso mō laborat' in hoc qd' grege da cōmissū vident' habē. Ad quoru p̄sonā a dno specialit' dicit' tū ē. **E**xite serue bone et fideles: q' sup pauca fusti fideles. sup multa te constituā. **O**pa ē illozū sequit' illos: id ē merces operū suozū sequit' illos: cum vnusq'qz te cepit' secūdu suū laborem. **Q**uia ā post opus mētes sequit' opes: ipm opus elcōrū eos comitari dicit'. **U**bi at' finis anūciat' opes: ibi tandē huius libri sit finis:

Incipit liber quintus.

Equit'. **E**t vidi et ecce nubes candida: et supra nubē sedentē similem filio hoīs subaudit' vidi. **N**ubes candida caro et aīa hūi redēptōis iteligit': quā nō sustinuit manū la p̄nā. **D**e hac nube per p̄phetā dicit'. **E**cce dñs ascendet sup nubē leuē: et ingrediet' egiptū. **S**up nubē sp̄pe leuē

ascendit et in egiptū venit: quādo carnē mē mortalitatis accepit. et in hoc mūdo natus apparuit. **S**up nubē vidi sedentē: q' xpūs diuinitatis potentia p̄sident. etiā huānitati sue. **V**el certe p' nubē candidā etiā intelligit' fonte baptismans a p̄nā mūdāta. **P**er fidē ā xpī et baptismū illius mūdāt' ab omībz p̄nā: iuxta illud. **F**ide mūdās cordae orū. **H**inc nubē p̄sident xpūs: suāq' sessione etiā uelut gallina pullos suos p̄tegit et gubernat. **Q**uare at' ipē nō iā simplicit' hō sed similis filio hoīs dicit' sup dictū ē: q' videlicet surgens a mortuis metasq' huānitatis trāscendēs iā nō moriūt'. mors illi ulc' nō dñabit'. **E**t nubes autē et sup nubē sedens vnū sūt: id ē caput et mēbra. **U**nde et cū dñs sup nubē sedet: ut q' ipā nubes cū dno sedet. **H**abentē ī capite suo coronā aureā: p' quā victoria xpī de dyabolo trūphauit. et etiā sue trūphū victorie cōtulit. **R**egni m' etiā superius qd' angelū habebat ī capite suo stellas duodecim. **U**bi p' angelū xpūs. per duodecī stellas. duodecī intelligit' apli. et per illos oīs ordo p̄dicatozū quo coronat' xpūs id ē ornat' et arcū datur: et ex quozū sonetate letabit' in capite id ē in mēte sua. **E**t in manu sua fal

rem acuta: id est in **p**rate
sua iudicaria potestate
uel dignitate qua ipse **x**p^{us}
etiam suis fidelibus dedit. di
cens discipulis. **S**edebitis
sup sedes duodecim: iudican
tes duodecim tribus isrl. **P**o
test etiam falx intelligi diui
na **p**dicatio: qua alibi d^{ns}
gladium appellat dicens. **N**o
veni pacem mittere in terram
sed gladium. **Q**uare gladius
pdicat^o diuina appellat^{ur}. **Q**uia per
ipam separam^{ur} boni a malis
uelut membra a membris.
Hanc falce^m habet **x**p^{us} in
manu sua. id est in opatione
sua: quia ea que docuit verbis
primu ipse impleuit opelibus
iuxta illud. **P**rimu quide
sermone fecit de omnibus o the
ophyle: que cepit ih^{us} face
re et docere. **V**olens quippe d^{ns}
instruere **p**dicatore^m quomodo **p**
dicare deberet: primu in seip
so forma^m uerbi ostendit.
Qua etiam falce. id est diuina
pdicacione comedat^{ur} sue et
clesie. dicens ap^lis. **E**untes
docete oes gentes. baptizan
tes eos in noie **p**tris et filij
et sp^{us} s^{an}cti: docentes eos ser
uare q^{uic}q^{ue} mandauit uobis.
Acuta est falx: quia uelocit^{er} hori
ne a terrenis desiderijs et so
cietate maloru separam^{ur}. **E**t
al^{ter} angelus exiit de templo.
Ipse designat^{ur} p alteru an
gelu qui et p primu. id est
xp^{us}: sed ppter ordinem visi
oniu dicit^{ur} alter. cu idem sit.

Exiit de templo. hoc est de
sua inuisibili maiestate. qu^{ia}
u^{er}bu caro factu est et habi
tauit in uobis: quia cu eet in
uisibilis in sua natura. acc
pit carne et animam in utero
virginali. et factus est visi
bilis in ma^{tr}ia substantia. **H**inc
ap^lus ait. **Q**ui cu in forma
dei eet: exmanuit semet
ipm factus obediens usq^{ue}
ad morte. **E**t ipse d^{ns}. **E**x
iit a **p**re. et uenit in mundu.
Templu quippe **p**ris est filij.
et templu uerbi ipse homo
assumptus: et templu **p**ris
et filij etiam. de q^o paulu di
cit. **T**emplu dei sanctu est
qd^o estis uos. **E**xiit ergo
de templo: quando uisibilis
ad hu^{man}os **p**dit aspectus.
Clamans uoce magna.
ad sedere sup nube. **I**n hoc
loco designat^{ur} per uabem:
ipse et per sedente sup nu
bem. **E**t est genus in genere:
sicut sup dictu est de archa
noe et octo ciuib^{us}. **S**edens
ergo sup nube: etiam est in
suis **p**dicatoribus. ad quos
loquit^{ur} **x**p^{us} **p**apiendo di
cens. **M**itte falcem tuam
acuta: id est **p**dicacione diui
na in iudeos. **H**oc est qd^o
ipse eis dicit. **I**te tantu ad
oues que perierunt domus
isrl. **E**t mete. id est separam^{ur}
iudeos a tereno sensu uel a
terenis desiderijs ne ia carna
lit^{er} accipiat^{ur}: si uolueritis et
audieritis me. bona tre come

detis **Q**uia venit hora
 ut metat^r id e^t tempus qd
 pdictu^m e^t per os pphetaru^m
 qd^o ia colligi debent ad spū
 ale sensu^m et fide^m xpi **Q**u
 aruit messis terre: id e^t pa
 ta sunt corda pploru^m ad cre
 dendu^m. Et ideo tempus e^t
 ut exadant^r a terraz: et col
 ligant^r ad fide^m dei omipo
 tentis. De hac messe ipe i
 ewangelio dicit. Messis
 quidem multa: opary aute^m
 pauca **E**t misit qui sede
 bat sup nubē falce sua in
 terra: qz ad uoce^m xpi ceperūt
 pdicāe iudeis primū. quous
 qz eicerēt eos a sinibz suis.
 Unde paulz et barnabas
 dixerūt eis. Vobis quidē
 oportebat primū loqui uer
 bū dei et cetera **E**t messa
 e^t terra: id e^t collecti sūt oēs
 qdqt fuerāt pordmati ad
 uita eternā. De quibz scrip
 tū e^t. Si fuerit numerus fili
 orū isrl qz arena maiz: re
 lique salue fient **E**t ali
 us angelz exiuit de tēplo
 qd^o e^t in celo. Superius dix
 eāt angelū de tēplo ex
 isse: nūc autē ubi hoc tē
 plū uisum fuit. indicare
 uoluit. Hic quoqz angelz
 xpus e^t. Porro hic celū sim
 plicat^r debemz intelligere
 habitacionē celozū ubi e^t tē
 plū: id e^t sancti angeli i qui
 bus deus habitat. Si eī in
 hoibz licet pccozibz habitāe
 dignat^r iuxta illud. Habitat

bo in illis et in ambulabo:
 qzomagnis in angelis q sine
 pccō sūt q. Ipi itaqz sūt
 tēplū dei: qz in euis sūt in
 giter cōtēplatioē. Exiuit
 ergo de tēplo qd^o e^t in celo
 non quo a cōtēplatioē an
 gelozū recedet: sed qz assu
 medo carne hoibz uisibilis
 apparuit **H**abens et ipe
 falce acuta id e^t iudiciariam
 potestātē qz pat^r nō iudicat
 quēqz. sed omē iudiciū dedit
 filio. Vel sicut dictū e^t. i fal
 ce acuta pdicatio itelligit^r
 supna. q diuidit pccm a fi
 lio. et filiū a pccō. et cetera.
 sicut i ewāgelio dñs dicit.
 id e^t reprobos a bonis. **E**t a
 lius angelus exiuit de altari.
 Qui eū superior e^t: ipe
 designat^r et per hūc ange
 lū. id e^t xpus nūcūs pater
 ne uolūtatis. Altare autē
 ipe e^t qui et pōtifer: xpus
 saluet^r per quē numerā mā
 deo pū dirigimz. petentes
 nos audiri per xpm. Oēs
 quoqz electi altare sūt: qui
 bus aplūs dicit. Offero uos
 per mīam dei: ut exhibea
 tis corpa uā hostiā uiuētē.
 stam. deo placentē. Ange
 lus itaqz exiuit de altari id
 e^t xpus electus e^t singulaie
 pnceps ex omī multitudie
 fidelū. **Q**ui habet pccā
 tē sup ignē. Ignis spūs sac
 ty e^t. de quo dñs dicit. Ignē
 ueni mitte i terrā. Qui eti
 ā sup electos i linguis igneis

descendit. Unde merito que-
ritur quomodo angelus qui uti-
que christus intelligitur, potestate ha-
beat super ignem id est super spi-
ritum sanctum, cum unus sub-
stantie sit cum patre et spiritu sancto.
Non et ut heretici dicunt deus
patrem ex non nullis rebus subsis-
tentibus filium creavit, aut ut
ut ipse filius spiritum sanctum inno-
center se creavit, quod quorum una
est deitas una est etiam et essen-
tia, et ideo pater et filius et
spiritus sanctus unius substantie sunt
unius potestatis et maiestatis.
Sed in hoc habet filius dei
potestatem super ignem, quod nemo
angelorum et hominum accipit
spiritum sanctum nisi per filium. Un-
de ipse surgens a mortuis
insufflauit, et dixit disci-
pulis suis. Accipite spiritum sanctum.
Et alibi. Nisi ego abiero,
parclitus non veniet ad vos.
Si autem abiero, mittam eum
ad vos. Et clamavit voce
magna ad eum qui habebat
falce[m] acutam, id est ad ordinem
predicatorum qui habet in se divi-
nam predicationem dicens. C
Mette falce[m] tua[m] et vinde-
mia botros vinee terre, qui
mature sunt vine eius. Et
super matinas segetes, hoc
et hic per botros vinee terre
designat, id est omnes fideles.
Mature sunt vine eius, id est
parati sunt populi ad credendum.
Tunc precepit hoc dominus quando
post resurrectionem suam appa-
ret discipulis suis, ait illis.

Ita docete omnes gentes. 22.
Et misit angelus falce[m]
sua[m] in terram, quod perfecti predica-
uerunt ubique. Et vindemi-
avit botros vinee terre, id
est homines a terreno sensu et p[er]ni-
no separavit errore, et unitati
fidei commisit. Et misit in
lacum vine dei magnam. Quid
per lacum siue ut alia tr[an]s-
lato habet torcular intelligitur,
nisi angustia humane tribula-
tionis, in qua omnes mittuntur boni
et mali. In hac tribulatione
sati triturantur tanquam segetes ut
a paleis separantur, et celestibus
horreis recondantur. Tunc
etiam calab[rum] tanquam vine in plo-
re ut a vinariis expressi, eter-
nis p[er]p[et]uariis includantur.
Misit ergo falce[m] et botros
quos vindemavit in lacum, quod
missa sancta etiam predicatione
eos quos a terreno amore vel
pristino errore separavit, mag-
nis tribulationibus tradidit,
quibus tribulantur ab impijs, et
affliguntur diuerso modo. Hic
ap[osto]lus dicit. Non sunt condig-
ne passionibus huius temporis
ad futuram gloriam. Et alibi.
Oportet nos per multas tribu-
lationes intrare in regnum dei.
Iacubus vine dei dicit, quod propter
peccata hominum iste tribulationes
agunt. Nisi enim prius homo
in quo omnes peccauerunt pec-
casset, nemo hominum in lacum
mittetur, id est nemo has tri-
bulationum angustias susti-
net. Sed postquam peccauit,

eietus de paradiso. missus est
 in lacu tribulacionis. Quia
 eius magnus dicitur propter ama-
 rissimam electorum tormentam.
 quibus affliguntur in propria vita.
 Que est maior pressura angus-
 tie et tribulacionis esse potest.
 quam crucifige hominem ut petrus
 carnafirus. ustulauit ut laure-
 nus. Affligunt ergo inuisi-
 temporaliter in istos: ut sint qui
 bene deus misericors postea in
 eternum partem possit. **Et**
 calcatus lacus est ciuitas.
 Per id quod continet illud in-
 telligamus quod continet: id est
 per lacum eos qui in lacu sunt.
 Ciuitas autem ista est quam cal-
 cati sunt: etiam est. Si itaque ut
 super dictum est in lacu tribulacio
 quod et boni et mali tribulantur
 intelligitur: quid est quod modo
 calcati sunt est ciuitatem?
 Si est ipsa ciuitas calcatur: quo-
 modo est ciuitatem calcant?
 Sed sciendum est: quod hic a gene-
 redit ad speciem. et loquitur
 solummodo ex persona reproborum
 de quibus in sequentibus plura
 erit dicturus: quod statim ma-
 nifestat cum subdit. **Et**
 exiit sanguis de lacu. usque
 ad frenos equorum. Sancti
 enim pressi non sanguinem dese-
 reddunt: sed purissimum vi-
 num quod in diuinis apothecis re-
 coditur. Reprobi vero quod vi-
 debatur in ecclesia esse et non
 erant: missi in lacum sangui-
 nem reddiderunt. hoc est infi-
 delitatem. Sanguis enim diuer-

so modo intelligitur in sacro e-
 loquio: aliqui significant pro-
 gationem humane sobolis. ut
 ibi. Et quot crediderunt in
 eum dedit eis partem filios dei
 fieri: qui non ex sanguinibus sed
 ex deo nati sunt. Aliqui adul-
 terium et homicidium. ut ibi. In-
 bea me de sanguinibus deus de-
 us meus. Aliqui etiam peccata
 et ut est illud. Sanguis san-
 guinem tenet. Sanguis san-
 guinem tangit: cum peccatum peccato
 adiungitur. Aliqui infidelitatem.
 ut hic et in exodo: cum aque
 in sanguinem conuersa referuntur.
 Exiit igitur sanguis de lacu:
 id est peccatum infidelitatis de pro-
 pria tribulacionis. Tacetur etiam
 de vino quod egreditur de bonis
 viuis quod reconditur in diuinis
 promptuariis: et dicitur de san-
 guine qui egreditur de labiis
 uel hyemalibus ut ita dicimus
 rancens. de reprobis salicet
 qui simul mixta cum viuis non
 perueniunt ad maturitatem: sed
 aliqua tribulacione tacti uel perse-
 cucionis angustia grauati con-
 tinuo recedunt a fide. et perfidi-
 e errore infecti foras delabuntur.
 atque ideo est ciuitatem calcari
 dicitur: permanentibus elatis in-
 trisectus vno fidei debzatis.
 Tals fuit porphyrius: et mul-
 ti alij qui persecutionibus resse-
 runt recedentes a fide christi et
 facti reprobi. Et quod tali modo
 non solum minimum quicquid sed e-
 tiam principes perierunt recte sub-
 dit. Usque ad frenos equorum.

Per equos ei subiecti. per firi-
nos vero principes intelliguntur
et plati qui alios regere debue-
runt: qualis fuit nihilanq apof-
tata et impator. Ac si dicitur.
Tanta fuit afflictio temporalis:
ut ipſos etiam qui alios regere
videbantur ad fidelitatem pducerent.
Sicut sanguis usq; ad frenos
equorum puenisse dicitur. tamq;
apre diceret. Afflictio tempa-
lis tantum pualuit: ut ipſos
etiam qui plebes regere videba-
nt. aurore ifidelitatis macula-
ret. **¶** Per stadia mille septen-
ta. Stadiū grece. ē mensura.
Item. Et dicitur a stando: eo
q; ibi herules vno hanelitu
curreb. r. r. v. passus fecerit.
Qua mensura greci mēiebā-
nt loca in quib; ludos exerce-
bant: ibiq; ludetes spaciando.
et ludia exerceudo deabula-
bant. In mille itaq; septentis
stadijs oīs summa repborū
cōprehēdit: que in qtuor mū-
di pnb; consistit ppter qtuor
mundi hui; plagas. Quae
quippe qdringenti: sūt mil-
le septenti. In centenatio
numeo: sepe summa alicuius
rei intelligit. Quaternarius
at ptnet ad qtuor mūdi cli-
mata: ideoq; i mille septentis
oēs designat repbi. q per q
mor mūdi istius ptes p vo-
luptatū ludibna current. et
per spaciōsa viā incedūt.
que ducit ad mortē: atq; ideo
uocabulo eorū summa compre-
hendit. Sed qd dicitur ē de pa-

mo aduentu: p̄t referri et ad
secūdū. Iudiciū quippe futu-
rū per angelos exerceudū.
nullū ignozat qui attendit
qd dñs dicit de tempore mes-
sis. uel de messorib; . Aut ē.
Messis quidē cōsumatio ē
seculi. Messores at angeli
sūt. Parabola quoq; p̄mano
rū huic loco cōgruit. uer nō
illud q simile ē regnū celozū
sagene misse i mare sūm ge-
ueā piscū cōgregāt: de qua
elegerūt bonos in vasa. nulli
dubiu qn angeli. malos at fo-
tis miserūt. Sed qd illi fac-
turi officio misterozū: hoc et
xp̄s et etiā faciet potestate.
Dicitur ergo de angelo q habebat
falce acutā i manu sua: id ē
iudiciaria p̄tate. Falx ē quid
qd incidit m̄ se colligit: q
videlicet examen diuini iudi-
cij nullus valet euadē. In
ip̄am quippe sumi: quomq;
fuge conemur. Recte ergo iu-
dex venturus falce tenē phibet:
q at potencialit ad oīa obui-
at. utiq; cūcta incidendo at-
tūdat. Vnde psalmista.
In ascendero in celū tu illu-
es. Et alibi. Neq; ab oriente
neq; ab occidente et cetera.
Subauditur ē locus fugiendi:
qm̄ deus iudex ē. Ac si dicitur.
Fugiendi via vndiq; deest:
q ille iudicat. q vbiq; ē. Ab-
breuiatio superiorū. **¶** Et a-
lius angelus exiit de templo:
qm̄ in iudicio ex secreto diuini-
tatis sue i forma hūana hōi

bus appabit. **C**lamas uo-
ce magna ad sedente sup
nube. Sicut sup dictu est
qd' e nubes hoc e angelus.
qui clamat xpus. id e etia
i ppe vnitatis in ppe etia
supra nube. hoc e sup seip-
sam sede dicit. Non ei eat
conueniens ut dicit clama-
uit angelus qui sedebat sup
nubem ad eandem nubem: ideo
q' mutauit nubem. id e etiam
in angeli nome. Tamen
qd' e angelus nubes. hoc et
angelus sedes sup nubem.
Mitte falce tua. Hoc e
qd' alibi ipe dñs discipulis
dicit et in illis omib' p-
fectis: sedebitis sup sedes
duodecim iudicantes duodecim
tribus isrl. **C**um uenit
hora ut metat: id e adest
tempus quo et elia remunera-
ti et reprob' iusto dei iudicio
debet dapnari. **C**um aruit
messis terre: id e finis vni-
uersi q' aduenit. quo et pa-
lee. id e reprobi tradantur ig-
ni. et frumeta i dñi cellari-
o recodant. **E**t misit q' se-
debat falce sua in terram et
cetera. id e etia cu duo sedes
i iudicio pntas int' bonos
et malos discernes nicta
examinabit. **E**t alius an-
gelus exiit de templo qd' e in
celo et cetera. **C**ui habet
falce messonam ipe et vinde-
matoriam. **E**t qui dixit mes-
son mete. ipe et vindemia-
tor vindemia. **N**am qd' snt

segetes. hoc et boni. Similit'
qd' snt palee hoc et vicia
cetera supra dicta snt. **C**um
demiauit oes botros vinee t're:
id e collegit oes a terra. et bo-
nos et malos. frumeta saluet
et trahat. **E**t vinu mudu:
id e scos recodidit i dñi cellari-
um. **V**icia vero. id e
reprobos: misit i lacu ire dei.
Per lacu vero ire dei. dapna-
tio intelligit' inferni: uel sen-
tencia diuini iudicij. **I**n que
lacu mittent' reprob' cu audie-
rit: ire in ignem etnu. **P**asi-
ca uocabulu lacus inferni de-
signaret: nequaquam ppheta di-
ceret. **O**es interfecti ruetes
q' gladio qui descendit in
artusasi ad terram ultimam: et
portauerunt ignominiam suam
cu hys qui descendunt in lacu.
Et psalmista. **B**aluasti me
a descendetibus in lacu. **V**n-
de et qd' subiungit magnu
iuxta huc sensu no e referre
du ad lacu. sed ad dyabolu:
qui magnus appellat' i ppe su-
perbie iactancia. **M**agnu ei
id e dyabolu cu omni corpore
suo mittet i lacu ire dei: cu
oes reprobi ut dictu e dapna-
bunt' cu dyabolo et angelis eius.
Et calcatus e lacus. id e cal-
catisunt qui erat in lacu. hoc
e in etna morte depressi snt:
no ia ut purgent'. sed ut
penitus intereat. **E**tia cum
tate. id e est' scorum soceta-
te: cu quib' ia nulla erit re-
probu commuio. **E**t exiit

sanguis de lacu usq; ad frenos equorum. Per sanguinem qui egreditur de lacu id est de sententia districti iudicis vindicta intelligitur sanguis: uel uiciorum omnium pro quibus dampnabuntur iniqui. Qui usq; ad frenos peruenit quia non solum subiectos sed etiam ipsos reges et principes qui sanguinis et diuersis vicis seruauerunt sententia diuini iudicij comprehendet. Porro quod sequitur per stadia mille septenta in hoc numero ut supra dictum est omnis summa reproborum exprimitur qui per orbem quod dicitur latitudinem istius uite sequuntur. *Ca. m. quinquidam.*

Et uidi aliud signum in celo magnum et mirabile. Quisquis sanctorum primis sensibus inuigilat: minime posse hanc apocalypsin iuxta litteram accipi facile cognoscit. Ceterum itaque ut sepe dictum est etiam est: de quo dominus per prophetam dicit. Celum nichil sedes est terra autem scabellum pedum meorum. Et alibi. Anima iustae sedes sapientiae. Ipsa autem anima terrena aucta despiciens: per mentis desiderium ad superna uolat. Unde paulus dicit. Nostra conuersatio in caelis est. Et tuus sum. Qui conuersati sunt et consedere fecerunt in celestibus. In hoc celo id est in eterna uide iohannes signum magnum: et mirabile fuit illud signum. Quod sit autem ipsum signum: aperit

cum subiungit. Angelos septem subauditur uidi habentes septem plagas nouissimas. Quia septenarius numerus sepe per uniuersitate ponitur propter hoc uidelicet tempus quod per septem dies uoluitur: per septem angelos id est per quod et per celum id est uniuersalis etiam intelligitur. Sed quia auctor historie frequenter a genere redit ad speciem: per septem angelos intelligamus in hoc loco specialiter omnes predicatores de quibus scriptum est. Angeli pacis amare flent. Et alibi. Iabria sacerdotibus custodiunt scientiam. etc. Quid uero sint septem plagae in sequentibus manifestatur: cum ipsi angeli septem fialas accepisse dicuntur. plenas in dei. Hoc sunt etiam fiale quod angelorum: id est sancti predicatores. Qui septem plagas habent: hoc nomen uniuersae scripturae: quae uulnerat corda bonorum ad salutem: corda impiorum ad perniciem. Auduit enim quidam in diuino eloquio per dicantibus angelis: neque auari neque adulteri: et ceteri quos merorat apostolus. regnum dei possidebunt: et timentes reuerae igne uulnerantur in corde et redeunt ad deum per lamenta penitentie: talique modo uulnerantur sancti ad suam salutem. Unde et ipsa sancta etiam in tantis cantorum dicit. Uulnerata caritate ego sum. Et ite

rā. Invenenit me custodes
 qui circumvenit amicitia: pmissi
 runt me. et vulneaverunt me.
Eronē cū her audiūt repro
 bi uerba p̄dicatorū despici
 ūt. **Q**uod istis ē ad salutē: il
 lis ē ad dāpnationē. **Q**uo
 in loco questio orit̄ quare
 dicat angelos habē septē
 plagas nouissimas: cū ab
 ip̄o mūdi exordio usq; ad fi
 nē seculi ita inueniamus
 quosdā vulneatos ad sala
 tē. quosdā ad mortē. **P**ri
 mus qui p̄pe hō ī paradiso
 constitutus: accepit p̄cep
 tū a deo ne tangēt pomū
 ligni scientie boni et mali.
Quod p̄ceptū si seruasset:
 ad vitā illi p̄fuisset. **V**erū
 contēpsit hoc p̄ceptū. et
 qd̄ illi fuerat datū ad vitam:
 versū ē ei in mortē. sicq;
 ex salubri p̄cepto vulneatus
 ē et mortuus. **M**oysi quo
 q; dedit deus p̄cepta lega
 lia dicens. **N**on occides.
 nō adulectabis. et cetera hys
 similia. **Q**ue quidā serua
 tes sicut moyses. et iosue
 et multi alij. habuerūt vi
 tā in eis. **E**ronē ceteri contēp
 nētes vulneati sūt. q; p̄di
 derūt p̄ntē vitā et futurā:
 ip̄o quoq; dno p̄dicante q
 dā crediderūt in eū. quidā
 nō. **I**lli qui crediderūt ī eū
 penitentiā agentes de p̄tel
 tis p̄ctis saluati sūt: qui at
 noluerūt credē dāpnati sūt.
Unde ip̄e dicit. **S**i nō venis

sem et locutus eis fuisset:
 p̄ctū nō haberet. **N**ūc autē
 excusationē nō habet de p̄ctō
 suo. **H**inc ē et illud. **Q**ui
 crediderit saluus erit: qui
 vero nō crediderit. cōdepna
 bit̄. **A**p̄li quoq; p̄dicantes
 facti sūt quibusdā odor vi
 tē in vitā: quibusdā vero o
 dor mortis ī mortē. **S**iliter
 ē et mō. **V**erbi grā. **P**re
 dicat angelus nō concupis
 ces vxore p̄ximi tui. et cetera
 huiusmodi: audit hoc quili
 bet hōm. et videt̄ ei eē du
 rū. nec vult audire ei con
 silij: vnde et spernit uer
 bū illius. faciens qd̄ sibi vi
 det̄. **H**oc itaq; qd̄ illi pote
 rat p̄desse ad salutē si volu
 isset ei credē: venit̄ illi in
 dāpnationē. **S**ilit̄ et quili
 bet paganus audit dicētē
 āgelū. qui nō audit iā iudi
 catus ē. audit ille et contēp
 nit credē: ideoq; vulneatus
 ē ex ipsius diuina p̄dicatioe.
 ī q̄ iam dāpnatus afficitur.
Eu ergo iste plage ab ip̄o
 mūdi sūt principio ut dic
 tū ē: quid est qd̄ iohānes ā
 gelos se vidisse dicit habētes
 septē plagas nouissimas ē
Quia videlicet tūc maior
 erit dāpnatio infidelitatis
 rephorū: cū p̄dicantib; helia
 et enoch; pauca eos audient.
 multi at̄ infidelitātē seque
 tes adherēbūt antitypo. **U**n
 de subiūgit̄. **Q**uoniam in hys
 cōsumata ē: p̄ eo qd̄ ē cōsu

mabit² ira dei. Statim enim
ueniet xp̄s ad iudiciū post
ultima eorū pdicationē: et
dāpnabūt² iniqui p̄ suam
fidelitate et animi p̄tinacia
q̄ relinquentes xp̄m et in su-
per seruos dei interfecerūt.
Et vidi tamq̄ mare vitre-
ū igne p̄mixtū. Ipsi qui
septē habent phialas et sep-
tē plagas: ipsi sunt q̄ stant
supra mare. Mare itaq̄ bap-
tismi significat: testante
paulo qui dicit. Pr̄es n̄r
sub nube fuerūt oēs: et oēs
mare trāsierūt: et oēs bap-
tizati sūt in nube et in ma-
re vitreū dicit² p̄r puritate
fidei que māifestat² in bap-
tismo: dū confitent² se credē
i deū pr̄em et filiū eij. et
sp̄m sc̄m. ut paulo. Corde
credit² ad iusticiā: ore autē
cōfessio fit ad salutē. Sed
ipm mare vitreū ē ignis:
et per hoc coagulatiū ē. In
igne autē sp̄s sc̄s intelli-
git²: siue etiā passio n̄r re-
deptōis. Per grām ē sp̄s
sc̄s: baptizant² fideles i meo-
ria dñice passionis. Unde
iohānes de eodē redeptore
n̄r dicit. Ip̄e nos baptiza-
bit in sp̄u sc̄o et igne. Et
paulo. Quotq̄ baptizati
sumus in xp̄o ih̄u: i morte
ip̄i baptizati sumus. Coa-
gulatiū est mare igne: q̄ per
virtute sp̄s sc̄i firmat² fi-
deles ne fluctuet. aut vl-
lus p̄secutionū ruinas in

mollicie cōuertant². De hac
aq̄ psalmista dicit. Dñs
regit me et nichil deerit:
et cetera usq̄ sup aquā refec-
tionis educant me. **E**t
eos q̄ vicerūt bestia et yma-
ginē illius: id ē antixp̄m:
et numerū nois eius: qui
nō crediderūt illū solē nec
lucē. vidi subaudit² stantes
sup mare vitreū. Qui sūt
qui stant sup mare vitreū.
Qui videlicet hoc qd̄ p̄fes-
si sūt i baptismo tenent.
et grām baptismi illibatam
custodiūt: abstinētes se ab
omibz ḡuoribz carnibz. Ha-
bentes cytharas dei. Ipsi sūt
cythare: q̄ in meōnā dñice
passionis semetipōs morti-
ficat. Sicut em̄ iā sup dictū
ē: in cythara lignū est et
corde. In ligno t̄m̄ intelli-
git²: in cordis autē corda sc̄o
rū qui se mortificat cū vicijs
et concupiscentijs. De quibz
paulus dicit. Qui autē sūt
xp̄i. carnē suā crucifixerūt
cū vicijs et concupiscentijs.
Et cantātes canticū moy-
si serui dei. et canticū agni.
In canticū moysi uetus testa-
mentū: in agni vero nouū
intelligit². Est ē hoc ab infe-
rioribz intelligendū. Nam
quid sit canticū moysi uel canti-
cū agni: aperit cū subiūgit².
Magna et mirabilia sunt
opa tua dñe deus oipotens.
Vtriusq̄ testamēti pagine
hec nobis cōsona eorū voce

testantur q̄ magna et mira-
 bilia sūt opera oīpotentis
 dei. Moyses quoq̄ narrat
 quomō fecit deus celū et ter-
 rā mare et oīa que in eis
 sūt: et qd̄ spūs dei ferebat
 sup̄ aquas. et qd̄ videt arde-
 re rubū. et rubus nō cōbure-
 bat. **Virgā** quoq̄ dicit con-
 uersam ī dracōē. aquas e-
 gipti mutatas in sanguinē.
 egyptū decē plagis permissū.
 mare ad ingressū filiorū di-
 uisū. deinde aquas amari-
 simas in missiōe ligni dul-
 coratas. sicut ēn̄ p̄plo aquā de
 petra p̄ductā. et multa hys
 similia que ī veteri testamē-
 to hoc ē in moysi cantico
 mēōrant. **In** nono quoq̄
 testamēto narrāt sicut mag-
 na et mirabilia opa dei.
Q̄s ē digne explicāre ualeat.
 q̄ magnū sit opus qd̄ deus
 hō factus ē: q̄ ille qui ē abus
 oīm lacte mulieris nutritus
 ne fame moriat. q̄ qui ce-
 lū et terrā implet. int̄ cor-
 pus vni⁹ virginis cōcludit.
Q̄s her et hys similia digne
 dicit uel cōsiderare sufficiat.
 sed cū her oīa diuina pietas
 patet. cūq̄ mortuos suscita-
 ret. infirmos sanaret. ad
 vltimū qd̄ p̄cipue mirandū
 factū ē ut vita moreret. vir-
 tus infirmaret. et multa hys
 similia sustinet. donec post
 triūphū resurrectionis exalta-
 tus ē sup̄ oīa. **Her** itaq̄ opa
 dei sancti agēti. id ē oēs p̄di-

catores p̄dicant. her suis au-
 ditōribz narrāt. her et uos
 si nō digne tamē p̄ modulo
 nō debemz agē dicentes.
 magna et mirabilia opa ma-
 dne deus oīpotens. qui cū es-
 ses uerbū in p̄ncipio ma-
 nes apud p̄cem nono ordie
 indutus es hōiem. mortuus
 es p̄ nobis: mirabiliter susci-
 tatus. sup̄ celos eleuatus. iterū
 ad iudiciū venturus. **Ius-
 te** et vere uie tue rex seculo-
 rū. **I**tem ī genesi qd̄ de-
 us oīpotens recessit ab oī
 genē hūano. qd̄ cum aquis
 diluuij deleuisset. adhesit
 noe et filijs ei⁹. q̄ iuueni-
 sūt iusti. Deinde ī sup̄bia
 eleuati postq̄ multiplicati
 sūt. uoluerūt cont̄ deū edi-
 ficāe turrim. ibiq̄ oēs gen-
 tes recesserūt a dei cultura.
 p̄ter abrahe p̄geniē. **Reliqt**
 ergo deus oīpotēs eas. et
 adhesit abrahe et semī eius.
 qui enī longo tempore coluerūt.
 sed postq̄ filius dei uenit ad
 eos. negauerūt eū dicentes.
Hūc nescimz unde sit. et
 demoniū habet. unde et eū
 morti tradiderūt. **Recessit**
 ab eis. et trāsiit ad gentes.
Iste uie oīpotentis dei ius-
 te et vere sūt. q̄ sic ē iustū
 apud oīpotentē. ut qui illi
 adherēt per fidē et dilcōiōē
 cū eis maneat. **Qui** autē
 ab eo recedūt. eos relinquit.
Diab cū dei debemz itelligē
 actiones ipius que iuste sūt.

quod deus iuste iustus iudex esse
demonstrat. **N**onnamque hoc
manifestus fiat: pro oculo
lis duos patres. Audiunt
ambo diuina precepta: qui
his et p[ri]ma iustorum. et sup
plura continet[ur] reprob[orum].
Quorum unus pro dei misericordiam
complectitur. agit penitentiam
et saluatur: alter in suis scel
eribus perseverans. dampnatur ius
to dei iudicio propter peccatum su
um. **I**ste utique via id est actio
nes dei iuste sunt: quod deus
iustus est iudex. et in uno
n[omi]na. in altero autem eius ap
paret iustitia. **N**isi enim
reprobos dampnaret: iniquitas
ei quod absit placere videret.
Cum obrem qui presumit
blandiendo sibi de dei misericordia
videat etiam quod iustus iudex
est. **B**ene autem de bestia tri
umphantes. in laudibus domino
dicunt. **I**uste et vere via tue
sunt rex scilicet reorum. **A**c si di
cant. **E**t cum gentes quibus
nam irrogare debuisti ad
misericordiam perducas: nequaquam ius
tus esse desistis. **E**t cum iude
os quibus pro legis obseruanti
a mercede te dare permis
eris natus repellis: nulla
tenus veritatem amittis. **Q**ui
non timebit te domine et mag
nificabit nomen tuum? **S**en
sus est. **I**am quod iudicia tua
vera sunt: et sine ullis
hominum meritis procedentibus li
beras quos vis. alios autem
pro suis debite peccatis punis.

quis iudeorum aut gentium
non timebit te id est quis
non habebit reuerentiam no
m[in]is tui? **E**t quis non mag
nificabit nomen tuum. **I**ux
ta illud: magnus dominus et
laudabilis nimis. **Q**ui
tu solus pius: qui gratuita
pietate quosdam qui digni fu
erant morte. ad vitam predesti
natas saluas. **Q**uonia
o[mn]es ueniet gentes uenient
gressibus fidei et cordis. quod
iudei te negauerunt: et a
dorabunt in conspectu tuo.
hoc est in corde puro. quod
solus vides. **D**e hac ado
ratione dominus mulieri samita
ritane dicit. **V**eniet ho
ra: quando veri adoratores
adorabunt patrem in spiritu et
veritate. **Q**uonia[m] iudicia
tua manifesta sunt. **Q**uestio
oritur in hoc loco. quare
triumphantes de bestia dicant.
iudicia tua manifesta sunt
cum apostolus dicat: o altitudo
diuini arcum sapientie et scientie
dei quod incomprehensibilia sunt
iudicia eius et inuestigabiles
via eius. **Q**ue questio ita
soluitur. **S**ubtilitatem quidem
iudiciorum dei quare scilicet
hoc vult ut illud fiat: ne
modo comprehendere ualeat. **Q**ui
cum dicit potest. quare deus
qui prius gentes vias suas
libere ingredi permisit. iude
os sibi ascriuit: et deinde
iudeos repellens gentes
aduocauit. **M**anifesta

vero sunt salicet in hoc
 iusta sunt qd qd deus
 fecit iustu ee ab omnibus
 uera scientia intelligit
C Post hec uidi: et ecce
 apertu e templu testimo
 ni i celo. Tabernaculu
 et celu unu e. id e etia
 In hoc celo apertu e tem
 plu sicut sup dictu e: id e
 sacrameta xpi reuelata
 sut i etia. natiuitas sa
 licet. mors. passio. et
 resurrectio. et cetera huius
 modi. Ipa aute etia taber
 naculu testimonij dicitur
 qd habet tabulas duu testa
 metoru. Habet etia in se
 archam dnm ihu xpm
 in quo sut oes thesauri sa
 pientie et scientie abstron
 dit. Vna quoq ipm dnm
 corpus: in quo e uetus pa
 nis qui de celo descendit.
 Ibi et uirga e aaron que
 frondeat: id e sacerdotu
 spuale. qd ueru sacerdotu
 etie pfigurabat. Dicit
 aute iohannes apertu tem
 plu tabernaculi testimonij
 in celo. cu unu sit sicut
 dixerat tabernaculu et ce
 lu. tanq genus diuidentis
 per partes sicut sup dictu
 est. de archa et octo ana
 bus. **C** Et exierunt septem
 angeli de templo: habent
 tes septem plagas. In sep
 tem angelis sicut sepe dic
 tu e oes intelligunt pdica
 tores: q septena ius nris

pro uniuersitate ponit. Ipsi
 habent septem plagas. hoc
 e plenitudme doctrine qui
 bus uulnerat ut sup dictu
 e quoru da ad salute corda
 quoru da ad pmae. Tem
 plu de quo exierunt angeli:
 secretu cordis eoru intelli
 git. **C** Quando ei sancti pdi
 catores cōtemplandi miser
 mūt. ab omnib seculi acti
 bus se alienos reddūt: et
 cu diuina eloquia medita
 t. quasi in templo hoc e
 in secreto mens sue mora
 tur. Sed q non ita debet
 insistere ppris ut relinquat
 etia alioru neccitates: qua
 do iteru pcedit ad publicu.
 ad pdicandu. ad carna
 lu mores componendos. sicut
 ad temporalia ministrandu.
 quasi de templo egreduit.
 Sicut fit: ut interius in
 hantes in templo sedeant.
 et rursus cura primoru
 no negligentib. de templo
 exeant. Verbi gra. Et
 quilibet doctor uel homo
 pressurus ad publicu ut
 faciat sermonē ad pplm:
 qui prius residens colligit
 sese int seipm meditando.
 qualiter quibus et quomo de
 beat loqui. q lit inchoare
 sermonē. qualiter ue finire.
 Ecce dū ita int secretu me
 tis sue inhabitat: q i tem
 plo morat. Cū aute pre
 dit ad pdicandu. et ea que
 mente tractauit publice pro

fert: quasi a templo id est
a secreto mens sine foras
egreditur. **V**estiti lapide
mundo candido: id est orna-
ti et amicti dno ihu xpo.
iuxta illud. **O**es qui bap-
tizati estis: xpm induistis.
Qui bene lapis dicitur.
quo electi circumdantur: quia
murus est impenetrabilis.
Mundus. quia peccatum non fecit.
nec inuentus est dolus in ore
eius. **C**andidus vocatur.
quia candor est lucis eterne:
et lux vera que illuminat om-
nem hominem venientem in hunc
mundo. **V**el si legamus
vestiti lapidibus mundis si-
cut in quibusdam codicibus
inuenitur: per hos lapides
designantur virtutes. spes vi-
delicet. fides. caritas. castitas.
humilitas. et cetera huiusmodi.
quibus ornantur fideles. **A**lia
interpretatio habet vestiti lin-
theo mundo: per quod puritas
vite et innocentie castitas
intelligitur. **N**am lintheum ex
tertia nascitur. et multo la-
bore ad candorem venustatis
perducitur: quia videlicet casti-
tas. siue vita pura cum mul-
to labore et mortificatione
carnis acquiritur. **D**e hys
vestimentis salomon dicit.
Omnino tempore sint vesti-
menta tua candida. **E**t per
sancti ad pectora zonas au-
reis. **P**er zonam qua pangi-
gebantur eorum pectora. vin-
culum castitatis ostenditur:

et significatur per hoc quod in
novo testamento non solum
opus libidinis. sed etiam ip-
sa restringitur cogitatio vi-
gore mentis. **V**etus etiam di-
cit. qui adulterium commiserit
punietur. **N**ovum vero: qui
videt mulierem ad concu-
piscendum eam iam mechatus
est eam in corde suo. **V**el certe
per zonam auream vinculum
castitatis intelligitur: quia sancti
non timore penali. sed per
caritatem se invicem solo dei
amore stringunt. **S**ive etiam
per zonas aureas sapien-
tia significatur: de qua scriptum
est. **A**ccipite sapientiam sicut
aurum. **Z**ona aurea cingit
tur angelorum pectora. quia
superna sapientia replentur
et corde cordat. quod et ipsi deum in-
giter laudant. et alios ad la-
udandum provocant. **E**t unum
ex quatuor animalibus dedit septem
angelis. septem phylas
aureas plenas vitandis dei
viventibus in secula seculorum.
Superius legitur quod videtur
quatuor animalia. quae tamen quatuor
evangelistas. quae omnes sancti
siue etiam ipsum dominum signi-
ficant. qui factus est homo
temporaliter nascendo ex vir-
gine: factus est vitulus in
passione. quae semetipsum ob-
tulit deo Tauri crucis: fac-
tus est leo tertia die resur-
gens a mortuis: aquila. quae
dragesimo die ascendit ad
celos. **I**stud unum animal. id

ē dñs ihūs xpūs dedit sep
 te angelis septē phyalas.
Qd sunt autē septē an
 geli hoc sūt septē phyalae:
 id ē sancti p̄dicatores ple
 ni diuina p̄dicatioe. **U**t
 ā possent angeli eē id ē
 uicij vite eterne: facti
 sunt phyalae repleti ver
 bo sapientie. **S**ed q̄ absur
 dū eēt dicere minus q̄ cō
 ueniens. vñū aīal dedit sep
 tē angelis. septē angelos:
 variavit sermonē dicens.
Unū aīal dedit septē an
 gelis septē phyalas. **U**el
 etiā per istud aīal qd' dedit
 septē angelis septē phya
 las possumus intelligere
 ordinē elcōrū aplōrū scilicet
 et ceterōrū qui suis se
 quacibz dederūt phyalas.
 id ē diuina p̄dicatioe cō
 miserūt: qm̄ nō solū eos
 baptizauerūt. sed etiā ordi
 nauerūt. et in loco suo se
 dere fecerūt: sicut petrus
 clemētē. linū atq; cletum.
 quibz etiā p̄tātē ligandi
 atq; soluedi quā a dño pre
 pit tūdidit: et in cathedra
 sua sedere cōpūlit. **Q**d e
 etiā condie agit: cū per in
 positiōe manū i cui
 tatibz p̄sules aīnū cōstitu
 ūt. **B**ene at phyalae quas
 accipiūt antee describūtur:
 q̄ ut p̄dicatiois officiū im
 plere possint. celitus sapi
 enae fulgore illustratur.
Sed cū superius de seniori

bus dixit qd' habebāt phya
 las plenas odoramentis: qd'
 ē qd' hic dicit de angelis qd'
 acceperūt septē phyalas ple
 nas uariūdia dei uiuentis
 seclā scōrū. **I**pi ā sunt
 angeli qui et seniores: q̄ vi
 delicet in illorū doctrina et
 plena ē electorū salus. et
 plena ē et reproborū dāpna
 tio. **E**t vnde illi vitā: inde
 isti accipiūt mortē. **U**nde
 aplūs. **A**lys sumus odor vi
 te in vitā: alys odor mortis
 in mortē. **H**inc etiā ip̄e
 dñs quibusdā in ruina po
 situs dicit. quibusdā in re
 surrectione. **E**t impletū
 ē templū fumo a maiesta
 te dei. et virtute eius. **T**em
 plū in hoc loco significat
 infirma corda simplicium fra
 trū: quibus iniustū videt
 qd' deus omnipotēs reprobo
 in hac vita p̄mittit regna
 re. et om̄i honore et diui
 tiis et sanitate corporis vige
 re: et om̄i sanctos suos pa
 titur crucifigi. lapidari. usu
 lari. et per varia tormēta pre
 sente vitā finire. neq; vnq;
 possūt in p̄tā vita quietē
 habē: sicut verbi grā. nero
 impyissimū impātor qui eti
 ā masculū cōuertit in vrozē.
 et impabat ton orbi. **P**etrus
 vero p̄nceps om̄i apostolorū
 ab eo tentus ē et crucifixus:
 paulus etiā ab eo decollatus
 ē pat' om̄i gentiū. qui plus
 om̄ibz laborauit. **S**umus

significat recitatē ignorācie
quo replent^r talia corda in
fidelium. qui nesciūt cōsida
re qd' deus illis ut filijs hē
ditate ē daturus: ideoq; p
mittit eos affligi ad tem
pus. ut postmodū lerent^r
cū illo sine tempore. Et
hoc a maiestate et virtute
dei fit. Magna quippe ē in
hoc dei virtus: qm̄ sustine
potest hoīem malū ut sit
imperator et dñs totius mū
di. et ut etiā illis mala pa
ciat^r ab illo. Et nemo ta
liū subaudit^r poteat intra
te in templū id ē nō pote
rit perscrutari subtilitate
iudiciorū onūpotentis dei
donec cōsumet^r septē pla
ge septē angelozū. id ē do
net oīs etiā p̄dicatio tim
net^r. In autē cōsumate fu
erit septē plage septē an
gelozū. id ē cū terminū
acceperit oīs etiā p̄dicatio.
et venerit xp̄s ad iudiciū.
ut reddat vniūq; iuxta o
p̄ea sua: tūc manifestabūt^r
ista dei onūpotentis iudicia
que nūc sūt occulta: cū et
reipi qui hic honore et dig
nitatib; pollet. ducēt^r ad
supplicia: iusti autē qui in
isto seculo sustinuerūt tor
menta atq; supplicia ab illis
illata. eleuabūt^r ad regnū.
Et talia nāq; p̄sona psal
mista dicit. Estimaba
ut cognoscerē. hoc labor ē
autē me: donec intrem

in sanctuariū dei. et itelli
gā in nouissimis eozū.
Sancti at̄ qui habēt phya
las aureas intrāt in tēplū
dei: qm̄ cōsiderāt et p̄spi
ciūt iudicia dei onūpoten
tis. et cognoscūt cūta iux
ta eē. Unde sciūt et istorū
tormenta qui ī p̄nā exalta
t^r et dñatione tenet: et il
lorū p̄mia qui humiliat^r
et dñatione aliorū hoīm
sustinet. Et ideo nemo
ad eos referēdū ē: qui dei
onūpotentis iudicia reprehē
de conāt^r. Tale ē et illud io
hānis de xp̄o loquētis. Tes
timoiū eius nemo accipit.
Et illud psalmiste. Non
ē qui faciat bonū. nō ē us
q; ad vniū. Et in sequētib;
dicit idem iohānes. Qui
autē accipit eius testimoiū.
signabit q; deus verax ē.
q; videlicet sūt nōnulli quo
rū nemo testimoiū xp̄i ac
cipit. sicut iudei. Et
iterū sūt nōnulli qui acci
piūt testimoiū eius: et sciūt
q; deus verax ē. Sic ergo et
in hoc loco itelligendū ē qd'
dicit^r. nemo poteat intrāre
in tēplū. Alii. Tempus
corda significat scōrū elōzū.
Fumus v̄eō significat cōpūc
tionē cordis: quia cōpungū
t^r corda et pectora p̄corū
ex iurino usq; ad lacrimas.
Implet^r tēplū fumio: quādo
corda quozūdā facinorosozū
implent^r penitēcie lamētō.

Verbi gratia. Audiat quilibet peccator loquente sapienter et docte predicatore et dicente quod apostolus dicit neque adulteri neque invidi neque fornicatores et cetera regnum dei possidebunt. Cum hec audit et considerat quilibet peccator quod tormenta ignea inferni sibi imineant copunctus corde effundit fimum id est copunctione cordis dum lacrimis confitetur peccatum. Fumus quippe multum ignem preedit: quod videlicet ex confessione peccati et copunctione cordis nascitur ignis caritatis. Primum est homo confitetur peccatum suum postea incipit valde diligere deum deum suum et proximum et hoc maiestate et virtute dei fit: quod deus virtute sua illuminat cor illius ut agat penitentiam: quod in cordibus hominum confessione quinguit peccatorum. Unde psalmista quoque canit dicens. Confessio et magnificencia in conspectu eius. Et alibi. Qui tangit montes et fumigat: id est metes secularium hominum et superborum respectum sue misericordie copungit et lamina fletibus penitencie proferunt. Sed quibus ita sit: nemo potest mere in templum id est nemo potest esse securus de sua confessione utrum scilicet indulgentiam et remissionem peccatorum suorum consecutus sit. Igno-

rat enim utrum odio an amore dignus sit: donec finiatur septem plagas septem angelorum. id est omnis predicatio eterne vite terminum et finem accipiat quando veniet christus reddere unicuique hominum secundum opera sua. **Capitulum sextum de termino.**
Et audiui vocem magistra de templo dicente septem angelis. Ite et effundite septem phyalas ire dei in terra. Vox ista vox est dei omnipotentis. Que recte magistra dicitur: quod magna precepit. Templum autem sancta eterna est: ut sepe dictum est. Porro septem angeli: omnes sancti predicatorum sunt. De templo fit vox ad angelos: quod de eterna loquitur christus predicatoribus: quod et ipsi sunt eterna. Aut ergo. Ite et effundite phyalas ire dei que accepistis in terram. Hoc est quod ipse dicit discipulis suis. quod primis angelis. Ite ad omnes que penetravit domus israel. Et alibi legitur: quod misit eos ante faciem suam in omnem locum ad quem erat venturus. Quae vero phyalae ire dei dicuntur super dictum est: quod videlicet unde alii veniam predicacionis unde alii summum iram vlationis. Per terram autem eterna designantur corda hominum. In terra ergo angeli phyalas effundunt: quoniam sancti predicatorum contumaciter homines loquuntur. Unde sequitur. **C** Et abiit

primus: et effudit phya-
la sua in terra. **Questio**
ont² i hoc loco. Si preceptu
e illis ut phyalas suas i
terra effunderet: qd e qd
qⁱ madatu transgredietes,
alius i terra. alius i mac.
alius in flumina et fontes
aquaati. alius in solem. a-
lius sup sede bestie: alius
i flumen magnu enfiaten.
alius i aerem phyala effu-
dit. **Quasi** cu fru ad lu-
tera pinct. mandatu vi-
dent² transgredi si no faciut:
qⁱtu ad iusticiu sensu. qⁱ qd
e terra hoc e mac et cetera.
id e omne corpus dyaboli-
cu caput suo. **Sicut** qd e
vnuus angelus hoc septu:
et qd septu hoc vnuus. **Si**
cut a xp^{us} cu capite suo
vnu e qⁱ ipse e caput. cla-
mebra. neqⁱ aliud mebra
qⁱ caput: ita dyabolus et
oes iniqui vnu sunt corpus.
et vnuone malignitatis
vincunt². **Quis** aute per
terra ois multitudo repro-
boru accipiat². de qⁱ ad dya-
bolu dicit² in primordio
terra comedes omib⁹ die-
bus: tamen specialit² i hoc
loco terra in qua prima
effusa e phyala. possum⁹
intelligere plebem ista he-
litica. **De** hac terra quip-
pe iob dicit. Terra de qua
ouebat² pams i loco suo
igne consumpta e: id e iudei
a quib⁹ predebat eloquia

diuta. p^{ro} maredulitatis
et igne mundi i loco suo
ocasi sut. **Effudit** itaqⁱ
gelus phyala sua in terra:
qⁱ apli ad voce xpⁱ ceperunt
pdicane remissione p^{ro}ru.
incipietes ab iheru. **Na**
et ipse xp^{us} qui e angeloru
princeps. pdicauit in eade
terra. **Vnde** qⁱ noluerunt
i eu crede: dapnati sut per
cato infidelitatis sue. **Vn-**
de sequit². **Et** factu est
vulnu seuu et pessimu in
hoies qⁱ habet caractere bes-
tie: et eos qⁱ adorauerunt y-
magine ei⁹. **Hoc** vulnu
no² corp^{is}. sed mens. **Et**
a p^{ro}m infidelitatis quo vul-
neati sut iudei: nolentes
crede i xp^m. **Vnde** d^{ns}
dicit. **Si** no uenisse a lo-
cut⁹ eis fuisset: p^{ro}m no
haberent. **Nu**c aute p^{ro}tu-
facione no habet. **Hoc**
vulne mortu sut iudei.
hoc ex g^{en}ib⁹ infideles mo-
ri videt². **Sed** mirabilis
iudei qⁱ g^{en}tes. qⁱ illi habue-
runt lege et dei notia ac-
ceperunt: ip^m ead i carne
pdicante audierunt. **Gen-**
tiles at nichil horu habue-
runt nisi tantu pdicatio-
ne xpⁱ cōteperunt. qua
per aplos audierunt: ideo
qⁱ et isti dapnabunt² sed illi
audelius. **Hinc** etia scrip-
tu e. **Qui** no credit iam
iudicatus e. **Vnde** bene
no dixit simpliciter vulnus

eē factū. aut pessimū. sed
 uixit duo nomina. id ē senū ac
 pessimū. ad exaggerandā
 huius vulneis magnitudinē:
 quasi dicit. irremediabile
 atq; mortiferū. quo soli etiā
 si alij desint quilibet vul
 neati. eterna iudicent^r pe
 na plectēdi. Et q̄ nouis
 simā uideorū tentatē descri
 bit qui pro xp̄o antixpm̄
 sūt suscepturi. uixit illud:
 ego ueni in nomine patris mei
 et nō suscepistis me: alius
 ueniet in nomine suo illū sus
 cipietis. bene hoīes dicit
 p̄dicatōe xp̄i pessime vul
 neatos. qui caractere bes
 tie uident^r habē. eius q̄ p
 magnē adorāe. **C**arakter
 uero bestie ut supra dictū ē:
 fides eius intelligit^r. Quē
 caractere iā habent uidei cre
 dentes in illū et eū expectā
 tes: suscepturi illū cū omī
 cordis deuotiōe. Tūc unq;
 aperte suscipiet: quē nūc
 toto uoto tenet. Adorant
 quoq; ymaginē eius id est
 ipm̄ antixpm̄. nūc uoto
 et desiderio: tūc autē et
 mēte et corpore p̄strati in
 conspectū illius. Reuerā a
 dignū ē. ut qui vitulū sa
 ginatū tumētes despiciūt.
 hēdū accipiāt: cōtēpnētes
 uidelicet xp̄m̄. suscipiant
 antixpm̄. **E**inobze specta
 lit^r hoc de ip̄is intelligam^r:
 quūq; hoc et iardulus gen̄

bus genealit^r congruere
 uideat^r. Multos eī et in
 numerabiles ip̄i iudei i
 susceptioe antixpi ex in
 credulis gentib; habebūt
 sequaces: sicut apli i fide
 xp̄i multos habuerūt imi
 tatores. **S**acendū p̄terea:
 q̄ sicut iudei atq; gentiles
 p̄ eo q̄ emē p̄dicatōe des
 picūt. tamq; uulnus ad
 uictū uulnere suscipiet an
 tixpm̄: sic reprobi intra
 scām etiā constituti. q̄
 xp̄m̄ iuste cōfitent^r opei
 bus dēnegāt: dignū ē ut
 iūmēte p̄secutiōis artu
 lo p̄fessionē amittāt. q̄ so
 la gerūt lingua: et caract
 ere habeāt i fidei abnega
 tiōe. quē dudū occulte habe
 bāt in opeib; manū: eū
 dēq; antixpm̄ māifeste se
 quāt^r. post quē dudū ocul
 te abulabāt. **E**t secundo
 effudit phyalā suā i mārē:
 et factū est sanguis tamq;
 mortui. **I**n uial aqua ē:
 et ideo p̄ nūc uidendū qd
 sit aqua. et deinde quomō
 cōuersa sit i sanguinē. **I**er
 ā uetis testamētū aqua ē:
 cōuersa demitēps in uinū
 per xp̄i nuptias. **D**ata ē
 quippe iudeis scripturā dulas
 aqua. q̄ saluari possent cre
 dentes i xp̄m̄ sibi p̄missū:
 sed illi uerterūt eandē scrip
 turā i amaritudinē infideli
 tatis negātes xp̄m̄ et mor
 ti tradētes. et in sanguinē

hoc est in carnale intellectu
vertentes. factum est ergo illud
mare sanguis sicut vere
sanguis est in corpore mor-
tui hominis: quod videtur in sui
prima ipse verterunt legem.
dum enim semper carnaliter vo-
luerunt intelligere et nunquam
ad spirituale sensum transire.
Sed hac labe illi periculo-
sus perire perant: qui
in sui condemnatione ante
faciem prolati christum negantes
dixisse referuntur. Sanguis
huius super nos: et super filios
nostros. Et omnis anima vivens
morta est in malis. Hic ato-
to pars intelligitur. Neque enim
omnes sub carnali sensu legis
moriuntur: quia nunc multi dei
gratia ea quae illis in figura con-
tingebat spiritualiter intelli-
gunt. Tale est et illud. Omnes
declinaverunt simul inutiles
facti sunt: non est qui faciat
bonum. non est usque ad unum.
Nam et in hoc malum id est in
sacra scriptura continetur vita
piscium centum quadraginta tribus:
qui capti sunt retibus apolorum.
Hoc est anima piscium reti aplo-
rum capi: quod est in ecclesia parte
aqua in sanguinem in me
converteri. Omnis ergo anima mor-
tua in malis per hys tantum acci-
pienda est qui in lege nichil
aliud nisi litteram attendunt:
sicut iudei qui marie ex eo
tempore non sunt mortui quo
reperit vine fideles per sen-
sus spirituales. Et tertius

effudit phylax suam super flu-
mina et super fontes aquarum:
et facta sunt sanguis. Quod
est primus angelus. hoc se-
cundus. hoc tertius. hoc de-
imque omnes. id est aucti predicato-
res. Porro per flumina
et fontes aquarum gentiles
significantur: sicut super per-
mae. Fluvius ab initio
sui ad infera tendit et in
mae diffunditur: sic et gen-
tilitas infidelitate pervertita in-
currit ad mortem. sed ipse ge-
tilitas in suis philosophis
accepit phylax suam id est sa-
cra scriptura et dei notitia:
sicut verbi gratia plato a the-
remia in egypto positus. cog-
novit quod deus omnipotens fe-
cit celum et terram. maie et
omnia que in eis sunt: sed hac
phylax vertit in sanguinem.
id est in peritiam erroris dicitur.
quod celites id est angeli fece-
runt cetera id est unum creatu-
ram. Virgilius quoque ex
danielis volumine didicit
quatuor regna a deo perordata.
ex quibus unum est aureum:
sed convertit hoc in sanguinem
cum retulit hoc ad saturnum
et iouem. ipsosque dixit condi-
tores ipsorum regnorum. Hic
doctor gentium loquitur dicens.
Sapere secundum carnem mors
est. Et rursum. Sapientia car-
nis inimica est deo. Et au-
dium angelum aquarum id est nu-
mum apolorum: quia sicut in sequen-
tibus legimus aque multe

populi multi sūt. dicentē.
Iustus es. qui eras sanctus.
 Pretēitū tempus positū ē
 hic pro tribz tempoibz id
 ē pro pretēto pñti et futūo:
 qui eras scilicet iustus es et
 eris. Que iusticia ī hoc
 māifestat. cū subdit. **C**
 Qui her iugit iudicasti
 q̄ sanguinē scōrū et p̄phe
 tarū fuderūt. sanguinē eis
 dedisti bibē. Iustū ē a apud
 te: ut q̄ sanguinē scōrū tu
 orū effuderūt ipi sanguinē
 bibāt hoc vīdēam effusi
 sanguis sustineāt. et ī tu
 cogitacionē mīme pueniāt
 hī. qui bona sibi annūciā
 tes nō solū nō audierūt.
 uerū etiā crudelit̄ pereme
 rūt. **E**d̄ intelligendū est
 tam de iudeis q̄ de gentibz.
 Iudei ēi fuderūt sanguinē
 scōrū p̄phetarū: sicut inter
 fecerūt ezechiel. ysaiam
 semerūt. iheremyā lapida
 uerūt. Vnde et stephanus
 eis t̄conacione quā cū illis
 habuit impetit dicens.
 Quē p̄phetarū nō sūt pse
 cuti p̄res v̄ri. Et occiderūt
 eos qui p̄nūciabāt de aduētū
 iusti. Centales quoq̄ scilicet
 multū scōrū martirū sang
 uinē fuderūt: sicut nero an
 asirū petrū. decollauit pau
 lū. et multos alios. **H**ōes
 iusto dei iudicio postea bibe
 rūt sanguinē. id ē vindic
 tā sanguis ptulerūt: uel
 ī p̄nti sicut iudei et ip̄e nero

ut p̄derēt et p̄ntē vitā et fu
 turā. uel ī inferno dāpnati
 et p̄petus cruciatibz traditi.
 Vnde dñs ī ewāgelio dicit.
 Requirit̄ sanguis oīm scōrū
 a quādoe hac reproboz: qui
 effusus ē sup̄ terrā. a sanguīe
 abel iusti. usq̄ ad sanguinē
 zacharie. **A**lit̄. Sanguis scō
 rū p̄phetarū. intelligit̄ spū
 alis sensus illozū. Qui igit̄
 sanguinē p̄phetarū uel rete
 rozū scōrū fuderūt. id ē q̄ spū
 alē illozū sensū in terrenū
 intellcū cōuertēt sanguinē
 bibet. id ē vīdēam sanguis
 sustinebit: hoc ē q̄d. q̄ vitale
 habē videt̄ p̄det. et ī carna
 li sensu remanebit iusto dei
 iudicio. **E**t digni sūt. Dig
 nū ē a ut is qui spūale vi
 nū bibē noluit: corrupcionē
 bus viciozū tamq̄ sanguibz
 debet. **E**t audiui alterū
 subaudit̄ verbū dices. **E**nā
 dñe deus oīpotens: iusta et
 vera sūt iudicia tua. **N**ō
 dixit audiui alterū dicentē
 ne angelū itelligētiq̄: sed
 audiui alterū dicens. id ē al
 terū ūbū ab eo repetitū. **I**p̄e
 ē angelus q̄ p̄cedētia dixerāt:
 adiūxit et hoc ūbū dicens.
Enā dñe deus oīpotens. ius
 ta et uerā sūt iudicia tua: q̄
 iustū ē ut qui sanguinē fude
 rūt sanguinē bibāt. id ē vī
 dēam sanguis sustineāt. **P**o
 test hoc specialit̄ de hēnab
 intelligi: ex quozū ore habū
 dāa a eloquozū tamq̄ flūia

derurre videtur. Sed hi qui sanguine scōrū et pphetarū fundūt. I sanguine cōuer si sanguine bibūt: q̄ dū uerba legis et pphetarū elo quia dicta p̄ aplōrū i fal sos sensus cōmūtāt. agē te p̄secutiois articulo. ipm̄ nomē xpi qd̄ falso tenebāt amittūt: seruēdo publice uicys carnis. Dicatur ergo. Iustus es qui eras sanctus. qui hoc iudicasti et cetera: tamq̄ dicetur. Quia uerba legis eloquia pphetarū dic taq̄ aplōrū deprauātes. q̄ ipos occiderūt: dignū ē ut per tempora q̄ ante calca uerūt flagella. ipm̄ sangui nē quē effuderūt quo et a nimas suas cruetauerūt co rā hōibz bibāt. id ē nomē nū qd̄ falso colebāt. publi ce negat: et corrupcioibus carnis q̄ manus glōie appe titu refrenauerūt. uitare p̄sumāt. **C** Et quartus **an gelus** effudit p̄phalā suā in solē. Sol in sacro eloquio diuersas habet significatio nes: et ponit in bono et malo. Aliq̄ significat xpm̄. de quo scriptū ē. **V**obis ti mēbz nomē meū ouetur sol iustine. Aliq̄ significat et tribulationē p̄ntis uite. iuxta qd̄ i p̄bōla iacti se minis dicitur: q̄ aliud ceteri dit sup̄ petrā. et statū ut oer tus ē sol exaruit. **H**ic autē solē intelligamz ipm̄ dāp

uatū hōiem. qui se in nouis simis diebus solē iusticie me aet. cū sint in eo densissi me tenebre et umbra mor tis. **I**n solē itaq̄ angelus p̄phalā effudit: q̄ndo p̄di catores aduersus antixp̄m et eius m̄stros uerbū p̄di catiois p̄ferūt. **E**t datū ē illi estu afficere hōies et igne. **H**oc ad utrūq̄ potest refer ri. **E**stu p̄secutione signi ficat q̄nē. q̄ antixp̄s affi ciet hōies id ē scōs. qui i fide p̄uāserūt: sicut helyam et enoch. **D**atū ē illi a deo id ē p̄missū ē afficere hōies estu et igne: id ē p̄secu one ualidissima q̄lis nū q̄ fuit neq̄ fiet. sicut dñs in euāgelio dicit. **U**nde subditur. **E**t estuauerūt hōies estu magno. **Q**uia sicut dictū ē erit tūc tribu latio q̄lis nō fuit neq̄ fiet. ita ut i errore inducātur si fieri p̄t etiā etiā. **A**lter. **I**pi qui cruciabūt. afficet eos estu. id ē ira magna et angustia a quibz sibi illata fuerit tormēta: q̄ ante po terūt occidi q̄ a fide xpi se pari. dūq̄ insuperabiles eos uiderūt. ipi magis estua būt estu mauidie. idignā tes illis quos int̄ tormēta cōstantes uiderūt. **Q**d̄ eti ā factū ē i p̄secutione scōrū martirū: sed tūc fiet tāto ualidius. q̄to ḡuor erit tri bulatio. **A**mplius quippe

isti id e reprobi cruciabunt
 i aia q sancti i carne. Illi
 me tormeta ridebunt i isti
 detabz stridebunt. Illi den
 laudabunt isti pene exui
 mes fiet: sicqz estu affinet
 hoies huana sapietes id e
 flams mundicie et ma
 liguitatis eos cossimai fa
 cient: insupabiles usqz ad
 morte manetes. Unde
 subdit. Et blasphema
 uerunt nome dmi habens
 ptate sup has plagas.
 Du ei scos pacent et fir
 mit viderit pseuerne in
 fide usqz ad morte: et gau
 det pte ad passionem blas
 phemabunt dnm. Qui p
 tea sup has plagas ptate
 habet dicit: q a quo vult
 amonet eos sup quos vult
 iusto iudicio pmittit: ius
 ta illud. Induunt dms
 cor pharoms. Rex e
 gerit penitena. Quae
 no egerit peitena? Quae
 no potuerit. Quae no
 potuerit? Quia nolue
 rit. Et ideo noluerit:
 q no potuerit. Aliud di
 cit beatus aucterz abrosius.
 Si miles a me querat qre
 no egerit peitena: non
 respondebo. Ut daret illi
 claitate. id e ut se ptozes
 recognoscent. et dei iusta
 iudicia collaudaret. Ille
 ei claitate deo dat: qui et
 se p suis iniquitatibz actu

sat. et eius iusta iudicia
 collaudat. At cont iniquo
 ru mos e: ut suas iniqui
 tates defendat. et dei iudicia
 a rephedat. Et qntus ef
 fudit phyalā suā sup sede
 bestie: et factū e regnū ei
 tenebrosū. Ed e sedes bes
 tie. hoc e regnū illi: id e
 omne corpus dyaboli mali
 videlicet ppositi. q subiec
 tis sibi plebibz. Dyabolo
 aute bestia vocatur: q aut
 latent insidias aut aperte
 semes. agnū id e corpus xpi
 tuade nitit. Ed at dicit
 factū e regnū ei tenebrosū.
 tale e q dicit no e illūgū:
 q videlicet pcedētibz meitis.
 no meretur illustrari. Et
 ipi pcedētiū delictorū mei
 tis iaculis vulneari sunt:
 quibz illorū corda puluerā
 t. Unde sequit. Et cō
 māducauerūt linguas su
 as p dolore. Ed iuxta lit
 terā nullatenus stae ualet:
 ut alterius linguā qe lamae
 possit. q suā p doloribz mā
 ducat. Sic ei dicit cōman
 ducauerūt linguas suas p
 dolore: tanq dicitur. singu
 li et suā. et alterius linguā
 dilamauerūt. Sed cōmādu
 cauerūt nichil e aliud nisi
 sub luce et apte blasphemias
 cont xpm ptulerūt: hor
 tates se iure. ut anti xpm
 cōfiterent iuste. et xpm blas
 phemaret iuste. Unde et

subiungit. Et blasphemauerunt
deū celi p̄ doloibus et vulneibus
suis. Cū eī p̄dixit cōmandū
cauerūt līguas suas p̄ doloē.
et deinde subiūit blasphemā
uerūt deū celi p̄ doloibus suis:
ostēdit hoc eē līguas cōmādu
cāe. qđ ē mutua exhortatione
deū celi blasphemāe. Dolor qđ
pe iste īsensibilis ē. id ē p̄m̄ m
fidelitatis qđ m̄fideles dolet. nō
senāctes dolore suū: ueluti fire
nētici patiūt̄ m̄uiriā et putāt
se eē sanos. Et qđ a p̄tō m̄fide
litatis noluerūt recedē ad hoc
scelus usq; p̄lapsi sūt. ut deū ce
li blasphemāret. Ita at̄ blasphe
mya duplicat̄ agit: uoce scilicet
et cordis obdūāōe. Et p̄ius p̄
maiosa sūt oris blasphemā: ta
mē p̄maiosior ē cordis obdūāō.
Et nō egerūt p̄tēnā ab o
p̄ibus suis. Ac si dicit̄. Ita uel
mēs dolor ex plaga blasphemie
eos dep̄ssit. ut ad fructuosā p̄tē
tēā surgē nullatenus possent:
qđ semetip̄os obdūātes ad p̄tē
tēā noluerūt reuerti. **E**t ser
uus āgelus effudit p̄phalā suā
m̄ flumē illud magnū eūfraten:
et siccāuit aquas eius. Eūfra
tes fluuus ē bābiloni ex qui
ut fertur bābiloniā īgredies.
plures diuidit̄ m̄ riuos. Qui
fluuus sepe ī malā partē po
nit̄. Unde ē. Sup̄ flumē
bābilonis illic sedim̄ et fleu
m̄. Iheremias quoq; dicit. Sacci
ficiū dñi sabaoth m̄ t̄ra aquil
lomb: m̄ flumē magno eūfra
te. Per flumē magnū eūfra
ten. potētia istius sc̄li exprim

tur. et om̄is malozū multitudo:
cont̄ quas s̄c̄i p̄dicatores m̄de
smēt̄ loquūt̄. Diuidit̄ h̄c flu
uus m̄ multos riuos: qđ ma
lozū ml̄tudo p̄ multa diuidit̄
crim̄a. Alij em̄ sūt homicide:
alij adulteri. alij diuisis crim̄ibz
maculati. Siccabit̄ aqua eius:
qđ possibilitas peccandi aufere
t̄. Cū eī dāpnati cū d̄nabolo
et angelis eiꝝ fuerūt rep̄bi. om̄is
facultas peccandi aufetur.
nō tamē uolūtas mala deerit:
qđ si fieri posset. et naluē uue
et naluē peccāe. eternalit̄ uellēt
sc̄os p̄sequi et tribulāe. Unde
et dñs neq; diciturus ē illis re
pulsis. **D**iscordia me qđ opati
estis iniquitatē. sed qđ opami:
tanq; dicat. qđ nūc usq; uolun
tatē malā opandi habens. Un
de psalmista dicit. **C**onsideat̄
p̄ccōr iustu: et queat̄ mortificā
eū. Si eī fieri posset. sicut nero
miserit̄ petru m̄ hac uita: sic
illū uellet̄ m̄ficē m̄ iudicio.
Dicit̄ ergo de angelo. **E**ffudit
p̄phalā suā m̄ flumē eūfraten:
et siccāuit aquā eius. Ac si di
cetur. **O**blata uite reliquis p̄e
dicatio. m̄ tantā reprobos mali
ciā exitauit: ut cū eis de exer
tenda malicia nichil remāset.
uolūtas tamē m̄q; p̄mansit.
Et ut p̄paretur uia regibus
ab ortu solis. **R**eges isti sancti
intelligūt̄. qui se et alios bene
regūt̄. et motus sue carnis re
gendo restringūt̄. **Q**ui idcirco
ab ortu solis ueniē dicit̄. qđ a
dño uocant̄. qui ē uerus solus

hae. **U**t autē hīs regibus
 p̄patur via. prius exsiccatur
 aqua eufrates: q̄ nisi prius
 malorū nequicia fuerit cōsu-
 mata. neq̄ ad iudicandū ap-
 parebūt. **P**er hos q̄ppe trise
 ut cū impletā eorū nequitiā
 diudicat: ablataq̄ om̄i facil-
 tate peccandi ip̄i post eorū
 dāpnationē remunerābunt:
 qui eos sūt iudicaturi. **U**nus
 ē audient isti. discredite a me
 maledicti ī ignē eternū: dem-
 de illi. uemite benedicti prius
 mei et ceter. **I**n alia trāslatioe
 habet: ut p̄paret^r via uemētū
 regi ab ortu solis: p̄pō salicet
 de quo p̄pheta dicit. **E**cce vir
 ouens nomē eius. **C**ui uentū
 ad iudicandū ip̄i de quo dictū
 ē: nō via p̄parat. **E**t uidi
 de ore dromis et de ore bestie
 et de ore pseudo p̄phete spūs
 tres imūdos: ī modū ranarū
 erisse. **Q**uod ē draco hoc ē bestia
 et pseudo p̄phete. id ē dyabolus
 cū om̄i corpore suo: tamē p̄p̄
 distantiā p̄sonarū et potesta-
 tū illa cōmeorat que maiore
 potestate habet in ip̄o malo
 cū corpore. dracō ē salicet id ē
 dyabolus. bestia anti xpm̄. pseu-
 do p̄pheta. doctores eiusdem
 dāpnati hoīs. cū subiectis ple-
 bibus. **D**e horū om̄i ore egredi-
 ūtur tres spūs: qd' nichil ē aliud
 nisi unus spūs. **T**anta q̄ppe
 uitas malicie ē ī om̄ibus de-
 moibz: ut cū multi sūt p̄tate
 et malicia. ī unū tamē redi-
 gūt: q̄ diuiso nō hoīs ip̄ug-

nat. **U**nde unus dicit^r spūs
 mendax. alius spūs formica
 oīs: ternus spūs imūdos. **I**n
 circo tres spūs imūdos se uidisse
 dicit: p̄ numeros salicet p̄cū
 eiusde corpōis. **B**ene autē spūs
 imūdos dicit^r p̄pter p̄cā ḡua
 quibz sordidatus ē: et alios co-
 m̄inat nō cessat. **P**ed q̄ caput
 et mēbra unū sūt id ē dyabolus
 et oēs iniqui: ip̄i qui spūs in-
 mudi. ip̄i sūt draco. bestia. et
 pseudo p̄pheta. **E**ruuit ergo de
 ore dracomis bestie et pseudo p̄phe-
 te. id ē de ip̄is ad aptā blasphemā
 cont^r xpm̄: et ad apertā
 p̄secutionē cont^r scōs illius.
Nūc ei dū latet et apte sentire
 nō audet: q̄ mē semetipōs
 conquisit. **C**ū autē dyabolus
 ingressus fuerit p̄ditū hoīem:
 tūc egredient^r ad aptam blas-
 phemā sicut diximus. et scōrū
 p̄secutiones. **N**ec uacat. qd'
 idem spūs ī modū ranarū
 dicitur egressi. **H**anc quippe
 molestiā homibz inferūt: stre-
 pitū faciūt. quietē homibus
 auferūt. et in tēno uersant.
Tales erūt ip̄i ministri anti
 xpi: qui nō loqui. sed potius
 garrulis uocibus strepere uide-
 būt. **O**mnē quoq̄ quietem
 auferēt ab elīs. eos ubiq̄ gra-
 uit insequēt^r. et in tēno hoc ē
 in imūditia peccatorū deuol-
 uēt. **C**ū ē spūs demomozū
 faciētes signa. **I**pi q̄ppe demo-
 nes p̄ eos quos inhabitabūt
 faciēt signa. aut uēa dei per-
 missu aut falsa quibz reprobi

iuſto dei iudicio decipiantur: ſi
aut olim faciebatur magi qui vi
debantur hoies reſuſcitae a mor
tuis. ſicut ſymo fecit i conſpau
neromb. Na et de hoc dñs di
cit i euangelio. In illis dieb9
coſurgēt pſeudo xpi et pſeudo
pphete. et facēt ſigna magna:
ita ut i errore inducatur ſi ſia
pt etiā elati. Sed nō ſmet cau
ſa iſti qui ſigna faciūt i modū
tanarū pcedē dicuntur. Legimus
quippe i hystoria ueteris testame
ti. qd morſe ſigna faciēte fac
erūt et magi ſilit uſq; ad ſignū
tanarū. Verbi grā. Prīmū
morſes pſent uirgā que ver
ſa ē i draconē. fecerūt et ma
leſia ſilit ſuis incantacōmb9:
licet uirgā morſi deuorauit.
uirgā illozū. Deinde cōuit
aquas mli i ſanguinē: fecerūt
et ipi ſilit aquas aſternarū
quas ſibi foderāt egypti. non
uolētes bibē de aqua flumib9.
Fecit morſes aſtende ranas
ſuper terrā: ſed illi nō potue
rūt. Vnde et ſupati dicunt.
Digitus dei ē hic. Ita ergo
et iſti uſq; ad ſignū tanarū p
ueniet. ibiq; deficiēt: nec po
terūt ranas pducē. ſed ſupeati
queſcēt. Vnde apłus dicit.
Quēadmodū iannes et mā
bies reſtiterūt morſi: ita et iſti
reſiſtet ueritati. Sed iſta ſigna
ſicut dictū ē aut erūt uera ex
dei pmiſſu aut falſa: quibus
repti ppt pta pteita decipi
merent. Vnde nō i conſpau
ſtozū hoc facē dicuntur: ſed i

conſpau homi ſicut ſup dictū
ē. id ē i conſpau illozū qui nō
ſapiūt ea que dei ſūt ſed que
hōm. At i conſpau elozū mu
ti apparebūt nec poterūt pre
de ultra deſinitū ſignū tanarū.
Et pcedūt ad reges totius ter
re cōgregat illos i plū: ad diē
magnum dei oipotentis. **Q**u
i trib9 i mūdib9 ſpirib9 unus
dyabolus deſignat: ex hac pres
ſione māſtatur de q alibi ſcrip
tū ē. Cū cōſumati fuerit mille
ān ſoluetur ſathanas de carce
ſuo: et erit et ſeducet reges
et gētes que ſūt ſup qtuor an
gulos terre. Reges at huc i
malā pte nouēim9 poſitos. id
ē principes et diuites hui9 ſcē.
qui ſūt mēbra anti xpi. Quo
mō ergo pcedūt ad eos: ſi ipi
ſūt i qbus demones habitat.
Sed per ipos pcedūt ad ipos:
ad aptas ſcilicet blaſphemias.
ad pſecutionē cōmouēdā. Vn
de ſequit. Cōgregat illos i
plū ſcilicet cont deū et ſcōs il
lius. Quo at loco congregabit.
Nūquid i unū uenturi ſunt.
ut qui ſūt i occidēte trāſeāt i
orientē: aut rursus ab oriente
i occidēte. **N**on. Sed i unū
cōſenſū et i unā malā volū
tate cōgregabūt: ppt vnitatē
quippe malicie illozū dicitur hoc.
q qd unus facit. hoc et reliqui.
Dies autē iſta ad quā cōgrega
būt i plū. nouiſſima intelli
gitur pſecutio: qn dyabolus et
mēbra eius apte blaſphem9
cont xpm. et pſecutioibus pug

nabit cont' eis etiam. **F**acit
 et nūc bellū sed occultū: quia
 ligatus ē. **S**i ergo tāta facit
 ligatus: q̄ta putam⁹ eū facē
 solutū? **T**ūc congregabit eos
 ī plū: q̄n̄ ḡuissimas erata
 bit adūsus eos p̄secuciones.
Unde bene ip̄a dies magna
 et dei uocatur: q̄ uidelicet
 tūc agnus victor cū suis con
 t' ferocissimas bestias pug
 nabit. **E**cce uenit sicut fur.
Istū ues adueni: et cotidie
 nū possum⁹ intelligē et ge
 neālē. **Q**uotidie quippe ue
 nit xp̄us ut fur: q̄ndo imp
 uisa morte subito dū nō spe
 rat hō moit⁹. **I**n die "uidit"
 etiā sicut fur id ē repente ue
 met: q̄ cū dixerit par et se
 cūtas: tūc eis repentin⁹ sup
 uāet intētib⁹. **B**eati autē
 sūt illi: qui siue cotidie dum
 triseūt p̄ mortē: siue etiā nūc
 uēientes ad geneālē resurrec
 tionē: parati muen fuerint.
Inc̄ t̄ ewāgelio ip̄e dicit.
Vigilate: ne cū uenit dñs
 repente inueniat uos dorm
 entes. **E**t alibi: **D**ies dñi sicut
 fur: ita ī nocte ueniet. **U**nde
 hic quoq̄ subiūgit. **B**eatus q̄
 uigilat et custodit uestimēta
 sua: ne nudus ambulet. **V**i
 gilat: qui ad aspectū superm
 lumis mētis oculos apertos
 tenet. **V**igilat: ut beatus gre
 gorius dicit: qui seruat opan
 do qd̄ credit. **H**ec at̄ uestimē
 ta que uigilā studio monēt⁹
 seruat: sacramēta sūt baptis

matib⁹. **V**estimēta sua cōseruat:
 qui baptismū nō iterat. **V**esti
 mēta etiā sua custodit: qui ea
 que ī baptismo p̄misit. imple
 satagit. **I**sta sūt uestimēta ī
 mortalitatis et inocēne: quib⁹
 p̄m⁹ hō ī paradiso exspoliatus
 fucāt: sed iterū p̄ om̄sū uiti
 lū sagnatū. id ē p̄ passionē
 filij dei ī baptismo eadē uesti
 mēta recipit. **P**eruat igitur
 her uestimēta: q̄sq̄s ḡuozibus
 p̄cib⁹ se nō cōmagulat. **E**t si
 her amiti p̄cib⁹ impediētibus
 et singilitate carnis cogente cō
 tigeit: habet adhuc baptismū
 scdm̄ quo mūdai possit: cōpūt
 tionē saluet fontēq̄ lacmarū.
De quo baptismo gemino
 psalmista dicit. **B**eati quozū
 remisse sūt iniquitates: in bap
 tismo p̄m̄e regeneacōm̄b⁹
 et quozū tecta sūt p̄cā: per cō
 pūctionē cordis. **E**st et aliud
 gens uestimēti quo uestiuntur
 elā: caritas saluet de q̄ dicit ia
 cobus. **C**aritas op̄it multitu
 dm̄e p̄cōrū. **H**oc uestimēto e
 rat ille exspoliatus quē eiecit
 rex a consp̄ū nuptiarū: sicut
 ewāgelii u testat⁹ dicens. **Q**uia
 mēuit rex ut uideret distūbetes.
Beatus igit⁹ qui custodit uesti
 mēta sua: id ē fidē quā ī bap
 tismo p̄cepit. et inocēnā uite
 et caritatē ceterib⁹q̄ virtutes.
 ne nudus ambulet: hoc est ne
 hys exspoliatus: turpit⁹ cū dy
 abolo dāpnet⁹. **E**t uideant
 turpitudm̄e ei⁹: id ē om̄ibus
 appareat p̄cām illius. **E**t con
 gregabit eos ī locū q̄ hebraice

diat² armageddon. Redit ad
ea que superius p̄termisserat
de spiritalibz imūdis qui p̄resse
rūt: ut reges totius t̄re ī plū
cōuocaret. Et q̄ m̄ tribz² intel
ligi² vnus² debet: a plurali nu
mero reuertit² ad singularem di
cens. Congregabit eos ī locū
qui hebraice dicit² armageddon.
Tale ē et illud ewangelij: quā
do cū dñs hōiēm a legione libe
raret. interrogauit tamq̄ vnū
dicens. Quid tibi nomē ē? Cui
ip̄a v̄ntas respondēs ait.
Legio nomē michi ē. Et sub
dendo. multi sumz: ip̄am v̄
mtatē ostendit ex multis con
stare. Armageddon. m̄ p̄re
tatur cōsurrectio testū inquo
rū: uel mons a latrūculis. siue
mons globosus. Testes inqui
oēs sūt m̄stri anti xp̄i. qui
bene inqui dicit²: qm̄ inque
cōfitent² xp̄m eē anti xp̄m.
et inque anti xp̄m xp̄m.
In cōsurrectione testū in
quorū congregabit eos anti xp̄i:
q̄ ad hoc eos ad p̄tē suā trahet:
ut cont̄ xp̄m uerba blasphe
mie et iniquitatis p̄ferant.
Ad istorū testū inquorū nu
merū p̄tinēt illi: de quibus
dñs dicit ī psalmo. Insurre
erūt ī me testes inqui: et me
tita ē iniquitas sibi. Dicitur
etiā armageddon: mons a la
trūculis. Mons xp̄us appel
latur a fidelibz: iuxta qd̄ m̄
vsaya p̄pheta habetur. Veni
te ascendamz ad montē dñi.
Et erit ī nouissimis diebus
ip̄atus mons domus dñi in

uice mōnū: id ē xp̄us qui sup̄
emnet mētis om̄i elcōrū. Et
sicut xp̄us appellat² a fidelibz
mons: ita anti xp̄us appellabi
t² mons. id ē xp̄us a latrūculis.
hoc ē a suis m̄stris. qui fuit²
fidem rectā a cordibz fidelū.
Mons quoqz globosus appellat²
anti xp̄us: p̄pter multitudinē
p̄p̄lorū sibi adhenāū: uel quia
quoscuqz p̄ua seductione illiat.
globosi uocant²: q̄ diuersos ex
rores ostēdit ī suo corpore. dū
hinc apte seuit. illinc fraudu
lēt² decipit. Quasi ē vnū bel
lanāū globū cont̄ elcōs emittit:
dū eos p̄ tēpale potentā affli
git. Sed dū eius insana pote
tia cōtēpmit²: forcioze dimittit.
cū per macula et falsa p̄
digia illaqueatē fugit. Et sep
timz angelus fudit phyalam
suā ī aerem. Qui ē septimus
ip̄e ē et primz: q̄ ī vno oēs
intelligitur. et ī septē ange
lis ut sup̄ dictū ē. oēs p̄dicato
res etiā figurat²: qui effundūt
phyalā suā ī aerem. id ē p̄di
cacionē suā cont̄ demones p̄
hūt aere disturētes spargūt.
iuxta illud apli. Non ē nobis
colluctatio aduersus carnē et
sanguinē: sed cont̄ sp̄iales ne
quicias ī celestibz. Exiit uox
magna de templo a throno di
cens. Factū ē. Vox ista. uox
dei omnipotentis intelligitur.
Templū autē et thronus. vnū
ē. id ē sc̄a etiā: quā dñs et in
habitādo p̄sident. et p̄sidento ī
habitāt. Inhabitāt sicut ī tem
plo. p̄sident sicut in throno.

A sedente ergo in throno atq;
 inhabitate in templo uox ista
 preedit: q; ei; iudicio consuma-
 tur oia. Factu e inquit id e
 simpu e regnu antixpi: et
 copleta e dapnatio reproboy.
Quo uero sequit² facta sut ful-
 gura et uoces et tonitrua et
 cetera que sequit: eiusde pfe-
 cionis tempus recapitulatu
 comprehendit². Fulgura itaq;
 miracula significat q; facturi
 sut mstr antixpi: ut terrore
 uincat hoibus. Voces aute
 exhortationes appellat² illoru:
 qui suadebit hoib; antixpm
 crede deu. At uero tonitrua
 comminationes et tormenta i-
 telligit²: quibus multos deca-
 pient. **T**erre motus uero mag-
 nus: persecutio magna et ua-
 lidissima intelligit². Unde di-
 citur. Quia talis tunc motus
 nunq; fuit id e sic magnus: ex
 quo hoies fuerit in terra. **H**oc
 ena et dñs manifestat: cu in
 ewangelio dicit. Erit tunc tri-
 bulatio q;lis no fuit ab inicio
 seculi. **P**ossung et ista in bo-
 na parte hor e ad pdicatores
 ueritatis referre qui ista oia
 coplebunt spualit² ad confir-
 mada corda electoꝝ: et tertē-
 dos aios reproboꝝ. **F**ulgura
 sut eozu miracula q; illuuant
 fideles: et terrent infideles.
Voces illoru exhortameta
 pietatis: tonitrua commina-
 tionis futuri iudicij. **T**erre
 motus uero: motione illoru
 significat qui p eozu pdicati-

one ab infidelitate ad fide mo-
 uet². **E**t facta e ciuitas mag-
 na in tres ptes. Ab exordio mu-
 di usq; ad fine sceli due ciuitates
 edificat uident²: quaru una e
 dei. altera dyaboli. **U**na que ab
 abel iusto cepit. et ad nouissi-
 mu electu tendit: altera que
 a cayn impio inciu supsit. et
 in ultimo reproboꝝ tinnabit².
Hic at ciuitas magna. ciui-
 tas intelligit² dyaboli: q; mag-
 na dicit² ppter multitudme plo-
 ru. uel ppter enormitate sceleru.
Hec ciuitas hoc in loco in tres
 ptes diuidi pnuat². no quo
 et ante diuisa no eet. id e tunc
 solimō diuidat²: sed quo certu
 sit ex quib; hoim qlitatibus
 ipa constet. hoc e paganoru
 in gentilitatis errore adhuc ma-
 nentiu. atq; hereticoru et uide-
 oru qui p vno accipiunt falso
 ru quoq; xpianoru qui in sinu
 ecclie modo latent. **E**t ciuita-
 tes gentiu ceciderunt. **H**ic ge-
 nus specialit² in specie diuidit².
Nā qd; superius p vna. hoc
 nunc significat² p plures gen-
 tu ciuitates. **H**oc e ei vna
 ciuitas babilon. qd; multe ciui-
 tates gentiu: sicut hoc e vna
 ecclia qd; septē. **E**t qd; dicit ciui-
 tates gentiu ceciderunt: hoc e qd;
 in sequentib; dicit². Cecidit cecidit
 babilon. **Q**ue licet cotidie
 cadat in reprobis: tam e generalit²
 in fine sceli dapnabit et cadet.
 cu audierit a dno. ut in igne et
 nu. **E**t babilon magna uat
 in meoria an deū: dare illi calice

vim indignationis ire eius. De
us omnipotens non patitur aliquam
oblivionem aut recordatur quod in
mutabilis est sed condescendit
humane fragilitati sermo diu-
nus. dum hos deo dicit messe
humanos affectus. ueluti patres
et matres solent balbutiendo
condescendere filiis. ut facilius in-
telligantur ab eis. Sciendum est
autem: quod omnipotens ex quadam
parte obliuiscitur nunc eorum.
ex quadam uero recordatur. Dum
enim eos pro bonis actibus in presentia
non remunerat. quia obliuiscitur
eorum: dum autem mala illorum
per flagella purgat. illorum re-
cordatur. In futuro autem iudicio
aliter erit. cum recordabitur bono-
rum illorum ad hoc. ut eos remun-
neret: mala uero illorum quod hic
per flagella sunt punita ob-
liuionem tradet. et ideo unde nunc
obliuiscitur. tunc recordabitur.
et unde nunc recordatur. inde
tunc obliuiscetur. At contra re-
probis aliter contingat. quorum
deus omnipotens in presentia recorda-
tur ad hoc: id est si bonum aliquid
faciunt. in presentia remunerentur.
non recordatur ad hoc: id est ut
flagella pro suis sceleribus sustine-
ant. In futuro uero iudicio recor-
dabitur ut pro suis peccatis ignem pe-
nitentie tradant: non recordabitur
ad hoc. id est ut pro aliquo bono o-
pe remunerationem percipiant.
Unde bene hic dicitur. Baby-
lon magna uent in medium ante
deum: dabit illi calicem
vini indignationis ire eius. Per
calicem indignationis pena in

telligitur infernalis: que omnibus
dabitur reprobis cum suo capite dapa-
natis. In hac autem pena inu-
meabilia erunt tormenta. ignis
videlicet. frigus. uermes in-
morales. et fetor intolletabilis:
retraque huiusmodi cum densissi-
mis tenebris. de quibus scriptum
est. Inutile seruum mittite in te-
nebras extelozes. Et omnis in-
sula fugit: et motes non sunt
inueni. Significat etiam sceleres qui
fluctibus istius seculi tunduntur
undique: et terre supereminentes
metere cum apulo celestia petunt.
Unde psalmista. Ieruaui oculos
meos in montes. Et alibi. sceleres
in arcibus eius. Et propheta.
Erit paratus mons domus domini
in uertice montium. Isti fugiunt
societatem malorum non corpe quod
non possunt. sed metere. Corpore
enim in medio peccatorum morantur:
metere autem ab eorum consortio longe
distant. Quibus per prophetam
dicitur. Exite de illa hoc est de ba-
bylone populus meus: et inuadite
ne tetigeritis. Sed quod tunc fac-
turi sunt corpe quoniam ex toto ab eis
separabuntur: hoc nunc metere faci-
unt. quod ab eorum reprobis uita lon-
ge per meritum distat. Non sunt
inueni. id est in societate malorum:
non sunt pro uite communiore reprobis.
Et quando magna sicut ta-
lentum descendit de celo in horibus.
Talentum genera sunt tria. Unum
scilicet centum viginti librarum.
aliud septuaginta duarum: ter-
cium quinquaginta. Sed hic tantum
medij talenti fit metere: quod con-

tinet septuaginta duas libras.
Quod autē per gn̄d̄mē: nisi
 sententia omnipotentis dei i
 tellige debemus? Unde sc̄p
 tū est. Ira d̄m̄ sicut gn̄do
 descendēs. Que bene ut ta
 lēn̄ mēdratur: q̄ videlicet
 ex septuaginta duab; linguis
 peccatēs reḡbi dāpnabūt. n̄
 lus; ad mortē p̄stitus hanc
 mortē euadet. Talē ei pon
 deb; p̄ magnitudinē v̄ndictē.
 ip̄a gn̄d̄m̄s ira fuisse phibe
 tur. Que videlicet uā: non
 nisi p̄cedēs culpe merito in
 fligitur. **P**recedit ergo p̄c̄m̄
 in hōib;: cui; merito gn̄do
 descendit de celo. Descendens
 at̄ plaga magna reḡbos vul
 neāt. q̄ ip̄a districti iudicis
 ira agitur: id ē q̄ p̄c̄m̄ com
 missū manu p̄nitētia e ato
 non t̄gunt. in aliud deterius
 cadat. **E**x illo quippe iudicio
 culpa subsequēs orit̄: ex quo
 recata mens dicit. ut peius
 et alio ligetur. **B**ed p̄c̄m̄ qd̄
 ex p̄c̄o oritur. nō iā p̄c̄m̄ tā
 tū mō. sed p̄c̄m̄ ē simul et pla
 ga at̄ pena p̄c̄i: q̄ iusto iudi
 cio omnipotens deus cor peccan
 tis obnubilat. ut p̄cedēs p̄c̄i
 merito etiā i alio cadat. **Q**uē
 ē liberatē noluit: deserēdo p̄
 cussit. **B**ed ut manifestius hoc
 fiat: dicamus sub exemplo.
Populus iudeorū de accepta
 de lege sup̄biēs: p̄ timorem
 cordis puenit ad malū nega
 tōm̄. **S**i ei ex superbia qua
 tumuit p̄nitentiā agēt: pec
 catum solū mō fuisse. **A**t q̄

per timorē puenērūt ad xp̄i
 negationē: nō solū p̄c̄m̄ ē.
 sed p̄c̄m̄ simul et causa p̄c̄i:
 q̄ ex se aliud genuit. **P**er quā
 etiā causa lapsi sūt i penam
 p̄c̄i: ut qui xp̄m̄ sibi p̄missū
 suscipē noluerūt. suscipiant
 quadoq; anti xp̄m̄. ip̄o d̄no di
 cente. **E**go vem i noīe p̄is
 mei. et nō suscepistis me: alia
 uemet i noīe suo illū suscipie
 tis. **I**n timore uaq; de legis
 obseruātia. anti xp̄i susceptioē.
 positus xp̄i cōceptus: p̄c̄m̄ at̄
 plaga ē: et causa p̄c̄i. **P**̄c̄m̄
 uero ē per semetip̄m. plaga at̄
 p̄c̄i ē. q̄ p̄cedēs culpa timo
 ris illud infligit: causa uero
 p̄c̄i. q̄ subsequētē culpā q̄ dya
 bolus i anti xp̄o adorandus sus
 cipitur. ex se genuit. **E**t blas
 phemauerūt hoīes deū p̄pter
 plagā gn̄d̄m̄s. **I**ra districti
 iudicis actū ē: ut qui ueritatē
 nō receperūt ut salui fierēt.
 opacōe erroris famulatū exhi
 beant ut pereat. **P**ter pla
 gam quippe gn̄d̄m̄s deū blas
 phemā ē: p̄pter p̄cedēs p̄c̄i
 meritū. ira sup̄m̄ iudicis per
 mittētē blasphemie plagas
 murrēt. **H**ic ei dicitur. **B**las
 phemauerūt hoīes deū p̄pter
 plagam gn̄d̄m̄s: tamq̄ di
 cētur. **I**deo blasphemauerūt.
 q̄ ip̄i blasphemie plagas
 a gn̄d̄mē iurrerūt. uel per
 grandmē iurrerūt. **P**er
 gn̄d̄mē ualidissima exprimit̄
 t̄bulatio: tempoib; anti xp̄i
 futūla. **M**utato ē subito sensu
 cū loqueret̄ de dāpnatione

q̄

f5

reprobū super quos nra dei des-
cendit: reuertitur ad tempora an-
te xpi quibus tanta erit gndms
afflictio. ut multi n mētes penas
sibi ppositas reuertant a fide xpi:
et blasphemēt deū ppter plagam
gndms. Nūc autē qd fims ea
rūde plagam ee asutitius dia-
tur. et hic liber cōgruo sine ter-
miatur: ppter tormēta ualidif-
sima et merquissima. Qm mag-
na facta ē uehemēt. ita ut nec
ante talis fuerit. nec postea futu-
ra sit: sicut dñs in euangelio
dicit. Erat tūt talis tribulatio:
qualis non fuit. nec postea fiet.
Incapit. lib. septo. Cap. viij.

Equit. Et ue-
nit ad me vnus
ex septē ange-
lis. qui habebat
septē phyalas:
et loquutus ē
mei dicens.

Veni ostendam tibi dāpnatio-
nē meretricis magne. Angeli
i hoc loco psonā gerit xpi. qui
ē nūcūs patre uolūtatis: iohā-
nes autē xpi tenet et ecclē. Qd
dicit iohā ab angelo: dicit
cotidie omī ecclē a xpo. Vbi
notandū. qd et angelus ut iohā
nē doceat uerit: et idē iohānes
ut docendus uerit. mutat.
Veni angelus ad iohāne id ē
xpus ad eccliam: quādo siue per
mā nā mspiciōnē. siue p doc-
tīnā aploū et ceterōū scōrum.
eā mutat xpus ad cōsiderāda
tormēta reproborū. iusto dei iudi-
cio pāta. Veni inquit gressi-
bus fidei et intelligēciae: et

consi deā dāpnatiōnē meretricis
magne. id ē attende dāpnatio-
nē reproborū. Venit iohannes:
quādo scā ecclā pbet assensum
et intelligens uerba doctorum.
siue amōita i pīandē diuina.
consideat supplicia reprobis ue-
luta. Porro mētrix hic baby-
lon intelligit. id ē oīs multitu-
do reproborū. Hinc per angelū
qui mutat iohāne intelligitur
pcedens ordo doctorū. qd fuit i apō-
tolis. martiribz. et ceteris ecclē
pncipibz: per iohāne uerō. subse-
quēs ecclā. Inuitat itaqz ange-
lus iohāne ut ueniat et uide-
at dāpnatiōnē p fide ciuitatis:
q illi doctores qui pesserūt dāp-
natiōnē reproborū omī. suis sequa-
ribz ostendē studuerūt: qm
dū malos i hac uita floere. pō-
conspiciunt egere: ex eorū ppe-
ritatibz nichil concupiscant.
dū attendūt que qm mala illis
imneat. Vnde paulus apōstolus
dicit. Multi abulat: quos sepe
dicebam uobis. Que at ciuitates
sūt in hoc mūdo cū suis regibz.
sicut sup dictū ē: id ē iherusalē
et babilon cū xpo et dyabolo.
Quarū vna cōstitutā ē supra
firmā petā. alterā at super ha-
renā: atqz idarco vna manet
idē ciuitas xpi. alterā cadit id
ē ciuitas dyaboli. Que mer-
trix nūcupatur. qd uelut mul-
lier mētricit: quādo sup uirū
suū mtrōduat alienū et pro-
ris sponsi fedē irrita facit:
ita omīs multitudo malorū
et facit et fecit. quādo relicto
aratore demōibz se pstatuit

constuprandā. Relinquit
 enī deū suū qui ē vīr aīe.
 et iūgit se adultero id est
 dyabolo. idola colendo.
 uel plus terrena q̄ celestia
 diligendo: siue etiā imū
 diae carnis seruendo. Et
 q̄a marime p̄ carnis libi
 dinē que mater ē oīm vici
 orū genus hūanū petit:
 idcirco ipsa maloz multitu
 do meretriz vocat. **E**ue
 sedet sup̄ aq̄s ml̄tas. **G**ra
 enī aque ml̄te sicut in se
 quētibz legim⁹ ppli multa
 sūt: sedere sup̄ aquas ml̄
 tas nichil ē aliud q̄ regna
 re sup̄ p̄plos ml̄tos: q̄a vi
 delicet luxuria carnis mul
 tis dn̄at. et ml̄tos ad suā
 miserā trahit: sed tamē
 diuerso modo. **H**inc est q̄
 dn̄s loquēs ad b̄n̄m iob de
 dyabolo dicit. Virtus ei⁹
 in lūbis eius: et fortitudo
 illius ī vmbelico vētris ei⁹.
 Seminaris q̄ppe totus
 vitorū ilūbis est: mulier
 autē ī vbelico. **C**uādo er
 go viros decipit. ī lumbis
 virtutē h̄re dicit: q̄n autē
 fēmas ī vmbelico. **N**am
 q̄ vris in lumbis sit se

minariū: deus māifestat q̄
 dicit fidelibz. **S**unt lūbi vā
 p̄ncti. **E**t paulus de leui.
Qui adhuc ī lūbis erat ab
 he q̄n obtulit ei decias mel
 chisedech. **E**t fēnis ī vmbel
 lico: p̄pheta māifestat. qui
 sub figura mulieris mētrias
 loq̄tur ad iherlm. **I**n die iqt
 ortus tui nō est percussus vmbel
 icus tuus. **V**mbelicū q̄p
 pe in die ortus p̄adē est: cō
 uersiois tēpe carnis luxuriā
 reserare. **Q**uia ergo dyabo
 lus vtrūq; serū decipit: rē
 ī lūbis uel vbelico virtutē
 et fortitudinē h̄re d̄. **S**ed
 sciendū. q̄ p̄p̄ diuinitatē cau
 sarū diuerso modo hoc fuit:
 sicut sup̄d̄m ē. **V**erbi gr̄a.
Sūt quidā qui vuginitatē
 suā deo deuouerūt sic mo
 nachy. canonia. et ceteri ī
 gradu eccl̄astico positi: quā
 si postea cōcupiscētia car
 nis illecti corruerūt dete
 rius peccāt. q̄ si h̄c nūq̄ p
 fessi fuisset. **S**unt q̄dā cōiu
 gati qui relinquētes p̄p̄riū
 thoz alienū violant. et ad
 ulterū p̄petrāt: et isti gra
 uius peccāt q̄ h̄m̄^{qu}as vxo
 res nō h̄nt. **T**ale genus ē

eorum qui incesta petunt cum pro
pinqvis aut fororibus: sicut
fecit amon cum thamar foro
re sua. **B**unt et alii quod est sic
lermaus et gnuuus. relique
tes naturale usum feine: cum
masculis se miscent vel pecu
dibus. **E**t licet genus humanum
in multis offendat deum: tamen
in nullo gravius agit quam in isto
quod contra naturam gerit. **Q**uia
ergo fornicatio que est mater
vicioz improbis potestate
exeret: recte metrix super
aquas multas sedet. **E**t hec ipse
fornicatio ad concupiscentiam
carnis: spiritualis vero pertinet ad
concupiscentiam oculorum: **E**t istis
omne peccatum agit: unde illud.
Omne quod in mundo est concupis
centia carnis: et concupiscentia ocu
lorum. **D**e hac spirituali fornica
tione psalmista dicit. **P**edes
dominus qui fornicantur abs te.
Et brevit' dicam? **Q**uisque
plus terrena quam celestia. et al
que sunt in mundo concupiscit:
fornicationem pertrat. **C**um
qua fornicati sunt reges terre.
Ipsi qui sunt reges terre. ipsi sunt
et meretrices: sed propter distan
tiam propositorum et subiectorum
iudicantur in regibus et terra in ha

bitantibus: cum tamen ipsi reges sunt
inhabitantes terram. hoc est terrena
diligentes. libidini succumbentes.
Ipsi reges itaque fornicati sunt
cum meretrice. hoc est cum seipis.
terrenos homines et voluptates
appetendo. et immunditiam car
nis sectando: quod quo amplius
comedunt et bibunt. eo amplius
luxuriant. **V**nde et seipos ip
sum corpus metrix efficiunt:
unde quod apostolus dicit. **N**escitis
quod qui adherent metrix: unum
corpus cum ea efficiunt. **E**t
inebriati sunt qui inhabitant
terram de vino prostitutionis eius.
Reges principes mali in
telligunt. pro inhabitantes terram
subiecti illorum. qui inebriantur
vino fornicationis. hoc est om
nibus peccatis replentur. **E**t reges
sunt malorum auctores: inha
bitantes vero terram. imitatores
eorum accipiunt. **H**ec autem in
tertia carnis et fornicationis:
vino concupiscunt ebrietatis. **V**i
no enim ebrius ita insensibilis
efficitur: ut non solum anime. sed
etiam periculum mortis non tre
pidet. **V**nde et audacter se in
mortem mittit. **H**ic nimirum
libido hominis sensum et rationabi
lem intellectum aufert. ut non

metuat dāpnationē iferni:
 deoꝝ et audacter etiā cont'
 suā cōstāciā malū opat'
 nec timet etiā p pccō dāp
 nari qd nō p̄t p̄uide: qā
 ipm̄ pccm̄ aufert illi rōna
 bilē sensū. Et abstulit me
 i desertū in spū. Hic manu
 feste oñdit': qz her oīa b̄s
 iohēs nō corpe vdit f̄ spū
 et mētis itellā. Desertū i
 sacro eloqō aliqñ significat
 celū. aliqñ corda scōꝝ: ali
 qñ deū oīpotentē. aqñ cor
 da reproboꝝ. Celū sigt̄ des
 tū: ut ē illud ieu'. Quis er
 bob homo q̄ h̄t centū oues
 et si pdidit vnā ex ill': nō
 ne dimittit nonagīta nouē
 i desō. et vadit ad illā que
 errauerat querē. Et vide
 licet tūc hō celū deseruit: qñ
 peccauit. Corda scōꝝ sigt̄:
 ut ē. Sate elōgnū fugiens z
 māsi i solitudiē: id ē in de
 serō mētis. Bā enī remo
 uēt se ab oībz istius seculi
 curis: et efficiūt ab hys sol
 litudinibz desertū. in soli
 tudine sue mētis a sc̄i acti
 bz vacātes. Aliqñ deū: ut
 illd̄ ihermie. Quis dabit
 me i solitudine diūsoꝝ via
 toꝝ. Significat quoqz deser
 tū corda reproboꝝ: ut ē illd̄.

Quō sedet sola ciuitas pleā
 pplō. Si enī sola quō plena:
 aut si plena. quō sola. Sed
 sola: id ē sine deo. Hic et iōs
 dicit. Vox clamātis i desō:
 dirigite viā dñi. Iure enī vo
 cant desertū: hñ quos opt'
 dō p̄ grā nō inhitat. In h'
 aut loco desertū intelligē de
 bem' corda r̄proboꝝ: absētia
 dinitatis vacua. Anglō vō
 psonā xp̄i gerit ut sup'. iō
 hānes psonā ecclē: que i de
 serū duat': qñ sine p̄t̄nā
 inspirationē. siue etiā p̄ pre
 dicationē doctoꝝ. ad cōside
 randa r̄proboꝝ merita t̄nt':
 et p̄t' eoz p̄usa opa. iustā
 illoꝝ inspicat dāpnationē fu
 turā. Et vtoi mulierē sede
 te sup bestia coccineā. Ipsā
 vocat mulierē: quā paulo
 supius appellauit meretricē
 id ē omnē maloz cōgregati
 onē. Bestia aut dyabolū si
 gificat. sup quē oēs ip̄bi se
 dent: qui eo hortāte p̄ diu
 sa vicia currūt. Sicut enī
 ciuitas dei sup xp̄m̄ ē edifi
 cata: sic illa ciuitas reproboꝝ
 sup dyabolū. Que r̄tē meret
 rix appellat': ut oñdat er
 qua parte regnū dyaboli
 āplius p̄ualeat. Bene etiā
 mulier di': qz a muliere p̄

cati sup̄sit inuau. p̄ quā etiā
ut sc̄ptura testat̄ morum oēs.
Sup̄ bestiā hec mulier sedet.
q̄ drabolo ducete. p̄na fert̄
ad peccādū: ut ubi gr̄a. q̄n
q̄libz hō p̄git ad it̄ficiēdū
dei serui. aut succēdendū et
desiā. sicuti mō faciūt h̄i q̄
mō tpe paganus sūt iūti:
drabolus enī portat̄ cū ip̄e
insidet. **Q**d aut̄ bestia coru
nea dicit̄. tū ad drabolū q̄
ad oē eius corpus refertur:
siue p̄t̄ p̄cā innumerabilia
quibz ē auerātū. siue p̄t̄ s̄a
grūnē sc̄oz quē fuderūt. siue
etiā pro eloq̄is dicit̄ sc̄ptu
rarū male it̄lectis. **D**e q̄
adhuc subdit̄. **P**lenā noībz
blasphemie. **A**c si dicit̄. **N**ul
la pars ī ea blasphemie va
cat: q̄a voce simul et ope deū
et seruos ei⁹ blasphemat.
magis aut̄ hoc fiet: postq̄
ille dāpnatus hō regnāe cē
pit: q̄ se xp̄m dicit̄ eē. cū sit
antixp̄. **T**ūc enī oē corpus
illius marie deū blasphemā
bit: q̄a oīa que an̄ se fuerūt
dicit̄ fuisse contrā. affirmās
xp̄m fuisse antixp̄m. ap̄lōs
illius pseudo ap̄lōs ⁊ antixp̄i
mīstros: et q̄cquid mō tene
mus ī veritate. totū ille et
mēbra eius negabūt. et mē

daciū fuisse dicit̄. **H**abentē
capita septē et cornua decē.
P septē capita ut sup̄ d̄m
est d̄nes reges mali q̄ fuerūt
ab exordio mūdi usq̄ ad
finē sc̄li it̄elligūtur: q̄ sep
tenarius nūc vniūsitatē so
let oñdē. **D**ecē aut̄ cornu
a: oīa regna drabolo et ā
tirpō sbiecta. **V**n̄ et daniel
dicit̄. **B**estia q̄rtā. q̄rtū reg
nū erit it̄m: q̄d maius erit
oībz regnis. **P**orro decē cor
nua: ip̄i regni decē reges
erūt. **N**uos videlicet hic a
pocalyps̄ ī d̄m bestie capita
bz ac decē cornibz d̄mōrat.
Et ip̄i enī reges et regna
p̄s bestie sūt: q̄ xp̄m blasp̄
phemāt et voce et ope. **V**n̄
iohēs idē in epl̄a sua dicit̄.
Om̄is sp̄s qui soluit ih̄m
ī carnē venisse ex deo nō est:
et hic ē antixp̄. de quo audis
tis qm̄ veniet. et nūc iā in
mūdo ē. **E**t alibi. **N**ūc ml̄
ti antixp̄i f̄i sūt. **N**ec mirū
si hoc significent vn̄ capita
q̄d decē cornua: cū mulier.
mētrix. et aq̄ ml̄te. et bestia.
hoc totū vnū corpus esse
oñdat. **P**ter diūsitatē enī
sc̄lez nūc ī septē bestie ca
pitibz. n̄c in decē cornibus
ip̄a bestia diuidit̄: que et

fraude decipit. et vi premit.
In virtute saluet p apm pote
 aa: in signis vd et prodigns
 mendacib; ac seductione mi
 qntis p ypocrisim simulate
 vtutis. **Q**d et geneatit de oi
 corpe maloz itelligē debem:
 qius quidā hoc referit ad ne
 tonē. asserētes eū ab inferis re
 susatandū. et regnū futurū
 accipiēdū. **E**t mulier eāt m
 rādada p̄pura et cocto: et iau
 mita auro. et lapide p̄cioso z
 margaritis. Purpura regū
 ē indumentū: et tingit san
 guine piscū marinaroz. **Q**d
 itaq; p̄ p̄pura qua curādaba
 tur mulier debem; itelligē?
 nisi fuaū regimīs. **Q**d enī et
 desia h̄t in vitate: hoc isti si
 mulate h̄ebūt. **E**cclia nāq; h̄t
 p̄pura et coctū. id ē regnā dig
 nitatē: qz hab; regē xp̄m. et
 hab; ex se etiā reges plures.
 qm̄ et ipsa ecclia regnat per
 xp̄m. **E**st enī genus electū
 et regale. **H**ec ista mulier
 mētrix. hoc ē oīs mltitudo
 maloz. dicit se habē p̄pura
 cū nō h̄t. id ē se fingit habē
 reges. sicut fuit nero. donu
 nian; et ceteri maloz p̄na
 pes. q̄ dicitas isti scli que ma
 loz aīos illicitū habuerūt:
 sed h̄n tales nō fuerūt reges.

q̄a neq; se neq; alios bñ regē
 potuerūt: qm̄ potius et ipsi
 vicis seruerūt. et alios suo ex
 ēplo ad vicia p̄petūda traxe
 rūt. **H**abet quoq; etiā iau
 mitā veste: id ē caritatē siue
 etiā sapienciā. de q̄ sc̄ptū est.
Accipite sapiām sicut aurū.
Et p̄sta. **A**stitit regina a dex
 tris tuis. ī vestitu deaurato.
Ita et hec mulier mētrix cū sit
 stultissima. ad hoc ut negligat
 que sibi in futurū p̄sya suate
 de debeant. dicit se ēē sapien
 tē: et gl̄atur ī libris phoz. et
 sapia huāni ūbi. **I**n lapide
 p̄cioso et margaritis ūtutes
 significat sc̄oz. id ē fides spes
 caritas. hūilitas. māsueto.
 et cetē h̄mōi: quib; ornant̄ fi
 deles. **E**cce ornamiēta cū sola
 habeat etiā: fallacit̄ sibi v
 sup̄pare nitit̄ hec mulier p̄
 sa. **I**dato hoc h̄t simulat qd
 nō hab;: ut quos nō potue
 rit p̄ potenciā trahē **E**ro
 rē. decipiat p̄ simulatā s̄a
 tatē. et fraude veri simile.
Habens poculū aureū ī ma
 nu sua: plenū abhōmatioē
 et imūdia fornicatiois ei.
Ipsa mētrix ē poculū aureū
 p̄t simulatā s̄atē quā p̄
 tendit extius: cū sit iterius
 plena oī imūtate et abhōi

natione. **Vñ** et **ihēmiās** dicit. **Salū** aurū babilon ī manu dei. Aurū enī simulate scītatis se p̄ ypocriſim fingit: ut facilius ad imūdiā fornicatiōis quēlibz bibendū iūtet. **Talibz** dñs dicit. **Ve** vob̄ qui filēs estis sepulcris dealbatis. **Ab** hōinari q̄ppe ē abia. **Vñ** et ī psalmo dicit. **Vtrū** sanguinū & dolosū. abhōinabit dñs. **Hec** ḡ mlier plena ē abhōinaciōe hoc ē plena ē opibz neq̄tie. p̄ quibz digna ē abhōinatione. hoc ē abiectiōe. **Nō** statim māifestat cū subdit. **Et** imūdiā fornicatiōis eius. **Ponit** hic fornicatiō q̄ est radix oīm maloz pro oibz p̄cis. **Et** in fronte eius nomē sc̄ptū misteriiū: babilon magna m̄ fornicationū et abhōinationū tie. **P̄** frontē babilonis. manifestatio designat opibz. **Vñ** dñs dicit. **A** fr̄ibz eoz cognoscetis eos. **Nā** q̄ babilō id ē multitudo r̄proboz p̄ ypocriſim simulat se eē qd̄ nō est. id ē oñdit se aureū calicē. cū sit plena iniquitate et abhōinatione: ne sup̄sticio erroris pallio simulatiōis fallēt in cūtos. ex titulo fr̄ctis solliciti reddūt. cū ibi babilō id ē cōfusio scribit. **Vñ** viden

dū: q̄re ipm̄ nomē misteriiū appellet. **Misteriiū** q̄ppe occultū res dicit: ī qua aliud videt et aliud itelligit. **Opa** q̄ppe babilonis. q̄bdā sūt ī fronte quibz dā mystio. **Simpliatio** ribz qd̄e qui eā preuidet et itelligit nō p̄nt misteriiū ē: q̄ occultū sūt eis q̄ a multitudine r̄proboz gerant̄ intus. **Per**fectioribz vō aut̄ ī fronte nomē suū oñdit: q̄ ei oīa opera fatale agnoscut. **Et** idō nomē eius ī fronte qd̄e ē et tū ī mystio scribit: q̄ q̄bdā in ap̄to oñdit. quibz dā ī mystio claudit. **Magna** dicit babilon: p̄p̄ multitudinē r̄proboz. vel p̄p̄ enormitatē sc̄leoz **Mater** fornicationū: id ē radix oīm maloz. **Nā** et p̄cām a muliere cepit tūcū. que suscepit semē dyaboli q̄ adultū: id ē prauā eius suggestiōe. et cepit p̄cām q̄tēpnēs p̄ceptū dñi. **Que** etiā postea vir decepit: et sic semē p̄cā ad nos vsq̄ trāsmisit. **Ambo** ergo p̄cā gēitores fuerūt: q̄ adulter et mētrix vnū corp̄ effici meruerūt. **Vel** ite m̄ fornicationū p̄cedēs ḡnatio itelligit: q̄ imitatiōe p̄usa et exēplo malo malos reliq̄ imitatores. **Dicit** eī semen

uistorum imitatores dñr bonoz
 vñ ē. gnatio rectorz bñdicet:
 sic semē iproz dicūt illoz imi-
 tatores. **I**do q̄ babilon iuncto
 res tñsgressionū mater appel-
 lat fornicationū. **E**t vidi mli
 erē ebriā de sanguē scōz: et
 de sāguē martiz ihū. **R**s
 vidit iōs videt oīs etiā. au
 ille figurā gerebat. **D**icit ḡ.
 Vidi mliere. id maloz cōgra-
 gationē. ebriā de sanguē scō-
 rū. id ē repletā vindcā de sā-
 guē scōz. et de sāguē mīm
 ihū. **I**n hoc usu tā uidei q̄
 etiā gētiles p̄hendūt. **I**lli
 em̄ fuderūt sanguinē p̄phaz
 isti at̄ aploz et rectorz mītiz.
 ideoq; vindictā effusi sāguis
 tā uidei q̄ gētiles sustinebūt.
Vn̄ dñs dicit i eu. **A**mē dico
 vob: requiet sāguis om̄ q̄ ef-
 fusus ē sup̄ tñ. a sanguine
 abel iust. usq; ad sāguinē za-
 charie a gnatione hac pessi-
 ma. **V**el ite sic sup̄ dan ē sā-
 guis p̄phaz spūalis illoz in-
 telligit̄ sensus: quē q̄ male
 itēptando pueritē i carnalē
 sensū nō metuūt. sicut faciūt
 uidei. vindictā effusi sāgu-
 nis sustinebūt: qñ quicqd̄ vi-
 tale hñt p̄dent. **E**t miratoz
 sū ai vidisse illā ammiracōe
 magna. **S**ic et sc̄i dū q̄side-
 rant cotidie dāpnationē re-

pboz oīm. mirant̄ cur miseri
 nō considant q̄ tormēta imi-
 neāt. **E**t dicit m̄ āgelus. **C**ur
 miraris? **S**ic etiā dr̄ ecclie a
 xpō p̄ iternā aspirationē. **C**ur
 miraris tormēta xpboz a sup-
 plia. q̄ illis sūt futura iusto
 dei iudicio. **E**go tibi dicā sac̄
 mentū mlieris et bestie q̄ po-
 tat eā. id ē ego t̄ oñdā quid
 siḡficet illa mlier. et q̄ bestia
 et māifestabo etiā illoz dāp-
 nationē. **Q**ue habz caput
 septē et cornua decē. id ē oēs
 reges xpboz. et oīa illi regna
 subiecta. **B**estia quā vidisti
 fuit et nō ē. **B**estia dyabolus
 ē sicut sepe dān ē: q̄ fuit ab
 erordio sc̄i i hoc mūdo. ibig
 tenuit p̄ncipatū usq; ad dñi
 aduētū: et i cordibz hoīm ma-
 le potēbat̄ p̄tāns ip̄io. **S**ed
 postq; xp̄s uenit. et i sua mor-
 te destruxit mortē impiū: abs-
 tulit ei potestātē et eiecit eū
 foras. ideoq; iā nō ē. qz cō-
 patione potis potēcie. p̄sens
 illius p̄tāns nlla ē. **F**uit ergo
 i p̄cedentibz mēbris: nō est i
 sequētibz. **E**t ascēsura ē de a-
 bisso: hoc ē de p̄fiditate p̄fi-
 die uideoz nascet̄. iuxta illd̄.
fiat dan coluber i via. **N**otā
 dū aut̄ qd̄ dicit ascendet: quā
 videlicet ab ipsa sua ifancia
 eleuabit̄. extollēs se sup̄ omē

quod dicitur deus a quo colitur. Et in intitu
tū ibit: id est in damnatione
perpetua. iuxta id. Quia dominus ihesus
intificet spiritu omnes suos. Quod et
generaliter de omni corpore malorum
intelligere debemus: quibus quidam
hoc referunt ad nerone assen-
tes eum ab inferis resuscitandum
et regnum futurum accipiendum.
Et mirabuntur inhabitantes terram.
Inhabitantes terram reperiunt intelli-
gunt. qui mente terram inhabitant:
et terrenis rebus iherent per desi-
derium animi. In cum vident
damnatum dyabolum cum credi-
derunt. quia marie hoc ad eos
pertinet. qui antichristum pro deo
sunt recepturi: ammirabuntur
dicentes ad iuvenem. Hecine erat
spes nostra. Et ad ipsum se ver-
tentes dicent. Ecce qui te putavi
christum decepti sumus. dum mo-
te damnari videremus. Quorum
non sunt scripta nomina in libro
vite a constituta mundi. Liber-
vite ius divinitatis est. id est per
scientiam et predestinationem omnipoten-
tis dei. In enim qui antichristum
sequuntur non sunt ad vitam pre-
destinati. id est preordinati: quia
ex his nemo prohibet quos ab
vicio mundi deus salvandos
predestinavit. De quibus apostolus.
Quos prefiguravit et predestinavit
conformes fieri claritatis sue.
Novit enim deus quibus dicitur

est. ite in ignem eternum: et quibus
venite benedictio patris mei. Vide-
tes bestiam id est dyabolum que
erat in potentia magna ante
adventum filii dei. et non est:
quia ablata est ei potentia sicut super
deum est. per passionem filii dei.
Vel fuit: quia in membris suis iam
apparuit. et non est. quia ad
huc membrorum caput per semet-
ipsum nondum apparuit. Et hic
est sensus. Qui habet sapientiam
hoc est intelligens illi necessariis
in hoc loco. Qui habet sapientiam.
hoc est intelligentiam. Septem capi-
ta vni motes sunt: super quos
sedet mulier. et reges sunt vni
frequenter deum est in vnaquaque
specie genus plerumque posse inve-
niri. sic hic. Quod enim bestia
hoc septem capita. et vni mo-
tes. septemque reges: id est vni-
versam malorum partem. que in ipso sitis
capite in regibus constat. et subiec-
tio plebibus. Quia ceciderunt
in vni regibus accipe quicquid sen-
sus corporis. qui infantiam matris
regunt: qui nati sunt lema tactu
appetunt. saporam amant.
canora et consona querunt: o-
doriferis delectantur. et pulchri
visu. Reliqua hinc contraria
omnibus refugunt: que sunt
amara. dissona. fetida. as-
pera et turpia. Accedite vero
etate matura. hinc quicquid re-

69
115
+ aut error

ges superius dicti desinunt. et
succedit alius rex. aut intellectus.
Hinc sunt etiam quatuor viri
de quibus dominus samaritanus di-
xit. **Quia vos habuisti et
nunc quem habes non est tuus vir:**
quia error dominatur tui. Quod
diximus de unoquoque hoc et
generaliter in genere humano intel-
ligi potest: quia et unumquemque nunc
et etiam totum genus humanum in
tenere etate hinc quatuor sensus
regunt. **Adveniente autem matu-
ri etate. succedit autem intellectus
legitimus vir. a adulterino
quod est error.** Iste est rex de quo lo-
quitur dominus. **Unus inquit est.
Ac si dicat. Et ad perfectam etate
intelligendi venerunt: et tamen
errore suum super se regnare vo-
luerunt.** Et iste est rex totius
corporis dyaboli: quod scilicet tunc est.
**Unde de quibusdam deum cognos-
centibus. et tamen errore sequentibus
dicit apostolus. Cum cognovissent
deum. non sic deum glorificaverunt
a gratias egerunt: sed evanue-
runt in vanitatibus suis et cetera.**
**Quod autem scilicet. alius nodum venit:
ad residuum corpus antichristi
pertinet. vel ad ipsum antichristum.
qui licet modo regnet in membris
tamen amplius et manifestius reg-
naturus est per seipsum. De quo
sequitur. Et cum venit optet**

eum regnare brevis tempore. id est tri-
bus annis et dimidio. **Unde et dominus
in euangelio dicit. Nisi abbreviati
fuisset dies illi. non fuisset sal-
va omnis caro: sed propter electos
breuiabuntur.** Et bestia que erat
et non est: et ipsa octava est.
et ex septem est. **Bestia que erat in
portibus membris dyaboli. in pre-
cedentibus et subsequenter: cum
ipsa que non est adhuc sed vetu-
ta est sicut diximus uicta fuit
corpore suo. hoc est antichristo ino-
uissimo tempore. Et septima erit
quia de eodem genere. et octava erit
quia septuplum transcedet malitiam
et reprobum de membris dyaboli.
qui nunc sunt vel fuerunt. Ad
nichilum enim appellavit octa-
vam que septima erit: nisi ut osten-
det quia septies tantum tunc dnu-
bitur antichristus in corpore suo
cum solutus fuerit. quam nunc faciat.
**Sicut et dominus dum in euangelio
de uno maligno spiritu loquitur
ut ostendat quia uno pro septem usque
est. statim subnectit. Tunc inquit
vadit. et assuit septem alios
spiritus nequiores se. Qui utique non
dicitur unum alios: nisi in uno etiam
septem voluisset intelligi. Et in
initium vadit. De eodem corpore
dyaboli dicit. quod procul dubio
cum capite suo peribit: cum dies
iudicii advenierit. dicite domino.****

Itē ī ignē etnū. ac. Et decē cor
nua que vidisti decē reges
sūt: qui regnū nōdū accepe
rūt. Tēpibz antix decē regna
erūt ī terra. sic lib' daniel p
phete testat. Sz sic idē dani
el diat. qrtū regnū erit iter
m qd' manus erit oibz regnis:
et deuorabit vniūsa terrā.
et cōculcabit et cōminuet eā.
Porro cornua v. ipius regni
decē reges sūt: eqbz ille tūc
īterficiet. regē videlicet egip
ti. regē affricę et ethyopie.
Ceti autē subdet se illi. Et
pātē tanq̄ in reges vna ho
ra accipient post bestia. V
na hora ītelligūt tres anni
et dimidius quibz ipi cū ca
pite suo regnabūt post bes
tia: id ē sēdi ab eo ī honore
et dignitate erūt. accepti ab
ipso capite. Et illi qdē reges
iā regnāt inanis
id ē in suis similibz: sed tū ad
cōpationē illius extreme po
tētie. necdū pfrē regnū acce
perūt: sicut et regnū ecclie
erit qdē an' aduentū redeē
toris ī mūdo: sed tū apli
surrerit. cū caput eius ī car
ne apparuit. Sic hāt pātē
post bestia: id ē ī subiectione
illius tūc mēbra et illi sēdi
ti accipiet. In vniū asilū

hūt cont' xpm et mēbra illi
ut negēt xpm et cōfiteant'
antixpm. Sz cōsilū bestie
destruet agm īnocētia. mū
i. Dns dissipat cōsilia gen
tū. Et vītutē et pātē suā
bestie tradet: id ē quicqd' vi
tū et fortitudis hūt. ipsi
tribuet dīctes. Tibi gūasa
gim': qz qd' habem' a te
accepim'. In cū agno pug
nabūt et vbo et ope: ut fi
deles a fide illius separent.
Et agnus vīcet illos: qz cō
stantiā dabit suis ut ante
possint occidi q' a fide xpi
separi q' diat. Gaudete: qz
ego vīc mūdū. Vel vīcet
eos qn' dāpnabit illos cū ca
pite suo dyabolo. qm' dñs
dñator ē et rex regū. Ac si di
cēt. Et si xpi gloriā filioz
dei amittent. tū dominū
eius nō euadent. sed sep' cū
dñm sustinebūt. Vt' enī
eis ad vtilitatē scōz. et cū
pugnat adūsus eoz pfidia.
Hōm hūt sensū nabucho
donosor seruus dei vocat'.
et spc etiā malus sps dñi
dr. Malus scilicet a se: dñi
at spc. qz a deo creatus. et
pātē illius subiectus. Et q
illo sūt electi et vocati et
fideles: sbaudit'. ppter ea

reges erupant. Electi t̄ dei
 p̄destinatione añ mūdi con
 stitutionē : vocati p̄ aplōz
 p̄dicationē. fideles p̄ bonoz
 opm̄ executionē. Et dix̄ m̄.
 Aquas q̄s vidisti ubi mētrix
 sedet : ppli sūt et gētes et lin
 gue. Hic exponit qd̄ sup̄
 fuerat p̄missū : q̄ scilicet
 bestia sup̄ aq̄s mltas sedet.
 Que aque sicut hic dr̄ ppli
 mlti sūt. ex oibz gētibz : z pplis
 et linguis ad dyabolo decepti
 maxime p̄ libidinē q̄ est m̄
 oim̄ maloz. Meretrix eī sup̄
 aq̄s sedet : q̄ d̄natiois reg
 nū libido vicioz t̄ reprobis te
 net. Vel ēte q̄ ipsū regnū
 antiq̄ hostis ex mltitudine
 pplōz in sup̄bie fastu eleua
 tur. idō meretrix sup̄ aq̄s ml
 tas sede dr̄. Et decē cornua
 que vidisti et bestia : h̄ o
 dient fornicariā. Cū ipsa
 regna q̄ p̄ cornua designāt
 ut sup̄ d̄cā ē sint bestia. id
 ē oē corpus dyaboli. et besti
 a ip̄a sit mētrix. i. oīs mlti
 tudo reprobor : decē cornua
 vel bestia odient fornicariā.
 hoc ē ipsi reprobi odient se
 ipsos. Et̄ epl̄ p̄t̄ itelligi.
 Dū enī epl̄bi mala opa fa
 ciūt seip̄os odiūt : q̄ sc̄ptū ē.
 q̄ diligit iniquitatē odit aīz

suā. Nā vñ reprobi se amāt
 voluptates sequēdo. inde odit
 se se cōvincūt. Quisq̄ enī di
 ligat iniquitatē odit aīz suā.
 q̄ male amādo aīz suā odit
 iusticiā. et idō aptat aīz suā
 ad suscipiendā future famis
 miserā. Alit. Reges et bes
 tie odiet fornicariā. qm̄ ama
 tores istius sc̄li odio iūte se
 p̄sequūt : q̄ si q̄s aliū videt
 ascendē quo ipse nō p̄t. odio
 illū m̄sequitur : qm̄ s̄p̄ int̄ sup̄
 bos iurgia sūt. Hinc paulus
 apl̄s dicit. Inuicē iūdētes : i
 uicē odiētes. Vel ēte cū vide
 rint se miseri t̄ iudicio cōstitu
 tos et dāpnatos. odiet seip̄os
 q̄ peccauerūt. et post peccā
 p̄nāz nō egerūt. Sed nichil
 p̄derit tūc odisse malū qd̄ fe
 cerūt : qm̄ ip̄so malo curē nō
 poterūt. Et desolatū faciēt il
 lā : hoc ē seip̄os faciēt extrā
 neos a d̄o p̄pter peccā p̄tita.
 Nā enī cū illis d̄s nō h̄itabit :
 qui ē pacis et caritatis ha
 bitator. Hic ē q̄ iheremiā la
 mētabili voce clamasse legi.
 Quō sedet sola ciuitas plēnā
 ppl̄o. Et nudā faciēt illā s̄b
 audit̄ sup̄ioribz. Vestimēta
 fidelū sūt sac̄mēta bap̄tis
 matis. caritatis atq̄ inocē
 tie. Sed h̄is vestimētis se nu

Dant. quicquid baptismum iterant:
uel se grauioribus criminibus macu-
lant. et caritatis iura violant.
Sunt autem et quidam qui etiam in
puncta hinc vestimentis sunt nudi.
sicut iudei et pagani: qui neque
baptizati sunt. neque caritatis
mandatum custodiunt. **Falsi** quoque
christiani et si heretici videntur heresim
vestimentum. tamen in iudicio cum illis
nudi reperiuntur: quia ea que ha-
buerunt male viuendo amiserunt.
Uit ergo nudi reperiuntur: quia
reproborum corpus ex actibus infi-
delibus. et falsis fratribus constructum.
Et carnes suas commanduca-
bunt. **Isaias** propheta dicit de re-
probis: quia ignis eorum non extin-
guetur. et vimes eorum non morietur.
Ipsi ergo carnes suas manduca-
bunt. quia penis semper pascentur.
semperque eos vimes comedent.
et nunquam ad defectum cum iugiter
defecerit perueniet. **Et** dum ver-
mibus eternaliter pastum prebebitur.
quia ipsi carnes suas manduca-
bunt: quia penam carnis suarum
sustinebunt. **Manducant** et car-
nes suas eterno supplicio dediti:
sed alienis dentibus non suis. v-
nimus scilicet immortalium. quos ipse
ad deuorandum suis iniuriis
bibus exacerant. **Et** ipsam ignem com-
cremabunt. quia malis operibus de-
suiendo. ipsi sibi eternum in-

cremendum quo crucientur preparentur:
semper ultimo preuis actibus eiusdem
iterationis. papites dederunt. **Dum**
ergo suis iniuriis: quia quibusdam
lignis ignem quo comburuntur
accendunt: ipsi se commendant.
Hic enim usitata locutio est quod
in ipsis contigerit episcopi facere pro-
hibentur: sicut nos quilibet
seipsum inficere dicimus. quia pericu-
lum mortis cum posset non decli-
nauit: uel seipsum incendisse.
quia semet volens in ignem pre-
cipitem dedit. **Deus** enim dedit in
cordibus eorum ut faciant quod illis
placatum est. **Sepe** deus operum
pro peccatis hominum peccatis: pro-
mittit eos facere vnum illum apostolum
offendunt. **Hic** est quod de quibusdam
dicitur veritatem non recipientibus.
Propter hoc dedit illos deus in re-
probum sensum: ut faciant que non
conueniunt. **Hinc** et dicitur indu-
nisse cor pharaonis: quia non me-
bat emolliri. **Dedit** ergo deus in
cordibus fidelium propter precedentem
eorum infidelitatem: ut faciant
quod illis est placatum. **Quod** quid
sit: statim aperit cum subiungit.
Ut dent regnum suum bestiis. ergo
cibus illi agerent. et honorem et
fortitudinem suam illi tribuerent:
quia ab ea precepit omnem quod
habet. **Non** autem fuit dei vo-
luntas quod nullam iniustitiam vult:

* iniquitatu
 cui psalmista dicit. Dilexisti iustitiam et odisti iniquitatem. ut reprobi contra deum pugnares regnum suum bestie tradent: si predecentium illorum iura erigunt ut reprobi in errore a deo ne promissi ita abulet, ut misericordia preteritis non saluent. si iustitiam punientis dampnent. Ac si diceret. Erigentibus illorum meritis ita deus eorum corda promissit obsecrari: ut sic agent. Et hanc tamen diu donec consummentur verba dei: id est donec opere compleantur omnia que ante se predecent. Quo in loco quomodo oritur que dei verba consummare dicantur: cum ipse dominus in eorum dicitur. celum et terram transibunt. verba autem mea non transient. Sed sciendum. quia ad aliqd verba dei consumantur. ad aliqd non transiunt. Consumantur ad hoc. ut que promissa sunt opere compleantur: non transiunt vero. quia ea que loquuntur eternaliter perseverant. Verbo enim dei sententias eternum misericordiam explicat. Predictum est enim de christo quod veniens ad iudicium. statuet a dextris omnes sedes a sinistris: et dixerit his que a sinistris erunt. Esurivi et non dedistis mihi manducare. et usquequo dixerit illis. discedite a me quia opera

71
 mini iniquitatem. Consumantur hec dei verba: cum ipse veniens ad iudicium dixerit reprobis. Ite in ignem eternum que paratus est diabolo et angelis eius. Tunc ibi habet in supplicium eternum. Promissit et sanctos statuendos ad dexteram: et gloriam se his daturum. Consumantur hec dei verba cum audierit. Venite benedicti patris mei etc. Sic namque dicit donec consummentur verba dei: tanquam diceret. Usquequo boni et mali recipiet secundum que eloquia dei promittunt. Et mulier quam vidisti est civitas magna: id est omnis malorum multitudo. Que habet regnum super reges terre: quia maxime malorum multitudo in regibus et huiusmodi principibus in superbum elevatur. Sic enim dicitur civitas magna habet potestatem super reges terre: tanquam diceret. Insuper sedis regnum in civitate superbie potentibus regnat. *Capitulum vimum*
Et post hec vidi alium angelum descendente de celo. Sic videtur hec verba sonare: quia si spatium aliqd fuit in hac revelatione. inter visionem et visionem: sed non est ita. Uno enim die habet omnia vidit beatus iohannes: id est die dimitto. Sic quippe dicit vidi alium: quia dicit. vidi aliam visionem.

Unus itaq; angelus fuit. q̄ has
visiones manifestavit: si pp̄
aliā visionē aliu se vidisse
angelū dicit. Sic et nos de
quolib; dicam. Alius n̄ vide
batur cū illa et illa ūba di
ces: alius nūc apparet cum
diffilia loq̄ris. Post h̄ inq̄t
id ē post p̄cedentē visionē:
vidi aliu angelū de celo descē
dente. Iste angl̄s xp̄s ē qui
ē nūcius pat̄ne volūtatis:
et q̄ vitā eternā suis annūci
at cotidie fidelib;. Quo ī lo
co q̄rit. quō d̄ndisse de celo
eū ioh̄es vidit. cū filius dei
in d̄initatis s̄bstācia cū p̄re
et sp̄u sc̄o ubiq; sit: n̄ q̄
ip̄e p̄ p̄phetā dicit. Celū et
t̄rā ego impleo. Et ext̄ celū et
t̄rā locus nō ē: ubi nō sit
d̄ns. Sed d̄ndit de celo non
quo de loco ad locū tr̄siret:
sed q̄n ī vtero v̄ginali susce
pit an̄ et carnē. ut posset
videri ī nr̄a natura. qui ī
uisibilis erat in sua. Descē
sio ḡ illius nichil ē aliud q̄
carnis assūptio. De q̄ pau
lus dicit. Qui cū ī forma
dei eēt: hūiliavit semetip̄m
suis obediēs usq; ad mortē.
Habentē potestātē magnā
Hec pt̄as ad utrūq; naturā
eius p̄t̄ referri: et ad d̄inā

salicet et hūanā. fuit ēi hec po
testas ī ip̄so p̄ d̄initatē s̄u t̄pe
an̄ oīa sc̄la: q̄ sic cū p̄re et sp̄u
sc̄o cūcta creauerat. ita cum
p̄re et sp̄u sc̄o oīa possidebat.
Hec etiā pt̄as data ē ei ī t̄pe
q̄n post tr̄ūphū resurrectionis
data ē ei pt̄as ī celo et t̄rā:
ut ī noīe ih̄u ~~et genu~~ oīe ge
nu flectat. celestū. t̄r̄strū et
īfernū. De hac ēi ip̄e resur
gens a mortuis dicit. Data ē
m̄ oīs pt̄as ī celo et t̄rā. De
illa vō quā an̄ t̄pa h̄t cū p̄re.
daniel dicit. Pt̄as eius pt̄as
et̄na. Et t̄rā id ē elc̄oz eccl̄ia.
illūata ē a gl̄a eius. id ē a
pt̄ate ei. Ip̄e eū tenebras ī
fidelitatis et ignorācie a p̄ro
rū euacuauit a cordib; fide
lū: q̄ ē lux vera illuminās
omnē hoīez venientē in hūc
mūdu. P̄n scriptū ē. Plus
qui ābulabat ī tenebris. vidit
lucē magnā: h̄itantib; ī regi
one v̄mbre mortis. lux orta
ē eis. Nā et ip̄e de se ip̄so di
cit. P̄ndui ī mūdo s̄ū. lux
s̄ū mūdi. Et alibi de eo scrip
tū est. Lux uenit ī mūdu. et
dilexerūt homīes magis tene
bras q̄ lucē. Quia iste āge
lus ad destruendā uenit po
tentiā dyaboli r̄e fortis p̄
hibet: utpote cōtra fortē for
tior. Oīa robustū robustior

aduēisse insinuet. **Quā** vō ad
 euacuandā hūanā sapiētiā
 accessit: bñ tñ a glā illius
 illuātā pñūciat. **Ac** si di
 ceret. **Cont** tumentē scī po
 testatē magna ptās. cōtra
 falsē doctine tenebras vere
 sentēcie lux apparuit. **Pt**
 etiā et iste anglis intelli
 gimus ordo p̄dicatoꝝ: qui
 fuit in aplis et aplicis vi
 ris. **Quā** et p̄ ipsos loq̄bat̄
 xpc. q̄ est magnū cōsilij an
 gelus. **Hinc** ē q̄ ioh̄s vox da
 mātis xpi dr. **Et** paulus d̄.
An experimentū q̄ritis eius
 qui ī me loq̄tur xpc? **Qui**
 āgelus de celo d̄ndisse dr: q̄
 quicq̄d s̄ā p̄dicatores ha
 bent. seu in doctina seu in
 ope. celitus illis datū est.
Hinc etēi iacob; diat. **Oē**
 datū optimū et ōne donū
 p̄fectū: desursū est d̄ndens
 a p̄re luminū. **Ipsē** q̄q̄ h̄t
 p̄tātē magnā quā ab ipso
 suo capite p̄cepit: q̄n petro
 qui ē p̄nceps p̄dicatoꝝ d̄c̄n
 ē. **Quāq̄** ligauis s̄c̄ t̄rā erit
 ligatū et ī celis: et quodāq̄
 soluis sup̄ t̄rā. erit solutū
 et in celis. **Et** t̄rā hoc ē etiā
 illuātā ē a maiestate ei⁹:
 q̄ sua p̄dicatione totū mū
 dū infidelitatis artūdatū

tenebus repletū lūie fidei. q̄n
 p̄dicauerūt ubiq̄; t̄apiētes
 ab iher̄im. et pueniētes usq̄
 ad t̄minos vniūse t̄re: q̄m
 āte defeat eis t̄ra q̄ lingua.
Hinc p̄st̄a diat. **In** oēz t̄rā
 eruit sonus eoz ā. **Et** da
 mauit ī forti voce dices. **for**
 tē vocē intelligim⁹ p̄dicati
 onē xpi q̄ ait. **Pēnitentiā** a
 gite: approp̄iquabit enī reg
 nū celoz. **Que** salicet vor
 ab ipō d̄no. postea p̄ ap̄los
 totū orbē clamore cōpleuit.
Et vor ista fortis fuit: q̄ for
 tissima limina regnū gentiū
 destruxit. **Cecidit** cecidit ba
 bilon: postq̄ in sup̄biā se e
 rerit. **Quā** ē. **Deici**sti eos dū
 alleuarent. **Vel** cecidit iā in
 dei p̄saētia. **Novit** enī d̄ns
 q̄ p̄tineāt ad babilonē: et m
 sua sūt ī p̄petuā d̄pnatioꝝ.
Qui etiā iā cecidat ī capite
 suo de celo: q̄ p̄ sup̄biā ab il
 la celesti edificatione ir̄pa
 bilit̄ corruit. **Et** f̄c̄ā ē h̄ita
 no d̄onoz: et custodia oīs
 sp̄c̄ īmūdi. et custodia ōnis
 volucris īmūde. **Quā** ad
 l̄rā p̄tinet hoc de babilone
 diat. que capta a medis et
 persis īnfecto balthasar de
 structa ē: nec dū ibi poste
 a h̄itauerūt hom̄ies. q̄ ī so

litudines septernas ē redacta
viaq; ē p̄ eā edificata. Et ubi
quoddā erant pulcherrime et p̄
apue inhabitatioēs hōim. ibi s̄
mō inhabitatioēs demonū et
bestiar: ibiq; ibitant draco
nes serpētes et volucres dui
si generis. Ipsa aut babilō
istā significabat que ex mlti
tudine cōstat reprobor: inq;
est oīs custodia dñs sp̄s in
mūdi: q; videlicet ibi ī cor
dib; p̄nuoz hōim velud ī
carterib; dēones tenent ī
clusi. Qui īmūdi dñr p̄pter
sp̄rituā dñm in q; b; v̄sant.
Ipsi quoq; s̄ volucres īmūde.
qui p̄ hūc aerē discurrūt usq;
ad diē iudicij expectātes dñp
nationē suā: iuxta illd̄ iude
iacobi. Angelos vō qui non
suauerūt p̄ncipatū: sub ca
lignine hūc aeris t̄ndidit au
ciandos ī iudiciū dei. Hinc
etiā īmūdas volucres possū
itelligē leues et supbos hoīes:
q; in eadē babilone morant.
Maligni ḡ sp̄s p̄t maliciā
dēones. p̄pter carnis illeceb̄
sp̄s īmūdi: propt̄ mentis
vō elationē volucres appellā
tur. De hīs volucrib; et bes
tis ysaias plura loq̄tur. Oīs
inqt bestie ludent ibi: et erit
cubile draconū et p̄scaia st̄
tionū. et occident demonia
onocētauris. et pilosi clama

* p̄tōzū

• hūc alter ad alterū. Et de
• un fornicatiois ei; biberūt
• dñes gētes: id ē v̄ndictū per
• catorz illius oēs gētes susti
• nebūt. Et reges t̄re q; cū illa
• fornicati sūt: hoc ē p̄ncipes
• hūc s̄dī qui cū semetipsis
• fornicati s̄ diligendo t̄rena
• plus q; celestia: vel etiā īmū
• diaā carnis sectādo. a' p̄do
• la colendo. Et isti enī v̄dic
• tū sanguīs sustinebūt: qm̄
• ipsi p̄ncipes maloz s̄. ideo
• q; ī societate babilonoz cō
• sistūt. Et mercatores t̄re de
• v̄tute deliciaz eius diuites
• f̄i sūt. Mercatores t̄re appel
• lant̄ qui animā suā venalē
• faciūt: nec t̄met q̄mittē p̄tā.
• t̄n ut honores hūc s̄dī et di
• gnitates sibi acq̄rere possint.
• Isti de v̄tute deliciaz eo. hoc
• ē de ābitatione s̄laris pompe
• diuites f̄i sūt: nō v̄tutib;
• sed p̄tīs. Isti sūt mercatores
• qui pro habūdācia t̄pali
• suas aiās cōmutāt infelici
• mercatu. Rōndū aut q; in
• hoc loco t̄res p̄sone reprobo
• rū. et t̄n d̄phendunt̄ genera
• peccatorz. ī quib; et oēs imā
• designāt et oīā p̄tā: gentes
• scilicet s̄biecte. reges illarū
• et mercatores. Hoc duces et
• p̄ncipes q; suas aiās venales
• faciūt: ut acq̄rant cōmuta
• tū et ep̄atus. ceterasq; dig

nitates huius mundi. **T**ria genera
vicioꝝ sunt: lasciuia. castri-
mar-
gia et auaricia. a quibus omnia
peccata procedunt. **I**n nomine est forni-
cationis lasciuia voluptatium:
in virtute deliciaꝝ gula appetitus
in ditatioꝝ mercatorum auaricia
a desigatur. **E**t audiui alteram
voce dicens. **E**rite de illa populus
meus. **V**ox ista vox intelligi
dei omnipotentis: qui cotidie cla-
mat hortans electos suos per doc-
trinam fidelium. siue per eternam in-
spirationem. ut creant de ba-
bilone. **S**ed illam vocem que fit
in aure per officium predicatorum si-
audiunt boni et mali: istam autem
que fit in corde soli audiunt
iusti. **D**icit ergo. **E**rite de illa
populus meus. non corpe. quia non
potestis: sed mente. **Q**uod statim
manifestat cum subiungit. **E**t ne
peccatores sitis delictorum eius. **I**n
penitentia enim corpe quidem boni cum
malis morantur: sed tamen mo-
ribus et vita longe ab eorum con-
sortio distant. **A**t idcirco ipsa
vox dei monet ut creentur de
ea mente et moribus et vita.
non corpe: et ne peccatores sitis
delictorum illius. ne forte fiat
et socii penarum. **E**t si socii
fuerint culpe: si seculi erunt tormen-
to. **S**i autem ab eorum vita fuerint
separati: separabuntur in pena.
Quod in lothi probate possumus.

qui cum corpe quidem morabatur in
medio iniquorum. sed mente paul
erant ab eorum dissipatione: ideoque
ceteris peccatoribus ipse solus me-
ruit liberari. **E**t non accipia-
tis de plagis eius. **A**c si dixerit.
Idem videte ne peccatores sitis
delictorum eius: ne forte cum peccata
illius fuerint consummati peccator
cum illa incipiat affligi. **Q**uorum
enim vitam simile habet in peccatis
noluistis: ultionem autem eis pariter
non recipietis. **V**erum hoc non
nostris meritis. sed misericordia fiet ip-
sius saluatoris. **Q**uoniam puene-
runt peccata eius usque ad celum.
Peccata illorum puenerunt usque ad ce-
lum. qui nolentes agere penitentiam
contra deum habitatores celi ele-
uantur: quia si potuisset fieri. ius-
tum iudicium eius voluisset elu-
dere. **I**sta tempus sibi ut agant
penitentiam: vertunt in augmen-
tum culpa. **E**t vnde diuinus ex-
spectantur: inde distitius feri-
entur. **I**deoque iterum babilon nequaquam
ante ad plagas puenit. nisi cum
peccata eius ad celum pertingunt:
quia qui diuina a peccatoribus nolunt
et expectantur adhuc ut am-
plius delinquentes durius fe-
riantur. non nisi consummatis de-
lictis dampnabuntur. **V**nde apostolus
dicit. **V**t impleant peccata sua
sepe. **E**t hec quidem scriptura de
singulis babilonic membris

Dñr. **C**etera gñaliter tñt pñtā
eiusdē corpis usq; ad celū pue
niūt. cū nouissie pñcipaliter
vel plenit' cont' deū in sup
biā erigitur: qñ adunata
cōpage mēbroz. diuīto etiā
p antipm capite mēbris. i
manitas tñsgressiois idicat. ¹²⁹
qz nō est ultra quo peccādo
tñseat. **V**ox g^o qua dr. **E**rite
de ea ppls meus. et ne sitis
ptiapes delictoz. toto quidē
nūc tpe aures electoz pulsat:
sed tñc instācius clamabit.
cū iā iamq; delictis celū tan
gentibz. pñda ciuitas ad de
bitas supplicioz plagas in
articulo diei puenit. **D**icit
g^o. **E**rite de ea ppls meus r.
Ac si dicit. **U**t etnis ūberibz
cū reproba ciuitate nō affli
gamī. **D**ñi adhuc modicū tē
pus supest. participatioz de
lictōz fugite: qm iā timin'
appropinquabit quo peccā de
bitū finē accipiat. **E**t rōt
cordata ē dñs dñs ūq; tati e.
Recordari dr deus nō q; aliqñ
obliuionē paaat: sed more
nrō scptura loq; tur. **A**dñdes
singilitati nrē. sic sup dñm
ē. **V**idet enī obliuōi tradē
bona iustoz. et frā ipnoz: qñ
istos pmittit affligi. illos at
honoribz et dignitatibz pollē.
Etōtra i iudicio frā bonoz

videbit' reducere ad memoriā.
cū eos pro suis bonis remu
nerabit opibz: et bona ipi
oz obliuioni tradet. qui in
pñti remunerationē tñpiūt.
Dñi illis dicitibz. nōne i noie
tuo pphetauim'. **D**emonia
deicim'. et ūtutes multas
fecim' dicit illis. **A**mē dico
vob: nescio vos. **R**edдите il
li: sicut ipsa reddidit vobis.
Alloq; tur hic sñmo dñus cho
rū doctor: qbz babilon hoc
ē mltitudo ipnoz. mala i
tulit. **O**bi nōndū. quia nō
dixit. facite illi sicut ipa fe
cit vob: sed reddite illi sicut
ipsa reddidit vob. **S**i eī di
cet reddite illi sic illa fecit vo
bis: manifestū eēt. **E**tia eī
in suis pñcipibz iudicabit
ōnes ipnos: qbz dñs dicit.
Reddebitis sup sedes duodecī
iudicātes xñ tribz isrl'. **S**ed
qz sepe dñs opē p repnos ma
la bonoz purgat: idico dr
fidelibz. **R**edдите illi sicut illa
reddidit vob. **A**c si diceret.
Sicut illa antea vndictā me
am exauit de vob: sic vos
mō meā iūriā vndicate de
illa. **E**t duplicate duplicia
sdm opa eius: id ē in corpe
et in anima punite illam.
Vel ēte duplicia pene tradite
illā: calori siccet et frigori.

In inferno enim reprobi cum anima et corpore cruciabitur: et duplici pena torquentur. Cum enim ipse in tempore peccauerit, eternaliter punientur: quod deus ad iudicium veniens, non tantum opera quantum singulorum affectus et voluntates iudicabit. Reus prope si fieri posset eternaliter optaret vivere ut se posset peccare: et ideo semper sustinebit tormenta, quia semper si fieri posset cupent peccare peccata. In poculo quo misceat vobis: misceat illi duplici. Et de poculo non tormentum exprimit passionis: quo miris affluerunt reprobi in presenti vita. Autem. In poculo quo misceat vobis misceat illi: id est, sicut vobis afflictionem tribulationis intulit, ita et vos modo inferte illi tormentum, et vobis iudicio dampnate illam. Quia tamen glorificavit se et in deliciis fuit: tamen date illi tormentum et luctum. Hec omnia iam super deum fuerunt: sed propter diversorum acta diverse significant persone una plus, alia minus deliquit. Ac si diceret. In quantum quis gloria temporalis, leticiaque deditus ac voluptatibus resolutus est, in tantum date illi tormentum et luctum: id est, vni

cuique secundum opus suorum actuum retribuente. Propter discretionem enim penarum hec ipsa ipsa civitas tantum recepit quantum deliquit: sed tamen nichil penarum illi dedit et que temporaliter peccavit, eternis cruciabitur tormentis. Quia in corde suo dicit. Sedeo regna, id est, in honore et dignitate sua constituta: sicut regina sedet in gloria et honore. Et vidua non sum, quia virum habeo: et eius amissione luctum non videbo. Iocundus hec meretur, id est, civitas reproborum dum gloriatur in principibus nequam et regibus huius seculi, sicut fuit nero et domitianus: et quibus divitiis et honoribus maribus exaltata putabit se cum eis eternaliter regnare et vivere, et nunquam eos amittit: ut in eorum amissione lugeat, sicut luge solet mulieres viros dum eos amittunt. Vel aliter. Sicut etiam proprium habet virum, id est, christum ut ait apostolus, despondi vos vni viro vniquam castam exhibet christo: ita meretur id est civitas reproborum adulterino iuncta est viro, id est, diabolo, a quo putat se regi et in hoc mundo regnare: que dum presertim delectat luxuriam, eternum non preceat supplicium, sed tantum temporalibus affluens deliciis, in hinc vitam suam ponit: nunquam se

putas vitam talem amittit ut ipsa
luctu quam ipse in supplicio sepius
no sustinet parat. **Alit.** **Alit.** **Alit.**
aie viru hnt ppriū id ē spūale
itellctū. a quo ad etnā salutē
regit: ut itimo discretiois exi
mine. terna aucta despiciat. su
pms ihient. **Cont** meretur
cū erroneo itellctū ad iteritū ten
dit: spūali itellctū itama cor
dis disponē se iactat. **Hic** ei
locus superioribz iūgit ubi dī q
qinqz reges ceciderūt: et vnus
supest. **Charis** siquidē nūc
ptinet ad qinqz corpis sēsus: q
bus post ifanciā cadētibz i hoīe
surgit i infidelibz error: i fidei
bz at rōnabil' itellctō q est vir
fidelū. **Porro** ipse nō istū s
erroneū itellctū hnt qsi virū.
Hic ē q milieri samaritane dno
dicat. **Qnqz** viros hūisti i nē
quē habes nō ē tuus vir. **Et**
dicet. **Nō** hēs rōnale itellctū
sed error dñatur tui. **Cū** itaqz
iprōba ciuitas rōnabili care
at itellctū. putat se falsa estā
tione hēe virū. **Dices** vidua nō
sū: q itellctū mētis hēo: et
luctū nō videbo: q̄i fulta itel
lctū et iūtitibz i gaudio pseuā
bo. **Ideo** i ipsa vna die veni
ent plage ei. ul i vna hora
tpe salis iudicij: qm sbito dū
nō spat' ueiet tpe ad iudiciū

* sui

ut reddat vnicuique sedm operam
eius. **Quest** aut plage iste apit
cū sūgit. **Mors** i luctu. **Has**
plagas pōturiā pte intelligē
possum: id ē et cōfidenāoe s
mior que sū s' pcepturi. **Pmū**
enī attendam' que sit mors cor
pis. **Mors** corpis ē absētia aie
mors aie absētia dei: qz aia
q peccauit ipā moriet'. **Electi**
enī hntes deū habebūt vitā:
uir illd'. **Hec** ē vita etnā: ut
cognoscat te verū deū. et quē
misisti ihm xp̄m. **Ideo** qz ppeni
o vniēt: qz i pūcia vite mane
būt. **Quā** vitā id ē deū cū ami
serint ipse morte mātent: qz
cū eo pte habebūt cū nomē
ē mortis sic sup legim'. **Et** sās
gaudētibz: i laudes creatori
suo decāntantibz. **uir** illd'. bñ
q hntant i domo tua dñe in
sclm scti. **laudabūt** te: mise
ris erit luctus. **uir** illd'. **Bevo**
bis q rōdetis nē. qz lugebitis.
Et enī pntibz delectati delicia
is. nolūt ulcōnē pauē futu
rā. **letātes** cū male fecerint:
ideo i breui tpe dñdetes ad i
feros luctu ppetuo merebūt.
Et fames. **Societati** iustoz
pns erit oīpotētis dei vultus
i cui' cōspici faciābūt etnā
refectioe: **uir** illd' psalmus
te. **Baraboz** dū māifestabit

glā tua. Cū g̃ r̃probi deū p̃di
 derūt q̃ est sc̃ōr̃ refectio: famē
 etiā sustinebūt. Ad ultimū at̃
 igni cōburent: cū audierint
 ite ī ignē q̃ patius ē d̃m̃blō q̃
 āgel̃ eius. **Quā** fortis ē d̃ns q̃
 iudicabit illā. **Idē** fortis
 d̃ns q̃ iudicabit illā d̃r: q̃
 nullius potit̃ p̃ab; flecti. **At**
 idēo ietnū cruciabit: q̃ nul
 lus anglōr̃ aut hōim̃ aude
 bit uel ualebit uel cupit deo
 obuare. cū dedit fortē dāp
 nationis sententiā in r̃p̃bos. **Et**
 flebūt et plāget̃ se sup̃ illā re
 ges t̃re. **Hic** fletus regū dupl̃
 p̃t̃ intelligi. Reges enī ī malā p̃
 tē ponūt in hoc loco: et sig̃fi
 cāt̃ et r̃p̃bos ī hoc sc̃d̃o diuites
 et ī t̃renis reb; suā sp̃e collocā
 tes. **Ipsi**q; reges sic̃ babilō ci
 uitas mētr̃: ideoq; qd̃ dicit̃
 cū illa fornicata st̃. nichil ē a
 liud n̄ cū seipsis fornicata st̃.
 plus t̃rena q̃ deū diligētes.
 uel īmūdicie carnis seruētes.
Et ī delicijs uixerūt hoc ē in
 honorib; et dignitatib; comedē
 tes et bibētes et uolūtates su
 as sequētes. **Isti** itaq; ī die iu
 dīcj̃ tota mūdi glā in q̃ st̃ cō
 fīsi p̃eūte. flebūt et plāget̃:
 sola p̃t̃e uite p̃nā remanē
 te dicētes. **Qd̃** nob; p̃fuit sup̃
 bia nr̃a? aut diuitiar̃ iactā

na cōtulit nob; **Trā**serūt oīa t̃p̃
 vmbra. **Vel** ite ex p̃nti t̃p̃e hoc ī
 telligē possum: in q̃ reproborū
 sup̃stites cōsiderātes m̃di glām
 depurē. siue p̃ paganoz̃ īterfecti
 onē. siue p̃ diuisar̃ genū q̃m̃āoz;
 plorāt et deflent. q̃ amor illoz̃ et
 glā trāsit. **Plā**get̃ enī illoz̃ ite
 ritū. q̃ siml̃ cū uita diuitias a
 miserūt. et metuūt ne eis simi
 lia eueniāt. dū et tormētū sibi
 futur̃ et p̃titor̃ penas īspiciūt.
Vñ subiūgit̃. **Uide**tes fumū itē
 d̃n̄ eius. **P** fumū ē illius ciuita
 tis: diminutio ītelligit̃ r̃ez̃ t̃p̃a
 lū. **Quā** dū ip̃i uidēt̃ cōsiderā
 tes ut d̃m̄ ē quoz̃dā īfectio
 nē et genū etiā uastatioz̃ plo
 rant̃ et lugēt̃ eo q̃ illoz̃ glā p̃eat:
 et ip̃a p̃ns tribulatio ignē etiū
 p̃cedat. **Sicut** fumū īdicū ē flā
 maz: sic et p̃ns t̃bulatio sp̃es
 eē uidet̃ futuroz̃. **Dū** g̃ tales
 p̃ntes tribulatioēs attendūt. et
 penā etiā que seq̃tur īspiciūt:
 flent et dolet̃. timētes ne sibi
 filia eueniāt. ut sc̃z̃ mūdi glā ex
 splolient̃. et p̃ntib; bonis et de
 liciaz̃ affluētis nudent̃. **A** lō
 ge stātes p̃t̃ timorē tormētōz̃
 er̃. **Qd̃** ī iudicio nūme licebit
 eis facē: q̃n̄ siml̃ om̄s casus
 app̃hendit̃ ruine. **Ceter̃** ī hac
 uita longe stant nō corpe q̃ p̃
 modicū trāsituri sūt ad eoz̃ so

netate sed aīo: dñi vnusq̄sibi
metuit qđ alterū p̄ calūpnias et
potentiā pati videt. Optaret ei
si fieri posset separi. et ab eoz tor-
mētis i ab eoz expoliatioē. ita
ut tpalia sep̄ possidet. et ad īfer-
nū nō trāfuerit: semp̄ optaret
vuiē. ut semp̄ posset pecare.
**Quid aut̄ de mūdi destructioē di-
cūt: audiam?** Auit̄ ē. **De ve ciui-
tas illa magna babilon: ciuitas
illa fortis.** Plozāt enī qđ siml̄
et diuitias et vitā amississe conta-
git: qđ si possent uoluisset semp̄
in delinjs vuiē. et nūq̄ hāt nu-
semitē vitā amittē. **Magna aut̄
de babilon qđ ī toto mūdo disten-
dit: uel p̄ multitudinē r̄p̄boz
sue etiā p̄p̄t enormitatē sceler-
nū.** Fortis quoq̄ de nō in bono
sed ī malo: et ī p̄secutioē scōz.
quos diuisis afflicti modis et it̄
feat. **Quā vna hora uenit iudiciū
tūi.** De q̄ hora iobēs ap̄ls dicit.
**Filioli nouissimā hora ē: a passi-
one xp̄i salz usq̄ ad finē seculi.**
Tota nāq̄ hac hora id ē in ōni
p̄nti tpe dāpnant̄ r̄p̄bi. **Quoz
nāq̄ iudiciū sigul̄ adueit: qñ
cotidie eruti corpibz dāpnant̄.
ap̄s īferos.** Et qđ ī p̄nti tpe de pe-
ccatis facinoribz tpalibz etiā tri-
nant̄. nē nē fūmāē babilō de
ut qñq̄ septimus tormētōz flā-
mis cōtinet̄. **Et negotiatores**

tie flebūt i lugebūt sup illā.
**Et sūt isti negotiatores sup iā
dñi ē. qđ s̄z venales suas aīas
faciūt: nec metuit eas p̄dere
tū ut hōres et dignitates sibi pos-
sint acq̄re.** Vel certe negoti-
atores sunt: qui ut gloriā et
diuitias huius seculi sibi aggre-
gare valeant. de loro ad locū
trāseunt nec vniq̄ uel ad mo-
dū quieti indulgent. **Qui
dū vident quedā loca clade
desolata. gladio cōsumpta. hos-
tili inuasiōe p̄data: desolent̄
eoz mūdi gloria pereat de q̄
letabant̄.** **Om̄ merces eo-
zū nemo emet amplius.** Sic
em̄ dicūt. **Om̄ om̄i gloria
pereute. nō erūt merces q̄s
nos emamq̄: nec erūt q̄ mās
merces emāt ut eozū p̄no di-
tem.** **Dolent ē qđ ad p̄ns p̄-
dūt iūti: nec amāt qđ met-
nū posside poterāt volūtā.**
**Merces auri et argenti et
lapidis p̄ciosi et margante et
byssi et purpure et serica et
rota. et omne lignū thuinū.
et oīa uasa ēbois. et oīa uasa
de lapide p̄cioso. et cinmēto
et ferro et marmore: subau-
ditur nemo emet āplius.** **Hic
māifeste ostendit̄: qđ r̄p̄bi ea
perire dolent. que ad qñq̄ sen-
sus corpis p̄tinet.** **Deq̄ em̄**

aliud attendunt: nisi ut hys
 delectentur que exterius per
 quicquid corporis sensus percipiunt.
 Qui idcirco ea que uel sensi
 bilia corporis suauia uel exte
 ribus sunt uel sensibus ad comoda
 deficere solent deflent: quoniam
 in hys omne sua prosperitate
 esse deputant. Aurum enim ar
 gentum et ad sensum oculorum
 redigunt: que in tantum a
 carnalibus ardentius desideran
 tur. quantum ratio a ceteris
 mouemur. Sed si sperant
 ista intelligere uolumus. libet
 prius inquirere qualiter electo
 rum diuicias significent. nu
 bis perituras: et sic demum quibus
 modis ea sibi fallaciter
 patris aduersa usurpate mita
 tur demonstrare. In auro
 itaque radians sapientia sig
 nificatur: de qua scriptum est.
 Accipite sapientiam sicut au
 rum. Argenti autem nomine facta si
 guratur eloquia: de quibus
 psalmista dicit. Eloquia domini
 eloquia casta: argentum igne
 examinatum. Lapidis uoca
 bulum cum singulari numero po
 nitur: ipse saluator omnium per
 eum designatur. de quo scrip
 tum est. Ecce pono in syon la
 pidem summum angularem
 electum preciosum: et qui credi
 dit in eum non confundetur.
 Cum autem plurali numero mise
 ritur: membra eiusdem redemp
 tionis per eum figuratur. quibus
 apostolus petrus dicit. Et uos
 tamquam lapides uiui superedi
 ficamini domos spirituales. Mar

garite etiam nomine in singulari
 numero dominus ihesus christus in plu
 rali uel apostoli eiusdem figurantur.
 de quibus in hac eadem apocalyp
 si dicitur. Et in porte in
 margante sunt per singulas.
 In bysso uero iustificationes
 sanctorum intelliguntur. In purpu
 ra martirium: in serico uir
 ginitas: in cocco uero caritas.
 In ligno thuiuo ac preciososo
 constantia diuinitatis: in ebore
 uirtutum pulchritudo. In ere
 fortitudo et longanimitas uel
 certe predicacionis serenitas.
 In ferro subtilitatis acumen:
 in marmore inuicta humilitas.
 Hec demum omnia plerumque se habent
 obumbrata uel simile gloriatur
 bestia. uel ciuitas mactetur: uel
 cum in auro uel in argento
 philosophorum et hereticorum
 doctrina ostendit. In lapide
 preciososo ac margarita pseudo christus
 uel pseudo prophetas atque here
 siarchas opponit. In bysso:
 iniusticia obtentu iusticie ad
 pertam. In purpura: inter
 fertione hereticorum regni
 ne martiri christi uelatum.
 In serico corruptione carnis:
 integritate carnis oppugnam.
 In cocco simulacione caritatis
 crudelitate palliatam. In
 ligno thuiuo ac preciososo diuini
 constantia: mentis obstinacio
 ne obumbrata. In ebore: si
 mulacione uirtutum uiciorum
 turpitudine obtectam. In ere
 fortissime predicacionis regimine.
 diuinitate atque sonabile perfidia
 palliatam. In ferro autem: acu
 mine subuersionis astuciam.

deceptionis celatam. In mar-
more & humilitatis similitudine
falsae subiectionis mustipula
obumbrata antepone. Quia
igitur haec omnia falsae religionis
obtentu uelata confunduntur
atque ad meritum tolluntur: recte
mundus in reprobis ipse dem di-
uinitis maps effectus flere de-
scribitur. Et cynamomum et
amomum et odoramentorum et
unguenti et thuris et vini
et olei et simile tritici et ui-
netorum et ouium et equorum
et redarum et mancipiorum et
aiaarum hominum subauditur semper
a superioribus merces nemo
emet amplius. Ex his que
dam pertinent ad olfactum
quedam autem simul ad olfactum
et tactum. Cynamomum enim
et amomum. Diversorumque odora-
menta pigmentorum et thuris ad
olfactum: unguentum uero ad
tactum simul et olfactum redigitur.
Verum queramus ut cepimus
qualiter illa que in bonum ipse
species significat usque per
partes aduersas: quibusque abla-
tis amarum defleant. Per
cynamomum quippe et amomum
odor designatur uirtutum. In
de etiam dicit. Sicut cynamo-
mum et amomum aromatizans:
odorem dedit. Hinc paulus
dicit. Spiritus bonas odor sumus
deo in omnino loco. In diuerso
enim odoramentis pigmentorum et
thure: orationes exprimuntur
sacrorum. Hinc et in canticis
sponsi uoce in laude ecclesie dicitur

Que est ista que ascendit per
desertum sicut uirgula fumum
ex aromatibus mirre et thuris
et uniuersi pulueris pigmenta-
rum. Et per psalmistam dicitur.
Dirigatur oratio mea sicut
incensum in conspectu tuo. In-
guenti quoque nomine ipsa diuin-
tas incarnata intelligitur: cum
in canticis canticorum dicitur.
Unguentum effusum nomen tuum.
Et alibi. Odor unguentorum
tuorum super omnia aromata. Ita
uero si attendamus qualiter haec
fraudulenter se habere dicit pars
aduersa: quibusque ablati uehemen-
ter videatur affligi. In cyna-
momo et amomo fetentem ui-
tam hereticorum sub obtentu odo-
ris qui manat ex uirtutibus
sacrorum imitanda opponit.
De quibus dicitur eorum. Et est
per suam odorem fetor. In di-
uisis autem odoramentis ficta pro-
curari sedulitate orandi:
bene orantium similitudine
obumbrata obicit. In ungue-
to uero: pseudo christiano-
rum asperitate sub uelamine lem-
tis christi tecta ostentat. Quarum
simulacionum subtractis auctori-
bus: amare mundus flere de-
scribitur: sicut fleuit nero ne-
cator symone mago: et sicut
mesti facti sunt heretici ex
morte arrii: qui eum nec damp-
natum imitari desiderant. In-
nu et oleum similia et tritici
pertinent ad gustum: queque ita
fauces illicunt: ut et ea que
in ueritate significat: electorum

demulceant cordis palatū
 et ea que ex eorū falsa mi
 taaoē assumunt. Syauia cre
 dant. mētibz reproborū. Per
 vniū quippe. nouū designa
 tur testamētū. qd auditorū
 mentes debrians. mūdi con
 cupiscētijs insensibiles red
 dit. Vnde dñs ī nuptijs ex
 aqua vniū fuisse narratur.
Quid at per oleū. nisi vinctio
 spūs s̄i figurat. Vnde psal
 miste voce redēptorū nō dicitur.
Olerista iusticia et odisti
 iniquitate. p̄pterea vixit te
 deus deus tuus oleo leticie p̄
 cōsortibz tuis. Per simila
 vero et triticiu caro redēpto
 ris exprimit. q̄ fideles co
 tidie sanāt. Que saluet dū
 pars repbe ciuitatis obum
 brata bestie seductioē se putat
 habē. tanto amplius dolet si
 cōtingit p̄didisse. q̄nto mag
 narū opum diuicias ista sig
 nificāe vident. Na vniū
 et oleū amfisse dolent. cum
 vniū et apuritam p̄dide
 rūt. Simila et triticiū per
 didisse se gemūt. cū zizania
 et paleas amiserūt. Estimāt
 eī uere fidei p̄ditatores sub
 tractos. spūali doctrina reple
 tos. spūs s̄i illustratioē affla
 tos. celestibus sacramētis ad
 vitā enutritos. cū p̄ue hēseos
 seductores corrupta sciencia
 infectos. spū demomozū ple
 nos. abusione diuinorū sac
 mētorū dāpnatos. vellent
 ymo si possent de mūdo sub

latos gaudent. Porro iumēta.
 ones et equi. et cetera vsibz exte
 ozibz sūt apta. qm̄ iuuat hoies
 siue ī equitādo. siue ī ferendo
 onēa. Reda autē que hic cōmē
 tatur. genū uehiculi fuit apud
 antiquos. et ē forsitan adhuc si
 milis plaustris rustica ms. diuitibz
 huius seculi ad sedendū p̄pata. que
 etiā alio uocabulo currus uocat.
Huiusmodi eī currus uendūtur.
 et inde merces acquirit. sicut
 legimus ī libro regū de egipto.
 Curru q̄drigam. que uendebat
 septentis siclis argenti. Cū autē
 dixit et mācipiorū merces sub
 audis nemo emet amplius.
 merito querit. quare subiūgit. et
 merces aīarū hōm. Nūquid
 eī mācipia sine aīabz uendi pos
 sūt aut emē. Non vniū. sed ī
 hys uerbis aliud aliquid intellit.
Sūt eī quedā mācipia. que tān
 mō corpe uendūt. aīe uō illozū
 ī libertate p̄manēt. sicut hī qui
 uendūt xp̄iam. et cū corpe
 sūt serui. aīa per fidē r̄am sūt
 liberi. Sic eī uendatq̄ ē ioseph.
 qui cū eēt seruus corpe. liber eat
 aīa. vnde et eū dñs ad p̄tīm
 trahē nō potuit. Tales itaqz nō
 ī aīa uendūt. q̄ solū mō ad ex
 teriore seruitutis cōditionē p̄p̄s
 distrahuntur. manētē interius aīe
 libertate. Pleriqz autē simul aīa
 captiuat. et corpe. sicut hī qui
 pagamis aut iudeis uenduntur.
 qm̄ ip̄i quos emūt secūdu lege
 trāndūt. et seruos nō solū cor
 pe. sed etiā ī aīa faciūt. ut sicut
 dñs. ita et serui seruitutis nequ

sunt alligati. **P**ropter has itaque duas vendiciones: distinctione fecit sermo diuinus inter mercedem mancipiorum et hominum. **B**ed et iste singule species electos significat: quos eadem bestia fraude se habere ostendit. et perdidisse dolet. **I**umentum quippe electos significat: qui cum psalmista dicit. **U**t iumentum factus sum apud te. **O**ues quoque sanctos exprimit: quibus dominus ait. **E**cce ego mitto vos sicut oves in mediolam porum. **E**t petrus dicit. **P**asce oves meas. **B**ed et equorum uocabulo predicatores intelligi nulli dubium est: dicente propheta. **M**ittam in manus tuas equos tuos. **R**edatum etiam nomine eorum predicatores nouimus designari: attestante helizeo qui ascendente helia plorat dicens. **P**ater mihi. pater mihi: currus israel. et auriga eius. **M**anipulorum quoque uocabulo ipsi exprimitur: dicitur qui toto mentis desiderio dei se subiiciunt seruituti. in cuius potestate consistere se nouerunt dicentes cum psalmista. **D**ixit oculi seruatorum et usque ita oculi nostri ad dominum deum nostrum. **Q**uo contra pars bestie superius iudicis desolato mundo amisisse se dolet iumentum. oves. equos. redas. id est ad portanda suorum onera. uirtutes fortes atque innocentes: cum debiles ad omne opus bonum et nocuos in malum amiserit. gemat se perdidisse mundo exterioris mortuos: cum interior nequit eosdem uiuentes perdidit. **E**t poma tua desiderium anime tue discesserunt a te. **H**oc etiam fit: quando hostes de regno iurgescunt et regnum non solum depopulantur urbes: sed etiam omnia ligna regionis vastant

et incendio cremant. **E**t ista tam ad aspectum quam ad gustum pertinent. **U**nde habemus in genesi quod uidet mulier lignum pulchrum visu. et ad uestendum suauem: et tulit de fructu illius et comedit. deditque uiro suo. **N**otandum autem quod cum in ceteris maioribus rebus plus soleat homines delictari: solummodo poma desiderium anime dicit esse. **U**nde ostendit: quod non solum in maioribus. sed etiam in minimis valde offendit. si inmoderate et ultra quam debent appetunt. **P**oma uero in sacro eloquio uirtutes sanctorum significat. **U**nde est. **E**missiones tue paradisi malorum punctorum cum pomorum fructibus. **D**icit ergo se pars bestie omnia simulate habere: que in ueritate possidet agnus. **E**t omnia pingua. id est carnis et peritura perierunt a te: et amplius illa non inuenient. **I**sta ad gustum uel castitiam margaria redigenda uidentur. **H**ec itaque omnia que secundum quatuor corporis sensus reprobi tractant. perierunt mundo deplorant: quod nesciunt aliud cogitare nisi que exterioris considerant. **E**t dum uident alios tristere pro morte et afflictione ab hac uita. ipsi eorum supstitibus interitum illorum qui mundi gaudia reliquerunt deplorant. et timetis ne similia sibi euentum. **S**ignificat etiam et hoc ut cetera aliquid bonorum: dum ostendunt simulatione impiorum. **N**am cum psalmista dicit. si intus adipe et pinguedine repletur anima mea: ostendit saginam in significatione uirtutes esse carum. **I**sta etiam sagina in noue

vite pdicatoribz apparuit: qd
 se pdidisse i herentis pars rep
 boru dolet. **Unde sequit.** Et
 mercatores terre de qbz satis
 sup dictu e. qui diuites facti su
 no virtutibz sed pns: ab ea lon
 ge stabat. no corpe sicut dictu
 e superius sed mete: nolentes eos
 sequi. **Propter flentes tormē**
toru eius timore: et lugentes ac
dicentes. **De ue ciuitas illa ba**
bilon. ciuitas illa magna que
 amicta byssino. subaudit. uesti
 meto et purpura. et cocco. et de
 ciuitata e auro: et lapide pncoso
 et margaritis qm vna hora desti
 tute sut tante diuitie. **Qui su**
pra appellat. reges. ipi dicuntur
 mo mercatores: qui videlicet
 infelici mercatu p tremis lucris
 aias comitant. **Unde i seque**
libz dicit. **Meritatores tui erit**
pncipes terre. In ciuitate aute
 hoies intelligit diuicias dediti:
 et voluptatibz resoluti. **Neq**
ei ciuitas amictur auro uel ar
gento aut ceteris spenebz: sed po
aus hoies in ea habitantes. **Qui**
busda itaqz pereuntibz cu tremis
pau rebz. sup stites eoru ut
 sup memm. lugent. eo qd
 gloria illozu peire videat. et
 alonge stant: qz nolunt illis fieri
 socij. neqz in amissioe terrenaru
 reru. neqz in pems ad quas eos
 trahere credit. **Vna aute hora**
i q tantas diuicias perisse denu
ciat. hoc breue tempus intelligi
 t. a dm passioe usqz ad fine semel.
 de q iohanes dicit. **Filioli noui**
sima hora e. **Et ois gubernator**
et oes qui i longu nauigant.

et naute et qui i mai opantur:
 longe steterunt et clamauerunt
 videntes locu incendij eius. **Qui**
supra appellat. mercatores.
 hic gubernatores nauu et naute.
Quid ei mare nauigates ad
esse poterunt. ut videant incendi
 u ciuitatis. **Sed in hys oes scilicet**
cultores exprimitur: qui sibi ti
 met videntes ruina sue sper
 iocant. **Incendij ei vide dicitur**
per incendiu firmi: id e per pn
 tes tribulacionu angustias. futu
 ru penaru notia p gustare. **Que**
oia supra lacus sunt exposita.
 ideo nunc breuiter tangunt. **Aut**
ergo flentes. **Que e subaudit**
ciuitas similis ciuitati huius mag
ne. **Quasi dicant.** **Nulla ciuitas**
 illi i magnitudis coequa potest. **honor**
Omni enim carnaliu nichil mag
nu nouerunt. nisi qd corporeis
 oculis intui possunt: et ideo co
 paratioe pnus vite eia celestia des
 piciunt. **Plus ei diligunt mundu**
q deu: plus amat filios q ange
 los. **Terrena pegrinacione:** p
 habitacione celestis pne deputant.
Salute corpis ducunt p summa
felicitate: auru. argentu. et la
 pides. pponunt vite coroms: et
 ideo comparatione pnau gaudioeu.
 nichil credunt ee illa et dicunt.
Que similis ciuitati huius mag
ne. **Ac si dicent.** **Nulla.** **De**
quibz adhuc subditur. **Et mise**
ru puluon terre sup capita sua:
 et clamauerunt flentes ac luge
 tes. **Capitis noie sepe i sacro e**
loquio. pncipalitas metus intelli
 gitur. **Per terru at:** trena co
 nupistenna designat. **Reprobos**

utq; sup capita sua puluē m-
te ē: terreno amōe ne celestia mi-
tuei possint. oculos sue mentis
corripit. **D**eflent ergo repbi ru-
mā ciuitatis magne. sed tamē ipi
nō cessant tēna concupiscē: dū
q; imodeatē tēms reb; inhiant.
quasi puluē tē suos oculos exte-
cant. ne celestis p̄e gaudia i-
spicē valeant. **A**ut. **C**apita re-
pborū possim; intelligē p̄ncipes
illozū. **C**ū eī se viderūt repbi iā
i iudicio cōstitutos et dāpnatos.
ponēt puluē tē sup capita sua:
hoc ē facē suozū p̄ncipū ex pro-
brabit. a quib; seducti sūt ut ter-
rena diligerēt p̄ quib; tūc peri-
būt dicentes. **H**e re ciuitas mag-
na babilon: i q̄ diuites facti sūt
oēs q̄ habent naues i mā de p̄ijs
eius. **N**ā multi negotiatores
i hoc sclo diuitē ex hys q̄ nauigio
nō solū de loco ad locū uehuntur:
sed etiā de regione ad regionem:
sicut verbi grā fiebat tempoib;
salomons. quādo classes ibant
semel i trib; āms i ophir: et af-
ferebat inde auri talēta q̄dragita
et multas alias species. que non
poteūt repiri i terra isrl: sic
fit etiā usq; hodie. **U**nde ex gre-
corū regione pallia et ornāmēta
uaia i hys regionib; deferūtur.
Qm̄ vna hora desolata ē: id est
subito aduēte die iudicij. **A**ttē
de q̄ nō solū iacturā diuinarū:
sed etiā repentinā ipiusamq; de-
flent ruinā huius sculi. **E**xulta
sup eā celū: et sancti apli et p̄phete.
Questio oritur i hoc loco. tū dñs
i euangēlio p̄cipiat. diligite i-
micos uros. bene facite hys qui

oderūt vos. et orate p̄ psequē-
tibus et calūpniatibus vos: ut sicut
filius patris vni qui i celis ē: q̄ solē
suū ori facit sup bonos et ma-
los. quid ē qd̄ hic hortat̄ celū.
aplos. et p̄phetas ut gaudeant?
Sed sciendū ē q̄ nō de p̄dicatione
repborū letari iubent: sed potius
de iusto dei iudicio. **U**nde cū dix-
isset exulta celū. et apli. et p̄phete:
p̄tinē subiecit. **Q**m̄ iudicauit
deus iudiciū vrm̄ de ea. **N**el etiā
i hoc letari p̄cipiūt: q̄ post dāp-
nationē repborū. veniū ē eozū
remunēatio. **N**eq; ē ante dñi
subleuabūt ad gloriā. q̄ reprobi
dāpnent. et i infernū dimer-
gant: q̄ scriptū ē. **C**ollatur i-
pius: ne videat gloriā dei. **G**au-
det ergo: q̄ iusto iudicio cōcordat.
Nō ē illi cōcordaret: si de eius
iusto iudicio nō gaudent. **G**au-
det etiā: q̄ dū illi peunt. gloriā
illozū app̄mquat. **U**nde dñs cū
ruinā peuntis mudi suis discipu-
lis exposuisset: statim subiecit.
Hys at̄ fieri incipientibus: respicite
et leuate capita v̄a qm̄ app̄m̄t
redēptio v̄a. **A**c si dicet. **C**um
ex mudi desolatiōe finē ei; app̄m̄t
quā ē certitas. respicite et leuate
capita. id ē ex hilaritate corda: q̄ dū
finit mūdus cui anima nō estis.
p̄pe sit redēptio quā questis. **I**n
celo. aplis et p̄phetis. cōprehēdit
om̄is ecclesia. a p̄ncipio sculi
usq; ad finē decurrens. **Q**m̄ i-
udicauit deus iudiciū vrm̄ de ea.
Hoc ē illud iudiciū de quo superius
legim; qd̄ aīē scōrū sub altare
dei clamabāt dicentes. **H**usque
dñe scius et verus. non iudicis

et vmditas sanguine nrm de
hys qui habitant i terra. **J**udica
uit iudiciu nrm: id e dapnauit
illa iuste: que nos dapnauent
iniuste. **E**t que nobis tempale
mitulit mortem: nunc et na sen
aet gehene pena. **V**erū ista
oia beatus aucterius abrosius
ad eos enā refert: qui hys ma
lus exterriti dū attendūt questi
bi fūta sūt: ad fructuosā pem
tentiā ex hac contricōne cōfugūt.

Et sustulit vng angelus fortis
lapidē quasi molare magnū:
et misit i mare dicens. **H**oc
ipetu mittetur babilon magna
illa ciuitas: et vltra iā nō muer
etur. **I**ste angelus dñs ihūs
xpūs est: qui ē nūcius patne
volūtatē. **D**e quo ppheta dicit
Vocabitur magnū consiliū an
gelus. **C**ū dicit sustulit lapidē
molare magnū: tale ē qd dicit
sustulit molā magnā. **R**ecte at
vnus angelus fuisse dicitur: q
vng ē dñs. vna fides. vnum
baptisma. **V**enē fortis: q ad
debellandas aereas pates venit.
De quo psalmista dicit. **D**ñs
fortis et potēs dñs potēs i pre
lio. **P**er molā volubilitas huius
seculi itelligit: i q multe farine.
idē multe cogitacōnes et cure
tempales fiunt. **L**apis autem
molans. significat pondus pccō
rū: qd i eadē actiōe contrahitur
ab effiaente saluet illud qd effia
tur. **E**x hac molā dñs dicit: de
hōmbz i extremitate scilicet pose
tis. **E**rūt due molēs: vna as
sumetur: et altera relinquetur.
De hac etiā molā dicitur. **Q**uia

qui scandalizauerit vnu de pusil
lis istis credētibz i me: expedit
ei ut suspendat mola asinaria i
collo ei: et demergatur i pfundū
maris. **Q**uōd nō solū de scandalo
itelligit: sed de omibz gūoribus
pccōs. p quibz mittetur reprobi
i mare. id ē i pfunditate inferni.
Et hoc p angelū. id ē per xpm:
q sicut ipse dicit. pat nō iudicat
quēq: sed omē iudiciū dedit filio.
Hoc impetu. id ē uelocitate ista
mittetur magna illa ciuitas i
mare. et vltra nō iueiatur: id ē
sicut iste lapis uelociter trāsit i
pfundū maris. sic oīs cetus repro
bi uelociter mittet i pfundū infer
ni: et amplius nō mueretur i
societate eclesie. **I**n hac ei ecclia
simul sūt boni cū malis: q sicut
hec vita mē celū et terrā media
cōsistit. ita vtriusqz partis ciues
i se cōtinet. **T**ūc at sepabūt
oīs mali: nec vlt muerent i so
cietate bonorū. **E**t uqz cythare
dorū et musicorū. et tuba canē
ū et tuba: nō audiet i ea aplius.
Ex hys que supius cōmēdauēat.
q ad qnqz sensus corpis ptiuent:
subiūgit que simul etiā mē alia
de mūdo auferri pōiunt. **O**ia ei
hec cū deliciaōe a pncipibz huius
seculi requirūt: sed tūc ab illis
aufert: q iā nulla erit eis delicia
ō. utpote qui i tormētis cōstituti.
et mis pems cruciabūt. **E**t osten
dit i hys omibz ea que per qnqz
sensus corpis cū dulcedie pccipiūt:
pentiā ab hoc scld eē trāsitiā. **E**t
omīs artifex sicut fabu. carpen
tarij. gemarij. et oīs ars i me nō
mueretur amplius. et uqz mole

nō audiet in te aplius. et lux luce-
ne nō lucebit tibi aplius: et vox
sponsi et sponse nō audiet in te.
Ac si dicat. Omnia que ad usum
et iocunditatem pertinet: tollentur ab
impis. Et quare hoc fiat: submi-
fertur causa. Omnes mercatores
tui inquit erant principes terre.
Isti sunt mercatores de quibus supra
dictum est: qui ut honores temporales
sibi acquirant. animas suas in felia com-
mercio committunt. Et idcirco quod
babilon terrena queit. quod vultus bo-
nis temporalibus: et ipsa iusto dei
iudicio fraudatur. et etiam supple-
cys dampnata submergitur. Ex
ipsis et regibus terre ac mercatoribus
impia civitas constat. qui et suas
animas venales faciunt. et elationis
fastu in superbia deuantur. Quia in
veneficiis tuis. id est maleficiis
tuis errauerunt omnes gentes. Ime
manifestatur: quod sicut ecclesia in omnes
mundi partes distendit. ita et babilon.
Mox me autem principes huius se-
culi ostendit auarum seruum in
hys verbis: quorum exemplis ce-
tera petit multitudo. Et in ea san-
guis prophetarum et sanctorum inuentus
est: et omnes qui interfecisti sunt in terra.
Verbo diuini aliquando loquitur ad
babilonem quod ad secundam personam: ali-
quando de babilone quod de terna. Dicit
et superius. Omnis artifex et omnis
ars non inuenietur in te amplius
et sicut: nunc autem dicit. Et in-
uentus est in ea sanguis prophetarum
et sanctorum. qui interfecisti sunt in ter-
ra. In quibus verbis aptissime
demonstratur: in hac ciuitate.
totum corpus dyaboli intelligi debet.
Sanguis autem inuentus dicitur:

id est vincta sanguis que venet
super omnem reprobam generationem.
iuxta illud. Requiritur sanguis
omni qui effusus est super omnem ter-
ram a generatione hac. Videndum
est etiam. quod ut super dictum est illi san-
guine prophetarum et sanctorum fuisse
mucuntur: qui dicta illorum in
alium sensum quam plata sunt. peruertit
non timuerunt. **Ca. 17. vs.**

Post hec. id est post predictam
visionem: audiui mente quod
voce magna tubarum multarum
in celo dicentium alleluia. Iohannes
in hoc loco personam tenet eccle-
sie. que cotidie audit has voces:
quod ipsa eas mittit. Quod autem dicit
post hec. non est diuisus tempus.
sicut dictum est: sed ordo narrationis.
Ista autem vox magna: magnum
est sanctorum desiderium. Que recte
magna dicitur: quod sancti magna
loquuntur. magna operantur. Multitudo
tubarum: multus est conuentus
fidelium. Sed quoniam multi sunt. v-
na voce committunt: quod omne quod
loquuntur. in vniuersa fidei concordia
consistit. Iste sunt tube predictato-
rum: quibus septem diebus iericho
circueuntibus murus illius corruerunt.
Quod mystice in hac ecclesia complatur:
in qua per septem dies hoc est per omne
tempus huius vite predictatoribus
tuba doctrine insonantibus. omnis
fortitudo infidelium ruit. Alleluia
græcus sermo est: latine dicitur
laudate dominum. Unde et ubi nos
in nostris codicibus habemus laudate
puerum dominum: græci habent alle-
luia. Alleluia ergo sancti resonant:
quod et ipsi dominum uerbo et opere lau-
dant. et ceteros ut eadem faciant

amonet. Hoc fecerunt pcedentes fortissimi patres: hoc nobis ena licet. **I**firma mente pmuldicam. **B**ed iam qd dicunt audiam. **A**lleluia laus et gloria: et virtus deo nro. **H**oc e alleluia dice salicet qd laus: qz omnis creatura celestis et terrestis deu laudare debet. **E**t gloria id e honor et exultatio. **E**t virtus deo nro e: qz ipse vicit dyabolū. et elis suis potestate vincendi tribuit. **C**onfidite: ego vici mundū. **Q**uia vera et iusta sut iudicia eius. **Q**uibz salicet iudicant: ut hii qui sanguine fuderunt sanguine bibat. **H**oc e vmdicam sanguis sustineat. **H**inc psalmista dicit. **I**ustus es dne: et rectū iudiciū tuū. **Q**ui iudicant de mētrice magnar id e de omi malozū multitudine. **Q**ue corripit terrā: hoc est seipam. **I**n ppsitūnoe sua hoc e i imūdia carnis. vel i p doloziū cultū: seu enā i dilectioe tērenariū rerū plus qz celestium. **E**t vmdicant sanguine seruorū suorū de manu eius: qz sicut illi effuderūt eozū sanguinem: ita et ipa fudit sanguine illozū. **V**el effusione sanguis possumus intelligē spūalit sicut et supra. **S**anguine ei scrozū fuderūt: qz spūale sensū corruperūt. **E**t qz illud qd vitale eat i diuims eloquijs effuderūt: et i carnale sensū verterūt: ipi qd qd vitale habent amittūt. **E**t iterū dixerūt alla. **G**ematio sermoib: confirmatio e. **E**cclia ei semp iudicmēti affectu deu laudat. **E**t auz psona psalmista

dicit. **B**enedicā dnm i omi tempore: semp laus eius i ore meo. **D**uoqz mētrās i hoc loco facta cōmēorant: qd videlicet terrā hoc e seipam malis opēibz corrupeit et qd sanguine scrozū fuderūt: p quibz gehenne incendit etnalit sustinebit. **E**t fumus tormētozū eius ascendit i scēla sculozū. **H**ic fumus nō pntis seculi tribulatione: sed eterna significat. **U**nde mētuendū qz nō dicit ascendet sed ascendit: qz videlicet i singulis reprobis cotidie reprobā auitas dūpnatur: ad inferi penas deducitur: sicut cotidie iherusalem trāsit i singulis elis ad patriā celestem. **N**ā hic p fumū flāma etne pene designatur: qz inferi m etnū sut torquedi. **H**ic locus valet cont eos qui dicūt qd reprobū post multos ānos ad gloria sint reuersuri. cont sententiā dmi q dicitur e illis. **I**te i igne etnū. **E**t qd em etnū e: terminū nō habet. **E**t hoc e qd hic dicitur. **F**umus eius ascendet i scēla sculozū: qz videlicet tormēta quibz inferi tunc tradent: sine nō accipient. **E**t tenderūt xxm. seniores et qtuor aīalia: et adorauerūt deu sup thronū dicentes amen. alla. **Q**uod xxm. seniores hoc significat et qtuor aīalia: id e omne elozū eccliam. **Q**uia ei subiectozū facta examinat. recte p seniores: qz p ista etne viriditatis inquirat. **I**n vicesimo autē qto numero sicut supra dictū e: oēs ptes tam veteris testamēti qz noui ostendūt. **A**pp̄ dupli

catu duodenariu: de cuius natum
satis superius dictu e. Iste autem
casus senioru et aialiu no ptinet
ad ruina: sed ad humilitate. Cadut
ei ante sedente in throno. id e an
deu qui pstat sue ecclie: p semet
ipos humiliates. quidqd habent in
fide et ope ipi deputat. a quo hec
preperit: qui dicit. sine me nichil
potestis fare. Aut ergo adorantes
amen id e veru e: q deo nro qd
laus. et gloria. et virtus: q iudica
uit de merite magna. Iustum e
ei. ut qui sanguine scro fidit.
sanguine bibat: hoc e vmdram
sanguis sustineat. Et idcirco lau
dandus e. qui siue ppt voluptatu
illerebras. seu ppter sanguis effusi
one: no nisi iuste reprobos dapnat
codepnat. Ame qppe mpreatur
ueru: alla laudate dnm. Tu aute
thronus et viginti. m. seniores
vna sit ecclia distinguitur ita: q et
genealit a xpo ut vnus thronus.
et specialit in quibz suis emnen
ozibz mebus mistice sedet super
thronos: ideoq se mutue hortates.
dicunt alla id e laudate dnm. Et
vox de throno exiit dicens. Lau
de dicitate deo nro oes serui eius.
Hoc no semel. sed etia secudo i p
missa locutioe factu legitur: qd huc
iteru fieri iubetur. Sed ut ipa laus
indeficiens semp pfeneret: ipa
mebra mutua exhortatioe ifor
matur. ut oes ei laude dicant.
Thronus ei: ipi sut serui dei. Tu
ergo de throno exiit vox. et au
res scdo penetat: mmmu serui
ad coseruos exhortationis pferit
verbu. Veru in hoc qd sequit.
et qui timetis deit. questio oratur.

quae timetes laudae dnm papi
ant: cu ipse iohanes dicit i epla
sua. qm timor pena habet. Et
qui timet: no est pfectus i caritate.
Aibi quoq scriptu e: q no est
spetiosa laus i ore puros. Sed
sciendu e q duo sunt timores:
senozu videlicet et filiozu. Ser
ui ei timet ne flagellentur a dms:
filij aute. ne oculos offendat p
patis. et hereditate eozu pnuetur.
Ita ergo alit timet reprob: atq
alit iusti. Reprobi timet ne
dapnetur in inferno p suis pec
catis: iusti at ne aliqd peccent.
et oculos suos creatoris offendat.
Isto itaq timoe timetes papiu
tur laudae deu: et de quo psalmis
ta dicit. Timor dmi castus pma
nes in scdm scilicet. Pusilli et mag
m. Pusilli sut: qui no possunt
penetrare altiora misteria. quibz
apltus dicit. Non potui vobis
loqui q spualibz: sed tamq pu
lis i xpo. lac vobis potu dedi
no estam. Ret possunt etia im
ple dmi consiliu quo ait. Si vis
pfectus ee. vade et vende oia
que habes et da paupibz: et ve
ni et sequere me. Magni vero sut:
de quibz ipse dms ait. Qui fecit
et docuit: hic magnus vobit
i regno celozu. In oes deum
laudat: et hoc in ecclia in q parte
consistit. iuxta illud. Paruus
et magnus ibi sut: subauditur
in regno filij dilaois. Et
audiu uoce q tube magne: et
sicut uoce aquaru multarum.
et sicut uoce trombuozu mag
nozū dicentiu alla. Magna
vox cantozu: magna est de

uocatio scōrū. Que recte tube cō
 patur: q̄ magna p̄dicat. Vnde
 per ysaiam dicitur. Cū tuba
 exalta uocē tuā. Vox quoq; a
 quarū multarū: uox ē p̄p̄orū
 multorū. Aque cū ppli sint
 multi: sicut sup̄ legim⁹. In
 uoce autē comitruorū magnorū:
 terror exprimit̄ iudicij. Com
 trua q̄ppe magna ex se emittit:
 q̄ndo imp̄ns terrore diuini iu
 dicij anūnciant. Des itaq; id est
 p̄dicatores. et subditi auditores
 mūicē se hortantes dicūt alla
 id ē laudate d̄m. Om̄ regna
 uit d̄ns deus nost̄ om̄ipotens.
 Ac si dicant. In eo nobis collau
 dand⁹ ē: q̄m sicut ab initio mū
 di regnauit i nobis dyabolus.
 sic ab aduētū suo regnauit ip̄e
 xp̄us: et nos q̄ eam⁹ dudū reg
 nū dyaboli. trāstulit i regnū glo
 rie sue. moriens et tertia die
 a mortuis resurrex̄. Cui⁹ etiā
 potentia in hōt p̄ncipalit̄ osten
 dit: q̄m qui potuit i p̄ncipio
 mirabiliter hōiem formāe. ip̄e
 mirabilius moriens in fine tem
 porū. cū qui peccat̄ potuit re
 formāe. Et in hys om̄ib⁹ simul
 potentia illi⁹ ostendit̄ et m̄ia.
 Gaudeam⁹ et exultem⁹: et de
 mus gloriā ei. Hec uox nō ē
 ept̄neorū. id ē nō ē iudeorū.
 paganorū. qui a fide xp̄i et cō
 sortio fidelit̄ longe sunt: sed
 uox om̄ scōrū mūicē se hortan
 tū. ut gaudeat̄ et exultent.
 dent⁹ gloriā om̄ipotentī deo:
 qui sine ullis p̄cedentiū honorū
 actiū merit⁹. sola sua m̄ia ad
 tūctā eos p̄duxit dignitatē.

Om̄ uenerūt nuptie agm. Sup
 cias sepe i sacro eloquio. sepe le
 gim⁹ eē appellatā xp̄i et etiā
 cōiunctione. Vnde est. Simile
 ē regnū celozū hom̄i regi: q̄ fecit
 nuptias filio suo. Spons⁹ ei ē
 xp̄us. sponsa etiā: quā sibi de
 sponsauit p̄ fidē et grām baptis
 manis. Dedit ergo xp̄us hūc
 sponse aram. id ē fidem. spem
 et caritatem. et per hec toto isto
 tempe cōiungit̄ illi: in futūo at
 ram ei per rem sociabit̄. Et ux
 or ei⁹ sp̄auit se. Duo dicit: spon
 sam uidelicet et uxore. Nunc
 ei sc̄a etiā ē sponsa: cū at̄ ad a
 p̄lexus uiri sui fuerit p̄ducta. et
 q̄ nūc uidet in spe. uidet in
 re: tūc est uxor. Consuetudo
 q̄ppe ē sacre scripturē. ut aliqui sp̄o
 sas appellet uxores. et sponso
 viros: utiq; sponso uxores et
 multos sponso. Vn̄ euāgelista
 cū superius dixisset de d̄m matre.
 cū eēt desponsata mat̄ ei⁹ ioseph:
 in sequenti⁹ addit. Ioseph autē
 uir eius q̄ eēt iustus. et nollet
 eā tradere: uoluit occulte dimittē
 illā. Cui et angelus dicit. Poli
 timere accipe maia cōiugē tuā:
 cū uerdu saluet̄ eēt ei⁹ cōiugē.
 Tale ē et illud. Si muenit
 puellā desponsatā i agro et dor
 mēt̄ cū ea: morte moratur.
 q̄ hūiliauit uxorem p̄xim.
 appellatur quoq; uir et uxor sp̄o
 sus et sponsa: sicut iohel dicit.
 Egrediat̄ sponsus de cubili suo:
 et sponsa de thalamo suo. Ed
 at̄ dicit uxor ei⁹ sp̄auit se: non
 de ista que nūc agitur p̄arōne
 per fidem intelligit̄: sed potius

de illa de q̄ dñs dicit. **M**edia nocte clamor factus ē. ecce s̄p̄o sus uenit exite obuia ei. **T**unc surreperunt oēs uirgines illae et ornauerunt lampades suas. **T**unc uenit sponsus. et que pate erant intrauerunt ad nuptias cū eo. **I**sta ē cōiunctio: quando q̄ dicebat² sponsa trisit i cōiugē. **E**t cū in fine seculi ista cōiunctio et p̄uatio debeat fieri: iā facta eē referitur in dei p̄destinatōne. **E**t ideo oēs iusti ad hanc cōiunctiōis sp̄ca ē anhelant: et iura se hortantes dicunt. **G**audeam⁹ et exultem⁹: et de me⁹ gloriā ei. **P**otest etiā et ita intelligi: qd̄ cū illa ecclesia puenit. ista sit dicta. **E**t hoc p̄uides sp̄s. p̄ certo futurū narrat: q̄ iā sit factū. **E**t dicitur ē illi ut cooperiat se: **B**issimū splendēs cādīdū. **Q**uod sit **b**issimū: ipse aperit cū subiūgit. **B**issimū em: sunt iustificatōnes scōrum. **I**ustificatōnes at scōrū fuit per fidē: iuxta qd̄ ap̄lus dicit. **I**ustificati per fidē: pacē habeamus ad ip̄m. **F**uit etiā iustificatōnes p̄ gratiā baptismatis. p̄ elemosinarū largitatē. per caritatem q̄ op̄it multitudinē p̄cōrū. **E**t q̄ has uirtutes ecclesia a se nō habet. sed a deo p̄cipit: idcirco dicit² datū ē illi a deo. scilicet a quo om̄e bonū tribuitur. iuxta illud. **O**m̄e dātū optimū et oē donū p̄fectū desursū ē: descendēs a patre lūnū. **H**ic paulus ait. **Q**uid habes qd̄ nō accepisti. **I**n hac itaq̄ uita p̄ fidē et caritatē cooperitur ecclesia: i illa at̄ sola caritate uestitur. q̄ maior horū eē phibetur.

Et in hac caritate oēs maxime iustificatōnes consistūt. p̄ quā cūcta per fidē opant². **B**ene at̄ **b**issimū. splendens et cādīdū dicit²: q̄ uidelicet nullis p̄cōrū tūc maculis obfuscabitur. cōrū cōstētia. que hūc per fidem sp̄m. et caritatē fuit ornata. **E**t dicit michi. **S**cribe. uidelicet i corde tuo. **N**el etiā scribe i libro: ut pueniat ad posterit. **N**ā et qd̄ iohā̄m dicit. om̄i et die dicit²: cui⁹ ille tūc typū gēbat. **B**eati qui ad cenā nuptiarū agm̄ vocati sūt. **N**ō de hys nuptiis q̄ in p̄nti agūt² ista dicit². ad q̄s multi m̄re uident² per fidē et baptismū: sed nō ideo sūt beati. q̄ fidē quā habē uidentur op̄ib⁹ maculat. **U**nde scrip̄tū ē. **M**ulti sūt vocati: pauci uerō elā. **B**ed de hys nuptiis hoc intelligit². in q̄s solū nō boni intrabūt. ubi iā nō erit q̄s q̄ dignū sit p̄ci. nō habens uestē nuptialem: sed oēs cādīdis stolis induti. gaudebūt iet̄nū cū xp̄o. **H**as multi exitari m̄tūt: sed illas q̄s q̄s semel intrauerit. ulterius nō exibit. **B**eati idē felices q̄ ad cenā nuptiarū agm̄. id ē ad sup̄nū illud et celeste cōmuniū vocati sūt. in dei p̄sētia et p̄destinatōne: id ē ad societate angelorū et scōrū hom̄. **I**bi erit refectio aiarū sc̄atū: id ē p̄sēs omnipotentis dei uultus. **U**nde psalmista dicit. **D**acior dū manifestabitur gloria tua. **D**e hac cenā in ewāgelio dicit. **B**eatus q̄ māducabit panē i regno dei. **I**n

et eo baptizato spūs scūs testio
mū ei phibuit qd' eet dei fili q'
quādo in spē colūbe sup eū des
cendit. Spūs itaqz pphete xpo
testiomū phibet. qz oīa que ley
et pphete narrāt. de illo dicta
vident. Habet at hoc testimoi
ū ihū. nō hñ qui ubotens ea que
de illo dicuntur credūt. qz fides
si nō habeat opēā mortua ē:
sed q' ea fide polleat que p di
lōnē opeatur. id ē qui fidem
quā habent opēibz ornat. Sed
vbi oīs sūma fidei de xpo enū
ciata cōcluditur: ibi tandē hui
pūritas libri debito fine t'mē
tur. **Incipit lib' septimus.**

Sequitur. Et vidi
celū apertū: et ecce
equus albus. Celū
ut sepissime iā dictū
ē: ecclesia elcōzū in
telligitur. de q' scriptū ē. Celū
michi sedes ē. Et salomō dicit.
Aīa iusta sedes ē sapiēcie. Paul
at cōfermat xpm eē dei virtutē
et dei sapiēciā. Qd' videlicet
celū clausum fuit: quādo nō pmit
tebātur apli et cetēi fideles libere
loqui. necdūqz pdicando puene
rāt ad oēs gentes. Clausū erat
hoc celū: quādo timore cogente
apli erāt positi in cōclāu ppter
metū. et sub silencio se tēgebāt:
quādo vēit dñs ianuis clausis.
et stetit in medio et dixit eis.
Vay vobis. Sed postq' ille ascen
dit ad celos aperuit hoc celum:
qz decima die sue ascensiois misit
eis spm scm. quo iflāmāti reperūt
loqui vārijs linguis magnalia dei.
Et qui prius nō audebat xpm

confitei in sua lingua: postea
innumeā huc diuinitate linguarū
publice pdicabat. Per equū al
bū. corpus et aiām xpi intelligē
debemz: per sessorē autē equi.
diuinitatē verbi q' p'fidet sue hūā
nitati. Hunc autē equū tunc
diuinitas ascendit: quādo verbi
dei hūānā sibi carnē et aiām
suscipiendo vniuit. Sed cū a
liud sit equus aliud equester.
qz equus ē aiā. equester ē hō:
nō hoc in dñm cadit. in quo
nō sūt due p'sone. sed vna ī
duabz tamen substantijs. Sicut
ē hō ex aiā et carne constans
vni hō habet: ita ipē ex aiā
et carne constans et diuinitate.
vnus ē xpus. ī vna eademqz
p'sona ex duabz constans sub
stantijs. Bene at ipē equus
cui diuinitas verbi singulariter
p'fidet albus eē describit: qz
videlicet in hōie illo assumpto
nullig p'm obfuscatio muentur.
Vnde scriptū ē. Qui p'm
non fecit. nec dolus muentus
ē in ore ei. Celo itaqz ap'to ē
quus albus et sessor aspiciatur:
qz ecclia pdicante. hūānitās
xpi. eiusqz diuinitas gentibz ma
ifestatur. De cuius diuinitate ad
huc subiūgitur. Et qui sedebat
sup eū. vocabat' fidelis et verus.
fidelis: qz qd' p'mittit. sine
dubio adimplebit. Verus:
qz ipē ē p'ris veritas. qui nō me
titur aliqñ. Et cū iustitia iudi
cat: hoc vniūqz scdm opa sua
retribuit. Reg' ei alit' iudiciē
potest: q' in omnibus iustus ē.

Unde qui eum attendunt misericorditer et fideles promissore debent considerare quod verum et iustus est: ideoque nullum remittentem in punctum relinquit: nullum non conversum misericordia saluat. Et pugnat in suis elis. Dicit enim in punctum per se dyabolum: quoniam ad debellandas aereas potestates venit. demum vincit cotidie membra sua. Et cum fideles victores fiant: christi iuvantur auxilio: sine quo nihil facere possunt. Iudicat ergo ut res calcet: pugnat quod in suis membris semper contra demonum vel priorum hominum adversitates dimicat. Oculi autem eius ut flamma ignis. Oculi istius equitis: dona sunt spiritus sancti. Unde superius dictum est: quod videt agnum tamquam occasum iohannes habentem cornua septem et oculos septem: qui sunt septem spiritus dei missi in orbem terrarum. Qui oculi bene ut flamma ignis dicuntur: quod videlicet nos ad fidem illuminant. et ad dei amorem et promissum accendunt. Vel per oculos domini possumus intelligere divina eloquia: que nos similiter illuminant. et ad dei amorem accendunt. Unde psalmista dicit: Lucerna pedibus meis verbum tuum. et lumen semitis meis. Et preceptum domini lucidum illuminans oculos. Et in capite eius dyademata multa. Quia dominus multis elis victoriarum coronas tribuit: idcirco in capite suo multa dyademata habere dicitur: quibus multitudo sanctorum coronatur. Quia et caput omnium electorum est. et membra eius electi: a quo accipit caput ut

sit. ab ipso et membra coronantur. In multis autem victoriis ipse coronas victorie tribuit: sed tamen ut iam dictum est ipse in omnibus vincit. Aliud. Caput christi deus est: iuxta quod apostolus dicit. Verbum autem et pater cum spiritu sancto unus est deus. In capite ergo christi id est in deo patres sunt multa dyademata: quod omnia ad ipsum referuntur: ex quo secundum apostolum omnia esse probantur. Filius enim non a seipso sed a patre est: spiritus sanctus a patre et filio procedit. A quo ergo omnia: in ipso et dyademata multa. Omnes itaque electi in capite christi habent coronas: quod a patre post victoriam coronantur. Sed in hoc quod sequitur. Habens nomen scriptum. quod nemo novit nisi ipse: valde propleta dicitur questio. Numquid filius scire aliquid potest: quod nesciat pater aut spiritus sanctus? Non omnino: quod quorum in separabilis est substantia. inseparabilis est et scientia: ideoque quod sciat filius sciat pater. scit et spiritus sanctus: atque ideo cum filius aliquid scire dicit: omnis presens veritas scire docetur: et quod solus pater scire narratur: cum sua sapientia quod verbum est. et suo suorum sapientie spiritu nosse probatur. et quidquid spiritus sanctus scire prohibetur: omnino cum patre et filio quorum spiritus est scire creditur. Nam et quod in evangelio dominus dicit. de die et illa nemo scit nisi pater: non est ita intelligendum quod aliquid sciat pater quod nesciat filius. quod utique patris est sapientia: sed potius ita quod nescire filius dicitur: nescientes homines reddere sciat et scire dicitur: aliquid scientes homines facere. Unde et temptat nos dominus deus vestester: ut sciat id est ut scire vos faciat.

si diligenter eum an non. Cum er-
go interrogasset eum apostoli de die
iudicii et eis non ipsum die iudica-
uit: per hoc utique nescire ipsum
dicitur diem. quod eos nescientes red-
didit. Nam et ille ignorare potest
diem a quo omnis factus est dies:
nec potest esse aliquod tempus quod eum
lateat. per quem facta sunt omnia tem-
pora. Nomen itaque filii scilicet patris
a quo est gemitus: scilicet etiam spiritus
sanctus. qui ab utroque procedit. Sed
nihil horum nomen etiam homines non
sciunt. Nam in sequentibus idem iohannes
dicit. Vocabat nomen
eius uerbum dei. Et iterum. Habe-
bat et in uestimento et in femore suo
scriptum: rex regum et dominus dominan-
tium. Si ergo beatus iohannes no-
men eius sciunt: quod est quod dicit. ne-
mo nouit nomen eius nisi ipse.
Quid enim ipse alius non erat:
qui scire potuit nomen dei. Sed sub
audendum est nemo extraneus nouit
nomen eius: nisi ipse cum corpore suo.
scilicet quod est ecclesia. Non uidetur
quod eum in suis synagogis blasphem-
auerit: non hereticus. qui male de illo
sentauerit. non paganus. qui in eum credere
noluit. Pro utique falsi christiani no-
men eius sciunt. sicuti sciendum est.
qui fide quam habet operibus destru-
it: sed ipse hoc est christus cum ecclesia
quod in ipso illud scire meruit. scilicet
nomen suum. Talis est haec locutio:
qualis illa quod ipse alibi ait. Ne-
mo ascendit in celum. nisi qui
descendit de celo: filius hominis
qui est in celo. id est christus cum corpore
suo quod est ecclesia. Et uestitus est
intus ueste aspersa sanguine. uestis
sanguine repleta: caro intelligitur

repletois. passiois sanguine cru-
etata. De hac ueste psalmus. ex
persona angelorum ad ipsum dominum
loquens dicit. Quare rubrum
est indumentum tuum: et uestimenta
tua sicut calcamentum in torculari.
Quibus ipse respondit. Torcular
calcamentum solis: et de gentibus non est
uir merum. Dicit etiam uestis domini
sanguine cruetata intelligitur ecclesia:
quod in sanctis martiribus proprio san-
guine est perfusa. Depe et in scriptu-
ris uestis domini ecclesia intelligitur.
Unde psalmista ex illius persona
dicit. Diuiserunt sibi uestimenta
mea: et super uestem meam miserunt
sortem. uestis quippe dei sunt omnes
electi: iuxta quod etiam a patre dicitur. Vi-
uo ego dicit dominus: quoniam hinc omnibus
uestis est. Et vocabatur nomen eius
uerbum dei: quod idem quod homo apparuit
in tempore passurus. in principio e-
rat deus et apud deum. Verbum
dei uocatur: quod per ipsum omnia deus
patris fecit. iuxta illud. Ipse dixit
et facta sunt. Si et dixit: utique per
uerbum dixit. per quod omnia fecit.
Unde iohannes idem in euangelio
suo ait. Omnia per ipsum facta sunt
et sine ipso factum est nichil. Nam et
per hoc uerbum deus pater se nunciat
uoluit mundo. De quo scriptum est.
Et uerbum caro factum est: et habitabit
in nobis. Cum et hoc esset uerbum inuisi-
bile in sua natura: factum est uisibile
per assumptionem carnis in matrem. Ex-
ercitus qui sunt in celo. sequebatur
eum in equis albis. Exercitus hic
multitudo intelligitur fidelium. Ce-
lum quoque ecclesia est: sicut sepius me
dictum est. Sic ergo dicitur exerci-
tus qui sunt in celo sequi ipsum cum

ipi evertuntur sunt celum: sicut di-
 citur in castris mire homines certame.
 cum ipsa castra sunt ipsi qui pugnant
 ad bellum. Recte autem evertuntur nu-
 cupant multitudines scorum. quia
 in hoc seculo dimittunt. et semper
 in certamine consistunt contra hostes.
 videlicet malignos spiritus vel p-
 ueros homines: sicut etiam contra in-
 ciam carnis. Equi autem albi quibus
 insident: corpora illorum munda
 ab omni peccato. Equus quippe est om-
 niuque spiritus anime corpus suum: quod vide-
 licet scit et ab illicitis continentiae
 se freno restringit. et rursus
 caritatis impulsu. in evertatione
 boni operis relaxat. Sequitur
 opum. quod imitantur eius mundiciam
 et castitatem. mortificantes se cum
 vitiis et concupiscentiis: iuxta
 illud apostoli. Mortificate membra
 vestra que sunt super terram et cetera.
 Superius dictum est de virginibus:
 quod centum quadraginta milia
 sequuntur illum quousque ierit. Unde
 sciendum: quod sequuntur eum et alij
 hoc est martires. confessores. con-
 gant etiam boni: specialiter etiam vir-
 gines. Qui quod dicitur pro excellen-
 tior: tanto est utique numerus minor.
 Vestiti byssino mudo. hoc est
 innocentia castitatis et mundicie
 ornat. Ita etiam super dictum est quid
 sit byssinus: id est iustificationes
 scorum. Et de ore ipsius predebat
 gladius utraque parte acutus. Gla-
 dius sacra scriptura intelligitur:
 iuxta illud apostoli. Et gladius spiritus
 quod est verbum dei. De isto gladio
 ipse dominus in euangelio dicit. Pro-
 rem partem mitte: sed gladium. In-
 mit etiam gladio ancipiti madatur

carnes et membra a membris sepa-
 rantur: sic gladio ubi dei diuiditur
 bonum a malis. fideles ab infidelibus.
 Hinc etiam gladius in utroque testa-
 mento intelligitur: quod videlicet hinc
 peccata operis. illinc reseruat peccata cogi-
 tationis. De ore dei predebat: iuxta
 quod ipse dominus dicit. Non in solo pane
 vivat homo: sed in omni verbo quod predebat
 de ore dei. Iste autem gladio fideles
 vulneant ad salutem suam: infideles
 vero et contemptores ad damnationem.
 Hinc et apostolus qui unus est ex hijs
 qui gladium ubi dei portabat dicit
 Alijs sumus odor vite in vita: alijs
 odor mortis in morte. Unde se-
 quitur. Ut in ipso percutiat gen-
 tes. Gentes in hoc loco non ut
 super malas gentes significant:
 sed bonas. propter hoc quod sequitur.
 Et ipse reget eas in virga ferrea.
 De hijs gentibus etiam per psal-
 mistam a patre dicitur. Postula a
 me: et dabo tibi gentes hereditatem
 tuam. Virga autem ferrea: potestas
 intelligitur inflexibilis et muicta.
 In virga ferrea reget eos ge-
 tes: hoc est in regni fortitudine
 vel inflexibili iusticia. Hinc
 psalmista dicit ad ipsum. Virga
 recta est virga regni tui. Et quod
 exponedo quid esset hec virga
 subdit. Dilexisti iusticiam et odif-
 ti iniquitatem. Et ipse calcat
 torcular vim furoris ire dei om-
 nis potentis: quod propter peccata humani
 generis. quibus promeruit iram
 dei. mortuus est propter nos. Nemo
 enim vivet: nisi ipse moreretur.
 Nisi etiam peccasset propter nos homo:
 immortuus mansisset. Sed quod dei
 precepta contempsit: statim iram

habente maculam aut rugam desponsavit sibi. Per femur aut oēs intelliguntur christiani quod credentes in christum facti sunt filii dei: iuxta illud iohannis. Quotquot autem crediderunt in eum: dedit eis potestatem filios dei fieri. In suo ergo uestimento. et in suo femore. hoc est in cordibus electorum suorum habet scriptum. quod sit rex regum et dominus dominantium. Et vidi alium angelum stantem in sole. Angelus ut sepe dictum est: christus intelligitur de quo propheta dicit. Vocabitur nomen eius magnum consilii angelus. Alius autem dicitur propter aliam quam ostendit visionem. eo modo quo et superius dictum est: quod alium esse dicimus hominem priore locutione ad nos factam permutante. Sol in sacro eloquio diuersas habet significaciones. Aliquod et significat ipsum dominum. Unde scriptum est. Vobis timendum nomen meum: orietur sol iusticie. Aliquod tribulationem persecutionum. ut dominus dicit. de semibus que ceciderunt super petrosas: quod oriente sole esmauerunt. Aliquando manifestam rem: ut illud quod nathan ex persona domini dixit ad dauid. Tu fecisti abscondite: ego uero faciam in oculis solis huius id est in aperto. Quod tunc impletum est: quando absolon uidentibus cunctis ingressus est ad uxores patris sui. Et psalmista in eodem sensu dicit. In sole posuit tabernaculum suum. Ac si dicitur. Humilitatis assumpte sacramentum: in lumine manifestacionis ostendit. Ita ergo in hoc loco sol ostensionem manifeste visionis significat. In sole itaque stat christus id est in manifesta

luce et fide apolorum: quam gloria illius in toto orbe terrarum diffusa est. Surrexit et a mortuis. predicatus est ab apostolis: creditur modo in toto mundo. et in hac luce fidei stat. Et clamauit uoce magna omnibus auiibus que volabant per medium celum. Aues similiter aliquam in bona parte ponunt aliquam in mala: ideoque per locorum qualitate sunt accipiente. In malo quidem ponuntur: ut dominus dicit de iactis semibus que a uolucibus commesta sunt. In bono autem: ut in euangelio dicitur. Simile est regnum celorum grano synapis: quod minimum est omnibus oleibus. Sed cum iam iactum fuerit in terram: crescit et magna fit arbor: ita ut uolucres celi habitent in ramis eius. Granum synapis dominus est ihesus christus. qui tempore sue passionis despicabilis et minor omnibus apparuit hominibus quasi nichil esset: sed postquam surrexit a mortuis. factus est arbor magna. ut in ramis eius hoc est in doctrinis euangelicas aues celi habitent. id est sancti requiescant. Qui idcirco aues celi appellatur. quam mente celestia petunt: ut cum apostolo dicere possint. nostra conuersatio in celis est. Aues itaque quod appellat sanctos in celesti uita degentes. Que bene per medium celum uolant dicitur: quam non terrenis rebus inherant. sed mente ut dictum est celestia petunt. et ubique predicando discunt. Hoc est quod dicitur per medium celum: id est per mediam ecclesiam. De quibus ysaias dicit. Qui sunt isti qui ut nubes uolant. et quasi colube ad fenestras suas? Clamat autem angelus auiibus: id est per internam inspirationem loquitur eis dicens.

Venite congregam ad cenā mag-
nā dei om̄ipotentis. **Q**d prenā
m̄si cōiuiū intelligitur eterne
refectionis. **V**ocat ergo aues ad
cenā: id ē oēs sc̄os ad epulas reg-
m̄ venturi dicens. **V**enite ac-
cedendo: et bona faciendo. **C**ongre-
gam̄ ad cenā dei om̄ipotentis. id ē
ad cōmune cōiuiū et̄ne refectio-
nis: ut māduretis carnes regū
et carnes tribunorū. et carnes for-
cū. et carnes equorū. et sedēū
m̄ ip̄s. **H**oc ē qd̄ petro dixit.
Occide et mādura: id ē occide
m̄ hom̄ibz infidelitate. et ī corp̄
tuū qd̄ ē eccl̄ia trāce. **P**er carnē
autē m̄ hoc loco. totus intelligit̄
homo. **A**liq̄n̄ ēī m̄ scriptūa per
aiām totus hō accipitur. ut illud.
Et videbit om̄is caro salutē dei.
Reḡ enī aut̄ aiē sine corp̄ibus
ingresse sūt m̄ egyptū. aut caro si-
ne aiābz filiū dei vidē potest: sed
carnis vel aiē nō ē totus homo in-
telligitur. id ē a parte totū. **I**ta et
go et hic fit cū dicit̄. **E**t mādure-
tis carnes regū et tribunorū.
Quo m̄ loco diuisē hōm̄ qualita-
tes ad xp̄m̄ cōuertentū cōprehe-
dūt̄. **S**unt quippe m̄ eccl̄ia re-
ges. sunt et tribum. id ē comites
et ceteri p̄ncipes nobilioes: sūt
fortes viri bellicosissimi ad xp̄m̄
cōuersi. **P**er equos at̄ h̄q̄ defig-
nāt̄. qui p̄uēs erant uoluptuo-
si et luxuria comquinati: de qu-
bz p̄pheta dicit. **E**qui emissarū
facti sūt m̄ famētes m̄ feminas.
Et ī psalm̄ ip̄e dñs admonet
dicens. **N**olite fieri sicut equus
et mula: quibz nō ē intelligētia.
Per sessores at̄ heresiarchas ī

telligē possum: qd̄ dū eloquorū
sciencia carnalibz em̄net: q̄
sup̄ bruta aiāha insident. eisq̄
iure p̄tans ad qd̄libet fatuus ab-
utitur. **S**ed aliq̄n̄ tales sc̄i sua
doctrina ad fidē xp̄i cōuertunt.
et ad bonitātē eccl̄ie trahūt: sicut
q̄ martantes eos comedūt. **E**t
carnes om̄m̄ h̄b̄eorū. ac seruorū.
et pusillozū ac magnorū. **L**ibei
sūt. uirgines carne. **S**erui at̄
cōiugio obligati: quibz apl̄s
dicit. **C**ū serui cētis p̄m̄. libei
fustis iusticie: id ē alicui fustis
a iusticia. **P**er pusillos intelli-
git̄ vulgus ignobile: et multitu-
do plebis. **P**er magnos uero:
philosophos et diuites huius seculi.
Ex h̄is om̄ibz magnū illud cō-
iuiū tene ab exortu quidē sc̄e
eccl̄ie p̄atur. sed m̄ fine temp̄um
habūdancius p̄abitur: q̄n̄ non
solū gentiles. sed etiā iudei oc-
currēt. et ad xp̄m̄ cōuertentur.
Unde et ista specialit̄ ad illud
temp̄ referre possum. **A**ngel̄
itaq̄ m̄ sole helias et enoch̄ in-
telligūt: ī apta luce xp̄m̄ p̄dicā-
tes. **I**ncet enī p̄secutiones videli-
cet ab antip̄p̄o sustineat illatas:
tamē cōstant et māfeste p̄dica-
būt xp̄m̄ dicentes om̄ibz auibz.
id ē om̄ibz sc̄is. socijs videlicet
p̄dicatoibz. **V**enite ad cenam
magnā dei om̄ipotentis: id ē
ad eccl̄ie cōuentū. et eter-nā om̄
fidelū refectiōnē. **Q**ue cena
recte magna uocatur: q̄ uide-
licet et gentiles et iudei ad uitā
et̄nā p̄ordm̄ati tūt̄ credent. et
ad hāc cenā uenient. ut comedāt
carnes regū et ceterorū: id ē ut

ex omibz codicibus et qlitanbz
 ad fide xpi couertantur. et i corpz
 suu qd e ecclia trauant. Et uidi
 bestia. et reges terre. et exeritq
 eoru congregatos ad faciendu plu
 u: cu illo qui sedebat i equo. et
 cu exeritq ei9. Bestia ut sup
 dictu e. aliqn dyabolu maloru
 pncipe: aliqn ued antypm. a
 liqn totu corpus dyaboli signi
 ficat. In hoc loco bestia. dya
 bolus cu suo hoie assumpto mtel
 ligit. Reges ued et exeritus
 eoru: ppositi cu subiectis eoru
 malis designantur. In facit
 bellu cont xpm et ei9 fideles:
 blasphemis et obprobriis. tribula
 lacombz et maculis pugnates.
 Et fuis ab ipso dm aductu. dya
 bolu cu suis mebris bellu certa
 mis cont eccliam merit: uali
 dius tamē in fine sceli pugnabit.
 qn diuino iudicio solutus. ppris
 uicibz effabitur: quado signis
 et maculis castra scoru pturbat
 mis fuerit. Tūc palter bestia.
 reges et exeritus eoru pugna
 bit cu xpo et ei9 exeritū: q
 vno uoto vnaqz uolūate repbi
 adūsus eccliam firmabūt. cum
 per dāpnatū hoie antiquus hos
 tis in sceli potētia se eriget.
 Tūc em vnam m crudelitate re
 pbi cu suo capite cont eccliam
 erigentur: nullūqz mebrū in quo
 cu a flu capitis uolūate in hac
 psecutioē distrepabit. Et app
 hēnsa e bestia p eo qd apphēde
 tur: q pteitū tempz p futuro hic
 positū est. Et pseudo ppheta.
 et qui fecit signa corā ipso quibz
 seduxit eos qui acceperūt carac

terem bestie: et q adorauerūt y
 magine ei9. Bestia antypus:
 pseudo ppheta. doctores xpi mtel
 ligitur. Que snt autē signa q
 pseudo ppheta fecit. q in vno
 multa mtelligitur: superius dic
 tu e mter que etiā igne fecit
 descēdē de celo. Corā bestia di
 cit. q vbiqz fuerūt xpi mīstri
 antypm: ita ea facient q illi pla
 ce cognouerūt. q semper i con
 spū ill9 consistat. et ab eo uide
 ant. Et hys signis subiacet eos.
 qui acceperūt caractere bestie.
 hoc e qui in eū crediderūt. et qui
 adorauerūt ymaginē ei9: sicut
 uidei q cu gaudio et uenēcioē
 eius pstolant aduētū. que et sus
 cepturi sūt cu uenit. iuxta qd
 dñs eis dicit. Ego mqt uen in
 noie pīs mei et nō suscepistis
 me: alius ueniet in noie suo ip
 su suscipietis. De quibz omibz
 satis sup dictū e: ideo hic breuiter
 reperitur. In duo. id e caput
 et corpus: uiu mssi sūt i stag
 nū ignis ardetis sulphuris. Hoc
 duplicat p mtelligi. Vni etiā
 i stagnū ignis mittent: hñ quos
 xpus uenens ad iudiciū uiuos
 reppererit i carne. Qui paulu
 lū degustata morte. statū resurget:
 et dāpnabitur cu dyabolo et an
 gelis ei9. Qui et si momētaneā
 carnis morte gustauerit. tamq
 in ictu oculi resurget. nō mortu
 sed uiu appellatur. Vel certe ui
 uetes i stagnū ignis mittuntur:
 hñ qui scient malū opant. Et
 ut manifestus fiat: dicam9 sub
 exēplo. Verbi grā. Constituet
 duo hoies: vñ mortuus. et alter

uiuus. Si tetigit mortuū nō
sentit: si tetigit uiuū sentit.
Sepe ues in scriptura mortuū pro
nescientibus: uiuū pro scientibus po-
nuntur. Mortuū ita sunt pagani:
et qui nescientes et mortuū in infer-
nū descendunt. Unde scriptū ē.
Qui nō credit: iā iudicatus est.
Qui autē sūt qui fidē xp̄i habet:
sed dū eā opēibus destruit. uiuū
in infernū descendunt. q̄ scient
peccat. Et hī utiq; ḡuuis torque-
buntur. q̄ seruus qui scit uolūtate
dñi sui. et non facit digna: pla-
git uapulabit multis. Confide-
randū demq; ē: q̄ terribiliter
locus suppliciorū stagnū ignis et
sulphuris eē phibētur. Stagnū
salicet ppter densissimas tenebras:
quibus miseros dimergit. Ignis
ues: q̄ exurit. Sulphur: quia
quos dimergit simul et exurit.
et continuus fetoribus replet. Et
ceteri. id ē fideles qui ad xp̄m sūt
rōuersi: omni sūt gladio sedētis
sup equū q̄ predebat de ore ipsius.
Narrata reprobōrū dāpnatione.
uentur ad eos qui ad xp̄m con-
uasi sūt: et gladio ubi dei inter-
empti. mortui sūt mūdo et p̄cō-
re uiuerēt. Et oēs aues: id est
oēs sūt satiati sūt de carmbus eo-
rū. Satietas eī elcōrū ē leticia
et gaudiū de p̄fectu fidelū. Ve-
rit q̄ ubi dei gladio quidā uigula-
tur ad salutē ut superius dictū ē.
quidā ues ad dāpnationē: possu-
m̄ hos mortuos q̄ omni sūt gladi-
o sedētis sup equū eos intelligē-
qui ante dñi aduentū scdm tran-
seūt ad infernū: et ex hīs letant²
aues hoc ē demones qui valde

gaudio replent². cū ad mētū
suos p̄dunt imitatores. Dicit
de eorū dāpnatione caput sane-
tate: quibus se auctores p̄buerūt
ad errorem. Ite aues non uocant
ad mactationē tene occurrunt.
sed tamq; corui ac milui: ut si qd
a fidelibus aut mortuū aut in-
utile p̄cētū facit consumat.
Et si bone aues ex carmbus re-
pborū. id ē sūt p̄dicatores ex dāp-
nacione impiorū: q̄ uidelicet
tormentū impiorū aspicientes
de ereptione sua āplius letabūt.
satiati narratur: sp̄galit² est
intelligendū tamq; dicitur. Co-
mitne cōtemplationis dulcedine
mētibus sauant² elcā: quo reprobōrū
tormentā extēius conspiciūt. que
diuina m̄a euaserūt. Hinc isa-
ias dicit. Et erūt usq; ad sacie-
tate uisionis omni carm. Quasi
eī dāpnatio reprobōrū abgē elcō-
rū: q̄ quo cruciatus eorū inde
sm̄ et aspiciūt. eo amplius diu-
ne cōtemplationis gaudijs p̄fru-
ūtur. De quo p̄ psalmistā dicit².
Uidebūt iusti et timebūt: et
sup eū ridebūt. Quia eī volup-
tates mūdi tamq; aquā hausērūt.
mūdie ardoibus estuauerūt. ac
luxurie fetoribus tabernaculū cor-
poris sui sparserūt: digne in
stagnū ignis ardētis sulphuris
mitti cū illo phibent². que ad
hoc p̄petianda mētore habue-
rūt. Et autē nō aut mittent²
sed missi sūt: scdm scripturē aut
toritate posuit. que solet p̄cō-
p̄ futuō uti. ut ē illud. Foderūt
manus meas et pedes meos.
Preoccupata qd ē narratione

quod adhuc futurum extremo tempore
positum est: certissime retinemus. **Ca. 11**
Et vidi alium angelum descen-
dente de celo. habente cla-
uem abyssi: et catenam magnam in
manu sua. **Q**uicquid reuertitur ad
superiora: id est ad ea que ante adue-
ntum christi secundum facta sunt. In hac
enim prophetia non seruat ordo historie.
Angelus autem hic idem est qui et super-
ius dicitur dominus ihesus christus: qui a propheta
magnum consilium angelorum appellatur.
Sed quo descendit: quod ubique est?
Ipse enim per prophetam dicit. Celum
et terram ego impleo. Et quia
erit celum et terra non est locus: des-
censio illius non est aliud quam assump-
tio humanitatis. Unde apostolus ait.
Qui cum in forma dei esset non ra-
pina arbitratu est esse se equalis deo:
sed semetipsum exinamuit in simi-
litudinem factus hominum et habi-
tu muetus ut homo humiliavit semet-
ipsum factus obediens usque ad mor-
tem: mortem autem crucis. De celo
descendit: quod homo factus paulo
minus ab angelis minoraturus est.
Clauis autem abyssi discretio intel-
ligitur: quod deus omnipotens aliquando
reprobos seuire permittit contra ec-
clesiam quantum sat utiles et iterum
ne tantum nocerent quantum voluit.
aditum egrediendi et nocendi eis ad-
mittit. Abyssus enim profunda et
tenebrosa significat corda im-
piorum hominum: et sicut ex clauis
aperitur ostium et iterum clauditur
sic dyaboli uel eius membra modo
seuire permittuntur. modo exire per-
hibentur. Per catenam uero in-
euertibilis dei preceptis exprimitur:
que omnia contingit. omnia complectitur.

Quia habet in manu hoc est in
potestate ubi per quod omnia facta sunt:
per quam ipse virtutes et miracula
fecit. per quam etiam deus pater
omnia operatus est. celestia. terrestria.
uisibilia et inuisibilia. In hac
manu. id est in virtute uerbi sui
habet et unum discretio. quo
iuncta suo modo anime tempore:
et potestate inuicibilis. qua omnia
contingit atque complectitur. Et ap-
prehendit draconem. serpentem anti-
quum: qui est dyabolus et satanas.
Hoc quomodo sit factum: ipse mani-
festat qui dicit in euangelio.
Cum fortis armatus custodit ar-
men suum: in pace sunt ea que possidet.
Sicut fortior illo superuenies in-
terit eum: forte ligat. uniuersa eius
aufert. et spolia eius distribuit.
Ipse enim in carnis humilitate appa-
rens primum forte alligauit:
deinde eos qui fuerunt uasa re-
fecit uasa misericordie. Draco serpens
dyabolus et satanas: licet plura
sint nomina. unum tamen eundem
hostem significat. Qui draco
appellatur propter nocendi malitiam.
serpens propter fallendi astuciam:
anticuus. propter iniqua et exera-
tata consilia. quibus ab initio no-
ce non desinit. Dicitur quoque dra-
bolus. id est deorsum fluens: quod co-
tidie de cordibus ruit fidelium.
Quia uero christo et ecclesie aduersaturus
satanas. id est contrarius appella-
tur. Et ligauit eum per annos mil-
le: et misit eum in abyssum. Nil
lenius numerus in scriptura
per perfectionem rei ponitur. Unde
est. Verbi quod mandauit in mille
generationes. Nam et secundum scripturam

sapientia pfectus e: q constat
ex denario in se multiplicato. De
cies e dem: centu sunt. Que
ia figura no qdrata sed plana e.
Decies aute centu. mille. Qui
numerus i alitudine surgens:
solida figura reddit. Et ideo
hic numerus ppter sui pfectione
ome significat tempus hoc pns:
a dm scilicet passione usq ad fi
ne seculi. Et hic totu p parte
positu e. q mille am quatuilibet
tempus ecclie exprimit. id est
usq ad regnu antixpi. In hoc
tempe ligatus e dyabolus in a
byssu. id e in cordib9 ifidelu
et hom perversu: ubi et latet
et regnat usq ad aduentu antixpi.
qn soluetur de suo carcere. et pce
det ad aptas blasphemias et per
secuciones. Sed miru e quomo
in abyssu mitti dicitur. cu ibi
ante eet: q videlicet iuxta qd
sepe superius dictu e eiectus a
fidelib9. atrocius cepit dnari in
suis. Et clausit. id e pntem e
grediendi illi mduit: ne alibi
gressus nequiae extendat. nisi
quo oculu et iustu dei iudiciu
pmittat. Et signavit sup illud.
id e sigillavit: ut ea ecia que sub
se habet lateant illu. In hoc a
dyabolus signatus e: q qui sint.
uel ex hys quos tenet. uel ex hys
quos amisit. qui ad elcoru nume
ru pntent: nec ipe dyabolus
nec mebra illu scire possint.
sed ille solus a quo inclus9 tenet.
Aliqn ei ex hys qui ei ee videba
tur. subito ad elcoru numeru
inseut. aliqn vero ex hys q dm
u ei9 euaserat. ad eu que deserue

rat reuertitur. Habuit em
petru sub se quando negavit
xpm. et dauid quando aduicem
petruuit simul et homadu:
sed signu positu fuit sup illu
q pnde non potuit. qd vtrq
per pntena ad vita reuersus
eet. et dei miam consecuturus.
Quia itaq nescit qui pnteat
ad illu qui ad xpm: idcirco ena
ea que sub ipso sunt. quasi sub
signaculo reclusa custodiuntur:
ac per hoc agitur. ut nec ille q
sint ei9 ad plenu cognoscat. nec
nos qui sum xpi scire ualeam9.
Veru in hoc qd sequit. ut no
seducat aplius gentes. donec
consumetur mille am: grauis
ad soluedu oritur questio. Si e
ille idcirco ligatus e ne seducat
amplius gentes: quomo cotidie
cont tot hoies pugnat. quos et
seducat. du ad vicia rueri facit.
Sed sciendu. q nuc gentes in
xpm credetes. et si ad tempus
videt seduce: non tamen seducat
ut etnalit peant h9 q in dei
pdestinacoe sut saluadi: et
ideo a toto pars mtelligenda e.
que scilicet no pt seduca. Iste
ei sut gentes: de quib9 ad eu
pat dicit. Postula a me et da
bo tibi gentes. Post hec id e
post mille anos. ut a toto fiat
sup partem mtelligam9. qm
de mille am9 adhuc restat tres
am et dimidius: oportet eu sol
ui modico tempe id e per tres
anos. Sed nec tuc seduce poterit
eos qui ad vita sut pdestinati:
sed eos quos ante q soluentur se
ductos tenebat. Quia sicut nuc

alligatus a lesione fidelium colli-
 betur: sic etiam tunc solutus a se-
 ductione illorum virtutis potentia
 deprimetur. Et mille quidem an-
 ni quantum ad electos pertinet: omne
 tempus istius vite significat usque
 ad finem seculi. postquam autem ad repro-
 bos usque ad aduentum antyppi.
 Tunc ille qui exiit seducere: quod contra-
 rione illius seductionis ista que nunc
 agitur seductio esse denegatur.
 Quod si quis inquit. cur deus quem
 semel alligavit. solum modico tem-
 pore uoluit: si a me queritur.
 dicit beatus abrosius cito respon-
 deo: et ut dei virtus et dyaboli
 infirmitas manifestet. Virtus
 dei in hoc: quod sancta etiam in fla-
 gella et tribulationum angustias
 constant in fide perseuerant. In-
 firmitas autem dyaboli in hoc: quod
 etiam a puellis et infantibus vincit-
 tur. Si enim nunc soluetur: nunquam
 apparet eius maligna atque trau-
 delis potentia. nunquam etiam proba-
 retur sancti generum fidelissima
 patientia. Soluetur enim modico
 tempore et totis viribus seuiet con-
 trectos: ut in illis et dei poten-
 tia tota fiat: qui non poterunt
 vinci tanto cum impetu: et ille
 sua infirmitate et propria impo-
 tentia erubescat. tamquam ei dica-
 tur a deo exprobrantis voce. Vi-
 de quod infirmus sis qui a puellis
 vincitur. Et vidi sedes et sede-
 rit super eas. et iudicium datum est illis.
 Chronus grece: latine dicitur sedes.
 Per sedes vero generalis ecclesia
 exprimitur: per sessores autem
 sancta intelligitur predicatores. id est
 vniuersi apostoli. et omnes qui perfecta vita

illorum sunt imitati. Nam de hinc se-
 dibus psalmista dicit. Illuc sede-
 runt sedes. Ipsi enim sunt sedes: quia
 in eorum cordibus deus sedet. et ipsi
 sedebunt in iudicio: quia aliorum facta
 iudicabit. Et ipsi cum domino ven-
 tui sunt ad iudicium: iuxta quod eis
 ipse dicit. Sedebitis super sedes
 vniuersi iudicantes duodecim tribus israel.
 Iam nunc etiam sedent et iudicant
 quia potestate in petro apostolo acceperunt.
 cui dictum est vna cum ceteris. Quod
 cum ligaueritis super terram: erit liga-
 tum et in celis etc. Datum est eis iu-
 dicium: id est potestas ligandi atque
 soluedi. Queritur autem quare su-
 perius singulariter vna ponit se-
 dem dicens. Ecce sedes posita
 erat in celis et hic pluraliter sedes
 enunciantur. Non autem hoc pertinet
 ad illud generale iudicium: sed ad
 presentis temporis quo iudicant inter bo-
 nos et malos. Et animas decollato-
 rum subauditur vidi. Per animas vero
 decollatorum plenitudo intelligitur
 omnium sanctorum: siue saluetur quod spiritualiter
 in animo sunt mortui. siue corpora
 licet per domino uigilati. per ingen-
 tis martyrum gloriam. Propter tes-
 timonium ihesu et propter uerbum dei. Hac
 est sola causa interfecti sunt: quia con-
 fitebatur pro patre deo et hominem.
 et quia nolebat adorare dyabolum.
 Ihesus quippe proprium nomen est hominis
 assumpti. et interpretatur salua-
 tor: eo quod saluum faciat populum
 suum a peccatis eorum. Verbum autem
 dei diuinitas intelligitur filii dei:
 in quo equalis est patri. Propter testimo-
 nium ergo ihesu et propter uerbum dei:
 id est propter fidem humanitatis et di-
 uinitatis eius interfecti sunt. Tunc

autē decollatorū aīe specialit̄ vīse
dicūt: cū nō hñ solūmō cū xpō
sint regnatū. **¶** Mirū ppter
excellētiore dignitatis gradū.
¶ Erūt q̄ppe virgines ibi. cōiugati
et ceteri: sed maiore gloriā habe
būt hñ qui martiriū p xpī noīe
sunt p̄essi. De quibz adhuc sub
dit. **¶** Et qui nō adorauerūt bes
tia neqz ymaginē ei. idē antypm̄.
nec acceperūt caractere ei. in
frontibz suis. idē in fide sicut
iudei faciūt: nec ī māibz. idē
in ope sicut faciūt nō solū pa
gam qui opa dyaboli p̄petrant.
sed etiā falsi xpīam qui fidē quā
habet. opēibz destruit: de quibz
satis sup dictū ē. **¶** Possimus
et ymaginē bestie accepe oē cor
pus dyaboli: id ē oēs reprobos
qui illū imitant. **¶** Quā ymagi
nē iusti nō adorāt: q̄ in nullo
reprobos imitant. **¶** Neqz ei bestia
adorāt. neqz caractem illi. ī fron
te aut ī manu sua accipiūt: q̄
nec iudeorū antypm̄ cōspectā
cū pfidiā. nec hēticorū dogma
ac gentiū sequūtur errore. **¶** Un
de aplūs admonet dicens. **¶** No
lite iugū ducē cū infidelibus.
¶ Nō ei adorāt ymaginē bestie.
idē nō imitant simulacōnē re
pborū: qui fidei cōfessionē ore
p̄ferūt. sed infidelit̄ viuūt. **¶** Et
vixerūt et regnauerūt cū xpō
mille āns. **¶** Sā et ī p̄nti vita
regnat cū xpō: et in futūa reg
nabūt. **¶** Ideoqz p millenāium
numerū. et p̄ntē vitā et fu
turā intelligimz: q̄ regnū scō
rū in die iudicij nō terminabūt.
sed augmētū accipiet. **¶** Jam ei

regnat per fidem et etiā ī illis
qui cotidie ab hac vita trāseunt
p aptam specia: sed tūc āplūs
regnabūt. quādo simul ī reg
nū introducūt: et eīt deus oīa
in omibz. **¶** Unde et idē iohānes
ī epla sua dicit. **¶** Karissimū nūc
filij dei sumz: et nondū appa
ruit qd erimz. **¶** Damz autē q̄
cū apparuerit. similes ei erimz:
qm̄ videbimz eū sicut ē. **¶** Et
ceteri mortuorū nō vixerūt: do
nec consumētur mille ām. **¶** Si
cut sup scā intelligūt q̄ semp
cū xpō sūt regnatū: ita et
hic rephi qui nūqz sūt victuri.
¶ Ideo em̄ dicit et ceteri: q̄ et scā
moriūtur in p̄nti vita. **¶** Nota qd
paulz dicit. **¶** Mortificate mēbra
v̄rā que sūt sup terrā. **¶** Et
iterū. **¶** Mortui estis: et vita v̄rā
abscondita ē cū xpō in deo. **¶** Ita
itaqz moriūtur peccato: atqz ideo
metnū viuēt cū xpō. **¶** Ceteri
at mortuorū qui in aīa per pec
catū sūt mortui nō vixerūt:
id ē nō viuēt. **¶** Quia ei hic nō
viuūt per fidē et opationem:
illuc non viuēt per resurrectio
nē. **¶** Tales utiqz et hic viuēt
mortui sūt in aīa. et cotidie etiā
ad mortē trāseūt. quādo ab hac
vita migrantes in inferno dāp
nātur: et in futūo morientur.
quādo non ad hoc resurgent
ut postea viuāt: sed ut acceptis
corpōibz. iterū ad mortē trāseāt
sempitnā. **¶** Et iā nō sūt victuri.
donec cōsumētur mille ām.
id ē per oīa futūa tempora: ita
illi m̄scī mortui erūt. et nūqz
a vita sep̄ati viuē poterūt. **¶** Mor

tu quippe erant ante: sed in die
 iudicii mors illorum non accipiet
 terminum sed augmentum: quod videlicet
 in toto isto tempore quo voluntur
 mille annis noluerunt audire vocem
 filii dei ut viverent. **H**as mortes
 duas dominus in euangelio manifestat.
De prima est: quod sancti in anima post
 peccatum surgunt ad vitam: dicit. **V**e
 nit hora et nunc est: quando mor-
 tui audient vocem filii dei: et qui
 audierint vivent. **D**e illa autem
 tunc omnes qui in monumentis sunt
 audient vocem filii dei. **E**t pre-
 dent qui bona fecerunt in resur-
 rectione vite. **Q**uia ergo repro-
 bi hic id est in prima resurrectione
 a morte peccati nolunt redire
 ad vitam: profecto in secunda resur-
 rectione que carnis est ad mortem
 secundam cum ipsa carne transibunt.
Sicque etiam de vita iusticie transibunt
 ad vitam beatitudinis: per resur-
 rectionem carnis. **H**ec est resurrectio
 prima. **N**equaque dicitur prima:
 nisi esset et secunda. **P**rima ergo
 resurrectio est que fit in anima quod
 est ab infidelitate ad fidem redire:
 a vitiis ad virtutes resurgere. **S**e-
 cunda autem erit in die iudicii: quando
 resurgent cum corporibus in eternam
 vitam. **S**icut enim sunt due mortes
 una scilicet anime altera corporis: sic
 sunt et due resurrectiones una
 que hic fit in anima sicut diximus
 altera que in futuro expectatur in
 corpore. **D**e hac quippe resurrectione
 que in peccato fit per baptismum
 apostolus fidelibus dicit. **I**n resurrectione
 istis cum christo que sursum sunt sapite.

Beatus id est felix et sanus qui habet
 partem in resurrectione prima:
 id est qui hic resurgit in anima. **F**e-
 lix est enim qui dum adhuc vivit in
 corpore a morte anime resurgit: quod dum
 carnis resurrectio advenit in
 eterna leticia vivet. **I**lle est post
 in carne felix resurget: qui in hac
 vita a mentis sue morte resurrex-
 it. **E**t in his secunda mors non habet
 potestatem: sicut scilicet habet in
 reprobis de quibus sanus super dictum est.
Ceteri mortuorum non operentur. **E**t
Quia est hic prius a morte anime
 resurgere studuerunt: in his secunda
 mors hoc est damnatio perpetua non
 habet potestatem. **U**t est supra dictum
 est sicut sunt due mortes resur-
 rectiones similiter et due mortes.
Sed erunt sacerdotes dei patris
 et christi eius id est filii et regnabunt
 cum illo mille annis. **H**ec verba non
 ad solos pertinet episcopos ad pres-
 biteros sed ad omnes fideles quicunque
 scilicet sunt membra veri regis et
 pontificis christi: quibus petrus apostolus
 dicit. **V**os estis genus electum:
 regale sacerdotium. **R**eges quippe
 sunt: quod et in se et in subditis mo-
 tus carnalium cogitationum bene re-
 gunt. **S**acerdotes: quod seipsum mor-
 tificant ut hostia viva fiant. **D**e
 quibus per prophetam dicit. **I**sti sunt
 filii sadoch: qui accedunt de filiis
 levi ad dominum ut ministrant ei. **S**unt
 itaque sacerdotes et reges in peccato
 verumptamen sacerdotum et regnum
 illorum in die iudicii non accipiet
 terminum sed augmentum: quoniam et semet-
 ipsos totos deo offerent et super omnia
 regna constituent. **Q**uo contra reprobi
 qui hic mercedem suam recipiunt: omni

bus rebus exspoliabuntur. In mille
autē annis quibus regnabunt aut christo:
omne tempus futurum intelligitur.
sicut super dictum est. Neque et unquam
a gloria illius regni secundum quod here-
tica voluerunt sepebuntur: sed semper
aut christo regnabunt. iuxta quod dominus
dicit. Ibunt hii in vitam eternam.
Et cum consummati fuerint mille anni:
soluetur satanas de carcere suo. Rursum
redit ad describenda tempora anti-
christi. Consummatos autem mille annos
dicit: a toto parte comprehendens.
Hic et soluetur: ut supersit annis
tres et menses sex. Super et mille
annos a domino aduentu intelliguntur usque
ad finem seculi: hic autem usque ad regnum
anti christi. quoniam ille soluetur de suo
carcere. hoc est de reproborum cordibus
in quibus modo ligatus est: ne tantum
sequatur quantum vult. Vel de carcere
soluetur: quod de puritate perfidie iu-
deorum nascetur. iuxta illud.
Fiat dan coluber in via etc.
Et exibit ad aptas scilicet blas-
phemas et persecutiones. Et se-
ducat gentes multas: que sunt super
quatuor angulos terre. gog et ma-
gog. De his gentibus varie quidam
loquuntur. estimantes eas esse gen-
tes aquilonares. id est getas. et
massagetas: que sanquam insulam
inhabitantes. Sed si has tantummodo
duas gentes dyabolus seducturus
esset: nequaquam diceretur ad hoc venire
ut seducat multas gentes que sunt
super quatuor partes terre. cum hec ge-
tes non quatuor sed una tantummodo
parte mundi inhabitent. Dicunt etiam
alii has gentes ab alexandro magno
in partibus macedonie conclusas:
ubi et intantum sunt multiplicatae.

ut viginti quatuor regna desereret
didissent. Sed neque iste etiam siue
tunc esset omnes mundi partes tenere pos-
sent: ideoque hec sententia humana
est non diuina. Nam in his duabus
gentibus omnis multitudo intelli-
gitur reproborum. qui super quatuor
partes terre sunt: id est super orientem.
occidentem. aquilonem. et meridiem.
Quo in loco ostenditur et fides
scripturarum in omnibus mundi partibus
mouenda ante finem seculi: iuxta
quod dominus dicit. Oportet evan-
gelium predicari in toto mundo: et
tunc veniet finis et numerus situs
imporum. simul per omnes mundi
partes sententia. Quia et ubique e-
runt fideles: idcirco ubique eos in-
sequetur infideles. Hoc quippe
intendit tertium. magog de tecto:
quod tale est quod dicitur. Domus pre-
dens de domo. Per tectum itaque
intelliguntur corda reproborum. in
quibus modo latet dyabolus: iuxta
quod superius legitur. in abyssu eius
esse conclusum. Dyabolus autem est de
tecto: tamquam scilicet de reproborum
cordibus progrediens. Ipe ergo est
modo in tecto: et tunc progreditur
de tecto. Tertius est etiam modo dyabolus
in illis. sed temporibus anti christi exi-
bit de tecto quod discopertus: quod quod
nunc facit occulte. tunc faciet mani-
feste. Vel certe ipse gentes sunt
tectum. quod in ipso modo tegitur et
concluditur dyabolus: et ipse de tecto
erit. quando in apta persecutione
preparent. Exibit ergo in apta
persecutione: ut seducat gog et
magog. id est omnia membra sua.
Seductio autem hec erit: que matabit
omnes reprobos ut bellent contra christum.

Et congregabit eos in preliū.
 Non in vni locū. sed in vni
 consensū. et vna mala volūta
 tem: per quā oēs eos faciet cō
 cordes. Quorū numerus est.
 sicut arena maris. Legimus i
 genesi qđ dicit deus abraham.
Multiplicabo semē tuū sicut
 stellas celi. et sicut harenā que
 ē in litore maris. **U**bi i stellas
 intelligūt. Itā in harena maris
 oēs reipi stiles et infructuosi.
Et ascenderūt subaudiis dyabo
 lus. et mēbra illi gog et magog
 sup latitudinē terre. **H**ic demō
 stratur ecclia scōrū in toto orbe
 dilatanda: iuxta qđ dñs i ewā
 gelio ait. **O**portebat inquit
 pati xp̄m et resurgē a mortuis:
 et pdicari in noīe eiꝝ. pēnitentiā
 et remissionē peccōrū in omnes
 gentes. **E**t iterū. **P**redicabūt
 hoc ewangelium i toto orbe: et
 tūc ueniet cōsumatio. **D**icit
 ergo ubiq; erit ecclia. ita et ubiq;
 erit psecutio: et in nullo loco erit
 sc̄s. que nō psequet̄ impius.
Et circuerūt castra scōrum.
Sancti appellantur castra: quia
 semp dimicat cont̄ dyabolū.
 et mēbra eiꝝ. **S**ic eī dicitur
 ascenderūt sup latitudinē terre:
 et inxerūt castra scōrū. **A**c si
 dicitur. **P**er omnē terre habi
 tationē elcōrū eccliam pressu
 ris artauerūt. **B**ene autē dicit
 ascenderūt: cont̄ elcōs uidelicet
 tumētes et caput suū intan
 tes. qui dicit. **A**stendā sup alti
 tudinē nubiu: et ero similis al
 tissimo. **E**t hic quidē sup altitu
 dinē nubiu. illucō sup latitudi

nē terre ascendūt: qz uidelicet
 caput specialit̄ cont̄ deū. mēbra
 vero generalit̄ cont̄ elcōs eleuā
 tur. **E**t ciuitatē dilectā. **I**pa
 ecclia ē ciuitas a deo dilecta: de
 qđ dñs dicit. **N**ō p̄t ciuitas abscō
 di supra montē posita. **E**t psal
 mista. **G**loriosa dicta sūt de te
 ciuitas dei. **E**t descendit ignis
 a deo de celo: et deuorauit eos.
Per ignē repentinū mteitū
 antyppi: uel mēbrozū illius. in
 telligē debemꝫ. **U**nde paulꝫ
 dicit. **Q**uē dñs ih̄s interficiet
 spū oris sui. **E**t in ewangelio
 ip̄e dñs. **C**ū dixerit p̄p̄ et se
 ciuitas. tūc repentinꝫ eis supuei
 et mteitus. **S**icut eī nūc iste mā
 dus plēnꝫ ē homibꝫ: sic erit in
 aduentu filij hoīs. **D**icq; cū repe
 te dñs uenerit ad iudiciū qđ ignis.
 id ē sententia dāpnatōnis subito
 descendet de celo et deuorabit i
 pios: nō solū in corpe. sed etiā
 in aīa. **U**nde dñs in ewangelio
 dicit. **S**icut fuit in diebus noe:
 sic erit i aduentu filij hoīs. **A**ut
 sup legimꝫ de sc̄is pdicatoribus
 qđ ignis euiens de ore illorū: de
 uorauit inimicos illorū eorū.
Quī eī a deo ignis de celo descen
 dit. cū ex diuini uerbi pdicatione
 reprobis liuor muidie accrescit:
 sicq; ip̄a pdicatio que iustis est
 uita. reprobis ē dāpnatio ppetu
 a. **U**nde paulꝫ. **A**liꝫ sumus
 odor mortis in mortē: aliꝫ o
 dor uite in uitā. **E**t dyabolus
 qui seducebat illos. siue p̄ se. siue
 p mēbra sua. missꝫ ē in stag
 nū ignis et sulphuris: ubi et
 bestia. id ē antyppus. et pseudo

phete. **P**retitū tempus postū
ē hīc p futuro: missū ē scilicet
p eo qd ē mittetur. **P**er stagnū
ved ignis in quo missū ē dyabolū
p funditas intelligitur infernū
in quo impij cū capite suo dāpnā
ti. in ppetuis tenebris obuolūcti
qm licet sit ibi ignis nō erit ad
lucendū. sed ad mīserōrū corpa
concremadū. **C**orpa eī reprobōrū
erūt fomentū ignis. idōq; et
ipē ignis erit mdeficiens: q; erūt
et corpa mmozlia quib; semp
attendetur. **S**ulphur autē et
ignē attendit. et fetore generat:
q; sicut dictū ē et ignis ibi erit
ppetuus. et fetor intolēabilis.
Unde sequitur. **E**t cruciabūt
die ac nocte in scēla scēlorū. **C**ū
in inferno semp tenebre sūt.
iuxta illud. **M**utilem seruum
piate in tenebras extēiores: qd
ē qd hīc dicitur. cruciabūt die
ac nocte. **P**ed sciendū q; non
p vicissitudine diei ac noctis. hīc
dies aut nox ponūtur: sed p
mutabilitatē penarū talōis scilicet
et frigidōis. **Q**uo contē desās
dicitur: q; iā tempus non est. id
ē nulla mutabilitas. **Q**uō expo
nens paulū dicit. **O**mēs quidē
resurgem; sed nō oēs imutabi
mur. **A**pod elcōs ē nullū rei
erit vicissitudo: sed sicut erunt
imozles corpe sic erūt et mōmū
tabiles mētē. **R**eprobi autē licet
sūt mmozles corpe. tamē corrup
tionē sustinebūt: q; a uermib;
comedetur. et mutabilitatē am
m patient: sempq; deficient.
et nūq; ad defectū pueniēt. **H**ec
itaq; mutabilitas penarū hīc ex

primatur per diem et noctem.
Alit. **D**iem possum; referre ad
gloriā iustōrū: noctē ad penā
reprobōrū. **I**lli ergo qui in infer
no erūt. die et nocte cruciabūt:
recordantes bonorū iustōrū. et
malorū suorū. **E**t vidi thronū
magnū et candidū. **T**hronus
ecclia ē: cui xpūs singulariter et
generāliter p̄sident. **M**agnus di
citur. q; ecclia ex multitudine
ppli constat: et p mūdi ptes di
latatur. **C**andidus: q; fonte bap
tismatis ab om̄i abluat; macula
crim̄is. **E**t sedente sup eum.
subaudit; vidi. **P**er quē dñs
ihūs intelligitur: q; habitat in
cordib; fidelū. iuxta illud. **I**n
habitabo in illis: et m̄ eos am
bulabo. **A**uq; consp̄at; fugit ter
ra et celū. **H**oc ē qd dñs dicit.
Celū et terra trāsbūt: uerba at
mea nō trāsbūt. **T**ransbūt ce
lū et terrā nō ut eē desmāt. sed
mutabūt: iuxta qd paulū dicit.
Pretitū signū hui; mūdi. **E**rit
ā tūc celū nouū et terra noua.
Fugient quippe ab aspectu iudias.
ab ea specie quā nūc habent: et
ostendent pulchritudinē quā nūc
celant. **U**nde et in hac eadem
apocalypsi dicit. **V**idi celū no
uū et terrā nouā. **P**rimū em̄
celū et prima terra abyt. **I**gnis
conabit; dñm aduētū. **Q**ui tā
tū spaciū aeris occupabit; quātū
occupauit aq; diluuij: qn̄ qndēa
tubitis fuit sup omnes montes
qui erunt sub vniūso celo. **I**n
het at sciendū: q; quidā manus
caute diuinā scripturā conside
rātes: prius dixerūt celū et trā

transire per igne. qm̄ iudiciū fieri.
 Quidā uerō affirmat prius futu-
 ram resurrectionē: deinde celū
 et terre inuouationē. Sed et
 hos et illos magis cauta con-
 spectio fefellit. **Q**uod paulus
 manifestat qui dicit. Dies dñi
 declarabit: q̄ in igne reuela-
 bitur. Et psalmista. Ignis
 in conspectu eius ardebit: et in
 circuitu eius tempestas ualida.
Simul ē dñs ueniet ad iudiciū.
 et mortui resurgent. et demē-
 ta igne soluentur: atq; omnia deo
 iudicante per igne. cū aduſai-
 os ignis inuoluet et in infer-
 nū demerſerit. atq; eos ad reg-
 nū p̄miserit: tūc celū et terra
 noua parebūt. **Q**uod nos quoq;
 exemplo colligim⁹: qui hic in
 aliu dieſū reuolutionib⁹ uer-
 nū temp⁹ habundantiori solis
 lumine superius splendescere
 uaietate florū interius candes-
 cere uideḡ. **H**inc et dñs
 in ewangelio regnū celozū es-
 tati cōparat. Et locus pristi-
 ne subaudi⁹ uisionis: non ē
 inuentus ab eis. Ac si diceret.
 figura p̄teit: natia p̄manet.
Hinc paul⁹ dicit. P̄teit
 figura hui⁹ mudi. Possimus
 et per celū intelligē aīas scōzū:
 per terrā uerō corpa illozū. **Q**ue
 tūc nō solū in corruptionē cor-
 pois. uerū etiā in cōmutabili-
 tatē mētis recepturi sūt: qm̄
 ab ea specie qm̄ nūc habet tā-
 q̄ terram et celū trāseūtes. in
 pulchriore statū cōmutabūt.
Et locus pristine corruptionis
 et mutabilitatis nō inuenietur

in eis. **S**i ē iam nō ipi sunt
 sed alij: dñ a uetustate prius
 corruptionis in nouitate trāseū-
 tē de regenerationis. **E**t uidi
 mortuos magnos et pusillos.
 stantes in conspectu throni. **M**ag-
 ni sūt de quib⁹ dñs dicit. **Q**ui
 fuerit et doctus: hic magnus
 uocabit⁹ in regno celozū. **P**u-
 silli: qui simplicitate uite seruāt.
 nec aliozā misteria cape suffici-
 ūt. **O**mēs ē hic generalit̄ cō-
 prehendūt: quicūq; in iudiciū
 sunt uenturi in gloriā. **D**el
 magnos et pusillos possum⁹
 intelligē reges et p̄ncipes hui⁹
 seculi cū suis sibi subiectis. **I**n
 ei oēs et iusti saluet et p̄fectio-
 res cū simplicib⁹: et p̄ncipes
 hui⁹ seculi cū suis sibi subiectis.
 stabūt in die iudicij. **I**lli quidē
 ut remunerentur: isti uerō ut
 dāpent. **E**t libri aperti sūt
 et alius liber apertus ē q̄ ē uite.
Libri aperti. duo sūt testamēta.
 que in iudicio aperient⁹: qm̄
 singuli elcōzū manifeste uidebūt.
 qd̄ ex hys cōpleuerit. uel quid
 p̄termisit. **A**lius at̄ liber qui
 est uite: dñm ih̄m xp̄m sig-
 nificat. qui uitā suis fidelib⁹
 tribuit. **I**n illo ei libro hoc ē
 duo testamēta aperient⁹: q̄ in
 illo oēs actiones iusti confidea-
 būt. **D**el libri aperti opa ius-
 tozū significāt: que in iudicio
 omib⁹ manifestabūt. **N**ūc
 ēi abscondita sūt iustozū opa:
 q̄ huanū uitā cupientes fauo-
 re. omē opus suū in abscondito
 faciūt: tūc at̄ manifesta luce re-
 uelabūt. **U**nde ap̄lus. **D**e

met dñs. et illuabit abscondi-
ta tenebrarū et manifestabit cō-
silia cordiū: et tūc laus eī vni-
cuiq; a deo. **Vel** libri etiā intel-
liguntur consuetudine. que singu-
lis inuicē manifestabūt: q; qd
quid vnus cogitabit. ab altero
facile intelligetur. **Et** iudicati
sūt mortui. ex hys q; scripta erūt
in libris scdm opa iporū: id est
ex vtroq; testamento iudicati sūt
scdm qd ex hys fecerūt. aut nō
fecerūt. **Vel** etiā ex cōparatione
operū scōrū. iudicabūtur repbi-
qui q; in expansione librorum
legūt bonū. qd agē noluerūt:
considerātes vitā iustorū. quorū
cōparatiōe dāpnātur. **Qua** ppter
expedit illis: ut in pñi vitā ac-
tus eorū considerēt. et detelores
vīsus cōuersiōe in mūtēt. **Qui**
ēi plenissime intelligē appetit
q; hō ē: debet mīmū tales con-
spicē q; nō ē. in bonorū for-
ma meratur. pto ipē deserto bo-
no deformis ē. **Et** dedit mare
mortuos suos. qui in eo erant.
Hoc prius fiet qm libri apūnt:
ut ex hys mortui iudicent scdm
opa iporū. **Quātū** ad litteram
p̄tinet: mare. flumīa. et omnia
stagna suos qui in eis tenētur
mortuos dabit. **Cui** autē dabitur
in viā vite? **Tūc** ēi oēs resur-
recturi sūt quacūq; morte pemp-
ti fuerit: et quibuscūq; locis ab-
sconditi. **Alius** at mare. id ē
hic mūdus in fluctuatiōe positus
dabit suos mortuos: generalit̄
saluet bonos et malos pducens
iuxta qd ap̄lūs dicit. **Omēs** ēi
resurgem. **Vel** mortuos quos

mae dabit possum; intelligē
eos. qui vni i aduētū dñi sūt
reperidi. qui vniq; subito mor-
tui vite reddētur. **Et** mors et
inferus dederūt mortuos qui i
ipsis erāt. **Mors** dyaboli sig-
nificat: de quo paulus dicit.
Inuidia dyaboli: mors intri-
uit i orbē terrarū. **Inferus**
omnia mēbra dyaboli. **Vel** p
mortē possum; intelligē sim-
pliciter mortē carnis. **Inferi**
at noīe: loca significant tene-
brarū. **Et** mors itaq; et infe-
rus suos mortuos dabit. hoc
ē dyabolus et omnia mēbra ei:
uel etiā omnia loca inferni quos
cūq; p mortē corporis astrictos
tenet. tūc vite restituet. **Post**
q; autē resurrexerit: iudicāta
ē de singulis p eo qd ē iudicabit.
Scdm opa iporū: hoc ē dabit
vnicuiq; scdm opus suū. **Et**
inferus et mors hoc ē omnia mē-
bra dyaboli cū capite suo. missi
sūt in stagnū ignis: hoc ē in
p̄funda dāpnatiōe inferni.
Recte at per infernū omēs re-
pbi figurant: uel q; ibi habitā-
tes. vna cū inferno in quo ha-
bitat vna sūt domus: uel etiā
p mutantes opa dyaboli. nūq;
saturātur malis. sicut infernus
dicit nūq; sufficit. **Et** qui nō
ē mētus in libro vite scriptus.
hoc ē qui nō ē ante mudi con-
stitutiōne ad vitā p̄destinatus
missus ē in stagnū ignis. **Liber**
quippe vite sicut sup̄ dictū ē.
uis diuinitatis intelligit. id est
dei p̄sencia: in q; qui nō fuit
p̄ord matq; in stagnū ignis mit-

tetur. hoc e' repboru' ho'm
 societati copulabitur. **Q**d em
 dicit qui non e' muetus: nichil
 e' aliud nisi no' e' p'ordmatus.
Flecti at' in hoc libro scripti:
 qui ante mu'di constitucione
 su't p'rogmti et p'ordmati.
Unde apl'us. Quos p'ficiunt
 et p'destinauit. Et alibi. Si
 cut elegit nos ante mu'di con
 stitucione. **Cap' xvi.**

Et vidi celu' nouu' et terra'
 noua'. In p'destinat'one
 dei omnipotentis: que futura
 su't iam t'nsieru't. **U**nde hic
 dicit se videri celu' nouu' et terra'
 noua': atq' addit' p'imu' em
 celu' et p'ima terra' ab'nt. **Q**d
 qualiter sit uel iuxta littera' uel
 etia' sp'ualit' intelligendu': supe
 rius dictu' e'. **A**nt' p'imu' ce
 lu' et p'ima terra': hoc e' per
 m'oulat'one' t'mutata su't: et
 a p'astina signa' recesseru't.
 iuxta illud apli. **P**retelit' fi
 gura' hui' mu'di. **V**eru' qd' sequi
 tur. et ma'e ia' no' e': utru' ad
 littera' id e' ut ma'e cu' flumib'g
 p'staretur possit' intelligi. an e
 tia' solūmo sp'ualit' hoc dicatur.
 dubiu' e'. **T**erra' e' aquaru' con
 u'icione' subsistit: qm' et m'fia
 et ex' et supra se aquas conti
 net. ne naturali ariditate fatig
 rat. qm' nisi aquis temperet'.
 in cinere' redigetur: ideoq' utru'
 maximo illo ardoze ma'e cu' flu
 mib'g s'cetur. an et ip'm' uita
 tur in melius. no' facile d'p'e'i
 m'. **Q**d et si factu' fuit per
 dei potentia' licet arida sit ter
 ra: satis subsiste' potest. **Q**ua

tuor' siquidē su't elemēta: ex
 quib'g duo su't t'mutanda i' me
 lius sicut hic dicitur. et d'ns i'
 ewang'el'io m'ifestat. **C**elu' et
 terra' t'nsibut: id e' immutabut'.
Utru' autē mare uel ignis t'nsi
 seat. id e' m' mutetur deus sat:
 licet hic legam'. et ma'e ia' no'
 e'. **E**t alibi. **L**umē lucerne:
 non lucebit in ea. **H**ec e' qua
 lit' fiant: cu' illuc p'uenēimus
 melius s'iem'. **E**t ciuitatem
 sc'am i'rlm' noua' vidi descen
 dente' de celo a deo. **H**ec ciuitas
 sc'a etia' e': que idarco ciuitas ap
 pellatur. qm' a multis m'habit
 tur: et in q'tuor' mu'di partes dis
 tendit'. habens habitatoze' deu'.
Hinc paul'g dicit. **T**emplū dei
 sanctū e': qd' estis uos. **S**ancta
 dicitur: q' condie per b'ptismū
 sanctificatur. **V**ocatur quoq'
 i'rlm'. que visio pacis m'pretat'.
 q' ad hoc laborat. ut uisione'
 dei in celestib'g p'cipiat. **N**oua
 dicitur: q' a uetustate peccati
 exuitur. **P**ecati e' p'petuo
 ad ueterē adam p'tinet. **E**t ideo
 dū eccl'ia a p'ito originali mū
 datur. a uetustate p'ci ad noui
 tate' uenit. **U**nde apl'us. **E**x
 spoliantes uos ueterē ho'iem:
 induite nouū qui renouatur
 in ag'm'ione' dei. **I**darco autē
 ciuitas her a deo descende' dicit'.
 q' ab exordio sui ia' cu' capite
 suo descendit. cu' quo et per qd'
 sursum ascendit. **U**nde idē d'ns
 dicit. **N**emo ascendit in celu'
 zē. **A**li' **I**n hoc de celo descē
 dē dicitur: q' celestis e' grā. qd'
 deus eā fecit eccl'ia. iuxta illud.

Ego dñs faciens te. Quidquid
ei habet in fide. spe. et caritate: cete-
risq; virtutib; et baptismo: desup
datu e illi. Unde iacobus. Omne
datu optimu et omne donu pfrim:
desursu e descendes a pre lumnu.
Parata id e fide ceterisq; virtutib;
ornata: ut meretur fieri sponsa.
Sicut sponsa ornata viro suo.
Duo dicit sponsa et viru in quo
subintelligitur vxor: q; consuetudo
e sctę scripturę ut sponsos appellet
viros. et sponas vxores. Unde
e. Egrediatu sponsus de cubili
suo: et sponsa de thalamo suo.
Et sessora ad moysen. Sponsus
sanguinu tu michi es. In eua-
gelio quoq; ab angelo dicitur.
Ioseph aute vir eius. Et in le-
ge. Si mueneit vir puellam
in agro desponsata. et dormieit
cu ea. morte moriatur: q; hui
hauit vxore pprim su. Spon-
sa itaq; nuc e sca ecclia p fide.
spem. et dilcone: sed tuc e v-
xor. qn ad amplexus viri. id e
ad cotemplatione dei omipoten-
tis pueneit. Quotidie quide
in singulis agitur elis: genea-
lit aute in fine coplebitur. cu
omnes in comune audierit. Ve-
nite benedicti patris mei etc. Or-
nata dicit. id e omib; virtuti-
b; copositam: iuxta illud psal-
miste. Astruit regina a dextris
tuis in uestitu deaurato. Et au-
diu voce magna de throno.
Thronus hic intelligit angeli
et hoies sancti: in quib; habitat
dñs. Ideoq; hec vox magna:
vox intelligitur dei omipotentis.
Que idcirco magna dicit: quia

de magnis loquitur dicens. Et
ce tabernaculu dei cu homib;
Magna e ei dei gra: ut hoies
ill; fiant tabernaculu: au; mag-
nitudme non capit mundus.
Tabernaculu dei cu homib;
id e ipi hoies sut tabernaculu
dei. Iohanes in hoc loco typu
tenet sctę ecclie: que audit voce
dicente. Ecce tabernaculu dei
cu homib;: qn p mtna mspi-
ratione sepam cognoscat ee dei
tabernaculu. Et habitabit cu
illis: id e cu hys qui taberna-
lu dei ee meruerit. Unde ipse
aplis dicit. Ecce ego uobiscu
sum omib; dieb;. Et ipi plūs
eius erūt: iuxta illud. Here-
ditas mea usq;. Et ipse deus cu
eis erit: habitas in eozu fide et
dilcone sicut ipse dicit. In quis
diligit me sermone meu serua-
bit. et pater meus diliget eu.
et ad eu uenem; et mansione
apud eu faciem;. Unde et ide
iohanes i epla sua ait. Qui
manet i dilcone: deus in eo
manet. Et ipozu deus. e om-
potens deus: cu quib; habitae
dignatur. Unde psalmista.
Dñs pars hereditatis mee. Et
ipse in lege loquitur dicens. Filys
aute leui no dabis possessione.
Ego et hereditas eozu illozu.
Quando ei homo peccando rece-
dit a deo: no e dei plūs. nec de-
u possidet. Qu aute penitendo
reuertit ad deū plūs dei e: q;
possidet deū et possidetur a deo.
Et absterget deus omne lacrima
ab oculis eozu. Hec uerba no
ad pntē uitā luctu et lacrimis

plena p̄inet. sed ad futurū:
 q̄n̄ oīs luctus aufertur a fidelibz.
 et p̄petuū gaudiū possidebitur.
 iuxta illud. **B**eat̄ qui lugent:
 q̄m̄ ip̄i consolabūtur. **I**ntuen
 dū autē quid sit qd' omnē lacri
 mā ab oculis scōrū dicit aufen
 dā: cū sufficere potuisset si dicit.
 absterget lacrimā ab oculis eorū.
Sed sciendū qd' diuerse sūt qua
 litates lacrimarū: quibz in hac
 vita affliguntur elci. Aliq̄n salu
 cet p̄pter timorē tormētōrū: ne
 videlicet melito iniquitatis sue
 p̄p̄is tradant' vltimibz. Aliq̄n
 vob' p̄pter amorē et consōrū
 sup̄norū amū. **P**ostq̄ em̄ ue
 mā p̄ccōrū consequuntur. iterū
 capiūt flere: non iā qd' timet
 dāpnā. sed qd' differūt a regno.
 Aliq̄n quoq̄ deplorāt aliorū p̄cā:
 sicut samuel flebat saul. eo qd'
 p̄p̄tūisset dnm̄ qd' constituit
 eū regē sup̄ isrl'. **E**t sicut pau
 lū flebat corinthios: q̄ post for
 mationē et ydolatriā nō agerūt
 p̄cā. **O**mnē eī lacrimā
 ab oculis elcōrū dñs absterget:
 qd' neq̄ timorē artabūt' penarū.
 neq̄ iā differūt a regno. qd'
 p̄ncipalit' possidebūt. neq̄ etiā
 aliorū p̄cā deflebūt: qd' iusto
 dei iudicio dāpnatis reprobis
 nullq̄ demceps p̄cāe potēit.
Et mors vltimā nō erit. **P**ost
 q̄ eī a mortuis resurrexerimz:
 in elcīs iā vltimā mors nō erit.
 neq̄ corpis neq̄ aīe. **P**rimus
 nāq̄ homo ea lege conditus ē
 ī paradiso. ut nisi peccasset īmor
 lis mansisset: et cōpleto elcōrū
 numero ab illo paradiso terreno

absq̄ moris m̄tuenti tū sicut
 ad patriā celestē. **H**ic autē est
 cōditus: ut si peccaret. mori
 potuisset. **Q**ue mors qd' eam
 per peccatū m̄tuit. destructa
 ē per dñi mortē: ideoq̄ locū in
 elcīs nō habet. **P**ostq̄ omēs
 ad vitā resurgemus: tales effecti.
 ut demceps neq̄ mori. neq̄ peccā
 re possimz: neq̄ luctū eī in illa
 ecclia. qd' ut superius dictū ē
 multis modis fit in p̄nti. **N**eq̄
 clamor neq̄ dolor vlt' eī. **C**la
 mor ī hoc loco intelligitur que
 relā p̄cāe suggestiois. **P**rius eī
 q̄ peccaret hō in magna quiete
 erit. omīaq̄ mēbra sibi subiecta.
 et nullo mō ī aliquo repugnāna
 possidebat: sed postq̄ peccauit.
 statim clamore p̄cāe suggestiois
 cont' se exurgētē sensit. mulie
 rē concupuit: factūq̄ est. **I**
 dei iudicio iusto. ut qui noluit eē
 subiectus deo. non possit habē
 mēbra sibi subiecta. **H**unc
 clamorē demceps omnes sustine
 imz: quo laborāe se ostendit pau
 lus dicens. **V**ideo aliā legem
 in mēbris meis. **S**emper
 fit eī hic clamor: qd' semp' caro
 spū resistit. **S**ed cū corruptibile
 hoc inducit inducit incorruptio
 nē et mortē hoc inducit īmortalitātē:
 cessabit clamor tumultuā
 cont' elcōs. quī eos in hac vita q̄
 estē non simebat. **I**bi eī cessabit
 omīs p̄cāe suggestio: ibi nulla eī
 carnis delicia. **S**ed et dolor post
 her nō eī: qd' videlicet caro elcō
 rū vlt' sp̄mas et p̄ctōnes p̄cō
 rū p̄ quibz dolere debeant non
 generabit. **Q**ue prima abierūt:

q̄ in p̄nti seculo her om̄ia sustinet.
Bed n̄ in nouata celū et terrā su
erit: tūc elā in nouabūtur. et
nequaq̄ p̄teitas passiones sus
tinebūt. **E**t dixit q̄ sedebat i
throno. id ē deus ompotens q̄
psidet sue ecclie. **E**cce noua fa
cio om̄ia: ea scilicet que super
us dicta sūt. m̄ que etiā celū
et terrā in nouabūtur. **E**t dixit
michi. **S**cribe. **I**n corde tuo
uel etiā litteris cōmenda: ut ad
noticiā pueniat posterorum.
Bed qd̄ iohāni dicitur: ad om̄ne
eccliam p̄tinet. que in tabulis
cordis carnalibz uerba dei scribere
uidetur. **H**ec uerba que ab mi
cro isaus libri diuinitus tibi sūt
ostensa. fidelissima et uerā sūt:
q̄ a deo uero p̄cesserūt. **A**c si di
cet. **E**o in cordis memoria ar
cus deprimatur que loquūtur:
quo de tota fidei summa. de tota
spei fiducia p̄ferūtur. **E**t dixit
michi. **F**actū ē. p̄ eo qd̄ ē fiet:
id ē cōplebūtur om̄ia que super
us sūt dicta. siue de remunerācō
ne iustozū seu de dāpnatione
reprobzū. **Q**uia ei her om̄ia tē
pore suo p̄ certo cōplebūtur: q̄
iam facta sūt. dei ompotentis
uoce firmatur: in cuius p̄ntia oīa
futura p̄ntialit̄ manēt. **Q**ui
fecit que uentūa sūt. **E**go sum
et alpha. et ω. incū et finis:
nō qd̄ incū habeat in tempe uel
finē. sed q̄ ab illo cūcta sumpse
rūt incū. et in ip̄o resūmet
t̄m nū. **D**e quibz satis sup̄ dic
tū ē. **Q**d autē d̄ns hor iā ter
cio per angelū i hac apocalypsi
ita nomē suū m̄ulcat dicens.

Ego sū alpha. et ω. duo per
hoc factū quedā nobis īnuat.
vnū scilicet per qd̄ intelligamz.
neq̄ ad angelū p̄prie. neq̄ ad
iohāne p̄tinē. que in hac reue
laciōe continētur: aliud uerō qd̄
scire possimz. ip̄m ē deum an
tempa. et hōiem in fine temp̄m
sclozū. **E**go sicutibz dabo fon
tē aque uive ḡtis. **S**icutibz
id ē esūientibz iusticiā. p̄mittit
fons aque. **D**e quibz d̄ns dicit.
Beat̄ qui esūit et sicut iusti
ciā. **F**ons at̄ aque uive: in sepa
lis trinitas intelligitur. **P**ater
ēi fons. filius fons: sp̄s sc̄s
fons. **U**nde psalmista dicit.
Apuđ te ē fons uite. **S**icutibz
ergo deū seip̄m dabit in remu
neraciōe: in cuius cōtemplaciōe
erit refectio et̄ ne facietatis. **Q**uo
fonte psalmista faciū desideiis
dicebat. **S**iquit aīa mea ad deū
fontē uiuū. **D**e quo fonte dicit
qui bibet: uitā habebit. **H**abē
do ēi deū: habebit uitā et̄nā
que ē deus. **U**nde ip̄e dicit.
Hec ē uita et̄na et̄ cetera. **G**ra
tis iste fons datur fidelibus: hoc
ē sine ullis p̄cedētibz meitis
hōim. **Q**ui uicēit dyaboli tēp
tam et̄a in cētūa carnis sue.
adūitates p̄ozū hōim: posside
bit her que superius dicta sūt
id ē deū ompotentē. carnis in
mōrtūate. et̄ corrupciōne. **E**t
erō illi deus. id ē et̄na facietas
et̄ remunerācō: et̄ ip̄e ēit michi
filius. qui credendo in deū effia
ūtur fideles filij dei. **H**ic quidē
per fidē: illic autē p̄ māifestan
ōne. **U**nde idē iohānes i epla

sua aut. **R**arissimi nūc filij
 dei sumus. et nondū apparuit
 quid eimꝰ. **S**cimus at̄ qꝰ cū
 apparuit: similes ei erimꝰ.
 et videbimꝰ eū sicut ē. **T**im-
 dis at̄. incredulis. et exentis.
 et hominibꝰ. **T**imidos possu-
 mꝰ intellige: qꝰ uolūtas erat
 ut crederent ī xpm̄ uerū: uide-
 tes diuersa tormētorū geneā
 fidelibꝰ p̄pata: timōe cōtusi
 recedebant a fide xpi. **Q**uidā
 autē etiā post fidē xpi et bap-
 tismū: uel terroibꝰ p̄culsi. uel
 blandimētis illerti. timētes
 penas. recedebāt a fide. **Q**uo-
 rū pars est ī stagno ardenti:
 idē m̄ dāpnatioē p̄petua. **S**ūt
 etiā timidi m̄ pace ecclie: qui
 metu p̄ncipū et scilicet hominū
 bonū opari metuit. **D**e talibꝰ
 dicitur. **I**llis trepidauerūt
 timōe ubi nō eāt timor. **C**ū
 incredulis. idē nō pagans. et
 cū exentis. idē cū incredulis
 iudeis. uel falsis xp̄ians: qui
 sūt exentia a deo idē ualde
 abhominabiles. **U**nde ē. **U**irū
 sanguinū et dolosū abhorabit
 dñs. **E**t cū hoīcidis. idē quo-
 cūqꝰ mō hoīem interficiētibꝰ:
 uel odio seipos iugulatibꝰ. **U**n-
 de ē. **Q**ui odit fratrem suū homi-
 cidā ē. **E**t fornicatoibꝰ. id est
 cū ydolis seruētibꝰ seu īmū-
 dicia carnis sectantibꝰ: uel e-
 nā plus creaturū q̄ creatorē di-
 ligentibꝰ. et diuicias ul̄ modū
 amantibꝰ. **U**nde paulꝰ. **E**t
 auāria que ē ydolorū seruitus.
Et ueneficis idē magis qui
 m̄cantatioēs pagēbat. **D**ue

etiā ueneficos. id ē maleficos:
 possumꝰ eos intelligē. q̄ huāna
 p̄tate alijs dñantur. **U**nde m̄
 ewāgelio. **R**eges gentiū dñan-
 tur eorū: et qui p̄tate habent
 sup̄ eos ueneficia uocant̄ id est
 maleficia. **E**t ydolatrias qui si-
 mulachra hominū mortuorū: uel
 etiā ymagines rerū quarūdā
 p̄ deo ueneant̄. **E**t omibꝰ men-
 dacibꝰ. **P**rociatis superius p̄ ordine
 singulorū auctoibꝰ uiciorū: ad
 extremū intulit et omibꝰ mē-
 dacibꝰ. **U**bi at̄ dicit omibꝰ:
 ostendit multa eē geneā mēda-
 ciorū. **N**ā beatus augustinus
 octo dicit eē geneā mēdaciorū:
 sed tamē nullū ē mendaciū qd̄
 p̄ccō careat. **U**nde scriptū est.
Os qd̄ mētur occidit aīam.
Nonnulli et dicit nō eē p̄ccō:
 si p̄ ueritate aut iusticia p̄ferūt
 mendaciū. sicut legimꝰ factū
 ī egipto de obstetricibꝰ que ad
 pharaonē reuerse. et īre pate-
 ant uiuificaret puulos quos ius-
 se faciant m̄ficia: mēte sūt di-
 ctes. nō sūt hebreæ mulieres
 sicut egiptiæ: sed ip̄e habent
 obstetricandi sciētiā. **U**nde et
 scripturā refert. **J**obrem
 edificauit illis domū. **N**ūquid
 ergo p̄ccō fuit illud mendaciū:
 p̄ quo mercedē acceperūt a deo:
 fuit quidē p̄ccō: sed tamē ope-
 m̄e ē purgatū. **U**nde et deus
 edificauit illis mansiones. id ē
 multitudinē filiorū dedit illis:
 q̄ aliorū filios uiuificauerūt. **D**i-
 m̄lit legimꝰ factū et m̄ rahab
 mētrice. que nūcios iosue abston-
 dit: et inq̄rentibꝰ de eis respodit.

cti

Fateor quide venerūt ad me:
sed cū claudētur porta. et illi pa-
ter exierūt. Quia opus mēcir-
ca eos exhibuit. et a morte eos
liberavit: postea meruit p̄m-
ge ad vni⁹ dei cognationē. et
inter israhelitas cōnumēari:
q̄ p̄cām illud mendacij purga-
uit opus pietatis et mē. Deus
ei fuisset. si eos p̄det ad mortē:
q̄ qd̄ eos negauit et mentita ē.
Vnū sane debem⁹ retinē. nullū
mendacij gen⁹ multū remanē:
qd̄ hic lavatū non fuit p̄mte-
tia. aut aliquo pietatis ope.
Om̄ istorū qui sūt superius
cōnumēati: pars eorū est in
stagnō ardenti et sulphurē. id ē
in p̄funda infernī dāpnatiōē:
ubi sūt simul ignis et sulphur.
qd̄ est mors secūda. id ē corpis
et aīe. Prima aī mors fit in
aīa per peccatū. sc̄da autē intel-
ligitur in aīa et corpe. Sequit⁹.
Et venit vnus de septē angelis
habentib⁹ p̄phalas plenas sep-
tem plagis nouissimis. Per
septem angelos sicut superius
dictū ē. uel vniuersalis ecclia
intelligitur. uel oēs p̄dicatores.
p̄pter septiformē sp̄m. quo ecclia
instruitur. et doctores erudiuntur.
Sepe aī dictū ē septenariū nume-
rū vniuersitate ostendē: q̄ om̄e
p̄sens tempus septē diebus uol-
uitur. Vnus ergo ex septem
angelis qui ad iohāne venit:
intelligitur dñs ih̄s xp̄s. qui
ē sc̄dm̄ p̄phetam magm̄ consilij
angelus. id ē nūcius paternē
volūtatis. Vnus ē ex angelis
q̄ caput ē om̄i elcōrū: et per

assūptionē huānitatis. illis est
cōiunctus in vtrō virgins. Ve-
nit ergo per incarnationis mys-
teriū: qui vbiq̄ erat per diuina-
tis potentia. Isti angelus. hoc ē
p̄dicatores quorū caput ē xp̄s:
habent p̄phalas plenas septem
plagis nouissimis. hoc ē ipsi
sūt pleni diuina p̄dicatiōe: q̄
quidā auditorū vulneratur ad
salutē. quidā autē ad sui p̄māe.
Bene autē ip̄e plage nouissime
dicuntur: q̄ in nouissima hui⁹
sc̄li hora. id ē ab incarnatione
dñi usq̄ ad finē mūdi imittit⁹.
Et locutus ē meū dicens. Veni
ostendā tibi sponsā vxorē agm̄.
Iohānes in hoc loco significat
eccliam: cui loquitur deus per
oculā inspirationē in mente
dicens. Veni passib⁹ fidei. et
passib⁹ amoris: et ostendā tibi
sponsā vxorē agm̄. id ē tibi
ip̄i manifestabo qualis nūc sis
per fidē: et qualis postea futu-
ra es: cū ad dei veniēs cōtem-
plationē. Duo aī dicit sponsā
et vxorē: q̄ sicut superius que-
nūc ē sponsa per fidē et dilationē:
erit tūc vxor. cū ad amplexus
sui puenit viri. Vnū aī ecclie
deus ē. Vnde salomon dicit.
Non ē vir in domo sua. Et
sustulit me in sp̄u in montē mag-
nū et altū. Hic manifeste osten-
ditur. q̄ iohānes nō corporeis
oculis hanc intuitus ē visionē:
sed sp̄u. hoc ē mens oculis qd̄
cōtemplanda celestia mystera
ē eleuatus. Mons magnus et
altus in quo se dicit eleuatum
xp̄s intelligitur. de q̄ daniel

dicit: q lapis p̄sus de monte
 sine maibz creuit i monte mag
 nu. et repleuit vniuersam
 terra. Ipe quoq de se dicit.
Non potest abscondi ciuitas
 sup monte posita. **M**agnus
 est iste mons: q totu m̄du
 replet. **A**ltus: q ita e homo
 ut sit ead̄ deus verus. **D**e hoc
 monte ysaias dicit. **I**n nouis
 simis diebus erit mons domus
 d̄ni p̄atus in vertice montu. **n**o
 id e xp̄us princeps om̄ el̄oꝝ.
Quobrem q angelz et mons
 xp̄us e. et in iohane ecclia in
 telligit. angelus iohane dicit
 in monte. hoc e xp̄us eccliam
 sua sup semetipm constituit.
Recte ergo xp̄us. et angelus
 et mons dicitur: q nuncius
 ecclie apparens. ad celestem
 patria mutat el̄os: et ipse
 eandē eccliam sup se portando
 ad celestia subleuat. **E**t ostē
 dit michi ciuitate sc̄am iherlm
 descendente de celo a deo: habē
 te claritate dei. **C**iuitas ecclia e:
 deu habens habitatore. **Q**ue
 sc̄a dicitur. q cotidie per bap
 tismū sanctificatur: iherlm. q
 ad hoc laborat. ut ad visionē
 patrie celestis pueniat. **D**e ce
 lo descendit: q om̄e qd̄ habet
 bonū. relinq̄ datū e illi per gra
 m. **U**nde iacobus. **O**m̄e
 datū optimū et om̄e donū per
 factū defursū e. descendēs a
 p̄re luminū: uel etiā sicut sup
 dictū e. in capite suo descendit
 de celo. q eā in vtroq̄ virginali
 couit. **U**nde ap̄lus. **D**espon
 savit sibi xp̄us eccliam: non

habentē maculā aut rugam.
Clariatē dei habet: q a filio
 dei illuatur. qui illuat om̄e
 hoiem venēte in hūc m̄dū.
Unde et ip̄e ap̄lis dicit. **E**go
 sum lux m̄di. **U**nde sequit.
Et lumen eiꝝ simile lapidi p̄
 cioso: tamq̄ iaspidi dicitur:
 q dū el̄os suos illustrat. et ne
 viriditatis pabulo nutrit. **L**a
 pis e iaspis. viridis e coloris:
 et ideo m̄conciēt per lapidē
 iaspidē. **v**is̄o intelligit. **s**anctē
 trinitatis: ad quā anime sc̄oꝝ
 p̄tingē desideant. n̄luta aialia
 videntia. queq̄ perquirūt.
Hinc ip̄e dicit. **P**er me si q̄s
 introuerit saluabit. et ingre
 dietur per fidē. et egredietur
 a fide ad sp̄ciē: et pastua in
 uemet eterne sacietatis. **U**nde
 et psalmista dicit. **D**ns pas
 cit me et nichil michi deerit:
 in loco pastue ibi me collocauit.
Per cristallū uero. intelligitur
 p̄mū sup̄ne remunerationis:
 que in ip̄a visione dei cōplebit.
Et ei aqua in cristallū vertit:
 dū p̄mū ex aqua et sp̄a rena
 torū ip̄a dei cōtemplatio effiat.
Nam et si bene p̄pendimus. q
 significat iaspis. hoc et cristal
 lū: q remunerationis sc̄oꝝ nichil
 aliud est. nisi p̄sens dei uultū.
Et habebat murū magnū et
 altū. **M**urus ecclie e xp̄us:
 de quo ysaias ait. **I**n illa die
 cantabitur canticū istud in ter
 ra uida. **U**erbs fortitudis nr̄e
 syon saluator ponetur in ea
 murus. **I**pe e etiā magnus:
 de quo psalmista. **D**ns i syon

magnus. **A**ltus quoque est: quia a patre
super omnia sublimatus: et deus
quoque etiam per humanitatem est con-
stitutus. **I**pe quoque est murus: hoc
est defensio et protectio ecclesie sue.
Hec etiam murus generaliter ipsa
ecclesia intelligitur: que murus
appellatur propter firmitatem fidei
et constantiam virtutum. **M**agnus
est iste murus: quia ecclesia ex multis
constat fidelibus: et per quatuor
mundi circumdata dilatatur. **A**ltus
quoque est: quia corpus inhabitat ter-
ram: in mente vero possidet celum. **D**e quo
bene subditur. **H**abens portas
duodecim. **P**er duodecim quippe
portas: duodecim intelliguntur
apostoli. **E**t per duodecim apostolos:
omnis ordo doctorum per quorum
ministerium ministerium ecclesiam. **I**psi
etiam nos baptizant: et docentes
per fidem ecclesie portas nos intro-
ducunt. **D**e quibus adhuc submi-
fertur. **E**t in portis angulos
duodecim: id est in apostolis omnes doc-
tores subiecti: sicut sunt presbiteri
et ceteri minoris ordinis ecclesie
propositi: qui et si magna non
valent: tamen minorum que accepe-
runt fidei populo nutu a non desit-
tunt. **D**e quibus in malachia legi-
tur. **L**abia sacerdotum custodiunt
secretum et legem requirunt ex ore
eius: quia angelus domini exoraturus
est. **I**n duodecim ergo portis duo-
decim anguli consistunt: quia docto-
res ecclesie fidei et uestigia apostolorum
sequuntur. **E**t nomina scripta que
sunt nomina duodecim tribuum filiorum
israhel. **F**ilos israhel non debemus
intelligere carnaliter duodecim filios
iacob: quorum fuit reprobata vita.

sicut scriptura manifestat: sed pa-
tres spirituales ex eius prole me des-
cendentes: sicut sunt ysaias: ihe-
rennias: ceterique prophete. **Q**uo-
rum nomina scripta sunt in portis:
quia memoria illorum in fide conti-
netur apostolorum. **E**t etiam isti an-
nuntiant factum: illi prederunt
futurum. **Q**uia ergo eadem
que illi prederunt annuntiant:
memoria illorum in suis cordibus
se habere insitam demonstrant.
Hinc etiam in duodecim filijs israhel
possumus intelligere omnes gen-
tes: sicut in duodecim apostolis intel-
ligimus omnem ordinem predicatorum.
In duodecim ergo portis nomina duo-
decim filiorum israhel scripta sunt: quia
in fide et dilectione apostolorum omnes
gentes consistunt. **H**inc paulus
dicit. **E**pistola nostra uos estis scrip-
ta in cordibus nostris. **A**b oriente
porte tres. **P**er orientem populus
intelligitur iudeorum: de quo christus
est exortus: qui est verus sol iusti-
cie illuminans corda credentium.
Ibi etiam fuerunt primum porte tres:
hoc est fides sancte trinitatis: in
illis primum annuntata est a prophetis:
et ceteris iustis qui per spiritum illu-
minati fide sancte trinitatis cognov-
erunt. **U**nde ysaias dicit: au-
disse se cherubim clamantia.
Deus. deus. deus. **B**ed quia in tri-
mitate personarum intelligitur
vna maiestas: cum pluraliter pro-
mississent. **D**eus. deus. deus. v-
nitatem substantie attendentes:
adiungit dominus deus sabaoth. **S**i-
militer psalmista promittens.
benedicat nos deus pater. bene-
dicat nos deus filius. benedicat

nos deus spūs sūs: trinitatem
 psonarū cōuertit ad vnitatē
 maiestatis dicens. et metuant
 eū oēs fines terre. Ab aquilo
 ne porte tres. Per aquilonē
 intelligūtur gentiles. in fri
 gore infidelitatis et ignorantie
 positi. sicut fuerūt patres nrī.
 In quoq; sūt porte tres: quia
 et gentiles per doctrinā aplo
 rū. ceterōq; p̄dicatorū edocti.
 fidē scē trinitatis preperūt.
 Et bene quidē primū ab orie
 te porte tres. demde ab aquilo
 ne cōmēorant: q̄ prius iudei
 crediderūt. demde gentiles:
 qui ante erāt in aquilone qui
 ē frigidissim⁹ et durissim⁹ ven
 tus. habentes dyabolū qui di
 cit. **Nonā** sedem meā ad a
 quilonē. Et ab austro porte
 tres. Per austrū claritatem fide
 i intelligim⁹. que in toto orbe
 terrarū lucet: q̄ dū sol ī austro
 id ē in medio centro celi figit.
 tonū mūdū illūiat: significans
 xp̄m. qui luce fidei claritatis
 sue illūiat vniuersā eccliam.
 In austro itaq; porte tres sūt:
 q̄ fides scē ecclie splendore
 scē trinitatis illūiatur. baptiza
 ta in noīe p̄ris et filij et spūs
 s̄i. Et ab occasu porte tres.
 Per occasū nouissimā mūdi
 etate accipiam⁹. in q̄ per haliā
 et enoch. ceterōq; p̄dicatores
 eādē fides scē trinitatis per
 quadruplitū orbem diffundet:
 iudeos atq; gentiles p̄t̄ cōplet
 tens. Duodenarius ē numerus
 portarū. que per quor mundi

partes sub t̄nario cōprehendit:
 ad m̄steriū ptinet duodecī aplo
 rū. per quos fides scē trinitatis
 per quadruplitū orbem diffusa
 est. Et murus ciuitatis habes
 fundamēta duodecī. Murus ip̄a
 ē ciuitas. que habet duodecim fū
 damēta: q̄ aplozū et p̄phetarū doc
 trina cōsistit. Quorū funda
 mētorū fundamētū ē xp̄us: de
 quo paul⁹ dicit. Fundamētū aliud
 nemo p̄t ponē p̄t̄ id qd̄ positi
 ē: qd̄ ē xp̄us ih̄s. Quādo em̄
 singulariter fundamētū enūciat.
 ip̄e xp̄us intelligitur: sup̄ quē
 om̄s edificatio ecclie constituitur.
 Quādo ei pluralit̄: patriarche.
 apli. ceteriq; doctores. Unde idē
 ap̄lus dicit. **Iam** nō estis hospi
 tes et aduente: sed estis ciues scō
 rū et domestici dei. sup̄ edificati
 sup̄ fundamētū aplozū et p̄pheta
 rū. **Hic** ergo fundamētū apli.
 ceteriq; doctores intelligūtur. in
 vno fundamēto xp̄o fundati:
 ip̄e ē fundamētū fundamētorū.
 sicut ē rex regū et dñs dn̄arū.
 Ad hoc ei ptinet q̄ etiā noīatis
 fundamētis. agm̄ nomē nō siluit:
 sed ait. Et in ip̄is duodecī: no
 m̄a duodecī aplozū et agm̄. Et
 in ip̄is fundamētis. hoc ē in fi
 de patriarcharū et aplozū. noīa
 duodecī aplozū: q̄ videlicet ip̄s
 in ecclia regimē suscepit. locū a
 plozū tenet: quorū doctrinā et
 et actus mutatur. Et ut absolu
 aus hoc sit: dicam⁹ fundamēta.
 patriarchas eē et p̄phetas in qui
 bus noīa duodecī aplozū sunt:
 q̄ fidē quā preperūt apli. habue

rūt et illi. Et quē isti crediderūt
in carne uenisse: illi p̄nūciaue
rūt uenturū. Hinc psalmista
dicit. Fundamētā eius in mōtibz
sc̄is. Montes quippe xp̄i sunt
p̄uarche et p̄phete sup quos no
uū testamētū doctores fundant
q̄ eorū fidem imitant. Tamq̄
salicet fundamētū sup fundamē
ta: q̄ et xp̄i montes fundamē
ta eē noscitur. Et qui loqueba
tur meū. habebat mensuram
harūdmeā aureā: ut metiret
ciuitatem. Hic angelus typū
fily dei tenebat: qui om̄ia mē
sura et num̄o dispoit. Na
per harūdme: diuinā debemz
intelligē p̄dicacionē. Quia eī
harūdme scribit: recte per ha
rūdme scriptura sc̄a intelligit.
ab efficitur uidelicet illud qd
efficitur. Hac itaqz harūdme
id ē diuino eloquio tangit et
illuīat deus corda fidelū: abiqz
pendit et metitur facta singu
lorū atqz p̄fectus. dū alij tribuit
sermone sapientie. alij geneā
linguarū. etc. Que mensura
harūdme aurea dicitur: p̄pter
clauitatem diuīe sapientie. que
i plerisqz locis auro figuratur.
Vnde ē. Accipite sapientia
sicut aurū. Hac itaqz harūdi
ne metitur ciuitatē: id ē om̄i
salē eccliam. Et portas eius:
id ē doctores et p̄positos ecclie.
Et murū ciuitatis: in q̄ nichil
aliud q̄ ip̄a ciuitas intelligitur.
Et ciuitas i quadzo posita ē.
In quadrata signa nō aliud la
tus manus ē. aliud m̄n̄g. sed
cūcta simul quatuor lateā eq̄li

spacio tenditur. Per hec autē
quor lateā: debemz intelligē
spem. fidē. caritatē et opacionē.
Que equalia sūt: q̄ unusqz
fidelis xp̄i credit. tantū sperat.
tantū amat et opatur. Iterū
Similiter xp̄i sperat. tantū
credit: tantū amat et opatur.
Iterū tantū amat. xp̄i credit.
xp̄i sperat. xp̄i opatur.
Tantū opatur. xp̄i credit: xp̄i
amat. xp̄i sperat. Bene autē
ecclia i quadzo posita eē mēo
ratur: q̄ ē robusta per fidem.
longanimis per spem: ampla
per caritatē. efficacis p̄ opacionē.
Habent etiā singuli fidelū fi
dē. q̄ credit que uidē nō possūt:
deū salicet terrū in p̄soms. et
vnū in maiestate. Habent et
spem: q̄ sperat posse se p̄tingē
ad illud qd necdū uident. Ha
bent quoqz caritatē. id ē dei et
p̄p̄m̄ dilcionē. Quibz uirtuti
bz ut p̄fecta sit uita illorū: ad
iugitur opacio. sine q̄ fides mor
tua ē. Vnde aplūs. Fides sine
opelbz otiosa ē. Hinc etiā per
quatuor lateā ciuitatis. possumz
intelligē quor uirtutes p̄ncipa
les: prudentiā uidelicet tempe
ranciā. fortitudinē atqz iusticiā.
Que ita debent eē in elās: ut
vna alterā non excedat. Pru
dencia quippe ē. sciencia in appe
tendis bonis. et uitandis malis.
Cui debet cōiūgi. seu coequā
tempancia: q̄ nō ē p̄fecta pru
dencia. nisi studeat hō semetip
sū temperare. et a uoluptatibz
istius seculi retrahē. Qd cum
fecerit debet habē fortitudinē:

ut illud qd' intelligit. ope p'ficia
 at. **D**em de etiā debet posside
 iusticiā: q'tens actus suos ita
 temper. ne nimis iustq. et plus
 q' oporteat sapiens sibi videat.
Et longitudo ei' tanta ē: quāta
 et latitudo. **R**epetit qd' supra
 dictū ē: q' quadrata figura ex
 omī parte equalis ē. **T**anta ē
 itaq' longitudo q'ta et latitudo:
 q' quāta ē fides. tanta ē spes
 tanta caritas. tanta nichilomī
 et opatio. **Q**uātū ē credmī
 tantū amamī: et q'tū amamī
 tantū de spe p'summī. **E**t m
 q'tū per spem ad supna erigi
 mur. tantū per dilectionē arta
 deū et p'ymū extendimur:
 tantūq' ipām fidē. spem et car
 itatē. operib'q' exornatē studem.
Similit' vnusquisq' tantū pru
 dens ē: q'tū temperans. fortis
 et iustus. **T**antū temperans: q'tū
 prudens. fortis et iustus. **T**antū
 fortis: q'tū prudens. temperans
 et iustus. **T**antū iustus: q'tū
 prudens. temperans. fortis fuit.
Et mensus ē ciuitate de harū
 dme: per stadia vñ. milia. **I**n
 ciuitas ecclia intelligitur: harū
 do doctrina euangelica. **P**or
 ro per stadia vñ. milia: omēs
 exprimitur laborantes ī ecclia.
Per stadiū quippe illud intel
 ligitur: qd' ī stadio agitur: id
 est p' locū labor. et p'mū labo
 rantiū. **H**inc paulus dicit.
Nescitis qd' hñ qui ī stadio cur
 rūt. omēs quidē currūt. sed v
 nus accipit brauiū. **L**aborat
 itaq' electi ī stadio. hoc ē m la
 bore p'sentis vite: ut brauiū

supne retribucōis possint pa
 pe. **N**ā et per vñ. milia: sū
 ma elcōrū exprimitur. **D**uode
 narius ē numerus idcirco per
 fectus habetur: q' ex denatio
 et binario constat. **D**enarius p
 tinet ad decē p'cepta legis: bi
 narius ad duo dilectōis p'cepta
 m quib'q' tota ley pendet et p'phe
 te. **S**icut idcirco p'fectus habet:
 q' ex partibus septenarij confi
 citur. que sūt tria et quatuor.
Ternarius ē ad fidē scē trinita
 tis refertur. **Q**uaternarius ad
 q'tuor euangelia. **M**illennarius
 quoq' p'fectus numerus osten
 ditur: q' denarij numei q'dratū
 solidū reddit. **D**ecies ē cente
 m: sūt mille. **A**iq' idcirco mil
 lenarius numerus p'fectus ē.
Unde dicitur. **V**erbi qd' mā
 dauit m mille generacōnes: p
 quas generacōnū vniuersitas ex
 primitur. **Q**uia igitur duode
 narius. siue millennarius nume
 rus m sacro eloquio p' p'fectio
 ne ponitur: recte ī vñ. milib'q'
 summa p'fectōis illorū expri
 mitur. qui decalogū legis cum
 dilcōne dei et p'ymū implent.
 fidēq' sancte trinitatis custodi
 ut: et hoc scdm auctoritatem
 q'tuor euangeliorū. **H**os meti
 tur deus omnipotens harū dme:
 q' vniūq'q' secundū sui intellectu
 distribuit doctrinā sciencie. **I**ncapantatē
Omēs tamē quos tangit: m
 hñs que acceperūt p'fectos oste
 dit. **E**t vnusquisq' qd' acceperit
 m se. per caritatis studiū possi
 det m alio: ut ex multis mē
 bus vnū efficiatur corpus. uel

sicut supra dictū ē: alij tributur
sermo scientie: alij genēa lingua
rū ē. Et hū licet nō equaliter
q̄ ut dñs dicit: in domo patris
mei mansiones multe sunt: ta
mē omēs supne remuneratiōis
p̄mū p̄cepturi sunt. Sed cū
mīro consilio auctor et dispen
sator nō hūc illa largiatur que
alij denegat: eorū mensurā ha
vīdīms egredi nō videtur. Quis
quis posse plus q̄ accepit cona
tur: inde plerūq̄ amittit et hoc
qd̄ poterat: q̄ audacter ea que
cōtinge non valet: arripe festi
nat. Nā et membrorū mōdū
tūc mīstēs bene utimur: cū sua
eis officia distincta servamus.
Iuxta ē oculis terminā: uocē
uēō auribq̄ audimq̄. Si quis
autē mutato ordīe officia dese
rit: ad aliena non assurgit.
Longitudo et latitudo et altitudo
eī equalia sūt. Hec ē illa so
liditas quadrate figurē: de qua
superius dixit. Et ciuitas in
q̄dro posita ēat. Longitudo p̄
tinet ad fidem: altitudo ad spem:
latitudo ad caritatē. de q̄ scriptū
ē. Latū mandatū tuū in mīs.
P̄ue etiā longitudo p̄tinet ad
longanimitatē: altitudo ad cō
templatiōē: latitudo sine du
bio caritatē designat: que itan
tū lata ē: ut non solū ad ami
cos: sed etiā usq̄ ad ipsos p̄ue
mat inimicos: iuxta illud.
Diligite inimicos vros: bene
facite hīs qui oderūt vos. Lo
gītudo itaq̄ ciuitatis et latitudo
atq̄ altitudo eī equalia sunt:
q̄ q̄ntū paciēns fuit mens p̄

longanimitatē: tantū lata est
per amorē. Et q̄ntū paciēns
fuit per longanimitatē: q̄ntū
q̄ lata per amorē: tantū est
et alta p̄ cōtemplatiōē. Unus
quisq̄ ad aliorū per cōtemplati
ōē erigitur: in q̄ntū semet
ipm̄ humiliat in tolerando
mala proximorū. Longitudo
itaq̄ ecclie: latitudo et altitudo
equalia sūt: q̄ m̄ptū longa
nims ē mē aduersa. in q̄ntū
caritate ergo omēs dilatata: in
tantū ē alta per cōtemplatiōē.
Et mensus ē muros eī cen
tū quadraginta m̄ cubitorū.
Hec sūma quadratū duode
narū numeri continet. Duo
decies ē duodem: c̄ q̄dragi
ta q̄tuor sunt. Centenarius
numerus p̄fectionē significat.
Unde in euangēlio dñs. Qui
reliquit domū: fratres: et
usq̄ centuplū accipiet: id ē
p̄fectionē mētis cōsequetur:
ut ea que amittit semel ult̄ rē
petē nolit. Quadragenarius
quoq̄ numerus in scripturā sac̄
multimoda ratione habetur p̄
fectus: siue p̄pter dñm ieiunū
q̄draginta diebus partū: siue
p̄pter decalogū legis: et q̄tuor
euangēlia in quibq̄ p̄fectio de
calogi cōtinetur. Quaternarius
similit̄ consecratus ē p̄pter flu
mina q̄tuor paradisi: uel q̄tuor
libros euangēlij: seu etiā p̄pter
q̄tuor mūdi p̄tes: uel q̄tuor
virtutes p̄ncipales. Quia at̄
in cubito manus ē: recte p̄ cubi
tū opatio manū exprimitur.
Muri autē: ipa ē ciuitas. Nē

sus est itaq; angelus mirros a
 uuitatis. r. quadraginta m^{or}
 cubitis: q; omnipotens deus p
 pendit et confideat. qntu sm
 guli elozu per auctoitate m
 m^{or} ewangeliozu laborat
 m legis decalogo: qntamq;
 pfectione metis consequat²
 ut ad societate angelozu per
 uenie possint. **V**nde sequit².
Mensura hois: que e angeli.
Qntu ad litteam ptinet.
 hic ostendit ipm angelu q
 her ostendebat ioham. m fo
 gna hois apparuisse: qntu at
 ad alaoze ptinet intellectu
 mensura hois que e angeli
 intelligitur recte ipe angeli
 qui etiam metitur: q; videli
 cet gloria angelozu et homi
 m celesti beatitudine equalis e
 rit. **V**nde i ewangelio ipe
 dicit. **N**eq; nubent. neq; nu
 bent²: sed erit sicut angeli
 dei m celo. **V**el ideo mensura
 hois que e angeli dicitur: q;
 quot angeli remanserut m
 celo post orasii archangeli.
 tot hoies de terris sut assen
 suri m celos. **E**t eat structura
 id e edificatio muri ei; ex la
 pide iaspide. **I**aspis lapis vi
 ridis e colois: atq; dnm ihm
 xpm significat: q; e refectio
 stozu aialiu. **I**n cotemplatioe
 ei dei omnipotentis eit suma
 elozu pfectio. et eterna facie
 tas. iuxta illud psalmiste: dñs
 pasat me et nichil michi deat.
 m loco pasue ibi me collocauit.
Pue etia per lapide iaspide
 elu expu mitur. quozu fides

nunq; martesut: sed i viridita
 te opacois constat. **E**x lapi
 de ergo iaspide structura aui
 tatis efficitur: q; prius m et
 clia fundametu xpi constitui
 tur. **S**ui etia omes fideles sup
 ponitur: iuxta illud apli.
Ad que accedentes lapide viu:
 et ipi tamq; lapides viu sup
 edificam domos spuales. **N**a
 sicut i muri edificatioe primo
 ponitur lapides magni et q;
 drati. qui alios sup se positos
 portant. qui et ipi iteru alios
 portant. sicut omis edificatio
 costruitur usqueq; ad vltimu
 lapide pueiatur. q; ai portetur
 ab omibus. ipe nemne portat:
 ita m fundameto ecclie primo
 positi sut apli. demde mar
 tires. demde confessores. vir
 gines. vidue. ceteri q; sa. qui se
 omes muice portant. passio
 nes sue metis libentissime
 toleantes. iuxta illud apli.
 alter alterius onea portate:
 uel etia exemplo semetipos
 muice fonetes. et ita agitur
 usq; m fine seculi. qn vltimus
 elcus m nouissimo culmine
 hui; edificij ponetur: qui ai
 portetur ab omib; retro se p
 cedentib; ipe tamen no habebit
 que portare possit: q; i ipso
 omis ecclie consumabit² edifi
 catio. **E**rit uero xpus et fun
 dametu: et consumatio ecclie.
 qui e mcau et fims. **I**pa vero
 ciuitas auru mudu. simile vi
 tro mudo. **P**er auru clauas
 intelligitur celestis: de q; dñs
 dicit. **A**ccipite sapientia sicut

aurū. In vitro veō: puritas cor
diā intelligitur. Nā ex ceteris
metallis si conficiatur aliqd vas:
quidqd intrinsecus ponitur. ex
trinsecus nō me videtur. In
vitro at: qdqd interius ponitur
totū exteriū pspicitur: atq: ideo
per vitrū puritas designatur
cordis om̄i scōrū. que muicem
i celesti bñitudie om̄ibz maifesta
bitur. Hec eī uerba nō ad pñte
eccliam referri possūt. in qua
singulis singulorū consuetudine
occulte sūt: sed ad futurā qñ
veniete dño qui illūabit abson
dita tenebrarū. singulorū con
suetudine cūctis maifestabūtur.
Quidqd eī cogitatu fuerit ab a
liquo totū videbitur ab alio:
sicut vnusquisq: tūc est cōspica
bilis alteri. sicut nūc eē non pōt
conspicibilis sibi. Vel p aurū
sicut dictū ē intelligit sapien
tia supna: per vitrū veō puri
tas fidei. Nā in vitro sicut dic
tū ē quidquid ponitur interius
totū videtur exteriū. et per hoc
puritas fidei designatur: quā
sancti tenētes corde. maifestat
etiā ore: nec quidqd intus agit
per simulationē. qd nō videat
exteriū p purā oris atq: opēis
confessionē. Fundamēta muri
ciuitatis: om̄i lapide p̄ioso or
nata. Fundamēta ciuitatis id
ē ecclie. sunt p̄arche. p̄phete.
et ceteri p̄dicatores: sup quorū
doctrinā uel exempla constat
ecclie structura. Que fundamē
ta om̄i lapide p̄ioso. id ē om̄i
bus virtutibz fide saluet. spe
cāitate. hospitalitate. ieiunio.

abstinētia: ceterisq: sunt orna
ta bonorū artū opēibz. Siue
etiā lapides p̄iosos intellige
om̄es imitatores illorū qui i
edificio ciuitatis positi sūt:
ip̄amq: ciuitatē moribz et vita
exornat. De hīs lapidibz dñs
per p̄phetam dicit. Ecce ego
sternā p ordmē lapides tuos:
et fundabo te in saphiris. Un
de sequitur. Fundamētū p̄mū
iaspis. Qui lapis ut superius
dictū ē viridis ē coloris: atq:
ideo nō icōgrue dñm signi
ficat. q̄ ē pabulū et refectio
om̄i elcōrū. Ip̄e ē p̄mū
fundamētū ecclie. q̄ ut ap̄lus
dicit. Fundamētū aliud ne
mo pōt ponē. p̄ter id qd po
sitū ē. qd ē xp̄us ih̄us. Sig
nificat quoq: et elcōs quorū
fides nūq: marcescet: sed se
per in op̄ationis viroē p̄fue
rat. Secundus saphirus. La
pis saphirus in sua natura ne
quaq: p̄iosus ē: sed i m̄sticio
ualde p̄clarus m̄uēt. q̄ vide
licet detēti colore retinet: at
q: ideo scōs significat. qui ce
lestia m̄te petūt. dicentes tū
ap̄lo. Nā cōuersatio i celis
ē. Tertius calcedonius. Cal
cedonius lapis multo ē v̄lior
q̄ saphirus in natura: sed in
m̄sticis sensibz ualde m̄uēt
et ip̄e p̄iosus. Est eī fortis
sime nature: adeo. ut om̄i scul
penāū argumētis resistat:
atq: ideo significat scōs q̄ in
uictissimi sūt m̄tē aduersa huius
seculi. Quorū vnus dicit.
Quis nos sepabit a caritate

xpi. Et iterum. Certus sum
 quod neque mors neque vita neque
 angeli. et poterunt nos se
 parare a caritate xpi. Et tales
 bene in fundamento ecclesie con
 stantur. quod alijs exempla
 fortitudinis prebent. Unde et
 idem auditoribus suis dicit. I
 mitatores mei estote sicut
 et ego xpi. Habet quoque i
 dem lapis similitudinem lucer
 ne pallentis. Et in hoc hui
 usmodi scorum significat. qui
 in presenti vita pallidi habentur
 quod despiciuntur. contempnuntur
 et ueluti in maculam reputantur.
 Attamen ipsi obscuro loco lu
 cent. alijque lumine scientie
 atque ardoris demonstrant. Un
 de et ex uno illorum dicitur.
 Ille erat lucerna ardens et
 lucens. ardens uidelicet fide
 et dilectione. lucens uerbo et o
 pe. Quartus smaragdus.
 Smaragdus preciosus lapis est
 in sua natura. sed preciosior
 in elocum figura. Qui lapis
 tante uiriditatis est ut omnem
 uiriditatem herbarum superet.
 et aerem etiam circumfusum ui
 ridem reddat. Reddit etiam
 imagines aspicientium ipsi mo
 les eius fuerit ampla. Huius
 lapidis genera sunt multa. sed
 preciosissimum smaragdum est. la
 pides reperuntur in sathia
 regione deserta. quos tamen
 custodiunt gryphes. aethiopia ter
 ribilia et ferocia. que corpus
 habent leonum. pedes autem
 ostrum. et alas ut aquila. ideoque

per terram currunt ut leones.
 per aera uolant ut aues. Que
 bestie custodiunt ipsam deserti
 regionem. et seruant ipsos lapi
 des. non quod in sua eos conuertat
 utilitate. sed hominibus eos aufer
 runt. Cum quibus arimaspi
 hores unum oculum habentes bellu
 gerunt. ipsosque lapides eis au
 ferunt. Que res pulchrum in se
 continet mysterium. Lapis quippe
 smaragdus qui ut diximus
 nunc est uiriditatis xpi signi
 ficat. qui postquam eternis re
 sectionis suis daturus est fide
 libus. Porro desertum illud in
 quo lapides reperuntur. signifi
 cat corda scorum. qui se a terre
 nis et huius mundi curis longe
 faciunt. ut in secreta cordis sui
 quiete domino seruire possint.
 Unde unus eorum dicit. Ecce
 elongavi fugiens. et mansi in
 solitudine. In quorum cordibus
 inuenitur lapis smaragdus.
 quod in ipsis habitat xpus. Sed
 assunt gryphes id est maligni
 spiritus. qui xpm mutant tollere
 fidelibus. non quod ipsi eum habeant.
 sed causa inuidie hominibus
 eum auferunt. Sed sunt arimas
 pi unum oculum habentes. id est
 electi oculum mentis possidentes.
 qui bellantur cum gryphibus. hoc
 est cum malignis spiritibus. xpm
 quod sibi capiunt qui est lapis pre
 ciosus. Et ut dominus designauit per
 hunc lapidem. ita electi quorum
 fides nunquam marcescat. Nam
 et ipsi in fundamento ecclesie po
 nuntur. quod et alios et exemplo
 et doctrina erudiunt. et in xpi doc

tria confortant. Quintus sardonyx
domy. Sardonyx compositum
est ex sardo et onice: cuius genera
plurima sunt. sed paucioribus
coloribus. distinguitur in modum
unguibus: quia in subteriore par-
te habet nigrum colorem. in medi-
o rubicundum. in superiori candidum.
Vel aliter. Primum partem habet
nigram. medio candidam. superius
rubeam: significans sanctos. qui nigri
id est de peccati. contemptibiles et
abhorribiles videntur. sed tamen
renouati per gratiam christi. semper
splendore fidei irradiantur ab eo.
ut si natiuitas nigrum. etiam per
caritatis officium. proprium sanguinem
non solum per amicitiam. uerum etiam
per ipsam fundere non metuant in-
imicas. quod significat per colorem
rubeum. Hinc in caritatis can-
ticorum dicitur. Nolite me con-
fideare quod fusa sum: quia de-
colorauit me sol. Unde paulus
apostolus ait. Et si exterior homo
nostri corrumpitur: tamen interior
renouatur de die in diem. De-
tus sardius. Sardius lapis
terre rubre speciem habet: ideoque
significat sanctos. qui ad sublimia ^{placet}
intelligenda et contueda du-
cantur: tamen sua semper studet
recognoscere singulitate. recor-
dantes se esse filios ad eum. qui terra
rubra interpretatur. Reducunt
semper ad memoriam qui sunt.
et unde uenerunt: id est ex indi-
ce singulis et peccatoris hominis. ne
videlicet ex accepto celestis
gratie dono extollantur. Hinc
ezechiel sepe conuens celestia
mysteria. filius hominis uocatur.

Et abraham. Loquar ad
dominum meum: cum sim puluis et
cinis. Et psalmista. Ne
meto domine quia puluis sum: quia
homo sicut fenestra dies eius.
Bene autem iste lapis sexto loco
subrogatur. qui terre rubre
speciem tenet videtur: quia et
primus homo sexto die conditus
inuenitur. cui dictum est. Terra
es. et in terram ibis. Septimus
crisolitus. Crisolitus quasi
aurum fulget: et videtur emit-
tere ex se quasdam ardentis sem-
tillas. Cuius speciem signifi-
catur hinc. qui luce sapientie
resplendet: suasque vir-
tutes atque sententias. cum uerbo
exhortationis uelut semillas
in proximos effundit. quibus
ad amorem dei et proximi alios
accendit. Octauus berillus.
Berillus duos colores habet.
uiridem et pallentem: per quem
uita illorum designatur. qui eter-
norum contemplationem bonorum
inherent. et iterum aurum fiat
ne administrationis. qui ad pal-
lorem redeunt dum exteriora per-
actiua uitam fratribus ministrare
studet: et qui paulo ante fue-
runt uirides in dei contemplati-
one: pallescunt iterum in tempa-
lium rerum per humanitatis officium
administrationem. Nonius topazius.
Topazius lapis omnium la-
pidum colores in se habet.
unde et nomen accepit. quia per
grece. latine omne dicitur.
quo nihil carius reges in the-
sauris suis habere possunt: et
nascitur in insula egypti.

que dicitur topazion: signifi-
 cat scōs. omibz virtutibz re-
 fertos. et q̄ multis coloribus.
 sic multis virtutibz lucentes.
Decimus crisopassus. Criso-
 passus aurei coloris ē et viridis:
 q̄ ip̄o noīe māifestat parū
 distans a berillo. **S**ignificat
 autē elcōs sapiēcia resplende-
 tes: et viriditate fidei semper
 ad celestia tendetes. **D**uodeci-
 mus iacincta. **I**acincta simi-
 lis ē aque radio solis p̄fusa.
Et in hoc significat electos
 sapiēcia repletos. nō tamē
 huana q̄ sunt filij seculi pru-
 denciores filijs lucis: sed diu-
 na que significat per radios
 solis aque r̄missos. **D**uodeci-
 mus ametistus. **A**metistus
 tribus coloribz p̄ncipalibus
 respergitur: id ē purpureo
 violacio et roseo. **E**t in hoc
 significant sancti. q̄ celestē
 habitū gerūt in terris: et ad
 p̄mū ad coeuitatē angelozū
 venturi sūt in celis. **U**nde
 dñs dicit. **E**t erūt sicut ange-
 li in celo. **Q**uo designatur
 per purpurā que p̄ncipū ē
 indumentū. **I**n viola autē que
 hūilis ē herba. et tamē odore
 optamū habet: hūilitas illozū
 exprimitur. cū bone optimo
 odore. **I**n rosaceo autem colore
 caritas intelligitur. que mitantū
 in illis viget. ut etiā usq; ad
 passionē martiry. nō solū pro
 amicis sed pro ip̄is quoq; p̄si-
 liant inimicis. **U**nde dñs di-
 cit. **M**aiore hac dilectionē ne-
 mo habet: q̄ ut aīam suam

quis ponat p̄ amicis suis. **E**t
 vii. porte. vii. margaite sūt
 per singulas. **Q**uātū ad litte-
 tā p̄tinet. hoc dicit. q̄ illa ci-
 uitas habet duodecī portas. et
 singule porte erāt ex singulis
 margaitis. id ē vnaqueq; por-
 ta erāt ex vna gemma. et ite-
 rū in vnaquaq; porta erant
 vii. margaite. que sūt centū
 q̄dragmita m̄. **U**na porta
 uel margaita singularit̄ dñs in-
 telligitur ih̄s xp̄s: qui sicut
 dicitur fundamētū fundamētozū.
 sic etiā potest dici margaita mar-
 gaitarū. **I**stud ē margaitū: q̄
 negociator venditis om̄ibus e-
 mit. **I**n duodecī autē portis in-
 telligitur s̄i apli et cet̄i p̄dica-
 tores: qui nobis ianuā aperi-
 ūt. **U**nde psalmista. **A**perite
 michi portas iusticie. **S**tatimq;
 vna portā annectit. que singu-
 laiter dñm significat: sicut dic-
 tū ē. sine quo nemo venit ad
 pat̄rē dicens. **H**ec porta dñi
 iusti mirabūt in eā. **S**uperius
 legim⁹ q̄ mens̄ ē angelus mu-
 tos ciuitatis: centū quadragi-
 ta quorū cubitozū. **Q**ui nume-
 rus etiā hic replicatur. cū. vii.
 margaite p̄ singulas duodecim
 portas describūtur: q̄ duode-
 narius numerus duodecies duc-
 tus. centesimū ac q̄dragiesimū
 q̄rtū numerū cōsummat. in
 quo om̄is multitudo scōzū con-
 cludit. **E**t platea ciuitatis
 aurū mūdū: tamq̄ vitrū plu-
 cidū. **S**uperius dictū ē q̄ ip̄a
 ciuitas fuit ex auro mūdo. tā
 q̄ vitrū plucidū: et hic platea

ciuitatis hysdem metallis fertur.
Per muros quippe ciuitatis:
robustiores et eminentiores scilicet
intelliguntur. **P**er plateam
vero que a latitudine ita vocatur.
que grece platon. latine latum di-
citur: simplices intelliguntur
ipsi que subiecti in latitudine ca-
ritatis morantes. **D**icitur autem
platea ciuitatis ex auro mundo
sicut et muri fuisse feruntur:
que licet sit ibi distancia merito-
rum. que sicut in hac vita muerit
tur alius alio sanctorum. sic in
illa beatitudine alius mueritur
alio eminentior: tamen unusquisque
per non habebit in se. posside-
bit in altero per caritatis amore.
Hinc per beatum iob dicitur.
Pariuis et magnus ibi sunt.
Et apostolus. **S**tella a stella dif-
fert in claritate: sic et resur-
rectio mortuorum. **N**am per
aurum claritas designatur sup-
er retribucione: per vitru-
m vero puritas cordis illorum ex-
primitur. que tunc singulis
mutue manifestabitur. **H**ysde-
itaque metallis adornatur pla-
tea quibus et muri: que licet non
tantam habeat gloriam subiecti.
quanta plati et doctores ecclesie
tamen ut dictum est. que in se ipsa
non habebit. possidebit in altero
per caritatis ardore: quoniam sicut
apostolus dicit. erit illis deus omnia
in omnibus. **U**nde sequitur.
Et templum non vidi in ea.
Dominus enim deus omnipotens tem-
plum illius est et agnus. **P**reses
ecclesie templum dei est: iuxta quod

apostolus dicit. **T**emplum enim dei
sanctum est: quod estis vos. **T**amen
habet etiam ipsa templum corpora-
le. id est locum orationis: quo con-
ueniunt fideles ad audienda
diuina eloquia et celebranda
christi sacramenta. **I**lla autem celestis
ciuitas iherosolyma non habebit
templum visibile: quod dominus
deus omnipotens pater et agnus
id est filius dei. templum eius est.
Hinc paulus dicit. **N**on enim
in manufactis habitaculis
ihesus introit. **E**t alibi. **X**pistus
assistens pontifex futurorum
bonorum. **p**amphus et perfectus
tabernaculum non manu-
factum. id est non huius creatio-
nis. introiit semel in sanctum. **E**t
hoc templum. id est tota trinitate
nunc ecclesia possidet per fide-
m. tunc vero possidebit per ma-
nifestam spem. quoniam erit deus omnia
omnibus et in illo. **E**rit etiam tunc
templum ecclesie. pater cum filio
et spiritu sancto: quod in habitabit ille
ecclesiam regendo. et ista in
habitabit illum in eo quiescen-
do. **I**n quo scilicet mansione.
id est in diuinitatis perfectione tri-
bus qualitatibus vigebit: que ibi
habebit esse felicitatem. et nosse
sanctam trinitatem perfecte. et ea
quam nouerit diliget caste.
In hys autem tribus beatitudi-
num qualitatibus: omnis summa be-
atitudinis consistit. **E**t ciuitas
non eget sole neque luna: ut luce-
ant in ea. **H**ec iherosolyma que in
patri agitur. in die fruetur lu-
mine solis. nocte vero lumine

lune: illa autē celestis ihe
 rusalē nichil horū indige
 bit. q̄ uerū habebit lumē
 q̄ non solū corpa sed etiā
 mētēs singulorū illūabit.
 Unde sequit̄. **Nā** dāitas
 dei illūabit eā. **Ipe** ē deus
 qui nūc illūat mentes fide
 lū per fidē. **Ipe** iam tunc
 multo magis illūabit. cū
 eū uide meruerit facie ad
 faciem. **Hinc** **Ipe** dicit.
Beati mūdo corde: qm̄ ipi
 deū uidebūt. **Et** lucerna
 eius ē agnus. **Lucerna** ad
 ignē p̄tinet. **Nā** p̄sens ecclia
 eget lucerna. hoc est igne
 corpali illūari: illa autē nō
 iam indigebit hac s̄cū lu
 cerna. q̄ lumē eius ē agnus.
 id ē uisio xpi cū p̄re et sp̄u
 sc̄o. **De** ipso em̄ filio in libro
 sapientie dicitur. **Candor**
 ei est lucis eterne. **Que** lux
 utiq; in p̄nti uidei nequit.
Unde dñs ad moysen dicit.
Nō ei uidebit me hō et ui
 uet. **Et** ambulabūt gentes
 per lumē eius. **Lumē** ecclie
 xpius ē. **Unde** per ysaiam
 dicit̄. **Surgite** illūare iherlm:
 q̄ uenit lumē tuū. **Hec** at
 uerba non ad futuri tempis
 remuneratōnē: sed ad p̄ntis
 labore referenda eē. satis ē
 licet. **Reg** ei s̄a tūc sancti
 in ambulatō laborabūt: sed
 post labore beate uiuētēs
 quiescent. **Nūc** itaq; abulat
 per lumē ei. hoc ē per xpi
 fidē ceterisq; uirtutes: ut
 postea puenētēs ad patriā

celestem. quiescat in ipso lu
 mē. hoc ē in ipsius dei con
 templatiōe. **Et** reges terre
 afferent gloriā suā et hono
 rem in illā. **Reges** terre i
 telligūtur omēs iusti. q̄ bene
 se cum subiectis regē satagūt:
 de quibus dictū ē. **Cor** regis
 in manu dei: quocūq; uolu
 erit uertet illud. **Isti** itaq;
 reges. hoc ē omēs iusti suā
 gloriā et honore qd̄ idipm̄
 est referēt ad illā celestem
 iherlm: q̄ omnē suā remu
 neratōne et p̄p̄ritate. atq;
 omē suū gaudiū et exultaci
 onē ibi recipient: et quo
 amplius in p̄nti uita affli
 gunt̄ et despiciunt̄. eo am
 plius ibi exultabūt. **Quo**
 cont̄ reprobi qui in p̄nti suā
 gloriā et honore possident:
 et in p̄p̄ris hui; seculi se
 extendūt. ibi uacui remane
 bunt. **Unde** dñs dicit. **De**
 uobis diuitib; qui h̄c habe
 tis consolatiōne uitam. **Quia**
 ei sancti in p̄nti uita gloriā
 hui; seculi que reproborū est
 non amat. idcirco suā ad
 eternā felicitatē gloriā dese
 rūt: quando ibi exultati remu
 neabūtur. cū et vni illorū
 dicit dñs. **Tu** esto supra
 decem ciuitates. **Alteri** autē
 tu esto super quinq; sicut in
 ewangelio ip̄e manifestat.
Alter. **Reges** terre intelli
 gūtur apli ceterisq; p̄dicatores:
 qui p̄pter regimē aiarū q̄s
 regunt. uire reges uocant̄.
Isti afferent gloriā et honore

in illa: hoc est omnes quos christus
acquisierunt sua predicacione et doc-
trina. Unde paulus quibusdam
dicit. Gloria nostra uos estis in
die domini nostri ihesu christi. Recte enim
gloria regni et honor uocantur
hinc per quibus idem reges coro-
nantur. Et porte eius non clau-
dentur per diem. Magna securi-
tas erit in iherosolima celesti. ubi
nulle iam erunt insidie in mi-
ni: et idcirco porte eius non clau-
dentur: quia uidebitur dies eius ibi
perpetua. cui uox non succedet.
Unde sequitur. Vox non erit
illuc. Sed uideamus quomodo
in presenti uita clauduntur porte.
que utique predicatores intelliguntur:
per quorum misterium eccle-
siam metimus. Porte enim ciui-
tatis dum clauduntur: ingredi-
entibus aditum non permittunt.
Ita ergo qui clauduntur porte. dum
sancti predicatores dyabolum re-
pellunt a cordibus fidelium. ipsi
per aditum ingrediendi denegant:
dum fideles instruant. quomodo
temptacionibus resistat. Hinc
petrus dicit. Aduersarius
nostri tamquam leo rugiens ardeat
querens quem deuoret: cui resis-
tite fortes in fide. Ideo autem
ibi dicitur. porte eius non clauden-
tur: quia sublato noctis timore.
perpetua dies electis fulgebit.
Non iam dicetur ibi. uigilate
et orate. quia ad noctem aduersitatis
pertinet: sed uacate et uidete
quoniam ego sum deus. quod ad diem
redigitur securitate. Et affe-
rent gloria et honorem gentium

in illa. Haud dubium ipsi qui
superius appelluntur reges ter-
re id est sancti predicatores qui
gloria et honorem gentium
in illa ciuitate afferent:
quoniam aggregata turba fide-
lium ipsos quos predicando ad-
duxerunt ad fide. secum ad pa-
triam celestem introducent.
Magnam enim gloria magnus
per honor gentium in illa ciui-
tate afferetur: quia maxima
ex parte ex ipsis gentibus
decorabitur. Nec intrabit
in eam aliquid fornicatum:
et faciens abhominacionem.
In hanc ciuitatem comquina-
ti. id est uicis maculati. et fa-
cientes abhominacionem. id est
peccatum simul mittuntur cum bonis:
quia sicut her uita media in-
ter celum et terram consistit. ita u-
triusque partis ciues in se con-
tinent. In illa autem ubi soli erunt
boni. non intrabit comquina-
tum et faciens abhominacionem.
id est peccatum: quia nulla erit ibi
permissio malorum. sed sola so-
cietas bonorum. Solum enim boni
regnabunt cum christo: cum quo et
in quo in eadem iherosolima celesti
felicitate permabunt. Et meda-
cium subaudi non mittit meam:
id est quilibet iam mendacem uox
am peritans. Omne enim men-
dacium sicut super dictum est. non
taret peccatum. Nisi quod scriptum sunt
in libro uite agniti. id est hinc solum
ingredientes celestem iherosolimam:
qui in dei presentia ad hoc
ante omnia secula sunt predestinati
et predestinati. Liber quippe

vite agm. us intelligitur
omnipotentis dei. sicut sup
dictum e: q omnia scit ante
q fiat. **Cam xxij.**

E ostendit michi flu
me aque viue: splen
didu tamq cristallu pcedens
de sede dei agm. Flumen
aque viue: intelligit doct
na uetris et noui testametu.
Qd a aqua pdicatione
scam significet: salomon do
cet qui dicit. Aqua pfunda
uerba ex ore viri: et torrens
redundas fons sapientie.
Et dñs dicit in euangelio.
Qui credit in me sicut dicit
scriptura: flumina de ventre
eius fluent aque viue. **S**ed
cu vna sit doctna uetris et
noui testametu pluraht enu
ciatur: q scilicet et vntate
fidei annuciat: et tamen ad
multos auditores puenit
et per multoru ora diffundi
tur. **B**ene at flume aque
viue uocatur: q quos irri
gat uiuificat. et ad vita eter
na mutat. **R**ecte ergo cris
tallo splendenti copatur ppt
puitate fidei: que in bapty
mo pcepitur. **Q**uos em
uiuificando uiuificat ad aqua
baptysmatis pducat: eos q
et puritate fidei splendidos
et robore fortissimos reddit.
Sedes at dei patris et agm.
id e filij dei ex q ipa aqua
pcedit: ecclia e fidelium. qbz
paulo dicit. **T**emplu dei san
est qd estis uos: q in illozu

cordibus xpūs sedet cu patre et
spu sco. **Q**uoru q msepabilis
est potestas: msepabilis e etia
sedes. **A**b ipa ergo dei sede pce
dit aqua: q per ipam eccliam
diffundit pdicatio. **I**n medio
platee e: id e in medio ipsius
ecclie. **P**er solu ipa doctna
robustos quosq irrigat: sed
etia simplices. qui per platea
designantur. **E**t ex utraq pte
flumis: lignu vite afferens
fructus per menses duodeci.
Hoc iuxta littera non pt intel
ligi: ut videlicet lignu ex utra
q parte sit flumis: nisi forte
in medio fuerit collocatu. ut
ram illius hinc et inde sint
expansi. **V**erū spūalit hoc
intelligendu e: qd scilicet lig
nu ex utraq parte flumis sit.
Lignu quippe vite opus est
sapientia dei patris: de q salo
mon dicit. **L**ignu vite e hys
qui apprehenderit ea: et qui
tenuerit ea beatus. **H**inc et
in libro genesilegimus. qd
fuit lignu vite in medio pa
disi: qd scilicet lignu dñi
ihm xpm significat. qui vita
eterna prestat se digne come
dentibz. **L**ignu itaq ex utra
q parte flumis e. q uetus
et nouu testametu xpm an
nuciat: et qd in ueteli pnu
ciatur futurū. hoc in nouo
manifestatur impletū. **P**er
menses autē duodeci. in qbz
ipe opus qui e lignu vite
suos affert fructus: vii apli
intelliguntur. **D**icit ei ipse
de se. et de ipis apostolis in

Evangelio Nonne duodecim
sunt hore diei? **Septim** appellas
diem: horas at. **vii** aplos.
Et qd ex horis dies. et ex diebus
menses efficiuntur: qd significa-
tur simpliciter per **vii** horas.
hoc et per duodecim menses. id
est ipse apli duodecim. per quos xpc
fructu suu affert: hoc est mira-
cula. pdicatione. atqz opa celestia.
Hinc in ewangelio legitur:
qd pfecti pdicauerunt vbiqz dno
coopante. **Hinc** et paulus di-
cit. **An** exprimetu quicquid ei
qui in me loquitur xpus? **Si**
gula subauditur ligna reddent
fructu suu. **Qd** mtelligit
per menses hoc mtelligit
et per ligna. q ab ipso sapite
pdeunt. **vii**. videlicet apli. et
in ipis omnes sa: qui fructu
fidel sue atqz opacois redde
assidue no cessant. **Et** folia
ligni ad sanitatem gentiu. **Si**
per ramos stipitis mtelligit
apli. per folia ligni mtelligit
tur aplosu discipuli. q ad san-
tatem gentiu pueniunt: quos suo
exemplo et doctrina instruit.
et ad uera sanitatem metis pdu-
cit. **Si** autem hec ad celestem
iherlm referre uoluimus. flume
aque uiue mtelligamus. **con**
placione scie trinitatis: in q
est sacietas eterne refectiois.
uxta illud psalmista. **Dacia** bor-
du manifestabit gloria tua. **Na**
sup dicere ipso dno legimus.
Ego sienti dabo de fonte aque
uiue gtis. **Hinc** psalmista p-
sum ee fonte ostendes dicit.

filii homin in ptectione alaru
tuaru sperabunt. **In** nebrabu-
tur ab uertate domus tue
et torrente uoluptatis tue po-
tabis eos. **In** hoc uero fonte
est uita ppetua: qd quisqz ad dei
contemplacione puenire potest.
habet uita. id est deu: ipse
quoqz uiuet metipso. **Qd** in
delicet flume splendido rasi
cristallu dicitur: qd uidelicet
sua contemplanoe pducet ad fir-
mitate immozilitatis atqz i-
comutabilitatis. **Qd** etiam
flumen bene a sede dei prede
dicitur: et in platea ciuitatis
deuari. **Qd** omni est sedes. hoc
est et platea ciuitatis. id est omnis
ecclia genealit: sed ppter diuer-
soru psonas ita distinguitur.
Quia ei quos possidendo regit.
uertate sue uisionis saciat:
bene in sede tamqz fons red-
dat: ut unusquisqz habitator
p uerbis mde hauriat. pro
meritis accipiat: q licet eade
uisio simul habeatur ab omni-
bus: tamen pro singuloru me-
ritis unicusqz distribuit. **Et**
ex utraqz pte flumis lignu
uite. **Qd** superius designat
per fonte aque uiue. hoc nuc
etia designat per lignu ex
utraqz pte flumis positum.
id est contemplanoe sancte trimi-
tatis. que angelica simul et
huana natura hinc mde saciat:
ipaqz uisionis potio ita est mul-
timoda. ut qdqd cuiqz in desi-
deio tunc uenit. hec eadem
uisio fiat: qn sicut aplus di-
cit. erit deus omnia in omibz.

Bed nec mru cu et ipm ma
 na filijs isrl de celo attributu
 per qd eterna sanetas figura
 tur hoc scdm scriptue sen
 tentia vnaqz sapueit moce
 quo fuisse delatus. **P**er me
 ses quibz ipm lignu fructu
 affert: et mias intelligitur.
Per anos: ut am tu no de
 ficient. **P**er menses uos:
 ut e illud ysae. **E**t est me
 sis ex mense. **P**er diem: ut
 est illud. **R**edior e dies qna
 m atrijs tuis super milia.
Et ordmatione tua ppenat
 dies. **L**ignu ergo uite per
 vn menses fructus reddit:
 q ipa merces beate imozh
 tatis q per fructu designat.
 quaz electi fruuntur: nullum
 terminu habet. sed sine fine
 manet. **S**ingula ligna red
 denaa fructum suu. **I**n hoc
 fructu suu reddet: qm merce
 de suozu operu papient. **E**t
 folia ligni ad sarietate gena.
Folia ligni: laudes intelligi
 tur scroz. de quibz psalmista.
Beati qui habitat in domo tua.
Que laudes ad samtate gen
 tu pfigent: cu eozu corda
 petua creatoris laus replens.
 nulla in eis fatigacione. nulla
 lassitudme. nulla tristitia si
 mt m ee. **E**t omne maledictu
 no est in ea amplius. **I**n pn
 ti ecclia maledictu e: scilicet
 genz homi qui in capn male
 dictione preperut. **I**n illa so
 nitate scroz nullu erit male
 dictu: sed omis ecclia elco
 ru benedicetur in suis habita

toibz. cu audierit. **V**enite
 benedi pris mei. **B**ed se
 des dei et agm in illa erit.
Superius vna sede posueat
 de q et dweat se uidisse ema
 nae flume aque viue: nut
 at plualit sedes mtroducit.
 dicens sedes dei in illa erit.
Bed et hoc significat plures
 sedes qd vna. id e omne elco
 ru ecclia: q saluet ppt um
 tate fidei in vna sede. ppter
 diuersitate gentiu in pluribz
 exprimitur. **U**nde et supel
 us xvij. sedes vise ee refe
 ritur. **E**t serui ei seruet elh.
Cu dñs discipulis dicat. ia
 no dica uos seruos sed amicos
 meos: quomo hic scriptua ia
 imozles effectos uocat seruos?
Aut si ia seruitute corrupcionis
 libeati. ad libertate et gloria
 filiozu dei tut puenient: quo
 mo in illa quiete eterna serui
 re narratur? **B**ed sciendu e.
 nobis: q in eo. p ia nullo cer
 tam e desudabit. sed eterna
 quiete fouebut. libei erunt:
 ac nulla seruitute obnoxij.
Nam et nuc no sut serui timois.
 sed amois. **U**ne ei sut seruitu
 tes: q alit timet seruus ne
 verberet a dno: alit at filij
 ne priuetur hereditate paterna.
 offendes in aliquo pn pris oti
 los. **I**lle ei seruit timore: iste
 aute amore. **H**ac seruitute
 seruiunt electi hic oripotentideo:
 ptauetes omi no ne eu i aliquo
 offendat peccato. **I**bi autem
 seruet illi laudado et glorifi
 cando illu. iuxta illud. **B**eati
 qui habitat in domo tua. **E**t

videbunt faciem eius: id est perfectam cognitionem eius habebunt. **Re** quod et pueriliter hoc intelligendum est: ut putemus deum habere faciem que corporeis oculis possit videri: sed quod in facie hominis cognitio est: ideo hic per faciem quam etiam videri dicuntur: nichil aliud quam cognitio sancte trinitatis intelligitur. **Hic scriptum est.** **Pr**imum quod cum apparuerit similes ei ei inquit: quoniam videbimus eum sicut tu es. **Talē et videbunt sancti deum** quod nunc angeli vident: de quibus dominus dicit. **Angeli eorum semper vident faciem patris mei qui in celis est.** **De hac autem visione quomodo saluetur sit intelligenda: satis super dictum est.** **Et beatus ambrosius** ambrosius dicit aliorum doctorum sequens: plura magis loquitur: patrefactes oculos mentis dei naturam esse contemplantam: sicut et caritas videtur. **Si et exterior homo non videt nequit in corde: quanto magis deum conspici nequit: quia utique multo est subtilior anima nostra.** **Videbunt illum itaque mente: id est perfectam eius ut dictum est habebunt cognitionem: ut impleat quod dominus dicit.** **Beati mundi corde: quoniam ipsi deum videbunt.** **Cetera ex illius inuestigantur conuictione.** **Et nomen eius in frontibus eorum.** **Per frontem sicut superius dominum est: exprimitur fides.** **Sed cum ibi iam non sit fides aut spes: quid sibi vult quod electi nomen dei in frontibus habere prohibentur?** **Sed sciendum quod fides hic per remunerationem fidei posita est: que remunera-**

tionem contemplatio omnipotentis est. **Cum et accipit ecclesia quod per fidei credidit: recte ipsum fidei primum per titulo glorie in suis frontibus gestare videbitur.** **Et non ultimum non est: id est vicissitudo temporis: uel etiam tribulatio angustie: que sepe per noctem figuratur.** **Hec namque super iam dixerat: sed in repetitione uerbi demonstrat quod appetendum sit lumen illud quod totiens loquendo maculat.** **Et non egebit lumine lucerne: neque lumine solis.** **Primum humana infirmitas ad exerce da diurna opera: noctis quiete redditur idonea: utitur etiam in nocte lucerna per consolationem: tunc autem quoniam est deus omnia in omnibus: qui est lux uera omnes illuminans: non egebit lumine lucerne uel lumine solis.** **Vnde sequitur.** **Et in dominus deus illuminabit illos.** **Si uero noctem intelligamus ignorantiam: lucerna uero uel solem diuinum ubi per dicationem: neque non erit tunc ignorantie: neque per dicationem doctrine: quod sicut ysaias dicit: non docebit uir primum suum dicens. **Cognoscite dominum: quod omnes scient me a maiore usque ad minorem: sed omnes eterne sapientie inherentes: perfecta scientia fulgebunt.** **Et regnabunt cum capite suo in secula seculorum.** **Et dixit michi: haut dubium quoniam angelus: qui hec illi ostendebat.** **Hec uerba que saluetur ab incio libri dicta uel ostensa tibi sunt: fidelissima****

Sunt: q̄ quiddā tibi dictū
 ē. uerū implebitur. Et
 uerū sunt: q̄ a deo uerū sūt
 plata. Quid autē dicit iohā
 m. p̄tinet etiā ad vniuersalē
 ecclesiam. qui per internā
 m̄spiratōne ipsa uerborū
 ueritas reuelatur: et ideo
 nullq̄ mutanti debet m̄sipi
 ens fieri. ut aliquo mō dubi
 tet de h̄is. que sub tanta
 cōtestatiōe p̄nūciant. eē ue
 rissima. Et dñs deus sp̄s
 p̄phetarū m̄sūt angelū suū
 ostendē seruis suis: id ē ip̄e
 qui locutus ē p̄phetis. ip̄e
 m̄sūt angelū suū ostendē
 iohā. et in illo om̄i ecclie.
 que oportet fieri cito. Noīe
 sp̄s tota cōm̄tas intelligit.
 que ip̄m angelū m̄sūt. qui
 natura quidem angelus fuit:
 sed incarnati ubi solus per
 sonā gessit. Unde et aliq̄n
 ex p̄sona xp̄i loquitur dicens.
 Ego sum primus. ego no
 uissim⁹ et: aliq̄n suā attē
 dens naturā iohā. ne se
 debeat adorare p̄hibet. No
 tandū at̄ q̄ in m̄cio istius
 libri dicit. et significauit
 mittens per anḡ. lū suū
 seruo suo iohā. hic uerū nō
 v̄m singularit. sed seruis
 pluralit. dicit ostendēda
 que oportet fieri cito. In
 quib⁹ uerbis ostendit utiq̄
 nō v̄m specialit iohā. m̄.
 sed om̄i se utilitati in iohā
 ne generalit p̄speuisse. q̄
 qd̄ iohā. m̄ dicitur. om̄ibus
 ecclie fidelib⁹ congruit.

Que sunt autē que oportet
 fieri cito. Utq̄ remuneratio
 scōrū. et dāpnatio reprobōrū.
 Unde et sequit. Ecce uemo
 uelocit̄ ad reddendū salicet.
 vniūq̄ iuxta meritū suū.
 Hic et p̄tinet sp̄ciū h̄ec
 p̄ns uita uideatur. tamen
 om̄e tempus p̄sentis uite cō
 patū eternitati. ueluti momē
 taneū habetur. atq̄ idcirco
 uelocit̄ se uenie se uenire pro
 testatur. ut cito impleat̄ que
 oportet fieri. Beatus id est
 felix qui custodit uerba p̄phen
 e libri hui⁹. seruās que in eo
 scripta sunt. ut dign⁹ habeat
 remuneratiōe p̄petua. Et ego
 iohānes subaudi. beatus sum
 qui audiui et uidi h̄ec. Et post
 q̄ audissem et uidissem. cecidi
 ante pedes angeli ut adorare
 eū qui michi h̄ec ostendebat.
 Et dixit michi. Vide ne fere
 ris. Conseruus tuus sum. et
 fr̄m tuorū p̄phetarū. et corū
 qui seruāt uerba libri hui⁹.
 Hoc loco sicut et superius io
 hānes et angelus p̄uas p̄so
 nas sumūt. Ne em̄ quisq̄
 de cōscriptiōne libri hui⁹ du
 bitaret. suā auctoritatē iohā
 nes m̄pōnit dicens. Ego
 iohānes qui audiui et uidi h̄ec.
 Ip̄e quoq̄ anḡ. lū resūmit
 suā p̄sonā. p̄hibetq̄ iohā. nē
 ne se adorare debeat dicens. Vi
 de ne fereis. cōseruus tuus sū
 et fr̄m tuorū. Ex quib⁹ uerbis
 satis sup̄ dictū ē q̄ uidelicet
 ip̄e anḡ. lū corp⁹ ethereū
 suscepit. atq̄ ideo pedes habē

dicatur. et quod iam uelit post ad-
uentu filij dei adorari ab hoie.
qui signi se sciebat iam ee hoie.
cu nichil tale legitur in ueteri
testamento. ubi frequet quide
angelos ab homibz adoratos
net phibitos. Sed miru ualde
est. cur iohanes cont. mperdit
tu angeli. sed cu adoraie uolu-
et. Jam ei simili mo se adora-
re. unuqz deu adorandu ee do-
cuet. Ad qd dicendu. q aut
magno uisionu stupor pcul-
sus. obliuis fueat eoru que su-
pra audieat. aut certe pt ee
repeticio priois sentencie. De-
um adora. id e non creature
sed creatori honois reuenciam
offer. Nota ueo q sepe ange-
li ioham futua pdixit. et mul-
ta etia in hoc libro repeuntur
phetaru uerbis filia. Nam
et integer uersus ysarie et za-
charie. aliozqz pphetarum ibi
repeunt. Unde e. Videbut
in que triserunt. Et dixit
michi. Ne signaueis uba pphe-
cie huius. Quare hic dixit ne
signaueis. id e ne sigillaueis.
ne clausis uba libri huius. cu
in media huius oroms seie dictu
sit ioham. signa q locuta sut
septē tomtra. et noli ea scri-
be. Quia uidelicet malis et co-
teptioibz signanda et claudeda
atqz abscondeda sut diuina mis-
teria. Unde e. Nolite som dde
cambz. et ne misceatis margi-
ritas inas ante portos. fide-
libus autē manifestanda sunt
diuina eloquia. Unde dñs di-
cit. Vobis datu e nosse mis-

teiu regni dei. ceteris at in
pabolis. Dicit itaqz ppe in
fideles. signa q locuta sunt
septē tomtra. et noli ea scri-
be. ppe fideles autē scribe q
vides. et ne signaueis uba
pphetie huius. Del certe q
in pncipio huius reuelacoms
dicit ioham. scribe q vides.
id e q uisurus es. in medio ue-
ro signa q loquuta sut septē
tomtra. atqz in fine ne sig-
naueis uba pphetie huius. ppe
ita intelligi. q spūs sctis p
uidit primo tempore quosdā
in ecclia futuros. q cu gaudio
et auditate receptui erant
dñi sermonē. deinde etia quos-
dā futuros in quibz habūdat
iniquitas. et refrigerat caritas.
qn potius ubi dei cōtepnūt
q suscipiūt. Extremo ueo
ppmpte iudicio erūt uerū
nō solū gētilēs. sed etia iudei
q cu maxima auditate ubi
dei susceptui sut. pdicantibz
helia et enoch. ceteris q pdica-
toibz. Quia ergo in primo et
ultimo tempe fideles fuerūt
siue futuri sunt. uerbu dei
cu gaudio suscipietes. bene
in incio istius libri dicitur.
scribe que vides et in fine ne
signaueis uba pphetie huius.
At q in medio multi sut cōtepn-
tores uerbi dei. cōgrue quoqz
et hic in medio dicit. signa
q locuta sut septē tomtra
et noli ea scribe. Tempus ei
ppe e. Hoc ad illud ptnet qd
pmissit. ne signaueis uba pphe-
cie huius. Quo heri rplei debe

ant. **A** tempore saluet resur-
rectiois xpi usq; ad die iudicij:
quido singulis iuxta opa sua
retribuet. De hoc breuissio
tempe. idem iohanes i epla
sua dicit. **F**ilioli nouissima
hora e. **Q**ui noceat noceat
adhuc: et qui i sordib9 e sor-
descat adhuc. **P**ermissiuus
modus e. no optatiuus neq;
impatiuus. **D**epe ei deus oi
potens pmittit hoie m p-
paa pteita rueri ad qiuora.
Unde per psalmista dicit.
Non audiuit plus meus uo-
cem mea: et isrl no mredit
michi. vsq; ibit i ad m-
ciomb9 suis. **I**n q sententia
aperte ostenditur pcessisse
culpa mobediencie: per qua
a deo pmissi sut ire m uolup-
tibus suis. **I**mc paulus
de quibusda dicit. **Q**ui cum
cognouissent deu. no ut deu
glorificauerit aut gras egerit:
ppt qd tradidit illos deus m
reprobu sensu: ut faciant
que no conueniat. **D**icit itaq;
Qui noceat sibi ipi subauditur
id e qui no vult uerba dei au-
dire: noceat adhuc. id e pma-
neat impenteb. et peccatis p-
teitis coniugatur. **E**t qui m sor-
dibus uicioru versatur. sordescat
adhuc. id e ad detelora la-
bitur. **Q**u ei quis tempus pe-
nitencie accipit et impentens
pmanet. ipm q peccatu coner-
tit: ipe remedium gre uertit
m augmetu culpe. **E**t q no
vult desere malum ut uiuat:
auget unde moratur. **D**e

quib9 paulus dicit. **U**t imple-
ant peccata sua semper. **E**t
iustus per fide iustificetur
adhuc per opacione. **E**t scus
satisficetur adhuc: iuxta illud.
Ibit sa de virtute i virtute.
Electi ei semper sut m pfer-
tu virtutu: q cotidie mchoant.
et per mometa temporu vir-
tutibus virtutes addunt. **E**t
re uemo cito. ad iudicandu: sa-
liet. et merces mea mecu e.
reddē vinctuq; scdm opa sua.
Hec locutio et electos ad me-
liora pfice. et reprobos horta-
tur a malis recede: ne pereat
sme excusatioe. **Q**ue uba ex-
posicioe no indiget: q ipa se
explanat. **E**go su alpha et w:
primus et nouissim9. pncipiu
et fins. **P**rimus ante que
nullus: et nouissim9 post que
null9. **P**rimapiu a quo omnis
creatura supsit maia: et fins
q m eo omne redigitur. **A**p-
tinet ad ubi dignitate: **W**. ad
suscepta m fine temporu hua-
mitate. **I**pe e ergo alpha. id
e pncipiu maneb cu pte: ipe
et **W**. id e fins. nat9 tempalit
ex matre. **U**nde paul9. spūs
fins legis ad iusticia omi cre-
dei. **P**rimapiu quoq; no ad ip-
su e. refendit qd saluet ipe scdm
qd henti uoluerit ex tempore
repeit: sed ad ordme creaturaru
ptinet. q ex illo supserit maia.
De alpha iohanes dicit. **I**n
pncipio eat uerbu: et oia per
ipm facta sut. **D**e **W**. ues qui
est fins elemetoru apud grecos.
sicut et a pncipiu. ubi caro fac

tum ē et habitauit in nobis.
In hys totius salus xpiane
suma consistit: ut scilicet in vno
eodemq; xpo et pfecta deitas.
et uera credatur humanitas. Be
ati qui lauat stolas suas. id ē
corpa sua. et uita fonte baptis
matis. et lacrimis penitencie
atq; custodia mādatorū dei:
ut sit potestas eorū in ligno uite.
id ē in dno ihu xpo. Que habē
tes utiq; in capite suo: oīa pos
sidebūt. Vnde superius cum
pmississet. et ego scienti dabo
aqua uite q̄tis: illo aduēit.
Qui uicēit possidebit her. Et
portis. id ē per portas. per a
plōs uidelicet. ceterosq; doctores.
intrent ciuitatē: hoc ē in celestē
te ihelm. Per quorū ē mīstei
ū tunc intramus in eccliam: per
pōrū ora et solucione m̄gredi
emur regnū celorū. De hys
portis psalmista dicit. Aperite
michi portas iusticie. Statim
q; vna p̄ncipale portā ad quā
iste p̄tinēt: manifestat subdedo.
Her porta d̄m iusti intrabūt
per eam. Her ē porta xpm̄
significat. qui dicit. Ego sū
ostū dicit d̄s: p̄ me si quis in
troierit saluabitur. Cū ei q̄libet
fidelium p̄ ora p̄dicatorū aditū
itāt regnū celorū: n̄m̄trū
per illū m̄grediūt. q; p̄ ora illo
rū loquuntur. Foris canes. id ē
iudei. heretici. ceteriq; increduli:
qui cont̄ ecclia latrāt. Et ue
nesici. id ē malefici siue magi
et ipudici: id ē uicēde p̄cantes.
et hoīade diuiso mō hoīes m̄ter
ficiētes. et ydolis seruiētes. hoc

ē simulachra quedā p̄ deo co
lentes: siue etiā plus t̄na q̄
deū diligētes. Et oīs q; amat
medaciū et facit illud. Multa
ē medaciū faciūt. sed tamen
nō amāt medaciū: q; studio
atq; amōe peccādi nō metūt.
Cū medaciū purgat opē in
scdie: sicut d̄m ē superiq; de ob
stetricib; hebreorū. Sed sicut
isti in tali medacio nisi emeda
ciōis studiū subsequit p̄dicōe
nō carēt scriptura dicente. p̄
des omēs q; loquūt medaciū:
sic isti q̄uorū pena p̄lertedi
sūt. q; studio. uolūtate. atq; a
mōe fallacis illa q̄ant. In
oēs superiq; dicti erūt foris: hoc
ē ab aditu celestis ihelm̄ repel
lent. cū quiderit. Discedite
a me maledicti. Ego ih̄s mi
si angelū meū testificā uobis h̄
in ecclis. Hoc et sup̄ iā d̄m
fueat. In q̄b; uerbis apte op̄e
dit: cuius figurā iohānes in hac
reuelaciōe tenuit. nec solū ad
xpm̄ p̄tinēt iohāne q; ei d̄ca sūt:
sed ad oēs ecclias. q; sup̄iq; sep
tenario numero cōprehēdit:
in q̄b; vna catholica. id ē vni
uersalis exprimit. Ego sū gen̄
et rad̄y dauid. Cū nichil aliud
ē: nisi ergo sū ex ip̄a natura da
uid. Beata ē dei gen̄trix de
surpe dauid descedit: atq; idcir
co ip̄e filij dei filij dauid est.
Vnde ip̄e interrogas iudeos.
q̄ uobis uidet de xpo cuius filij
sūt. hoc respōsū ab eis suscepit.
Dauid. Et ille. Quomō ergo
dauid uocat eū d̄m. dicens: d̄m
ut d̄s d̄no meo se dea d̄ext̄is meis.

Sed scdm diuinitate e dñs deus
 dauid: scdm huamitate uero no
 alius: sed idem ipse gen9 et ra
 dy dauid. id e natua. **Aliter.**
Ego su radp dauid: q ex me
 dauid supsit ma9. **Et** ego su
 genus et radp dauid: q ex
 illo i fine temporu carnis ma
 tela supsi. **Stella** splendida
 et matutina. **Quia** ad lute
 ra ptinet. **Stella** splēdida et
 et matutina appellat luciferu:
 qui du extremas horas noctu
 illustrat. mane citius affutu
 ru declarat. **Ipse** itaq apus
 e stella splēdida: q ipse e lux
 uera illuans omne hoiem.
Et bene matutina: q mane
 surrexit. et teneb9 totius mu
 di fugauit: nobisq claitate
 et in die deuicta morlitate
 post resurrectione ulti ma
 demōstrauit. uota illud apli.
Rox pressit. dies at appm q
 ut. **Et** spūs id e tota trinitas:
 pat videlicet filius et spūs scūs.
Et sponsa id e sancta ecclia:
 dicit cuilibet fidei. **Veni** ad dm.
 salicet gressib9 fidei. et passib9
 amois: uota illud. **Accedite** ad
 eu et illuam. **Spūs** id e deus
 dicit hoc per occulta mspiraco
 ne. cordib9 fidelu. **Sponsa**
 at id e sta ecclia: per aperta
 pdicatione auditores suos i
 uitat ad patriā celeste. **Et** q
 audit siue per occulta mspira
 cōne. siue p docto9u pdicatio
 ne. dei uoce: dicit alteri cuilibet
 fidei. **Veni** per fide rectā: et
 p opacōne fidei cogruā. **Qui**
 ei a deo iā uocaty e: nate e ut et

aliu uocet. ne solus ad remunera
 cione pgrat. **Na** et q ad balne
 u pgrit ut beaty gregorius dicit.
 soaos habe desideans: alios
 hortat ut seui pgrant. **Et** qui
 sitit iustia. id e dei omnipotentē.
 uemat id e arcedat ad illum: ut
 saietate etna accipiat. **Qui**
 vult accipiat aqua uite gratis:
 id e qui desideat frui dei cōte
 plaoe. m q e refectio etne sa
 aietatis. **studeat** recte uiuē:
 ut postea ad ipm dei uisione
 ualeat uenire. **Sed** cu aplūs
 dicit. neq uolētis neq curētis.
 sed miserentis e dei: quomo
 qui vult accipit aqm uite gnis.
Sed sciendū est. q pus puet
 misericordia ut uelim9. demde eia
 subsequit nra uolūtas p eandē
 gram ut opemur. **De** hoc pau
 lus dicit. **Qui** opatur m uob
 et uelle et pfiē. **Qui** itaq si
 tit. id e q eternas delicias pue
 mēte se gū dei desideat: passi
 b9 amois ad eas tedat. **Et** qui
 vult. id e q uolens ex noleto ef
 factus e: no suis meitis. sed q
 tuta dei uolūate hauriat aqua
 etne delcācōis. **Cōtestor** ergo
 id e obtestor. et testifor omi
 audiēti uerba pphete libri hui9.
Si q9 apposueit ad her q i libro
 hoc cōtinēt. aliquē erroze: ap
 ponet sup illū deus. plagas
 scptas m libro isto. ut post m
 numēa tormēta ad etna puei
 at dāpnacōne. **Tempe** quo be
 at9 iohānes ista scpsit surrex
 erūt hēta m ecclia. ualētinus
 salicet. hebyon et chermitus.
 quos et m epla sua antypōs

uocat: idcirco haec de ratione
eis obicit. ne per p[ro]p[ri]etate[m] erro
ris aliqd hinc libro p[ro]p[ri]e au
deret: sicut ubi q[ui]s arruus au
ferre m[er]it[us] e[st] ex suo libro. ego et
pat[er] unu[m] sum[us]. Fotinus quoq[ue]
dicit. Ego p[ro]p[ri]u[m] tribuo ihu
ex ma[ri]a. Et si quis diminue
rit de uerbis libri p[ro]p[ri]e huius
uel sensu. uel ead[em] u[er]ba con[tra] sua
co[n]suetudine[m] sicut arruus fecit ex
euang[eli]o ut p[ro]dicitur: auferat
deus p[ar]te[m] eius de libro uite id e[st]
i[n] memoria p[er]sistentie d[omi]ni no[n] scribe
tur. Et de ciuitate sc[ilicet] id e[st] de
celesti iher[os]ol[im] et soaetate sc[ilicet] r[ati]o
angeloru[m] et hominu[m]: et de h[is] p[ro]
m[er]itis q[ui] scripta s[un]t i[n] libro isto.
Tame[n] hoc sciendu[m] e[st]: q[uo]d hoc no[n]
p[ro]p[ri]e eos dicit: q[uo]d simpliciter q[uo]d di
cunt senauit: sed de h[is] utiq[ue] q[ui]
cont[ra] co[n]suetudine[m] sua[m] male de deo
loquunt[ur]. Dicit qui testimoniu[m]
p[ro]hibet istoru[m] subaudi[ti] u[er]boru[m]:
atq[ue] idcirco ma[n]ifestat q[uo]d uera
s[un]t. q[uo]d d[omi]n[us] ip[s]e xp[istu]s eis testimo
niu[m] p[ro]hibet. Unde sequit[ur]. E
cia[m] id e[st] sic fiat: ut co[m]pleantur
o[mn]ia que sup[er]eas dicta s[un]t. Ve
ni[te] cito ad iudiciu[m] et reddet
d[omi]n[us] vnicuiq[ue] sc[ilicet] d[omi]n[us] o[mn]ia sua. A
men: id e[st] ueru[m] e[st] q[uo]d que p[ro]dita
s[un]t. p[ro]culdubio co[m]plebunt[ur]. Ve
ni[te] d[omi]n[us] ih[esu]s. Hec o[mn]is eccl[esi]a
loquit[ur] i[n] ioh[ann]e: optans ut
ueniat xp[istu]s ad iudiciu[m]. Un
de et cotidie i[n] d[omi]nica or[ati]one pos
tulatur supplicat. Adueniat reg
nu[m] tuu[m]. Et illud ostende no
bis facie[m] tua[m] et salui erimus.
Gracia d[omi]ni n[ost]ri ih[esu]s xp[istu]s cu[m] o[mn]i
bus uobis. Ame[n]. In hoc loco

ioh[ann]es typu[m] gerit p[ro]dicato
ru[m] qui scientes ho[mo]em no[n] pos
se iustificari per lege[m] sed per
gr[ati]a[m]: optat ut ead[em] gr[ati]a
semp[er] cu[m] eccl[esi]a p[er]maneant.
Nota aute[m] q[uo]d hic liber a gr[ati]a
sup[er]sit m[er]itu[m]. et i[n] gr[ati]a po
nit[ur] t[er]minu[m]: q[uo]d uidelicet et
p[ro]ueniente dei gr[ati]a saluamur
et subsequente iustificamur.
Unde et paul[us] hui[us] locutionis
more epl[isto]las suas ordinauit
et i[n] ioh[ann]e: ut a gr[ati]a m[er]ito aueret
et i[n] gr[ati]a t[er]minu[m] poneret.

*Expliat expositio d[omi]ni ha
ymonis sup[er] apocalyp[s]in
ioh[ann]is ap[osto]li et euang[eli]ste.*

五
十
三
年
十
月
十
日
...

